ANALELE
ACADEMIEI ROMANE

SERIA II. — TOMUL XXXII.

1909 — 1910.

PARTEA ADMINISTRATIVĂ ȘI DESBATERILE

BUCUREȘTI
INSTIT. DE ARTE GRAFICE „CAROL GÖBL" S-sor ION ST. RASIDESCU
16, STRADA DOAMNEI, 16.
1910. 26.144

PARTEA I.

ŞEDINŢELE ORDINARE

DELA 5 IUNIE 1909 PÂNĂ LA 23 APRILIE 1910.

ŞEDINŢA DELA 5 IUNIE 1909.

Preşedinţa d-lui *N. Quintescu*, Vicepreşedinte.

Se cetesc următoarele scrisori de mulţumire primite dela membrii corespondenţi aleşi în sesiunea generală trecută:

a) Dela d-l G. Murnu:

«Intre zilele cele mai norocite ale vieţii mele socotesc ziua în care aţi binevoit a-mi împărtăşi ştirea despre primirea mea în sânul Adunării celor mai de frunte cărturari şi învăţaţi ai neamului nostru.

«Mulţumindu-vă din suflet pentru bucuria ce mi-aţi făcut, nu preget a încredinţă savantul corp, că-i sunt adânc recunoscător pentru mărinimoasa îngăduinţă, cu care, preţuind smeritele roade ale trudei mele, m'a învrednicit de o astfel de cinste, ridicându-mă în rândul aleşilor săi. Aceasta e pentru mine o răsplată mai scumpă decât oricare alta, căci nu-mi dă numai un titlu de mândrie, ci şi un puternic îndemn spre muncă, şi pune străduinţelor mele în viitor cea mai nobilă ţintă şi năzuinţă, aceea de a fi pururea vrednic de încrederea şi cinstea înaltului aşezământ ce reprezentaţi».

b) Dela d-l I. A. Basarabescu:

«Primind adresa Domniei-Voastre cu No. III. 5.034 din 27 Maiu curent, mă grăbesc a vă transmite atât Domniei-Voastre, cât şi Domnilor Membri ai Academiei, respectuoasele mele mulţumiri şi profunda mea recunoştinţă pentru onoarea ce mi-aţi făcut, alegându-mă membru corespondent în Secţiunea literară.

«In înalta Domniei-Voastre solicitudine, ați binevoit a da scrierilor mele literare o prețuire la care nu cutezasem să le ridic în gândul meu nici odată. E pentru mine o deosebită măgulire și un puternic îndemn spre lucru.

«Intr'adevăr, n'aș puteà să accentuez mai bine onoarea ce mi-ați făcut, numindu-mă «colegul» Domniilor-Voastre, decât năzuind către o activitate literară, ale căreia roade să poată folosì cât mai mult țerii și neamului românesc».

c) Dela d-l General C. Hârjeu:

«Confirmându-vă primirea adresei, prin care ați binevoit a-mi comunicà alegerea de membru corespondent al Academiei Române, în Secțiunea istorică, vă rog să primiți, Domnia-Voastră și luminații mei colegi, toate mulțumirile mele pentru întregul sprijin ce mi-ați dat, ca să pot ajunge până la pragul ilustrei Instituțiuni.

«Oricare ar fi valoarea lucrărilor mele istorice și militare, ele și-au găsit deplin răsplata în votul unanim al plenului Academiei, care pentru mine e cea mai mare cinste și măgulire».

d) Dela d-l Constantin Giurescu:

«Mulțumesc respectuos înaltului nostru Institut cultural pentru marea onoare pe care mi-a făcut-o, alegându-mă membru corespondent. Modesta mea activitate istorică găsește în această binevoitoare atențiune cea mai frumoasă răsplată, la care puteà sperà, și un puternic îndemn».

e) Dela d-l I. Al. Brătescu-Voinești:

«Adânc mișcat de măgulitoarea veste ce-mi aduce adresa Dumneavoastră No. III. 5.034, vă rog respectuos să binevoiți a vă face interpretul meu, exprimând Academiei Române recunoscătoarele mele mulțumiri, pentru marea cinste ce mi-a făcut, alegându-mă membru corespondent al ei».

f) Dela părintele Gh. Popovici, protopop la Lugoș:

«Luând cunoștință azi de mult prețuita scrisoare No. III. 3 061, prin care mi se notifică alegerea mea de membru corespondent al Academiei Române în Secțiunea istorică, grăbesc a vă exprimà adânca mea mulțumită, asigurându-vă că voiu năzui a mă arătà vrednic de încrederea pusă în persoana mea».

Dela Ministerul Afacerilor străine se primesc còpiile scoase din Arhiva Imperială și Regală din Viena de pe rapoartele Consulilor austriaci în Principatele Române din anii 1832 și 1833.

Ministerul Instrucțiunii și al Cultelor înaintează în copie decretul regal, prin care Academia a fost autorizată să primească darul de 10 000 lei

în scrisuri funciare urbane 5%, făcut de Societatea de asigurare «Dacia-România».

— Se iea spre cunoştinţă.

Dela I. P. S. Sa Părintele Partenie, fost Mitropolit al Moldovei, se primesc mai multe manuscripte rămase în biblioteca răposatului profesor Barbu Constantinescu, relative la numărul Ţiganilor din unele judeţe ale ţerii, la limba şi literatura acestui neam.

D-l *I. Kalinderu* aduce la cunoştinţă că în zilele de 24 şi 25 Iunie se vor face examenele generale de finele anului la Institutul Otteteleşanu şi roagă Academia să numească delegaţii ei la aceste examene.

— Se decide ca, afară de membrii Comisiunii speciale a fundaţiunii, să fie delegaţi ai Academiei d-nii: *Dr. D. Grecescu* şi *D. Onciul.*

D-l *Dr. C. I Istrati* zice că, după alegerea ca membri onorari străini a d-lor Poincaré, Haller, Lippmann şi Henry, d-l *Poni* şi d-sa i-au încunoştinţat telegrafic despre aceasta şi că a primit dela dânşii telegrame şi scrisori de mulţumire, pe cari d-l Dr. Istrati le ceteşte.

ȘEDINȚA DELA 12 IUNIE 1909.

Președința d-lui *A. Saligny.*

D-l Președinte *A. Saligny,* deschizând ședința, zice că i-a părut foarte rău că n'a putut luà parte la ultimele ședințe ale sesiunii generale. Cu adâncă recunoștință mulțumește pentru onoarea ce i s'a făcut de a fi fost ales a treia oară Președinte al Academiei. D-sa are conștiință că a meritat mai puțin ca oricare altul această onoare. Primește hotărîrea Academiei și-și va da toate silințele spre a corespunde încrederii cu care a fost onorat.

Dela d-na Zoe D. Sturdza se primeşte următoarea scrisoare drept răspuns la telegrama dată d-lui *D. Sturdza* de d-l Vicepreşedinte *N. Quintescu,* în numele Academiei, în ultima şedinţă a sesiunii generale :

«Am remis bărbatului meu amabila telegramă ce ați binevoit a-i adresà în ziua ultimei ședințe a sesiunii academice. Această frumoasă atențiune și dovadă de amintire, l-a bucurat în mod deosebit, și el îmi încredințează plăcuta însărcinare de a vă exprimà,

atât Domniei-Voastre cât și iubiților săi colegi, via sa recunoștință. Speră că sănătatea sa, restabilindu-se pe deplin, îi va fi dat a gustà anul viitor fericirea de a luà parte în mijlocul Domniilor-Voastre la lucrările acestei Instituțiuni, atât de scumpă inimii sale, și căreia a arătat totdeauna o solicitudine specială și inalterabilă.

«Forțele revin din zi în zi, și progresul vădit al convalescenței este din ce în ce mai îmbucurător. Insă medicii, exagerând, cred, precauțiunile, preferă ca să nu-și reià încă personal corespondența, pentru a evità orice cauză de oboseală».

Dela Secțiunea științifică se primește propunerea de a se publicà în *Anale* scrierea d-lui Z. C. Panțu: *Contribuțiuni la Flora Bucureștilor și a împrejurimilor. Partea II.*

— Propunerea Secțiunii se aprobă.

D-l *I. Bianu* prezentă din partea Arhiepiscopului catolic din București, Raymund Netzhammer, scrierea acestuia *Aus Rumänien, Streifzüge durch das Land und seine Geschichte*. Volumul cuprinde note de călătorie prin țară, impresiuni din orașe, dela mânăstiri și din sate; indicațiuni asupra unor institute științifice din țară, note despre diferite localități cu stațiuni antice din Dobrogea,—între acestea, întâia descriere publicată despre ruinele cetății romane dela Slava rusească din Dobrogea.

D-l *Gr. G. Tocilescu* zice că Slava rusească a fost pentru prima oară studiată de d-sa; descripțiunea ei ca și planul au fost comunicate încă din anul 1897 Academiei, într'o ședință publică, iar un rezumat din comunicație figurează în ale sale „Fouilles et recherches archéologiques", Buc. 1900; iar planul cetății dela Slava rusească din opera prezentată de d-l Bianu a trebuit să fie comunicat autorului cărții de către un funcționar al Muzeului, ca și alte planuri din acea operă. Cu prilejul acesta, țin să semnalez — zice d-l Tocilescu — că nepăsarea unora din autoritățile noastre, după cum în nenumărate rânduri am avut ocaziune să arăt, este așà de mare, încât Ministerul Domeniilor a dat în exploatare piatra care a format multe cetăți din vechea epocă romană. D-sa, ca Director al Muzeului de antichități și în puterea legii pentru conservarea monumentelor istorice, a făcut toate sforțările spre a scăpà de pieire multe din aceste prețioase rămășițe arhitectonice și istorice, dar n'a izbutit. Atrage încă odată atențiunea Academiei asupra acestei dureroase stări de lucruri și roagă cu stăruință să facă Instituțiunea noastră tot ce va puteà spre a aduce o remediare răului.

D-l *I. Bianu* observă că starea lucrurilor arătată de d-l Tocilescu este foarte gravă. D-sa este de părere ca d-l Tocilescu să prezente un memoriu amănunțit asupra chestiunii, Secțiunea istorică să facă Academiei propunerile cele mai eficace pentru curmarea răului; iar Academia să tipărească acel memoriu și să-l predeà Guvernului și Corpurilor Legiuitoare, stăruind din toate puterile, ca, sub autoritatea ei, să se organizeze lucrarea pentru descoperirea, apărarea și păstrarea monumentelor istorice.

D-l *I. Kalinderu* zice că prin legea și regulamentul pentru săpături și pentru conservarea monumentelor istorice s'au luat toate precauțiunile ca resturile trecutului nostru să fie cu grijă găsite și păstrate. Este vorba numai ca legea și regulamentul să se aplice cu strictețǎ și de aceea d-sa este de părere ca să se atragă serioasă atențiune Guvernului, ca să dea ordine severe organelor administrative pentru aplicarea lor. Comisiunea monumentelor istorice, din care d-sa face parte, își dă toate silințele în această direcțiune și se bucură că dela o vreme răul s'a mai curmat.

D-l *Dr. C. I. Istrati*, în legătură cu întreaga chestiune pusă în discuție, întreabă dacă Comisiunea monumentelor istorice știe că, făcându-se săpături pentru construirea palatului administrativ din Iași, s'au găsit resturi foarte importante, reprezentând trei civilizații consecutive, precum și fundamentele cetății Iașilor, de unde pleacă un canal, necercetat încă; adaoge că s'a găsit de asemenea în curtea Liceului-Internat de acolo, cel vechiu, în urma unor surpături, un tunel care, fără a fi studiat, a fost închis. D-sa roagă să se atragă atențiunea Comisiunii pentru conservarea monumentelor istorice asupra acestor descoperiri.

D-l *Gr. G. Tocilescu* răspunde că cele relatate de d-l Istrati sunt foarte bine cunoscute și explică în amănunte cum stau lucrurile. Amintește că, după cum rezultă din scrierea lui Timon, pe la jumătatea secolului XVIII, se găsià înfiptă la poarta palatului administrativ din Iași inscripțiunea lui Traian, găsită la Gherghina și pe care o reproduce Dim. Cantemir în a sa Descriptio Moldaviae; nu cumvà printre acele lespezi descoperite, de cari vorbește d-l Istrati, să se găsească prețiosul monument amintit? Cât despre apeductele descoperite la Iași și în București, ele sunt moderne, adică de pe la finele secolului XVIII și cel următor, de când a început a se face cișmele în orașe. La Iași s'au găsit, cu ocaziunea reconstruirii bisericii Sf. Niculae a lui Ștefan cel Mare, mai multe obiecte preistorice de lut, ce se păstrează în Muzeul de antichități. Comi-

siunea monumentelor, ca și Direcțiunea Muzeului, își dau toate silințele pentru a culege toate informațiunile despre tot ce se descopere în țară. Arată în acelaș timp stăruințele pe cari le-a pus d-sa pentru apărarea și păstrarea acestor rămășițe.

D-l *Gr. Ștefănescu,* referindu-se la cele spuse de d-l Kalinderu, că ar trebuì date ordine severe organelor administrative pentru stricta executare a legii, întreabă ce va puteà face Comisiunea monumentelor istorice, când acele organe nu țin seamă de ordinele date? D-sa relevă cazul unei pietre legendare, numită Piatra Fetei, mult respectată de locuitorii din Măcin și Ghecet și așezată între aceste localități, care a fost dărâmată de un inginer din serviciul Statului.

D-l *Gr. Tocilescu* spune că tot așà s'a petrecut și cu stânca *Babei Dochia* și a oilor sale din localitatea Gura Văii de lângă Turnu-Severin. A fost dărâmată cu dinamită de către un domn inginer, deșì acea stâncă figurează în inventarul monumentelor publice.

Continuând discuțiunea, mai ieau parte d-nii: *Dr. C. Istrati, I. Kalinderu* și *Gr. Tocilescu.*

ȘEDINȚA DELA 19 IUNIE 1909

Președința d-lui *N. Quintescu,* Vicepreședinte.

D-l Vicepreședinte *N. Quintescu* zice: La 13 Iunie curent a încetat din vieață *Gheorghe I. Lahovari,* membru onorar al Academiei. La localul Academiei s'a arborat drapelul de doliu și o coroană a fost depusă pe sicriul răposatului.

Gheorghe Lahovari s'a stins la vârsta de 71 ani, după o vieață trăită în studii și activitate administrativă și științifică. In afară de înaltele servicii de director al postelor, membru și președinte al Inaltei Curți de conturi și altele, ale căror îndatoriri le-a îndeplinit totdeauna cu stăruință și blândețe, răposatul s'a ocupat și de știință, fiind Secretarul general al Societății geografice încă dela înființarea ei la 1875. In această însărcinare onorifică a condus activitatea Societății și publicațiile ei. Răposatul a fost asemenea unul din cei mai neobosiți susțiitori ai Societății pentru învățătura poporului român, pentru a cărei prosperitate a lucrat cu zel neadormit timp de peste un pătrar de secol.

Academia Română, alegând pe Gheorghe Lahovari membru onorar, a recunoscut în mod strălucit întreagă această activitate pentru prosperitatea ţerii şi pentru înaintarea culturii naţionale.

D-l Vicepreşedinte *Gr. G. Tocilescu* zice că d-sa a reprezentat la îmmormântarea regretatului G. Lahovari Societatea Geografică Română, în care răposatul şi-a desvoltat cea mai mare parte a activităţii sale ştiinţifice; a vorbit însă şi în numele Academiei, după însărcinarea ce i s'a dat de d-l Preşedinte. In cuvântarea rostită a schiţat înaltele calităţi de caracter şi meritele mari ale răposatului.

ŞEDINŢA DELA 26 IUNIE 1909

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

Dela d-l *I. Kalinderu* se primeşte darul arătat în următoarea scrisoare:

«Am onoare a Vă remite suma de Lei 300 şi a vă rugà să binevoiţi a o pune la dispoziţia Direcţiunii Institutului Otteteleşanu, pentru a cumpărà câte o mică amintire din parte-mi celor 14 eleve, cari sfârşesc în acest an cursurile».

D-l Preşedinte A. Saligny exprimă d-lui Kalinderu mulţumirile Academiei pentru această faptă de nouă generozitate şi pentru îngrijirile ce neîncetat arată Institutului Otteteleşanu.

Dela Părintele *Augustin Bunea* se primeşte următoarea scrisoare de mulţumire pentru alegerea sa de membru al Academiei:

«Primind preţioasa scrisoare dela 29 Maiu (11 Iunie) a. c. No. III. 5.056, cu care onorabila Academie Română a binevoit a mă încunoştinţà că am fost ales membru activ al ei în Secţiunea istorică, îmi ţin de datorinţă a exprimà onorabilei Academii Române viile mele simţiminte de mulţumită pentru această înaltă distincţiune.

«Rezervându-mi onoarea de a tălmăcì aceste simţeminte şi cu cuvântul în sesiunea generală viitoare, rog respectuos onorabila Academie Română să binevoească a primì şi pe această cale încredinţarea, că-i voiu păstrà totdeauna un devotament sincer şi voiu cercà a-i fi folositor în toate lucrările sale pentru înaintarea ştiinţei şi culturii naţionale».

Dela d-nii A. Haller, Poincaré şi Louis Henry se primesc scrisori de mulţumire pentru alegerea d-lor ca membri onorari.

Dela Secţiunea istorică se primeşte propunerea de a se publică în *Anale* al patrulea memoriu al d-lui R. Rosetti despre: *Arhiva dela Chişinău şi ocupaţiunea rusească dela 1806—1812, cuprinzând amănunte asupra Ţerii-Româneşti din anii 1808—1812.*

— Propunerea Secţiunii se aprobă.

D-l *I. Kalinderu* zice că alaltăieri şi ieri s'au ţinut la Institutul Otteteleşanu examenele generale de finele anului şi că impresia membrilor Academiei şi a delegaţilor Ministerului, cari au asistat la ele, a fost mulţumitoare. Ordinea în Institut este ca şi în trecut; progrese s'au făcut în aplicaţiunile practice şi mai ales în învăţământul teoretic. La acest din urmă progres au contribuit, pe lângă d-şoara Subdirectoare, Lucreţia Staicovici, d-şoarele Sinceleanu şi Zisu, două elemente harnice şi pricepute. Indrumarea pe cale mai bună a acestei şcoale trebue continuată, şi de aceea d-l Kalinderu, preocupat ca totdeauna de soartea absolventelor, crede că e bine ca Academia să dea autorizare Comisiunii speciale să modifice şi să amplifice programa de studii, în aşà fel ca absolventele să poată aveà la şcoalele Statului o ocupaţiune care să le asigure o existenţă cinstită, dela terminarea Institutului până la măritiş. După ce Comisiunea va prezentà noul program, noul orar şi lista personalului didactic, să se ceară de către Academie Ministerului Instrucţiunii să recunoască diplomele Institutului echivalente cu acele ale şcoalelor similare de Stat, pentru ca absolventele noastre să ocupe locuri de maestre în şcoalele de menaj, în şcoalele publice rurale, etc. D-sa a schiţat în trăsuri generale programul şi a rămas ca împreună cu ceilalţi colegi din Comisiune şi cu delegaţii Ministerului să-i dea redacţiunea definitivă. S'a preocupat şi de cheltuelile ce vor necesità nouăle reforme şi a văzut că ele nu vor trece peste sumele votate. După terminarea examenelor, d-l Kalinderu a făcut observaţiunile d-sale şi a rostit o cuvântare care a enunţat punctele ce sunt de modificat pentru noua îndrumare a Institutului. D-sa ceteşte partea finală a cuvântării. Ocupaţiunile multiple ale d-lui Kalinderu nu-i îngăduesc însă să-şi dea pentru Institut timpul şi munca pe cari le reclamă. De aceea d-sa roagă pe colegii din Academie să-i vină în ajutor cu experienţa şi cunoştinţele domniilor-lor, de cari până acum nu prea s'a bucurat.

D-l *I. Bianu* zice că cele spuse de d-l Kalinderu sunt de mare însemnătate şi că din ele reiese că Institutul Otteteleşanu, pentru care d-l Kalinderu cheltueşte atâta dragoste şi osteneală, intră într'o nouă fază a activităţii sale. Faza trecută a avut multe amărăciuni şi d-l Bianu a admirat răbdarea d-lui Kalinderu, care acum se îngrijeşte cu deosebit interes de noua fază pe care o pregăteşte. Membrii Academiei au dat în trecut şi vor

da şi în viitor ajutor d-lui Kalinderu, însă ei caută să cruţe sentimentele părinteşti ale d-lui Kalinderu. Cuvântarea pe care a rostit-o după terminarea examenelor este foarte importantă, pentrucă dă indicaţiuni de rectificarea greşelilor din trecut. De aceea d-l Bianu propune ca această cuvântare să se publice în procesul verbal al şedinţei de astăzi şi în Monitorul Oficial.

— Propunerea d-lui Bianu se aprobă.

D-l *D. Onciul*, în legătură cu cele spuse de d-l Kalinderu, zice că d-sa, ca delegat al Academiei la examen, a avut impresia că elevele au fost bine conduse şi că răspunsurile date la chestiunile puse au dovedit că s'a muncit în cursul anului. A observat însă că ori programa este prea încărcată, ori s'a făcut exces de zel, căci cunoştinţele elevelor sunt mai multe decât se cer într'o şcoală de viitoare gospodine. Aşà de ex.: s'a dat prea mare desvoltare istoriei şi literaturii, pe când din contra trebuià să se dea elevelor numai noţiuni din aceste materii, cu ocaziunea diverselor lecturi folositoare.

D-l *Dr. D. Grecescu* a fost şi anul trecut şi acum delegat la examene şi a observat că în acest an s'a făcut mai mult progres în ce priveşte partea ştiinţifică. D-sa a fost foarte mulţumit că această parte s'a predat în mod practic; programa astfel aplicată nu e prea încărcată. D-sa ca delegat aduce laude persoanelor cari au contribuit la progresele realizate în acest an.

D-l Preşedinte *A. Saligny* zice că sunt îmbucurătoare constatările Comisiunii şi prin urmare d-sa crede că este în simţimântul tuturor membrilor Academiei, exprimând d-lui Kalinderu mulţumirile cele mai călduroase pentru munca stăruitoare şi dragostea desăvârşită pe cari le dă Institutului. In acelaş timp să se aprobe propunerile d-lui Kalinderu de a se da Comisiei autorizare de a remanià programa Institutului în timpul vacanţei.

— Propunerea se aprobă.

D-l *D. Onciul* face o comunicare prealabilă, aducând la cunoştinţă că A. S. I. şi R. Arhiducele Francisc Ferdinand, care vine în ţară ca oaspete al Curţii noastre Regale, numără între străbunii săi pe Domnitorul Moldovei, Ieremia Moghilă. Genealogistul Otto Forst, fiind însărcinat să alcătuească penonul Arhiducelui Francisc Ferdinand, a cerut d-lui Onciul date genealogice asupra ascendenţilor Mariei, fiica lui Ieremia Moghilă, măritată cu contele Ştefan Potocki, pe care a constatat-o ca străbună a A. S. I. şi R. Intr'o şedinţă viitoare, d-l Onciul va arătă mai de aproape această înrudire a Moştenitorului tronului Austro-Ungar cu Moghileştii.

Cuvântare rostită la sărbătorirea închiderii anului școlar al Institutului Otteteleșanu, în ziua de 25 Iunie 1909

DE

I KALINDERU.

Iubite copile,

Am venit ca totdeauna cu vie plăcere în mijlocul vostru.

Mă bucur că v'am găsit sănătoase și că ați urmat și anul acesta cu râvnă studiile voastre. Urmați-le și de aci înainte cu toată tragerea de inimă, căci cu cât vă veți silì mai mult, cu cât veți face progrese mai mari și vă veți însușì mai temeinic deprinderile bune, cu atât vieața ce vă așteaptă vă va fi mai ușoară. Purtându-vă bine, aduceți apoi mulțumire părinților, cari v'au crescut cu multă trudă și pază, cum și tuturor celor cari vă ocrotesc în acest așezământ datorit răposatului întru fericire Ion Otteteleșanu.

Zicând acestea, primul meu cuget se îndreaptă către M. S. Regele, Inaltul Protector al Institutului, ale cărui auguste fapte trebue să fie totdeauna vii în inima și mintea voastră. Mă gândesc apoi la respectatul meu amic, d-l D. A. Sturdza, care se aflà departe de acì, pentru căutarea sănătății, sdruncinate prin activitatea fără răgaz ce a desfășurat pentru înălțarea patriei și a culturii naționale. D-sa mi-a dat tot sprijinul la înfăptuirea dorinței neuitatului Otteteleșanu, iar dela începerea școalei s'a interesat neîntrerupt de mersul și progresul ei. Amintindu-vă cu recunoștință de d-sa, să facem dar, într'un gând și suflet, urări ca Atotputernicul să-i redeà sănătatea și să ni-l aducă cât mai curând în țară vioiu și muncitor ca mai nainte.

In această zi însemnată, țin să vă dau câtevà povețe, și în special vouă, celor cari, sfârșind cursurile, vă veți înapoià în sânul familiei.

In 6 ani cât ați stat acì, ați primit, scumpe absolvente, o educațiune corespunzătoare. Oricâtă instrucțiune ați fi dobândit însă, să nu credeți că ea vă va fi de ajuns toată vieața. Poate să ajungă pentru azi, mâine și chiar pentru poimâine, dar nu pentru totdeauna, căci afară de cunoștințele ce ați câștigat și cari vi s'au predat cu osebită băgare de seamă față de situațiunea și menirea voastră viitoare, mai sunt foarte multe lucruri folositoare cari trebuesc știute, pentru a vă puteà orientà în anumite împrejurări ale vieții.

Azi totul evoluează, se preface, și fiecare om caută să țină pas cu progresul și să se perfecționeze în îndeletnicirea sa. Azi vieața e, mai mult decât oricând, a aceluia care se silește mai mult a sporì cultura sa și a-și întărì puterea fizică și morală

Nu încetați dar nici de acì încolo a vă instruì cu tot dinadinsul, căci cu cât veți aveà mai multe cunoștințe utile, cu atât vă veți îndeplinì mai bine datoriile și veți puteà fi folositoare neamului și țerii.

Fiecare om e dator să jertfească o parte din muncă pentru binele semenilor și al țerii sale.. O știți aceasta cu toate.

Ceeace vreau să accentuez însă e că dela voi se așteaptă mai mult decât dela altele, pentrucă voi ați avut, pe de o parte, norocirea să gustați din generozitatea unui bun român, iar pe de alta, pentrucă unele, dacă nu cele mai multe dintre voi, veți trăì mai aproape de populația rurală, de sătenii cari au mare nevoie de sfaturi bune și de îndrumări sănătoase.

In casa părinților, ca și mai târziu, la căminul vostru, căutați dar a da pilda unor vrednice fiice ale neamului.

Nu uitați apoi un moment, scumpe absolvente, că însăș vieața omului e alcătuită mai mult din datorii, din cari decurg cu timpul drepturile ca o urmare, ba aș puteà zice ca o răsplată a datoriilor bine cunoscute și bine împlinite.

Aducându-vă aminte de datorii, nu pot să nu le rezum în următoarele cinci: credința, cumpătarea, economia, onestitatea și caritatea, și voesc să stăruesc puțin asupra lor.

Credința înalță sufletul, îndeamnă la fapte plăcute lui Dumnezeu și oamenilor și dă curaj în multe împrejurări grele ale vieții, mai cu seamă în acelea ce nu atârnă de voința omului.

Credința osândește necumpătarea ca pe un vițiu, care îndepărtează pe om de ființa supremă, care-l rușinează și-l face să cadă adesea chiar mai pre jos de animale, prin pierderea privilegiului celui mai prețuit, adică a stăpânirii de sine și a rațiunii.

Dar virtuțile, căci virtuți sunt datoriile conștiințioase, precum și vițiurile, nu sunt nici odată izolate. Astfel, cumpătarea atrage după sine altă virtute, folositoare oricărei averi, dar mai ales celor mici. Aceasta este economia.

Economia nu este altcevà decât o potrivire între venit și cheltueală; ea învață pe fiecare a măsurà cheltuelile după mijloace, a nu trece peste acestea și, cu deosebire, a păstrà o parte din câștig pentru zilele grele.

Economia e o virtute, care interesează de o potrivă pe individ sau familie ca și pe Stat. Statul, grație ei, găsește rezervele necesare în vremurile critice.

In legătură cu economia stau apoi onestitatea și caritatea, cea dintâi dând omului valoarea socială, iar cea de a doua înălțându-l în fața creatorului și a semenilor săi.

Efectele mântuitoare ale cinstei se resfrâng asupra întregei societăți, a cărei existență ea o garantează și o caracterizează adânc.

Infrângerea acestui simț nu e numai de natură materială, ci și morală.

Trec peste neonestitatea materială, care e oprită şi pedepsită de lege cu pedepse grele, pentru a vă vorbì puţin despre cea morală, care e tot aşà de vinovată, adesea chiar mai vinovată. Esop, fabulistul antichităţii, ziceà că cuvântul e tot ce poate fi mai bun pe lume, când e întrebuinţat pentru a face binele, şi e tot ce e mai rău, când e întrebuinţat cu rea voinţă. Intr'adevăr, ce păcat poate fi mai mare decât acela de a clevetì pe altul, de a-l atinge prin vorbe, pe ascuns, în proprietatea lui cea mai scumpă, adică în cinstea care-i dă vaza între ceilalţi oameni, care alcătueşte singurul mijloc pentru agonisirea vieţii nu numai a lui, ci şi a soţiei, a copiilor şi chiar a neamului lui!

Dar cine nu e cinstit cu fapta, ca şi cu vorba, nu-şi împlineşte nici celelalte datorii şi cu atât mai puţin pe aceea a carităţii.

Mila, iubite copile, ne ridică, după cum zisei, faţă de Dumnezeire, ne apropie oarecum de aceasta şi ne pune în rivalitate cu acela care nu încetează să reverse binefacerile sale asupra noastră. Ea ne înalţă, fiindcă face din noi o a doua Pronie a săracului, atunci când îl ajutăm din toate mijloacele şi puterile noastre. Caritatea e şi ea de două feluri: materială şi spirituală. Materială este când ajutăm pe sărmani cu bani sau cu obiecte ce le lipsesc, iar spirituală, când compătimim cu suferinţele lor, când îi mângâiem, când însuflăm curaj celor obidiţi şi desnădăjduiţi şi când îi povăţuim din inimă curată şi cu toată dorinţa de a le fi folositori.

Recunosc, scumpe absolvente, că împlinirea datoriilor e împreunată cu multe greutăţi; dar cu cât vor fi mai numeroase piedicile, cu atât va fi mai mare mulţumirea de a le fi înlăturat. Fericirea însăş nu se dobândeşte decât prin sforţări, cari cer multă voinţă.

N'aveţi deci decât să voiţi, dar să voiţi cu tărie, deoarece voinţa ne-a fost dată tocmai pentru a învinge cu ajutorul ei greutăţile vieţii.

Fiţi apoi totdeauna modeste, căci numai aşà vă veţi puteà bucurà de toată simpatia societăţii în care veţi trăì. Numai prin modestie vor răsărì roade trainice de pe urma pildelor şi poveţelor ce veţi da altor fete şi femei mai puţin norocoase.

In sfârşit, călăuziţi-vă totdeauna şi din toată inima de frumoasele precepte ce aţi învăţat acì. Luaţi de oriunde exemplul bun şi fiţi stăruitoare în năzuinţa către mai bine.

Din partea Academiei vi se va da tot sprijinul, iar noi, membrii Comisiunii Fundaţiunii acestui Institut, cari am avut sarcina de a îngrijì mai de aproape de Institut, ne vom bucurà ori de câte ori vom auzì bine despre voi.

In purtarea voastră a tuturor, vom urmà să vedem şi de acì înainte un îndemn pentru a aduce nouă îmbunătăţiri Institutului. Chiar acum Delegaţiunea Academiei şi Comisiunea Fondului Otteteleşanu, cu concursul d-lui

Ministru Haret, caută să introducă câtevà modificări, cari să permită absolventelor viitoare a funcţionà ca maestre, mai cu seamă în şcoalele de menaj şi ca ajutoare sau conducătoare a grădinilor de copii.

Suntem foarte recunoscători d-lui Haret pentru solicitudinea ce arată şcoalei noastre. Mulţumim de asemenea în modul cel mai călduros d-lui Teodoru, Secretarul general al Ministerului Instrucţiunii, care binevoeşte a se interesà de această schimbare şi a ne da tot concursul său competent şi luminat.

Nu înţelegem câtuş de puţin să schimbăm rostul cunoscut al Institutului, anume: «de a da elevelor creşterea casnică şi instrucţiunea cuvenită pentru a devenì bune mame de familie, fără pretenţiuni sau lux».

Acest scop este lămurit arătat în testamentul generosului Ion Otteteleşanu şi tocmai pentru atingerea lui ne-am gândit să procurăm absolventelor un mijloc, nu numai pentru a-şi agonisì existenţa cu demnitate până la căsătorie, ci şi spre a se pregătì şi a se întărì pentru gospodăria familiară. E cu putinţă ca unele să rămână mai departe ca maestre la şcoalele de menaj şi grădinile de copii, făcându-şi din aceasta o carieră, dar nici aceasta nu ştirbeşte scopul Institutului; din potrivă, absolventele noastre vor puteà aduce atunci în căsătorie, pe lângă o pregătire mai îndelungată, şi un mic venit.

O asemenea modificare credem că se impune cu atât mai mult şi mai urgent, cu cât avem experienţa trecutului şi cu cât nu trebue pierdut din vedere, că multe din voi sunteţi fete sărmane. Acì nu vi s'au schimbat şi n'a trebuit să vi se sporească dorinţele, astfel încât să vă simţiţi strâmtorate, atunci când vă veţi înapoià în mediul din care aţi plecat. Din contră, aţi fost învăţate cum să vă mulţumiţi cu soartea şi cum s'o îmbunătăţiţi atât înainte cât şi după căsătorie.

Academia a dat ajutoare pentru măritiş. Va da şi pe viitor şi chiar în sume mai mari, după sporul veniturilor. In interesul ce poartă Institutului, ea nu poate însă să nu se gândească şi la înlesnirea vieţii voastre până la căsătorie, perioadă care e tot atât de hotărîtoare în realizarea intenţiunilor mărinimosului răposat, ca şi instrucţia şi creşterea ce vi se dau în şcoală.

Inainte de a terminà, vă urez dar, scumpe copile, vouă cari rămâneţi încă în Institut, petrecere bună în vacanţă, iar vouă cari aţi sfârşit vă doresc un viitor fericit şi vă ofer cu plăcere câte o prea modestă rochie ca amintire din partea mea.

Ţin asemenea să exprim mulţumiri călduroase d-şoarei Subdirectoare Staicovici, care şi-a dat toată silinţa la conducerea Institutului, cum şi întregului corp profesoral şi pedagogic, pentru zelul cu care au căutat a-şi face datoria.

Nu este, d-nelor și d-lor, o misiune mai sfântă, misiune mai nobilă decât aceea a educatorului.

In ziua când am luat asupră-mi sarcina lăsată de răposatul Otteteleșanu, mi-am dat bine seama de greutatea ei, de piedicile ce am să întâmpin, de amărăciunile ce am să gust.

Dar pe zi ce trece mă simțesc mai lipit de această Instituțiune, veghe-rile mele cresc și se îmmulțesc, dar rog Cerul și pe colegii mei de Aca-demie ca să ajute Comisiunii a face din școala lui Otteteleșanu modelul unui așezământ care ne lipsește încă și se simte de mult trebuință de dânsul.

Așă să ne ajute Dumnezeu!

Iar ca ultim cuvânt, amintindu-vă de Inaltul protector al Academiei Ro-mâne, să zicem din adâncul sufletului.

Trăească M. S. Regele!

Trăească M. S. Regina!

Trăească Dinastia!

Trăească Academia Română!

ȘEDINȚA DELA 4 SEPTEMVRIE 1909

Președința d-lui *A. Saligny.*

Dela d-l *M. Suțu* se primește următoarea scrisoare:

«Am primit cu o vie mulțumire adresa Domniei-Voastre No. 5.043, prin care îmi faceți cunoscut că Academia Română mi-a făcut distinsa onoare de a mă admite în sânul său ca membru în Secțiunea istorică.

«Vă rog, Domnule Președinte, să binevoiți a transmite Academiei expresiunea adâncei mele recunoștințe pentru această însemnată onoare».

Dela Ministerul Afacerilor străine se primește înștiințare, că Arhivele Mi-nisterului de Externe din Paris sunt deschise cercetărilor până la 23 Fe-vruarie 1848 — în loc de 1830 pentru corespondență politică, memorii și documente, iar pentru corespondența consulară, care a fost cu totul închisă până acum, sunt deschise până la 14 Septemvrie 1791.

— Se iea spre cunoștință.

D-l Președinte *A. Saligny* aduce la cunoștință că în ziua de 9 Septem-vrie urmează să se țină la Școala de poduri și șosele concurs pentru acor-

darea din Fondul Adamachi a unei burse pentru studiul electrotehnicei la Paris. Pentru facerea concursului este trebuință să se constitue astăzi Comisiunea examinatoare.

— Se decide să se formeze Comisiunea de către d-nii C. Mironescu, Directorul școalei, și Th. Dragu, profesor, sub președința d-lui *A. Saligny.*

D-l Președinte arată apoi că la 11 Septemvrie trebuià să se țină la Școala superioară de arte și meserii din Iași concurs pentru acordarea din acelaș fond a unei burse pentru perfecționare în construcțiuni de mașini. Din cauza epidemiei de febră tifoidă, Ministerul Instrucțiunii închizând școalele din Iași, urmează să se țină concursul la școala de meserii din București și în acelaș timp să se formeze și juriul examinator.

— Se decide a se strămută concursul la București pentru aceeaș zi de 11 Septemvrie și a se formà juriul din d-nii P. Panaitescu, Directorul școalei, și Th. Dragu, sub președința d-lui *A. Saligny.*

ȘEDINȚA DELA 11 SEPTEMVRIE 1909

Președiința d-lui *A. Saligny.*

Dela Ministerul Instrucțiunii, prin mijlocirea d-lui N. Iorga, se primește în dar manuscriptul unei vechi traduceri românești din Erodot, păstrată în copia făcută la 1816 de Ioan feciorul lui Tuduri Blănarul din Botoșani. Volumul a fost găsit la Mânăstirea Coșula.

Dela d-l Louis Henry, membru onorar, se primește volumul: *Université catholique de Louvain. Souvenir de la célébration du cinquantainaire professoral de M. Louis Henry, 8 Mai 1909.*

D-l *I Bianu* zice că, înainte de vacanța de vară, a propus Delegațiunii, care a aprobat, ca d-l Nerva Hodoș, ajutor de bibliotecar, să fie însărcinat a face cercetări în bibliotecile din Sibiiu și Brașov pentru a adunà descrieri de cărți românești vechi, cari nu se află în biblioteca Academiei și sunt necesare pentru *Bibliografia românească veche,* care se tipărește de Academie. D-l Hodoș, în cercetările sale, a găsit mai multe cărți de acest fel dintre anii 1714 și 1826; a avut însă norocul să găsească o carte de o însemnătate mare, anume: *Octoih mic* slavonesc, tipărit de Oprea Logofătul și Diaconul Coresi la Brașov în 1557. Este întâiul exemplar cunoscut din această carte. Acest unicum aduce lumini nouă asupra

istoriei tipografiei românești în secolul XVI și asupra activității tipografice a Diaconului Coresi. Cea mai veche tipăritură coresiană cunoscută până acum era *Evangheliarul* românesc apărut în 1561. Octoihul acesta este, prin urmare, cu 4 ani mai vechiu decât el.

Din epilogul cărții, care s'a păstrat din fericire printre foile rupte dela sfârșit, rezultă că Octoihul a fost tipărit pe când domnià în Țara Ungurească Izabela și fiul ei Ioan, fiul lui Ioan (Zápolya), iar în Țara-Românească Pătrașcu Vodă și în Moldova Alexandru Vodă (Lăpușneanu). Cartea a fost tipărită din porunca lui Hanăș Bégner (Benkner), judeţul Brașovului, de către Oprea Logofătul și Diaconul Coresi, în Brașov.

Diaconul Coresi, fiind arătat în al doilea rând, urmează că este ucenicul lui Oprea Logofătul, care la rândul său este ucenicul lui Dimitrie Logofătul (Liubavici), nepotul lui Bojidar Vukovici, vestitul tipograf venețian, căci astfel îl găsim pomenit în epilogul Apostolului tipărit la Târgoviște în 1547 (v. Bibl. rom. veche, I, p. 30).

Prin urmare ceeace până acum era numai o bănueală, anume că Coresi și-a învățat meșteșugul dela tipografii sârbi veniți din Veneția în țara noastră, este acum pe deplin dovedit.

Acestea și altele sunt informațiunile și științele nouă, cari se pot scoate din această tipăritură necunoscută până acum.

Inalt Prea Sfinția Sa Mitropolitul Mețianu dela Sibiiu a binevoit a promite că va face să se dăruească Academiei această carte, găsită în biblioteca mitropolitană din Sibiiu.

D-l Președinte *A. Saligny* prezentă lucrările Comisiunii instituite la Școala de poduri și șosele pentru alegerea unui inginer, căruia să se acorde bursa Adamachi pentru studiul electrotehnicei la Paris. Comisiunea propune să se acorde bursa d-lui Inginer I. S. Gheorghiu, singurul candidat.

— Propunerea Comisiunii se aprobă.

ȘEDINȚA DELA 18 SEPTEMVRIE 1909.

Președința d-lui *Dr. C. I. Istrati,* Vicepreședinte.

Dela Secțiunea științifică se primește propunerea de a se publică scrierea d-lui I. A. Scriban, fost bursier al Fondului Adamachi, *Contribuțiuni la anatomia și histologia Hirudineelor.*

— Propunerea Secțiunii se aprobă și lucrarea urmează să se tipărească în *Publicațiunile Fondului Adamachi.*

D-l *I. Bianu* prezentă în dar din partea Părintelui Ciril Charon un exemplar din *Evanghelia* tipărită în limba arabă la Alep la 1706 cu acelaș material tipografic, dus din Țara-Românească, cu care s'a tipărit în acelaș an tot acolo *Psaltirea.* Se știà până acum, că Patriarhul Atanasie al Antiohiei fusese prin țerile noastre, căutând milă și căpătând bogate daruri dela Constantin Vodă Brâncoveanu. Pentru creștinii ortodoxi din Siria marele meșter Antim Ivireanul făcuse, de sigur după rugarea Patriarhului Atanasie și cu ajutor bănesc dela Domnitor, tipografia în care s'au tipărit la Snagov cunoscutele cărți greco-arabe. S'a dat Patriarhului și material tipografic, pe care l-a dus cu sine la Alep, spre a tipărì acolo cărțile trebuitoare cultului și credincioșilor. Din productele acelei tipografii s'a cunoscut până acum numai *Psaltirea* dela 1706, descrisă în *Bibliografia românească veche*, unde s'a reprodus scrisoarea de închinare a Patriarhului către Vodă Brâncoveanu. Părintele Charon, în cercetările sale prin bisericile creștine din Asia, a găsit exemplare din două ediții ale Evangheliei, tipărite arăbește, întâia la 1706, cea dăruită acum Academiei, și a doua la 1708, cu comentarii extrase din Sf. Ion Hrisostom, din care un exemplar se găsește la Vatican. Părintele Charon, care a lucrat în Iulie trecut mai multe zile în Biblioteca Academiei, ne-a făgăduit că, îndată ce va puteà procurà un exemplar din ediția a doua, îl va dăruì Academiei.

— Se decide a se mulțumì Părintelui Charon.

D-l Vicepreședinte *Dr. C. Istrati* zice că în zilele de 11 — 17 Septemvrie s'a ținut concurs la Școala de arte și meserii pentru acordarea unei burse Adamachi pentru perfecționarea în ateliere de construcțiuni. Comisiunea examinatoare, al cărei Președinte a fost d-l *A. Saligny*, a înaintat lucrările, prin cari se arată că ea propune ca bursa să se acorde d-lui Spiridon Popovici.

— Propunerea Comisiunii se aprobă.

D-l Vicepreședinte *Dr. C. Istrati* zice apoi că urmează să se numească astăzi Comisiunile cari să examineze la Universitatea din Iași, cu începere dela 26 Septemvrie, pe candidații cari se vor prezentà la concursul burselor pentru lucrări practice în străinătate de astronomie, chimie analitică și geologie.

— Se decide ca Președintele Comisiunilor să fie d-l *P. Poni*, iar membri următorii profesori universitari din Iași:

a) pentru astronomie, d-nii A. Mănescu și I. D. Rallet;

b) pentru chimia analitică, d-nii An. Obreja și Dr. E. Riegler;

c) pentru geologie, d-nii V. Buțureanu și I. Simionescu.

ȘEDINȚA EXTRAORDINARĂ DELA 19 SEPTEMVRIE 1909.

Președința d-lui *Dr. C. I. Istrati*, Vicepreședinte.

D-l Vicepreședinte *Dr. C. Istrati* aduce la cunoștință dureroasa știre că *Gr. G. Tocilescu* a încetat din vieață ieri la ora 5 p. m. după o scurtă suferință. Academia a fost convocată în această ședință extraordinară spre a decide asupra modului de a participà la ceremonia îmmormântării colegului dispărut.

— Se decide ca membrii Academiei să asiste in-corpore la îmmormântare, care se va face mâine la ora 2, și d-l *St. C. Hepites* să rostească cuvântarea funebră în numele Academiei.

ȘEDINȚA DELA 25 SEPTEMVRIE 1909.

Președința d-lui *Dr. C. I. Istrati*, Vicepreședinte.

D-l Vicepreședinte *Dr. C. I. Istrati* zice: Săptămâna trecută a fost pentru Academie o săptămână de doliu.

Vineria precedentă, pe când eram întruniți în ședință, colegul nostru Gr. G. Tocilescu erà în ultimele minute ale acestei vieți. Răposatul Tocilescu a ocupat în vieața și activitatea Instituțiunii noastre o parte foarte mare, începând dela 1877, când s'a premiat lucrarea sa despre: *Dacia înainte de Romani* și a fost ales membru corespondent.

Enumerarea lucrărilor sale, a multelor comunicări cetite în ședințe publice, a multelor rapoarte asupra cărților și manuscriselor prezentate la premii, a participărilor sale la toate discuțiunile urmate în ședințele Academiei dela 1890 încoace, de când a fost ales membru activ, ocupă lungi pagine în Indicele alfabetice ale Analelor noastre. Ele sunt dovada că Tocilescu a fost unul din cei

mai activi membri ai acestei Instituțiuni, care aveà dreptul a sperà încă mulți ani de conlucrare dela dânsul, cu deosebire în specialitatea antichităților greco-romane ale patriei noastre, studiului cărora se dedicase cu toată căldura.

Publicațiile făcute de dânsul sunt numai o mică parte din bogatele cunoștințe și din materialele științifice adunate de dânsul, și tocmai de aceea părerea de rău a tuturor, și în special a Academiei, este cu atât mai vie.

Colegul nostru d-l St. C. Hepites a binevoit a exprimà în formele cele mai fericite condoleanțele Academiei la veșnica odihnă pământească a colegului pierdut înainte de vreme.

A doua zi după sfârșirea colegului Tocilescu, a încetat din vieață la Cernăuți membrul onorar al Academiei Baronul Nicolae Hurmuzaki, ultimul dintre cei cinci frați Hurmuzaki, cari, în secolul trecut, au avut o parte atât de mare la renașterea culturală și politică a neamului, nu numai în Bucovina, dar și în Moldova și în toate țerile românești.

Răposatul a stat și dânsul mulți ani în fruntea vieții culturale și politice românești a fraților noștri din Bucovina, după tradiția fraților mai mari, între cari fusese Eudoxie, marele culegător de documente ale istoriei naționale; Constantin, agerul luptător pentru drepturile de autonomie a Principatelor și pentru unirea lor.

O telegramă de condoleanțe a fost trimisă familiei de Președintele Academiei, o coroană a fost depusă la sicriul defunctului în numele Instituțiunii noastre, iar d-nii I. Sbiera și S. Pușcariu au fost rugați să reprezente Academia la îmmormântare.

Luni au fost incinerate la Jena rămășițele pământești ale ilustrului naturalist Profesorul Dohrn, care a înființat Stațiunea zoologică dela Neapole, făcând dintr'însa unul din cele mai puternice mijloace de cercetări științifice pentru toți învățații lumii. Acest adevărat apostol al științei erà onorat de mulți ani cu foarte strânse relațiuni amicale de Maiestatea Sa Regele; caldă prietenie aveà cu Secretarul nostru general, d-l D. Sturdza, iar țerii noastre și învățaților specialiști români, cari au lucrat în încăperile stațiunii dela Neapole, le-a arătat totdeauna multă bunăvoință. Cu dânsul s'a pierdut nu numai un bărbat de știință de întâiul ordin, dar și un adevărat prieten al țerii noastre.

O telegramă de condoleanțe a fost adresată familiei la Jena.

Dela d-nii *I. Sbiera* şi S. Puşcariu se primesc scrisori, prin cari se arată modul cum au reprezentat Academia la îmmormântarea răposatului membru onorar Baron N. Hurmuzaki.

Dela Ministerul Instrucţiunii se primeşte următorul raport, prezentat de d-na Clotilda Averescu, delegată de Minister la examenele generale ale Institutului Otteteleşanu, ţinute în Iunie trecut:

«*Domnule Ministru*,

«Ca rezultat al delegaţiunii ce aţi binevoit să-mi daţi pentru examenele de fine de an ale şcoalei de fete «Otteteleşanu», am onoare a supune aprețierii Domniei-Voastre următoarele observaţiuni, făcute cu ocaziunea numitelor examene:

«1) Starea igienică a Institutului este foarte bună; elevele au o înfăţişare sănătoasă şi sunt bine desvoltate. Se vede numai decât că au o hrană bună, abundentă, că sunt îngrijite cu o deosebită atenţiune şi că le prieşte aerul curat în care trăesc.

«2) In partea teoretică rezultatul examenelor a fost foarte satisfăcător. Elevele au răspuns în mod sigur, dovedind că posedă bine materia şi că şi-au dat mare silinţă la studiu.

«Corpul didactic face o foarte bună impresie sub toate raporturile; se observă uşor că el ştie să-şi facă datoria în conştiinţă.

«3) In partea practică însă s'au obţinut rezultate mai mediocre şi nici nu puteà fi altfel. Programul de studii, fiind la fel cu cursurile secundare, este foarte încărcat, ceeace face ca desvoltarea lui să absoarbă prea mult timp, pentru a se mai puteà da şi ocupaţiunilor practice proporţiunile cuvenite.

«4) Sub raportul educaţiunii şi în special al sentimentului datoriei şi de supunere, poate că ar fi nevoie să se intre pe o altă cale. Din modul cum se prezentă elevele şi mai ales din atitudinea lor faţă cu profesoarele, se observă numai decât oarecari deprinderi de familiaritate. Deşi această familiaritate, ce este dreptul, nu depăşeşte limitele bunei cuviinţe, totuş un regim cevà sever şi mai bine determinat, fără a exclude bunătatea, nu ar puteà decât să folosească elevelor, mai cu seamă pentru viitor.

«Nefiind obişnuite cu un regim ferm şi până la oarecare punct chiar riguros, cu greu se poate înrădăcinà în inima lor sentimentul de datorie, de care au atâta nevoie în vieaţa practică şi fără de care nu pot fi soţii şi mame bune, sau elemente de valoare în cercul lor.

«5) Având în vedere dorinţa testatorului, de a se formà în această şcoală bune mame de familie fără pretenţie sau lux, şi ţinând seamă de pătura socială din care provin elevele, pare că ar fi necesar a se introduce modi-

ficări radicale în direcțiunea desvoltării mentalității copilelor, cât timp stau în școală.

«In adevăr cu sistemul de azi elevele capătă în școală cunoștințe științifice cu mult superioare menirii ce ar trebuì să aibă și educațiunii lor se dă o direcție nu tocmai în așà fel ca să se aibă siguranța că se vor întoarce după terminarea școalei în mediul din care au venit. Ele încep din contra înainte de terminarea școalei să aibă aspirațiuni mult mai mari; în loc să se reîntoarcă mulțumite la casele lor, gata să împartă vieața cu un bărbat de treapta lor socială, doritoare de a fi bune soții și bune mame, ies pe poarta școalei cu dezamăgirea în suflet.

«Visul de aur al absolventelor este un măritiș fericit din punctul de vedere al vieții materiale, care să le asigure un traiu tot atât și poate și mai confortabil decât cel din școală. Este firesc să se considere prin urmare nenorocite, dacă nu pot realizà acest ideal, așà încât se poate pune întrebarea serioasă, dacă șederea în școală a fost un bine sau un rău pentru cele cărora împrejurările nu le rezervă un traiu corespunzător aspirațiunilor cu cari au ieșit din școală. Am fost cuprinsă de o tristețe și de o milă nespusă, când am văzut pe unele din absolvente cari plângeau, pentrucă erau nevoite să se întoarcă acasă. Intrebându-le de ce plâng, mi-au răspuns: cum să mai trăim noi la țară?

«Sărmane copile, în loc de a deveni elemente de pace și de mulțumire, în loc de a fi pildă la vetrele lor în vieața casnică, în care să aducă cu ele lumina binefăcătoare a cunoștințelor căpătate în școală, ele părăsesc Institutul cu sufletul plin de amărăciune. Ce vieață vor aveà ele, ce vor deveni? Ce folos pot ele trage din cunoștințele ce posedă, căci în loc de a le pregăti și a le cultivà pentru luptă cu greutățile vieții din treapta lor socială, le-a ademenit să viseze lucruri la cari nu pot ajunge.

«Pentru a remedià această stare de lucruri dăunătoare elevelor, ar trebuì să se modifice programul de învățământ. Ar trebuì să nu li se mai dea decât cunoștințe teoretice cu totul elementare și mărginite la trebuințele casnice și să se dea în schimb o desvoltare mult mai mare și mai completă părții practice.

«Școala este foarte potrivită pentru așà cevà prin localul de care dispune. S'ar puteà practicà în ea o gospodărie completă, în așà sens ca fetele să poată căpătà în școală cunoștințele absolut concrete, de cari vor aveà nevoie în viitorul lor menaj.

«In cuvântarea de mulțumire ce a ținut una din absolvente a făcut, din fundul inimii și în termeni foarte mișcători, apel atât în numele său, cât și din partea colegelor, la onorabila Direcțiune, ca să binevoească a regulà

în viitor şcoala în aşà fel, încât la absolvire să se dea elevelor o diplomă în virtutea căreia să capete dreptul de a fi profesoare.

«Această dorinţă, ecou al mentalităţii produselor şcoalei, confirmă cele arătate mai sus. Ea arată, după cum am spus, că visul de aur al elevelor este cu totul altul decât acela de a se reîntoarce acasă pentru a deveni gospodine bune, cum a fost intenţia testatorului.

«Că aceasta a fost intenţiunea sa, nu poate fi îndoeală; nu numai că el zice explicit că: «în această şcoală se vor formà bune mame de familie fără pre«tenţie sau lux», dar mai adaoge şi hotărîrea ca la ieşirea din şcoală să li se dea 200 galbeni ca zestre: două idei cât se poate de frumoase şi potrivite şi cari ar fi păcat să nu se respecte.

«In realitate se constată din statistica şcoalei însă, că cele mai multe din fete caută a-şi găsi o ocupaţiune cu plată; unele au reuşit a fi funcţionare, iar altele s'au dedicat artelor (conservator, şcoală de bele-arte).

«Este dovedit că avem nevoie mare în clasele de jos, unde lumea zace încă în întuneric în ceeace priveşte cerinţele materiale ale vieţii casnice, de elemente luminate, cari să schimbe încetul cu încetul starea aceasta de lucruri atât de puţin înfloritoare.

«Pe de altà parte nu poate fi cea mai mică îndoeală că o femeie cu cunoştinţe solide şi bune poate să aducă îmbunătăţiri sigure prin înrâurirea ce are asupra familiei sale.

«Pentru aceasta însă prima condiţie este ca acele cunoştinţe să se mărginească la sfera cerinţelor vieţii practice, căci numai astfel pot fi ele solide şi bune, iar nu izvor de amărăciune şi dezamăgire.

«Cred în fine că nici nu mai este nevoie să amintesc aici, că avem dejà destule şcoale, cari formează un număr de profesoare de tot felul, poate chiar superior trebuinţelor.

«Dar afară de aceasta, misiunea femeii, afară de condiţiuni cu totul speciale, nu este aceea de a servì societatea, ocupând o slujbă publică, ci îngrijindu-şi copiii şi dedicându se cu tot sufletul propăşirii căminului său.

«A o pune în ispită de a se gândì cu oarecare drept la o slujbă, armând-o cu cunoştinţe pe cari să-şi întemeieze acel drept, este a o devià dela menirea ei; şi de o asemenea ispită cred că trebuesc păzite mai ales şcoalele de natura celei la care se referă observaţiunile de mai sus».

D-l *I. Kalinderu* zice că dorinţele exprimate de d-na Averescu au fost mai toate satisfăcute. D-sa aminteşte că în ultima şedinţă înainte de vacanţă, la 26 Iunie, Academia a dat Comisiunii speciale a Fondului Otteteleşanu însărcinarea să modifice înainte de începerea anului şcolar curent programa Institutului, să reducă din cea veche părţile prea încărcate şi să amplifice

pe cele cari n'aveau destulă desvoltare. In timpul vacanţei, d-sa împreună cu prea regretatul coleg Tocilescu şi în înţelegere cu d-l Secretar general al Ministerului de Instrucţie, a întocmit noua programă, a făcut orariul şi lista corpului didactic, care să pună în executare acea programă. Comisiunea a prezentat lucrările ei Delegaţiunii, care, aprobându-le, le-a înaintat Ministerului, cu rugarea să recunoască Institutul deopotrivă cu şcoalele similare ale Statului. Ministerul a luat următoarea deciziune, care s'a publicat în Monitorul Oficial dela 1 Septemvrie:

«Noi, Ministrul Secretar de Stat la Departamentul Cultelor şi Instrucţiunii publice;

«Având în vedere intervenirea făcută de Academia Română prin adresa No. 5.454 din 14 August a. c., pentru a recunoaşte Institutul de fete dela Măgurele deopotrivă cu şcoalele similare ale Statului;

«Având în vedere că din programa întocmită se poate vedeà că instrucţiunea ce se dă în acest institut este îndestulătoare pentru scopul ce are,

«Decidem:

«Art. 1. Se acordă Institutului de fete «Ioan Otteteleşanu» dela Măgurele, dreptul de a liberà absolventelor sale diplome de absolvire echivalente cu diplomele ce se liberează de şcoalele similare ale Statului, cu rezerva dreptului de control din partea Ministerului asupra mersului studiilor şi a liberării diplomelor.

«Art. 2. Diplomele ce se vor liberà vor da absolventelor institutului dreptul de a fi puse pe acelaş picior cu absolventele şcoalelor similare ale Statului, existente sau cari s'ar mai înfiinţà, în ceeace priveşte posibilitatea de a fi numite în posturile de maestre la şcoalele de menaj şi de maestre de lucru şi de gospodărie pe lângă şcoalele rurale.

«Art. 3 şi cel din urmă. D-l Director şi Inspector general al învăţământului profesional şi particular este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a deciziunii de faţă.

«Dată la 24 August 1909».

D-na Averescu spune că a fost rău impresionată de vieaţa prea familiară dintre corpul didactic şi eleve. Vieaţa intimă a fost dela început la această şcoală şi această intimitate s'a accentuat mai mult sub noua conducere. Lucrul este explicabil, prin aceea că d-şoara Subdirectoare n'are autoritatea cerută, căci a fost colegă cu multe din profesoare. Pe d-sa nu-l preocupă atât de mult această familiaritate, pe cât îl preocupă găsirea unei directoare, care să prezente garanţiile de seriozitate şi de capacitate, o femeie mai în vârstă, cu situaţie socială mai înaltă. Până la un punct intimitatea într'o şcoală de fete este chiar folositoare, căci prin ea se află multe confidenţe. Elevele n'au prea mare ideal, după cum arată d-na Averescu. In

adevăr, ele fiind primite din cele mai sărace, căci așà prescrie testamentul, își îmbogățesc cunoștințele la școală; dar întorcându-se la vetrele părintești, ele nu pot găti nici bucate, căci n'au din ce să pregătească. Marea noastră preocupare a fost ca în timpul dela terminarea institutului până la măritiș, în loc să fie o povară a familiei, să aibă o ocupațiune cinstită, fără a o devià prin aceasta dela menirea ei de a deveni bună mamă de familie. Acest scop am căutat să-l atingem prin cererea și recunoașterea diplomelor de către Minister. Dorința d-nei Averescu de a se modificà programul și aceea a elevelor de a li se da putința să câștige după absolvire existența prin muncă au fost deci satisfăcute. D-l Kalinderu crede că ar fi bine ca noul program, la care trebue făcută partea analitică a lucrului manual, să se aplice doi ani de acum înainte, și după rezultatele ce se vor obținea, se va vedeà ce mai e de făcut. D-sa a dat instrucțiuni d-șoarei Subdirectoare să refere dacă cu actualul personal didactic se poate pune în aplicare noul program.

D-l *Dr. V. Babeș*, ca membru în Comisiune, repetă că în timpul vacanței n'a putut lucrà în sânul ei, deoarece a lipsit din țară, fiind delegat la un congres în Norvegia. D-sa ar fi avut de făcut oarecari rezerve cu privire la program și la înzestrarea elevelor. Crede că va ajunge la o înțelegere în aceste privințe cu d-l Kalinderu, care este condus de cele mai părintești intențiuni în lucrarea d-sale pentru Institut.

— In urma altor câtevà explicațiuni, pe cari le mai dă d-l *Kalinderu*, raportul d-nei Averescu se recomandă Comisiunii speciale a Fondului Otteteleșanu.

D-l *M. C. Suțu* prezentă scrierea sa: *Les origines assyro-chaldéennes des poids romains*, comunicare făcută la Congresul internațional de arheologie (1909), Secțiunea VI. Numismatica

Dela d-l A. de Gerlache, comandantul vasului «Belgica», se primește în dar din partea Ducelui de Orléans publicațiunea: *Croisière océanographique accomplie à bord de la Belgica dans la Mer du Gronland, 1905*, Bruxelles 1907.

Cuvântare ținută la immormântarea membrului Academiei Române Gr. G. Tocilescu, în ziua de 20 Septemvrie 1909,

DE

ST. C. HEPITES.

Intristată Adunare,

Academia Română, în numele căreia am trista însărcinare de a salutà rămășițele pământești ale prea iubitului nostru coleg Grigorie Tocilescu, este crud lovită prin dispariţiunea mult prematură

a aceluia în care, acum 32 de ani, își pusese cele mai mari ale ei speranțe, chemându-l, la vârsta de 27 de ani — căci erà născut la 20 Octomvrie 1850, — chemându-l în sânul ei ca membru corespondent în Secțiunea istorică.

Este firesc lucru ca vijelia să doboare într'o pădure copacul cel mai bătrân, care și-a ostenit puterile de frământările ce a suferit în îndelungata-i vieață; dar inima ți se sfâșie atunci când, printr'un capriciu al soartei, tocmai copacul cel mai vânjos, acela în care seva circulă cu cea mai mare abundență și vioiciune, tocmai el să fie doborît de năprasnica vijelie.

Nu de mult scumpul nostru coleg Tocilescu — prietenul meu neclintit de 50 de ani, căci am fost colegi în clasele primare la Ploești — te uimià prin prodigioasa-i activitate împărțită în multe direcțiuni diferite, tocmai grație adâncilor sale cunoștințe și sănătății sale. Eram deci în drept să credem ca vârsta, deapururi neîndurată, potolindu-i firea cea arzătoare, să-i dea timpul spre a coordonà și a da la lumină prețioasele-i tezaure pe cari le-a descoperit, mai cu seamă în știința sa de predilecțiune — arheologia și epigrafia, descoperiri pe cari le-a făcut cunoscut Academiei Române într'o sumedenie de comunicări.

«Soartea însă n'a voit astfel, și o boală, la care oricine ar fi putut fi expus, îl răpì numai în câtevà zile din sânul nostru și al îndureratei sale familii.

Numele lui Grigorie Tocilescu este foarte bine cunoscut și respectat atât în toate unghiurile unde trăesc Românii, cât și departe, mult departe de granițele noastre, de învățații specialiști din toate părțile lumii.

Bun patriot și fervent naționalist, mare învățat și propăvăduitor neasemuit, astfel a fost colegul și prietenul nostru Tocilescu.

Iubirea științelor istorice erà înnăscută într'însul. Mi-aduc foarte bine aminte — și foarte adeseori ne reamintiam cu plăcere acest lucru — cum, în orele de meditațiune la pensionatul Georgescu din Ploești, îl învățam eu Aritmetica și Geometria în clasa III și IV primară, pe cari le urmam la școala publică cu dascălii Antinescu și Drăgușescu, și cum dânsul — viitorul nostru istoric — îmi povestià în recreațiuni lecțiunile de Istoria Românilor, pe care dela dânsul am învățat-o pentru întâia oară, căci aveam o repulsiune de cartea de istorie împănată de cifre, ce ni se puneà pe vremuri în mâni.

Tocilescu și-a început activitatea științifică cu studiul vechilor documente ale țerii în modesta funcțiune ce ocupà pe lângă Comi-

siunea Bunurilor Statului şi în care timp, urmând cursurile Facultăţii de drept din Bucureşti, publică, în 1874, spre a-şi obţineà diploma de licenţiat în drept, lucrarea sa intitulată: *Despre legat în dreptul roman şi în dreptul român.* Această lucrare este foarte importantă, mai ales printr'aceea că pentru întâia oară se studià istoria dreptului român anterior legislaţiunii actuale şi «pentrucă această istorie este necunoscută sau cu desăvârşire neglesă, ne-am văzut siliţi —zice dânsul — de a croì înşine, în mare parte singuri, poteca în trecutul juridic al naţiunii române, ca acel călător rătăcit prin întinsele bărăgane, care îşi face singur pârtia în nămeţii de zăpadă.

«Având de singuri soţi în lucrarea noastră — continuă dânsul — hrisoavele domneşti, am scormonit «pulberea arhivelor şi scăpărând câte o scânteie din câte un morman de pergamente, le-am cules una câte una într'un mănunchiu, care să arunce cel puţin o palidă lumină asupra întunecosului tablou al dreptului nostru».

Această lucrare, ca şi primele sale publicaţiuni cu subiecte istorice, ca monografiile despre Petre Cercel, Familia lui Mihaiu Vodă Viteazul şi altele, ca şi scrierea sa despre figura atât de simpatică a istoricului poet Nicolae Bălcescu, îl pun deodată pe camaradul meu de şcoală printre istoricii noştri de frunte.

Scrierile de istorie ale în veci neuitatului nostru Hasdeu făcură în acea vreme mare impresiune în cercurile culte la noi. S'a văzut atunci marea necesitate a cunoaşterii limbilor slavice pentru studiile de istorie românească.

Tocilescu, care începuse dejà să fie cunoscut prin chiar lucrările sale, fu trimis în străinătate ca să studieze limbile slavice şi să se facă — după cum a şi fost — istoric de şcoală nouă.

In mai mulţi ani dearândul a studiat mai întâiu la Praga limbile slavice şi apoi la Paris epigrafia latină şi arheologia. Mai că nu a rămas bibliotecă şi arhivă în Europa, care să nu fi fost cercetată de dânsul.

Opera sa: *Dacia înainte de Romani*, care căpătă în 1877 premiul Academiei, dovedià în mod cu totul deosebit admirabila pregătire a tânărului nostru istoric şi arheolog.

Intors în ţară, i se creè, după iniţiativa unui membru al Academiei noastre, pe atunci Ministru al Instrucţiunii publice, regretatul Gheorghe Chiţu, la Facultatea de litere din Bucureşti, catedra de istoria antică şi epigrafie, pe care tânărul nostru învăţat se urcă în 1881. Până astăzi 28 de promoţiuni s'au adăpat cu cuvântul ştiinţei şi al naţionalismului ieşit din gura sa. Foştii săi şcolari,

mulți dintr'înșii astăzi profesori eminenți, ne vor spune de sigur, cu mai multă elocință decât a mea, ceeace i-a învățat fostul lor maestru.

Numit Director al Muzeului de antichități, el l-a îmbogățit cu prețioase colecțiuni pentru istoria trecutului nostru vecinic scump nouă.

S'a pus în cele mai bune relațiuni cu toți învățații specialiști din toată lumea, aprețiatori profunzi ai lucrărilor sale și a reprezentat în totdeauna cu fală știința română în nenumăratele congrese de arheologie, ce s'au ținut în diferitele țeri culte.

A explorat o mulțime de stațiuni arheologice din epoca preistorică și din epocele greacă și romană.

Studiul orașelor grecești dela Pont și dela Dunărea de jos, precum și mai ales acela al așezămintelor romane din aceste ținuturi l-au preocupat mulți ani.

Am spus dejà că rezultatele cercetărilor sale le comunicà în ședințele publice ale Academiei Române, al cărei membru titular devenise—mai întâiu în Secțiunea literară și apoi în cea istorică — încă din anul 1890, și al cărei Vicepreședinte a fost până acum.

Printre numeroasele sale publicațiuni mă voiu mulțumì a amintì opera sa capitală asupra Cetății, Monumentului triumfal și a Mauzoleului dela Adam Klissi în colaborare cu doi ilustri învățați străini.

Tocilescu își devotase vieața studiului rămășițelor dela Adam Klissi și toată năzuința sa erà edificarea acestui admirabil monument pe una din piețele Bucureștilor, cu pietrele cu inscripțiuni transportate de dânsul cu atâta trudă și depuse provizoriu în jurul muzeului său. Să sperăm că aceste prețioase documente lăsate de legionarii romani pe teritoriul nostru vor fi păstrate cu sfințenie și că visul lui Tocilescu se va îndeplinì odată.

Dânsul a înființat și a publicat mai mulți ani: ***Revista pentru Istorie, Arheologie și Filologie***, din care au apărut până acum 10 volume; el a colaborat la o mulțime de reviste și publicațiuni, dar mai ales la revistele conduse de Hasdeu, ca: ***Românismul***, ***Traian*** și ***Columna lui Traian;*** el este unul din autorii marelui ***Dicționar geografic al României;*** cel mai ascultat conferențiar al Societății Geografice Române și al Ateneului Român, la propășirea cărora și-a pus tot sufletul; în fine numeroasele sale rapoarte din ***Analele Academiei Române*** asupra cărților intrate la diferitele premii sunt dovada cea mai strălucită a nemărginitelor sale cunoștințe.

De aceea Academia Română în prima linie plânge pierderea lui Grigorie Tocilescu și tot Românul trebue să plângă pe înflăcăratul

patriot și neprețuit învățător, iar eu mai plâng într'însul și pe neneclintitul meu prieten de o jumătate de veac.

Tocilescu a avut momente de glorie, dar și amărăciune. Dar cine oare, Doamne, n'are amărăciuni în această vieață? căci în cealaltă el aveà credința celui mai înflăcărat creștin, după cum dovedesc următoarele cuvinte pe cari le-a pronunțat într'o ocaziune solemnă, în fața rămășițelor pământeștı ale protectorului său din tınerețe, neuitatul Gheorghe Chițu.

«Dacă mă întrebi cine sunt, îți voiu răspunde: umbră și țărână, zice psalmistul. Ei bine iată, eu unul, zice Tocilescu, nu pot crede și poate nici unul dın cei de față nu credem ca să fim numai umbră și un pumn de țărână! Socotim că pentru noi sfinxul a vorbit, a rupt tăcerea ca să ne vorbească, cetit-am cel puțin în ochii lui ceeace el voià să ne grăească, și el ne spune: Vieața noastră pe acest pământ nu este decât o ucenicie; nimic nu se pierde în univers; nimic nu moare, pentru ca să nu renască, fie individ, fie popoare, fie suflet, fie națiune mare sau mică, mândră sau umilită nu poate murì; nu există în lume nopți fără deșteptare, seri fără zori, nopți fără dımineață! Credem din tot sufletul în progresul indefinit, nu numai pentru societăți, dar și pentru indivizi; credem în existența fără de sfârșit, sau, ca să zıcem mai bine, în perpetua noastră reînnoire și simțim o eternitate ascunsă în fundul durerilor ca și al bucuriilor noastre».

Tocilescu, care a pronunțat aceste cuvinte cu convingerea ce-i erà particulară, a fost în totdeauna un bun creștin, după cum se și cuvine unui bun Român, căci și el a fost unul din apostolii românismului.

Pierdem în tine, scumpe coleg, pe bunul patriot, pe învățatul istoric și arheolog, pe cel mai de seamă descoperitor epigrafist al nostru și pe vecınic însuflețitul dascăl.

Ca mărturıe Academia Română, cea mai înaltă instituțiune de cultură a tuturor Românilor, și a căreia podoabă erai prin știința ta, mă trimite să-ți împodobesc sicriul cu coroana sa.

Fie-ți memoria eternă și țărâna ușoară!

ȘEDINȚA PUBLICĂ DELA 2 OCTOMVRIE 1909.

Președința d-lui *N. Quintescu*, Vicepreședinte.

Dela Direcțiunea generală a Teatrelor se primește comunicarea, că se pune la dispoziția membrilor Academiei o lojă de rangul I la Teatrul Național în toate serile de reprezentațiune ale trupei românești.

— Se decide a se exprimà mulțumiri Direcțiunii generale a Teatrelor.

D-l *Dr. V. Babeș* cetește partea a doua a comunicării sale: *Studii critice asupra Fagocitozei* (1).

Ședința publică se ridică și Academia își continuă lucrările în ședință intimă.

D-l *P. Poni* prezentă lucrările Comisiunilor cari au examinat sub președința d-sale la Iași pe candidații la bursele Adamachi pentru lucrări practice de astronomie, de chimie analitică și de geologie în străinătate. Comisiunile propun a se acordà întâia bursă d-lui G. Bratu, a doua d-lui I. Petrovici și a treia d-lui G. Macovei.

— Propunerile Comisiunilor se aprobă.

Dela Societatea de medici și naturaliști din Iași se primește invitare la serbarea aniversării a 75-a dela înființarea ei, care se va face în zilele de 11, 12 și 13 Octomvrie curent.

— Se decide ca d-nii *Dr. C. I. Istrati* și *Dr. G. Marinescu* să fie delegații Academiei la această serbare.

ȘEDINȚA DELA 9 OCTOMVRIE 1909.

Președința d-lui *A. Saligny*.

D-l Președinte *A. Saligny* zice: Doi dintre colegii noștri au ajuns la zile de mare sărbătoare ale vieții lor și legăturile de familie intelectuală, cari ne unesc pe noi membrii Academiei în această Instituție pentru toată vieața, câtă ne mai este dată să trăim, ne îndeamnă și justifică dorința noastră ca să participăm și noi la sărbătoarea zilelor mari ale colegilor noștri.

Colegii sărbătoriți acum sunt d-nii *I. Kalinderu* și *N. Teclu*.

In zilele trecute d-l I. Kalinderu a împlinit 25 de ani de activitate ca Administrator al Domeniului Coroanei și incheierea acestui

(1) Partea 1-a a fost cetită la 25 Maiu 1909.

pătrar de secol de muncă a fost sărbătorită în cercul intim al personalului acelei Administrații. In țara întreagă și chiar departe peste hotarele ei, este cunoscută activitatea economică și culturală pe care d-l Kalinderu a desvoltat-o și o desvoltă ca Administrator al Domeniului Coroanei. Nu numai că d-sa a organizat numeroase exploatări agricole și forestiere, cari servesc de model pentru toată țara noastră și fac admirația vizitatorilor străini, dar a urmărit cu neadormită atențiune ridicarea bunei stări economice și morale a populațiunii rurale de pe moșiile de sub conducerea d-sale. In toate părțile bisericile vechi s'au înnoit, multe altele au fost din nou zidite; școalele s'au ridicat mari și frumoase și s'au înzestrat cu toate materialele trebuitoare învățăturii pe toate terenurile. D-l Kalinderu și-a transformat astfel însărcinarea de administrator în apostolat. Este deci natural ca să ne folosim de această ocaziune spre a exprimă d-lui Kalinderu afecțiunea noastră colegială și a-i urà ani mulți de activitate pe câmpul larg al ridicării economice și culturale a țerii.

Lunia viitoare, la 12/25 Octomvrie, colegul nostru Nicolae Teclu împlinește 70 ani de vârstă, și ajungerea la această mare treaptă a vieții sale va fi sărbătorită la Viena de colonia română și de foștii și actualii săi elevi dela Academia Imperială de comerț, unde este profesor. Prin activitatea sa științifică, colegul nostru Teclu și-a câștigat de mult în capitala Imperiului austriac o înaltă situațiune.

Propun ca Academia, care numără pe d-l Teclu între membrii ei de mulți ani, să se asocieze la aceste serbări, adresând colegului următoarea scrisoare:

«*Prea stimate și iubite Coleg,*

«Ați ajuns la punctul biblic al vieții, împlinind șaptezeci de ani de vârstă și de muncă neîncetată în ogorul nesfârșit al științei Chimiei, căreia v'ați dedicat. In jurul Domniei-Voastre este bucurie mare: vă sărbătoresc connaționalii noștri cari locuesc în măreața Capitală Impărătească și cari se mândresc cu strălucirea ce ați aruncat, prin meritele Domniei-Voastre științifice, asupra numelui neamului nostru; vă sărbătoresc elevii din trecut și de acuma, cari s'au luminat din cursurile și lucrările Domniei-Voastre. Toți aceștia vă exprimă simțemintele de recunoștință, de respect și de afecțiune, cari îi leagă de Domnia-Voastră; toți vă exprimă bucuria lor de a

vă vedeà ajuns la atâţia ani şi după atâta muncă, în toată sănătatea şi puterea.

«Colegii Domniei-Voastre din Academia Română, pe cari îi leagă de Domnia-Voastră legătura frăţească a muncii pentru cultura neamului nostru, se asociază la bucuria celor din jurul Domniei-Voastre, trimiţându-vă cele mai călduroase felicitări împreunate cu viile lor urări, ca să vă ţină Dumnezeu încă mulţi ani în deplină sănătate, pentru ca Domnia-Voastră să vă bucuraţi de roadele unei vieţi dedicate muncii, devotate ştiinţei, iar noi să ne bucurăm de plăcerea de a vă vedeà cât mai des în mijlocul nostru».

— Academia se asociază la urările d-lui Preşedinte pentru d-l *Kalinderu* şi decide a se trimite d-lui *Teclu* adresa de mai sus, semnată de toţi membrii prezenţi.

Dela Secţiunea istorică se primeşte propunerea de a se tipărì în *Anale* memoriul d-lui N. Docan: *Despre elementele cronologice în documentele româneşti.*

— Propunerea se aprobă.

D-l *I. Bianu* prezentă în dar din partea d-nei Alexandrina Ion Ghica mai multe scrisori de ale lui Ahmet Vefyk Paşa către d-sa şi un manuscript autograf al părintelui d-sale General N. Mavros.

D-l *St. C. Hepites* prezentă scrierea d-lui I. St. Murat: *Raport asupra istoricului Direcţiunii Serviciului central de măsuri şi greutăţi şi asupra activităţii sale în anii 1906—1909.*

Dela d-l Dr. Bogdan, Rectorul Universităţii din Iaşi, se primeşte înştiinţarea că serbarea aniversării a 75-a dela înfiinţarea Societăţii de medici şi naturalişti de acolo s'a amânat.

ŞEDINŢA DELA 16 OCTOMVRIE 1909.

Preşedinţa d-lui *N. Quintescu,* Vicepreşedinte.

Dela d-l *I. Kalinderu* se primeşte următoarea scrisoare:

«M'am înapoiat ieri în Capitală, şi aflând de călduroasele cuvinte ce aţi binevoit a rostì la adresa mea în şedinţa de Vineri a Academiei, cu prilejul împlinirii a 25 de ani de administraţie a Domeniului Coroanei, mă grăbesc a vă exprimà via mea gratitudine.

«Sunt asemenea foarte recunoscător celorlalți Domni Colegi, cari s'au asociat la sentimentele și urările Domniei-Voastre atât de măgulitoare, aprețiind în mod prea favorabil activitatea ce am desfășurat pentru progresul instituției Domeniului Coroanei și ridicarea bunei stări economice și culturale a populațiunii rurale.

«Rugându-vă totdeodată să binevoiți a aduce călduroasele mele mulțumiri la cunoștința Domnilor Membri ai Academiei, Vă reînnoesc, Domnule Președinte, încredințarea înaltei mele considerațiuni».

Dela Ministerul Afacerilor străine se primesc còpii din Arhiva Imperială din Viena de pe rapoartele Consulilor austriaci din Țara-Românească și Moldova din anii 1834 și 1835.

D-l *St. C. Hepites* prezentă în dar pentru bibliotecă cartea: *Traité de l'autorité du Pape*, tom. II, Haga 1720.

Dela d-l General C. I. Brătianu, membru corespondent, se primește următoarea scrisoare:

«Insuflețit de dorința de a înzestrà biblioteca Academiei Române cu opere cari nu se găsesc puse în comerț, dar cari sunt mult folositoare, mai cu seamă pentru specializarea în științe, m'am adresat cu rugămintea către mai mulți din cunoscuții mei învățați din străinătate, ca să ofere onoratei Academii Române publicațiunile lor de asemenea natură. După cum cunoașteți, aceste ale mele năzuințe n'au fost zadarnice, și Academia se găsește dejà în posesiunea mai multor asemenea opere de valoare, ce le-am prezentat în decursul anilor. Acum primind dela d-l Colonel Bourgeois din armata franceză și operele sale, spre a le oferì onoratei Academii Române, regret mult că fiind bolnav mă găsesc în neputință de a-mi face personal această plăcere, și vă rog să-mi dați voie a vi le înmânà cu aceasta Domniei-Voastre. Operele în chestiune sunt în număr de nouă».

— Se decide a se exprimà atât d-lui General Brătianu, cât și d-lui Colonel Bourgeois, mulțumirile Academiei.

Dela Secțiunea literară se primește propunerea de a se face intervenire la Ministerul Afacerilor străine ca să dea fondurile necesare d-lui Pericle Papahagi, spre a redactà și tipărì Dicționarul complet al dialectului macedoromân;

ŞEDINŢA DELA 23 OCTOMVRIE 1909.

Preşedinţa d-lui *N. Quintescu,* Vicepreşedinte.

Dela d-l *I. Kalinderu* se primeşte următoarea scrisoare:

«Sunt însărcinat de Monseniorul Giovanni Biasiotti, unul din cei mai distinşi prelaţi ai Scaunului Papal, şi de d-l Rouèt de Ceresnes, profesor de literatură din Bucureşti, pe care însă personal nu-l cunosc, să vă remit aceste două scrieri.

«Cartea prelatului roman: «La Diocesi di Sabina» este istoria poporului sabin, şi a fost tipărită cu ocaziunea aniversării a 25 ani de episcopat a Cardinalului Francisc Cassetta, iar cealaltă: «Le Chevalier de Ronsard et le Bane Maratchine» este un roman istoric publicat în folosul Vetrei Luminoase».

D-l Burada prezentă scrierile sale: *O călătorie la Românii din Gubernia Kamenitz-Podolsc (Rusia),* Iaşi, 1906, şi *O călătorie la Vlahii (Românii) din Kraina, Croaţia şi Dalmaţia,* Iaşi 1908.

Se ceteşte procesul verbal al Secţiunii ştiinţifice pentru şedinţa dela 16 Octomvrie, prin care se arată că Secţiunea a decis a propune să se tipărească în publicaţiunile Fondului Adamachi lucrarea d-lui I. Simionescu, membru corespondent: *Studii geologice şi paleontologice din Dobrogea. II. Lamelibranchiatele, Gasteropodele, Brachiopodele şi Echinodermele din păturile jurasice dela Hârşova,* punându-se în vedere autorului raportul d-lui Gr. Ştefănescu făcut asupra acestei lucrări.

— Propunerea Secţiunii se aprobă.

D-l Vicepreşedinte *N. Quintescu* zice că la 28 Octomvrie şi la 1 Noemvrie sunt a se ţineà concursuri pentru acordarea de burse Adamachi la Şcoala de poduri şi şosele din Bucureşti şi la Universitatea din Iaşi, şi propune a se alege Comisiunile următoare:

1) pentru Şcoala de poduri d-nii: *A. Saligny,* Preşedinte, şi C. Mironescu şi T. Dragu, membri;

2) pentru Universitatea din Iaşi d-nii: *P. Poni,* Preşedinte, şi P. Bujor şi Dr. G. Socor, membri.

— Propunerea se aprobă.

D-l *I. Bianu* zice: D-l Preşedinte *Saligny,* fiind silit să plece dela şedinţă, l-a însărcinat să comunice Academiei, că d-sa a primit dela d-l *D. Sturdza* următoarea scrisoare:

„Suresnes. In 10/23 Octomvrie 1909.

«In timpuri grele, ai binevoit să iei asupră-ți pentru un timp oarecare conducerea Academiei Române. E natural că-ți păstrez pentru aceasta o adâncă recunoștință.

«Destinasem, încă de atunci, pentru Academie, o publicațiune a unui învățat rus, foarte frumoasă, foarte rară, legată frumos. Ea mi-a fost dată mie în dar de E. S. Ministrul Rusiei de Fonton, un bun amic al meu și al Regatului Român, precum mai are țara noastră mai mulți bărbați în Rusia, învățați și bărbați de Stat, cari se bucură de progresele noastre în toate direcțiunile.

«Rog a depune în numele meu acest dar pentru Academia noastră».

D-l *Bianu* adaoge că publicațiunea de care e vorba este frumosul volum tipărit în limba rusă de d-l N. Kondokov, *Istoria și Monumentele smalțului bizantin.*

D-l I. Bianu zice că și d-sa a primit dela d-l *D. Sturdza* o scrisoare privitoare la Academie în următoarea cuprindere:

«Te rog să depui în Academie bustul lui Aristotel, destinat de mult de mine ca să i se dea un loc de onoare în Academia Română. El îți va fi immânat de fiul meu Alexandru. Doresc ca acest bust (reproducțiune galvanoplastică) să fie așezat unde este condica de prezență a membrilor Academiei, și anume astfel ca să fie văzut de toți membrii activi, când se înscriu în condica de prezență, însă cevà mai sus, ca să nu fie împiedecați a-l vedeà membrii actuali și cei viitori. Aristotel să nu fie uitat, căci el a rămas unicul învățat mare, care în trei cuvinte a caracterizat pe oameni în aspirațiunile lor: Ἄνθρωπος πολιτικὸν ζῶον».

Bustul lui Aristotel, pe care d-l Sturdza îl dăruește Academiei, este adus și instalat la locul indicat de d-sa.

— D-l Vicepreședinte *N. Quintescu* exprimă d-lui Sturdza în numele Academiei cele mai călduroase mulțumiri pentru aceste prețioase daruri, cari sunt o nouă dovadă că d-sa nici odată nu-și uită de Academie, pentru care are o iubire atât de statornică și a lucrat atât de mult. D-sa amintește că peste trei zile este ziua onomastică a d-lui Sturdza și propune a i se adresà o telegramă subscrisă de toți membrii prezenți.

— Se decide a se trimite următoarea telegramă:

«Cu ocaziunea zilei Domniei-Voastre onomastice, Academia Română aduce omagiul urărilor sale Secretarului general și ilustrului bărbat, care timp de o jumătate de veac a lucrat cu râvnă pe toate tărâmurile pentru înălțarea și consolidarea Statului român.

«Dr, V. Babeş, I Bianu, I. Bogdan, C. Erbiceanu, Dr. D. Grecescu, St. Hepites, Dr. C. I Istrati, Dr. G. Marinescu, L. Mrazec, I. C. Negruzzi, D. Onciul, N. Quintescu, A. Saligny, Gr. Ştefănescu, M. C. Sutzu, Duiliu Zamfirescu».

ŞEDINŢA DELA 30 OCTOMVRIE 1909.

Preşedinţa d-lui *N. Quintescu,* Vicepreşedinte.

D-l *St. C. Hepites* prezentă pentru colecţiunile Academiei o invitaţie adresată părintelui d-sale la 1862 de Preşedintele Consiliului de Ministri spre a asistă la solemnitatea punerii pietrei fundamentale la Azilul «Elena Doamna».

D-l *Dr. C. I. Istrati* prezentă scrierea d-sale: *Din trecutul nostru.—Una sută de ani de când G. Asachi s'a dus la Roma.—O iubire adevărată şi neprihănită.—Amorul care naşte din virtute este nemuritor.* Bucureşti 1909.

D-l *I. Bogdan* prezentă în dar din partea d-lui P. Gârboviceanu un manuscript cuprinzând traducerea românească a *Invăţăturilor lui Neagoe Voevod către fiul său Teodosie Voevod;* manuscrisul nu are dată, nici numele scriitorului şi se pare a fi fost scris pe la anul 1800.

D-l Vicepreşedinte *N. Quintescu,* amintind că Vineria viitoare 6 Noemvrie este zi de şedinţă publică, întreabă dacă vreunul din d-nii membri are de făcut vreo comunicare.

D-l *Dr. G. Marinescu* răspunde că d-sa ar dori să cetească comunicarea intitulată: *Studii asupra audiţiunii colorate,* dar se roagă să se admită ca şedinţa publică să se ţină Vineri la 13 Noemvrie.

— Se admite.

ŞEDINŢA DELA 6 NOEMVRIE 1909.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

D-l Preşedinte *A. Saligny* zice: Lunia trecută s'a serbat în mijlocul frumuseţilor măreţe ale Castelului Peleş o zi de mare însemnătate pentru familia noastră Regală, ziua împlinirii a 40 ani dela căsătoria Augustilor Suverani ai patriei noastre.

Deşi serbătorirea acestei zile s'a făcut în cerc intim şi nu i s'a dat nici o manifestare oficială, totuş la ea s'au asociat cu emoţiune

şi veneraţiune ţara întreagă şi mai ales toţi aceia cari ştiu cât bine şi câtă lumină s'a revărsat asupra patriei noastre în aceste patru decenii prin neadormita activitate personală a iubiţilor noştri Suverani.

Academia Română datorează mare parte din desvoltarea şi din activitatea ei deosebitei bunăvoinţe a Maiestăţilor Lor.

Maiestatea Sa Regele nu numai a binevoit a sta în fruntea acestei Instituţiuni ca Preşedinte de onoare şi Protector, dar a prezidat numeroase şedinţe solemne şi de discuţii ştiinţifice şi Insuş a binevoit a cetì în şedinţele Academiei comunicări şi lucrări istorice şi literare de ale Maiestăţii Sale.

Aceeaş bunăvoinţă a arătat Academiei şi Maiestatea Sa Regina, care nu numai stă la locul întâiu în fruntea membrilor noştri onorari, dar a făcut Insăş lecturi de scrieri de ale Maiestăţii Sale în şedinţe solemne.

Academia s'a simţit în totdeauna strâns legată de Suveranii ţerii şi de Augusta Lor Dinastie şi de aceea evenimentele cari I-au atins au avut totdeauna un ecou puternic în sânul acestei Instituţiuni, care a împărtăşit bucuriile, întristările şi îngrijirile Lor.

In credinţă că am reprezentat simţemintele tuturor colegilor, am adresat Maiestăţilor Lor, cu ocaziunea serbătoririi luminoasei zile de împlinire a 40 ani de căsătorie, următoarea telegramă:

«Academia Română, pătrunsă de recunoştinţă pentru bunăvoinţa şi sprijinul ce totdeauna a găsit la Maiestăţile Voastre, se foloseşte de ocaziunea serbării zilei luminoase de astăzi spre a depune prea respectuoasele ei omagii împreunate cu urările cele mai vii, ca Dumnezeu să dăruească încă mulţi ani buni de vieaţă Augustilor Suverani pentru binele şi înălţarea patriei».

La această telegramă Maiestatea Sa Regele a binevoit a răspunde telegrafic următoarele:

«Regina şi Eu mulţumim din fundul inimii pentru călduroasele urări ce Academia ne exprimă cu ocazia celei de a 40-a aniversară a căsătoriei noastre, urări pe cari le-am primit cu cea mai vie bucurie».

Dela d-l *N. Teclu* se primeşte următoarea scrisoare:

«Cu ocaziunea aniversării zilei mele de naştere, la etatea de 70 ani, am primit, în semn de recunoaştere şi iubire, felicitări şi din partea mult stimaţilor mei colegi academiciani.

«Sunt prea fericit văzându-mă distins prin forul cel mai înalt, apărător şi crescător al intelectului şi al inimii neamului nostru mult încercat.

«Vă rog, prea onorate Domnule Preşedinte, binevoiţi a transmite sentimentele mele de profundă recunoştinţă şi devotament prea stimaţilor şi iubiţilor mei colegi».

Dela Ministerul Afacerilor străine se primeşte înştiinţarea despre ţinerea la Paris a Congresului III internaţional de fizioterapie în zilele de 29 Martie—2 Aprilie 1910.

Se primeşte asemenea invitare la al VIII Congres internaţional de zoologie, care se va ţineà la 15—20 August 1910 la Graz în Austria.

— Se pun în vederea membrilor cari ar dorì să iea parte la aceste congrese.

D-l *C. Erbiceanu* dărueşte cartea: *Scurtă rusască gramatică*, tipărită la Chişinău în limbile rusă şi română la 1819.

Dela d-l Albert Bastardas se primeşte medalia bătută în amintirea poetului catalan Angel Guimerà, promotorul renaşterii culturii şi literaturii catalane.

Dela Secţiunea literară se primeşte propunerea de a se tipărì în publicaţiunea: *Din vieaţa poporului român* colecţiunea *Hore şi Chiuituri din Bucovina*, adunate de S. Fl. Marian.

— Propunerea Secţiunii se aprobă.

D-l *A. Saligny* prezentă lucrările Comisiunii instituite sub preşedinţa d-sale la Şcoala de poduri şi şosele pentru alegerea elevilor, cărora să se acorde în anul 1909—10 cele opt burse din Fondul Adamachi. Comisiunea propune ca bursele să se acorde elevilor: Constantinescu Constantin şi Ciobanu Vasile din anul I, Stoica Dumitru, Cotârţă Ioan, Haret Enache şi Gall Ştefan din anul II, Protopopescu Mircea din anul III şi Muşat Nicolae din anul IV. Mai departe Comisiunea arată că «a cercetat în special cererea elevului Apostolescu Ioan din anul preparator, care arată a fi descendent din familia Adamachi, şi faţă cu dispoziţia de sub Nr. 11 din publicaţiune, care nu acordă candidaţilor, membri ai familiei Adamachi, altă favoare decât de a fi preferiţi la note egale şi a-i dispensà de certificatul de paupertate, nu a putut, după cum ar fi avut dorinţa, să recomande pe acest elev pentru una din cele opt burse disponibile. Având însă în vedere că acest elev poate dovedì că este lipsit de mijloace, având în vedere notele satisfăcătoare din certificatul său de absolvirea liceului, subsemnaţii recomandă binevoitoarei atenţiuni a Academiei cererea de ajutor ce o solicită, în cazul de a nu i se puteà da bursa întreagă, pentru ca şi un urmaş al lui Adamachi să fie ajutat la studii din avutul generosului donator».

— Propunerea Comisiunii de a se acordà bursele Adamachi celor opt elevi arătați mai sus se aprobă.

— Propunerea relativă la ajutorul de acordat elevului Apostolescu Ioan se recomandă Comisiunii speciale a Fondului Adamachi.

ȘEDINȚA PUBLICĂ DELA 13 NOEMVRIE 1909.

Președința d-lui *A. Saligny.*

D-l *Dr. G. Marinescu* cetește comunicarea d-sale: *Studii asupra audițiunii colorate.*

Ședința publică se ridică și Academia își continuă lucrările în ședință intimă.

D-l *N. Quintescu* ocupă fotoliul prezidențial.

D-l *P. Poni* prezentă lucrările Comisiunii întocmite sub președința d-sale la Universitatea din Iași pentru examinarea candidaților prezentați la concursul a două burse Adamachi la Facultatea de științe de acolo. Comisiunea propune a se acordà bursele studenților din anul întâiu: Constantin Marino și Gheorghe A. Florea.

— Propunerea Comisiunii se aprobă.

ȘEDINȚA EXTRAORDINARĂ DELA 18 NOEMVRIE 1909.

Președința d-lui *A. Saligny.*

D-l Președinte *A. Saligny,* deschizând ședința, zice: O dureroasă și neașteptată veste ne-a adus telegraful astă noapte: Membrul Academiei Augustin Bunea, ales în Secțiunea istorică în sesiunea din urmă, a murit în floarea vârstei, la 52 de ani, în mijlocul celei mai puternice și mai rodnice activități.

In mijlocul confraților noștri de peste Carpați, Bunea erà unul din bărbații cei mai culți, cei mai activi pe terenul literaturii istorice, în vieața bisericească, culturală și politică. Asupra lui erau ațintiți ochii tuturora cu cele mai mari speranțe și toți vedeau într'însul personificarea uneia din cele mai puternice și mai luminate energii a neamului nostru de astăzi.

Academia, apreţiind activitatea istorică a lui Augustin Bunea, a găsit într'însa o adâncă înţelegere a trecutului, bazată pe neobosită cercetare a documentelor şi în scrierile lui a găsit claritatea expunerii împreunată cu vioiciunea stilului.

Moartea lui Bunea este o durere naţională şi Academia pierde într'însul, înainte de vreme, un conlucrător dela care eră în drept să aştepte mulţi ani de rodnică activitate pe câmpul ştiinţei şi al culturii naţionale.

D-l Preşedinte propune apoi să se numească delegaţii Academiei, cari să asiste în numele ei la ceremonia îmmormântării răposatului coleg Augustin Bunea.

— Se decide ca d-nii *Dr. C. I. Istrati* şi *I. Bianu* să fie delegaţii Academiei.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 20 NOEMVRIE 1909.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny*.

D-l *Dr. C. I. Istrati* zice că, în conformitate cu holărîrea luată în şedinţa extraordinară dela 18 ale lunii, chiar în acea zi a mers împreună cu d-l Bianu la Blaj spre a reprezentà Academia la îmmormântarea regretatului membru Augustin Bunea. Delegaţii Academiei au fost primiţi de I. P. S. Sa Mitropolitul Mihályi, membru onorar al Academiei, cu o excepţională bunăvoinţă. In jurul rămăşiţelor pământeşti ale regretatului coleg se adunase cei mai de frunte reprezentanţi ai Românimii de peste Carpaţi, pentrucă moartea lui a produs o adâncă durere în inimile tuturor, fără deosebire confesională sau de altă natură. Am asistat la o mare sărbătoare de durere naţională a fraţilor noştri de acolo şi am constatat cu adâncă mulţumire cât de strâns sunt legate inimile tuturor în munca pentru apărarea şi înălţarea neamului. Sunt cu deosebire recunoscător Academiei, că mi-a dat ocaziune să văd acest spectacol atât de înălţător, deşi în momente atât de dureroase. Răposatul a lăsat cu totul gata discursul de recepţiune, pe care-l pregătise pentru intrarea sa solemnă în Academie în viitoarea sesiune. După dânsul au mai rămas manuscriptele câtorvà lucrări istorice, unele foarte înaintate, între cari un tratat de Istoria Românilor în întreaga ei desvoltare, întocmit pentru cultura istorică a publicului românesc

de peste tot locul. Sunt luate dispoziţiuni ca toate aceste manuscripte să fie trimise în curând Academiei.

Ceremonia îmmormântării a fost de o solemnitate impunătoare, făcută în mijlocul unui public de mii de oameni: clerici din amândouă bisericile, deputaţi, profesori, studenţi universitari, şcolari şi mare mulţime de săteni. Ca delegat al Academiei mi s'a dat întâiul loc spre a vorbi în numele acestei Instituţiuni şi am rostit următoarea cuvântare:

„Intristată adunare,

«Academia Română, cea mai înaltă instituţie culturală românească şi cea mai temeinică şi caldă legătură sufletească a neamului, a fost puternic lovită prin moartea atât de neaşteptată a unuia dintre cei mai aleşi fruntaşi ai săi, canonicul *Dr. Augustin Bunea.* Durerile ce simţim noi, cei din centrul aşezării Academiei Române, sunt cu atât mai mari şi mai greu de îndreptat în acelaş timp, cu cât ne vin dela depărtări mai mari. Şi astăzi această durere neaşteptată ne este produsă printr'o îndoită pricină, datorită în mare parte valorii personale a scumpului dispărut, care ne lasă în puterea vârstei sale, el, dela care ne aşteptam încă să producă atât de mult, cât şi în largă măsură, din cauza locului de seamă ce ocupă el, în acest ales centru de cultură românească, cât şi prin rostul făpturii sale între semenii însufleţiţi de o potrivă de acele sentimente înalte către Dumnezeul nostru al tuturor, şi către neamul ce locueşte în aceste părţi, atât de scumpe oricărei inimi româneşti.

«Canonicul Bunea întrupă în mod ales calităţile neamului său. Fire aleasă, el erà destinat să fie printre aleşii turmei Domnului.

«Cercetător al adevărului, iubitor al binelui şi frumosului, voinţă hotărîtă şi caracter întreg, el puneà toate aceste calităţi, prin o muncă încordată, în serviciul credinţei sale în Dumnezeu, şi al încrederii în viitorul neamului său, stăpânit deplin de aceste două stări sufleteşti, din cari s'a plămădit în totdeauna cel mai înalt patriotism românesc.

«Academia Română este mândră a-l fi numărat printre membrii săi, de multă vreme ca membru corespondent, iar de puţin timp ca membru activ în Secţiunea istorică, în această ramură a cercetării faptelor omeneşti, cu care el a dovedit, publicând şi interpretând numeroase documente, o adâncă înţelegere a trecutului, o puternică încredere în viitor, toate spuse limpede şi într'un stil vioiu şi personal. Ştiam de mult, că în aceste părţi el erà unul din

bărbații cei mai culți, desvoltând o activitate rodnică și susținută pe terenul literaturii istorice, în vieața bisericească, culturală și politică.

«Cugetător adânc, orator puternic, muncitor neobosit, cum puteà el să nu-și iubească neamul și să nu aibă rost și așezare în tot ce scrià și făceà acesta?

«Din toate scrierile sale eu voiu pomenì numai pe acelea, în cari el a preamărit pe apostolii și premergătorii noștri din aceste părți.

«El a vorbit în numele Academiei la mormântul lui Gheorghe Bariț, fostul ei președinte; el prin biografiile sale, sufletește atât de înălțătoare, a ridicat atâtea monumente, ca să zic astfel, multora din aceia ce au suferit și muncit pentru neamul nostru.

«Când a unit în aceeaș scriere pe binecuvântatul Petru Aron, înființătorul primei școale la Blaj în 1754, cu veșnic fie pomenitul în bine Dionisie Novacovici, reînființătorul episcopiei Sibiiului, el nu a căutat numai a preamărì faptele de înaltă înțelepciune și de adânc patriotism ale acestor Români de seamă, dar a dat și o indicațiune hotărîtă pe viitor prin această sufletească alipire a unității de cugetare și făptuire românească, ce deopotrivă și împreună trebue să se sălășluească la Blaj ca și la Sibiiu, la Sibiiu ca și la Blaj.

«Prin moartea lui pierdem astăzi cu siguranță pe unul din aceia cari personificau mai mult una din cele mai luminate energii ale neamului nostru de astăzi.

«Să plângem pe cel ce a dispărut dintre noi, preamărind însă în numele neamului nostru, care la durere și bucurie nu cunoaște hotare, munca lui aleasă și vieața lui bine închegată în fapte bune.

«Aceste toate să ne întărească în lucrarea noastră pe ogorul culturii românești, tot mai mult conduși de acelaș ideal înălțător și prielnic desvoltării noastre, cu greutăți de sigur, dar temeinic.

«Noi creștinii suntem deprinși, ca în fața altarului să auzim zicându-se înălțătoarele cuvinte: «Sus s'avem inimile»; tot astfel în fața rămășițelor acestui scump dispărut, să zicem față cu nevoile neamului nostru și cu încredere în viitorul său: «*Sus s'avem inimile!*

«*Fie-i țărâna ușoară!*»

— D-l Președinte mulțumește d-lor *Istrati* și *Bianu* pentru reprezentarea Academiei în această dureroasă ocaziune.

D-l *A. D. Xenopol* cetește partea I a comunicării sale: *Partidele politice în revoluția din 1848.*

— Se decide ca Vineria viitoare să se țină ședință publică pentru continuarea lecturii d-lui Xenopol.

Şedinţa publică se ridică şi Academia îşi continuă lucrările în şedinţă intimă.

D-l *N. Quintescu* ocupă fotoliul preşidenţial.

Dela Direcţiunea Muzeului Naţional de antichităţi se primesc, spre a se incorporà în colecţiunile Academiei·

a) 164 volume manuscripte în diferite limbi,

b) 1 490 documente istorice,

c) un volum cu foi volante dela începutul secolului XIX.

Toate acestea sunt destinate a se adaoge lângă colecţiunile de acelaş fel luate dela Muzeu şi aduse la Academie în baza Decretului Regal No. 519 dela 10 Fevruarie 1903.

Dela d-l *M. Suţu* se primeşte publicaţiunea: *Comptes rendus du Congrès international d'archéologie classique*, sesiunea ţinută la Cairo în 1909, la care d-l Suţu a fost delegatul Academiei.

Se ceteşte procesul-verbal al Comisiunii Fondului Adamachi, care propune să se dea pentru un an o bursă supranumerară din acest fond elevului dela Şcoala de poduri şi şosele Apostolescu Ioan, strănepot de soră al defunctului fundator.

— Propunerea Comisiunii se aprobă.

Dela Secţiunea istorică se primesc următoarele deciziuni şi propuneri.

1) A se ceti în şedinţă publică şi a se tipări în *Anale* lucrarea d-lui I. Tanoviceanu: *Marele Spătar Ilie Ţifescu şi omorîrea lui Miron şi Velişco Costin.*

— Propunerea se aprobă.

2) A se publică în *Anale* lucrarea d-lui N. Docan: *Izvoarele numismaticei vechi a Ţerii-Româneşti.*

D-l *D. Onciul* observă că a scăpat din vedere să atragă atenţiunea în Secţie de a se recomandă autorului să schimbe titlul, căci *Izvoarele* numismaticei nu este un termen fericit ales.

— Propunerea Secţiunii se aprobă.

Dela Secţiunea literară se primeşte propunerea de a se ceti în şedinţă publică şi tipări în *Anale* lucrarea d-lui T. Burada: *Scrierile muzicale ale lui Dimitrie Cantemir.*

— Propunerea Secţiunii se aprobă.

ȘEDINȚA DELA 27 NOEMVRIE 1909.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

D-l *I. Kalinderu* zice: D-l Maiorescu s'a retras din învățământ. Universitatea din capitală a sărbătorit pe mult stimatul nostru coleg acum câtevà zile, iar cea din Iași îi va aduce și ea, Dumineca viitoare, prinosul ei de admirațiune

In Academie d-l Maiorescu e de aproape 43 de ani, în care timp, între altele, limba românească a avut un fericit îndreptător.

Nu fac apologia meritelor scumpului nostru coleg, căci aceasta s'a făcut în mod magistral la Universitatea de aici și se va face și la Iași. Ea se va face și mai complet prin istoria vieții noastre culturale și sociale din ultimii 50 de ani, care s'a resimțit, la fiecare pas și nouă îndrumare, de binefăcătoarea sa înrâurire. Sunt însă de sigur în gândul Domniilor-Voastre al tuturora, când propun ca Academia să dea expresiune bucuriei ce a simțit la serbătorirea fruntașului ei membru.

Să ne unim dar din toată inima la felicitările ce s'au adus d-lui Maiorescu de către lumea intelectuală română, și să-l rugăm a primì din partea noastră cele mai vii urări de vieață lungă în deplină sănătate și muncă pentru binele patriei și al neamului românesc!

Dela d-l Dr. Er. Dohrn, fiul decedatului naturalist Anton Dohrn, organizatorul şi proprietarul Staţiunii zoologice din Neapole, se primeşte o scrisoare prin care mulţumeşte pentru condoleanţele Academiei la moartea părintelui său, arată că dânsul a rămas proprietarul Staţiunii, pe care o va continuà în acelaş spirit în care a fost condusă de tatăl său, și roagă Academia a întreţineà şi în viitor cu acea Staţiune aceleași relaţiuni ca și în trecut.

ȘEDINȚA PUBLICĂ DELA 4 DECEMVRIE 1909.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

D-l *A. D. Xenopol* ceteşte partea a doua a comunicării sale: ***Partidele politice în revoluția din 1848. Revoluția în Țara-Românească.***

D-l Xenopol, terminând, prezentă scrierile sale: *L'imagination en histoire, Paris vu de Roumanie* şi *Zur Logik der Geschichte.*

Şedinţa publică se ridică și Academia îşi continuă lucrările în şedinţă intimă.

D-l *N. Quintescu* ocupă fotoliul preşedinţial.

Dela Ministerul de Finanţe se primeşte următoarea adresă:

«Intre alte acte vechi depuse şi păstrate de multă vreme în bolta Cassieriei Centrale, găsind şi unele cari ne par a prezentà un caracter diplomatic, iar altele cari pot servì la stabilirea unor fapte istorice, cum sunt de exemplu cele relative la primele alegeri pentru parlament şi la Unirea Principatelor, precum şi mai multe scrisori ale fostului Domnitor Alexandru Ioan Cuza, le-am aranjat şi format în 29 dosare, pe cari avem onoarea a le înaintà Domniei-Voastre, odată cu aceasta, rugându-vă să binevoiţi a dispune conservarea lor în arhivele Academiei».

D-l *St. C. Hepites* ceteşte următoarele:

«*Domnilor Colegi,*

«Printre cei mai ilustri matematiciani ce a produs până acum omenirea, este negreşit şi Leonard Euler. Ceeace însă distinge geniul acestui matematician este extraordinara sa fecunditate şi rezultatele ce a pus la îndemâna ştiinţelor aplicate, cari sunt bazate pe calculele matematice: Ingineria, Navigaţiunea, Astronomia şi altele.

«Operele lăsate de Euler n'au fost până acum tipărite într'o colecţiune, care să poată fi pusă la îndemâna cercetătorilor, deşì, în multe rânduri, s'a arătat necesitatea acestei tipăriri.

«Cu ocaziunea celebrării a 200 de ani dela naştere, în 1707, a acestui geniu, Societatea Elveţiană de ştiinţe naturale a luat asupra-şi tipărirea operelor complete ale lui Euler în 43 volume mari in-quarto, cari vor cuprinde pe lângă tratatele complete ce a lăsat şi cele vre-o 800 de memorii, din cari vreo 300 dictate de marele matematician, orb fiind.

«După calculele făcute rezultă că numai hârtia şi tiparul acestei colecţiuni ar costà o jumătate de milion de lei.

«Nu există astăzi nici o Academie sau societate ştiinţifică, care să poată dispune de un asemenea fond pentru tipărituri, de aceea Academiile şi societăţile ştiinţifice din toate părţile lumii au sărit să vină în ajutorul acestei intreprinderi, ceeace onorează spiritul de solidaritate al celor ce pe acest pământ înţeleg ce este ştiinţa.

«Academiile din Paris, Berlin şi St. Petersburg au subscris fiecare câte 40 de colecţiuni din această unică operă, ceeace asigură 130.000 lei. Elveţia singură a subscris 100.000 lei. Până acum, mulţumită sârguinţei Societăţii Elveţiene de ştiinţe naturale şi îmbrăţişării ce a întâmpinat intreprinderea ei în toată lumea cultă, s'au strâns peste 400.000 lei.

«Şi aci în România s'a instituit un Comitet de iniţiativă pentru strângerea de fonduri sau subscrieri de colecţiuni întregi, Comitet în care între alţii figurează Preşedintele nostru d-l Saligny, cel ce are onoare de a vă vorbì, Ţiţeica, membrul nostru corespondent, şi alţii.

«Prezentând Academiei Române din partea acestui Comitet apelul ce a adresat persoanelor pe cari poate să le intereseze tipărirea operelor lui Euler şi după cum Academia noastră şi Biblioteca ce-i este alipită nu pot rămâneà fără aceste opere, am onoare a face respectuos propunerea, pe care vă rog să binevoiţi a o primì, ca Delegaţiunea Academiei, potrivit mijloacelor de cari putem dispune, să asocieze Academia Română, prin subscriere la una sau mai multe colecţiuni, la frumosul act ce şi-a însuşit Societatea Elveţiană de ştiinţe naturale prin tipărirea operelor nemuritorului Euler».

— Propunerea, aprobată de membrii prezenţi, se recomandă Comisiunii Bibliotecii şi Delegaţiunii.

Dela Secţiunea istorică se primeşte propunerea de a se publicà în *Anale* lucrarea d-lui N. Iorga: *Ştiri despre veacul XVIII în ţerile noastre, după corespondenţe diplomatice străine, II. 1750—1812.*

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 11 DECEMVRIE 1909.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

D-l *Gr. Ştefănescu* face următoarea comunicare:

«Scheletul, pe care îl vedeţi desemnat în acest tablou, este al unui animal fosil, numit Dinotherium; el se deosibeşte de toate celelalte mamifere, prin faptul că falca lui inferioară este, cum vedeţi, recurbată în jos şi terminată prin doi colţi sau incisivi; — animalul l-am găsit şi desgropat, sunt acum mai mulţi ani, în judeţul Tutova.

«Acest animal erà cunoscut de mult, dar numai printr'un cap şi câtevà măsele şi oase izolate, şi aceste din urmă puse în îndoeală dacă erau ale Dinotheriului, sau ale altui mamifer. După diferitele mărimi ale măselelor, paleontologii au făcut două, trei speţe, din cari celei mai mari i-au dat numele de Dinotherium giganteum; ei bine, Dinotherium din România este cu mult mai mare şi decât acesta, şi de aceea eu am făcut din el o speţă nouă, pe care am numit-o Dinotherium gigantissimum; în adevăr, el este cel mai mare animal din toate mamiferele fosile găsite până astăzi.

«In acest tablou vedeți scheletul definitiv montat al acestui colosal animal, redus la mai bine de zece ori; el are în realitate peste 5 metri lungime și peste 4 metri de înălțime. Aceia dintre d-voastre cari doresc să-l vază în natură, îl pot vedeà, mai în toate zilele, la Muzeul de geologie și paleontologie dela Universitate, dela 9 și jumătate până la 11 a. m., sau dacă doriți să veniți mai mulți deodată, să-mi fixați ziua și ora ca să vă pot da și câtevà explicațiuni, din cari vă veți convinge că, cu toată mărimea lui, acest individ nu erà decât un tânăr, un copilandru, ca să zic așà. Când îl veți vedeà, veți admirà acest schelet, care face gloria țerii noastre, căci până astăzi este singurul schelet complet de Dinotherium ce există nu numai în Europa, dar în lumea întreagă».

D-l T. T. Burada, membru corespondent, cetește comunicarea sa despre: *Scrierile muzicale ale lui Dimitrie Cantemir, Domnul Moldovei.*

Ședința se suspendă, iar la redeschidere d-l *N. Quintescu* ocupă fotoliul prezidențial.

D-l I. Tanoviceanu, membru corespondent, cetește comunicarea sa: *Marele Spătar Ilie Țifescu și omorîrea lui Miron și Velișco Costin.*

ȘEDINȚA DELA 18 DECEMVRIE 1909.

Președința d-lui *A. Saligny.*

D-l Președinte *A. Saligny* zice: In săptămâna trecută a încetat din vieață la München *Karl Krumbacher*, membru onorar al Academiei. Ilustrul învățat își câștigase merite nepieritoare prin reînvierea studiilor bizantine. Printr'o rară pătrundere și o activitate încordată, el a rupt vălul de întunerec care acoperià de secoli vieața culturală, literară și artistică a societății și a împărăției bizantine, și a scos la lumină acea activitate, care a avut așà de puternică influență asupra renașterii culturii europene. Pentru noi în deosebi, a căror vieață spirituală și intelectuală în secolii trecuți a fost trăită sub adâncile și puternicele influențe directe sau indirecte ale culturii bizantine, activitatea lui Krumbacher are o însemnătate cu deosebire mare. Ii suntem datori vecinică recunoștință.

Răposatul Krumbacher neavând familie, condoleanțele Academiei au fost adresate de Delegațiune printr'o scrisoare către Academia Regală Bavareză de Științe din München.

Dela Președința Adunării Deputaților se primesc exemplare din *Analele parlamentare*, tom. XVI, partea I, în două volume, pentru a se împărțì membrilor și a se păstrà în Bibliotecă.

Dela d-l *I. Kalinderu* se primește darul arătat în următoarea scrisoare:

«Am ținut totdeauna a da elevelor Institutului «Otteteleșanu» câte o mică amintire de sfintele sărbători.

«Imi fac dar și acum plăcerea de a vă remite acì alăturat suma de Lei 600, cu rugăciunea să binevoiți a o pune la dispozițiunea Direcțiunii Institutului pentru a cumpărà fiecărei copile câte un modest dar, după cum va chibzuì mai bine».

Se primește înștiințare despre ținerea Congresului III internațional de botanică la Bruxelles în zilele de 14—22 Maiu 1910.

ȘEDINȚA DELA 8 IANUARIE 1910.

Președința d-lui *A. Saligny.*

D-l Președinte *A. Saligny* zice: Am durerea de a vă comunicà, în această întâie ședință după vacanța Crăciunului, încetarea din vieață a colegului nostru corespondent General C. I. Brătianu, întâmplată alaltăseară 6 Ianuarie.

Răposatul a fost unul dintre ofițerii cei mai instruiți ai armatei noastre, căci dânsul a cultivat, cu zel neîncetat, știința aplicată la trebuințele armatei și în deosebi la studiul configurațiunii geografice a solului patriei noastre, luând mulți ani partea cea mai însemnată la întocmirea hartei geografice a țerii. Pe baza acestei activități, regretatul coleg a făcut studii și publicațiuni însemnate pentru întocmirea cadastrului României.

Academia, aprețiind activitatea științifică a Generalului Brătianu, l-a ales membru corespondent la 10 Aprilie 1899.

Răposatul a fost unul dintre membrii corespondenți, care a luat mai mult parte activă la ședințele publice ale Academiei, cetind numeroase și însemnate lucrări.

Părerile de rău ale Academiei vor însoți rămășițele pământești ale celui care pleacă dintre noi pentru totdeauna, iar memoria lui va rămâneà vie în Analele Instituțiunii noastre.

D-l Președinte adaoge că Delegațiunea a îngrijit a se depune o coroană la sicriul răposatului și că urmează ca Academia să delege un membru, care să rostească câtevà cuvinte la ceremonia îmmormântării. D-sa propune pentru aceasta pe d-l St. C. Hepites.

— Propunerea se aprobă.

Dela Casa M. S. Regelui se primește o plachetă reprezentând pe Maiestatea Sa în uniformă de Feldmareșal al armatei imperiale germane și o figură alegorică, sprè a fi păstrate în colecțiunile Academiei.

D-l Secretar General zice: In Fevruarie 1908 Academia a cerut și a primit dela Ministerul Domeniilor arhiva comercială, rămasă dela casa Hagi Constantin Pop care a trăit în Sibiiu în ultimele două decenii ale secolului XVIII și întâiele ale secolului XIX. Această arhivă fusese adusă la numitul Minister în 1906 și unele acte din ea au fost expuse la Expoziția din Capitală. După închiderea expoziției, întreagă arhiva fusese depusă în localul Ministerului. Academia a cerut-o printr'o adresă, în care s'a strecurat greșeala, afirmându-se că arhiva fusese cumpărată de Minister. Când acesta a trimis-o la Academie, n'a relevat greșeala și astfel se explică cum ea s'a trecut și în *Anale* la ședința dela 8 Fevruarie 1908 (tom. XXX, pag. 72).

In urma corespondenței făcute între Mitropolia din Sibiiu, de unde fusese luată arhiva, și Minister, și între acesta și Academie, s'au lămurit împrejurările în cari ea a intrat în posesiunea Ministerului, și atunci Academia a rugat pe I. P. S. Sa Mitropolitul Mețianu și Consistoriul să o dăruească Instituțiunii noastre. Rugarea a fost îndeplinită, ceeace se face cunoscut Academiei prin scrisoarea I. P. S. Sale dela 28 Decemvrie 1909.

Dela Mitropolia română ordodoxă din Sibiiu se primește publicațiunea: *Mitropolitul Andreiu Baron de Șaguna — scriere comemorativă la serbarea centenară a nașterii lui,* Sibiiu 1909.

Dela d-l Dr. Augustin Szilágyi din Făgăraș se primește drama poporală: *Logodna dela Sf. Ion*, asupra căreia autorul se roagă să se dea părerea Academiei, înainte de a o publicà sau reprezentà.

D-l *Duiliu Zamfirescu* observă că cereri de asemenea natură ar trebui înlăturate dela început, căci membrii Academiei nu pot fi obligați a examinà toate lucrările, pentru cari autorii ar aveà curiozitatea să ceară părerea acestei Instituțiuni

— Se recomandă Secțiunii literare.

Dela Secţiunea istorică se comunică deciziunea de a nu se tipărì în publicaţiunile Academiei monografia d-lui V. Diamandi despre comuna Meţova din Macedonia, rămânând ca Academia să decidă în viitoarea sesiune generală asupra propunerii d lui A. D. Xenopol de a se da autorului o subvenţie, pentru a-şi publicà lucrarea în volum deosebit.

— Propunerea Secţiunii se aprobă.

D-l Secretar General prezentă următoarea listă a cărţilor intrate la concursul premiilor ce sunt a se acordà în sesiunea generală viitoare:

1. La Premiul Năsturel de 4.000 lei.

(Prin Comisiune specială).

Adam (Eufrosina I.), Teatru şcolar. Localizat din franţuzeşte pentru băieţi şi fete. Bucureşti 1909.

Adam (Ioan), Voia Mării. Bucureşti 1909.

» Din vieaţă. (Povestiri). Bucureşti f. a.

Ciobanu-Pleniţa (Costică), Cuvântări adânci. Cântece din vechime culese dintr'un colţ al Olteniei. Cu un Dicţionar de provincialisme. Craiova 1909.

Delavrancea (Barbu), Apus de soare. Dramă în IV acte. Bucureşti 1909.

Dinescu (Eugeniu), Tragediile lui Sofocle traduse în versuri. Volumul I, Electra, Filoctet, Idip rege, Idip în Colonos, Antigona. Câmpulung 1909.

» Note explicative pe lângă Tragediile lui Sofocle. Câmpulung 1909.

Dragoslav (Ion), Povestea copilăriei. Amintiri. Bucureşti 1909.

» Fata popei. Bucureşti 1909.

Filip (N.), Noţiuni de zootehnie generală. Bucureşti 1909.

Georgescu (Constantin), Aritmetica practică pentru clasa I-a de licee, gimnazii, şcoale secundare de fete, şcoale profesionale, etc. Ediţia I. Bucureşti 1909.

» Aritmetica raţionată pentru clasa V-a secundară, Secţiunea reală. Ediţia II. Bucureşti 1909.

Groeger (Erich Kurt), Fata lui 'nea Dincă. Dramă în 4 acte. Vălenii-de-Munte 1909.

Kaminski (D-na Dr. Ermina), Conferinţe medicale ţinute membrelor eleve ale şcoalei Crucii roşii a doamnelor din România. Bucureşti 1909.

Papahagi (Per.), Scriitori aromâni în secolul XVIII (Cavalioti, Ucuta, Daniil). Bucureşti 1909.

Rosetti (Radu D.), Din Egipt. Note din călătorie. Bucureşti 1910.

Rotică (G.), Poezii. Vălenii-de-Munte 1909.

2. *La Premiul Adamachi de 5.000 lei (divizibil).*

(Prin Secțiunea istorică).

Antonovici (Economul I.) și Gr. *Crețu*, Tipografiile, Xilografiile, Librăriile și Legătoriile de cărți din Bârlad, cu o privire asupra Tipografiilor din România dela 1801 până astăzi. București 1909.

Aslan (G.), Din problemele vieții. București 1910.

» Educațiunea prin sine însuș. Conferință publică ținută la Ateneul din București în ziua de 8 Martie 1907. Focșani 1907.

Aslan (Th. G.), Politica agrară a României. București 1909.

Bârzeanu (Preotul Nicolae), Mijloacele și căile prin care preotul ar puteà mai bine să-și îndeplinească datoriile și să se bucure de drepturile sale. Craiova 1908.

Chicoș (Ștefan), Monografia stării meseriilor în Pitești. Pitești 1909.

Colescu (L.), Progresele economice ale României îndeplinite sub Domnia Maiestății Sale Regelui Carol I. București 1907.

Dragomirescu (Toma), Istoricul băncilor din România și a tuturor institutițiunilor de credit și societăți de asigurări. București 1908.

» Despre funcționarii comerciali și industriali cu o privire asupra agriculturii, industriei și comerțului în trecut și în prezinte. București 1909.

Dragu (G. C.), Chestiunea țărănescă în România și noile legi agrare. București 1908.

» Instrucțiunea civică, Drept uzual și Economie politică. Manual pentru clasa IV gimnazială. București 1906.

Furnică (Dumitru Z.), Din Istoria comerțului la Români, mai ales băcănia. Publicațiune de documente inedite, 1593—1855. București 1908.

Ionescu-Dobrogeanu (Căpitanul M.), Două probleme de geografie I Formarea deltei Dunărei.—II. Considerațiuni militare asupra Dobrogei. București 1910.

Lupaș (Dr. Ioan), Mitropolitul Andreiu Baron de Șaguna. Monografie istorică. Sibiiu 1909.

Păcățian (Teodor V.), Cartea de aur sau luptele politice-naționale ale Românilor de sub Coroana ungară. Volumul V. Sibiiu 1909.

Panu (Gheorghe), Cercetări asupra stării țăranilor în veacurile trecute. Vol. I. Partea I și II. București 1910.

Pârvan (Vasile), M. Aurelius Verus Caesar și L. Aurelius Commodus. Studiu istoric. București 1909.

Păun (Căpitan Constantin Nic.), Misiunea marinei noastre. București 1909.

Poboran (G.), Istoria orașului Slatina. Edițiunea II. Slatina 1909.

Popovici-Lupa (Dr. N. O.), Agricultura. Cunoștințe practice de cultura pământului și a plantelor agricole. Ediția II. București 1908.

Spirescu (Căpitan de intendență, acum Maior A.), Noțiuni practice de agricultură cu învățături de arboricultură, grădinărie, viticultură, apicultură și leacuri folositoare din diferitele ierburi. București 1906.

» Subsistențele în cetăți. Aprovizionarea Cetății București în vederea unui asediu. București f. a.

3. La premiul Lazăr de 5.000 lei.

(Prin Secțiunea științifică)

Călugăreanu (Dr. D), Respirațiunea intestinală a vârlanului (Cobitis fossilis). București 1908.

Cupșa (Inginer Șef Aurel), Mașini marine. Ediția II. Text și planșe. Galați 1908.

Manicatide (Al.), și C. S. *Popescu*, Curs complet de Matematică pentru școalele secundare. Geometria, partea I, pentru clasa II; Geometria, partea II, pentru clasa III; Geometria în spațiu pentru clasa IV. Ploești 1909.

Otescu (I.), Curs de Cosmografie pentru clasa VIII reală de băieți. Edițiunea I. București 1909.

Potârcă (Medic Maior Iacob), Un nou pansament adezivo-ocluziv pentru chirurgia traumatică sau operatoare din timp de pace și răsboiu. (Ca invențiune).

Ștefănescu-Gună (George), Tratat de Topografie, cuprinzând planimetria, raportarea planurilor, nivelmentul și triangulația. București 1909.

Tănăsescu (Colonel C. A.), Navigația aeriană. (Conferință). București 1909.

Zaharia (Dr. Al.), Grâul românesc. Recoltele anilor 1900—1908. București 1909.

D-l Secretar General zice apoi:

In viitoarea sesiune generală mai sunt publicate spre a se decerne următoarele premii pentru lucrări cu subiecte date:

1) Prin Secțiunea literară:

a) Premiul Princesa Alina Știrbei de 8.500 lei, în cari intră și tipărirea lucrării, pentru *Carte de lectură pentru școalele secundare.*

b) Premiul Eliade-Rădulescu de 5.000 lei pentru *Poezia populară românească, cuprinsul, stilul și versificația ei.*

c) Premiul Adamachi de 5.000 lei cu subiectul: *Sufixele și formarea cuvintelor în limba românească, studiate din punctul de vedere al formei, al sensului și al originii lor.*

2) Prin Secţiunea istorică:

a) Premiul Alexandru Ioan Cuza de 20.000 lei pentru *Istoria Românilor dela Aurelian până la fundarea Principatelor.*

b) Premiul Năsturel de 5.000 lei pentru *Genealogia Basarabilor.*

c) Premiul G. San-Marin de 2.000 lei cu subiectul: *Expunerea tuturor felurilor de intervenţiune a Statului în relaţiunile dintre capital şi muncă, în folosul muncitorilor.*

Până la terminul regulamentar de 31 Decemvrie 1909 s'au prezentat lucrări numai la următoarele două premii:

1) La Premiul Princesa Alina Ştirbei două manuscrise, unul cu deviza: «Cunoaşte-ţi ţara, ca s'o iubeşti, — Cunoaşte-ţi legile, ca să le cinsteşti», şi al doilea cu deviza: «George Mircea».

2) La premiul G. San-Marin asemenea două manuscrise, unul cu deviza: «Il y a une espèce de honte d'être heureux à la vue de certaines misères (La Bruyère)» şi al doilea cu deviza: «Labor omnia vincit».

D-l *Dr. C. I. Istrati* aminteşte că în Septemvrie trecut un mare grup de francezi din cei mai luminaţi a făcut în ţara noastră o excursiune sub conducerea d-lui L. Olivier, proprietarul Revistei generale a ştiinţelor pure şi aplicate. Dorinţa Francezilor, ca şi a noastră, a fost ca ei să ne cunoască de aproape aici în casa noastră, pentru ca apoi să se pună bazele unor legături mai strânse între Francezi, Italieni şi noi. O societate cu scopul acesta a şi fost constituită în Franţa. D-l Dr. Istrati, în numele Comitetului organizat pentru primirea Francezilor, a tipărit, în amintirea zilelor petrecute de ei aici, şi prezentă o elegantă broşură franceză in-folio, în care s'a făcut descrierea vizitei, s'au reprodus toate cuvântările rostite şi, prin frumoase ilustraţiuni, s'au reprodus vederi şi scene din excursiune. O asemenea publicaţie doresc să facă şi Francezii. D-l Dr. Istrati prezentă apoi Nr. 24 dela 3 Decemvrie din revista d-lui Olivier, în care se găseşte făcută de acesta descrierea călătoriei şi impresiunile culese în ţara noastră.

ŞEDINŢA DELA 15 IANUARIE 1910.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

D-l *St. C. Hepites* aminteşte că în şedinţa de Vineria trecută a fost însărcinat să vorbească în numele Academiei la înmormântarea răposatului membru corespondent General C. I. Brătianu. Şi-a îndeplinit această însărcinare, atât de dureroasă pentru d-sa,

care fusese un intim amic al răposatului, și a rostit următoarea cuvântare:

«Intristată Adunare,

«Nici nu s'au veștejit încă bine florile cu cari Academia Română a împodobit mormântul unuia din membrii ei de frunte și astăzi ea mă trimite din nou cu trista îndatorire de a arătà acì marea pierdere ce încearcă prin dispariţiunea din această lume a omului cu merite netăgăduite, care se prenumără printre membrii ei corespondenți, Generalul Constantin I. Brătianu.

«Cu inima cernită, dar cu recunoștință am primit marea onoare ce-mi face Academia Română — cea mai înaltă instituțiune culturală a neamului și gândului românesc — de a o reprezentà la această ceremonie în semn de doliul ce ea poartă pentru cel care a plecat dintre noi.

«Am cunoscut mai bine pe Generalul Brătianu, sunt acum aproape 40 de ani, la Bruxelles, unde, tânăr și zelos ofițer, venise să lucreze la Serviciul geografic al armatei belgiene, în ale cărei școale militare speciale eram eu însumi trimis de guvern, pentru a mă instruì. Relațiunile atunci încheiate între noi s'au continuat cu bună prietenie într'un șir de aproape 40 de ani, în decursul cărora, camarazi de luptă în răsboiul independenței, colegi în Comitetul Societății Geografice Române și în fine colegi în Academia Română, am avut prilejul de a-l studià și a cunoaște firea-i aleasă și întinsele-i cunoștințe.

«Prieten statornic, sfătuitor înțelept și duios și, mai presus de toate, iubitor al neamului și al țerii sale, acesta erà Generalul Brătianu, colegul nostru iubit.

«Grigore Tocilescu și bunul nostru prieten Generalul Brătianu pot fi caracterizați la fel, căci amândoi au fost, în direcțiuni deosebite dar foarte importante, neobosiți muncitori de toate zilele pentru înaintarea cunoștințelor despre țara noastră.

«Pe când cel dintâiu — prin întinsele sale cercetări arheologice și cunoștințe ale istoriei vechi — ne-a pus la îndemână fapte de cel mai mare interes pentru trecutul nostru ca popor și țară, colegul mult regretat, pe care-l plângem astăzi, devotând ani și ani din vieața sa lucrărilor grele ale confecțiunii hărții țerii noastre, ne-a pus la îndemână o unealtă de cea mai mare însemnătate pentru cunoașterea amănunțită a bucăţelei de pământ, pentru păstrarea căreia

viteaza noastră armată, luptându-se în țară străină, se servià de hărțile pe cari colegul nostru le edità în Serviciul de reproducere cartografică și apoi în calitate de Șef al Secțiunii topografice la Marele Cartier general.

«D'abià ieșit de pe băncile Școalei militare în 1864, ca ofițer de geniu, viitorul general s'a pus cu temeiu să-și îmbogățească cunoștințele sale, mai întâiu la Școala de Mine din Paris și apoi la Școala de Stat-Major din Capitala Franței, pe care a terminat-o cu un strălucit succes. S'a specializat mai în urmă în lucrările tehnice-cartografice, pe cari într'un șir de ani le-a practicat rând pe rând la Observatorul Național din Paris, la Serviciul cadastral al Franței, la Serviciul geografic al armatei franceze și la acela al armatei belgiene, în fine la Institutul geografic militar din Viena.

«Astfel pregătit și însuflețit de dorul de muncă ce-l caracteriză, erà natural că, intrat în Depozitul de Răsboiu, din care a ieșit în urmă Institutul Geografic al armatei, să fie de un extraordinar folos întemeietorului hărții României, profesorul meu și colegul nostru onorat Generalul C. Barozzi.

«Reușind a demonstrà că și Românii sunt în stare să-și facă ei singuri harta țerii lor cu elementele de cari dispuneau, Colonelul Barozzi, Șeful Depozitului de Răsboiu, găsì în tânărul Căpitan Brătianu și în mult regretatul Locotenent-Colonel Căpităneanu, cel dintâiu astronom al României, pe atunci deasemenea tânăr și învățat Căpitan, cele mai eminente calități de știință și de muncă ce se cer unei așà de mari intreprinderi, după cum este facerea hărții unei țeri.

«In curs de 20 de ani, cu începere dela 1872, iubitul nostru coleg Generalul Brătianu, și-a pus toată munca și inteligența în interesul lucrării hărții noastre, iar atunci când în 1894 fu pus, cu gradul de Colonel, în capul Institutului geografic al Armatei, lucrările începute putură să fie continuate numai mulțumită stăruințelor sale fără preget.

«Nu este acì locul să arătăm îmbunătățirile ce s'au adus sub direcțiunea sa lucrărilor ce se făceau de Institutul Geografic al Armatei. *Analele* Academiei Române le arată în deajuns. Nu pot nici trece cu vederea aprețierea foarte măgulitoare făcută asupra acestor lucrări de juriul internațional al clasei respective la ultima Expozițiune Universală din Paris, unde au figurat cu deosebită onoare lucrările Institutului Geografic militar.

«Pe de altă parte, tot mulțumită colegului nostru General Brătianu, în Expozițiunea Generală Română din 1906, această mare

manifestare culturală şi economică a neamului, Secţiunea militară luă o desvoltare impunătoare.

«Iubitor al trecutului şi cunoscător al nevoilor prezentului, el, care purtă cu fală o jumătate de secol mândra uniformă pe care o iubià cu o căldură rară, înţelese într'un chip foarte înalt rostul expoziţiunii militare ca retrospectivă şi de actualitate, ceeace-l făcù să dea cu deosebire multă atenţiune răsboiului independenţei şi timpurilor vechi. El lucră cu încredere, că această muncă nu va fi zadarnică, ci că va servì ca un bun punct de plecare pentru viitorul istoric al armatei române.

«Vaste şi variate erau cunoştinţele ce posedà colegul nostru. Dovadă stau foarte numeroasele publicaţiuni ce a dat la lumină, cu începere dela 1870, când publică la Paris un studiu politic, economic, social şi tehnic asupra misiunii Căilor ferate române.

«Nu voiu reamintì din lunga listă a publicaţiunilor sale decât volumul intitulat: *Cadastrul României.* Este învederat că, întocmai ca şi irigaţiunile, dar pe o scară mult mai întinsă, cadastrul României va trebuì neapărat să se facă într'un viitor mai mult sau mai puţin apropiat, — cu cât mai apropiat, cu atât mai bine. Meritul colegului nostru în această chestiune este, Intristată Adunare, de a fi studiat în amănunte modul cum el s'ar puteà întocmì în ţara noastră.

«Academia Română, în totdeauna gata de a răsplătì talentul şi ştiinţa oricărui Român, apreţiind calităţile distinse ale acestui om de elită, îl chemă în sânul ei ca membru corespondent în Secţiunea ştiinţifică, este acum mai bine de un deceniu, şi a fost în totdeauna fericită să-l asculte în foarte importantele comunicări ce i-a făcut în mai multe şedinţe publice.

«Generalul Brătianu este într'adevăr un lucrător neobosit», scriam eu, acum cinci ani, într'un raport ce prezentam Academiei Române asupra meritelor ştiinţifice ale colegului nostru foarte regretat acum.

«Nici un singur moment n'a desminţit dânsul această însuşire a sa. Chiar în suferinţele cari ni l-au răpit de veci prea de timpuriu, el scrià încă în interesul bunului mers al oştirii.

«Fie ca nepregetata ta muncă, iubite şi stimate Coleg şi prieten, să găsească în urmaşii tăi continuatori pentru progresul ţerii, al ştiinţei, al armatei!

«In numele Academiei Române, care te-a apreţiat şi stimat, depun pe sicriul tău podoaba de flori a celor aleşi; iar eu, care te-am iubit frăţeşte, rog pe Atotputernicul să-ţi aibă de grijă».

ȘEDINȚA DELA 22 IANUARIE 1910.

Preșidința d-lui *A. Saligny.*

Dela Secțiunea istorică se primește propunerea de a se ceti în ședință publică și tipări în *Anale* comunicarea d-lui General P. V. Năsturel despre: *Luptele dela Ogretin și Teișani în zilele de 13 și 14 Septemvrie 1602.*

— Propunerea se aprobă și se decide a se pune la ordinea zilei comunicarea d-lui General Năsturel în ședința dela 5 Fevruarie.

Dela Secțiunea istorică se primește de asemenea propunerea de a se publică în *Anale* două memorii ale d-lui R. Rosetti despre: *Conflictul dintre Guvernul Moldovei și Mânăstirea Neamțului: I. Inainte de 1 Iunie 1859, II. După 1 Iunie 1859.*

— Propunerea Secțiunii se aprobă.

ȘEDINȚA PUBLICĂ DELA 29 IANUARIE 1910.

Preșidința d-lui *A. Saligny.*

D-l *A. D. Xenopol* cetește comunicarea sa: *Sociologia și Socialismul.*

Ședința publică se ridică și Academia își continuă lucrările în ședință intimă sub preșidința d-lui *N. Quintescu*, Vicepreședinte.

Dela Ministerul Afacerilor străine se primesc còpiile rapoartelor Consulilor austriaci din București și Iași din anii 1836—1838, extrase din Arhiva Imperială din Viena.

Dela Rectorul Universității din Geneva se primește publicațiunea: *Histoire de l'Université de Genève* de Charles Borgeaud, *L'Académie de Calvin dans l'Université de Napoléon, 1798—1814.*

Dela d-l D. Comșa, profesor la Sibiiu, se primește publicațiunea sa: *Album de crestături în lemn,* Sibiiu 1909.

ȘEDINȚA PUBLICĂ DELA 5 FEVRUARIE 1910.

Președința d-lui *N. Quintescu,* Vicepreședinte.

D-l *Dr. V. Babeș* cetește comunicarea sa despre: ***Conferința dela Bergen (Norvegia) pentru studiul leprei și cercetările moderne asupra acestei boale.***

D-l General P. V. Năsturel cetește comunicarea sa despre: ***Luptele dela Ogretin și Teișani în zilele de 13 și 14 Septemvrie 1602.***

ȘEDINȚA DELA 12 FEVRUARIE 1910.

Președința d-lui *A. Saligny.*

D-l Președinte *A. Saligny* zice: Domnilor Colegi, Lunia viitoare, colegul nostru d-l Maiorescu împlinește vârsta de 70 de ani în deplină sănătate și în întregimea activității sale politice și literare.

D-l Maiorescu este membru al Academiei dela începutul ființării acestei Instituțiuni. In acest timp de 43 de ani, d-sa a contribuit mult la înălțarea prestigiului Academiei Române prin activitatea, prin cultura științifică și prin înalta situațiune pe care a avut-o și o are în desvoltarea literaturii românești.

Cu deosebire, dela noua organizare a Academiei, făcută pe baza legii din 1879, chestiunile de literatură și de limbă au fost tratate și hotărîte în Academie cu luminoasa participare a spiritului limpede și înalt al d-lui Maiorescu.

Sunt încredințat că corespund simțemintelor d-voastre ale tuturora, când, folosindu-mă de această fericită împrejurare, urez din tot sufletul, în numele Academiei, colegului venerat și iubit, să trăească încă mulți ani, pentru a continuà să contribue cu luminile sale, în larga măsură de până acum, la progresele Academiei și ale literaturii românești!

D-l *D. Onciul* cetește următoarele:

«*Domnilor Colegi,*

«Dați-mi voie ca, în legătură cu cele spuse de d-l Președinte, să schițez în câtevà cuvinte activitatea d-lui Maiorescu în Academie.

«Membru al Academiei Române chiar dela întemeierea ei, d-l Maiorescu poate privì, din culmea activității sale fecunde, cu mândră mulțumire asupra operei sale îndrumătoare în acest înalt institut de cultură națională.

«Inceputul Academiei Române pleacă dela «Societatea literară «română», înființată prin decretul Locotenenței Domnești din 1 Aprilie 1866, «cu misiune specială de a determinà ortografia limbii ro«mâne, de a elaborà gramatica limbii române, de a începe și rea«lizà lucrarea dicționarului român». Din această societate, care s'a constituit ca «Societate academică română», s'a format «Academia «Română» de astăzi.

«După regulament, Societatea se compuneà din 21 de membri, dintre cari 7 din România (4 din Țara-Românească, 3 din Moldova) și 14 din celelalte țeri locuite de Românì. Cei 14 membri externi au fost numiți încă de Locotenența Domnească, iar cei 7 din România, între cari și d-l T. Maiorescu, în 1867, prin decret domnesc.

«Atunci în vârstă numai de 27 ani, tânărul profesor Maiorescu atrăgeà luarea aminte a tuturor, prin cursurile sale universitare, prin conferințele sale publice, ca și prin scrierile sale. Studiului său: *Despre scrierea limbii române* (Iași 1866), cea mai temeinică și mai serioasă lucrare asupra chestiunii ortografice, se datorà ortografia «Convorbirilor Literare», cari au început să apară în Martie 1867. Această activitate științifică și literară, pe lângă rolul precumpănitor ce tânărul învățat aveà în societatea literară «Junimea» din Iași, impuneà chemarea lui în «Societatea literară română».

«Nou înființata Societate s'a constituit ca «Societate academică «română», cu o secțiune literară-filologică, o secțiune istorică-arheologică și o secțiune a științelor naturale. Conform statutelor, cei 21 membri numiți au urmat să facă parte din Societate ca membri activi («actuali», cum se ziceà atunci).

«Sesiunea din 1867 a fost ocupată, afară de chestiunile de organizare, aproape excluziv de chestiunea ortografică, pe lângă programele pentru gramatică și dicționar. D-l Maiorescu a venit să iea parte la lucrări abià la 7 Septemvrie, în a 7-a ședință dela constituirea «Societății academice române», când discuția asupra ortografiei erà înaintată.

«In ședințele precedente au fost prezentate mai multe proiecte ortografice, asupra cărora au urmat lungi discuțiuni, fără a se puteà ajunge la o înțelegere. La început, alegându-se o comisiune care să elaboreze un proiect de ortografie, majoritatea membrilor

s'a pronunţat pentru «principiul etimologic combinat cu cel fonetic» şi a cerut comisiunii în mod expres o asemenea lucrare. Totuş raportorul I. C. Massimu (Maxim) a prezentat un proiect ultra-etimologic, contrar nu numai vederilor majorităţii, ca şi simţului public din ţară, ci mai ales şi bunului simţ.

«La discuţiunile ce au urmat, a luat parte şi d-l Maiorescu, în ultimele şedinţe. Obiecţiunile sale pozitive, despre cari Cipariu ziceà că «au avut răsunet şi influenţă mare asupra discusiunilor ce s'au «iscat în zilele din urmă ale sesiunii», au pus în evidenţă neajunsurile proiectelor zise etimologice, ca şi insuficienţele linguistice ale autorilor lor, aşà încât s'a înlăturat deocamdată admiterea ortografiei propuse.

«In sfârşit în sesiunea din 1869, după lungi discuţiuni, s'a întocmit o ortografie provizorie pentru publicaţiunile Societăţii, ortografie care nu s'a întrebuinţat de nimeni până atunci, iar pe urmă numai de Societatea academică singură. Erà un mod de scriere zis etimologic, cu o denaturare bizară a limbii, pentru care în zadar am căută o raţiune filologică sau istorică şi de care astăzi trebue să ne mirăm că s'a putut mănţineà prin 10 ani ca «ortografie academică». Şi erà o dovadă de bunul simţ al publicului, care a opus acestei rătăciri o neînduplecată rezistenţă, dela început până la sfârşit.

«In lupta contra ei erà în primul rang d-l Maiorescu. D-sa nu luase parte la discuţiunile din urmă asupra ortografiei, dându-şi demisia din Societatea academică în 1868.

«La începutul sesiunii din 1868 venind să iea parte la lucrările Societăţii, d-l Maiorescu, după primele şedinţe (cari au început abià la 16, în loc de 1 August), a plecat, nefiind întruniţi membrii în numărul cerut. Invitat apoi să vie la începutul lui Septemvrie, d-sa răspunse telegrafic: «Luna August o destinasem pentru lucrările «Societăţii. De luna Septemvrie nu pot dispune». Iar la 10 Octomvrie îşi înaintă demisia de membru al Societăţii academice, cu motivarea: «nemai fiindu-mi cu putinţă a luà parte la lucrările acestei «Societăţi».

«Despre această demisie, d-l Maiorescu zice în alt loc:

«Văzând direcţia etimologică ce majoritatea membrilor de atunci «căută să impună vorbirii şi scrierii române, şi-a dat formal demisia «şi a rămas multă vreme străin de lucrările academice, nevoind să «iea nici o răspundere pentru înstrăinarea limbii culte de limba «poporului, după modelul gramaticei Cipariu şi al dicţionarului Lau-«rianu-Massimu».

«Ieșind din Societatea academică, d-l Maiorescu a urmat să ducă lupta în «Convorbiri Literare», mai ales prin scrierile sale: *In contra direcției de astăzi în cultura română* (1868), *Observări polemice* (1869) și *Direcția nouă* (1871—1872).

«Culmea ciudățeniilor filologice o atingeà «*Dictionarulu limbei romane, dupo insarcinarea data de Societatea academica romana, elaboratu ca proiectu* de A. T. Laurianu și J. C. Massimu» (1871—1876). Relevând din el fraze ca aceasta: «Discussionea de «una cam data este fipsata si nu lassa nece una indoentia asupr'a «coprensului ei» (Prefatione), sau specimene ca: *bussulu* (cutiuță, tabatieră), *catellare* (a fătà căței), *cacume* (vârf), *dapaticu* (măreț), *dedecore* (rușine), *fodicare* (a împinge), *frecente* (adeseori), *granditate* (mărime), *gulosu* (lacom), etc., etc., cu principiul că «vorbele «de origine neromanica nu potu si nu se cade se aiba locu intr'unu «dictionaru romanescu», d-l Maiorescu se mărginià a le calificà, cu obișnuita-i delicateță, de «curiozități literare, dar nu model de limbă «românească». Insă critica sa obiectivă erà sentința de moarte a Dicționarului academic și a ortografiei lui.

«Până în patru ani după terminarea Dicționarului, Societatea academică, transformată în «Academie Română», părăsì și Dicționar și sistem ortografic; iar d-l Maiorescu, rechemat în Academie, fu însărcinat să prezente un nou proiect de ortografie românească.

Prin legea din 29 Martie 1879, «Societatea academică română» fu declarată institut național cu denumirea «Academia Română», care primì o nouă organizare.

«In prima sa ședință (23 Maiu 1879), Academia decise ca d-l Maiorescu, ca și Episcopul Melchisedec și V. Alecsandri, care nu mai veniau la ședințele Societății academice, să fie invitați a luà parte la lucrările Academiei nou constituite. Chiar în a doua ședință (24 Maiu), d-l Maiorescu și V. Alecsandri își reluară locurile părăsite; lor le-au urmat apoi și Episcopul Melchisedec cu M. Kogălniceanu, căruia de asemenea se făcuse acea invitare.

«Reintrarea d-lui Maiorescu în Academie erà hotărîtoare pentru modificarea ortografiei, ca și pentru înlăturarea definitivă a Dicționarului Laurianu-Massimu. Incă în prima sesiune, d-sa în unire cu Hasdeu au adus în discuție chestiunea ortografică și au propus revizuirea ortografiei pentru publicațiunile Academiei. Comisiunea aleasă în acest scop n'a putut însă ajunge — cum a comunicat în ultima ședință a sesiunii din acel an — «la nici un rezultat pozitiv, ivin-

«du-se într'însa opiniuni foarte divergente». Totuş Analele Academiei din primul an (1879) s'au tipărit cu o ortografie mult simplificată, fără a se fi luat o decizie formală în această privinţă.

«In sesiunea următoare, alegându-se o nouă comisiune (Alecsandri, Bariţiu, Hasdeu, Maiorescu şi Quintescu), d-l Maiorescu, ca raportor, a prezentat un proiect de ortografie, care în punctele esenţiale eră cea întrebuinţată pe atunci la *Convorbiri Literare*. Ea se întemeià, cum zicea raportorul, «pe un fonetism temperat prin necesităţi eti«mologice».

«Ortografia provizorie, stabilită de Societatea Academică» — zicea d-l Maiorescu în raportul său — «nu s'a lăţit în literatura română; «nu există astăzi, în întreaga Românie liberă, nici un singur ziar, «nici o singură revistă care să o fi primit... Chiar majoritatea mem«brilor actuali ai Academiei Române urmează, în scrierile lor, o «altă ortografie decât cea obişnuită până acum în Analele Acade«miei... Oricare ar fi decizia d-voastre pentru astăzi,» — încheià d-sa — «cred că toţi vom fi inspiraţi de dorinţa de a publică Analele Aca«demiei sub o formă a scrierii lor care să nu ne desbine de miş«carea generală a literaturii noastre în această privinţă, ci să puie «Academia Română înlăuntrul şi în fruntea acestei mişcări».

«Discuţia asupra noului proiect de ortografie a ocupat mai multe şedinţe, continuându-se şi în sesiunea din anul următor (1881). Insuş M. S. Regele, care arătà chestiunii un deosebit interes, a prezidat la unele din acele şedinţe, ridicând astfel, prin solemnitatea prezenţei sale, importanţa şi seriozitatea discuţiunilor.

«Stăruinţa etimologiştilor, cu Laurianu în frunte (Maxim nu mai erà în vieaţă), a făcut ca proiectul, care plecà dela principiul fonetic moderat, să fie modificat în unele puncte. Astfel s'a stabilit o ortografie eclectică, întemeiată pe principiul fonetic combinat cu etimologismul în marginile limbii.

«Noua ortografie academică, conformându-se mai mult sau mai puţin uzului comun, a fost introdusă şi în publicaţiunile oficiale, ca şi în şcoale. De asemenea în afară de Regat, ea a înlocuit scrierea etimologică Cipariană la Românii de peste munţi, cum şi scrierea fonetică Pumnuleană în Bucovina. Erà un pas însemnat spre unificarea ortografiei româneşti, deşi mai rămâneau încă unele puncte în dezacord cu opinia publică

«Majoritatea scriitorilor, a ziarelor şi revistelor manifestà o tendinţă tot mai pronunţată spre o scriere mai fonetică. Şi în şcoală, aplicarea ortografiei academice, complicată prin consideraţiuni eti-

mologice, întâmpină greutăţi. Astfel, curând s'a simţit necesitatea unei simplificări.

«Deci după abià trei ani, în sesiunea din 1884, chestiunea ortografică a fost adusă din nou în discuţie, prin propunerea d-lui Maiorescu, admisă cu majoritate de Secţiunea literară, de a se suprimà *ŭ* mut. O hotărîre în această privinţă erà necesară şi cu privire la *Etymologicum magnum Romaniae*, pe care M. S. Regele, în aceeaş sesiune, a propus Academiei să-l facă, binevoind a-i pune la dispoziţie pentru acest scop 6.000 lei pe an.

«In aceeaş şedinţă, prezidată de Maiestatea Sa, d-l Maiorescu, ca raportor, înaintă propunerea Secţiunii literare pentru suprimarea lui *ŭ* mut.

«Cu toată motivarea ei convingătoare, propunerea a provocat o discuţie care a urmat în mai multe sesiuni dearândul. Cu o stăruinţă şi cu o desfăşurare de argumente ce merità o cauză de altă însemnătate, neînduplecaţii apărători ai lui *ŭ* mut combăteau suprimarea lui, făcând să se amâne hotărîrea din sesiune în sesiune. Totuş în *Etymologicum magnum Romaniae*, lucrat sub auspiciile Academiei de B. P. Hasdeu şi din care prima fasciculă a apărut în 1885, el fu înlăturat fără vot, pe când celelalte publicaţiuni ale Academiei îl mai păstrau, în dispreţul uzului comun şi al economiei de timp şi de spaţiu.

«Abià în sesiunea din 1895, sacrificarea lui *ŭ* mut fu în sfârşit hotărîtă. In şedinţa solemnă din 11 Martie, sub preşedinţa M. S. Regelui, propunerea Secţiunii literare pentru eliminarea lui *ŭ* mut fu admisă cu mare majoritate.

«Dar şi după această simplificare, ortografia Academiei n'a pătruns în public. Consideraţiunile etimologice, pentru cari nu se puteau stabilì regule simple şi precise, îngreuiau aplicarea ei. Astfel, nici publicul nu s'a putut deprinde cu ea, nici învăţământul n'a putut să dea rezultate îndestulătoare.

«Faţă cu aceste neajunsuri, a urmat să câştige tot mai mult teren scrierea fonetică, reprezentând fiecare son prin un singur semn deosebit, în forma propagată mai ales prin revistele *Contemporanul* (început în 1881) şi *Arhiva* (începută în 1889) din Iaşi. In cele din urmă, şi *Convorbirile Literare*, a căror ortografie se abàteà în câtvà dela principiul fonetic numai cu privire la scrierea vocalelor întunecate, şi-au modificat-o în acest punct în sensul curentului nou.

«Noua scriere fonetică, în care cele două vocale întunecate erau reprezentate prin *ă* şi *î*, aveà însă un inconvenient peste care nu

se puteà trece. Deprinderea și bunul simț se opuneau unui mod de scriere ca: *Romîn, Romînia, cîmp, cînd, cîne, gît*, ș. a., scriere contrară formei consacrate a numelui țerii, cum și regulei generale pentru pronunțarea nu guturală a literelor *c* și *g* înainte de *i* în toate limbile romanice. In discuțiunile din 1881 asupra chestiunii ortografice în Academie, d-l Maiorescu observà că, deșì «fonetist, «însă fără a răsturnà principii stabilite, nu admite enormități ca «scrierea lui *când* cu *î*... Tot așà când e vorba de limba românească, «nu poate ieșì din direcțiunea romanității moderne».

«Afară de aceasta, scrierea cu *î* a vocalei reprezentate în chirilică prin ѫ nu convine pentru transcrierea exactă a textelor chirilice, în cari literele ѫ și ъ se găsesc întrebuințate promiscuu pentru ambele vocale întunecate.

«Pentru publicarea de texte chirilice în transcriere cu litere latine, Academia a adoptat, încă dela 1881 *(Psaltirea lui Coresi)*, după normele date de Hasdeu în *Cuvente den bătrâni* (1878—1879), o scriere fonetică specială, având pentru vocalele întunecate trei semne, ca și chirilica: *ă*=ъ, *â*=ѫ, *î (în)*=ѵ (întrebuințat de regulă la începutul cuvântului). Erà singura transcriere rațională a literelor respective în limitele alfabetului român, ținând seamă și de forma literară a cuvintelor.

«Această ortografie specială — întru cât privește scrierea vocalelor întunecate, punctul principal al chestiunii — a format baza pentru ultima reformă ortografică a Academiei, introdusă în 1904. Celelalte elemente ale reformei erau date prin raportul d-lui Maiorescu asupra proiectului de ortografie din 1880.

«In sesiunea din 1903, Secțiunea literară, după propunerea d-lui Maiorescu, a decis să înainteze un proiect pentru o nouă revizuire a ortografiei, mai ales în vederea noului dicționar ce urmà să se publice, și a ales o comisiune (Maiorescu, Hasdeu, Quintescu, Negruzzi, Bianu) care să pregătească lucrarea pentru sesiunea viitoare. Raportul d-lui Maiorescu asupra modificărilor propuse și admise de majoritatea Secțiunii fu înaintat în sesiunea din 1904.

«Reforma propusă în raportul d-lui Maiorescu înlăturà toate greutățile ce rezultau din considerațiuni etimologice. Cu mare majoritate, ea fu admisă în cinci puncte din șase, asupra cărora mai erà divergență.

«La punctul al 6-lea, privitor la scrierea vocalei ѫ, pentru care raportul propuneà *î* și *â* (după *c* și *g*, cum și în *România* și *Român* cu derivatele), d-l Maiorescu, în discuția ce a urmat, a lăsat

și alternativa scrierii cu «*â* (peste tot), afară de începutul cuvin-«telor», cum se întrebuință în transcrierea textelor chirilice. Această modificare, propusă apoi de d-l Poni și susținută de d-l Bogdan, a fost primită de majoritatea Secțiunii literare și admisă de plen cu toate voturile contra unul.

«Reforma ortografică introdusă în 1904 a fost hotărîtoare pentru unificarea ortografiei române. Ea a fost primită îndată de majoritatea covârșitoare a scriitorilor, ziarelor și revistelor, a fost introdusă în școale și în serviciile publice, cum și la Românii din afară de Regat, așà încât astăzi ea este modul general de scriere românească. Abià mai sunt vreo 5 ziare și tot atâtea reviste cari fac notă discordantă în această armonie, scriind *î* în loc de *â* (singura deosebire esențială ce a mai rămas); iar scriitori cu autoritate nu sunt decât 3 (d-nii A. Philippide, N. Iorga și O. Densușianu) cari mai susțin acest deosebit mod de scriere. Astfel, pe când până la reforma din 1904 Academia erà izolată față cu uzul comun al scrierii românești, de atunci încoace au rămas izolați acei cari nu s'au conformat cu ortografia ei.

«Așà s'a realizat ceeace d-l Maiorescu cereà în 1880: ca Academia Română să se puie înlăuntrul și în fruntea mișcării generale a literaturii noastre în această privință.

«Scopul principal pentru care s'a înființat «Societatea academică «română», devenită «Academia Română» de astăzi, erà — cum am văzut la început — regularea ortografiei și lucrarea gramaticei și a dicționarului. Prima problemă din acestea, chestiunea ortografică, a ajuns să fie rezolvată, în mod admis general, abià după două încercări neizbutite în timp de aproape patru decenii. Rezolvarea acestei probleme atât de mult controversate și discutate, Academia și literatura română o datoresc inițiativei și stăruinței d-lui Maiorescu.

«Activitatea d-lui Maiorescu în Academie a îmbrățișat, cu aceeaș solicitudine și dreaptă judecată, și celelalte ramuri în cari d-sa erà chemat să-și spuie cuvântul. Partea sa la *Dicționarul limbii române*, la îndrumarea publicațiunii de *Documente privitoare la istoria Românilor*, la cercetarea scrierilor înaintate pentru premii, cu referatele sale critice asupra lor, la diferitele chestiuni de organizare și administrație și la alte lucrări ale Academiei, cum și la îmbogățirea colecțiunilor ei (cu scrisori și manuscripte dela tatăl

săn Ion Maiorescu, V. Alecsandri, Eminescu, ș. a.) lasă urmele cele mai luminoase în Analele Academiei.

«Ce privește Dicționarul intreprins după îndemnul și prin munificența M. S. Regelui, numele d-lui Maiorescu e în legătură cu această lucrare dela îndrumarea ei și până astăzi. «Ca membru al Comisiunii Dicționarului, însărcinată cu îndrumarea și supravegherea lucrării, d-l Maiorescu, prin cuvântul său precumpănitor în materie, a contribuit în mod însemnat la ceeace s'a făcut pentru aducerea la îndeplinire a grelei probleme.

«O altă lucrare din cele mai însemnate ale Academiei este publicațiunea: *Documente privitoare la istoria Românilor*, începută în 1876 (vol. VII) cu materialul adunat de defunctul Eudoxie Hurmuzaki. Și această lucrare, cea mai însemnată culegere de documente istorice la noi, care (continuată cu materialul adunat din însărcinarea Academiei) a ajuns până acum la 30 de volume, se datorește inițiativei d-lui Maiorescu. Atunci ministru al Cultelor și Instrucțiunii (1874—1876), d-sa a dispus publicarea ei sub auspiciile Ministerului. Și în anii următori, d-sa i-a arătat un viu interes, îngrijindu-se de bunul ei mers, până ce a văzut-o asigurată prin îngrijirea specială a d-lui D. Sturdza din Secțiunea istorică.

«Ales în repetate rânduri viceprezident al Academiei (demnitatea de prezident a declinat-o), prezident al Secțiunii literare, în comisiunile pentru cercetarea scrierilor prezentate la premii și pentru alte însărcinări diferite, d-l Maiorescu a pus în totdeauna vastele sale cunoștințe și marele său talent, cu exactitatea și scrupulozitatea ce-l disting, în serviciul cauzei. Conlucrarea sa la statutele și regulamentele Academiei, ca și în diferite alte chestiuni de organizare și administrație, erà una din cele mai prețioase. Rapoartele sale asupra scrierilor prezentate la premii, răspunsurile sale la discursuri de recepție rămân modèle clasice de critică și aprețiere literară. Cine a asistat la remarcabila ședință publică din 16 Maiu 1909, când d-sa, răspunzând la discursul de recepție al d-lui Duiliu Zamfirescu *(Poporanismul în literatură)*, arătà valoarea și frumusețea poeziei noastre populare și marele merit al lui Alecsandri pentru scoaterea ei la lumină, acela nu va uità în vieață impresia ce a luat cu sine.

«N'a fost și nu este nici o chestiune mai importantă ce privește chemarea sau răspunderea Academiei, unde d-l Maiorescu să nu fi intervenit cu greutatea cuvântului său. Și totdeauna acest cuvânt a fost cel mai drept și cel mai întemeiat.

«Erà un noroc pentru Academie și pentru literatura noastră— mai ales în acele vremi critice când filologii din «Societatea academică» voiau să introducă o limbă și o scriere românească, înstrăinată și de limba vie a poporului și de tradiția literară — erà un noroc că atunci am avut parte de bărbatul cu cea mai echilibrată minte ce a produs în literatură neamul românesc, ca să puie stavilă greșitei îndrumări. Incă o generație cu aceleași apucături — fie-ne permis a varià astfel o sentință a sa — și limba românească puteà deveni o ruină.

«Și e un noroc de asemenea că acest bărbat a fost menit să puie stavilă și reacțiunii exagerate ce după criticele sale a urmat contra acelei îndrumări greșite, stavilă pentru a păzi dreapta măsură.

«Recunoștință și laudă lui!»

— Cuvântarea d-lui Președinte și lectura d-lui Onciul sunt primite de membrii prezenți cu vii aclamațiuni și cu calde manifestațiuni de iubire pentru d-l T. Maiorescu.

D-l *T Maiorescu* mulțumește d-lui Președinte, d-lui Onciul și membrilor Academiei pentru urările ce i s'au adus și pentru colegiala dragoste ce i se arată. D-sa schițează apoi în câtevà cuvinte fazele prin cari a trecut desvoltarea Academiei și nobilele lupte duse în sânul acestei Instituțiuni, pentru a se stabilì direcțiunea culturii naționale, a literaturii și a limbii, în care aveà să se îmbrace manifestațiunile spiritului nostru național.

ȘEDINȚA DELA 19 FEVRUARIE 1910.

Președința d-lui *A. Saligny.*

D-l *St. C. Hepites* zice: Sub titlul general de *Savants du jour*, d-l profesor Ernest Lebon din Paris a întreprins publicarea unei serii de biografii a celor mai ilustri învățați. Ca matematician ce este, a început seria cu d-l Henri Poincaré și al doilea volum este consacrat unui alt ilustru matematician, secretarul perpetuu al Academiei de Științe din Paris, d-l Gaston Darboux.

Importanța acestui fel de publicațiune nu constă atât în notele biografice cele mai exacte și complete ce conține, cât în datele bibliografice relative la toate publicațiunile învățatului căruia se consacră volumul. Din acest punct de vedere lucrarea d-lui Lebon va fi cu desăvârșire folositoare cercetătorilor cari se ocupă cu chestiunile tratate de acești învățați.

In numele d-lui Lebon, am onoare a prezentà Academiei Române volumul relativ la d-l Gaston Darboux, ale cărui scrieri, în număr de 419, figurează toate cu titlul lor, cu locul şi data publicaţiunii, precum şi cu analizele ce au fost făcute asupra lor.

ŞEDINŢA DELA 26 FEVRUARIE 1910.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

Dela Ministerul Afacerilor străine se primeşte programul definitiv pentru al treilea Congres internaţional de fizioterapie, care se va ţineà la Paris în zilele de 29 Martie — 2 Aprilie viitor st. n.

Societatea Liedertafel din Bucureşti anunţă că d-l Dr. H. Swoboda, Rectorul Universităţii din Viena, va ţineà în localul acelei Societăţi, în ziua de 4/17 Martie curent, o conferinţă despre: *Catedrala şi săpăturile din Aquileja* şi invită pe membrii Academiei să asiste.

Dela Secţiunea ştiinţifică se primeşte propunerea de a se tipărì în *Publicaţiunile Fondului Adamachi* scrierea d-lui Dr. I. Simionescu: *Studii geologice şi paleontologice din Dobrogea. III. Fauna triasică dela Deşli-Caira.* — Propunerea Secţiunii se aprobă.

D-l I. Bogdan, ca Decan al Facultăţii de filozofie şi litere din Bucureşti, zice următoarele:

«In urma unui raport înaintat de mine Ministerului Instrucţiunii şi al Cultelor în Noemvrie anul trecut, acel Minister a cumpărat, pentru Facultatea de filozofie şi litere din Bucureşti, biblioteca răposatului nostru coleg şi profesor al acestei Facultăţi Gr. G. Tocilescu.

«In raportul meu propuneam ca manuscrisele şi documentele ce se vor găsì în această bibliotecă să fie dăruite Academiei Române, unde se pot păstrà mai cu folos şi mai în siguranţă decât la Facultatea de filozofie şi litere, care deabià acum e pe cale să-şi formeze o bibliotecă pentru seminarele ei şi care nu posedă încă toate încăperile trebuincioase pentru acestea.

«Inaintez dar deocamdată Academiei Române toate documentele şi còpiile de documente ce s'au găsit în biblioteca răposatului profesor. Acestea sunt:

a) 79 de documente pe pergament;

b) mai bine de 550 de documente vechi pe hârtie;

c) o mulţime de còpii nouă, decalcuri, foi volante, desemnuri de iniţiale şi alte materiale, pe cari nu le-am numărat.

«Spre a se ști că toate aceste acte au fost dăruite Academiei Române de Ministerul Instrucțiunii publice, prin mijlocirea Facultății de filozofie și litere, și spre a se puteà răspunde la eventualele reclamațiuni din partea particularilor, cari în diferite timpuri vor fi încredințat documente răposatului profesor Tocilescu, am pus pe toate actele, ce le predau Academiei, un sigiliu cu legenda: «Documente rămase dela Grig. Tocilescu și dăruite Academiei «Române de Facultatea de litere din București.»

«Documentele au fost vândute de moștenitori, cu condiția expresă ca în cazul când vreo persoană privată ar reclamà vreunul sau mai multe din actele găsite în biblioteca răposatului, Ministerul, sau Facultatea, sau Academia să fie obligate a le restitui proprietarilor. Spre a se puteà controlà aceste eventuale reclamațiuni, am pus sigiliul amintit pe toate hârtiile, chiar pe cele de puțină importanță.

«Colecția ce Facultatea de filozofie și litere o oferă Academiei Române este însă foarte importantă. Spre a vă convinge despre aceasta, n'am decât să amintesc că din cele 79 de pergamente, pe cari nu le-a văzut nimenea, câtă vreme s'au aflat în mâinile răposatului, trei sunt dela Ștefan cel Mare (24 Sept. 1468, 13 Martie și 15 Martie 1495), unul dela Petru II (15 Iulie 1448), două dela Ilie (7 Iulie și 29 Sept. 1441), unul dela Ștefan II (1440), unul dela Basarab cel Bătrân (8 Maiu 1476 s. 1474—1478), două dela Radu cel Frumos (12 Nov. 1463, 5 Nov. 1465) și unul — cel mai prețios din toate — dela Alexandru cel Bun cu pecete detașată (4 Aug. 1400). Celelalte documente sunt din sec. XVI și XVII, unul dela Petru Rareș din 1528, cele mai multe însă muntenești, de mai puțină valoare decât cele moldovenești.

«Sunt și între actele mai nouă unele pline de interes: astfel un frumos firman turcesc din sec. XVIII, o sumă de còpii prețioase de documente polone din sec. XVI și XVII, un autograf al lui Papiu Ilarian, o diplomă de onoare și un certificat al răposatului, ș. a. m. d.

«Nu mă îndoesc că la Academia Română aceste acte vor fi numai decât catalogate și puse la dispoziția specialiștilor.

«In ședința viitoare sper să prezent Academiei manuscrisele și tipăriturile vechi, precum și un exemplar din fotografiile documentelor dela Brașov, comandate cu mulți ani înainte pentru Academie și până acum nedepuse în colecțiile ei. Găsindu-se în două exemplare, unul din acestea vă rog să-l cedați Seminarului de limbile slave dela Universitatea noastră, unde va fi de mare folos pentru exercițiile de paleografie slavo-română.»

— D-l Președinte exprimă Ministerului și d-lui Bogdan mulțumirile Academiei pentru această contribuire bogată la colecțiunile de documente ale acestei Instituțiuni.

ŞEDINŢA DELA 5 MARTIE 1910.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

D-l *I. Bogdan*, ca Decan al Facultăţii de litere din Bucureşti, zice următoarele:

«Conform făgăduinţei din şedinţa trecută, predau astăzi Academiei Române, din biblioteca defunctului nostru coleg Gr. G. Tocilescu, fotografiile de documente istorice şi manuscrisele.

«Cele dintâi, mai toate după documentele din arhivul municipal al Braşovului, sunt în număr de 477.

«Manuscrisele sunt numai 45, din cari unele necomplete. Din acestea unul e latinesc modern; unul nemţesc dela 1789; unul ebraic modern; opt greceşti, între cari unul dela 1679, altul dela 1794, şi un al treilea cu cântece bisericeşti; opt sunt slavoneşti, toate fără importanţă; unul e neobulgar şi anume un epistolar din Gabrovo dela 1815; restul de 25 sunt româneşti. Dintre acestea relevez: cronograful lui Dionisie Eclesiarhul dela 1814, cel publicat de Papiu Ilarian în *Tezaur de monumente istorice*, vol. II; un alt cronograf, foarte voluminos, dela 1785; un tâlc al apocalipsului, tradus după versiunea slavonă a lui Lavrentie Zizanie la 1705; o istorie a risipirii Ierusalimului; o traducere din Wilhelm Tell dela 1837; nişte notiţe statistice despre mânăstirile din Ţara-Românească; o condică de documente a mânăstirii Sf. Ioan din Bucureşti; o istorie a mânăstirii Neamţului dela 1882—83; statutele naţiunii Saşilor, traduse din latineşte de Samuil Clain şi copiate la 1804 după un manuscris dela Răşinari din 1794; un sbornic de cronici moldoveneşti dela începutul sec. XIX, fost al profesorului universitar Aron Densuşianu; şi un manuscris al răposatului Gr. Tocilescu, ca amintire de «cărţi rarissime pentru istoria Armânilor».

«Adaug la actele date în şedinţa trecută 15 còpii decalcate după documente, câtevà inventare de averile mânăstirilor Bistriţa, Tismana şi Vieroş dela 1874 şi o corespondenţă a principelui Cuza cu delegatul turc din Comisia Europeană a Dunărei dela 1860.

«Rămâne să predau altă dată tipăriturile vechi, cari nu s'au putut încă alege toate».

D-l *I. Bogdan* prezentă din partea d-lui N. Iorga tom. III din scrierea sa: *Geschichte des Osmanischen Reiches,* Gotha 1910.

ŞEDINŢA DELA 12 MARTIE 1910.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

D-l Preşedinte *A. Saligny* zice: Vinerea trecută la 5/18 Martie a încetat din vieaţă în vârstă de 75 ani la Berlin Adolf Tobler, membru onorar al Academiei, ales la 30 August 1875.

Tobler a fost decanul filologiei romanice, în al cărei domeniu a publicat multe lucrări de cea mai mare însemnătate şi a dovedit totdeauna o pătrundere deosebită admirată de toţi specialiştii.

Dela 1867 a fost profesor la Universitatea din Berlin, iar la 1881 a fost ales membru al Academiei Regale Prusiene de ştiinţe.

Tobler nu s'a ocupat direct de limba noastră decât în mod incidental, dar lucrările lui au aruncat — în mod indirect — multă lumină şi în drumul cercetărilor formării şi desvoltării limbii româneşti.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 19 MARTIE 1910.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

D-l *A. D. Xenopol* ceteşte comunicarea sa: *Din amintirile boierului moldovean Gheorghe Ghiţescu, 1814—1860.*

Şedinţa publică se ridică şi Academia îşi continuă lucrările în şedinţă intimă.

Se primeşte invitare la al XI-lea Congres geologic internaţional, care se va ţineà la Stockholm la 18—25 August st. n. viitor.

— Se decide ca Academia să fie reprezentată prin d-l *Gr. Ştefănescu,* care declară că va luà parte la congres.

Dela d-l Nerva Hodoş se primeşte rugarea ca d-sa să fie însărcinat a publicà în colecţiunea de documente istorice Hurmuzaki fie corespondenţa Cavalerului de Gentz cu Domnii Principatelor române între 1713 şi 1828, care se află în original în Biblioteca Academiei, fie rapoartele Consulilor francezi din Principate şi din ţerile vecine dintre 1771 şi 1851, cari se află în còpii în colecţiunile Academiei.

— Se recomandă Secţiunii istorice.

Dela Sectiunea ştiinţifică se primeşte propunerea de a se tipări în *Anale* partea III din *Contribuţiuni la Flora Bucureştilor* de Zach. C. Panţu.

— Propunerea se aprobă.

ŞEDINŢA DELA 26 MARTIE 1910.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

Ministerul Instrucţiunii şi al Cultelor — Administraţia Casei Bisericii — repetă rugarea făcută în Septemvrie 1907, de a se recomandà un membru al Academiei spre a fi numit în Comisiunea monumentelor istorice în locul decedatului B. P. Hasdeu.

— Asupra cererii Ministerului Secţiunea istorică a hotărît în unanimitate la 19 Martie a. c. a se recomandà d-l *D. Onciul* şi Academia aprobă deciziunea Secţiunii.

Dela d-nii N. Docan şi Dr. G. Alexici se primesc propuneri făcute de fiecare deosebit de a publicà cu cheltuelile Academiei părţile privitoare la Români din nişte albumuri vechi (sec. XVII şi XVIII) de porturi de ale popoarelor din Ungaria şi din ţerile vecine.

— Se recomandă Secţiunii istorice.

Dela d-l C. A. Romstorfer arhitect, fost director al şcoalei de meserii din Cernăuţi, acum la Viena, se primeşte propunerea de a face cu cheltueala Academiei publicarea unui album despre Cetatea domnească dela Suceava, împreună cu o monografie asupra ei.

— Se recomandă Secţiunii istorice.

Dela Secţiunea istorică se primeşte propunerea de a se publicà în *Anale* memoriul d-lui N. Iorga despre: *Doamna lui Ieremia Movilă, Voevodul Moldovei*

— Propunerea se aprobă.

ŞEDINŢA DELA 2 APRILIE 1910.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

Ministerul Instrucţiunii şi al Cultelor roagă să se recomande un membru al Academiei din Secţiunea istorică sau literară ca membru în Comitetul de lectură al Teatrului Naţional din Bucureşti, conform art. 3 din legea pentru organizarea şi administrarea teatrelor din România.

— Se decide a se recomandà d-l *Duiliu Zamfirescu.*

Dela Ministerul Lucrărilor publice se primeşte răspuns la cererea Academiei făcută la 27 Iunie 1909 că, potrivit regulamentului, nu se pot acordà

membrilor Academiei permise gratuite de călătorie pe căile ferate, dar că, dorind să îndeplinească pe cât cu putinţă acea cerere, va liberà abonamente cu preţul redus de 400 lei anual pe toate liniile şi de 300 lei pe porţiuni de linie.

— Se pune în vederea d-lor membri prezenţi şi se decide a se comunicà celor absenţi.

Se aduce la cunoştinţă că, potrivit Regulamentului, va aveà să se ţină anul acesta în cursul lunii Aprilie concurs la Şcoala de arte frumoase din Bucureşti pentru acordarea premiului I. Lecomte du Noüy şi că deci urmează să se întocmească juriul examinator, compus din doi profesori ai şcoalei sub preşedinţa unui membru al Academiei.

— Se decide ca juriul să fie compus din d-nii W. C. Hégel şi D. Serafim sub preşedinţa d-lui *Duiliu Zamfirescu.*

D-l *C. Erbiceanu* prezentă din partea Părintelui I. Antonovici scrierea acestuia: *Rânduea1a sfinţirii steagului unei corporaţiuni de meseriaşi*, Bucureşti 1910.

Dela d-l A. Lecomte du Noüy, membru corespondent, se primeşte în dar o carte domnească dela Constantin Dimitrie Moruzi, Domnul Moldovei, din 1782 Maiu 22, dată Mânăstirii Trei Ierarhi pentru a-şi strânge nişte ţigani împrăştiaţi.

ŞEDINŢA DELA 9 APRILIE 1910.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

Dela Direcţiunea şcoalei de arte frumoase se primeşte înştiinţare că d-l W. C. Hégel, numit în şedinţa trecută în Comisiunea premiului I. Lecomte du Noüy, nu mai este profesor la acea şcoală, unde este înlocuit cu d-l sculptor D. Paciurea. Urmează deci ca Academia să desemneze alt profesor în acea Comisiune, în locul d-lui Hégel.

— Se decide a fi delegat d-l D. Paciurea.

D-l *I. Bianu* prezentă publicaţiunea în trei volume, cuprinzând: *Cuvântările şi scrisorile M. S. Regelui* dela 1866 până la 1909. Această publicaţiune a fost întocmită după indicaţiile d-lui D. Sturdza.

D-l Preşedinte *A. Saligny* aminteşte că astăzi este ultima şedinţă înainte de vacanţa sfintelor sărbători de Paşti şi urează colegilor sărbători fericite.

SECŢIUNEA LITERARĂ.

Raportul d-lui I. Bianu despre: «Hore şi chiuituri din Bucovina», adunate de S. Fl. Marian,— aprobat de Secţiune la 6 Noemvrie 1909.

Dela neobositul nostru coleg şi adunător de literatură şi credinţe din popor, S. Fl. Marian, a rămas gata de tipar un volum de *Hore şi chiuituri din Bucovina*, de 354 foi in-4⁰. Atât felul materialului, cât şi numele celui care l-a adunat, dau acestei culegeri dreptul de a fi tipărită în publicaţia Academiei: *Din vieaţa poporului român,* pentru care a fost trimisă de fiul neuitatului membru al Academiei. Propun deci ca să se admită această tipărire, care să se facă sub îngrijirea d-lui Liviu Marian, profesor la Suceava.

Raportul d-lui Duiliu Zamfirescu despre: «Scrierile muzicale ale lui Dimitrie Cantemir, Domnul Moldovei», de T. T. Burada,—aprobat de Secţiune la 15 Noemvrie 1909.

Lucrarea d-lui T. Burada, ce mi s'a trimis în cercetare, merită să fie cetită în şedinţă publică şi tipărită în *Analele* Academiei.

Scrierile muzicale ale lui Dimitrie Cantemir, deşi nu au nimic specific românesc, trebue să ne intereseze în cel mai înalt grad, ca tot ce a rămas dela acest mare bărbat, şi dacă am o părere de rău, în privinţa monografiei d-lui Burada, este că ea nu e completă. Ceeace autorul promite în încheiere (de a da în anexă ritmii muzicali şi gamele în cari scrià Cantemir) ar fi trebuit să facă parte din lucrarea de faţă.

Ar fi fost de dorit ca explicarea transcrierii notelor turceşti ale lui Cantemir, în note muzicale moderne, să fie mai limpede.

SECŢIUNEA ISTORICĂ.

Raportul d-lui D. Onciul despre: «Elementele cronologice în documentele româneşti», de N. Docan,— aprobat de Secţiune la 9 Octomvrie 1909.

Cetind lucrarea d-lui N. Docan, «Despre elementele cronologice în documentele româneşti», prezentată spre a fi publicată în *Anale*, am onoare a vă înaintà următorul raport:

Manuscriptul, 42 pag. in-folio, conţine un studiu asupra elementelor cronologice secundare ce se întâlnesc în vechile documente şi inscripţiuni din Ţara-Românească, şi anume: indictionul, crugul soarelui, crugul lunii, numărul de aur, temelia, epacta, ciclurile pascale şi Paştele jidovesc, cu o introducere bibliografică asupra scrierilor apărute la noi, cu privire la chestiunile tratate; la sfârşit se cercetează câtevà documente şi inscripţiuni cu astfel de elemente cronologice, din anii 1364—1719, şi se rezumă rezultatele dobândite.

In acest studiu, autorul caută să stabilească ce se înţelegeà în Ţara-Românească prin fiecare din aceste elemente cronologice, cum se calculau ele şi dacă au fost până acum bine calculate sau nu. E o cercetare originală, temeinică şi cu atât mai preţioasă, cu cât ne lipseşte un tratat special din acest punct de vedere. In «Noua Pascalie» a d-lui P. Vasiliu-Năsturel (Bucureşti 1901), aceste elemente cronologice sunt tratate mai pe scurt şi nu cu privire specială la documentele şi inscripţiunile noastre.

După rezultatele d-lui Docan, elementele cronologice în chestiune se calculau după anii dela facerea lumii, în mod deosebit de calculul occidental după anii dela Hristos. De acì a urmat că unele date, nepotrivindu-se cu sistemul occidental, au fost socotite, pe nedrept, ca greşite. Arătând cum ele se calculau după anii dela facerea lumii, autorul adaoge şi calculul după anii dela Hristos; acesta însă, nepotrivindu-se cu calculul occidental,

e inutil pentru cronologia documentelor noastre, în cari nu se întrebuinţau anii dela Hristos alăturea cu aceste elemente cronologice. Adaosul pentru anii dela Hristos ar puteà deci să lipsească, spre a nu se confundà cu calculul occidental, cu care sistemul nostru nu se potriveşte; sau această nepotrivire ar trebuì arătată.

Din faptul că, în documentele şi inscripţiunile cercetate, indicţiunea pentru lunile Septemvrie—Decemvrie, calculată după anii dela facerea lumii, concordă cu indicţiunea occidentală după anii dela Hristos, cu începutul la 1 Ianuarie, autorul conchide că, şi în Ţara-Românească, anul şi indicţiunea se socotiau dela 1 Ianuarie, nu dela 1 Septemvrie, cel puţin până în prima jumătate a secolului XVII. Totuş d-sa face rezerva că nu conchide la o regulă generală.

Intre exemplele citate este şi inscripţia de pe piatra funerară a lui Nicolae Alexandru Voevod, din anul 6873 Noemvrie 16, cu indicţiunea 3, pe care d-l Docan o pune la 1365. Insă în Ianuarie 1365 e constatat ca Domn în Ţara-Românească Vladislav, fiul şi succesorul lui Alexandru, cum reiese din proclamaţia de răsboiu a regelui Ludovic al Ungariei, din 5 Ianuarie 1365, contra lui. In acelaş timp nu puteà să domnească şi Nicolae Alexandru, care e numit «singur stăpânitor», chiar dacă acesta ar fi altă persoană decât Alexandru, tatăl lui Vladislav, cum se admiteà mai înainte. Deci în acest caz, concluzia d-lui Docan întâmpină o dificultate greu de înlăturat.

Mai observ că unele din documentele cercetate sunt citate după condici, pe când originalele se află în Arhivele Statului, unde autorul le-a şi consultat.

Abstracţie făcând de micile neajunsuri menţionate, cari pot fi înlăturate la tipărire, lucrarea d-lui Docan se prezentă în cele mai bune condiţiuni, şi ca fond şi ca formă, aşà încât prin publicarea ei se va aduce un însemnat serviciu cunoştinţei cronologiei noastre mai vechi. Recomand deci publicarea ei în *Analele* Academiei.

Raportul d-lui D. Onciul despre: «Marele Spătar Ilie Ţifescu şi omorîrea lui Miron şi Velişco Costin» de I. Tanoviceanu, — aprobat de Secţiune la 13 Noemvrie 1909.

Lucrarea d-lui I. Tanoviceanu: «Marele Spătar Ilie Ţifescu şi omorîrea lui Miron şi Velişco Costin», 62 pag. in-4°, înaintată spre a se publicà în *Anale*, conţine un studiu genealogic şi istoric asupra Marelui Spătar Ilie Enache Ţifescu, zis Frige-Vacă, ctitorul mânăstirii Răchitoasa, şi asupra omo-

rîrii fraţilor Miron şi Velişco Costin, păriţi de Ilie Ţifescu la Constantin Vodă Cantemir.

Prin datele genealogice, adunate de autor din documente mai mult inedite, se stabileşte familia Ţifescului şi înrudirea cu alte familii boiereşti. Apoi se arată vieaţa lui, participarea lui la nunta dela Băcani din 1691 şi denunţarea conspiraţiunii boierilor adunaţi acolo contra lui Constantin Cantemir, între cari fraţii Costin aveau rolul principal.

Cu privire la omorîrea fraţilor Costin din ordinul lui Cantemir, autorul caută să disculpe pe Domnitor, motivând omorîrea prin vina lui Velişco, şi stabileşte cu probe nouă data omorîrii, întâmplată în Decemvrie 1691 (nu 1692).

In cele trei Anexe dela sfârşit, se comunică tradiţiunile despre Frige-Vacă, Pomelnicul dela mânăstirea Răchitoasa şi documentul lui Constantin Cantemir din 30 August 1692 (publicat de autor în «Arhiva» dela Iaşi, 1895), prin care se motivează omorîrea lui Velişco. La urmă se adaog unele observaţiuni asupra portretelor ctitoreşti dela Răchitoasa. Intre Anexe se află şi o scrisoare a părintelui I. Antonovici, relativă la porecla Frige-Vacă a Ţifescului, care nu are nici o legătură cu tradiţia, exprimând o părere proprie a părintelui Antonovici, şi care cred că nu-şi are locul aci. Ea ar trebui înlăturată.

Cu această observare, recomand lucrarea spre publicare în *Anale* şi cetire în şedinţă publică.

Raportul d-lui M. C. Sutzu despre: «Izvoarele numismaticei vechi a Ţerii-Româneşti» de N. Docan, — aprobat de Secţiune la 20 Noemvrie 1909.

Lucrarea d-lui N. Docan despre «Izvoarele numismaticei vechi a Ţerii-Româneşti» este o operă foarte serioasă şi interesantă, care merită să figureze în *Analele* Academiei Române. Vă rog dar să binevoiţi a încuviinţă tipărirea ei în *Analele* noastre.

Raportul d-lui D. Onciul despre: «Ştiri despre veacul al XVIII-lea în ţerile noastre, după corespondenţe diplomatice străine, II, 1750—1812», de N. Iorga, — aprobat de Secţiune la 4 Decemvrie 1909.

Lucrarea d-lui N. Iorga: «Ştiri despre veacul al XVIII-lea în ţerile noastre, după corespondenţe diplomatice străine, II, 1750—1812», înaintată spre a fi

publicată în *Analele* Academiei Române, cuprinde, în 148 foi numerotate și câtevà anexe paginate cu litere, diferite extracte din arhive saxone și olandeze, privitoare la țerile noastre, însoțite de lămuriri istorice. E o urmare la memoriul apărut în *Anale*, t. XXXII, care cuprinde partea I, 1700—1750.

Ca și partea publicată, această a doua parte conține un material istoric de netăgăduită valoare, care merită să fie publicat în *Analele* Academiei. Materialul cuprins în câtevà foi tipărite face parte dintr'o scriere a autorului care n'a apărut, publicarea ei rămânând suspendată.

Spre mai bună orientare, ar fi de dorit ca să se adaoge o notă asupra provenienței materialului din acest memoriu sau o trimitere la cele spuse în această privință în I-a parte.

ȘEDINȚA DELA 15 IANUARIE 1910.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

Membrii prezenți ieau cunoștință de lista cărților înscrise la concursul premiului Adamachi de 5.000 lei, divizibil, ce este a se acordà în sesiunea generală viitoare prin Secțiunea istorică, și decid a fi rugat d-l *St. C. Hepites*, din Secțiunea științifică, să facă raport asupra scrierii d-lui Maior A. Spirescu : *Subsistențele în cetăți. Aprovizionarea Cetății București în vederea unui asediu.* București f. a., și asupra scrierii: *Misiunea marinei noastre* de Căpitan Păun.

In urmă se procede la împărțirea între membrii Secțiunii, pentru facerea rapoartelor speciale, a celorlalte scrieri prezentate la premii.

Impărțirea se face în mod provizoriu, după cum se arată în alăturata listă:

Antonovici (Economul I.) și Gr. *Crețu*, Tipografiile, Xilografiile, Librăriile și Legătoriile de cărți din Bârlad, cu o privire asupra Tipografiilor din România dela 1801 până astăzi, București 1909 .	d-lui *C. Erbiceanu*.
Aslan (G.), Din problemele vieții. București 1910 . .	» *A. D. Xenopol*
» Educațiunea prin sine însuș. (Conferință publică ținută la Ateneul din București în ziua de 8 Martie 1907). Focșani 1907	» » »
Aslan (Th. G.), Politica agrară a României. București 1909	» *I. Bogdan*
Bârzeanu (Preotul Nicolae), Mijloacele și căile prin care preotul ar puteà mai bine să-și îndeplinească datoriile și să se bucure de drepturile sale. Craiova 1908	» *V. Mangra*

Chicoş (Ştefan), Monografia stării meseriilor în Piteşti. Piteşti 1909 . . . . d-lui *A D. Xenopol*

Colescu (L.), Progresele economice ale României îndeplinite sub Domnia Maiestăţii Sale Regelui Carol I. Bucureşti 1907 . . . . » *D. Onciul*

Dragomirescu (Toma), Istoricul Băncilor din România şi a tuturor instituţiunilor de credit şi societăţi de asigurări. Bucureşti 1908 . . . . » *M. Sulzu*

» Despre funcţionarii comerciali şi industriali cu o privire asupra agriculturii, industriei şi comerţului în trecut şi în prezinte. Bucureşti 1909. » » »

Dragu (G. C.), Cestiunea ţărănească în România şi noile legi agrare. Bucureşti 1908 . . . . » *A. D. Xenopol*

» Instrucţiunea civică, Drept uzual şi Economie politică. Manual pentru clasa IV-a gimnazială. Bucureşti 1906 . . . . » » »

Furnică (Dumitru Z.), Din istoria comerţului la Români, mai ales Băcănia. Publicaţiune de documente inedite, 1593—1855. Bucureşti 1908 . . . » *I. Bogdan*

Ionescu-Dobrogeanu (Căpitanul M.), Două probleme de geografie. I. Formarea deltei Dunărei. — II. Consideraţiuni militare asupra Dobrogei. Bucureşti 1910 . . . . » *D. Onciul*

Lupaş (Dr. Ioan), Mitropolitul Andreiu Baron de Şaguna. Monografie istorică. Sibiiu 1909 . . . . » *V. Mangra*

Păcăţian (Teodor V.), Cartea de aur sau luptele politice-naţionale ale Românilor de sub Coroana ungară. Volumul V. Sibiiu 1909 . . . . » *At. Marienescu*

Panu (Gheorghe), Cercetări asupra stării ţăranilor în veacurile trecute. Vol I. Partea 1 şi II. Bucureşti 1910 . . . . » *I. Bogdan*

Pârvan (Vasile), M. Aurelius Verus Caesar şi L. Aurelius Commodus. Studiu istoric. Bucureşti 1909. » *D. Onciul*

Păun (Căpitan Constantin Nic.), Misiunea marinei noastre. Bucureşti 1909 . . . . » *St. C. Hepites*

Poboran (G.), Istoria oraşului Slatina. Ediţiunea II. Slatina 1909 . . . . » *At. Marienescu*

Popovici-Lupa (Dr. N. O.), Agricultura. Cunoştinţe practice de cultura pământului şi a plantelor agricole. Ediţia II-a. Bucureşti 1908 . . . . . » *I. Kalinderu*

Spirescu (Căpitan de intendenţă, acum Maior A.), Noţiuni practice de agricultură, cu învăţături de arboricultură, grădinărie, viticultură, apicultură şi leacuri folositoare din diferitele ierburi. Bucureşti 1906 . . . . d-lui *I. Kalinderu*

» Subsistenţele în cetăţi. Aprovizionarea cetăţii Bucureşti în vederea unui asediu. Buc. f. a . . » *St. C. Hepites*

Raportul d-lui C. Erbiceanu despre:
«Luptele dela Ogretin şi Teişani din zilele de 13 şi 14 Septemvrie 1602 (7111)», de General P. V.-Năsturel, — aprobat de Secţiune la 22 Ianuarie 1910.

Primind dela Secţiune lucrarea d-lui General Năsturel spre a o cetì şi raportà asupra cuprinsului ei, am onoare a vă aduce la cunoştinţă rezultatul cercetărilor mele.

Lucrarea d-lui General Năsturel, intitulată: «Luptele dela Ogretin şi Teişani din zilele de 13 şi 14 Septemvrie 1602 (7111)», este un studiu serios istoric, pentrucă are tendinţa de a precizà data exactă a acelei lupte, ce nu erà până acum bine lămurită; acest studiu mai are totodată şi un caracter militar naţional, pentrucă dovedeşte cum şi unde a putut aveà loc cu rezultat favorabil acea luptă. D-sa se bazează în acest studiu pe inscripţia de pe piatra ce se află în biserica din satul Stăneştii, judeţul Vâlcea, pusă pe mormântul Marelui Stolnic Stroe Buzescu, voinicul luptător de pe vremea Marelui Domn român Mihaiu Viteazul. Inscripţia de pe mormântul lui Stroe Buzescu este făcută chiar de către soţia viteazului luptător, Sima Stolniceasa. Piatra este acum cam deteriorată, pe unele locuri lipsind şi cuvinte întregi din pricina vechimii. D-l General ne alătură şi un facsimile de pe acea inscripţie, care a mai fost cetită şi de răposatul A. Odobescu şi de d-l N. Iorga. Comentariile de până acum asupra inscripţiei lasă unele date neprecise, pe când d-l General Năsturel dovedeşte cu documente contemporane, că ziua de 14 Septemvrie este aceea când s'a dat lupta decisivă, şi nu cea de 13, deşì s'au luptat toată ziua, dar fără ultim rezultat, căci ziua de 14 a fost o continuare a luptei dela Ogretin la pădurile din Teişani, când s'a câştigat învingerea prin vitejia personală a viteazului Stroe Buzescu. D-l General mai arată cu hrisovul Domnului Radu Şerban din 1604, pe care-l compară cu inscripţia de pe mormântul lui Stroe Buzescu, că ziua de 14 este o sărbătoare mare, ziua Sf. Cruci, când a avut loc acea luptă, şi a putut fi ţinută minte de

Sima Stolniceasa, care a pus-o pe piatră. Se mai constată că pădurile seculare din judeţul Buzăului au fost mult favorabile strategiei armatelor române ca poziţiune; că biruinţa de atunci se datoreşte voiniciei şi curajului bravului Stroe Buzescu, care s'a expus personal. Stroe Buzescu chiar cu mâna sa ucide pe cumnatul Hanului Tătarilor, de care faptă spăimântându-se barbarii s'au împrăştiat. Dar în această luptă şi Stroe Buzescu este rănit de o săgeată la ochiu, din pricina cărei răni a şi murit curând. Autorul mai precizează după documente şi date sigure: 1) că domnia lui Mihaiu Viteazul încetează în Ţara-Românească în Noemvrie 1600; 2) că dela 20 Octomvrie 1600 urmează domnia întâia a lui Simeon Movilă; 3) că domnia lui Radu Şerban Basarab începe dela Maiu 1601 şi numai până la Iunie 1601; 4) că dela Iunie 1601 până la Iulie 1602 domneşte Simion Movilă a doua oară; în fine 5) că revine la domnie Radu Şerban Basarab la Iulie 1602.

După terminarea acestor constatări, autorul trece imediat la luptele dela Ogretin şi Teişani, petrecute în zilele de 13 şi 14 Septemvrie, pe cari, ca specialist, le descrie cu multă cunoştinţă şi ştiinţă strategică, dovedind cu argumente convingătoare, că lupta dela Teişani, la 14 Septemvrie, s'a dat în păduri mari şi râpoase, şi nu la loc deschis, unde de bună seamă armatele puţin numeroase ale lui Radu Vodă ar fi fost nimicite de numărul superior al inimicului, care aveà 160 000 Tătari plus Moldovenii şi alte gloate plătite. Prin urmare retragerea lui Radu peste noapte în păduri şi strâmtori naturale i-a preparat învingerea.

Acesta e în rezumat cuprinsul lucrării d-lui General Năsturel. Lucrarea are valoare şi istorică şi militară. Sunt de părere că merită a fi imprimată în *Analele* Academiei noastre. Mai sunt de părere că această lucrare poate fi şi cetită în şedinţă publică, pentrucă prin ea se împrospătează în memoria auditorilor bărbăţia şi voinicia veche a armatei române şi a Românilor.

Raportul d-lui I. Bogdan despre: «Conflictul dintre Guvernul Moldovei şi Mânăstirea Neamţului. — I. Inainte de 1 Iunie 1859», de Radu Rosetti, — aprobat de Secţiune la 22 Ianuarie 1910.

Memoriul d-lui Radu Rosetti, pe care m'aţi însărcinat să-l examinez, are două părţi: întâia de 93 pag. cuprinde un istoric al mânăstirilor Neamţul şi Secul dela epoca lui Paisie Velicicovschi încoace până pe la 1860. Situaţia privilegiată ce aceste două mânăstiri au avut dela Regulamentul Organic încoace, atât prin marile venituri de cari dispuneau, cât şi prin legile speciale de cari se ocârmuiau, justifică întreprinderea unui studiu amănunţit asupra

lor. Foarte interesante sunt și încercările de instrucțiune religioasă ce s'au făcut la Neamț, fie din inițiativa stariților, fie din inițiativa mitropoliților. Luptele duse de mânăstire în potriva ocârmuirii, în deosebi în potriva celor ce voiau să destine marile ei venituri spre folosul țerii, sunt bine descrise în memoriul d-lui Rosetti.

Partea a doua a lui (dela pag. 93—313) conține documente istorice, dintre cari cele mai importante sunt dările de seamă de veniturile și cheltuelile mânăstirilor între anii 1843—1859, comunicate autorului de călugărul Narcis Crețulescu. Sunt și câtevà bucăți reproduse din alte publicațiuni; acestea ar puteà să lipsească, d. p. cele reproduse din colecția Hurmuzaki.

Titlul memoriului: «Cauzele secularizării ocârmuirii averilor chinoviilor și a eparhiilor Moldovei» nu este destul de clar și ar trebuì schimbat; el arată că manuscrisul înaintat de d-l R. Rosetti nu e întreg, căci despre episcopii nu se vorbește în el nimic. Se vorbește numai despre mânăstirile Neamțul și Secul, unite sub o singură administrație, din timpul lui Paisie.

Atât memoriul, cât și piesele anexate, sunt destul de interesante, spre a merità să fie tipărite în *Analele* Academiei Române.

— Se admit concluziunile raportului, cu condiția însă ca, înainte de a se admite tipărirea, d-l Rosetti să dea Secțiunii lămuriri precise asupra còpiilor luate dela Arhiereul Crețulescu, cum și asupra originalelor, din cari lămuriri să reiasă că aceste còpii sunt exacte. Actele scoase din alte publicațiuni să nu se mai retipărească în acest memoriu.

Raportul d-lui I. Bogdan despre: «Conflictul dintre Guvernul Moldovei și Mânăstirea Neamțului. — II. După 1 Iunie 1859», de Radu Rosetti, — aprobat de Secțiune la 22 Ianuarie 1910.

In acest al doilea memoriu, pe care d-l Radu Rosetti îl prezentă spre publicare în *Analele* Academiei Române, și pe care d-sa îl intitulează «Urmările secularizării ocârmuirii averilor chinoviilor și a eparhiilor Moldovei», se ocupă mai ales de întâmplările ce au precedat secularizarea definitivă a averilor mânăstirești în Moldova, de încercările câtorvà călugări dela Neamț și chiar ale mitropolitului Sofronie, de a împiedecà această secularizare prin intervenția guvernului rusesc, și de întemeierea de către acei călugări, cari n'au izbutit întru aceasta, a mânăstirii Neamțului-Nou din Basarabia (Ново-Нѣмецкій Монастырь). Este interasantă corespondența privitoare la acest din urmă fapt, și mai interesantă este adresa mitropolitului Sofrònie către Țarul Rusiei; d-l Rosetti n'a văzut-o în original, copia face însă impresia de autenticitate. N'aș numì această adresă «un act de trădare na-

ţională», cum face d-l Rosetti; mi se pare că a fost mai mult un act de desperare din partea lui Sofronie. Dar aceasta e chestie de apreţiere; ce este important, e ca adresa să fie autentică.

Din actele anexate la acest al doilea memoriu, unele ar puteà să nu se tipărească, d. p. chiar No. I, care cuprinde acelaş lucru ca No. II (ambele din 3 Sept. 1859). Altele ar fi de dorit să le avem într'o formă mai autentică ca d. p. No. V (memoriul trimis de Sofronie către episcopul din Chişinău, despre starea bisericii moldovene de atunci; acesta mi se pare a fi un rezumat al lui Narcis Creţulescu). N'aş reproduce nici No XII—XV, cari sunt simple hârtii de cancelarie, fără importanţă; tot aşà No. XVII, ce este reprodus din Monitorul Oficial al Moldovei, No. 30 din 7 Noemvrie 1860, şi No. XXI.

Notez, ca şi la memoriul întâiu, că titlul trebue schimbat: conţine prea multe genitive.

— Se admit concluziunile raportului, cu adaogerea că în ceeace priveşte publicarea scrisorii lui Sofronie către Impăratul rusesc, să se confrunte cu textul publicat într'o broşură de Varahil, pe la 1863—64; broşura a fost dăruită de d-l C. Erbiceanu Academiei Române.

Raportul d-lui I. Bogdan despre: «Doamna lui Ieremia» de N. Iorga,—aprobat de Secţiune la 5 Martie 1910.

Memoriul d-lui N. Iorga, membru corespondent al Academiei Române, despre «Doamna lui Ieremia» — ar trebuì să se zică «Doamna lui Ieremia Movilă, Voevodul Moldovei», deşi n'a existat alt Domn Ieremia — nu este numai o monografie asupra acestei principese din Moldova. El conţine o sumă de ştiri interesante despre familia Movileştilor, cu atât mai preţioase, cu cât mai toate sunt inedite, scoase din arhive polone, italiene ş. a. In ce priveşte pe Elisabeta sau Elisafta, soţia lui Ieremia Movilă, d-l Iorga dovedeşte cu unele detalii necunoscute până acum, că erà dintr'o familie de nobili unguri, şi prin urmare catolică.

Memoriul cuprinde în Anexe o sumă de izvoare pentru istoria Moldovei, între altele unele tratate ale Poloniei cu Turcii, date în versiuni mai bune decât cele cunoscute până acum, şi unele corespondenţe olandeze dela începutul secolului XVI.

Deşì alcătuit mai mult din materiale nouă decât din expunere, şi deşì aceste materiale au interes numai pentru istoria unei familii princiare — sunt de părere ca memoriul d-lui Iorga să fie tipărit în *Analele* Academiei Române, schimbându-i-se titlul, cum am amintit mai sus.

SECŢIUNEA ŞTIINŢIFICĂ.

Raportul d-lui Dr. D. Grecescu despre: «Contribuţiuni la Flora Bucureştilor şi a împrejurimilor sale. Partea II», de Zach. C. Panţu, — aprobat de Secţiune la 5 Iunie 1909.

Manuscriptul d-lui Zach. C. Panţu, ce mi s'a dat spre cercetare la 20 Maiu a. c., este urmarea lucrării sale, ce poartă ca titlu: «Contribuţiuni la Flora Bucureştilor şi a împrejurimilor sale, Partea II-a». — Partea I-a a acestei lucrări a fost primită de Academie şi publicată în 1908 în *Analele* sale, seria II, tomul XXXI, Memoriile Secţiei ştiinţifice, fiind bine apreţiată de către Academie. De aceea dar, lucrarea de faţă fiind întocmai ca şi cea dela început, nu mai rămâne nimic de zis, şi urmează a fi primită şi tipărită de către Academia Română, spre completarea operei începute de d-l Zach. C. Panţu.

Raportul d-lui Dr. V. Babeş despre: «Anatomia şi histologia Hirudineelor», de I. A. Scriban, — aprobat de Secţiune la 18 Septemvrie 1909.

Lucrarea d-lui I. A. Scriban despre «*Anatomia şi histologia Hirudineelor*» se împarte în: I. Fauna Hirudineelor şi II. Anatomia şi histologia lor.

Partea întâia dovedeşte că autorul a reuşit să găsească în România o colecţiune aproape completă a Hirudineelor din Europa (cu 2 specii mai mult decât cele aflate în Italia de Blanchard). Autorul nu s'a limitat a înşirà speciile şi varietăţile, ci pe baza unor cercetări îngrijite arată că mai multe forme descrise de autori, ca specii separate, nu sunt decât forme de trecere sau varietăţi.

In partea a doua dă o descripţiune amănunţită asupra tubului digestiv, ţesutului conjunctiv, fibrei musculare cu inserţiunile sale particulare şi epiteliului celomic, părţi cari au fost mai puţin studiate de alţi autori. Şi aici trebue să recunoaştem spiritul critic şi obiectiv, descripţiunea concisă şi clară şi rezerva ce autorul îşi impune în interpretarea faptelor.

Un mare merit al autorului este abilitatea cu care reproduce în desenuri, cât se poate de exacte şi frumoase, cele constatate de d-sa, astfel că aceste desenuri ne dau convingerea că este un observator bun şi mai cu seamă că posedă o tehnică perfectă, care-i permite a obţineà rezultatele frumoase reproduse în aceste desenuri, mai cu seamă în ceeace priveşte celulele şi glandele epidermului, raportul lor cu inserţiunile musculare, tubul digestiv şi celulele acide şi botrioidale.

Se recomandă deci publicarea acestei lucrări nu numai în limba română, dar şi într'o limbă străină, împreună cu desenurile alăturate.

Raportul d-lui Gr. Ştefănescu despre: «Studii geologice şi paleontologice din Dobrogea. II. Lamelibranchiatele, gasteropodele, brachiopodele şi echinodermele din păturile jurasice dela Hârşova», de Dr. I. Simionescu, — aprobat de Secţiune la 16 Octomvrie 1909.

Lucrarea d-lui Dr. Simionescu, intitulată: «Studii geologice şi paleontologice din Dobrogea: II. Lamelibranchiatele, gasteropodele, brachiopodele şi echinodermele din păturile jurasice dela Hârşova», pe care m'aţi însărcinat să o studiez şi să vă raportez dacă poate fi tipărită de Academie, am cetit-o cu toată atenţiunea ce merită o asemenea lucrare. Pot zice că merită să fie publicată de Academie, dar punându-se în vederea autorului să o revază, să o corijeze şi să o completeze, căci în ea sunt numeroase neajunsuri, ca greşeli, poate chiar din copiere, contraziceri, descrieri de speţe nouă, fără să li se dea figura. Iată câtevà din aceste neajunsuri:

1) La pagina 11, vorbind de speţa *Lima fragilis* Roem. zice: «Prin acest caracter numai, speţa se deosebeşte de *Ter. Steinbergensis* D'Orb.» Prescurtarea *Ter.* în paleontologie însemnează *Terebratula;* aşà a voit să zică autorul? De sigur că nu; ca o limă să se asemene cu o terebratulă este cam greu lucru.

2) La pagina 21, vorbind de *Gervillia cf. pernoides* Desh. zice: «păstrat numai vârful unui tipar al ambelor valve cu forma lungită, cu *aripioara* (alteori zice *urechiuşa)* puţin desvoltată. Regiunea ligamentară dreaptă, des-

tul de lungă, e separată de *restul scoicii* prin o depresiune bine pronunțată». Apoi cum se poate bazà autorul pe restul scoicii, de vreme ce mai sus spune că nu este păstrat decât *vârful și încă al unui tipar?*

3) La pagina 24, vorbind despre *Arca Montenotensis* Lor. zice: «cu lungimea (37 mm.), cam cât lățimea (0,94) și în deajuns de groasă (0,68)»; neapărat că este acì o eroare.

In introducere zice că fauna culeasă se păstrează în *Institutul geologic al Universității din Iași* și în restul lucrării zice, pretutindeni, că fosilele culese se păstrează în *Laboratorul de geologie și paleontologie* al Universității din Iași.

4) La pagina 31, vorbind de genul *Diceras*, zice: «După cum erà de așteptat însă, exemplare *complete* nu se pot culege, cu *atât mai mult* exemplare *cu scoici.* Cea mai mare parte din formele păstrate în colecția Laboratorului de geologie sunt *tiparuri lăuntrice fragmentare*, cari nu *pot să permită* nici un *studiu mai amănunțit asupra lor.* Cu toate acestea autorul descrie trei speţe de Diceras, dar fără să dea dealtmintrelea nici o figură.

Afară de aceste contraziceri mai pot insistà asupra altor neajunsuri. Așà:

5) La pagina 34 descrie crearea unei spețe nouă de *Cardium*, pe care o numește *Cardium Dobrogiacum*, numai după o mulă interioară, fără cea mai mică porțiune de conchilie, sau scoică, sau măcar vreo *impresiune a coastelor sale*, spre a se vedeà felul acestor coaste sau al ornamentelor conchiliei.

6) La pagina 44, vorbind de *Rynchonella pinguis* Röm. zice: «La această speță aparțin puține exemplare, cari se deosebesc de precedentele (Rhynchonella inconstans) *nu atât* prin forma scoicii cevà mai ascuțită, mai puțin lărgită, *cât mai ales* prin numărul mai mic de coaste (20—28)». Aceasta nu este destul, căci în paleontologie se știe că, cu desvoltarea individului, în general conchilia își *înmulțește coastele*, sau *tuberculele*, pe când, din contră, la vârsta înaintată și le împuținează, de cele mai multe ori, sau chiar dispar cu totul.

7) La pagina 54, vorbind de o speță nouă de *Terebratulă*, pe care d-sa o numește *Terebratula Dobrogiaca*, speță nouă, după d-sa, zice: *Croșetul* (de sigur că a voit să zică *ciocul*) *puternic* e îndoit destul de tare și este *tăiat* (în loc să zică *scobit*) de un *foramen.*

8) La pagina 58, vorbind de *Terebratula Maltonensis* Opp., speță care, zice d-sa, nu a fost figurată decât de *Dolfus,* în marea sa monografie, afirmă că posedă două exemplare dela Cekârgea; păcat însă că *nu figurează nici unul* din aceste exemplare, în lucrarea sa, spre a se puteà vedeà asemănarea, ceeace ar fi adus mare serviciu paleontologiei țerii noastre.

Aceste câtevà observațiuni ce am arătat, sunt, crez, îndestulătoare ca să

arate ca această lucrare, destul de importantă și folositoare pentru paleontologia României, să se publice de Academie, după ce se va pune în vederea autorului acest raport.

ȘEDINȚA DELA 8 IANUARIE 1910

Președința d-lui *Dr. V. Babeș,* Vicepreședinte.

Membrii prezenți ieau cunoștință de lista cărților înscrise la concursul premiului Lazăr de 5.000 lei, ce este a se acordà în viitoarea sesiune generală prin Secțiunea științifică.

In urmă se procede la împărțirea între membri, pentru facerea rapoartelor speciale, a scrierilor prezentate la premiu, după cum urmează:

Călugăreanu (Dr. D.), Respirațiunea intestinală a vârlanului (Cobitis fossilis). București 1908	d-lui *Dr. V. Babeș*
Cupșa (Inginer Șef Aurel), Mașini marine. Ediția 2-a. Text și planșe. Galați 1908	» *A. Saligny*
Manicatide (Al.), și C. S. *Popescu*, Curs complet de Matematică pentru școalele secundare. Geometria, partea I, pentru clasa II ; Geometria, partea II, pentru clasa III; Geometria în spațiu pentru clasa IV. Ploești 1909	» *Sp. Haret*
Otescu (I.), Curs de Cosmografie pentru clasa VIII reală de băieți. Edițiunea I. București 1909	» *St. C. Hepites*
Potârcă (Medic Maior Iacob), Un nou pansament adezivo-ocluziv pentru chirurgia traumatică sau operatoare din timp de pace și răsboiu. (Ca invențiune).	» *Dr. D. Grecescu*
Ștefănescu-Guna (George), Tratat de Topografie, cuprinzând planimetria, raportarea planurilor, nivelmentul și triangulația. București 1909	» *Sp. Haret*
Tănăsescu (Colonel C. A.), Navigația aeriană. (Conferință. București 1909	» *St. Hepites*
Zaharia (Dr. Al.), Grâul românesc. Recoltele anilor 1900 1908. București 1909	» *P. Poni*

Raportul d-lui L. Mrazec despre: «Studii geologice şi paleontologice din Dobrogea. III. Fauna triasică dela Deşli-Caira», de Dr. I. Simionescu, — aprobat de Secţiune la 26 Fevruarie 1910.

Examinând lucrarea d-lui Prof. Simionescu: «Fauna triasică a Dobrogei», prezentată Academiei Române pentru a fi publicată în *Publicaţiunile Fondului Adamachi,* am onoare a vă comunică, că lucrarea poate să fie tipărită în publicaţiunile Academiei.

Raportul d-lui Dr. D. Grecescu despre: «Contribuţiuni la Flora Bucureştilor şi a împrejurimilor sale. Partea III», de Zach. C. Panţu, — aprobat de Secţiune la 19 Martie 1910.

Lucrarea de faţă a d-lui Zach. C. Panţu, «Contribuţiuni la Flora Bucureştilor şi a împrejurimilor sale. Partea III», fiind urmarea la Partea I şi II a aceluiaş subiect, primit şi publicat de Academia Română în anii 1908 şi 1909, şi fiind întocmai ca şi cele dintâi fascicule publicate, găsesc că este bună de primit şi dat spre publicare ca şi cele precedente.

PARTEA II.

SESIUNEA GENERALĂ DIN ANUL 1910.

ȘEDINȚA DELA 1 MAIU 1910.

Președința d-lui *N. Quintescu*, Vicepreședinte.

D-l Vicepreședinte *N. Quintescu*, deschizând ședința, zice:

Domnilor Colegi,

Președintele nostru d-l A. Saligny ne trimite următoarea telegramă: «Cu părere de rău comunic că nu pot sosì la Bucureștı înainte de Duminică. Rog pe colegii mei să binevoiască a iertà lipsa mea dela deschiderea sesiunii generale».

In lipsa d-sale îmi vine mie onoarea de a deschide această sesiune generală, care este a 43-a în rândul sesiunilor generale ale Academiei.

Periodicitatea regulată și statornicia cu care se urmează activitatea Academiei noastre, mai ales dela 1879 încoace, au contribuit foarte mult a ridicà prestigiul acestei Instituțiuni în opiniunea publică a neamului întreg. Hotărîrile date de Academie atât prin decernerea premiilor sale, cât și prin direcțiunea pe care o dă în desvoltarea culturii naționale, sunt primite cu încredere de întreg publicul românesc.

Desvoltarea culturii și cu deosebire desvoltarea limbii și a literaturii naționale își ieau astăzi direcțiunea după hotărîrile Academiei. Acest rezultat s'a obținut prin statornicia lucrării și prin maturitatea deciziunilor, urmând înțeleapta povață antică: Gutta cavat lapidem non vi, sed saepe cadendo.

Inalta situațiune, pe care Academia și-a câștigat-o în desvoltarea vieții intelectuale a neamului, ne impune cele mai mari datorii nouă, cari avem onoarea de a formà astăzi această Instituțiune, precum și acelora cari o vor formà după noi.

Privind înapoi peste activitatea anilor trecuți, cari în curând vor umpleà o jumătate de secol, avem dreptul să fim mulțumiți de înrâurirea pe care Academia a avut-o asupra culturii naționale. Aici au lucrat cele mai strălucite talente ale neamului alături de cei mai învățați fii ai lui, și în această conlucrare fiecare a adus tributul personalității sale. La aceste contribuiri s'a adaos totdeauna ajutorul înalt, care ne-a venit în mod statornic de sus, dela Augustul purtător al Coroanei de oțel, dela geniala Poetă și Regină, precum și dela întreaga Dinastie. Din toate aceste contribuiri a crescut și s'a înălțat prestigiul Academiei.

Fac cele mai călduroase urări ca activitatea sesiunii, pe care o deschidem astăzi, să crească această bogăție morală adunată în anii trecuți.

Salut cu frățească afecțiune și cu adâncă bucurie, pe care o simțim cu toții noi cei din Capitală, pe colegii sosiți de afară și cu deosebire pe cei veniți de peste hotare!

Declar sesiunea generală deschisă.

D-l Vicepreședinte *N. Quintescu* prezentă apoi următoarea Programă a lucrărilor sesiunii generale:

1. Raportul Secretarului general despre activitatea Academiei în 1909—10.
2. Raportul Comisiunii financiare asupra exercițiului bugetar 1908—9.
3. Alegerea Comisiunii pentru examinarea lucrărilor făcute în 1909—10.
4. Alegerea Membrilor Academiei în locurile vacante: *doi* în Secțiunea istorică, *unul* în Secțiunea științifică, în locul răposaților *Gr. G. Tocilescu* († 28 Sept. 1909), *Augustin Bunea* († 18 Noemv. 1909) și *P. S. Aurelian* († 24 Ian. 1909). (Art. 22—24 Stat. 62 Reg.).
5. Raportul Comisiunii permanente a Bibliotecii pentru 1909.
6. Raportul Comisiunii Fundațiunii Adamachi pentru 1909—10 și alegerea a doi membri cari, împreună cu Secretarul general, să formeze comisiunea pentru 1910 11. (Art. 16 Reg. Adam.).
7. Raportul Comisiunii Fundațiunii Otteteleșanu pentru 1909—10 și alegerea Comisiunii pentru 1910—11.
8. Raportul Comisiunii pentru împărțirea cărților didactice și religioase din Fondurile Ioan Fătu și Ioan Scorțeanu în 1909 și alegerea Comisiunii pentru 1910.

9. Raportul Comisiunii Dicționarului limbii române asupra lucrărilor din 1909—10 și alegerea Comisiunii pentru 1910—11.
10. Raportul Comisiunii Fundațiunii Ioan Agarici pentru 1909—10 și alegerea Comisiunii pentru 1910—11.
11. Raportul Comisiunii Fundațiunii Tache P. Anastassiu pentru 1909—10 și alegerea Comisiunii pentru 1910—11.
12. Regulamentarea fondului de 10.000 lei dăruit de Societatea de asigurare «Dacia-România» (Deciz. de acceptare 1 Maiu 1909).
13. Raportul Comisiunii însărcinate cu examinarea lucrărilor făcute în 1909—10.
14. Deciziunea Comisiunii speciale pentru acordarea *Premiului Năsturel* de 4.000 lei. (Art. 8, 9, 13, 16 Reg. Prem.).
15. Deciziunea *Secțiunii istorice* pentru acordarea premiului *Adamachi* de 5.000 lei. (Art. 14, 15 Reg. Prem.).
16. Deciziunea *Secțiunii științifice* pentru acordarea premiului *Lazăr* de 5.000 lei. (Art. 14, 15 Reg. Prem.).
17. Deciziunea *Secțiunii literare* asupra lucrărilor prezentate la premiul *Princesa Alina Știrbei* de 8.500 lei: *Carte de lectură pentru școalele secundare.* (Art. 19, 20 Reg. Prem.).
18. Deciziunea *Secțiunii istorice* asupra lucrărilor prezentate la premiul *G. San-Marin* de 2.000 lei despre: *Expunerea tuturor felurilor de intervențiuni ale Statului în relațiunile dintre capital și muncă, în folosul muncitorilor.* (Art. 19, 20 Reg. Prem.).
19. Ședința publică solemnă pentru proclamarea premiilor acordate. (Art. 17 Reg. Prem.).
20. Subiect ales de *Secțiunea literară* pentru premiul *Năsturel* de 5.000 lei, din 1915.
21. Subiect ales de *Secțiunea literară* pentru premiul *Neuschotz* de 2.000 lei, din 1915.
22. Subiect ales de *Secțiunea istorică* pentru premiul *Carp* de 7.000 lei, din 1915.
23. Subiect ales de *Secțiunea științifică* pentru premiul *Adamachi* de 5.000 lei, din 1915.
24. Subiect ales de *Secțiunea științifică* pentru premiul *Lazăr* de 5.000 lei, din 1915.
25. Alegerea Comisiunii financiare pentru cercetarea conturilor din 1909—10.
26. Alegerea Comisiunii de 12 membri pentru premiul *Năsturel* de 4.000 lei, din 1911. (Art. 13 Reg. Prem.).
27. Comisiunea de trei membri aleși de *Secțiunea literară* pentru cercetarea lucrărilor cari se vor prezentà la premiul *Alexandru Ioan Cuza*

de 6.000 lei, din 1911, despre: *Istoria școalei la Românii de pretutindeni până la anul 1866.* (Art. 20 Reg. Prem.).

28. Comisiunile de câte trei membri aleși de *Secțiunea istorică* pentru cercetarea lucrărilor cari se vor prezentà la premiile din 1911 (Art. 20 Reg. Prem.):

Alexandru Ioan Cuza, de 20.000 lei despre *Istoria Românilor dela Aurelian până la fundarea Principatelor.*

— *Adamachi*, de 5.000 lei, despre: *Desvoltarea boieriilor în Principatele române.*

— *Neuschotz*, de 2.000 lei, despre: *Modificarea traiului și moravurilor noastre în secolul XIX.*

29. Comisiunile de câte trei membri alese de *Secțiunea științifică* pentru cercetarea lucrărilor cari se vor prezentà la premiile din 1911 (Art. 20 Reg. Prem.):

— *Lazăr*, de 5.000 lei, despre: *Animalele domestice din România.*

— *Năsturel*, de 5.000 lei, pentru: *Studiul culcușurilor de petrol din Moldova.*

— *Anastasie Fătu*, de 3 000 lei, pentru: *Harta geologică amănunțită a unuia din județele: Suceava, Tulcea sau Mehedinți.*

30. Alegerea a *trei* membri corespondenți români la Secțiunea istorică și a *unuia* la Secțiunea științifică.

31. Alegeri de membri onorari și de membri corespondenți străini.

32. Formarea bugetului pentru anul 1910—11.

33. Alegerea Președinților și Vicepreședinților Secțiunilor pentru 1910—11. (Art. 15 Stat.).

34. Alegerea Președintelui și Vicepreședinților Academiei pentru 1910—11. (Art. 15 Stat.).

35. Raportul Secretarului general asupra lucrărilor sesiunii generale din 1910.

D-l *Gr. Ștefănescu*, ținând locul d-lui Secretar General, cetește următorul Raport asupra lucrărilor făcute în 1909—10:

«*Domnilor Colegi*,

«A doua oară cade asupra mea sarcina de a vă face — în locul Secretarului nostru general d-l D. Sturdza — arătarea lucrărilor Academiei în decursul unui an de activitate. Mâhnirea care ne apăsà însă pe toți în sesiunea anului trecut, din cauza lipsei dintre noi și a sdruncinării sănătății neobositului nostru coleg, acuma a dispărut, s'a schimbat în bucurie, căci sănătatea d-sale s'a restabilit pe deplin, și în curând sperăm că vom aveà plăcerea de a-l vedeà

iar în mijlocul nostru, lucrând pentru prosperitatea acestei Instituţiuni, cu aceeaş dragoste şi cu acelaş devotament, cari îi sunt cunoscute aici de aproape 40 de ani şi cu cari de un pătrar de secol a condus fără întrerupere desvoltarea şi înălţarea Academiei noastre. După însănătoşire, una din cele dintâi îngrijiri ale d-lui Sturdza a fost de a luà cunoştinţă despre activitatea Academiei dela plecarea sa dintre noi şi de a-şi arătà din nou dragostea şi interesul pentru această Instituţiune. D-sa a adresat în Octomvrie d-lui Preşedinte Saligny o scrisoare, dăruind — după vechiul său obiceiu — o frumoasă publicaţie de N. Kondakov, despre Istoria şi monumentele smalţului bizantin, şi oferind bustul lui Aristotel în reproducţie galvanoplastică, pentru a fi aşezat în sala şedinţelor Academiei.

«Academia, ca şi ţara întreagă, s'a asociat cu adâncă veneraţiune la serbarea dela 2 Noemvrie dela Castelul Peleş, cu ocazia împlinirii a 40 de ani de fericită căsătorie a Augustilor noştri Suverani, adresând respectuoasele sale urări Acelora cărora datoreşte în mare parte activitatea şi desvoltarea sa, şi cari cu îndemnul şi cu fapta au îndrumat sigur paşii săi.

«I. *Membrii.*

«In cursul anului Academia a suferit pierderi dureroase prin încetarea din vieaţă a membrilor ei: Gr. G. Tocilescu, Dr. Augustin Bunea, a membrului corespondent General C. I. Brătianu, precum şi a membrilor onorari G. I. Lahovari, N. Hurmuzaki, Karl Krumbacher şi Adolf Tobler; pe de altă parte s'a serbat ajungerea câtorvà colegi la date însemnate în activitatea lor pe terenul culturii noastre naţionale.

«La 28 Septemvie a dispărut dintre noi colegul *Gr. Tocilescu,* în vârsta de 60 de ani. Dânsul şi-a pus munca în serviciul Instituţiei noastre încă dela 1877, când a fost premiată lucrarea sa: *Dacia înainte de Romani,* cunoscutul studiu amănunţit asupra popoarelor cari au locuit în ţerile româneşti din stânga Dunărei înainte de cucerirea lor de către Romani, şi când a şi fost ales membru corespondent. Inainte încă de această dată, la 1874, regretatul coleg îşi făcuse bun nume de istoric cu prima sa lucrare, teza de licenţă în drept: *Despre legat,* care erà un studiu documentat din istoria dreptului român vechiu, şi cu următoarele monografii istorice: *Petru Cercel,* Bucureşti 1874; *N Bălcescu, vieaţa, timpul şi operele sale (1819—52),*

1876; *Inscripția de pe patrafirul dela Stănești,* 1876; *Doamna Stanca, soția lui Mihaiu Viteazul (1560—1604),* 1877.

«Făcând în străinătate studii de arheologie, epigrafie și slavistică, a continuat cu mai multă râvnă cercetările sale istorice. A ocupat catedra de istorie antică și epigrafie, precum și pe cea de arheologie la Facultatea de litere din București; iar în cursurile sale se expuneau rezultatele bogatelor sale cercetări arheologice asupra țerilor românești. Acele rezultate sunt în parte cuprinse în publicațiile sale: *Raport asupra unei misiuni epigrafice în Bulgaria,* București 1878; *Inschriften aus der Dobrudscha,* Viena 1882; *Neue Inschriften aus der Dobrudscha,* Viena 1884, 1890; *Neue Inschriften aus Rumänien,* Viena 1894; *Omer la Reșca,* București 1897; *Res gestae divi Avgvsti,* 1898; *Monumentele epigrafice și sculpturale ale Muzeului de antichități din București,* I, II, 1902—8; *Funde in Rumanien,* 1904 Monumentul dela Adamklissi, ca și cercetările despre coloniile grecești dela Dunăre și Marea Neagră și despre așezămintele romane din aceste ținuturi, au făcut obiectul mai multor monografii și comunicări atât în sânul Academiei, cât și în alte societăți învățate din țară și din străinătate. *Rezultatele* acestor cercetări *au fost concentrate* în frumoasa publicație: *Monumentul dela Adamklissi Tropaeum Trajani,* făcută în colaborare cu Otto Benndorf și G. Niemann, 1895—în ediții română și germană. Pentru arheologii străini a adunat descoperirile sale în publicația: *Fouilles et recherches archéologiques en Roumanie,* Paris, București 1892, 1899, 1900.

«Cercetările și studiile sale de istorie românească au fost continuate alăturea cu cele arheologice; dintre scrierile pe acest teren notăm următoarele: *Familia lui Mihaiu Vodă Viteazul,* București 1880; *Raporturi asupra câtorvà mânăstiri, schituri și biserici din țară,* 1887; *Biserica episcopală a mânăstirii Curtea de Argeș,* 1887; *Inscripțiile dela Schitul Verbila (Prahova),* 1878; *In ajunul serbării lui Ștefan cel Mare,* 1904; *Istoricul activității pe tărâmul geografic al țerii noastre, sub întreaga domnie a M. S. Regelui Carol I,* 1908. De amintit sunt de asemenea manualele sale de istorie română pentru școalele primare și cele secundare, în numeroase ediții, dela 1885—1905.

«Regretatul nostru coleg a editat *Hronicul vechimei a Romano-Moldo-Vlahilor* de D. Cantemir, apărut sub auspiciile Academiei la 1901, precum și *Discursuri parlamentare și alte mici lucrări literare* ale răposatului membru și binefăcător al acestei Instituțiuni G. Chițu.

«La începutul carierei sale, răposatul a fost un harnic colaborator la revistele: *Românismul*, în 1870; *Traian*, 1869—70; *Columna lui Traian*, 1870—77; mai târziu însuș a condus *Revista Societății Tinerimea Română* dela 1882—1900 și *Revista pentru istorie, arheologie și filologie*, 1882—93, 1902—1903.

«O astfel de bogată activitate și deosebită putere de muncă i-au pregătit un loc de onoare în Instituția noastră, care l-a ales membru activ în Secția literară la 22 Martie 1890, de unde la 30 Martie 1902 a fost trecut în Secția istorică.

«Regretatul coleg a luat o parte cu deosebire însemnată la activitatea internă a Academiei, făcând numeroase comunicări și rapoarte și participând la discuțiunile științifice și administrative.

«Adânc mâhniți de pierderea unui atât de prețios colaborator, membrii acestei Instituții au asistat in corpore la înmormântare, d-l coleg St. C. Hepites a rostit o cuvântare, iar d-l Vicepreședinte Dr. C. Istrati, în ședința dela 25 Septemvrie, a făcut elogiul răposatului.

«La 18 Noemvrie ne-a venit neașteptata veste despre încetarea din vieață la Blaj a colegului nostru *Dr. Augustin Bunea*, ales membru activ deabià în sesiunea din Maiu anul trecut. El a murit în depline puteri, la vârsta de 52 de ani, în mijlocul unei puternice activități, când întreaga lume românească aștepta dela dânsul cu îndreptățită încredere încă multe și valoroase fapte și lucrări. Regretatul canonic erà reprezentantul cel mai de frunte al activității culturale a Românilor de peste Carpați, în serviciul cărora își pusese toate puterile minții sale pătrunzătoare și luminate. Toate privirile erau îndreptate cu admirație și cu încredere către activitatea acestui fruntaș al bisericii și al culturii românești. Cel mai simțitor gol s'a făcut însă prin moartea sa pe terenul istoriei naționale, căci dânsul erà un adânc cunoscător și înțelegător al trecutului, pe care l-a redat cu claritate, cu pătrundere și cu cea mai caldă iubire de adevăr și de neamul său.

«Cele mai însemnate scrieri ale sale sunt: *Episcopul Ioan Inocențiu Klein* (1728—1751), Blaj 1900; *Episcopii Petru Paul Aron și Dionisiu Novacovici sau istoria Românilor Transilvăneni dela 1751—1764*, Blaj 1902; *Vechile episcopii românești a Vadului, Geoagiului, Silvașului și Bălgradului*, Blaj 1902; *Autonomia bisericească*, studiu profund de drept canonic românesc și de istorie bisericească, 1903; *Ierarhia Românilor din Ardeal și Ungaria*, Blaj 1904.

«Amvonul românesc a pierdut pe unul din cei mai puternici oratori

pe cari i-a avut vreodată. Cuvântările sale, cari s'au publicat în colecţia: *Discursuri, autonomia bisericească, diverse,* Blaj 1903, şi în *Amintirea lui T. Cipariu,* Blaj 1905, vor rămânea ca mostre de adevărată şi puternică elocinţă. Au mai rămas dela dânsul şi manuscrisele câtorvà lucrări istorice neterminate.

«Instituţia noastră, ţinând în seamă meritele rari ale răposatului, îl alesese la 24 Martie 1901 membru corespondent la Secţiunea istorică, iar în anul trecut, la 28 Maiu, membru activ. Atât de mult erà dânsul preocupat de gândul de a-şi îndeplinì datoriile pre cari le atrăgeà asupră-i această alegere, încât încă din vara trecută îşi scrisese discursul de recepţiune despre *Stăpânii Ţerii Oltului,* discurs pe care aveà să-l cetească în această sesiune.

«In locul glasului său amuţit ne-au rămas vorbitoare paginele scrise de mâna lui şi Delegaţiunea a decis ca acest discurs postum să fie publicat la locul cuvenit în şirul discursurilor de recepţiune ale membrilor Academiei.

«Academia a fost reprezentată la ceremonia tristă a îmmormântării sale prin d-nii I. Bianu şi Dr. C Istrati, care a rostit o cuvântare.

«In ziua de 6 Ianuarie şi-a dat sfârşitul *Generalul C. I. Brătianu,* membru corespondent la Secţiunea ştiinţifică, ales în şedinţa dela 10 Aprilie 1899. Decedatul fusese unul dintre ofiţerii noştri cei mai iubitori de ştiinţă; dânsul îşi câştigase mari merite prin participarea stăruitoare la întocmirea hartei Regatului, lucrare întreprinsă în 1872 de Depozitul de răsboiu şi continuată dela 1894 încoace de Institutul geografic al armatei. Această activitate geografică este încoronată de lucrările sale asupra cadastrului României. Ne-a lăsat multe scrieri de cuprins militar şi ştiinţific, dintre cari amintim următoarele: *Notiţe asupra proiecţiei luminii la distanţe mari,* 1877; *Călătorii de Stat major,* 1895; *Morala şi disciplina militară,* 1899; *Organizarea serviciului de Stat major în armată,* 1898; *Educaţia profesională şi morală a ofiţerului,* 1900; *Insemnătatea istoriei naţionale din punctul de vedere militar,* 1905; *Armata la Expoziţiunea generală română,* 1907. Cu privire la harta ţerii sunt de amintit scrierile următoare: *Trebuinţa de a se reface harta Munteniei, urmată de un proiect de cheltueli,* 1893, 1894; *Notiţe despre lucrările cari au avut de scop descrierea geometrică a României,* 1900; *Harta României după 25 ani,* 1901; *Insemnătatea hartei ţerii pentru stabilirea regimului cadastral în România,* 1901; *Insemnătatea hartei României pentru economia noastră naţională,* 1901; *Notiţe asupra*

Asociațiunii geodezice internaționale, 1901; *Insemnătatea hartei țerii pentru apărarea națională*, 1902; *Insemnătatea hartei țerii pentru istoria patriei și a neamului*, 1905; *Note sur les opérations géodésiques et astronomiques entreprises pour l'exécution de la carte du royaume de Roumanie*, Paris, Leyde, 1900—1901, 1907. Despre cadastrul țerii în special a lăsat următoarele monografii: *Trebuințele de a se face cadastrul României, cu mijloacele de întrebuințat*, București 1899, 1900, 1904; *Stabilirea regimului cadastral de care are nevoie România*, 1903.

«Academia a depus o coroană pe sicriul răposatului, iar colegul nostru d-l St. C. Hepites a rostit cuvântarea funebră.

«*Gheorghe I. Lahovari* a încetat din vieață la 13 Iunie, în vârstă de 71 de ani. Răposatul și-a împărțit vieața între grijile reclamate de înaltele servicii publice pe cari le-a ocupat și de studiile și ocupațiunile științifice, pentru cari a fost ales membru onorar la 28 Martie 1906. Stăruințelor sale se datorește înființarea în 1875 a Societății geografice, căreia i-a acordat, în calitate de Secretar general, cea mai stăruitoare îngrijire. Tot dânsul a condus *Buletinul Societății geografice*, care apare dela 1876 până acum. In colaborare cu răposații noștri colegi Gr. Tocilescu și General C. Brătianu, G. Lahovari a îngrijit să se pregătească și să se publice *Marele Dicționar geografic al României, alcătuit și prelucrat după Dicționarele parțiale pe județe*. Dânsul a mai publicat următoarele scrieri proprii: *Notițe istorice despre drumurile ordinare și drumurile ferate*, 1866; *Regatul României față cu celelalte regate europene—Statistică comparată*, 1881; *Asociațiunea internațională africană Congo — Conferința dela Berlin*, 1885; *Dicționar geografic al județului Argeș*, 1888; *Oltul*, 1891; *Congresul geografic dela Stuttgart*, 1893; *Călătoria Marelui Logofăt Dudescu în străinătate la anul 1812*, în 1903. A publicat și câtevà scrieri literare: *Popa Roșu. Amintire din copilărie*, București 1890; *Moș Kivu*, 1894; *Săptămâna patimilor*, 1894.

«Academia a fost reprezentată la îmmormântare de colegul, acum decedat, Gr. Tocilescu, care a ținut o cuvântare.

«Din Cernăuți a venit știrea despre moartea Baronului *N. Hurmuzaki*, întâmplată în ziua de 19 Septemvrie. Răposatul erà ultimul din cei 4 frați, cari și-au câștigat titluri la recunoștința întregii românimi prin marea parte ce dânșii au luat la munca grea și rodnică, din epoca 1830—1860, pentru înălțarea politică, culturală și literară a neamului întreg. In toate frământările spre vieață și

cultură nouă, prin cari a trecut neamul nostru în acea epocă de renaştere, se simte acţiunea binefăcătoare şi patriotică a Hurmuzăcheştilor. Baronul N. Hurmuzaki erà membru onorar încă dela 2 Aprilie 1883.

«Academia a trimis o coroană şi a fost reprezentată la înmormântare prin d-nii colegi I. Sbiera şi Dr. S. Puşcariu.

«In luna Decemvrie trecut a decedat în Munchen învăţatul *Karl Krumbacher,* care-şi câştigase o reputaţie universală prin cercetările şi prin temeinicele sale studii şi scrieri asupra civilizaţiei bizantine. Cultura europeană întreagă a fost mult influenţată de cea bizantină în epoca redeşteptării ei din barbaria medievală; această influenţă s'a simţit însă mai adânc la noi decât aiurea şi de aceea apreţiem cu o adevărată recunoştinţă activitatea lui Krumbacher. Pentru această consideraţie Academia a ales pe ilustrul învăţat membru onorar al ei la 28 Martie 1906.

«Krumbacher a întemeiat în 1892 revista, care continuă şi azi: *Byzantinische Zeitschrift.* Cea mai însemnată dintre lucrările sale în domeniul culturii bizantine este fundamentala *Geschichte der Byzantinischen Litteratur von Justinian bis zum Ende des oströmischen Reiches* (527—1453), München 1891, 1897. Pe lângă aceasta mai sunt numeroase scrieri speciale, memorii şi comunicări publicate în Analele Academiei din München, precum şi articole luminoase şi recensiuni îndreptătoare tipărite în revista amintită, la care conlucrau sub conducerea lui toţi specialiştii din lume. Instituţia noastră a adresat scrisoare de condoleanţe Academiei Bavareze de ştiinţe din Munchen.

«In 5 Martie a încetat din vieaţă la Berlin, la vârsta de 75 de ani, *Adolf Tobler,* unul din cei mai de frunte reprezentanţi ai filologiei romanice. Dintre însemnatele sale lucrări notăm aci: *Mittheilungen aus altfranzösischen Handschriften,* I, Leipzig 1870; *Li dis dou vrai aniel,* 1871; *Vermischte Beiträge zur französischen Grammatik,* 1886; *Dante und vier deutsche Kaiser,* Berlin 1891. Mare parte din activitatea sa a fost îndreptată spre studiul etimologic al limbilor romanice şi în special al celei franceze şi foarte numeroase articole despre asemenea chestiuni au fost publicate în revistele speciale şi în Analele Academiei din Berlin. In 1895, cu ocazia împlinirii a 25 ani de activitate profesorală la Universitatea din Berlin, elevii săi i-au dedicat un volum omagial.

«Răposatul erà încă din 30 August 1875 membru onorar al Academiei noastre.

«Alăturea de atâtea amintiri triste despre colegii cari s'au dus dintre noi, încheindu-li-se la vreme sau frângându-li-se fără vreme activitatea culturală, care este rațiunea de a fi a Academiei, am avut și zile de veselie, în cari am sărbătorit pe unii colegi, ajunși în toată vigoarea și puterea de muncă la popasuri mari ale vieții.

«Aceste plăcute și întăritoare sărbătoriri s'au făcut în onoarea colegilor T. Maiorescu, I. Kalinderu și N. Teclu.

«D-l coleg T. Maiorescu a fost sărbătorit de două ori: în toamnă pentru ieșirea din strălucita sa carieră didactică, iar în Fevruarie pentru împlinirea vârstei de 70 de ani. Amândouă aceste sărbătoriri au avut răsunet în sânul Academiei:

«In ședința dela 27 Noemvrie a luat cuvântul d-l I. Kalinderu pentru a arătă rolul însemnat pe care l-a avut colegul nostru în cultura neamului românesc și munca sa de aproape o jumătate de veac pe tărâmul acesta; iar în ședința dela 12 Fevruarie d-l Președinte A. Saligny a felicitat în numele Academiei pe d-l Maiorescu la aniversara a 70-a a nașterii sale, arătând că este membru al acestei Instituții chiar dela întemeiere și amintind participarea sa hotărîtoare în chestiile de literatură și de limbă. In aceeaș ședință, d-l D. Onciul a schițat însemnata activitate a d-lui Maiorescu în Academie.

«D-l Președinte A. Saligny, în ședința dela 9 Octomvrie, a vorbit despre împlinirea de către colegul nostru I. Kalinderu a 25 ani de activitate ca Administrator al Domeniului Coroanei. Lucrarea făcută în acea înaltă însărcinare de colegul nostru este de cea mai mare însemnătate pentru țară sub raportul cultural și economic, căci dânsul nu numai a organizat mari lucrări economice, dar a îngrijit cu părintească stăruință de înălțarea bunei stări economice, morale și culturale a poporațiunii rurale.

«La 12 Octomvrie colegul nostru d-l N. Teclu a împlinit 70 de ani și a fost sărbătorit de colonia română din Viena și de elevii săi dela Academia de comerț din acea Capitală, unde e profesor. Instituția noastră i-a adresat prin scrisoare colegiale felicitări și urări.

«II. *Ședințele de peste an.*

«In cursul anului Academia a ținut 35 ședințe ordinare, 2 extraordinare și 8 publice. In aceste ședințe, pe lângă lucrări de administrație generală, s'au discutat mai multe chestiuni științifice și s'au făcut următoarele lecturi și comunicări:

«D-l *A. D. Xenopol* a ocupat mai multe ședințe publice. Astfel la 20 Noemvrie și 4 Decemvrie a cetit memoriul: *Partidele politice în revoluția din 1848*; în ședința dela 29 Ianuarie a dat lectură comunicării: *Sociologia și socialismul*; și în sfârșit la 19 Martie a cetit: *Din amintirile boierului moldovean Gheorghe Ghițescu,* 1814—1860.

«Colegul nostru d-l *Dr. V. Babeș*, în ședința dela 2 Octomvrie, a cetit: *Studii critice asupra fagocitozei;* iar la 5 Fevruarie a vorbit despre: *Conferința dela Bergen (Norvegia) pentru studiul leprei și cercetările moderne asupra acestei boale.*

«D-l *Dr. G. Marinescu* a cetit, la 13 Noemvrie, comunicarea: *Studii asupra audițiunii colorate.*

«Ședința dela 11 Decemvrie a fost ocupată de d-l I. Tanoviceanu, membru corespondent, care a cetit comunicarea: *Marele Spătar Ilie Țifescu și omorîrea lui Miron și Velișco Costin,* și de d-l membru corespondent T. T. Burada, care a dat lectură comunicării sale despre: *Scrierile muzicale ale lui Dimitrie Cantemir, Domnul Moldovei.* Tot în această ședință am avut onoarea a face și eu o comunicare despre montarea definitivă a scheletului fosil de *Dinotherium gigantissimum,* așezat în Muzeul de geologie și paleontologie al Universității din București.

«D-l General P. V. Năsturel, în ședința dela 5 Fevruarie, a cetit o comunicare despre: *Luptele dela Ogretin și Teișani în zilele de 13 și 14 Septemvrie 1602.*

«In ședința dela 8 Ianuarie colegul nostru d-l Dr. C. Istrati a făcut o scurtă amintire despre excursia din Septemvrie a călătorilor și învățaților francezi, cari s'au oprit mai multe zile la noi. D-sa a prezentat o elegantă publicațiune, făcută prin îngrijirea d-sale, despre această excursie și ne-a adus la cunoștință că în Franța s'a constituit o societate pentru a pune bazele unor legături mai strânse între Francezi, Italieni și noi.

«Au mai fost de asemenea făcute scurte dări de seamă și comunicări științifice de d-l *D. Onciul*, în ședința dela 26 Iunie, asupra Domnitorului Moldovei Ieremia Moghila, care este prenumărat printre străbunii A. S. I. și R. Arhiducelui Francisc Ferdinand al Austriei; de d-l *I. Bianu,* la 12 Iunie, despre cartea Arhiepiscopului catolic Raymund Netzhammer, *Aus Rumänien, Streifzüge durch das Land und seine Geschichte,*—la 18 Septemvrie despre Evanghelia și Psaltirea arabă, tipărite la Alep cu material tipografic din Țara-Românească,—la 11 Septemvrie, despre Octoihul mic slavon, tipărit de

Oprea Logofătul și Diaconul Coresi la Brașov în 1557; în fine de d-l *St. C. Hepites*, în ședința dela 4 Decemvrie, despre operele complete ale matematicianului Leonard Euler, a căror editare a fost întreprinsă de Societatea Elvețiană de științe naturale, iar în ședința dela 19 Fevruarie, despre scrierea: *Savants du jours* a d-lui Ernest Lebon.

«In ședința dela 12 Iunie, cu ocaziunea dării de seamă a d-lui Bianu asupra scrierii *Aus Rumänien* de Arhiepiscopul Netzhammer, s'a făcut o discuțiune între d-nii I. Bianu, I. Kalinderu, Dr. C. Istrati, răposatul Tocilescu și subscrisul despre descoperirea, apărarea și păstrarea ruinelor și obiectelor antice, precum și a celor de valoare științifică.

«Instituția noastră a fost invitată în cursul anului să iea parte la mai multe serbări comemorative și congrese științifice, precum: al III-lea Congres internațional de fizioterapie, ținut la Paris în zilele de 29 Martie—2 Aprilie; al VIII-lea Congres internațional de zoologie, care se va ținea dela 15—20 August la Graz în Austria; al XI-lea Congres geologic internațional, care se va ținea la Stockholm dela 18—25 August st. n. și la care am avut onoarea a fi delegat pentru a reprezentà Academia.

«In locul decedatului coleg B. P. Hasdeu, a fost recomandat colegul nostru d-l D. Onciul, spre a fi numit membru în Comisiunea Monumentelor istorice ca reprezentant al Academiei.

«La cererea Ministerului Instrucțiunii publice a fost recomandat, ca membru în Comitetul de lectură al Teatrului Național din Capitală, colegul nostru d-l Duiliu Zamfirescu.

«III. *Publicațiile Academiei.*

«In cursul anului au apărut sau se află încă sub tipar următoarele publicațiuni:

«1. Din *Analele Academiei:*

a) Tomul *XXXI—Partea administrativă și Desbaterile anului 1908—9* s'a terminat, tipărindu-se și partea II, cu lucrările sesiunii generale din 1909.

b) Tomul *XXXI—Memoriile Secțiunii istorice* s'a încheiat de asemenea și conține următoarele:

D. A. Sturdza, Patruzeci și doi de ani de domnie a Regelui Carol I.
Radu Rosetti, Un proces de sacrilegiu la 1836 în Moldova.

I. Bogdan, Letopisețul lui Azarie dela 1575.

Radu Rosetti, Cum se căutau moșiile în Moldova la începutul veacului XIX. Condica de răfueală a Hatmanului Răducanu Roset cu vechilii lui pe anii 1798—1812.

Mihail C. Suțu, Originile asiro-chaldeene ale greutăților romane.

Radu Rosetti, Arhiva senatorilor din Chișinău și ocupațiunea rusească dela 1806—1812. I. Cauzele răsboiului. Inceputul ocupației.

Dr. At. M. Marienescu, Negru Vodă și epoca lui.

I. Tanoviceanu, Criminalitatea în România, după ultimele publicațiuni statistice.

Radu Rosetti, Arhiva senatorilor din Chișinău și ocupațiunea rusească dela 1806—1812. II. Negocierile diplomatice și operațiunile militare dela 1807 la 1812; amănunte relative la ambele țeri.

A. D. Xenopol, Unioniști și separatiști.

c) Tomul *XXXI—Memoriile Secțiunii științifice* s'a terminat de tipărit și cuprinde următoarele:

Zach. C. Panțu, Contribuțiuni la flora Bucureștilor și a împrejurimilor. Partea I.

I. St. Murat, Contribuțiuni la climatografia României. II. Studiu comparativ al climei primăverii la București.

Dr. V. Babeș, Starea actuală a luptei în potriva cancerului.

Gr. Ștefănescu, Cămila fosilă din România este strămoașa cămilelor dromadera și cămila sălbatică din Africa.

Dr. V. Babeș, Problemele turbării.

Dr. Hurmuzescu, Radioactivitatea apelor minerale din România.

I. St. Murat, Contribuțiuni la climatografia României. III. Studiu comparativ al climei verii la București.

Dr. E. L. Russ, Contribuțiuni la studiul glandelor cefalice (mandibulare și maxilare) dela larvele de Trichoptere.

d) Din Tomul *XXXII—Partea administrativă și Desbaterile anului 1909—1910*, s'a imprimat fascicula I, cuprinzând ședințele ordinare și ale Secțiunilor până la sesiunea generală.

e) Tomul *XXXII—Memoriile Secțiunii literare* se află sub presă și conține până acum:

Iacob C. Negruzzi, Inceputurile literare ale lui Constantin Negruzzi.

f) Tomul *XXXII—Memoriile Secțiunii istorice* este în curs de tipărire și cuprinde până acuma următoarele:

N. Iorga, Știri despre veacul al XVIII-lea în țerile noastre după corespondențe diplomatice străine. I. 1700—1750.

Radu Rosetti, Arhiva Senatorilor din Chișinău și ocupația rusească dela 1806—1812. III—IV. Amănunte asupra Moldovei dela 1808 la 1812.

N. Docan, Despre elementele cronologice în documentele românești.

A. D. Xenopol, Partidele politice în Revoluția din 1848 în Principatele Române.

N. Docan, Studii privitoare la numismatica Țerii-Românești. I. Bibliografie și documente.

N. Iorga, Știri despre veacul al XVIII-lea în țerile noastre după corespondențe diplomatice străine. II. 1750—1812.

Radu Rosetti, Conflictul dintre Guvernul Moldovei și Mânăstirea Neamțului. I. Inainte de 1 Iunie 1859.

I. Tanoviceanu, Marele Spătar Ilie Țifescu și omorîrea lui Miron și Velișco Costin.

General P. V. Năsturel, Luptele dela Ogretin și Teișani în zilele de 13 și 14 Septemvrie 1602 (7111).

Radu Rosetti, Conflictul dintre Guvernul Moldovei și Mânăstirea Neamțului. II. După 1 Iunie 1859.

g) Tomul *XXXII—Memoriile Secțiunii științifice* se află în curs de tipărire și conține până acum:

Z. C. Panțu, Contribuțiuni la flora Bucureștilor și a împrejurimilor. Partea II—III.

Dr. V. Babeș, Observațiuni critice asupra fagocitozei.

«2. In conformitate cu deciziunea Academiei din 1905, s'au publicat și anul acesta în traducere franceză rapoartele Secretarului general asupra lucrărilor din cursul anului și din timpul sesiunii trecute. S'au mai adaos cuvântarea rostită de d-l Președinte la deschiderea sesiunii și la ședința solemnă a proclamării premiilor acordate, raportul Comisiunii Bibliotecii pe 1908, regulamentul premiilor și lista publicațiilor Academiei. Broșura are titlul: *L'Académie Roumaine en 1908—1909: Discours et rapports officiels.*

«3. Din discursurile de recepțiune s'au tipărit:

XXXII. *Bogdan Petriceicu-Hasdeu,* rostit la 13 Maiu 1909, de *N. Gane,* cu răspuns de *I. C. Negruzzi.*

XXXIII. *Poporanismul în literatură,* rostit la 16 Maiu 1909, de *Duiliu Zamfirescu,* cu răspuns de *T. Maiorescu.*

«4. Din *Istoria romană de Titus Livius*, în traducerea premiată a d-lor profesori Nd. Locusteanu și I. S. Petrescu, a ieșit de sub tipar fascicula I (cărțile XXXI—XXXV) a tomului IV.

«5. Din *Istoriile lui Erodot*, în traducerea premiată a d-lui D. I. Ghica, s'au tipărit 3 coale (18—20) din cartea II (Euterpe), cuprinzând capitolele 88—121.

«6. S'a publicat *Historia turchesca (1300—1514)* de *Donado da Lezze*, publicată, adnotată, împreună cu o introducere de *Dr. I. Ursu*; volum de LX+304 pagine.

«7. Publicațiunile cari se fac sub conducerea colegului nostru I. Bianu, Bibliotecarul Academiei, se află acum în următoarea stare:

«Din *Bibliografia românească veche*, 1508—1830, alcătuită în colaborare cu d-l Nerva Hodoș, ajutor de bibliotecar, s'au publicat fascicolele V și VI cu cari s'a încheiat tomul II, cuprinzând descrierea cărților dintre 1717—1808.

«Din *Catalogul manuscriptelor românești*, care se face cu conlucrarea d-lui R. Caracaș, s'a tipărit fasc. III, din tomul II, mergând cu descrierea până la volumul cu No. 725. Volumul se oprește aici, având să fie încheiat cu indicele necesare asupra manuscriptelor descrise într'însul.

«Publicația *Creșterea colecțiunilor* Bibliotecii, prevăzută în art. 28 din Regulamentul Bibliotecii, s'a întocmit de serviciul Bibliotecii și a apărut regulat în fascicule trimestriale.

«Din *Bibliografia publicațiilor periodice românești*, pregătită pentru o nouă ediție de serviciul Bibliotecii, s'au tipărit până acum 28 coale, până la publicațiile începătoare cu litera *N*.

«8. Din *Publicațiunile Fondului Adamachi* s'a încheiat Tomul IV, cuprinzând următoarele lucrări:

V. Roșu, Desecările și canalizările din Ungaria.

Dr. I. Simionescu, Geologia României. Literatura geologică. Considerațiuni generale asupra tectonicei și stratigrafiei României.

I. Borcea, Observațiuni asupra diferențierii și desvoltării musculaturii branchiostegale la Teleosteeni.

I. Borcea, Observațiuni asupra câtorva specii de Rajide din Golful de Neapole.

Dr. I. Simionescu, Studii geologice și paleontologice din Dobrogea. I Fauna Cefalopodelor dela Hârșova.

C. N. Ionescu, Despre Eurhamphaea vexilligera Gegenbaur.

I. Borcea, Contribuțiuni la Catalogul Aphidelor din România.

I. A. Scriban, Contribuțiuni la anatomia și histologia Hirudineelor.

Dr. I. Simionescu, Studii geologice şi paleontologice din Dobrogea. II. Lamelibranchiatele, Gasteropodele, Brachiopodele şi Echinodermele din păturile jurasice dela Hârşova.
» — III. Fauna triasică dela Deşli-Caıra.

«9. ***Dicţionarul limbii române*** se continuă sub conducerea şi supravegherea Comisiunii alese de D-voastre, care a luat dispoziţiuni pentru mai grabnica înaintare a lucrării. A hotărît împărţirea lucrării în trei tomuri: I cuprinzând cuvintele începătoare cu literele A — E, II pe cele cu F — P şi III pe cele cu R — Z. S'a dat d-lui Puşcariu un nou rând de ajutoare, cari să lucreze la redactarea tomului II, pe când tomul I să înainteze cu ajutoarele de până acum. Astfel se va ajunge să se tipărească câte două fascicule (10 coale) pe an din fiecare tom. Dela sesiunea trecută s'au tipărit coalele 21—25 din tomul I, cari s'au publicat ca fasc. 5, coalele 26—28 din fasc. 6 până la cuvântul *Bălăngăì*; iar din tomul II s'au tipărit coalele 1—4, cuprinzând cuvintele *F—Farmec.*

«Informaţiuni mai amănunţite despre mersul lucrării vi se vor da de Comisiunea specială a Dicţionarului.

«10. Noua publicaţiune: ***Din vieaţa poporului român, Culegeri şi studii,*** înfiinţată prin deciziunea dela 28 Martie 1908, a fost continuată, apărând încă următoarele volume:

V. Literatură poporală, adunată de *Nicolae Păsculescu.*

VII. Sărbătorile poporului cu obiceiurile, credinţele şi unele tradiţii legate de ele. Culegere din părţile Muscelului de *C. Rădulescu-Codin* şi *D. Mihalache.*

VIII. Industria casnică la Români, de *Tudor Pamfile*, lucrare căreia s'a dat în sesiunea trecută premiul Neuschotz.

IX *S. Fl. Marian*, Hore şi chiuituri din Bucovina, culegere rămasă gata, dar nepublicată, dela neuitatul nostru coleg.

«11. Următoarele instituţii culturale s'au adaus în acest an pe lângă cele cărora se trimit în dar publicaţiile Academiei:

Biblioteca dela Sorbona, *Paris.*
Biblioteca Regală din *Berlin.*
Biblioteca Ligii culturale din *Bucureşti.*
Biblioteca Universităţii din *Berlin.*
Conciliul Bibliografic din *Zurich.*
Intrunirea academică «Bucovina» din *Cernăuţi.*
Ministerul de Industrie şi Comerţ.
Parohia din *Făgăraş.*

Protopopiatul gr. cat. din *Alba-Iulia.*
Protopopiatul gr. cat. din *Haţeg.*
Şcoala normală «C. Negri» din *Galaţi.*
Seminarul de Istoria Românilor dela Universitatea din *Iaşi.*
Seminarul geografic al Universităţii din *Bucureşti.*

«Nouă legături de schimbul publicaţiilor s'au făcut cu următoarele instituţii:

Biblioteca Universităţii din *Geneva.*
Academia Regală «Virgiliana» din *Mantova* (Italia).
Direcţiunea Observatorului magnetic şi meteorologic din *Ircuţc* (Rusia).

«IV. *Publicaţiunile Hurmuzaki.*

«Din această colecţie de documente istorice a ieşit de sub tipar volumul XIV, care cuprinde: *Scrieri şi documente greceşti privitoare la istoria românească din anii 1592—1837,* culese şi publicate cu introducere de A. Papadopulos-Kerameus. Volumul acesta este traducerea, făcută de d-nii profesori G. Murnu şi C. Litzica, a originalelor greceşti din cari se alcătueşte volumul XIII al aceleiaş publicaţiuni.

«V. *Biblioteca.*

«Constatările îmbucurătoare pe cari le-am făcut în fiecare an cu privire la îmbogăţirea colecţiilor ştiinţifice ale Academiei noastre, le semnalăm şi de rândul acesta. Se adună fără încetare preţioase materiale ştiinţifice, mai ales pentru studiul istoriei, al limbii şi al literaturii noastre naţionale. Cu cât colecţiunile cresc în mulţime şi în valoare, cu atâta localul se arată mai neîndestulător şi mai impropriu pentru buna organizare, pentru siguranţa pazei, pentru înlesnirea întrebuinţării, şi cu atâta devine tot mai imperioasă şi mai grabnică necesitatea construirii unui local nou, care să răspundă la toate trebuinţele unui serviciu atât de însemnat.

«Comisiunea permanentă a Bibliotecii, prin raportul ei, vă va aduce la cunoştinţă cu deamăruntul creşterea şi funcţionarea colecţiunilor în anul 1909.

«Acì vă voiu prezentà numai datele cele mai însemnate din serviciul Bibliotecii, date cari de altminteri se publică regulat în formă de buletine lunare.

«Cele două săli de lucru au stat deschise 291 zile—a cărţilor tipărite câte 10 ore (8—6) pe zi, a manuscriptelor câte 9 ore; numai în lunile Iulie şi August orele de lucru au fost reduse la 4 (8—12). Adeseori toate locurile erau ocupate în sala cărţilor tipărite şi erà necesitate a se da scaune suplementare.

«Numărul cetitorilor în sala de lectură a cărţilor tipărite a fost în anul 1909 de 10.458, cari au consultat 29.215 volume. Acasă au fost împrumutate 582 volume la 125 persoane. Numărul cetitorilor în sala de lectură a manuscriptelor şi documentelor a fost de 1.428, din cari 997 au studiat 2.435 manuscripte, 234 au cercetat 25.231 documente vechi; iar 197 au consultat 593 cărţi româneşti vechi din anii 1508—1830.

«Tabloul de mai jos arată creşterea totală a colecţiilor în cursul anului 1909:

	Volume şi broşuri	Numere de Reviste		Atlase şi hărţi	Stampe şi portrete	Volume mscr.	Documente	Fotografii	Albumuri	Foi volante	Note muzicale
		române	străine								
Conform legii dela 23 Martie 1904	3.114	1 958	—	—	—	—	—	—	—	10 270	—
In dar sau în schimb . .	2 016	363	790	2	—	184	1.550	—	—	4	8
Cumpărate	621	61	1.415	1	—	62	1 431	—	—	2	—
Total . . .	5 751	2.382	2.205	3	—	246	2.981	—	—	10.276	8

«Darurile mai însemnate cari au îmbogăţit colecţiile Academiei anul trecut sunt următoarele:

«Dela Muzeul Naţional de antichităţi, în baza Decretului Regal No. 519 din 10 Fevruarie 1903, s'au primit 164 volume manuscrise în diferite limbi, 1.490 documente istorice şi 1 volum cu foi volante dela începutul secolului XIX.

«Ministerul Instrucţiunii publice ne-a dăruit manuscriptul unei traduceri vechi româneşti din Erodot; din biblioteca răposatului Tocilescu cumpărată de Stat pentru Facultatea de filozofie şi litere ni s'au dăruit 79 documente pe pergament, 550 documente pe hârtie, o serie de còpii, de calcuri, foi volante, desenuri de iniţiale; s'au mai dăruit 45 volume manuscrise, inventarele mănăstirilor Bistriţa, Tismana, Vieroş, şi o corespondenţă a Principelui Cuza din 1860.

«Ministerul Afacerilor străine ne-a trimis còpii scoase din Arhiva

Imperială din Viena de pe rapoartele consulilor austriaci dela București și Iași din anii 1832—1838.

«Ministerul Finanțelor ne-a oferit 29 dosare de acte moderne cu caracter diplomatic și istoric.

«I. P. S. S. Mitropolitul Mețianu și Consistoriul din Sibiiu au confirmat frumosul dar ce am primit prin Ministerul Domeniilor în 1908, consistând în arhiva comercială a casei Hagi Constantin Pop, care a trăit în ultimele decenii ale secolului XVIII și întâiele ale secolului XIX.

«Dela răposatul Mitropolit Partenie al Moldovei s'au primit câtevà manuscripte despre limba și literatura Țiganilor, rămase dela decedatul profesor Dr. Barbu Constantinescu.

«D-na Alexandrina Ion Ghica ne-a oferit scrisori de ale lui Ahmet Vefyk Pașa către d-sa și un manuscript autograf al Generalului N. Mavros.

«D-l P. Gârboviceanu a dăruit un manuscript de pe la 1820, cu traducerea românească a învățăturilor lui Neagoe Voevod către fiul său Teodosie Voevod.

«VI. *Fonduri, donațiuni și legaturi.*

«Comisiunea financiară, precum și Comisiunile speciale ale Fundațiunilor Adamachi, Otteteleșanu, Agarici și Tache Anastassiu vă vor arătà cu deamănuntul activitatea și mersul fondurilor în anul trecut, și vor propune măsurile ce sunt de luat în viitor.

«Acì vă aduc la cunoștință datele cele mai însemnate relative la principalele fundațiuni:

«1. *Fundațiunea Vasile Adamachi* a avut trecută în buget suma de Lei 64.228,21 pentru burse și cheltueli de studii.

«Bursele au fost în număr de 34 și anume:

a) 25 burse de câte 100 lei pe lună, dintre cari:

8 la Facultatea de științe din Iași.
8 la Facultatea de medicină din Iași.
9 la Școala de poduri și șosele din București.

b) 3 burse de câte 300 lei pe lună pentru licențiați.

c) 3 burse pentru absolvenți de licee sau de școale speciale (200, 300 lei pe lună).

d) 3 burse pentru ingineri (300, 400 lei pe lună).

«S'au acordat și în anul trecut 10 burse de câte 360 lei anual

pentru 10 elevi dela școala practică de agricultură «Ioan Costache Agarici» dela Moara Grecilor.

«In anul 1909 au expirat bursele d-lor I. A. Scriban, care a făcut lucrări de zoologie comparată la Heidelberg și Roscoff, și Vasile Mera, care a studiat construcțiunile de mașini și electricitatea la Berlin.

«2. *Fundațiunea Otteteleșanu* continuă, ca și în trecut, cu întreținerea Institutului de fete dela Măgurele, care se află în al 16-lea an de funcționare, sub statornica îngrijire directă a colegului nostru d-l I. Kalinderu, care, ajutat și de ceilalți membri ai Comisiei speciale, conduce acest așezământ.

In zilele de 24 și 25 Iunie s'au ținut la Institut examenele generale de finele anului. Pe lângă membrii Comisiunii, au fost delegați a asistà la examene d-nii Dr. Grecescu și D. Onciul din partea Academiei, iar din partea Ministerului Instrucțiunii publice a fost delegată d-na Clotilda Averescu, care, într'un raport comunicat Academiei de Minister în ședința dela 25 Septemvrie, și-a expus impresiunile și părerile sugerate de constatările făcute. In ședința dela 26 Iunie, d-l I. Kalinderu a făcut o dare de seamă despre progresele desăvârșite la Institut în privința instrucțiunii și a educațiunii, cerând să fie autorizată Comisiunea specială să modifice și să amplifice programa de studii, astfel ca absolventele să poată găsì la școalele Statului o ocupație până la măritiș. Vederile d-lui Kalinderu, cari fusese expuse și aprobate și în ședințele generale dela 5 Aprilie 1908 și 14 Maiu 1909, au fost din nou aprobate de Academie, și Comisiunea specială a întocmit un nou program de studii, pe care l-a comunicat Delegațiunii la 11 August trecut, dimpreună cu noul orar și cu noul personal necesar. Noul program a fost comunicat îndată spre aprobare Ministerului Instrucțiunii, care, prin decizia dela 1 Septemvrie, a acordat Institutului «dreptul de a «liberà absolventelor diplome de absolvire echivalente cu ale școa- «lelor similare ale Statului, cu rezerva dreptului de control din «partea Ministerului, în ce privește mersul studiilor și liberarea di- «plomelor». Aceste diplome vor da absolventelor putința de a fi numite în posturile de maestre la școalele de menaj și de maestre de lucru și de gospodărie pe lângă școalele rurale. Noul program vi se alătură pe lângă acest raport.

«Ca și în anii trecuți, d-l Kalinderu a pus la dispoziția școalei 300 lei pentru a se oferì câte un dar celor 14 eleve, cari au sfârșit cursurile.

«3. *Școală de agricultură «Ioan Costache Agarici»* dela Moara Grecilor (Vasluiu) a continuat și în cursul anului acestuia mersul regulat. Această școală inaugurată la 1899 este până acuma instalată într'un local foarte rău și neîndestulător; mijloacele bănești ale fondului erau atât de restrânse până în anul trecut, încât nu a fost cu putință a se face nici o îmbunătățire în această privință. Cele două schimbări făcute în moșia acestui fond, arendarea pământului în loturi la țărani și vinderea islazului comunal, au mărit însă foarte mult suma disponibilă pentru școală (L. 9 209,50 în 1906—7, L. 19.400 în 1909—10, va fi L. 20.500 în 1910—11). Pe baza acestei bune stări bănești s'au început în anul trecut lucrările de instalare, făcându-se mai întâiu reparațiile necesare la casa proprietății; s'a construit apoi din nou o magazie de bucate, care lipsià cu totul și de care erà mare trebuință; s'au luat dispozițiuni spre a se îndeplini chiar în această primăvară dispoziția testamentului de a se aduce în ograda școalei izvoarele din valea viei, lucrare de care școala are deasemenea trebuință mare și care se execută sub îngrijirea d-lui inginer V. Roșu, fost bursier al Academiei.

«Pentru completarea bunei instalațiuni a școalei «Agarici» în local potrivit cu trebuințele ei, Delegațiunea — aprobând propunerile Directorului Administrației — a decis a se prepară planuri și devizuri provizorii însoțite de un plan financiar, după care toate clădirile necesare să se facă în anii 1910 și 1911, iar cheltuelile să se acopere dintr'un împrumut cam de 100.000 lei, care să se amortizeze în 14—15 ani din excedentele fondului.

«Planurile localurilor necesare au fost prezentate în Martie 1910 Comisiunii speciale a școalei «Agarici» și se așteaptă avizul ei pentru punerea lor în executare.

«4. *Fundațiunea Tache P. Anastassiu* își sporește mereu activitatea, apropiindu-se de aducerea la îndeplinire a celor din urmă două dispozițiuni testamentare, până acuma neexecutate: casă pentru preot la Calmățuiu și școala dela Țigănești.

«Casa preoțească la Calmățuiu a fost clădită în anul trecut și este apropiată și instalarea preotului într'însa. Pentru școala dela Țigănești s'a reparat localul, s'au preparat planurile tuturor clădirilor existente și devizuri provizorii pentru repararea lor. Comisiunea specială a vizitat o școală de acelaș fel a Statului, precum și localurile dela Țigănești, apoi și-a dat avizul asupra reparațiunilor și a modificărilor ce sunt de făcut pentru instalarea școalei. Aceste lu-

crări se vor executà în lunile Iunie — Septemvrie, așà că școala se va puteà deschide chiar în toamna acestui an.

«Academia a dat și anul acesta subvențiunea de 10.000 lei pentru școala profesională de fete din Tecuciu, care dela 1 Aprilie 1908 a fost trecută sub administrația Ministerului Instrucțiunii publice.

«*Școala primară «Tache Anastassiu»* dela Călmățuiu, ca și anii trecuți, își urmează mersul ei în mod mulțumitor.

«5. *Fundațiunea «Maria General Carp»* a îndeplinit și anul acesta dispozițiunile testamentare, distribuind îmbrăcăminte elevilor săraci dela școalele primare din București și Giurgiu. La București împărțirea de haine s'a făcut prin Societatea pentru ajutorul elevilor săraci; iar la Giurgiu prin d-nii: Mina Vidrașcu, directorul Agenției Băncii Naționale, C. Săvescu, directorul școalei comerciale, și N. Bădulescu, rudă a răposatei testatoare.

«In vara trecută s'a clădit la Olteni un frumos și solid local de școală cu două clase, care a fost dăruit Casei școalelor, precum și o clopotniță de zid la biserica satului.

«6. Chestiunea islazurilor comunale se apropie de deplina ei rezolvare pe moșiile Academiei. S'au făcut contracte de vânzarea terenurilor de islazuri comunale pentru moșiile: Fundu-Chiselet, Olteni, Oteteliș, Țigănești, Călmățuiu, Călimănești, Moara Grecilor, Radiana și Roșiori. Pentru moșiile Bălcești și Bătășani s'au acordat terenurile încă de anul trecut, dar contractele de vânzare nu s'au încheiat până acum, fiindcă nu s'au ridicat încă planurile respective. Pentru moșia Măgurele se va da terenul în cursul acestui an.

«Delegațiunea — în conformitate de altminteri cu legea dela 10 Aprilie 1909, care dispune că moșiile institutelor de cultură trebue să se administreze în regie sau să se arendeze asociațiilor țărănești legalmente constituite — a aplicat și la moșiile Țigănești și Călmățuiu, al căror contract de arendare a expirat la 23 Aprilie 1910, sistemul de administrare în regie, arendându-le în loturi direct și individual la săteni, după cum se face de câtivà ani, cu rezultate bune, la moșiile Măgurele, Roșiori, Olteni și Moara Grecilor.

«7. Procesul dintre moștenitorii de sânge ai răposatului Ștefan Urlățeanu și legatara universală, în care a intervenit și Academia pentru legatul său de 60.000 lei, s'a judecat de tribunalul Ilfov la 26 Ianuarie a. c. Cererea moștenitorilor de sânge a fost respinsă, iar procesul se află acum înaintea Curții de Apel din București.

«8. Delegațiunea a intervenit pe lângă moștenitorii de sânge ai răposatei Elena Dr. Turnescu pentru liberarea legatului, care con-

sistă în a patra parte din averea disponibilă a răposatei, dar neobţinând răspuns satisfăcător, a fost nevoită a intentà acţiune moştenitorilor de sânge. Procesul a fost fixat să se judece la 26 Maiu înaintea Tribunalului de Ilfov.

«9. Academia a fost autorizată prin Decret Regal a primì darul de 10.000 lei în scrisuri funciare urbane 5%, făcut de Societatea de asigurare «Dacia-România».

«10. Fondul adunat de Academie, prin subscriere publică, pentru monumentul poetului Vasile Alecsandri, se află astăzi în situaţia următoare:

Listele împărţite au fost în număr de		8.743	
din cari s'au înapoiat	7.217		
rămânând neînapoiate	1.526		
Cu listele înapoiate s'au incassat			Lei 63.966,28
Incassări extraordinare au fost de			» 1.237,60
Din preschimbări de efecte au rezultat			» 997,65
Din incassarea cupoanelor			» 17.742,57
Total . . .			Lei 83.944,10

Acest fond se află depus:

In efecte de Stat de nominal		Lei 91.900,—
Cari au costat	Lei 82.528,65	
Cheltueli cu tipărituri, etc.	» 961,75	
In numerar	» 453,70	
Total ca sus . . .	Lei 83.944,10	

«VII. *Concursurile premiilor.*

«In sesiunea acestui an sunt de acordat 3 premii pentru lucrări publicate şi 6 premii pentru lucrări cu subiecte date.

«1. La Premiul *Năsturel* de 4.000 lei, ce este a se decerne, prin comisiune specială, unei cărţi scrise în limba română, cu conţinut de orice natură, care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1908 până la 31 Decemvrie 1909, s'au prezentat următoarele scrieri:

Adam (Eufrosina I.), Teatru şcolar. Bucureşti 1909.
» (Ioan), Voia Mării. Buc. 1909.
» Din vieaţă (Povestiri). Buc. f. a.
Ciobanu-Pleniţa (Costică), Cuvântări adânci. Cântece din vechime culese dintr'un colţ al Olteniei. Craiova 1909.

Delavrancea (Barbu), Apus de soare. Dramă în 4 acte. Buc. 1909.
Dinescu (Eugeniu), Tragediile lui Sofocle traduse în versuri. Volumul I. Electra, Filoctet, Idip rege, Idip în Colonos, Antigona. Câmpulung 1909.
» Note explicative pe lângă tragediile lui Sofocle. Câmpulung 1909.
Dragoslav (Ion), Povestea copilăriei. Amintiri. Buc. 1909.
» Fata popei. Buc. 1909.
Filip (N.), Noţiuni de zootehnie generală. Buc. 1909.
Georgescu (Constantin), Aritmetica practică pentru clasa I-a de licee, gimnazii, şcoli secundare de fete, şcoli profesionale, etc. Ediţia I-a. Buc. 1909.
» Aritmetica raţionată pentru clasa V-a secundară, secţiunea reală. Ediţia II-a. Buc. 1909.
Groeger (Erich Kurt), Fata lui 'nea Dincă. Dramă în 4 acte. Vălenii de Munte 1909.
Kaminski (Doamna Dr. Ermina), Conferinţe medicale ţinute membrelor eleve ale şcoalei Crucii roşii a doamnelor din România. Buc. 1909.
Papahagi (Per.), Scriitori aromâni în secolul XVIII (Cavalioti, Ucuta, Daniil). Buc. 1909.
Rosetti (Radu D.), Din Egipt. Note din călătorie. Buc. 1910.
Rotică (G.), Poezii. Vălenii de Munte 1909.

«2. La premiul *Adamachi* de 5.000 lei, *divizibil*, care este a se da, prin Secţiunea istorică, pentru scrieri istorice, economice, juridice, filozofice, de cuprins moral, cari se vor judecà mai meritorii printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1906 până la 31 Decemvrie 1909, s'au primit cărţile următoare:

Antonovici (Economul I.) şi Gr. *Creţu*, Tipografiile, Xilografiile, Librăriile şi Legătoriile de cărţi din Bârlad, cu o privire asupra Tipografiilor din România dela 1801 până astăzi. Buc. 1909.
Aslan (G.), Din problemele vieţii. Buc. 1910.
» Educaţiunea prin sine însuş (Conferinţă ţinută la 8 Martie 1907). Focşani 1907.
Aslan (Th. G.), Politica agrară a României. Buc. 1909.
Bârzeanu (Preotul Nicolae), Mijloacele şi căile prin care preotul ar puteà mai bine să-şi îndeplinească datoriile şi să se bucure de drepturile sale. Craiova 1908.
Chicoş (Ştefan), Monografia stării meseriilor în Piteşti. Piteşti 1909.
Colescu (L.), Progresele economice ale României îndeplinite sub domnia Maiestăţii Sale Regelui Carol I. Buc. 1907.
Dragomirescu (Toma), Istoricul băncilor din România şi a tuturor instituţiunilor de credit şi societăţi de asigurări. Buc. 1908.

Dragomirescu (Toma), Despre funcționarii comerciali și industriali, cu o privire asupra agriculturii, industriei și comerțului în trecut și în prezinte. Buc. 1909.

Dragu (G. C.), Chestiunea țărănească în România și noile legi agrare. Buc. 1908.

» Instrucțiunea civică, Drept uzual și Economie politică. Manual pentru clasa IV gimnazială. Buc. 1906.

Furnică (Dumitru Z.), Din Istoria comerțului la Români, mai ales băcănia. Publicațiune de documente inedite, 1593—1855. Buc. 1908.

Ionescu-Dobrogeanu (Căpitanul M.), Două probleme de geografie. I. Formarea deltei Dunărei. II. Considerațiuni militare asupra Dobrogei. Buc. 1910.

Lupaș (Dr. Ioan), Mitropolitul Andreiu Baron de Șaguna. Sibiiu 1909.

Păcățian (Teodor V.), Cartea de aur sau luptele politice naționale ale Românilor de sub Coroana ungară. Volumul V. Sibiiu 1909.

Păun (Căpitan Constantin Nic.), Misiunea marinei noastre. Buc. 1909.

Pârvan (Vasile), M. Aurelius Verus Caesar și L. Aurelius Commodus. Buc. 1909.

Poboran (G.), Istoria orașului Slatina. Edițiunea II. Slatina 1909.

Popovici-Lupa (Dr. N. O.), Agricultura. Cunoștințe practice de cultura pământului și a plantelor agricole. Ediția II-a. Buc. 1908.

Spirescu (Căpitan de intendență A.), Noțiuni practice de agricultură cu învățături de arboricultură, grădinărie, viticultură, apicultură și leacuri folositoare din diferitele ierburi. Buc. 1906.

» Subsistențele în cetăți. Aprovizionarea Cetății București în vederea unui asediu. Buc. f. a.

«3. La premiul Statului *Lazăr* de 5.000 lei, care se va acordà, prin Secțiunea științifică, unei scrieri cu conținut științific, în înțelesul științelor exacte (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, geografie, medicină, inginerie, industrie și științele aplicate în general), care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1907 până la 31 Decemvrie, sau celei mai importante invențiuni științifice din acest interval de timp, s'au prezentat scrierile următoare:

Călugăreanu (Dr. D.), Respirațiunea intestinală a vârlanului (Cobitis fossilis). Buc. 1908.

Cupșa (Inginer Șef Aurel), Mașini marine. Ediția 2-a. Galați 1908.

Manicatide (Al.) și C. S. *Popescu*, Curs complet de matematică pentru școalele secundare. Geometria, partea I, pentru clasa II; Geometria, partea II, pentru clasa III; Geometria în spațiu pentru clasa IV. Ploești 1909.

Otescu (I.), Curs de Cosmografie pentru clasa VIII reală de băieți. Buc. 1909.

Potârcă (Medic Maior Iacob), Un nou pansament adezivo-ocluziv pentru chi-

rurgia traumatică sau operatoare din timp de pace şi răsboiu (Ca invenţiune).
Ştefănescu-Guna (George), Tratat de Topografie. Buc. 1909.
Tănăsescu (Colonel C. A), Navigaţia aeriană (Conferinţă) Buc. 1909.
Zaharia (Dr. Al.), Grâul românesc. Recoltele anilor 1900—1908.

«4. La premiul *Princesa Alina Ştirbei* de 8.500 lei (în care intră şi tipărirea lucrării), ce este a se decerne prin Secţiunea literară pentru cea mai bună: *Carte de lectură pentru şcoalele secundare,* s'au prezentat 2 manuscripte, unul cu deviza: «*Cunoaşte-ţi ţara, ca s'o iubeşti; cunoaşte-ţi legile, ca să le cinsteşti,*» şi al doilea cu deviza: «*George Mircea.*»

«5. La premiul *G. San-Marin* de 2.000 lei (dimpreună cu procentele acestui fond până la acordarea premiului), care este a se decerne prin Secţiunea istorică unei lucrări cu subiectul: *Expunerea tuturor felurilor de intervenţiune a Statului în relaţiunile dintre capital şi muncă, în folosul muncitorilor,* au intrat tot 2 manuscrise, unul cu deviza: «*Il y a une espèce de honte d'être heureux à la vue de certaines misères* (La Bruyère)» şi al doilea cu deviza: «*Labor omnia vincit.*»

«6. La premiul *Eliade-Rădulescu* de 5.000 lei, care este a se acordà prin Secţiunea literară celei mai bune lucrări despre: *Poezia populară românească, cuprinsul, stilul şi versificaţia ei,* nu s'a prezentat nici un manuscris.

«7. La premiul *Adamachi* de 5 000 lei, divizibil, care este a se da tot prin Secţiunea literară celei mai bune lucrări despre: *Sufixele de formarea cuvintelor în limba românească, studiate din punctul de vedere al formei, al sensului şi al originii lor,* n'a intrat nici un manuscris.

«8. La premiul *Alexandru Ioan Cuza* de 20.000 lei, ce este a se decerne în sesiunea generală din 1911, prin Secţiunea istorică, celei mai bune lucrări cu subiectul: *Istoria Românilor dela Aurelian până la fundarea Principatelor,* nu s'a prezentat nici un manuscris.

«9. La premiul *Năsturel* de 5.000 lei, care trebuià acordat tot prin Secţiunea istorică celei mai bune lucrări despre: *Genealogia Basarabilor,* nu a intrat nici un manuscris.

«10. Premiul *I. Lecomte du Noüy* de lei 479,65, se va da în aceste zile, după propunerea unei Comisiuni alese de Academie, elevilor dela Şcoala de arte frumoase din Bucureşti».

D-l *Gr. Ștefănescu*, înlocuitorul Secretarului general, prezentă apoi Raportul Comisiunii financiare asupra conturilor din 1908—1909.

D-l *I. M. Moldovanu* anunță prin scrisoare, că nu poate luà parte la lucrările sesiunii generale din cauza stării sănătății.

D-l *At. M. Marienescu* dăruește 32 fotografii reprezentând porturi românești din Ardeal, precum și alte 28 reprezentând porturi săsești tot de acolo, și zice că un studiu va dovedi că Sașii în mare parte au imitat portul românesc.

D-l Vicepreședinte *N. Quintescu* propune, și Academia cu unanimitate decide, să se adreseze Maiestății Sale Regelui următoarea telegramă semnată de toți membrii prezenți:

«Membrii Academiei Române, adunați astăzi pentru deschiderea sesiunii generale, roagă pe Maiestatea Voastră, Augustul Președinte de onoare și Protector al ei, să primească expresiunea omagiilor respectuoase și adâncului lor devotament.»

D-sa propune apoi, și toți membrii prezenți aprobă, să se trimită d-lui D. Sturdza la Paris următoarea telegramă:

«Deschizând sesiunea generală, îndreptăm la Domnia-Voastră gândurile cu colegială iubire și venerațiune. Aflăm deplina Domnieivoastre însănătoșire și cu bucurie așteptăm întoarcerea între noi.»

ȘEDINȚA DELA 3 MAIU 1910.

Președința d-lui *A. Saligny*.

D-l Președinte *A. Saligny*, ocupând fotoliul prezidențial, zice că-i pare rău că n'a putut fi în Capitală spre a luà parte la deschiderea sesiunii generale; în schimb însă aduce dela Paris salutările cele mai călduroase pe cari d-l Sturdza le trimite colegilor din Academie. D-l Sturdza se găsește pe deplin sănătos, viciu și plin de vigoare, și chiar în cursul acestei sesiuni nădăjduește să vină în mijlocul nostru.

D-l Președinte cetește următoarea telegramă, prin care Maiestatea Sa Regele a binevoit a răspunde la telegrama Academiei, trimisă cu ocazia deschiderii sesiunii generale:

«Ca în totdeauna primesc cu deosebită plăcere şi mulţumire omagiile Academiei; la rândul Meu vă aduc cele mai bune urări pentru un bun spor al lucrărilor Domniilor-Voastre în această sesiune generală.»

Dela Ministerul Instrucţiunii publice se primeşte adresa Seria B. No. 5.805 (20 Fevruarie 1910), prin care se aduce la cunoştinţă hotărîrea luată de Minister, ca monetele neclasificate dela Muzeul de antichităţi din Bucureşti să se încredinţeze în mod provizoriu Academiei.

Ca explicare a acestei adrese, Comisiunea, compusă din d-nii: *M. Suţu*, *I. Bogdan* şi *I. Bianu*, pe a cărei propunere s'a întemeiat deciziunea Ministerului, alătură la acea adresă următorul proces verbal:

«Comisiunea însărcinată de Minister să iea în primire şi să predeà noului Director zestrea Muzeului de antichităţi,

«Având în vedere starea actuală a colecţiunii de monete şi medalii, dăruită de Generalul Mavros, colecţiune care se află într'un dulap de fier sub păstrarea unor persoane private (D. A Sturza şi M. Suţu), de 43 de ani, fiind astfel într'o situaţiune care nu se poate continuà nesfârşit;

Având în vedere că aceste monete şi medalii nu sunt clasate în mod regulat şi trebue să fie şi inventariate cu mai multă preciziune;

Având în vedere că singurele monete clasate regulat sunt cele aşezate în vitrinele Muzeului pentru vederea publicului;

«Comisiunea este de părere să se predeà Academiei, spre a fi inventariate şi păstrate provizoriu, toate medaliile şi monetele Muzeului, afară de piesele catalogate şi expuse în vitrine».

— Se decide a se primì propunerea Ministerului.

Se ceteşte procesul verbal al Secţiunii ştiinţifice pentru şedinţa dela 1 Maiu, prin care Secţiunea propune a se tipărì în *Publicaţiunile Fondului Adamachi* scrierea d-lui I. Simionescu: *Studii geologice şi paleontologice din Dobrogea. IV. Fauna triasică din Insula Popina.*

— Propunerea Secţiunii se aprobă.

Se procede la alegerea Comisiunii pentru examinarea lucrărilor făcute în 1909—10.

— Sunt aleşi d-nii: *St. C. Hepites*, *At. M. Marienescu*, *Al. Philippide.*

D-l *I. C. Negruzzi* ceteşte următorul raport al Comisiunii Fondurilor Ioan Fătu şi Ioan Scorţeanu asupra lucrărilor din 1909:

«Domnilor Colegi,

«In şedinţa sesiunii generale de anul trecut dela 2 Maiu ne-ţi însărcinat să supraveghem punerea în aplicare a dispoziţiunilor cuprinse în testamentele răposaţilor Ioan Fătu şi Maria Schiopescu, cari au lăsat Academiei câte o parte din avutul lor, pentru ca din venit să fie ajutaţi elevii săraci şi silitori cu cărţi didactice şi religioase.

«Avem onoare a vă arătà acì modul cum s'a întrebuinţat în 1909 venitul acestor două fundaţiuni.

«In buget s'a înscris ca venit al Fondului Fătu suma de lei 10.764,60, iar ca venit al Fondului Scorţeanu suma de lei 799,45.

«La 19 Iunie, Comisiunea a decis ca din venitul Fondului Fătu să se trimită şi s'au trimis d-lui I. M. Moldovanu lei 2.000 şi d-lui Sextil Puşcariu lei 700, spre a procurà şi împărţi cărţi didactice şcolarilor săraci din afară de Regat; iar din venitul Fondului Scorţeanu s'au trimis d-lui Moldovanu lei 200 şi d-lui Puşcariu lei 100 spre a procurà cărţi religioase în acelaş scop.

«Cu sumele rămase disponibile dela cele două fonduri s'au procurat manuale didactice şi religioase, cari s'au împărţit prin mijlocirea revizorilor şcolari şi a învăţătorilor la elevii săraci ai şcoalelor rurale din judeţele Vâlcea şi Fălciu şi la acei din şcoalele de pe moşiile Academiei. Manualele au fost acelea pe cari le-au indicat cei doi revizori şcolari respectivi şi învăţătorii dela moşiile Academiei.

«Cu chipul acesta s'au distribuit:

a) Pentru divizia		I:	1 703	abecedare.
b) »	»	II:	1.648	cărţi de cetire.
»	»	»	1.090	aritmetici.
»	»	»	1.648	geografii.
c) »	»	III:	1 217	cărţi de cetire.
»	»	»	1.217	aritmetici.
»	»	»	1.250	gramatici.
»	»	»	1.042	geografii.

d) Imnuri religioase, 333 exemplare.

«Anul 1909 a fost al douăzeci şi unulea de când se execută dispoziţiunile din testamentul răposatului Ioan Fătu şi al treisprezecelea de când se execută acelea din testamentul Mariei Schiopescu.

«Până acum s'a dăruit din veniturile acestor fonduri un număr de 225.099 manuale pentru suma totală de lei 129.873,39, dându-se totdeodată pentru procurarea de cărţi elevilor săraci din afară de Regat suma de lei 44.475.

«Membrii Comisiunii. *Dr. D. Grecescu, I. C. Negruzzi, D Onciul.*»

— Raportul se iea spre cunoştinţă şi se aprobă.

Se procede la alegerea Comisiunii Fondurilor Fătu şi Scorţoanu pentru 1910—11.

— Sunt realeşi d-nii: *Dr. D. Grecescu*, *I. C. Negruzzi* şi *D. Onciul.*

ŞEDINŢA DELA 4 MAIU 1910.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

D-l *I. Bogdan* ceteşte următoarea propunere, semnată de d-sa şi d-nii *I. Bianu* şi *D. Onciul:*

«*Art. 22* din Statute prescrie:

«Membrii Academiei se aleg pe vieaţă şi numai la caz de vacanţă se pro-«cede, în cea mai apropiată sesiune generală, la înlocuirea lor».

«Uşor se înţelege scopul înţelept al acestei dispoziţiuni: să nu se amâne dintr'o sesiune într'alta ocuparea locurilor vacante, evitându-se astfel immulţirea lor.

«*Art. 24* din Statute dispune:

«Fiecare secţiune, cu majoritate de voturi, propune candidaţii pentru «locurile vacante din sânul ei; iar alegerea se face de către corpul întreg «al Academiei, cu două treimi din membrii prezenţi în sesiunea generală».

«O regulamentare precisă pentru această lucrare atât de însemnată pentru continuitatea lucrărilor Academiei lipseşte până acum; dispoziţiunile art. 62 din Regulamentul general s'au dovedit în practica dela 1879 până acum ca neîndestulătoare.

«Au rezultat de aici două inconveniente grave:

1. De mai multe ori alegerile au fost amânate dela o sesiune la alta, ceeace a avut de urmare că s'au adunat câte două şi trei vacanţe în aceeaş secţiune; astfel secţiunea erà în primejdie să fie descompletată, adică să nu mai poată aveà numărul de şapte membri prezenţi, necesar spre a ţineà şedinţă şi a face propuneri valabile de candidaţi;

2. De mai multe ori propunerile de candidaţi s'au adus dela secţiuni în şedinţa plenară în ultimele zile ale sesiunii, ba chiar în zilele de prelungire, aşà că votul trebuià dat îndată, iar membrilor celorlalte secţiuni le lipsià timpul necesar spre a luà informaţii asupra candidaţilor propuşi şi a votà în deplină cunoştinţă de cauză.

«Spre înlăturarea acestor grave inconveniente într'o lucrare de aşà mare însemnătate, cum este alegerea membrilor în locurile vacante, propunem;

«Să se iea deocamdată deciziunea de a se completà art. 62 din Regulamentul general în modul următor:

«In caz de vacanţă a unuia sau mai multor *locuri* de membri într'o sec«ţiune, aceea deliberează în şedinţă secretă asupra candidaţilor ce sunt de «propus şi, *cel mai târziu până la a 15-a zi dela deschiderea sesiunii ge«nerale,* aduce la cunoştinţa Corpului Academiei, tot în şedinţă secretă, nu«mele candidaţilor ce au întrunit majoritate de voturi în secţiune, comuni«când calităţile pe cari s'au întemeiat acele voturi.

«Academia, fără discuţiune asupra persoanelor propuse — *după cel puţin «trei zile libere dela prezentare* — le votează pe rând, observând la această «votare dispoziţiunile Art. 10 al Statutelor.

«Nu se va puteà votà asupra unei persoane ca membru activ sau cores«pondent înainte de a aveà consimţimântul său scris».

D-l *I. Bogdan* adaoge că inconvenientul pe care tinde să-l înlăture propunerea s'a simţit mai ales în Secţiunea istorică, unde chiar în anul trecut propunerea candidaţilor nu s'a putut face decât după şedinţele regulate ale sesiunii, tocmai în zilele de prelungire.

D-l *Gr. Ştefănescu* cere ca propunerea să se tipărească, pentru ca membrii să o poată studià.

Cererea d-lui Ştefănescu se aprobă şi se decide a se pune propunerea d-lui Bogdan la ordinea zilei în şedinţa dela 6 Maiu.

D-l *T. Maiorescu*, în legătură cu propunerea prezentată, a cărei idee o împărtăşeşte, zice că ar fi bine ca şi alte lucrări ale Academiei să nu se amâne până în ultimele zile ale sesiunii. Aşà este alegerea Preşedintelui, precum şi alegerile de membri corespondenţi.

D-l *I. Bianu* zice că alegerea Preşedintelui este prin Statute (art. 15) fixată la sfârşitul sesiunii.

D-l *Maiorescu* exprimă dorinţa ca alegerea Preşedintelui să se facă deci în ziua de 25 Maiu, adică la sfârşitul reglementar al sesiunii.

— Se aprobă.

D-l *St. C. Hepites* ceteşte următorul raport al Comisiunii financiare asupra conturilor anului bugetar 1908—9:

«*Domnilor Colegi,*

«Subscrişii membri ai Comisiunii financiare, aleasă de D-voastre în sesiunea generală trecută, procedând la verificarea cassei Academiei pe 1908 9, şi a fundaţiunilor: Adamachi, Otteteleşanu şi Tache P. Anastassiu, am primit dela d-l Contabil rapoartele aferente, situaţiunile de cassă şi de excedente pe numitul an bugetar.

«Am controlat registrele şi actele justificative, precum şi recepisele de efectele depuse la Banca Naţională, pe cari le-am găsit în perfectă ordine, şi consemnăm în cele ce urmează rezultatul cercetărilor noastre:

«*Venituri:*

«Din totalul prevederilor bugetare la venituri de Lei 887.719,—
s'au incassat . . . . L. 781.087,68
s'au mai incassat peste prevederi din restanţele anului trecut efecte ieşite la sorţi, spor din cupoane şi altele . . . . » 158 638,10
Totalul incassărilor . . . L. 939.725,78
lângă care se adaoge şi numerarul cassei la 31 Maiu 1908. . » 231.678,69
Total general . . . L. 1.171.404,47

«*Cheltueli:*

«Din totalul prevederilor bugetare la cheltueli de Lei 900.471,92
s'au cheltuit . . . . L. 704.943,58
se adaog cheltuelile făcute peste prevederi:
salduri din anul trecut, efecte cumpărate spre înlocuirea altora ieşite la sorţi, etc. » 219.065,03
Totalul cheltuelilor . . . L 924 008,61

«Dacă scădem din totalul incassărilor de . . . . L. 1.171.404,47
Totalul cheltuelilor de . . . » 924.008,61
Rezultă alt sald în numerar la 31 Maiu 1909 . . . . L. 247.395,86

«*Efecte:*

«Din cercetarea tuturor operaţiunilor Academiei am constatat că efectele ce posedă în anul trecut 1907—8.

	Nominal	Peste nominal	Total
erau de.	L. 4.447.300,—	L. 624.496,40	L. 5.071.796,40
din cari s'au vândut dela Fundaţiunea Otteteleşanu pentru acoperirea unui împrumut	» 172 300,	» —,	» 172.300,
Au rămas . . .	L. 4.275.000,—	L. 624.496,40	L. 4.899.496,40
se adaog capitalizările făcute la diferite fonduri în cursul anului	» 250.000,—	» —,	» 250 000,—
Totalul efectelor la 31 Maiu 1909.	L. 4 525.000,—	L. 624 496,40	L. 5.149.496,40

«Dacă adaogem, conform deciziunii dela 6 Martie 1904, spo-

rul peste costul acţiunilor de Banca Naţională, după cursul dela 31 Maiu 1909, de L. 4.100,— de . . . . L. 1.340.103,60

«Averea Academiei în efecte la 31 Maiu 1909 a fost de . » 6.489.600,—

«*Excedent:*

«Contul excedent în anul 1908—9 a fost următorul:

1. La fondurile Academiei	L.	19.561,68
2. » Fundaţiunea Adamachi	»	37.972,39
3. » » Otteteleşanu	»	28.750,71
4. » » Tache P. Anastassiu	»	20 123,84
In total . . .	L.	106.408,62

care s'a trecut pe anul 1909 10.

«Din *Imprumuturile* făcute dela Fondul Adamachi în anii precedenţi:

«Fondurilor Donici, Macinca şi Otteteleşanu, s'au achitat în total împrumuturile Macinca şi Otteteleşanu, iar din împrumutul Donici a rămas un rest de Lei 104.000,— care se va amortiză treptat prin prevederi bugetare.

«Din cercetările conturilor rezultă că:

«1. In luna Aprilie 1909 a venit la Academie un nou fond «Sofia Caneciu», în numerar Lei 15.000,— care s'a plasat în obligaţiuni comunale Bucureşti 4% de nominal Lei 15.700,— iar alte fonduri ale Academiei au crescut prin capitalizare de procente şi premii nedate.

«2. La Fondul Adamachi a crescut capitalul prin sumele prevăzute în bugetul 1908—9 pentru capitalizări, precum şi cu premiul nedat în acest an, în total Lei 16.767,73.

«3. La Fondul Tache Anastassiu capitalul a crescut cu ratele pentru vite, maşini, etc. de pe moşiile Ţigăneşti şi Călmăţuiu, în sumă de L. 20 000,— cu cari s'au cumpărat efecte, iar fondul pentru înfiinţarea şcoalei dela Ţigăneşti a crescut prin capitalizare de cupoane şi prin sume rămase necheltuite din art. «Cheltueli neprevăzute» în sumă de Lei 28.892,03, care sumă, împreună cu saldul din anul trecut, s'a plasat în efecte de nominal L 38.000,—.

«4. La Fondul Otteteleşanu, capitalul în efecte a descrescut prin vânzarea de nominal Lei 172.300 pentru acoperirea de cheltueli extrabugetare pentru electricitate şi regularea cheltuelilor Institutului, cu ocaziunea demisiunii d-lui I. Slavici, precum şi pentru achitarea împrumutului făcut în anii trecuţi dela Fondul Adamachi.

«Acesta fiind rezultatul cercetărilor noastre, avem onoare a-l aduce la cunoştinţa D-voastre, şi vă rugăm a da descărcarea cuvenită pentru gestiunea anului bugetar 1908—9.

«Membrii Comisiunii: *St. C. Hepites, D. Onciul, Gr. Ştefănescu.*»

— Necerând nimeni cuvântul, se pun la vot şi se aprobă concluziunile raportului.

Se procede la alegerea Comisiunii financiare pentru examinarea conturilor anului bugetar 1909—10.

— Sunt realeşi d-nii: *St. C. Hepites*, *D. Onciul*, *Gr. Ştefănescu.*

D-l Preşedinte aminteşte că în anul trecut s'a primit o donaţiune de Lei 10.000 dela Societatea «Dacia-România», din al cărei venit să se dea anume premii. Urmează să se aleagă o Comisiune, care să facă propuneri de regulamentare.

— Sunt aleşi d-nii: *N. Gane*, *St. C. Hepites, I. C. Negruzzi.*

D-l *St. C. Hepites* face următoarea comunicare:

Asupra Cometelor şi despre Cometa Halley.

Invitat ieri de Preşedintele nostru spre a face dinaintea Academiei o expunere relativă la cometa Halley, care este cu totul la ordinea zilei — astăzi când suntem aproape în ajunul trecerii la cea mai mică distanţă a ei dela pământ — mă prezent Domniilor-Voastre nu pentru a vă aduce la cunoştinţă unele fapte nouă descoperite cu ocaziunea acestei comete, a cărei întoarcere prevăzută ne procură ocaziunea de a o vedeà de mai multe zile pe bolta cerească, deşì nu tocmai în condiţiuni favorabile, ci numai pentru a împrospătà în mintea Domniilor-Voastre cunoştinţele astronomice cu privire la acest frumos fenomen.

Cu prilejul numeroaselor comete ce s'au arătat pe orizontul nostru acum aproape 30 de ani, în 1881 şi 1882, am avut favorabila ocaziune de a face la Brăila, unde locuiam atunci, o serie de conferinţe publice asupra cometelor. Un rezumat al lor a fost publicat în anul XII din *Revista Ştiinţifică* a colegilor noştri Aurelian şi Ştefănescu. Tot în acelaş volum am publicat, în mai multe numere, lucrarea *Teoriile cometare*, în care expuneam diversele teorii emise din timpurile cele mai vechi, pentru explicarea naturii, formei, etc. a acestor astre, cari au atras în totdeauna deosebita atenţiune a popoarelor.

In cursul ultimelor 30 de ani, lucrările spectroscopice au precizat cunoştinţele ce începusem a aveà asupra naturii corpurilor cari intră în constituţiunea cometelor, dar cunoştinţele ce dobândise ştiinţa la acea epocă asupra tuturor celorlalte chestiuni privitoare la aceste astre mai că nu au

fost depășite. Și azi ca și atunci, sunt mai multe lucruri cari își așteaptă explicarea lor definitivă.

In cele trei figuri, ce am desenat pe tabela din fața Domniilor-Voastre, se arată mai întâiu pozițiunea elipsei foarte lungăreață descrisă de cometa Halley în jurul soarelui într'o perioadă mijlocie de 76 de ani, față de orbitele celorlalte planete cari compun sistemul solar. Se vede aci că, dacă la perihelie, cometa se află numai la 90 milioane de kilometri de soare, adică mult mai aproape decât este pământul, la afelie, adică în punctul cel mai depărtat de astrul central, ea se găsește la 5 miliarde de km de soare, mult mai departe prin urmare de cea mai depărtată dintre planetele sistemului solar, Neptun, care este cam la $4^1/_2$ miliarde de km departe de soare, pe când pământul nu se depărtează de acest astru decât cam la 150.000.000 km. Cu alte cuvinte cometa Halley se depărtează de soare cam de 35 de ori cât depărtarea pământului dela astrul central.

A doua figură arată pozițiunile ocupate de cometă pe traiectoria sa dela Ianuarie la Iulie 1910, față de pozițiunile ocupate în acelaș interval de planeta noastră.

In fine pe a treia se indică, pe o scară mult mai mare, pozițiunile cometei și ale pământului în cursul lunii Maiu; pe aceeaș figură se mai arată direcțiunea cozii cometei, care este în totdeauna opusă soarelui.

Cel care vede o cometă pe cer, trebue negreșit să-și pună următoarele întrebări:

a) De unde vin cometele, adică aparțin ele sistemului solar sau îi sunt străine?

b) După cari legi se mișcă ele?

c) Ce este o cometă și cum se formează coada?

d) In fine ce acțiuni pot aveà cometele asupra pământului?

Voiu încercà să răspund, pe cât știința permite astăzi, la toate aceste întrebări, la cari s'ar mai puteà adaoge încă și altele de o mai mică importanță.

Toate planetele, mici și mari, descriu în jurul soarelui niște elipse mai mult sau mai puțin lungărețe, însă a căror excentricitate este în totdeauna mică, și prin urmare elipsele diferă puțin de circonferințe; toate planetele se mișcă în jurul soarelui în acelaș sens, și anume în sensul opus acelor unui ceasornic, numit în astronomie sens direct; în fine planurile în cari sunt descrise orbitele lor sunt foarte puțin înclinate pe acela al eclipticei și legile lui Kepler regulează mișcările lor.

Cometele în general descriu în mersul lor niște elipse lungărețe, unele chiar foarte lungărețe; pentru unele mișcarea se face în sensul acelor unui

ceasornic, sens retrograd, pentru altele în sens opus, sens direct; planurile orbitelor cometare fac unghiurile cele mai variate cu ecliptica.

Toate aceste deosebiri, precum şi faptul că unele comete odată observate nu s'au mai văzut niciodată, pe când apar altele nouă, fac pe astronomi să creadă că aceste corpuri nu aparţin sistemului solar, ci sunt nişte astre vagabonde, a căror mişcare poate fi influenţată de atracţiunea ce se exercită asupra lor de unul sau altul din corpurile mari cereşti, în apropierea cărora s'ar găsì din întâmplare. Se admite astfel că unele din cometele cari au pătruns în sistemul solar au fost incorporate acestui sistem, tocmai din cauza acţiunii ce au avut asupra lor unul sau altul sau mai multe din corpurile cereşti, cari constitue acest sistem. Aceste comete, supuse şi ele legilor cari regulează mişcarea planetelor, au devenit aşà numitele comete periodice. Ceeace nu ştim însă este dacă această incorporare e definitivă sau nu, căci, după cum unele perturbaţiuni au transformat o cometă străină într'o cometă periodică, tot asemenea se poate produce şi contrarul.

O dovadă că lucrurile se pot petrece astfel ne-o dau cele întâmplate cu cometa Lexell. In 1767 această cometă, trecând în apropiere de Jupiter, acţiunea ce această planetă exercită asupra cometei fu aşà de puternică, încât îi modifică în chip radical mersul ei şi o făcù să descrie în jurul soarelui o elipsă în timp de 5 ani şi jumătate. Cometa Lexell a trecut într'adevăr la perihelie în 1770 şi 1776. Trei ani mai târziu, în 1779, cometa găsindu-se iarăş în apropierea lui Jupiter, atât de aproape încât ea trecù printre planetă şi sateliţii ei, fu din nou supusă influenţei aceleiaş planete care, de rândul acesta, îi modifică mersul, aşà că cometa descrie o elipsă foarte lungăreaţă, poate chiar o parabolă care, depărtând-o de soare, ea nu s'a mai întors.

In ceeace priveşte cometa Halley, a căreia traiectorie trece mult dincolo de planeta Neptun, unii astronomi au atribuit influenţei acestei planete incorporarea ei sistemului solar. Faţă de poziţiunea ce ocupă în spaţiu planul orbitei acestei comete, care este inclinat cam de 18° pe acela al orbitei lui Neptun, care diferă foarte puţin de acela al eclipticei, depărtarea între această planetă şi cometă este atât de mare, încât nu s'ar fi putut exercità o aşà mare perturbaţiune în mersul cometei fără de alte modificări. Astăzi nu cunoaştem încă cauza incorporării acestei comete la sistemul solar.

Legile lui Kepler, după cari se face mişcarea planetelor în jurul soarelui, regulează şi mişcarea cometelor periodice. Numai prin aplicarea lor şi, ţinându-se seamă de perturbaţiunile ce pot provocà diferitele corpuri cereşti, sub influenţa cărora se pot găsì cometele, putem calculà elementele mişcării cometelor şi prin urmare poziţiunea lor la fiecare moment. In această privinţă deci nici o deosebire nu este între comete şi planete.

Tycho Brahe este cel dintâiu care, observând cometa din 1577, avù idea că cometele descriu în jurul soarelui nişte curbe regulate. Newton, la finele secolului al XVII-lea, arătă metoda de calcul al orbitei unei comete, metodă pe care o aplică pentru prima oară astronomul şi prietenul său Halley, calculând traiectoriile a 24 de comete ce fusese observate anterior. Halley, văzând că elementele referitoare la cometele observate în anii 1531, 1607 şi 1682 se aseamănă foarte mult între ele, avù idea că aceste trei comete nu ar fi decât una şi aceeaş, a cărei revoluţiune se face în aproape 76 de ani şi avù curajul să anunţe o viitoare întoarcere a ei în 1758, prin cuvintele : «Dacă cometa se va întoarce către anul 1758, posteritatea să-şi aducă aminte că descoperirea se datoreşte unui Englez».

Cometa s'a reîntors într'adevăr în 1759 şi posteritatea, neuitând pe Halley, îi dete numele său.

Este interesant de semnalat acì aproximaţiunea din ce în ce crescând cu care s'au putut prezice reîntoarcerile succesive ale acestei însemnate comete.

Clairault, care luase parte în 1736 la expediţiunea franceză în Laponia, pentru măsurarea unui grad de meridian al pământului, se ocupă cu calculele relative la cometa Halley observată în 1682. Ţinând socoteală de perturbaţiunile lui Jupiter şi ale lui Saturn, anunţă, în Noemvrie 1758, că această cometă va apăreà la începutul lunii Ianuarie 1759, şi că va trece la perihelie la 13 Aprilie 1759. Cometa fu văzută la epoca arătată, dar trecù la cea mai mică distanţă de soare la 13 Martie, adică cu o lună de zile mai înainte de ziua hotărîtă prin calcule.

William Herschell descoperind, în 1781, planeta Uranus — necunoscută când Clairault făcù calculele sale—înlesnì lui de Pontécoulant o aproximaţiune mai mare în prezicerea viitoarei întoarceri a cometei. Acest învăţat, ţinând socoteală de perturbaţiunile produse de Jupiter, Saturn şi de Uranus, prezise sosirea ei la perihelie în 1835, ceeace se realiză într'adevăr la 16 Noemvrie 1835, neînşelându-se în prezicerea sa decât cu 3 zile.

Ultima trecere a cometei, care se produce în urma descoperirii lui Neptun, a fost calculată de mai mulţi astronomi. Calculele cele mai precise sunt acelea ale astronomilor englezi Cowell şi Crommelin cari, ţinând socoteală de toate perturbaţiunile din timpurile cele mai vechi, au publicat o efemeridă a cometei cu o preciziune uimitoare. Intr'adevăr, pentru prima oară de rândul acesta, cometa Halley, pe când se află la o depărtare de mai mult de o jumătate de miliard de kilometri, a fost fotografiată la Observatoriul astronomic din Heidelberg, de către directorul său Max Wolf la 28 August 1909, când ea se prezentă sub forma unei stele de a 17-a mărime. Ea nu a fost descoperită decât la 11 Septemvrie, când s'a analizat clişeul. Poziţiunea

acestui astru în ziua descoperirii sale diferià numai de 24 secunde de timp în ascensiune dreaptă și de 5′ în declinațiune de valorile indicate în efemerida d-lor Cowell și Crommelin. O asemenea preciziune este într'adevăr uimitoare pentru orbita unui astru, a cărei ultimă revoluțiune a fost de 74 ani și 155 zile (1)

Din Septemvrie până la începutul lui Decemvrie, cometa, apropiindu-se mereu de soare, a fost fotografiată la diferite observatorii astronomice. La 3 Decemvrie ea ajunsese de mărimea a 11-a și se puteà observà chiar cu lunete mici.

Acum trebue să răspundem la întrebările: Ce este o cometă și cum se formează coada ei?

Ceeace a atras mai cu seamă atențiunea omenirii asupra cometelor este negreșit forma lor ciudată, formă foarte mult variată dela o cometă la alta și chiar la aceeaș cometă. O cometă, așà cum o vedem, se compune dintr'un cap format dintr'un sâmbure mai luminos, înconjurat de o nebulozitate mai mult sau mai puțin mare, care formează coama cometei, și care se prelungește în forma unei sau mai multor cozi pe întinderi cari, uneori, merg până la sute de milioane de kilometri. Coada, întotdeauna în partea opusă soarelui, poate aveà formele cele mai diverse: dreaptă, curbă, divergentă, etc.

Prin pozițiunea ce ocupă coada față de capul cometei, totdeauna în partea opusă soarelui, rezultă că atunci când acest astru se apropie de soare, coada vine în urma capului cometei, iar când se depărtează, coada precede capul. Atunci însă când cometa se depărtează mult de soare, coada sa se micșorează și chiar dispare, așà că astrul se vede numai sub forma unui sâmbure înconjurat de o mică coamă.

Aristotel credeà că cometele sunt niște meteori, adică niște fenomene ale atmosferei noastre, produse printr'o exalare uscată și caldă care se înalță în regiunile superioare, unde se condensează și se aprind. Natura cosmică a acestor astre nu a fost recunoscută decât șasesprezece secole mai târziu, cu toate că Seneca, în primul secol al erei noastre, scrià:

«Pentru ce să ne mirăm că cometele, cari se văd atât de rare ori, nu sunt încă supuse pentru noi la niște legi fixe și că nu știm nici de unde vin și nici unde se opresc aceste corpuri, a căror întoarcere nu se face decât după niște mari intervale?

«Va venì un timp când ceeace ni se pare nouă mister va fi explicat prin studiile mai multor secole.

(1) Durata de revoluțiune a variat până acum între 74 și 79 ani, din cauza diferitelor perturbațiuni exercitate asupra cometei din partea corpurilor sistemului solar, pe lângă cari trece și de cari se poate ținea socoteală.

«Odată se va naşte un om, care va demonstrà în care parte a cerului rătăcesc cometele, pentru ce ele se deosebesc de planete, care e mărimea şi natura lor».

Profeţia lui Seneca s'a îndeplinit, după cele ce am văzut, cel puţin în parte.

Un lucru e sigur în constituţiunea unei comete: massa ei foarte mică, pe când dimensiunile îi sunt colosale.

Cea mai bună dovadă ce avem despre micimea masselor cometelor ne-o dă tot cometa lui Lexell, despre care am vorbit mai sus. Am spus că în 1779 această cometă erà foarte aproape de Jupiter şi că a trecut chiar printre această planetă şi sateliţii ei. Nici unul din sateliţi n'a fost nicidecum influenţat de cometă, lucru ce negreşit că nu s'ar fi petrecut tot astfel, dacă ea ar fi avut o massă apreţiabilă.

Este o mare deosebire în constituţiunea unei planete şi a unei comete. Pe când cea dintâi este formată dintr'o materie mai mult sau mai puţin compactă, cu o densitate relativ mare, cometa în totalitatea ei e formată dintr'o substanţă gazoasă, foarte puţin densă, un fel de nor, iar sâmburele, care e mai compact, este format din reunirea mai multor corpusculi despărţiţi între dânşii prin aceeaş substanţă subtilă, care formează coada, corpusculi cari, din diferite împrejurări, se pot despărţi unii de alţii, transformând cometa într'una dublă sau multiplă.

Putem invocà, ca dovadă a acestui fel de compoziţiune a sâmburelui cometelor, faptul ce s'a petrecut cu cometa Biela.

Această cometă, a cărei periodicitate erà de aproape 7 ani, fusese observată de mai multe ori. In ivirea ei din 1846, cometa nu mai erà una, ci se dedublase şi acum aveam două comete, cari urmau aceeaş traiectorie la o oarecare depărtare una de alta. Cometele acestea îşi continuau astfel drumul, însă depărtarea dintre ele se mărià din ce în ce, aşà că la 1852, când ele fură din nou văzute, dinstanţa între ele erà mai mare ca în trecerea precedentă. Dela această epocă cometa sau cemetele Biela nu s'au mai văzut; dar la 27 Noemvrie 1872 şi apoi la 27 Noemvrie 1885 s'au observat o mulţime de stele căzătoare —Andromedidele, astfel numite după punctul radiant în constelaţiunea Andromida, de unde par'că emanau aceste stele căzătoare— cari au fost atribuite dezagregării acestei comete. Această explicare este foarte plauzibilă, deoarece locul ce ocupă pământul pe ecliptică la 27 Noemvrie fiind foarte aproape de traiectoria cometei Biela, este probabil că corpusculii cari formau sâmburele cometei au fost întâlniţi de pământ, ceeace ne-a provocat splendidele spectacole ale stelelor căzătoare Andromedide.

Constatările făcute asupra direcţiunii ce are coada cometei, totdeauna în partea opusă soarelui, asupra creşterii ei pe măsură ce se apropie de soare,

precum şi asupra naturii materiei care formează coada, ne vor permite să ne facem o idee de modul formării acestui apendice al astrului. Lucrurile se petrec, ca şi cum soarele ar exercità asupra materiei gazoase a cometei o putere de repulsiune, care respinge prin urmare această materie în partea opusă soarelui.

Şi Kepler observase în 1618, că materia din care se compun cozile cometelor este respinsă de soare şi această respingere o explică dânsul prin impulsiunea ce imprimă corpusculii luminoşi ce emană dela soare — în teoria emisiunii luminii — atomilor de materie pulverulentă, pe care o antrenează spre a formà coada.

Newton, deşì partizan al teoriei emisiunii, nu admite această explicare. Pentru dânsul coada cometelor se formează în partea opusă soarelui, întocmai precum fumul ieşind dintr'un coş se înalţă — în contra gravitaţiunii, — pentrucă este mai uşor decât aerul înconjurător.

Tocmai în 1746 marele Euler emise ipoteza, că undele luminoase ar exercità o presiune asupra corpurilor ce întâlnesc în cale. Această ipoteză, combătută de Mairan, a fost demonstrată în 1873 de Maxwell, care arătă că prin radiaţiune razele calorifice exercită într'adevăr o presiune egală cu energia conţinută în unitatea de volum. Această putere este numită puterea repulsivă sau presiunea de radiaţiune. Existenţa acestei puteri repulsive a lui Maxwell explică în mod suficient formarea cozilor cometelor, tot după cum ea se poate explicà prin ipoteza emisă anterior de Zöllner, după care repulsiunea s'ar datorà puterilor electrice, cari — după cele ce ştim din relaţiunile ce există între fenomenele solare şi magnetismul pâmântesc — trebue să joace fără îndoeală un rol important.

După cele spuse până acì, ne putem acum lesne da seama de modul cum se formează coada unei comete.

Pe măsură ce cometa se apropie de soare, căldura acestuia dilată materia gazoasă, care înconjură sâmburele cometei, materie foarte puţin densă, căci printr'însa străbate lumina stelelor. Această materie, supusă presiunii de radiaţiune a soarelui, este respinsă în partea opusă acestuia, formând coada. Lungimea ei, foarte variabilă dela o cometă la alta şi chiar la aceeaş cometă, depinde negreşit de înlesnirea cu care se dezagreghează materia care formează capul cometei şi prin urmare de natura acestei materii şi de intensitatea presiunii de radiaţiune. La fiecare moment materia din capul cometei trece în coada ei, de unde se risipeşte în spaţiul înconjurător. De aceea şi fotografiile, cari se fac de câţivà ani, ne arată modul repede cum variază aspectul cozilor cometelor. Mai rezultă din acest mod de formare a coadei unei comete, că la fiecare revoluţiune în jurul Soarelui, apendicele cometei trebue să-şi reducă dimensiunile din cauza tocmai a micşo-

rării cantității de materie dela capul cometei. Observațiunea confirmă această concluziune.

Bredechine din Moscova a explicat chiar pentru ce unele cozi sunt drepte, altele curbe, — aceste forme depinzând de natura corpurilor, cari intră în constituțiunea materiei care formează coada cometei.

Ne mai rămâne acum să arătăm ce acțiune pot aveà cometele asupra pământului și care ar puteà fi aceea a cometei Halley asupra lui.

Și mai întâiu de toate, spunând că întâlnirea unei comete cu pământul nu este un lucru cu neputință, nu voiu fi spus nimic nou, căci mulți învățați au afirmat acest lucru. Tot ei însă au demonstrat că probabilitatea unei asemenea întâmplări este atât de mică, încât se poate zice cu drept cuvânt că acest eveniment este exclus, tot după cum exclusă este posibilitatea întâlnirii pământului cu cometa Halley.

Intr'adevăr planul orbitei acestei comete este înclinat pe acela al orbitei pământului de 18°; aceste două planuri se taie după o dreaptă care trece prin soare și care este prin urmare comună planului orbitei cometei și aceluia al pământului. Pe această dreaptă de intersecțiune cometa nu se poate găsi decât în două puncte. Pentru ca să poată fi întâlnire între ea și pământ ar trebui ca și pământul să se găsească în aceleași puncte și la aceleași momente ca cometa. Acest lucru este absolut imposibil, deoarece pe această dreaptă intersecțiunea planurilor celor două orbite, punctele unde orbita pământului o întâlnește, se găsesc în interiorul orbitei cometei și prin urmare nici acum nici altădată cometa Halley nu va întâlni pământul în condițiunile actuale ale mișcării lor.

Dar chiar dacă o ciocnire s'ar produce între o cometă și pământ, fiind dată constituțiunea foarte puțin compactă, aș zice diafană, a cometei, planeta noastră nu ar aveà mult de suferit, iar locuitorii ei ar aveà probabil spectacolul unor frumoase stele căzătoare, sub cari s'ar prezentà micile corpuri cari compun sâmburele cometei; ei ar asistà poate la o cădere de aeroliți.

Intâlnirea pământului cu coada unei comete, coadă care poate aveà lungimi de sute de milioane de kilometri — s'au văzut până la 300 milioane de km — este negreșit mult mai posibilă. Pătrunderea planetei noastre în substanța care formează coada cometei atârnă mai întâiu tocmai de această lungime foarte variabilă a ei. Pe figura pe care am arătat pozițiunile cometei Halley și ale pământului în cursul lunii Maiu și pe care am figurat în mod aproximativ direcțiunea și lungimea cozii, nu am prelungit această coadă în ziua de 18 Maiu până la pământ, căci nici chiar astăzi, aproape în ajunul evenimentului, nu știm sigur dacă lungimea ei ar fi suficientă ca să cuprinză și pământul care în acea zi trece, în sens invers, de cometă, în dreptul ei la o depărtare de 23 milioane de kilometri. Nu știm dacă coada

cometei Halley, care nu este nici decum socotită printre cele lungi, va aveà această dimensiune.

Dar chiar dacă ar aveà-o, şi prin urmare pământul ar străbate printr'însa, este probabil, chiar sigur este, că nimeni pe pământ nu ar simţì acest lucru, căci, fără alte consideraţiuni ce se pot invocà, avem faptele concrete, că la 1819 şi la 1861 am mai trecut prin cozi de comete şi, cu toate sinistrele profeţii, nu s'a întâmplat absolut nimic şi nimeni n'a simţit că a trecut printr'un mediu străin celui obişnuit.

Frecarea atmosferei pământului cu materia foarte subtilă, care formează coada cometei, ar puteà produce o oarecare căldură, dar lucrul n'a fost deloc constatat în precedentele străbateri prin coada cometelor, şi deci nu avem să ne preocupăm nici de acest eveniment.

Analiza spectrală a diferitelor comete a dovedit că materiile ce le compun sunt idrocarbure, carbonul, azotul, cianogenul, vapori de fier şi sodiul, atunci când cometa trece prea mult în apropierea soarelui. Cu aceste elemente Chimia ne învaţă că se pot obţineà o mulţime de combinaţiuni, unele mai vătămătoare decât altele vieţii omului. Chestiunea care preocupă şi azi pe unii oameni, cari au auzit de un asemenea lucru, este a şti dacă amestecul substanţei gazoase, care formează atmosfera noastră, cu materiile din coada cometelor ar fi în stare să aibă această acţiune vătămătoare. Este învederat că totul depinde dela cantităţile materiilor amestecate. Dar după cum subtilitatea materiei cometare este un lucru cert, avem credinţa că pătrunzând printr'însa, cu o repeziciune de 275.000 km pe oră, nu se va întâlnì o cantitate suficientă de materii vătămătoare pentru a viţià aerul atmosferei noastre, incomparabil mai dens în straturile sale inferioare.

S'a vorbit de calitatea vinurilor în anii cu comete, şi în această privinţă se reaminteşte necontenit vinul din 1811 ca vin al cometei; regimul ploios din acest an în unele regiuni ale globului a dat ocaziunea de a imputà cometei inundaţiunile, după cum altă data i s'a imputat seceta; se vorbeşte de acţiuni electrice sau magnetice ce s'ar produce în atmosferă şi de tot felul de alte acţiuni, cari în cea mai mare parte n'au nimic de a face cu orice paşnică cometă, care-şi caută de drumul ei.

Să aşteptăm deci cu încredere evenimentul ce va aveà loc poimâne, în noaptea de 18 spre 19 Maiu st. n., când cometa Halley se va găsì între soare şi pământ, tocmai pe dreapta care uneşte aceste două corpuri, şi când am puteà trece prin coada cometei, dacă ea ar fi destul de lungă ca să ajungă până la noi. Este posibil însă ca acest eveniment să nu fie remarcabil decât prin aceea că ne vom aflà la cea mai mică depărtare de cometa Halley. In acea zi distanţa ce ne va despărţì de acest astru va fi numai de 23 milioane kilometri, un nimic faţă de depărtarea care ne des-

parte, când această cometă este la afelie şi când ne desparte o distanţă de mai bine de 5 miliarde de km.

Până în prezent, din cauza poziţiunii sale faţă de soare, cometa Halley, de când a început a fi văzută, a fost observată în condiţiuni foarte dezavantajoase. Dela 19 Maiu înainte, cometa devine stea de seară, care va apune din ce în ce mai târziu după soare; ea se va puteà deci observà în condiţiuni mai favorabile, deşi ne vom depărtà de ea pe fiecare oră de 275.000 kilometri.

ŞEDINŢA DELA 5 MAIU 1910.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

D-l *C. Erbiceanu* dărueşte din partea d-sale şi din partea amicului d-sale I. Dumitrescu-Movıleanu câtevà broşuri româneşti vechi, între cari un Catihisis tipărit la Chişinău la 1816, în care se află formularele jurămintelor de credinţă către Ţarul Rusiei pentru clerul românesc din Basarabia.

D-l Preşedinte *A. Saligny* mulţumeşte d-lui Erbiceanu pentru acest nou dar pe care-l face Academiei.

D-l Preşedinte *A. Saligny* zice următoarele: Din primul an al îndeplinirii sarcinei ce mi-aţi dat, făcându-mi onoarea neaşteptată de a mă alege preşedinte, am văzut că în serviciile Academiei, în desvoltarea la care au ajuns, lipsià un organ, care să aibă supravegherea şi răspunderea lucrărilor de administraţie. Sarcina administraţiei generale erà dată unui corp de cinci persoane, care este Delegaţiunea, cu purtarea corespondenţei pentru chestiunile ştiinţifice fiind însărcinat Secretarul general; dar îngrijirea de aproape a administraţiei materiale nu aveà o organizare a ei proprie. Această situaţie se explică prin două fapte:

1. La 1879, când s'a făcut organizarea actuală a Academiei, administraţie materială nu existà aproape deloc;

2. Când ea a crescut, an după an, cu donaţiunile şi legatele cari au intrat în patrimoniul Academiei dela 1879 încoace, erà — dela 1884 încoace — Secretar general d-l D. Sturdza care, în mijlocul marei sale activităţi de om de Stat, găsià timpul şi putinţa de a da şi administraţiei Academiei atenţiunea necesară. In această lucrare d-l Sturdza erà ajutat de d-l coleg Bianu, care pregătià lucrările şi corespondenţa privitoare la administraţie, după indicaţiunile şi în înţelegere cu d-l Sturdza.

D-l Bıanu erà însă numai Bibliotecarul Academiei şi serviciul de administraţie îl făceà, deşi nu erà în sarcina sa, dın devotament pentru Aca-

demie și din cauza relațiunilor sale strânse cu d-l Sturdza, care aveà în d-sa deplină încredere. D-l Bianu nu aveà însă nici o răspundere formală, pentru actele de administrație, pe cari de fapt le conduceà.

Această lipsă de organizare s'a simțit în mod și mai vădit în timpul boalei și absenței d-lui Sturdza Am crezut că nu este bine să mai lăsăm administrarea unei averi de 19 milioane fără o organizare precisă și cu răspunderi bine determinate. Pentru a înlăturà această lipsă și a aduce lucrurile la stare normală, am avut onoare a vă prezentà în sesiunea anului trecut proiectul de regulament pentru organizarea serviciilor—proiect care a fost discutat și votat în ședințele dela 20, 21 și 23 Maiu.

Prin acest regulament, pe lângă regularea situațiunii funcționarilor s'a înființat și organul, care lipsià, pentru conducerea administrației — organ menit să execute aplicarea regulamentelor și hotărîrilor Delegațiunii, în ce privește toate afacerile de administrație ale acestei Instituțiuni, care să pregătească toate actele cari se supun Delegațiunii; și pentru toate aceste lucrări, pe cari le pregătește pentru Delegațiune, să aibă răspundere față de aceasta, contrasemnând toate deciziunile ei, precum și conceptele de corespondență, a căror expediție poartă numai semnăturile Președintelui sau Secretarului general sau ale amândurora.

Am expus în sesiunea anului trecut motivele pentru cari trebuià ca sarcina de director al administrației să se dea d-lui coleg Bianu, fiind d-sa acela care de fapt îndeplinià acest serviciu de 20 de ani.

După un an de serviciu, d-l Bianu a întocmit un raport asupra administrației Academiei, din care se vede marea utilitate a acestei creațiuni.

Am crezut folositor ca acest raport să se tipărească spre a vi se împărți, ca D-voastre să puteți luà cunoștință despre o însemnată parte din activitatea desvoltată sub autoritatea Academiei, care până acum erà în mare parte necunoscută.

Vă rog deci să binevoiți a luà cunoștință de raportul care ni se împarte astăzi și să faceți asupra celor cuprinse într'însul observațiunile ce le veți crede folositoare.

D-sa prezentă apoi următorul raport al d-lui *I. Bianu*, ca director al administrației Academiei:

«*Domnule Președinte,*

«Prin art. 11 al Regulamentului pentru serviciile Academiei, votat la 23 Maiu 1909, s'a înființat, după a D-voastre specială cerere și stăruință, pe lângă Delegațiune, însărcinarea de Director al administrației cu atribuțiuni și răspunderi, prin cari să se asigure «bunul mers al lucrărilor de administrație». Pentru motivele expuse de D-voastră în ședința dela 20 Maiu tre-

cut, mi-a fost dată mie această nouă însărcinare, pe care o port dela sesiunea generală a anului trecut.

«Cred că este bine și folositor ca, după trecerea unui an de funcționare, să vă prezent o scurtă expunere asupra stării administrației Academiei și să vă reamintesc dispozițiile administrative luate de Delegațiune în cursul anului.

«O deosebită atențiune merită administrarea moșiilor și rezultatele bune obținute prin noul sistem de arendare a pământului în bani și în loturi închiriate individual și direct la țărani.

«Această expunere va trată despre:

1. Administrația centrală.
2. » școalelor.
3. » bunurilor.

«I. *Administrația Centrală.*

«Toate serviciile administrației centrale au funcționat în bună regulă, deși toate sunt foarte strâmtorate în localul care de mult a încetat de a mai fi destul de încăpător: într'o singură odaie lucrează advocatul cu șeful bunurilor și cu scriitorul, care este și dactilograf; într'o altă singură odaie lucrează patru funcționari și un servitor la facerea catalogului cărților tipărite; la unele servicii personalul este prea restrâns: advocatul face și serviciul de arhivar; un corector al publicațiilor face lucrări de bibliotecă și adeseori serviciul de caligraf; avem un singur copist și adeseori sunt puși să copieze alți funcționari cari au scrisoare bună.

«Este trebuință reală de următorii noi funcționari:

«Un scriitor care să fie și arhivar,

«Un ajutor al șefului bunurilor, de care se simte trebuință, după ce s'au îmmulțit moșiile administrate direct,

«Un ajutor al cassierului, cu deosebire pentru ținerea depozitului de publicații și pentru expedierea lor,

«Un supraveghetor la secția manuscriptelor spre a fi de ajutor funcționarilor la lucrările materiale din acea secțiune.

«Țin să constat aici că funcționarii Academiei sunt în general bărbați atât de conștiințioși și de devotați Instituției pe care o servesc, încât multele lipsuri de local, de instalare și de personal, sunt nebăgate în seamă și serviciile merg cu o regulă, aproape totdeauna perfectă.

«Cu deosebire țin să vă aduc la cunoștință că serviciile de cassierie și de contabilitate, reorganizate pe nouă bază prin regulamentul votat în sesiunea trecută, funcționează foarte bine, așà că reforma introdusă prin despărțirea

acestor servicii, cari până în anul trecut au fost unite, este o îmbunătăţire însemnată.

«II. *Administrarea şcoalelor.*

«Indatoririle testamentare impun Academiei obligaţiunea de a întreţineà următoarele şcoale:

«1. Institutul de fete «Otteteleşanu» la Măgurele.

«2. Şcoala de agricultură «Agarici» la Moara Grecilor (Vasluiu).

«3. Şcoala primară «Tache Anastassiu» dela Călmăţuiu (Tecuciu).

«4. Şcoala de agricultură «Tache Anastassiu» dela Ţigăneşti (Tecuciu).

«Cele dintâi trei sunt de mai mulţi ani în deplină funcţionare; în toate trei elevele sau elevii sunt interni, şi şcoalele au prin urmare administrare cu gospodărie complicată, pentru care se cheltuesc sume relativ însemnate, cum se arată în următoarea **tabelă I** pe anii 1908 9 şi 1909—10.

«A. **Controlul**, care se făceà până acuma asupra cheltuelilor acestor şcoale, erà neîndestulător, căci controlul real nu erà precizat în atribuţiile nimănui; la contabilitate se controlau actele justificative numai din punct de vedere formal şi pentru exactitatea calculelor; nimenea nu aveà îndatorirea de a examinà dacă materialul cumpărat erà în adevăr necesar şi dacă preţul erà potrivit.

«Acest control a fost pus de Delegaţiune—după propunerea subscrisului—în sarcina şi răspunderea d-lui Şef al bunurilor, care în inspecţiile sale pe la moşii are cea mai mare înlesnire de a cunoaşte toate elementele necesare acestui control.

«Din cercetarea amănunţită a conturilor şcoalei primare «Tache Anastassiu» dela Călmăţuiu, s'a constatat că dirigintele-administrator erà prea obosit şi nu mai erà în stare a ţineà socotelile gospodăriei în bună ordine. Spre a se face fără întârziere îndreptarea necesară, Delegaţiunea a decis a se arendà via de lângă şcoală, luând-o de sub administraţia directorului şcoalei, şi a se numì diriginte cu sarcina administraţiei gospodăriei învăţătorul al doilea.

«Tot pentru înlesnirea controlului în viitor s'au luat măsuri spre a se întocmì de acum înainte bugete amănunţite, iar nu numai din sume globale, cum s'a făcut până acuma.

«B. **Inventarii.**—S'au făcut apoi inventarii amănunţite despre zestrea imobilă şi mobilă a şcoalelor; aceste inventarii sunt ţinute în două exemplare: unul la şcoală şi altul la Academie, şi toate adaosele sau scăderile se trec regulat într'însele.

Tabela I la pag. 137.

ŞCOALA	Personal didactic		Personal de serviciu		Material		TOTAL		Elevi	Media de elev	
	1908—9	1909—10	1908—9	1909—10	1908—9	1909—10	1908—9	1909—10	1908—9 1909—10	1908—9	1909—10
	Lei	Lei	Lei	Lei	Lei	Lei	Lei	Lei		Lei	Lei
Inst. Otteteleşanu.	25.944 —	19.067 50	14.760 —	13.189 15	59.241 83	61 594 —	99.945 83	93 850 65	96	1.041 10	977 61
Agarici	3.720 —	4 100 —	1 966 —	2.256 —	7.785 57	10 610 23	13 471 57	16.966 23	30	449 05	566 54
Anastassiu . . (Călmăţuiu)	5 028 —	5.418 —	2.299 88	2 447 —	18 410 21	20.310 49	25 738 09	28 175 49	100	257 38	281 75
Total . . .	34.692 —	28 585 50	19 025 88	17 892 15	85 437 61	92.514 72	139.155 49	138 992 37	226	615 73	615 —

«C. **Reparaţii** însemnate s'au făcut în anul trecut la localul şcoalelor:

«1. La *Institutul Otteteleşanu* s'au făcut reparaţiuni de întreţinere şi adaose, s'a mărit atelierul mecanic şi locuinţa portarului, pentru suma de lei 11.347,16.

«2. *Şcoala de agricultură «Agarici»* dela Moara Grecilor (Vasluiu) este încă instalată într'un local foarte rău şi neîndestulător.

«Casa veche a proprietăţii trebue să cuprindă locuinţă pentru familia directorului, dormitoarele celor 30 elevi şi localul de clasă; ea este într'o stare de degradare foarte înaintată. Cealaltă casă mai mică şi mai nouă de cărămidă servià până în toamna trecută de magazie de bucate pentru şcoală.

«Celelalte instalaţii: atelierele de tâmplărie şi fierărie, grajdul de vite, şopronul pentru maşini sunt improvizate din păreţi de gard bătuţi cu pământ.

«La casa veche acoperişul de şindrilă erà atât de deteriorat, încât ploaia trecea printr'însul peste tot locul.

«In vara trecută s'a făcut coperişul din nou cu ţiglă, iar pentru păstrarea bucatelor s'a făcut o magazie nouă de lemn, în mare parte din material vechiu, dar bun, care s'a găsit acolo. S'au cheltuit lei 8.509,07.

«S'au întocmit schiţe de planuri şi devize provizorii pentru celelalte clădiri, necesare pentru buna instalare a acelei şcoale şi toate s'au pus, pe lângă raportul meu dela 16 Ianuarie 1910, la dispoziţia Comisiunii speciale a fondului spre a-şi da avizul. Acest aviz se aşteaptă spre a se luà măsuri de executare.

«Această şcoală a fost ţinută până acuma în neîndestulare şi sărăcie, din cauză că până în 1907, venitul fondului puteà da şcoalei numai lei 9.209,50 pe an, sumă nesuficientă nici chiar pentru întreţinerea şcoalei, care numai cu mare greutate şi cu multă sărăcie puteà funcţionà.

«Acuma starea fondului s'a îmbunătăţit foarte simţitor prin darea pământului la ţărani şi prin vinderea islazurilor comunale. Fondul dă acuma pentru şcoală suma anuală de lei 20 500.

«Prin raportul meu dela 16 Ianuarie 1910 am arătat modul în care, cu acest venit, se poate face acuma întreaga instalare a şcoalei printr'un împrumut amortizabil în cel mult 14 ani.

«Cea mai grabnică lucrare erà însă aducerea apei, obligatorie prin testament, şi de mare necesitate pentru buna funcţionare a şcoalei. Această lucrare este chiar acuma în curs de executare şi sperăm că până în Iunie viitor ea va fi terminată.

«3. La *Şcoala primară «Tache Anastassiu»* dela Călmăţuiu s'au făcut reparaţii însemnate:

«Coloanele cari ţineau cerdacul la aripa principală erau de lemn învăluit

în tencuealä; lemnul putrezise; toate coloanele dimpreună cu streașina au fost date jos și s'au pus coloane nouă de fier, deasupra cărora s'a făcut din nou streașina de zidărie. S'a făcut asemenea din nou coperișul casei cu tablă de zinc. Aceste lucrări au costat Lei 11.693,12.

«S'a făcut împrejmuire de șipci, spre a despărți curtea de grădină: Lei 3 579,22.

«Lângă școală s'a construit casa pentru preotul bisericii, spre a se îndeplini prescrierea testamentului de a se avea la biserică preot propriu: Lei 6.222,04.

«La această școală mai sunt de făcut, spre a se completà localul și mobilierul, unele lucrări cerute ca trebuințe igienice de serviciul sanitar: local de baie pentru elevi și personalul didactic și altele, procurarea de paturi individuale pentru elevii interni, cari astăzi dorm pe paturi lungi, unii lângă alții, fară despărțiri. Chestiunea completării localului se studiază, iar completarea mobilierului se va face chiar în această vară.

«4. *Școala de agricultură* «*Tache Anastassiu*» dela Țigănești (Tecuciu) nu s'a putut până acum înființà, atât pentrucă veniturile fondului prinse în alte cheltueli nu puteau deocamdată acoperì și cheltuelile acelei școale, cât și pentrucă se puteà dispune numai de clădirea cea mare (castelul, palatul), căci toate dependințele (grajduri, șoproane, locuințe de servitori, etc.) erau date în folosirea arendașului, al cărui contract a expirat numai la 23 Aprilie 1910.

«Lucrările pregătitoare pentru instalarea școalei s'au început în vara trecută, când s'a făcut la palat un acoperiș cu totul nou de țiglă, cel vechiu de tinicheà fiind cu totul deteriorat. S'au cheltuit Lei 30.321,65.

«Pentru a se apărà parcul de inundația Bârladului, care îl înconjură pe aproape trei părți, s'a reparat întăritura malului, care fusese stricată de ape în primăvara anului 1909. S'a reparat în vara trecută provizoriu podul peste Bârlad spre a se legà comunicația dela Castel cu șoseaua națională care duce la Tecuciu; acuma acel pod se face din nou sub conducerea unui inginer.

«S'au pregătit apoi planuri și devize provizorii pentru repararea totală a palatului, precum și a tuturor dependințelor. Toate aceste lucrări au fost puse la dispoziția Comisiei speciale a fondului la 3 Decemvrie 1909 spre a-și da avizul. Comisiunea le-a luat în cercetare și le-a aprobat la 2 Aprilie 1910. Acuma se prepară de arhitect planurile și devizele, după cari se vor executà lucrările chiar în vara aceasta.

«Veniturile fondului au o însemnată creștere, mai ales prin închirierea pământului direct la țărani.

«In 1909—10, ultimul an de arendă, venitul a fost de . . .	Lei	96.500.
iar în 1910—11, întâiul an după arendă, va fi aproximativ de .	»	171 208.
«Diferință în plus	Lei	74 708.

«Fondul este deci în stare a înfiinţă şi întreţineă şi şcoala dela Ţigăneşti, lăsând şi Academiei la liberă dispoziţie o sumă cu atât mai însemnată, cu cât şcoala dela Ţigăneşti va fi organizată mai practic, mai simplu şi va fi mai puţin costisitoare.

«Toate reparaţiunile sau construcţiunile făcute în anul trecut sunt următoarele:

1. Reparaţiuni la localul Academiei	L.	5 752,30
2. » la Şcoala Agarici şi conacul moşiei	»	10.414,58
3. Construcţia Şcoalei dela Olteni (Fond. Carp.)	»	22.523,50
4. » Clopotniţei dela biserica din Olteni	»	1.118,59
5. Reparaţiuni la Institutul Otteteleşanu	»	11.347,16
6. » la Castelul dela Ţigăneşti	»	30.321,65
7. » la casele Şcoalei dela Călmăţuiu	»	11.693,12
8. Imprejmuirea dela Şcoala Călmăţuiu	»	3.579,22
9. Construcţia casei parohiale dela Călmăţuiu	»	6.222,04
Suma	L.	102.972,16

«5. *Localuri de şcoale primare.* In afară de şcoalele pe cari Academia le-a înfiinţat şi le întreţine, spre îndeplinirea obligaţiilor testamentare, s'au mai făcut şi se fac satelor de pe moşiile sale însemnate înlesniri pentru instrucţia copiilor:

«*a) La moşia Olteni* din Teleorman (Fundaţiunea răposatei Maria General Carp) s'a construit local de şcoală cu două clase şi cu deosebită locuinţă pentru diriginte. Localul a costat Lei 22.523,50; a fost inaugurat la 25 Octomvrie 1909 şi cu toate formele predat Casei Şcoalelor.

«Tot acolo s'a construit la biserică o clopotniţă de zid, cheltuindu-se Lei 1.118,59.

«*b) La Ţigăneşti*, cătunul Ungureni, s'a dăruit Casei Şcoalelor un local de han, spre a fi transformat în local de şcoală.

«*c) Satul Roşiorii* (jud. Suceava) al Fondului Adamachi nu are local de şcoală; toate lucrările sunt pregătite spre a se face în această vară un local cu o clasă, parte din material este adunat dela un vechiu han dărâmat.

«III. *Administrarea bunurilor.*

«Partea din averea Academiei, care este în efecte în valoare de L. 7.257.575, cu venit anual de L. 297.732,50, se administrează foarte uşor: toate efectele sunt depuse la Banca Naţională, unde se fac toate schimbările de trebuinţă şi se incassează cupoanele, iar asupra valorii venitului se dau cecuri. Despre toate aceste operaţiuni se ţine exactă socoteală la contabilitatea Academiei.

«Partea din averea Academiei, care este în imobile, aduce un venit total de Lei 462.554,—

«Din această sumă, Lei 46.200 sunt venit dela 4 imobile urbane:

Ministerul Justiţiei	Lei	12.000,—
Casa Otteteleşanu cu parcul	»	30.000,—
Casa Macinca din Craiova	»	3.000,—
Magaziile din Galaţi (Tache Anastassiu) .	»	1.200,—

«In anul trecut două mici schimbări s'au făcut în starea averii Academiei, vânzându-se două imobile: *a)* Moara dela Conţu, împreună cu terenul dimprejurul ei în suprafaţă ca de 20 ha (cam 8 ha pământ arabil, 4 ha fâneaţă şi izlas şi 8 ha pădure de plop, salcie, anin), din valea Caşinului, aparţinând moşiei Radiana (Fondul Donici), a fost vândută pentru suma de 20.000 lei, cari au fost integral vărsaţi la Fondul Adamachi spre a se împuţinà datoria fondului Donici; *b)* casa Macinca din Craiova a fost vândută pentru suma de 54.000 lei, care va formà capitalul acelui fond.

«Averea în moşii se împarte în două părţi: *domeniul silvic* şi *domeniul agricol.*

«A. **Domeniul silvic.**

«**Paza pădurilor.** — Moşiile şi pădurile atât de deosebite prin natura lor nu erau destul de bine despărţite până acum câţivà ani. Moşiile erau toate arendate, şi arendaşii erau obligaţi prin contracte a plătì ei pădurarii, a le da pământ de muncă, iarbă de cosit, etc. Pădurarii erau în realitate, din această cauză, slugile arendaşilor, şi deci în neputinţă de a păzì pădurile tocmai de cei mai apropiaţi vrăjmaşi ai lor, cari le tăiau şi le păşunau.

«Şeful actual al administraţiei bunurilor Academiei, dela intrarea sa în serviciu (1903), a urmărit cu stăruinţă ferirea pădurilor de atingerea distrugătoare a arendaşilor; s'au scos pădurarii de sub dependenţa acestora, plătindu-se deadreptul dela Academie şi dându-li-se pământul trebuincios tot de Academie; aşà că în această situaţie ei au fost puşi în stare să apere pădurile de oamenii şi de vitele arendaşilor.

«**Şanţuri de închidere.** — Spre a pune pădurile la adăpost sigur de stricăciunea oamenilor şi a vitelor, s'a început înconjurarea lor cu şanţ lat de 1,60 m. sus, 0,70 în fund şi adânc de 1,20 m. Pe muchea ridicăturii, făcută dinspre pădure cu pământul scos din şanţ, s'au plantat salcâmi deşi spre a formà un gard viu. Lucrarea este lungă şi grea; ea se face fără plată în bani, numai cu uscături din păduri sau cu obligaţiuni impuse celor cari cumpără părţi de pădure pentru tăiere.

«S'au făcut până acuma şanţuri la următoarele păduri:

Moşia	Ţigăneşti,	Fond.	Anastassiu, Iazul lui Iepure	. .	4.480 m.
»	»	»	» Perişor	. . . . . .	3.750 »
»	»	»	» Balta	. . . .	4.530 »
»	Roşiori,	»	Adamachi	. . . .	4.050 »
»	Olteni,	»	Carp	. . . .	3 250 »
			Total	. . .	20.060 m.

«Acеşte şanţuri formează cea mai bună apărare a pădurilor şi cea mai lămurită despărţire a pădurii de pământul care se ară, se coseşte sau se paşte. Ele vor trebuì să fie întreţinute şi continuate, până când vor încinge pe deplin toate pădurile stăpânite de Academie.

«La pădurea Balta dela Ţigăneşti se face un şanţ lung de 1.500 m., lat de 1,60 m. şi adânc de 1,20 m. pentru a apărà pădurea de inundaţia apelor Berheciului.

«**Plantaţiuni.** — Pentru întregirea massivurilor de pădure s'au luat măsuri să se planteze poienile şi marginile goale, căci răriştile se vor umpleà singure, ne mai fiind călcate şi păşunate de vite. Pentru plantaţiuni s'au făcut şi se fac la toate pădurile pepiniere, mai ales de salcâmi.

«Până acuma s'au făcut următoarele plantaţii de poieni:

1. In pădurea Iazul lui Iepure (Ţigăneşti) s'a început cu 1.000 salcâmi şi 1.200 ulmi;

2. In pădurea Balta (Ţigăneşti) s'au plantat cu salcâmi 6^{ha};

3. La Roşiori s'a semănat ghindă direct în poieni pe 2.5^{ha}, iar cu puieţi de stejar, frasin şi ulm crescuţi în pepinieră s'au plantat 0.5 ha;

4. La Măgurele este cultivată o pepinieră silvică cu arbori deosebiţi, din care s'au făcut următoarele plantaţii:

Pe muchea şanţului de 3.350 m., făcut pentru a împiedicà inundaţiile, s'au plantat salcâmi pe lungime de 2.000 m.; 1 300 salcâmi în gropile de împrumut de lângă şoseà; 762 plopi piramidali pe lângă şosele; 510 m. dublu gard viu de glădici; 2^{ha} 1.800 m. p. din zăvoiul de lângă moară s'au plantat cu ulm, frasin şi stejar, în locul pădurii de salce.

«**Curăţiri.** — Pădurile se curăţesc de uscături, cari jumătate sau o treime se dau celor cari le adună şi le scot, iar celelalte sau se dau pentru facerea şanţurilor, sau se vând, incassându-se astfel mici sume ca venituri extraordinare.

«**Defrişări.** — S'au tăiat şi scos două zăvoaie la Măgurele în întindere de 7^{ha}, şi în locul sălciilor s'au plantat arbori de preţ mai mare: ulmi, frasini, stejari. Lemnele tăiate au fost parte vândute (Lei 1.880), parte date Institutului Otteteleşanu (valoare L. 576).

«La moşia Bălceşti (Vâlcea) s'a tăiat şi scos în 1906 zăvoiul Secerіştea de 8^{ha} 5.632 mp., vândut cu Lei 2.997. Locul rămas a fost făcut pământ de arătură.

«**Exploatări.**—Tăierea pădurilor s'a început şi se face sau în trupuri întregi, pentru câtevă trupuri mici şi în rea stare, încât trebuiau regenerate dintr'odată, sau după planuri de exploatare sistematică.

«Deodată au fost tăiate trupurile de pădure de pe moşia Ţigăneşti (Tecuciu): Perişoru de 62^{ha} 6.200 $^{mp.}$ (8.414 arbori) în 1906—7, vândut cu Lei 8.100, şi pădurea dela Iazul lui Iepure de 85 ^{ha} 6.200 ^{mp} (12.763 arbori) în 1908—1910, vândută cu Lei 15.500.

«Planuri de tăiere în parchete anuale s'au făcut pentru pădurile următoare:

«1. Pădurea de pe moşia *Roşiori* a fost împărţită în 36 parchete, din cari întâiele 5, în întindere de 26 ^{ha} 3.159 ^{mp}, au fost vândute unui ţăran din localitate cu Lei 11.851,42, spre a fi tăiate în anii 1905—1910.

«2. Pădurea *Balta* (Ţigăneşti, Tecuciu) a fost studiată în anul trecut şi împărţită în 30 parchete pentru exploatare pe 30 ani. Ea este acuma însă în stare rea: arborii sunt înaintaţi în etate şi parte din ei au început să se usuce; din această cauză a fost necesar ca prima revoluţie să fie numai de 10 ani, tăindu-se 3 parchete pe fiecare an; apoi va urmă o perioadă de aşteptare de 20 ani, după care se va începe tăierea sistematică a parchetelor anuale. S'au vândut prin licitaţie în anul trecut întâiele 3 parchete în întindere de 22 ^{ha} 8.289 $^{mp.}$ pe preţul total de Lei 18.119,55, spre a se tăià în anii 1909—1910.

«3. Cele două trupuri de pădure de pe moşia *Moara Grecilor* (Vasluiu) au fost şi ele studiate şi împărţite pentru tăiere în 34 parchete anuale în 1909. Parchetul I în suprafaţă de 7 ^{ha} 2.919 ^{mp} a fost vândut cu Lei 2 566,75 unui ţăran din localitate, spre a fi tăiat în periodul 1909—1910.

«**Notă.** — Acest mod de procedare în exploatarea pădurilor de câmp, adică de a se vinde în fiecare an şi deosebit parchetele ce sunt de tăiat, are marele folos că se capătă preţuri mai mari decât vânzându-se pădurile întregi sau părţi mari din ele câte unui singur cumpărător, parchetele separate putând fi cumpărate şi de oameni cu stări mici şi chiar de ţărani, cum s'a întâmplat la Roşiori, la Moara Grecilor şi în parte la Balta (Ţigăneşti); pe de altă parte înlăturându-se marile întreprinderi şi specule ale pădurilor, se împiedecă scumpirea lemnelor pentru săteni. Acest sistem va fi bine să fie continuat totdeauna la pădurile cu tăiere perpetuă.

«In anul curent se vor face lucrările necesare pentru punerea în tăiere a pădurii de pe moşia Radiana (Bacău) a Fondului Donici.

«B. Domeniul agricol.

«Moşiile pe cari Academia le are în plină proprietate au o suprafaţă agricolă (fără păduri, vii, curţi, grădini, etc) de 10.760 hectare.

«**Arendași.** — Până la 1909 toate moșiile Academiei au fost date în arendă prin licitație publică și prin oferte orale, cu oarecari condiții de ameliorare — cele mai multe cu totul nepractice (obligația pentru arendaș de a sămănă in, cânepă, de a ținea stupi, etc.).

«**Apărarea țăranilor.** — La 1906, chiar în timpul sesiunii generale, s'a ținut licitație pentru arendarea moșiei Moara Grecilor (Fondul Agarici) din județul Vasluiu. Contractul, care expirà, dădeà arendă de 28.000 lei, dar se știà că acest preț erà mult inferior valorii moșiei, care după studiile făcute ar fi trebuit să dea un venit de lei 42.000—45 000. Licitația a urcat însă arenda la Lei 68.000. Această urcare a produs uimire și, în ședința dela 27 Martie 1906 (*Anale*, p. 200), d-l P. Poni a pus chestiunea în desbaterea Academiei, care a hotărît că oferta de 68.000 lei nu poate fi primită, fiind o asemenea arendă sdrobitoare pentru țăranii cari trăesc pe acea moșie.

«S'a luat atunci de Academie următoarea deciziune propusă de d-l Poni:

«Pentru fiecare moșie să se studieze cu deamănuntul relațiunile dintre «arendași și țărani și în condițiile de arendare să se stabilească:

1. Cantitatea de pământ pe care arendașul este dator să o dea țăranilor «pentru hrana lor și a vitelor;

2. Prețul maximum pentru chiria pământului și pentru pășunatul vitelor;

3. Prețul minimum al muncilor agricole făcute în bani;

4. Pentru moșiile unde cultura se face prin învoeli cu dijmă, contrac«tele de arendare vor fixà maximum acestor învoeli».

«Scopul erà de a se găsi modul de arendare a moșiilor, care să asigure Academiei venitul cuvenit, dar să asigure în acelaș timp și țăranilor o remunerare cuviincioasă pentru munca lor.

«Pe baza acestei deciziuni s'au încheiat îndată la 20 Maiu 1906 contracte pentru arendarea moșiilor Oteteliș și Bătășani din Vâlcea pe anii 1907—14, contracte cari sunt până astăzi în vigoare. Un an mai târziu, moșia Moara Grecilor (Vasluiu) a fost dată și ea în arendă prin bună învoeală unui arendaș, căruia i s'au pus asemenea în contract obligațiunile ocrotitoare pentru țărani, în conformitate cu deciziunea dela 27 Martie 1906.

«Dela începutul aplicării contractului s'au ivit însă conflicte cu arendașul care nu voià să respecte condițiile pe cari le subscrisese și cari erau în apărarea țăranilor. Contractul a fost reziliat chiar după întâiul an.

«**Arendarea în loturi la țărani.** — Pe când la Moara Grecilor în Vasluiu se făceà această încercare, care nu duceà la scop, altă încercare se făceà cu moșia Măgurele, care, fiind aproape de Capitală, se puteà ușor ținea în observație și sub un control strâns. Contractul arendei expirând din anul agricol 1906—7, în vara 1906 s'a hotărît a se arendà în bani moșia, în loturi, date direct și individual locuitorilor, după cererea și pu-

terea fiecăruia. S'a făcut un plan agricol al moșiei, fixându-se prețul arendei după trei calități de pământ pe hectar, în anul întâiu lei 120, 110 și 70 de hectar pentru pământul de arătură, 120 lei ha de loc de grădinărie și 120 lei ha de fâneață; iar astăzi prețurile sunt scăzute la 90 lei pentru loc de grădinărie, 70 și 50 pentru pământul de plugărie; nici un fel de adaos la plată în natură sau în muncă ne mai având să existe pe lângă această plată în bani și fiecare locuitor fiind singur și personal răspunzător numai pentru sine și singur având să tragă folosul roadelor muncii sale. Moșia întreagă a fost luată îndată de locuitori, ba cererile lor erau mult mai mari decât pământul disponibil.

«Intâiul an (1907) de experiență cu acest sistem, la Măgurele, a dat bune rezultate, deși, anul fiind slab, a rămas neincassată suma de lei 10.169 din totalul de lei 35 310,40 datorați. Neplata erà însă bine justificată și erà siguranță că suma întârziată aveà să se incasseze în anii următori, și într'adevăr au mai rămas neincassați numai lei 306.

«Sistemul de căutarea moșiilor prin arendare în bani și în loturi date direct și individual țăranilor a fost de atunci aplicat pe rând tuturor moșiilor la expirarea contractelor de arendare. Sunt tratate în acest sistem șase moșii în județele Ilfov, Suceava, Vasluiu, Tecuciu și Teleorman, cu suprafață cultivabilă de 7.556 ha și cu venit net de lei 290.129,11.

«Prețurile de arendare se arată în următoarea **tabelă II**, în asemănare cu cele fixate de comisiile regionale; nicăeri prețurile Academiei nu sunt mai urcate decât cele fixate de ele, în unele locuri sunt însă sub cele mai scăzute ale lor; prețurile Academiei sunt ținute mai strâns după valoarea pământului, care a fost împărțit în 2 și 3calități.

Tabela II.

MOȘIA	Pământ arabil						Islaz				Fâneață			
	Prețurile Academiei			Prețurile comis. regionale			Prețurile Academiei		Prețurile comis. regionale		Prețurile Academiei			Prețurile comis. regionale
	I	II	III	I	II	III	I	II	I	II	I	II	III	I
Țigănești . . .	45	37	32	52	40	—	30	—	42	28	—	—	—	—
Călmățuiu . .	40	35	—	52	40	—	30	—	42	28	60	—	—	82
Olteni	40	36	—	40	—	—	—	—	—	—	46	—	—	46
Moara Grecilor	38	—	—	40	—	—	30	—	30	—	60	—	—	66
Roșiori	43	34	24	52	34	24	22	20	26	25	50	40	28	—
Măgurele . . .	90	70	50	90	70	50	12 lei de vită mare		12 lei de vită mare		120	—	—	120

«**Veniturile Academiei.** — Rezultatul bănesc pentru fondurile Academiei, din arendarea moșiilor în loturi la țărani, se arată în **tabela III** anexată.

TABELA III, la pag. 146.

VENIT DIN ARENDAREA MOȘIEI IN BANI ȘI LOTURI INDIVIDUAL LA SĂTENI — ANUL I

MOȘIA	SUPRAFAȚA CULTIVABILĂ	VENITUL DIN ARENDAREA MOȘIEI LA ARENDAȘI: Ultimul an de arendare	Arenda anuală	Scăderi: Fonciera, asigurare, etc	Venit net	No învoiților	Minimul și maximul luat cu arendă de un sătean	Venitul după actele de învoeală	Incassări	Diferința în minus din incassări	Scăderi: Cheltueli de administr., foncieră, asigurare, etc.	Venit net	Venit din islazul comunal	Venit net total
Măgurele .	412	1906/7	24 000	plătite de arendaș	24.000,—	174	1/2 4 1/2 ha	35 310,40	35.004,40	306,—	4 942,—	30 062,40		30 062,40
Roșiori . .	528	1907 8	15.300	idem	15 300,—	287	1.800 mp —4 ha	22 350,—	23 111,50		6.857,70	16 253,80		16 253,80
Olteni . . .	895	1908/9	32.790	4 508,—	28.282,—	344	1/2—7 1/2 ha	33 579,65	33.772,55	192,90	10 500,—	23 272,55	7 965,—	31.237,55
M. Grecilor	1.431	1908/9	40.000	3 337,—	36.663,—	597	1/2 5 ha	51.027,22	50 434,66	592,50	10.300,—	40.131,66	8.139,—	48.273,66
Țigănești .	2.700	1909/10	96.500 (Țigănești și Călmățuiu)	13.085,93	83 414,07	800	1—2 ha	113 721,05	113.721 *		19.000 *	94 721 *	17 000 *	111.721 *
Călmățuiu .	1 590	1909/10				400	1—5 ha	63.287,40	63 287 *		12 500 *	50.787 *	8 700 *	59 487 *
Total .	7 556		208 590		187 659,07	2.602		319 275 72	319 331.11	1.091.40	64.099.70	255.231.41	41.804 —	297.035.41

ANUL II

MOȘIA	No învoiților	Minimul și maximul de teren luat în arendă de un sătean	Venitul după actele de învoeală	Incassări	Diferința în minus din incassări	Scăderi: Cheltueli de administr., fonciera, asigurare, etc.	Venit net	Venit din islazul comunal	Venit net total
Măgurele .	178	1/2—5 ha	33 654,40	32 956,75	697,70	6 046,80	26.909,95		26.909 95
Roșiori . .	269	1.800 m. p. —5 ha.	19 330,—	19 330,—		8 000,—	11 000,—	3.405,50	14.405,50
Olteni . . .									
M. Grecilor									
Țigănești .									
Călmățuiu .									
Total .									

ANUL III

MOȘIA	No învoiților	Minimul și maximul de teren luat cu arendă de un sătean	Venitul după actele de învoeală	Incassări	Diferința în minus din incassări	Scăderi: Cheltueli de administr., fonciera, asigurare, etc	Venit net	Venit din islazul comunal	Venit net total
Măgurele .	186	1/2—4 ha	31.117,45	31.003,95	173,50	6 000,—	25.003,95		25 003,95
Roșiori . .									
Olteni . . .									
M. Grecilor									
Țigănești .									
Călmățuiu .									
Total .									

*) Aproximative.

«Se vede din aceste cifre că la toate moșiile venitul din arendarea în loturi la țărani întrece pe cel care se luà dela arendași; la unele chiar această deosebire este foarte mare: la Moara Grecilor creșterea este de lei 8.273 peste arenda de lei 40.000, la Țigănești și Călmățuiu lei 74.708 peste arenda de lei 96.500. Cifrele privitoare la moșiile Țigănești și Călmățuiu sunt aproximative, fiind luate în parte numai cu probabilitate din anul agricol curent, ale cărui socoteli se vor încheià la toamna viitoare. La moșiile Roșiori și Olteni venitul în anul trecut 1909 se arată puțin inferior arendei precedente; scăderea este însă numai aparentă, fiind cauzată de cheltuelile de instalare ale administrației.

«Este de notat aici că în bugetele anuale de cheltueli, toate aceste sume sunt trecute cu reduceri de 10% socotite ca «incassări dubioase», iar sumele incassate din aceste reduceri (totdeauna aproape întregi) se capitalizează la fondurile respective, spre a formà o rezervă de bani disponibili, pentru a se cheltuì în anii de recolte rele, când plata pământului nu s'ar puteà face regulat.

«Din **tabela IV** se vede că cele 7.556 hectare de pământ al celor 6 moșii sunt arendate astăzi la 2.596 țărani plugari în loturi de $^1/_2$ ha. până la 8 ha. pentru suma totală de lei 313.951,13. Și toți acești plugari, în afară de plata chiriei pământului lor, sunt absolut liberi de orice fel de altă obligațiune față de proprietarul moșiilor. Câtă îndestulare și mai ales câtă pace și liniște intră în casele și în sufletele lor!!

«De însemnat este aici că sumele datorite de țărani se incassează cu o regularitate aproape deplină. La moșia Roșiori (Suceava) amândoi anii pe rând nu a rămas nimenea dator cu un ban de pe un an pe altul.

«**Imbunătățirea stării materiale a țăranilor.** — Progresele bunei stări materiale a țăranilor cu acest sistem sunt foarte repezi. Pentru ca ele să poată fi constatate din 5 în 5 ani, s'a luat dela început dispozițiunea de a se face la toate satele de pe aceste moșii un inventar amănunțit al stării tuturor țăranilor cu tot avutul lor. Nici una din moșii nu a ajuns încă la cinci ani. Ca probă de repedea înălțare a bunei stări a țăranilor, o singură constatare: la moșia Roșiori (Suceava) la 1907 erau 92, iar în 1910 sunt 114 capi de familie, cari

	boi	vaci	junci și mânzați	cai	oi	pluguri	grape	carè
aveau la 1907:	8	56	67	44	183	5	19	33
au la 1910:	34	85	144	70	462	33	56	68

«Deosebirea în întâii doi ani este foarte caracteristică!

«Acești săteni și-au mai construit case, coșere, grajduri — având peste toate acestea îndestularea traiului lor și a vitelor, deșì cei doi ani de cari este vorba au fost mediocri.

«Sistemul acesta, pe lângă înălțarea bunei stări a țăranului, mai are și alte multe urmări binefăcătoare pentru dânșii: desvoltă în ei simțul independenței personale, îi obișnuește a se simți stăpâni pe al lor, și face pe fiecare răspunzăter de faptele și de purtările sale; cel muncitor și sobru își crește averea, cel deștept și înțelegător se simte doritor de a-și îmmulți cunoștințele practice de plugărie și de îngrijirea vitelor; se fac oameni de ordine și strângători.

«Administrația moșiilor Academiei nu-și mărginește lucrarea sa numai la împărțirea pământului la țăranii chiriași și la incassarea sumelor datorite. Ea urmărește scopul de a aduce îmbunătățiri din ce în ce mai însemnate în activitatea și în organizarea vieții economice a țăranilor. Programul concret se desvoltă pas cu pas după putință, împrejurări și experiența care se câștigă prin observarea continuă a lipsurilor, a obiceiurilor și a tendințelor plugarilor din deosebitele localități.

«In fruntea fiecărei moșii este un administrator cu personalul accesoriu necesar; dânsul culege informații și printr'însul se ieau și se execută toate dispozițiile privitoare la moșie și la țăranii cari o muncesc.

«Administratorul și personalul stau totdeauna în mijlocul sătenilor la moșie, de unde nu se mișcă decât cu anumită învoire cerută și aprobată dela centru.

«Remunerarea administratorului este compusă din trei elemente: leafă lunară fixă după întinderea moșiei, 10 $^0/_0$ din incassări peste o sumă fixată, și folosirea unui teren de cultură în beneficiul său; cultura acestui teren trebue să servească de model țăranilor, făcându-i să vadă feluri de plante și de culturi neobișnuite la dânșii. Personalul de serviciu al moșiei are leafă lunară și în unele cazuri puțin pământ de plugărie, mai ales când servitorul este om cu familie.

«In **tabela IV** următoare se arată remunerarea administratorilor moșiilor, precum și totalul cheltuelilor de administrație în raport cu venitul brut în anul agricol 1910—11.

«Nu puține greutăți trebuesc înlăturate, mai ales la început, spre a introduce pe țărani în acest sistem necunoscut lor, dar și nenumărate sunt îmbunătățirile cari trebuesc și se pot face în plugăria lor cu stăruință și cu plan bine precizat.

«Intâia greutate de înlăturat a fost peste tot locul teama locuitorilor de a luà pământul spre a-l plătì în bani. In Suceava, în Vasluiu, ca și în Teleorman, se feriau de acest sistem ca de o mare primejdie: în Suceava cereau pământ ca să-l plătească în muncă, ca mai înainte; în Teleorman ceeau pământ în dijmă. Firește că toată teama pierià îndată după ridicarea

Tabela IV, la pag. 148.

MOȘIA		Țărani arendași	VENIT BRUT LEI	Personal de serviciu: Leafă Lei	Personal de serviciu: Pământ	ADMINISTRATOR: Leafa fixă Lei	ADMINISTRATOR: PROCENT Peste fix	ADMINISTRATOR: PROCENT Lei	ADMINISTRATOR: TOTAL Lei	ADMINISTRATOR: Pământ	Cheltueli de administrație	Procent la venit brut
Măgurele . .	412	186	31 190,12	1.305	1 ha	1.000	—	—	1.000.—	—	2 550	8,17 %
Roșiori. . .	528	269	19.200,—	1.380	—	1.800	8 000	1.120,—	2.920.—	3 ha	5.200	27,08 %
Olteni . .	895	344	34.987,65	2.340	6 ha	1.800	20.000	1.498,71	3 298,71	6 »	7.300	20,86 %
M. Grecilor .	1.431	597	51.564,91	3 240	8 »	1.800	35.000	1.667,80	3 467,80	7 »	8.400	16,29 %
Călmățuiu .	1.590	400	63 287,40	3.180	8 »	1.800	50 000	1.328,75	3 128,75	8 »	12.000	13,43 %
Țigănești . .	2 700	800	113.721,05	4 760	3 »	2.400	90.000	2.372,10	4.772,10	12 »	8 500	10,55 %
Total . .	**7.556**	**2.596**	**313 951,13**	**16 205**	**26 ha**	**10 600**	**203 000**	**7 987,36**	**18 587,36**	**36 ha**	**43 950**	**14 03,%**

întâiei recolte, după care vedeau că plata este mult mai mică și foloasele mult mai mari pentru dânșii decât în obișnuitul lor sistem de până atunci.

«A doua greutate a fost de a face pe țărani să semene grâu de toamnă, ceeace lipsià aproape cu totul din deprinderile lor. După ce însă câțivà mai îndrăzneți au fost hotărîți să semene și au văzut ei și ceilalți cu cât este mai mare folosul, apoi toți voesc să facă ca dânșii.

«Așà s'a întâmplat la Roșiori și mai ales la Olteni (Teleorman), unde în al doilea an au trebuit opriți să nu semene prea mult grâu.

«De aici a urmat apoi altă îmbunătățire: moșiile au fost împărțite prin drumuri drepte în mari parcele tăiate în loturi; s'a dispus ca să fie despărțite parcelele sămănate cu păioase, cari se seceră vara, de cele sămănate cu porumb care se culege toamna; astfel pe de o parte paza recoltelor se face cu mare ușurință, iar pe de alta după secere miriștile rămân de pășunat în toată liniștea pentru vitele țăranilor.

«O ameliorare însemnată în plugăria țăranilor s'a obținut după oarecare stăruință, aducându-i să facă ogoare de toamnă pentru sămănăturile de primăvară, lucrare de cel mai mare folos, dar care se face aproape numai de cei mai buni plugari, proprietari sau arendași. La moșia Olteni toate parcelele au fost ogorite astă toamnă pentru sămănăturile de primăvară.

«Tot la moșia Olteni s'a făcut o ameliorare în cultura porumbului. Țăranii obișnuiau acolo numai să rărițeze porumbul, fără să-l mușuroească cu sapa, dar după stăruințele administratorului moșiei s'a făcut această ameliorare de toți sătenii.

«Am citat anume, Domnule Președinte, aceste câtevà cazuri concrete, în cari se vede cum administrația moșiilor Academiei năzuește cu succes să contribue la ameliorarea agriculturii țăranilor, și cum aceștia sunt primitori, după oarecare stăruință, de sfaturile și de indicațiunile cari li se dau spre acest scop. De acì se vede ușor că această administrație are înaintea ei un larg și rodnic câmp de lucrare, prin care productele plugăriei țăranilor să fie tot mai bogate și bună starea lor tot mai mare, iar veniturile Academiei să crească în marginile cuvenite și prevăzute de lege.

«Una din întâiele ameliorări, care este chiar începută din anul trecut și continuată în anul acesta, este introducerea luțernei pentru nutrețul vitelor sătenilor. In anul trecut s'a sămănat luțernă la Moara Grecilor, Roșiori și Olteni. In anul acesta la Țigănești, Călmățuiu și Olteni.

«Scopul urmărit este de a se vinde țăranilor, cu prețul pământului și al sămănăturii, mici suprafețe de luțernă ca să o cosească pentru vitele lor, cu încredere că îndată ce vor vedeà folosul cel mare al acestei plante— și-o vor sămănà și ei. Asemenea se va puteà urmà pe încetul și cu sfeclele și cu alte plante de nutreț neobișnuite de țărani.

«Aceste directive vor duce deadreptul la marea chestiune a îmbunătăţirii rassei vitelor ţăranilor.

«Alegerea seminţei, mai ales pentru grâu, şi curăţirea ei s'a şi început în toamna trecută, dar va trebuì să fie organizată din ce în ce mai strâns la toate moşiile. Se va ajunge astfel a se produce calităţi tot mai bune.

«Va trebuì organizată asemenea pregătirea îngrăşămintelor pentru pământ, a căror întrebuinţare până acuma este aproape cu totul necunoscută plugarilor noştri şi a cărei necesitate se apropie cu paşi repezi.

«Asigurarea recoltelor în contra grindinei va trebuì introdusă asemenea cât mai curând în obiceiurile ţăranilor, atât pentru a se asigurà arenda pământului, cât şi spre a-i pune pe dânşii la adăpost de nenorociri năprasnice.

«Ca un corolar al acestor măsuri va urmà să se organizeze vânzarea productelor în comun în cantităţi mari, ceeace ar aduce ţăranilor câştiguri însemnate faţă de modul de vânzare individual întrebuinţat acuma.

«Cu încetul şi cu stăruinţă, întreg acest program se poate realizà pe moşiile Academiei în scurt timp. Administratorii noştri — prin purtare cinstită, blândă, dar fermă — au câştigat iute încrederea ţăranilor atât pentru dânşii, cât şi pentru conducerea Academiei, iar conducătorul şi supraveghetorul lor direct, d-l Şef al Administraţiei bunurilor, desvoltă o activitate stăruitoare, devotată şi pricepută, inspectând, controlând şi îndemnând la punerea în aplicare a intenţiilor exprimate de Academie şi de conducătorii ei, pentru ridicarea bunei stări materiale şi morale a ţăranilor.

«*Domnule Preşedinte*,

«Mare parte din informaţiunile pe cari am onoarea a vi le prezentà aici au fost culese sau controlate de mine la faţa locului. Am vizitat însumi de mai multe ori şcoalele dela Călmăţuiu şi Moara Grecilor, precum şi localurile viitoarei şcoale dela Ţigăneşti; am vizitat moşiile, pădurile şi viile dela Ţigăneşti, Călmăţuiu, Moara Grecilor, Roşiori şi Olteni, şi peste tot locul am constatat adevărul celor ce ştiam după rapoartele administratorilor şi după informaţiile d-lui Şef al Administraţiei bunurilor. Vă pot încredinţà că lucrarea care se face pe moşiile Academiei este serioasă, binefăcătoare şi înălţătoare pentru bunăstarea ţăranilor, cari le muncesc şi trăesc pe ele.

«Cu adâncă mulţumire am constatat aceasta, mai ales la mosia Roşiori (Suceava), ai cărei locuitori s'au strâns în jurul meu, strigând că le este bine, că sunt mulţumiţi, că vor ascultà şi vor face tot ce li se va spune dela Academie, pe care o binecuvântau pentru atâta bine ce le-a făcut.

«*Domnule Președinte*,

«Indeplinesc dorința D-voastre, aducându-vă la cunoștință aceste note despre administrația Academiei, a cărei organizare atât de mult ați dorit-o și pentru care atât ați stăruit. Sunt încă lipsuri nu numai în acest raport, dar și în însăș administrația instituției noastre. Baza pusă prin stăruința D-voastre va puteà însă sluji de temelie, pe care această administrație să se înalțe, și alături cu influența mare și puternică a Academiei asupra culturii neamului, să se exercite și o influență binefăcătoare asupra sătenilor din acele câtevà sate, pe cari norocul le-a adus în cercul ei de activitate.

«Altora li se poate păreà mică Academia de astăzi, eu o văd însă crescută mare, căci la 1 Fevruarie 1879, când am intrat în serviciul ei, întreg venitul anual erà de lei 64.486, și astăzi este de lei 911.558,13, iar personalul întreg erà atunci compus din 4 persoane, plătite cu 4.580 lei pe an, iar astăzi în toate serviciile sunt 169 persoane, plătite cu lei 15.855,50 pe lună sau lei 190.266 pe an».

ED INȚA DELA 6 MAIU 1910.

Președința d-lui *A. Saligny*.

D-l Președinte *A. Saligny* cetește următoarea telegramă primită dela d-l *D. Sturdza*, ca răspuns la aceea care i s'a adresat de membrii prezenți la deschiderea sesiunii :

«Buna amintire și cuvintele prietenești ce mi-ați adresat prin telegramă m'au umplut de bucurie. Vă doresc muncă rodnică și vă trimit urările mele de bun coleg. La revedere.»

Se cetește procesul verbal al Secțiunii științifice pentru ședința dela 5 Maiu, prin care se arată că Secțiunea a ales următoarele Comisiuni cari vor aveà să cerceteze lucrările ce se vor prezentà la premiile din 1911, cari sunt a se acordà de acea Secțiune: Năsturel de 5.000 lei, despre: *Studiul culcușurilor de petrol din Moldova*, d-nii: *L. Mrazec*, *P. Poni*, *Gr. Ștefănescu*, și Anastasie Fătu de 3.000 lei, despre: *Harta geologică amănunțită a unuia din județele Suceava, Tulcea sau Mehedinți*, d-nii *L. Mrazec*, *P. Poni*, *Gr. Ștefănescu*.

— Se iea spre cunoștință.

D-l Președinte *A. Saligny* amintește că pentru astăzi erà pusă la ordinea zilei propunerea de modificare a Regulamentului, privitoare la procedura

alegerii noilor membri. Astăzi s'a prezentat relativ la aceeaș chestiune următoarea propunere de modificare a Statutelor în dispozițiunile privitoare la alegerea membrilor :

«In conformitate cu art. 46 din Statute propunem a se face următoarele medificări și adaogeri la *articolul 24 din Statute:*

(Modificările și adaogerile sunt subliniate).

Art. 24. Fiecare secțiune, cu majoritate de voturi, propune — *cel mai târziu până la a 15-a zi dela deschiderea sesiunii generale prevăzute în art. 22* — candidații pentru locurile vacante din sânul ei ; iar alegerea se face de către corpul întreg al Academiei, *după trei zile libere dela prezentarea propunerii,* cu două treimi din membrii prezenți în sesiune generală.

„In caz când secțiunea nu va prezentà propunerea în terminul arătat, Delegațiunea Academiei dimpreună cu membrii prezenți ai secțiunii respective, convocați anume pentru aceasta, se vor întrunì în ședință secretă ad-hoc, în ziua a 17-a a sesiunii, și vor formà colegiu extraordinar de candidare, care cu majoritate de voturi va hotărî candidații de propus la votul plenului.

«*I. Bianu, I. Bogdan, N. Gane, C. Erbiceanu, P. Poni, A. Saligni, A. D. Xenopol.*

Urmează deci ca să se discute și hotărască întâiu asupra acestei propuneri.

— Se decide a se pune la ordinea zilei în ședința de mâine.

D-l Președinte *A. Saligny* cetește următoarele :

«La 19 Septemvrie 1877 (*Analele Societ. Acad.* X, 1, p. 148) s'a luat deciziunea «*să se orneze sala ședințelor cu portretele membrilor decedați*».

«Membrii decedați sunt până în prezent 51, iar portrete s'au făcut pentru 30, ar mai fi deci de făcut 21 portrete pentru răposații de până acuma. In viitor numărul va merge inevitabil crescând fără încetare.

«De câtvà timp s'a suspendat executarea acelei deciziuni, iar în cei 2—3 ani din urmă s'a exprimat de mai mulți colegi dorința de a se reluà executarea ei. S'au procurat fotografiile aproape ale tuturor răposaților, s'au făcut *de probă,* de trei din cei mai buni pictori ai Capitalei, portretele răposaților colegi : Episcopul Popea, Aurelian, Marian și Bariț ; asupra acestor portrete părerile colegilor au fost cu totul deosebite.

«In această stare a lucrului am onoare a vă prezentà următoarele reflexiuni, cari cred că pot justificà o schimbare a deciziunii dela 1877:

«1. Toţi pictorii buni observă că numai după natură se pot face portrete bune; cele făcute după fotografii vor fi totdeauna lucrări slabe.

«2. Un bun portret făcut de un pictor bun după natură trebue să coste în mijlocie 1.000 lei; cele făcute până acuma cu 250—300 lei sunt neadmisibile în localul unei instituţii de cultură.

«3. Chiar de acuma ar fi cu neputinţă a pune în sala şedinţelor cele 51 portrete ale membrilor răposaţi până azi; cum s'ar puteà procede în viitor, când numărul lor va creşte la sute şi va merge mereu crescând!! Oricât s'ar mărì localul Academiei, în curând va fi plin de aceste portrete.

«4. Din cele spuse cred că se vede că deciziunea dela 1877, deşì pornită din cele mai pioase simţeminte colegiale, este în practică neaplicabilă.

«Cred deci că este timpul să se revină asupra ei; să nu se mai facă portretele membrilor decedaţi, ci să se publice în volumaşe deosebite şi îngrijite *biografia* fiecăruia, scrisă de un coleg îndată după moarte, cu expunerea activităţii sale, mai ales literare sau ştiinţifice, şi având în frunte portretul defunctului. Aceasta s'ar puteà face şi pentru membrii răposaţi până acuma. Astfel s'ar formà în curând o serie de biografii academice, cari ar răspândì în cercuri mult mai largi cunoştinţa activităţii membrilor Academiei, şi de cari se simte adeseori mare trebuinţă.

«Supun această părere la desbaterea şi hotărîrea Domniilor Voastre».

D-l *T. Maiorescu* zice că preocuparea d-lui Preşedinte, făcând această propunere, este firească şi o aprobă. In adevăr, portretele de pe fotografii sunt mult mai puţin reuşite decât cele de pe natură, şi decât portrete ca cele dintâiu, mai bine o bună reproducere la începutul broşurii, care va cuprinde biografia şi activitatea membrului dispărut. Nu este însă de părere ca această biografie să fie făcută de oricare membru din Academie, ci de acela care-l înlocueşte aici, anume recipiendarul să facă, ca la Academia Franceză, discursul de recepţie despre predecesorul său. Discursul de recepţie nu este facultativ, cum ziceà cu altă ocazie d-l Bianu; el este obligatoriu moralmente pentru cel nou ales, căci intrarea lui în Academie este un act solemn, o serbare a culturii naţionale şi nu se poate sustrage un membru al Academiei dela această înaltă datorie. Discursul fiind obligatoriu, el să cuprindă biografia predecesorului, şi de aceea d-sa este de părere ca propunerea d-lui Preşedinte să se admită cu această modificare, adică biografia să fie făcută de înlocuitor prin discursul său de recepţiune. Aceasta ar atrage după sine modificarea art. 25 din Statute în acelaş sens.

D-l *P. Poni* observă că, imitând Institutul Franţei, noi imităm numai o secţiune a lui, aceea care se numeşte Academia Fran-

ceză, care se ocupă cu limba și literatura și care ar corespunde cu Secțiunea noastră literară. Numai în această secțiune a Institutului, recipiendarul face elogiul predecesorului; în celelalte patru secțiuni nici nu se fac discursuri de recepție, necum elogii predecesorilor, și aceasta cu drept cuvânt. In adevăr în celelalte secții sunt bărbați de științe, economiști, artiști, medici, cari nu prea au îndemânarea condeiului și a discursurilor elogioase. Autorii Statutelor noastre au avut în vedere aceste împrejurări și de aceea au prevăzut ca noul ales să facă o lectură despre o ramură oarecare a desvoltării naționale. D-sa este de părere să se mănțină actuala dispozițiune.

D-l *I. Bianu* zice că idea pe care a pus-o în discuție d-l Președinte s'a născut din constatarea că din 51 membri până acum decedați, numai 30 au portrete, și prin urmare ar fi să se facă alte 21 pentru a se completà numărul cerut. Ar urmà de asemenea ca în anii viitori numărul să meargă crescând la infinit și curând se va ajunge la neputința de a se găsì loc pentru cuviincioasa lor păstrare. Mai este apoi un inconvenient: unele portrete până acum făcute sunt foarte rele și cu sistemul adoptat nici cele cari se vor face în viitor nu ar puteà fi mult mai bune, pentrucă portrete bune nu se pot face de pe fotografii, ci numai de pe natură; iar un portret bun făcut de pe natură costă cam 1.000 lei. De acì urmează o nouă greutate, aceea a cheltuelilor. Pe când idea dată de d-l Președinte se pare d-lui Bianu mult mai practică și mult mai folositoare: portretele în uleiu sunt văzute în localul Academiei de un număr restrâns de persoane, pe când în micile volume cu biografii, nu numai că s'ar vedeà figura decedaților academici în cercul larg al tuturor intelectualilor români, dar s'ar cunoaște cu ușurință vieața și activitatea lor atât în Academie, cât și în afară. Dintre membrii decedați până acum sunt unii asupra cărora în public nu se știe aproape nimic, deși își au portretele în localul Academiei, cum sunt Stamati și Străjescu din Basarabia și alții. Hotărîndu-se a se face lucrările biografice de cari este vorba, s'ar face cercetări și s'ar împrăștià întunerecul de asupra vieții unor foști membri ai Academiei. Se poate foarte bine ca publicațiunea biografică să coincidă cu discursul de recepțiune, dar aceasta se va întâmplà numai când un recipiendar ar voì să aleagă ca subiect al discursului vieața și activitatea unui fost membru. După Statutele și regulamentele actuale ale Academiei, precum și după practica până acum urmată, discursul de recepțiune este fa-

cultativ: L-a făcut numai cine a voit. Tot aşà alegerea subiectului a fost lăsată în voia noului ales şi aproape toate discursurile, câte s'au făcut până acum, au tratat despre materii cu totul deosebite de vieaţa unui membru decedat şi nici n'au pomenit despre membrul decedat, în locul căruia a venit noul ales. Nu este îndoeală că au fost serioase motive ca să se procedeze aşà. Ar fi poate practic ca să se împreune idea d-lui Poni cu a d-lui Maiorescu, adică să se lase libertate recipiendarului de a-şi alege subiectul discursului său, obligându-l ca, pe lângă discurs, să adaoge şi biografia celui dispărut, în locul căruia a fost ales.

D-l *Dr. C. I. Istrati* şi-aduce aminte cu evlavie de mica sală de şedinţe cea veche, pe pereţii căreia erau înşirate portretele membrilor decedaţi şi în mijlocul căreia se lucrà ca sub un control sufletesc al celor plecaţi dintre noi. Figurile acestora trebue să le avem înaintea noastră şi să nu ne uităm la mica cheltueală ce trebue făcută. Avem apoi dela un timp o frumoasă mişcare artistică în ţară şi e bine ca Academia să încurajeze pe artişti, însărcinându-i să facă portretele decedaţilor. D-sa nu poate concepe apoi să nu se vorbească nimic despre un coleg dispărut. Chiar în secţiile Institutului Franţei, despre care vorbià d-l Poni, că nu se ţin discursuri de recepţie, Preşedinţii fac, în ultima şedinţă din Decemvrie, elogii celor decedaţi în cursul anului, însoţite de largi biografii ale lor. Prin urmare d-l Dr. Istrati este de părere să se facă obligatorii discursurile de recepţie şi în ele să se vorbească de cei înlocuiţi şi de activitatea şi mişcarea ştiinţifică din epoca corespunzătoare, cum a făcut d-sa cu discursul despre Ion Ghica. Colegii cari n'au ţinut încă discursurile de recepţiune ar puteà face biografiile acelora pe cari i-au înlocuit în Academie.

D-l *St. C. Hepites* observă că chiar la Academia de ştiinţe din Paris se fac elogii decedaţilor de către Secretarul general şi anume în şedinţe publice.

D-l *A. D. Xenopol* zice că la Academia de ştiinţe morale, în care d-sa este membru corespondent, se face fiecărui decedat o schiţă a vieţii şi nici unul nu rămâne fără o dare de seamă de către un coleg. Să avem pietate pentru colegii cari ne părăsesc, căci ei au muncit într'o direcţie sau alta, iar recunoştinţa ţerii trebue să li se arate prin noi, cei din Academie. Cine să facă elogiile? Secretarul general, unul din noi, sau noul ales? Oricare, numai să se facă; iar biografia să nu consiste numai din câtevà cuvinte şi după aceea să se facă ştiinţă. Din contră, biografia să fie sistemul şi discursul

să fie obligatoriu pentru recipiendar, sub sancţiunea de a nu fi primit în Academie. D-l Xenopol este apoi de părere că trebue să se facă portretele membrilor decedaţi, şi în această chestiune nu poate intră preocuparea de economii.

D-l *N. Teclu* crede că e bine să se facă portretele, şi dacă se obiectează că nu ar fi loc unde să se aşeze, ele să se facă mai mici, dar trebue să se facă.

D-l *P. Poni* relevă şi altă dificultate, la care ar da naştere obligativitatea facerii elogiilor de către recipiendar. Se poate întâmplà ca noul ales să aibă alte idei decât cel decedat, ba încă se poate ca să fi avut între ei şi animozităţi, căci la noi nu e sistemul francez al candidaturilor, adică cererea locului cutărui membru decedat. In acest caz, cum ar puteà cel nou ales să fie obligat a face elogiul predecesorului său?

D-l *Dr. D. Grecescu* este de părere să se lase latitudine recipiendarului să-şi aleagă subiectul. Ca acesta să facă numai elogiul decedatului ar fi prea puţin, căci trebue ca din discursul de recepţiune să se vadă şi valoarea noului ales; iar ca decedatul să dispară fără urmă, iarăş nu e bine. Prin urmare d-sa crede că idea d-lui Preşedinte e cea mai bună.

I. Bianu aminteşte că totdeauna, la deschiderea sesiunii generale, Secretarul general, în raportul său anual, face o scurtă schiţare a activităţii celor decedaţi în cursul anului, aceasta însă e prea puţin. Deoarece unii colegi fac obiecţiunea că s'ar puteà întâmplà ca nici unul să nu voească a face biografia vreunui decedat, atunci d-sa ar fi de părere să se înlocuească — în propunerea d-lui Preşedinte — cuvintele «de un membru al Academiei» cu acelea de: «sub îngrijirea Delegaţiunii».

D-l *N. Quintescu* zice că obiecţiunea lipsei de mijloace şi a locului pentru aşezarea portretelor nu par întemeiate, căci o cheltueală de 1.000—2.000 lei pe an n'ar fi prea mult, iar cât despre loc, el se va găsì, pentrucă de ani de zile ne preocupăm de facerea unui local spaţios în care cu siguranţă se va găsì loc pentru portretele membrilor.

Discuţiunea se închide.

— D-l Preşedinte pune la vot cu apel nominal părerea de a se mănţineà deciziunea ca să se facă portrete membrilor decedaţi, care se admite cu 15 voturi pentru, contra 5.

D-l *Dr. C. Istrati* cere să se pună la vot şi idea d-lui Preşedinte de a se face biografiile scrise.

D-l *T. Maiorescu* mănține punctul d-sale de vedere și zice că nu trebue să se admită propunerea așà cum e formulată, ci să fie obligat noul ales sa facă biografia și elogiul aceluia pe care-l înlocuește în discursul său de recepțiune. Nu crede că în Secțiunea științifică s'ar găsì membri cari să nu poată face discursuri frumoase ca formă literară, căci cultura noastră generală este aceeaș, iar specializarea n'a fost dusă până la nivelul din Franța, unde totuș academicieni ca Ollivier și Augier au scris discursuri admirabile. Apoi recipiendarul nu este obligat să se mărginească numai la vieața decedatului; el are câmp larg în domeniul mișcării culturale și a ramurii de știință, în care a lucrat atât decedatul cât și el însuș. Recipiendarului răspunde apoi alt membru al Academiei, care la rândul său pune în evidență meritele noului ales și poate privì din altă parte vieața și activitatea decedatului.

D-l *A. D. Xenopol* zice că noul ales să fie obligat ca, în discursul său de recepțiune, să vorbească ca temă principală despre membrul pe care-l înlocuește și în acest sens d-sa depune la birou următoarea propunere :

«Prin consimțimântul în scris, cerut de Statute dela membrii ce sunt să fie aleși, se va obligà noul membru a vorbì în discursul său ca temă principală despre membrul răposat, pe care-l înlocuește.»

„Dr. C. Istrati, N. Quintescu, A. Saligny, A. D. Xenopol.“

— Orele fiind înaintate, se decide să se amână discuția.

ȘEDINȚA PUBLICĂ DELA 7 MAIU 1910.

Președința d-lui *A. Saligny.*

D-l *Duiliu Zamfirescu,* înainte de a cetì poemul său eroic *Miriță,* zice următoarele :

Subiectul poemului ce urmează e greu de fixat în timp. El s'ar petrece cam între anii ce au precedat așà zisa «descălicatoare», în primele timpuri ale formațiunii Banatului de Severin, care, politicește vorbind, pare a fi fost întâiu unguresc și apoi românesc.

Un Ban al Severinului, frământat de dorința firească de a-și întărì scaunul și a-și ocrotì poporul, se găsește, într'o zi, pus în greaua cumpănă, de a nemulțumì pe Regele Ungariei sau a-și călcà vorba. In adevăr, copila sa, Marghita, făgăduită de Domn lui Miriță, ne-

potul și căpitanul său, este cerută în căsătorie de Regele Ungariei, pentru fiul acestuia, care așteaptă cu o întreagă armată pe malul Oltului.

După multe frământări, Domnul cheamă pe Miriță, îi destăinuește, în puține cuvinte, starea sufletului său și, fără a așteptà răspuns, îl însărcinează să ducă pe Marghita în tabăra maghiară.

Acesta este conflictul. Mai departe, Marghita moare înecată în Olt; cele două tabere, ungară și română, se încaeră; prinții sunt omorîți în luptă; armia română e fugărită, dar bătrânul Ban, rămas fără copii și învins, e numai învins, dar nu e biruit: el se scoală din scaunul domniei sale, pune să i s'aprindă vârfurile munților, buciumă prin văi, iar la glasul său se adună tot ce a rămas valid din rassa strașnică a Daco-Românilor. Vin bătrânii cneji dela sate, juzii dela județe, bacii dela târle, ciobanii dela oi, și, cu Domnul lor în frunte, resping pe Unguri.

Acesta este, în puține cuvinte și în proză, întregul subiect al poemului.

Firește, din punct de vedere curat literar, expunerea aceasta n'are nici o valoare.

Cum însă fiecare din noi trăește, cu știrea sau fără știrea sa, într'un complex de cauze și de efecte, — eu vreau să se știe că întreaga mea vieață literară matură este legată de un motiv cauzal, care nu s'a desmințit niciodată, și acesta este: latinitatea noastră adâncă, poate cea mai completă, ca tip etnic și ca legi sufletești, printre toate popoarele neolatine.

Obișnuința de a se bate, în totdeauna și peste tot, a strămoșilor noștri daco-români, erà o virtute și o necesitate. Consolidarea lor ca popor puteà să îndemne pe Banul Severinului să-și calce cuvântul, și lucru extraordinar! pe Miriță să asculte de porunca lui, dar armele erau ultimul cuvânt.

In discursul meu de recepțiune în Academie, căruia pe nedrept i s'a dat un caracter polemic, am spus că nu se poate admite dulcegării, contemplativitate pasivă, jale și lacrămi în poporul nostru. Nu am nimic de schimbat la cele zise, ci aș aveà de adaos o nouă protestare împotriva poeților de talent de peste munți, cari fac din admirabilul popor al Daciei traiane o adunătură de socialiști plângăreți. La ei plâng codrii, plâng nevestele, plâng florile, fiindcă avem un vis neîmplinit de care ne-au răposat și moșii și părinții. Neadevăr! Protestez în numele românimei întregi. Avem un vis neîmplinit, este drept — și cine nu are — dar nu de el ne-au răposat

nici moșii, nici părinții, ci au murit de moarte bună, cum se cuvine unor oameni sănătoși, cari, în vieață, alcătuesc un popor de viitor.

Consecvent cu mine însumi, am onoare a vă cetì această lucrare, pe care vă rog s'o primiți ca un omagiu adus Instituțiunii austere, ce m'a primit în sânul ei.

D-l *Duiliu Zamfirescu* cetește apoi poemul eroic *Miriță.*

Ședința publică se ridică și Academia își continuă lucrările în ședință intimă.

La ordinea zilei se pune continuarea discuției asupra modificării art. 25 din Statute, cu privire la discursurile de recepțiune.

D-l *St. C. Hepites*, referindu-se la cele spuse relativ la obligativitatea discursului de recepțiune, zice că ea este prevăzută în art. 7 din Statute, care, enumerând lucrările de competința sesiunii generale, pune la alineatul *g*: «recepțiunea solemnă a membrilor Academiei, aleși în precedenta sesiune generală». Va să zică, cei aleși în sesiunea trecută sunt datori să țină neapărat discursurile de recepțiune în sesiunea următoare. Acest articol din Statute se pare că a fost scăpat din vedere.

D-l *I. Bianu* răspunde că art. 7 din Statute n'a fost nici de cum scăpat din vedere, căci totdeauna, după sesiunea generală, el a fost pus, prin adrese oficiale, în vederea noilor aleși, cari au fost invitați să înainteze Academiei manuscrisul discursurilor, conform art. 63 din Regulament, cel puțin cu trei luni înainte de deschiderea viitoarei sesiuni generale. Mai mult încă, atunci când în acest termin nu se primiau discursurile, se repetà invitația. Numai atât se puteà face, căci, deși textul cetit de d-l Hepites ar aveà tonul imperativ, totuș el nu prevede nici o sancțiune.

D-l *St. C. Hepites*, reluând cuvântul asupra modificării art. 25 din Statute, zice că d-sa a găsit o formulă care crede că va împăcà toate dorințele, anume să se suprime din actualul text numai cuvintele: «de preferință» și să se adaoge la finele lui cuvintele: «tratând ca temă principală despre vieața și activitatea membrului răposat în locul căruia a fost ales». Astfel noua redacție a art. 25 ar fi următoarea:

«**Art.** 25. Recepțiunea solemnă a membrilor Academiei se face prin lectura în public din partea noului ales a unui operat original relativ la o ramură oarecare a desvoltării naționale, tratând ca temă principală despre vieața și activitatea membrului răposat în locul căruia a fost ales.

„C. Erbiceanu, N. Gane, St. C. Hepites, Dr. C. I. Istrati, I. C. Negruzzi, Dr. I. G. Sbiera, A. D. Xenopol“.

D-l *Gr. Ștefanescu* crede că nu e bine să se zică «ca temă principală», pentrucă adesea se întâmplă să se aleagă, în locul unui membru de o specialitate oarecare, altul de altă specialitate, și atunci acesta s'ar găsi în dificultatea de a nu puteà scrutà și judecà lucrările predecesorului.

D-l *Duiliu Zamfirescu* zice că dacă se continuă discuția din ședința de ieri, dela care d-sa a lipsit, atunci ar fi indicat să iea cuvântul, căci d-sa n'a vorbit nimic despre predecesorul său Dimitrie Ollănescu. D-l Zamfirescu crede că ar fi bine să se adune pentru decedat numai date biografice, iar nu să i se aducă elogii cu orice preț de noul ales, căci în acest caz se fac banalități.

D-l *I. C. Negruzzi* observă că formula găsită de d-l Hepites ar fi cea mai bună, dacă s'ar înlocuì cuvintele «ca temă principală», relevate de d-l Ștefănescu, prin cuvintele: «în acelaș timp și», astfel ca redacția art. 25 să fie următoarea:

«Recepțiunea solemnă a membrilor Academiei se face prin lectură în public din partea noului ales a unui operat original relativ la o ramură oarecare a desvoltării naționale, tratând în acelaș timp și despre vieața și activitatea membrului răposat, în locul căruia a fost ales».

D-l Președinte pune la vot această din urmă redacțiune, amintind că fiind vorba de modificare de Statute, urmează, conform art. 46, ca propunerea să întrunească două treimi din numărul total al membrilor Academiei, adică 24 voturi.

Rezultatul votului este: votanți 25; voturi pentru 25.

– D-l Președinte anunță că propunerea, întrunind unanimitatea și două treimi din numărul total al membrilor, a fost admisă.

Se procede la vot asupra propunerii prezentate în ședința de ieri, pentru modificarea art. 24 din Statute, cu privire la alegerea membrilor.

Rezultatul votului este: votanți 25 ; voturi pentru 23, contra 2.

— D-l Președinte anunță că propunerea, neîntrunind două treimi din numărul total al membrilor, urmează să se pună a doua oară la vot într'o ședință viitoare, conform art. 64 din Statute.

D-l *Duiliu Zamfirescu* prezentă următoarea propunere pentru modificarea art. 15 din Regulamentul premiilor, semnată de d-sa și d-nii *I. Bianu*, *I. Bogdan* și *Dr. V. Babeș*:

«De multe ori s'a constatat că unele scrieri de valoare nu au fost prezentate de autori la concursul premiilor Academiei, iar premiile sau au

fost date altor scriitori pentru lucrări de valoare inferioară, sau au rămas nedate. De aci a rezultat o evidentă împuținare a încurajării și răsplătirii talentelor și a muncii, pentru cari sunt destinate premiile. Spre a se reduce încâtvà acest inconvenient al actualului mod de procedare, propunem să se adaoge la *art. 15 din Regulamentul Premiilor* următorul alineat:

«In cazul când Secțiunea (sau Comisiunea Premiilor Năsturel) decide că «nici una din operele prezentate de autorii lor la concurs nu merită să fie «premiată, fiecare din membrii ei va aveà dreptul de a prezentà pentru pre«miere și opere cari nu au fost prezentate le concurs în conformitate cu «dispozițiunile de mai sus. Secțiunea va ascultà într'o ședință viitoare ra«poartele propunătorilor și va hotărî asupra lor prin vot dat în condițiunile «prevăzute la art. 15, cu singura restricțiune ca opera propusă să nu mai «fi fost premiată, și să fi apărut în ultimii cinci ani».

— Se decide ca propunerea să se pună la ordinea zilei într'o ședință viitoare.

ȘEDINȚA DELA 8 MAIU 1910.

Președința d-lui *A. Saligny.*

Părintele *V. Mangra* anunță prin scrisoare că, din cauza unor piedici neprevăzute, nu poate luà parte la lucrările sesiunii generale.

D-l *Duiliu Zamfirescu*, ca președintele Comisiunii instituite la Școala de arte frumoase din Capitală pentru acordarea premiului I. Lecomte du Noüy, prezentă lucrările Comisiunii, prin cari se arată că a decis să propună ca valoarea premiului de lei 479,65 să se dea pentru desemnuri de pe antic și să se divizeze în patru părți între elevii: Aurel P. Constantinescu cu lei 179,65, Marin Teodor, Nicolae M. Petre și Constantin C. Dimitriu cu câte lei 100.

Comisiunea mai arată că, chiar dela început, a hotărît să nu se iea în considerație studiile de pe natură, din cauza insuficienței totale a probelor.

— Propunerea Comisiunii se aprobă.

D-l *Duiliu Zamfirescu* zice că mai mulți membri au constatat cu părere de rău, că unul din colegi și încă unul din cei mai asidui, d-l Kalinderu, nu vine la ședințele Academiei, și atunci d-nii Poni, Negruzzi, Istrati și d-sa au crezut că e bine să meargă la d-l Kalinderu și să-l roage a le spune dacă are de formulat vreo nemulțumire în contra Academiei sau că alte cauze personale l-au împiedicat să vină până acum la ședințele noastre. D-l Zamfirescu cunoșteà din cursul anului un incident, anume chestia lega-

tului Demostene Constantinide. Acest legat de 100.000 lei fusese lăsat d-lui Kalinderu pentru Academia Română, ca din venitul lui să se acorde un premiu pentru o lucrare ştiinţifică sau literară sau socială sau de artă, după apreţierea şi voinţa d-lui Kalinderu; iar în caz când d-l Kalinderu n'ar primi acest legat, el să fie primit direct de către Academie, cu aceleaşi obligaţiuni. Asupra acceptării s'au făcut discuţiuni în două şedinţe ale Academiei, în cari au luat cuvântul mai mulţi colegi şi în cari d-l Zamfirescu şi-a arătat punctul d-sale de vedere. D-l Kalinderu ne-a arătat că nu poate venì la Academie tocmai din cauză că, deşi Delegaţiunea i-a adresat în Decemvrie o scrisoare, prin care arătă că această chestie va fi pusă în discuţia sesiunii generale, totuş n'a văzut-o trecută în programa lucrărilor, şi acest fapt îl consideră ca jignitor pentru d-sa. D-l Zamfirescu recunoaşte că trebuià pusă în programă şi, dacă s'a omis, este bine să se scrie d-lui Kalinderu, arătându-i-se eroarea, şi atunci d-l Kalinderu va fi satisfăcut şi va venì la şedinţe.

D-l Preşedinte *A. Saligny* zice că în adevăr a fost la mijloc numai o simplă scăpare din vedere, că nu s'a pus în program chestia legatului Constantinide. D-sa aminteşte că a lipsit trei săptămâni din ţară înainte de deschiderea sesiunii generale şi că chiar a doua zi, după întoarcere, a cerut dela cancelarie datele necesare şi procesele verbale ale şedinţelor dela 13 şi 27 Noemvrie, în cari s'a discutat acceptarea legatului—acte pe cari d-sa le are la biurou din ziua de 3 Maiu. Intenţiunea d-sale erà să pună această chestiune la ordinea zilei între cele dintâi lucrări ale Academiei, căci dorià ca acest incident, cum l-a numit d-l Zamfirescu, să dispară cât mai repede. D-nii Poni şi Istrati cunosc dorinţa ce aveam ca cel mai târziu în cursul acestei săptămâni sa discutăm chestia. Dacă până acum nu s'a pus încă la ordinea zilei, cauza a fost tocmai că aşteptam dintr'un moment într'altul sosirea d-lui Kalinderu. In Decemvrie trecut, Delegaţiunea s'a întrunit în şedinţă specială şi, după discuţie, s'a ajuns la înţelegerea că ea nu poate primì, conform art. 85 din Regulament, legatul Constantinide, şi că acest caz va fi supus plenului în sesiune generală. Hotărîrea Delegaţiunii a fost comunicată d-lui Kalinderu la 16 Decemvrie printr'o adresă semnată de toţi membrii Delegaţiunii. Prin urmare, erà dela sine înţeles că în această sesiune aveà să se discute acceptarea legatului, şi dacă n'a fost pusă în programă, a fost, cum am spus la început, o scăpare din vedere. D-l Preşedinte este cu totul de părerea d-lui Zamfirescu ca să se facă în acest sens o adresă d-lui Kalinderu şi să fie rugat a venì la lucrările noastre.

— Propunerea se aprobă.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 11 MAIU 1910.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny*.

D-l *I. C. Negruzzi* ceteşte comunicarea sa: *Cântecul sau «Stihuirea» lui Grigore Ghica Vodă.*

Academia îşi continuă lucrările în şedinţa intimă.

Părintele Dimitrie Dan, membru corespondent, prezent în şedinţă, aduce în dar, din partea d-lui Constantin Beraru, funcţionar la prefectura din Rădăuţi, un volum manuscript cuprinzând cartea «Panahidnic», tradusă din slavoneşte de Vartolomeu Măzăreanu, Arhimandritul Mânăstirii Putna, la 1768.

— Se decide a se exprimă mulţumiri donatorului, trimiţându-i-se publicaţiuni de ale Academiei; se exprimă de asemenea călduroase mulţumiri părintelui Dan pentru stăruinţele depuse ca să se dăruească Academiei acest preţios manuscript.

D-l *I. Bianu* ceteşte următorul raport privitor la localul Bibliotecii Academiei:

«*Domnule Preşedinte*,

«Chestiunea localului Bibliotecii Academiei preocupă de câţivă ani în mod din ce în ce mai viu Academia. Comisiunea Bibliotecii arată mereu insuficienţa actualului local din toate punctele de vedere, şi raportul Secretarului general repetă la deschiderea sesiunilor generale aceleaşi constatări. In sesiunea trecută, Comisiunea însărcinată cu cercetarea lucrărilor făcute în cursul anului a exprimat îngrijirile sale pentru starea localului, iar Academia—după discuţiunea făcută la 15 Maiu — a luat hotărîrea «ca Delegaţiunea «să se ocupe cu chestia localului, stabilind un program pentru facerea unei «schiţe de plan».

«Aţi binevoit a mă însărcină să vă prezent în scris ceeace am avut onoare a vă expune verbal în privinţa localului necesar pentru colecţiile cari formează Biblioteca Academiei.

«Fiind Bibliotecar al Academiei dela 1879, m'am interesat în mod statornic de instalarea şi organizarea acestor aşezăminte de lucrare ştiinţifică şi—în afară de informaţiile culese din cărţi speciale şi din reviste — am vizitat numeroase biblioteci în călătoriile mele, făcute dela anul 1881 încoace, în multe capitale şi oraşe, dela Moscva până la Oxford şi dela Neapol până la Hamburg.

«Părerile și propunerile ce voiu aveà onoare a vă prezentà sunt întemeiate deci pe de o parte pe cunoștința ce am de trebuințele Bibliotecii Academiei, care s'a desvoltat întreagă în mâinile mele, și pe de alta pe cunoștința despre instalările și organizările bibliotecilor străine.

«Dela sesiunea trecută încoace am mai vizitat două biblioteci:

«1. *Biblioteca federală dela Berna*, însemnată cu deosebire pentru sistemul ei de clasificare și organizare a numeroaselor publicații oficiale federale, cantonale și comunale, cari în timpurile noastre s'au îmmulțit atât de mult, încât formează un material foarte greu de pus în bună ordine pentru folosire și păstrare;

«2. *Biblioteca Universității din Cluj*, instalată în local propriu nou, inaugurat în vara anului trecut. Acesta fiind cel mai nou local special de bibliotecă, construit în proporții relativ mari, vizitarea și studierea lui de aproape poate fi de foarte mare folos, fiindcă autorii lui s'au putut folosì de progresele făcute mai ales în ultimii 30—40 de ani în construirea și instalarea bibliotecilor în Europa și cu deosebire în Statele Unite ale Americei de Nord. Clădirea și instalarea au costat peste un milion de coroane. Am vizitat biblioteca dela Cluj, împreună cu d-l P. Poni, în Octomvrie trecut; asupra ei va apăreà în curând o carte, cuprinzând planurile clădirii și amănunte despre instalare.

«Construirea unui local special pentru Biblioteca Academiei este o necesitate recunoscută și urgentă.

«Statul a cumpărat și a dăruit Academiei localul actual și acest mare și frumos teren, cu două fațade, una pe calea Victoriei de 132 metri, cealaltă pe stradele S-ții Voevozi și a Emigratului de 136 metri, și cu adâncime de 152 metri, pentru definitiva instalare a acestui templu al culturii naționale și pentru organizarea și păstrarea tezaurului rămas din trecuta vieață a neamului. Acest teren va primì acuma o mare îmbunătățire și o mică creștere: îmbunătățirea va sta în aceea că noua stradă largă ce se deschide dela noul parc municipal, care se face pe locul fostei grădini Ioanid în strada Polonă, până în Calea Griviței, va trece în lung peste tot terenul Cantacuzino—Moruzi (Calea Victoriei 131), vecin în tot lungul lui cu terenul Academiei; prin aceasta terenul Academiei va câștigà o a treia fațadă; — creșterea va rezultà de acolo că din terenul Cantacuzino-Moruzi o fâșie dinspre terenul Academiei va rămâneà neocupată de stradă și va trebuì să fie adaosă la acest teren.

«Se va puteà face apoi a treia îmbunătățire, realizându-se ideea D-voastre, de a se deschide o stradă mică (largă de 8 metri) prin fundul terenului Academiei, în lungul terenului Rosetti— Știrbei, din strada Barbu Catargiu până în noua stradă; bucata de teren care ar rămâneà dincolo de această stradă

s'ar vinde și produsul s'ar folosi la plata terenului rămas din terenul Cantacuzino—Moruzi. Astfel terenul Academiei ar ajunge la forma ideală pentru asemenea instalațiuni, adică ar aveà patru fațade formând insulă înconjurată de toate părțile cu strade.

«Terenul ar aveà atunci fațadă de 137 metri și adâncimea de 144 metri.

«Problemul localului Academiei este complex atât pentru cheltuelile însemnate pe cari le reclamă, cât și pentru graba ce este de a se rezolvà cel puțin în parte.

«Soluțiunea practică este după părerea subscrisului - următoarea:

«Intreg localul definitiv al Academiei să fie format din trei corpuri de clădire independente sau cu ușoare legături de comunicare între dânsele (s. e. portice), așezate cu fațada principală spre Calea Victoriei:

«*a)* în mijloc să fie **localul special pentru Academie** cu sălile ei de ședințe și cu odăi pentru cancelariile și serviciile administrației sale centrale;

«*b)* pe partea de teren dinspre casa Cantacuzino — Moruzi să fie **localul Bibliotecii;**

«*c)* pe partea dinspre strada S-ții Voevozi să fie **localul pentru Muzeul** rămășițelor din vieața trecută a neamului.

«Clădirile Bibliotecii și Muzeului să fie depărtate dela stradă cam cu 30 metri, iar clădirea din mijloc pentru Academie să fie și mai înlăuntru cam cu 50 metri.

«Astfel ar rămâneà în față o piață deschisă, în mijlocul căreia s'ar puteà ridicà monumentul lui Alecsandri, ca personificarea regenerării culturii și a literaturii naționale românești.

«Una din aceste clădiri trebue făcută fără întârziere: **localul Bibliotecii,** fiind cel actual neîncăpător, nesigur și impropriu. Făcându-se acuma clădirea Bibliotecii, celelalte două pot fi amânate peste câtevà zecimi de ani, pentrucă — după scoaterea Bibliotecii din actualul local — acesta va fi foarte îndestulător pentru toate celelalte servicii ale Academiei și vor rămâneà încăperi destule pentru așezarea colecțiilor de muzeu, cari sunt adunate și cari se vor mai adunà încă multă vreme; iar încăperile pentru ținerea ședințelor sunt îndestulătoare și solide, fiind bine construite abià de câțivà ani.

«Localul Bibliotecii ar trebuì să cuprindă următoarele încăperi:

«I.—Depozitul de cărți pentru un milion volume;

— Sală de lucru cu 60 locuri de studiu;

— Sală specială pentru consultarea revistelor în curs de aparițiune;

— Incăperi pentru administrație, pentru facerea cataloagelor și pentru primirea nouălor publicațiuni și a ziarelor în curs de aparițiune.

«II.—Local special pentru depozitul manuscriptelor, documentelor și stampelor;

— Sală de lucru deosebită pentru manuscripte, documente, stampe, pentru 30 lucrători.

«III.—Incăpere pentru atelierul de legătorie.

«IV.—Local special pentru cabinetul numismatic, cu depozitul şi biblioteca sa specială.

«V.—Sală de expoziţie permanentă — un muzeu special al cărţilor, al manuscriptelor, documentelor, stampelor şi monetelor.

«Pentru a se face planurile şi devizele acestei clădiri, este necesar să se însărcineze un arhitect sau un inginer, specializat în construcţiuni de clădiri, ca să viziteze şi să studieze mai întâiu, împreună cu Bibliotecarul Academiei, câtevà din cele mai însemnate şi mai nouă clădiri de biblioteci zidite în timpii din urmă, în cari s'au făcut mari îmbunătăţiri atât în modul de construire şi în dispoziţia încăperilor, cât şi în instalaţia interioară.

«După calculele făcute de mine, sunt încredinţat că localul întocmit, după programul arătat şi în proporţiile de cari avem noi trebuinţă, se poate construì în limitele sumei de 800.000 lei, şi alte 400.000 lei ar fi îndestulătoare pentru întreagă instalarea interioară şi mobilarea în condiţiuni pe deplin mulţumitoare.

«Astfel cu suma de 1.200.000 lei s'ar puteà îndestulà aproape pentru un secol această mare trebuinţă culturală a Capitalei Regatului şi a Capitalei culturale a Neamului.

«Planul va trebui să fie astfel întocmit, încât să se prevadă putinţa de a se face cu uşurinţă adaose de aripi nouă la trebuinţă, terenul fiind destul de vast pentru mari desvoltări.

«De unde banii?

«După calculele făcute de mine, Academia poate da din propriile ei venituri, fără să-şi stânjenească activitatea, 45.000—50.000 lei pe an pentru amortizarea unui împrumut de 600 000 lei pentru localul Bibliotecii.

«Statul să contribue cu aceeaş sumă de 600.000 la construirea localului Bibliotecii, prin care Academia face un serviciu public de întâia însemnătate pentru activitatea şi progresul cultural al ţerii, serviciu de care nici un stat modern nu se poate dispensà. Statul nostru s'a descărcat el însuş asupra Academiei de această sarcină, pe care s'a convins că nu o poate îndeplinì singur, când — prin legea dela 11 Aprilie 1901 — a desfiinţat Biblioteca Centrală, pe care o aveà, şi a dăruit colecţiile ei Instituţiei noastre, spre a face ea în locu i acest serviciu datorit studiilor ştiinţifice şi activităţii culturale superioare. Este deci drept ca Statul să contribue cu jumătate la construirea localului, în care să fie instalată biblioteca după toate cerinţele.

«*Domnule Preşedinte,*

«Acesta ar fi modul cel mai direct şi mai simplu, în care — după îndelungile mele chibzuiri — s'ar puteà ajunge să avem mult doritul şi mult necesarul local pentru Biblioteca Academiei. Admiţându-se acest mod de a vedeà şi de a procedà, ar urmà ca chiar în vara sau în toamna acestui an să se facă o călătorie de informaţii; în anul 1911 să se facă planurile, în anii 1912—13—14 să se facă clădirea şi instalaţiunile interioare, în 1915 să se mute şi să se aşeze colecţiile în noul lor local, iar în 1916 — când Academia va serbà a 50-a aniversare a înfiinţării sale — s'ar puteà inaugurà acest templu al ştiinţei şi al cărţii româneşti.

«Aţi organizat şi aţi condus cu energie şi stăruinţă cele mai mari lucrări tehnice pentru trenuri şi navigaţie, cari s'au făcut în ţara noastră—lucrări de sutimi de milioane, faţă de cari aceasta ar fi foarte modestă. Am încredere că, cu mare uşurinţă, veţi puteà face să se realizeze şi această lucrare pentru cărţi şi pentru muncitorii lor.»

D-l *Dr. C. I. Istrati* recunoaşte şi cu această ocaziune marea şi grabnica necesitate a construirii unui local propriu pentru Academie. D-sa crede că ar trebuì făcut nu numai local pentru bibliotecă, ci toate trele aripele de cari vorbeşte d-l Bianu, astfel ca în cel mult zece ani Academia să fie complet instalată în noul ei palat. Se gândeşte cu grijă la o întâmplare nenorocită de foc şi la pieirea colecţiunilor, a comorilor trecutului nostru, cari s'au adunat aici, şi de aceea ar trebuì ca în timpul cel mai scurt să le asigurăm păstrarea. După ce vom aveà aceste localuri, să cerem Statului şi Muzeul de antichităţi, pe care să-l organizăm şi să-l îmbogăţim. Imbogăţirea lui s'ar puteà face, zice d-l Dr. Istrati, prin donaţiuni dela mulţi buni Români, cari au frumoase colecţiuni, cum sunt d-nii Suţu, Bellu şi alţii, cari, văzând că este un local propriu unde să se păstreze acele colecţiuni, le-ar dăruì cu toată încrederea pe care o inspiră Academia noastră. Statul trebue să se îngrijească de această chestie, dar ca să organizeze el de o parte şi Academia de alta, n'ar fi bine, căci şi de o parte şi de alta s'ar face lucrări necomplete. De aceea va trebui ca Statul şi Academia să lucreze în comun, iar cel dintâiu să contribue cu cea mai mare parte a mijloacelor materiale. Având Biblioteca şi Muzeul la un loc, vom aveà la olaltă cultura viitorului cu trecutul nostru. Cât priveşte construirea aripei pentru Bibliotecă, pe care o propune d-l coleg Bianu, nu vede pentru ce ar contribuì Academia cu jumătate din valoarea construcţiunii. Părerea d-lui Dr. Istrati este ca Statul să dea un milion, iar restul de 200.000 lei să-l dea Academia, şi să se achite prin bugetele anuale în

4—5 ani, înscriindu-se câte 50.000 sau 40.000 pe an. Lucrarea să se facă cât mai grabnic; în iarnă să se întocmească planurile, iar în primăvara viitoare să se înceapă construcția.

D-l Președinte *A. Saligny* zice că e bine să se aleagă o Comisiune de mai mulți membri, ca să se studieze chestiunea și să facă apoi propuneri în timpul cel mai scurt posibil.

— Propunerea d-lui Președinte se aprobă și se aleg în Comisiune d-nii: *I. Bianu*, *Dr. C. Istrati*, *I. Kalinderu*, *T. Maiorescu*, *P. Poni*, *A. Saligny* și *D. Sturdza*.

Se cetesc procesele verbale ale Secțiunii științifice pentru ședința dela 8 Maiu, prin cari se arată că Secțiunea a decis cu unanimitate de 11 voturi să propună alegerea d-lui Dr. Gr. Antipa ca membru activ în locul decedatului P. S. Aurelian, și a d-lui General Crăinicianu ca membru corespondent.

— Se decide a se pune la ordinea zilei în ședința de Vineri, 14 Maiu.

Se cetește procesul verbal al Secțiunii literare pentru ședința dela 8 Maiu, prin care se arată că Secțiunea a luat următoarele deciziuni:

a) a acordat premiul Alina Știrbei pentru scrierea în manuscris: *Carte de lectură pentru școalele secundare* d-rei Miller-Verghy, cu condițiunea suspensivă ca lucrarea să fie întregită într'un an conform programului întocmit după actul de donațiune, întregire care să fie supusă la aprobarea Secțiunii în sesiunea anului viitor. Această întregire să fie examinată de o Comisiune compusă din d-nii: *Al. Philippide* și *Duiliu Zamfirescu*.

b) a propune Delegațiunii să acorde drept cheltueli de călătorie o sumă de 400 lei d-lui Tiberiu Brediceanu, tânăr cu o însemnată cultură muzicală, care să culeagă în vara aceasta ariile cântecelor din Maramureș.

— Deciziunea *a)* se iea spre cunoștință; propunerea din urmă se recomandă Delegațiunii spre îndeplinire.

D-l președinte *A. Saligny* propune ca membrii Academiei să facă Luni, 17 Maiu, o excursiune la salinele Slănicului și la Câmpina și Buștenari, în regiunile petrolifere.

— Propunerile d-lui Președinte se primesc cu unanimitate.

ȘEDINȚA DELA 12 MAIU 1910.

Președința d-lui *A. Saligny*.

D-l *I. Bianu* amintește că dela regretatul nostru coleg Augustin Bunea, ales deabia în sesiunea trecută și pierdut în toamna aceluiaș

an, a rămas discursul de recepţiune definitiv redactat, despre: *Stăpânii Ţerii Oltului,* care a fost trimis Academiei de Părintele Moldovanu. Delegaţiunea a hotărît să se tipărească acest discurs, rămas neţinut în şedinţă solemnă şi fără răspuns. El se va împărţi peste câţevâ zile. Răposatul lucrà în ultimii ani la o istorie generală a Românilor, care în idea lui aveà să fie în două volume şi să cuprindă toate fazele vieţii politice, sociale şi culturale a neamului dela origini şi până în zilele noastre. Din această lucrare a redactat pe 117 coale in-folio, scrise pe toate patru paginele: Istoria Românilor, dela început până la capitolul despre Radu I ca Duce al Făgăraşului la 1382. Acest manuscris a fost acuma adus de un nepot al răposatului, d-l Iacob Domşa. Ar fi bine, zice d-l Bianu, ca manuscrisul să fie trimis în cercetarea Secţiunii istorice, spre a se vedeà dacă, în starea în care se găseşte, ar fi bine să fie publicat de Academie.

— Se recomandă Secţiunii istorice.

Dela Secţiunea istorică se comunică următoarele propuneri:

a) de a fi însărcinat d-l N. Docan cu pregătirea unei publicaţiuni asupra părţii româneşti din albumurile de costume din Muzeul Naţional dela Budapesta, fiind d-l Docan rugat să facă Academiei o propunere însoţită de un program amănunţit al lucrării;

b) ca Academia să primească propunerea d-lui arhitect Karl Romstorfer dela Viena, de a publicà cu cheltueala ei un album despre: *Cetatea domnească dela Suceava,* împreună cu o monografie asupra ei.

— Propunerile Secţiunii se aprobă.

D-l Preşedinte aminteşte că pentru şedinţa de astăzi este pusă la ordinea zilei a doua votare asupra propunerii de modificare a art. 24 din Statute, prezentată în şedinţa dela 6 Maiu.

D-l Preşedinte ceteşte din nou proiectul de modificare propus şi se procede la al doilea vot, conform art. 46 din Statute.

Rezultatul votului este: votanţi 25, voturi pentru 25.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea de modificare, întrunind unanimitatea şi două treimi din numărul total al membrilor Academiei, a fost admisă.

In legătură cu această modificare, d-l Preşedinte zice că urmează a se votà, spre a se pune de acord, modificarea art. 62 din Regulament, propusă în şedinţa dela 4 Maiu, dar care trebue să aibă următoarea nouă redacţiune:

«In caz de vacanță a unuia sau mai multor locuri de membri într'o secțiune, acea secțiune sau în lipsă-i colegiul extraordinar de candidare, prevăzut în alineatul 2 al art. 24 din Statute, deliberează în ședință secretă asupra candidaților ce sunt de propus și, cel mai târziu până la a 15-a zi dela deschiderea sesiunii generale, aduce la cunoștința Corpului Academiei, tot în ședință secretă, numele candidaților ce au întrunit majoritate de voturi, comunicând calitățile pe carı s'au întemeiat acele voturi.

«Academia fără discuțiune asupra persoanelor propuse — după trei zile libere dela prezentare — le votează pe rând, observând la această votare dispozițiunile art. 10 al Statutelor.

«Nu se va puteà votà asupra unei persoane ca membru activ sau corespondent înainte de a aveà consimțimântul său scris».

Se pune la vot, al cărui rezultat este: votanți 25, voturi pentru 24, contra 1.

— D-l Președinte anunță că propunerea a întrunit două treimi dın voturile membrilor prezenți și a fost admisă.

D-l Președinte *A. Saligny* zice că pentru ședința de astăzi este pusă la ordinea zilei chestiunea acceptării legatului făcut d-lui I. Kalinderu pentru Academie de răposatul Demostene Constantinide. Asupra împrejurărilor privitoare la acest legat d-sa zice:

«In ședința dela 13 Noemvrie 1909, d-l Kalinderu a adus la cunoștința Academiei că răposatul Demostene Canstantinide, rentier din București, a instituit prin testament un legat prin următoarea dispozițiune:

«Mai las să se dea:

«24. D-lui Ion Kalinderu pentru Academia Română lei una sută de mii (100.000 lei), ca din venitul ei pe fiecare an să se premieze o lucrare științifică sau literară sau socială sau de artă, după aprețierea și voința d-lui Kalinderu.

«In caz însă că multiplele ocupațiuni ale d-lui Kalinderu nu-i permit a primì acest legat cu îndeplinirea sarcinei ce-i las, acest legat se va primi direct de către Academia Română cu această dispozițiune a mea obligatorie».

«In ședința dela 27 Noemvrie, d-l Kalinderu, amintind cele spuse în ședința dela 13 Noemvrie, a cerut ca Academia să iea hotărîre față de dispozițiunea testamentară, care o privește. «D-sa nu renunță la dreptul ce i-l «dă testamentul ca în tot anul să se întreţină cu Academia asupra premiilor «sau întrebuințării ce va fi de dat venitului fondului. Nu va face însă nici «o dificultate Academiei, căci nu stă în firea sa, ci va înlesnì misiunea Aca«demiei și din datoria ce simte că are pentru generosul răposat, care a lăsat «acest legat după îndemnul d-sale».

«Mai departe, răspunzând obiecțiunii că Academia s'ar găsi într'o situațiune falsă, când ar luà o hotărîre asupra premiilor și d-l Kalinderu n'ar admite-o, d-sa a zis că «nu poate face acest lucru, dar că va respectà părerile și deciziunile colegilor și că va fi un sfătuitor și un colaborator. D-sa «nu poate renunță la drepturile ce i se dau, căci dorește să respecte voința «testatorului. Repetă că nu va face cea mai mică dificultate Academiei și «hotărîrilor ce va luà, și roagă să se iea notă de toate acestea».

«In urma discuțiunii ce a urmat la 27 Noemvrie, s'a trimis chestiunea în studiul Delegațiunii, care prin adresa No. III. 6.251 dela 16 Decemvrie 1909 a arătat d-lui Kalinderu că ea, în virtutea art. 85 din Regulamentul general, poate primì numai legate fără vreo obligațiune contrară dispozițiunilor și spiritului Statutelor și Regulamentului, și că asupra celorlalte poate statuà numai plenul în sesiune generală».

D-l Președinte *Saligny* amintește apoi că în ședința dela 8 Maiu s'a decis să fie rugat d-l Kalinderu prin adresă a veni la ședințele noastre, arătându-i-se prin ea că s'a scăpat din vedere punerea în programă a acestei chestiuni.

D-l *P. Poni* zice: După cum a expus colegul Zamfirescu, d-sa cu alți trei colegi au fost la d-l Kalinderu pentru a luà înțelegere asupra modalității acceptării legatului Constantinide. După discuțiunea urmată, s'a convenit cu d-l Kalinderu ca redacția hotărîrii de acceptare să fie următoarea:

«In privința legatului răposatului Demostene Constantinide, Academia, în ședința sa plenară dela 12 Maiu, 1910, decide:

«Se admite, în unanimitate, primirea acestui legat, cu restricțiunea propusă de d-l Kalinderu, ca la finele fiecărui an să se facă cunoscut d-lui I. Kalinderu modul cum a fost întrebuințat de Academie venitul acestui fond, înscris în scriptele sale: «Fondul Demostene Constantinide».

«Se vor aduce mulțumiri, în mod oficial, de Delegațiune d-lui I. Kalinderu pentru constantul interes ce poartă Academiei.

«Decretul să fie făcut în modul următor:

«Se autoriză Academia Română a primì legatul de una sută mii lei, în «scrisuri funciare rurale 5%, ce a fost lăsat d-lui Ion Kalinderu, pentru «dânsa, de către răposatul Demostene Constantinide, prin testamentul său «din 16 Martie 1909, depus la Tribunalul de Ilfov, Secția IV civ. cor.».

După cum se vede, prin această redacțiune, zice d-l Poni, d-l Kalinderu renunță la situațiunea sa de drept, creată d-sale prin testament, de a se dà premiile Constantinide «după aprețierea și voința d-lui Kalinderu». Aceste premii vor fi date deci de Academie după regulele stabilite pentru celelalte premii. Singura condițiune specială va fi ca la finele fiecărui an

să se comunice d-lui Kalinderu modul cum a fost întrebuinţat în cursul anului venitul fondului. Cu această condiţiune, Academia poate deci primi legatul şi această acceptare o propunem în numele celor patru colegi cari au vorbit cu d-l Kalinderu. De asemenea propunem să se aducă mulţumiri oficiale d-lui Kalinderu pentru interesul statornic ce poartă Academiei.

— Se pune la vot propunerea d-lui Poni şi se aprobă cu unanimitate.

D-l Preşedinte *A Saligny* aminteşte că Academia a decis la 6 Maiu să se continue cu facerea portretelor membrilor răposaţi. Pentru ca această lucrare să se facă bine şi cu un permanent control, d-sa crede folositor să se numească o Comisiune specială şi propune să fie aleşi d-nii: *I. Kalinderu, I. C. Negruzzi* şi *Duiliu Zamfirescu.*

— Propunerea d-lui Preşedinte se aprobă.

ŞEDINŢA DELA 13 MAIU 1910.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

Dela d-l D. G. Kiriac, profesor la Conservatorul de muzică din Capitală, se primeşte propunerea ca Academia să publice o colecţie de cântece populare româneşti, culese din Bihor de profesorul B. Bartók dela Conservatorul de muzică din Budapesta, dând jumătate din cheltuelile de călătorie făcute pentru culegerea lor; totdeodată d-l Kiriac arată că Academia poate primi spre a păstrà în colecţiile sale un exemplar din fonogramele ariilor culese de d-l Bartók, restituind numai cheltueala pentru facerea lor, de 1 leu 85 bani bucata.

— Se recomandă spre examinare Secţiunii literare.

D-l *I. Bianu* aminteşte că Delegaţiunea a hotărît a se tipărì discursul de recepţiune rămas dela regretatul Aug. Bunea, şi s'a dispus a se pune în fruntea broşurii portretul autorului. D-l Bianu întreabă dacă n'ar fi potrivit ca tot acolo să se pună şi o scurtă notă asupra colegului ales anul trecut şi decedat înainte de a aveà ocazia să se prezente la Academie.

— Se decide ca d-l *Bianu* să întocmească această notă.

D l Preşedinte *A. Saligny* aduce la cunoştinţă că Duminecă viitoare se va face la Ateneul din Capitală inaugurarea bustului lui Ion Ghica. Acest ilustru bărbat a fost principalul organizator al Academiei în întocmirea ei actuală şi a stat în fruntea ei ca Preşedinte timp de 13 ani. Academia nu poate lăsà să treacă această serbare, fără să iea partea cuvenită la dânsa.

Propune deci ca Instituțiunea noastră să asiste in corpore și colegul nostru d-l Dr. Istrati, care îi este urmașul în Academie, să rostească o cuvântare în numele ei.

— Propunerea d-lui Președinte se aprobă.

ȘEDINȚA DELA 14 MAIU 1910

Președința d-lui *A. Saligny*

Se cetește raportul d lui *T. Maiorescu*, Președintele Comisiunii speciale a premiului Năsturel de 4.000 lei, prin care se arată că Comisiunea a decis în ședința ei de ieri, să acorde premiul d-lui B. Delavrancea pentru scrierea sa: *Apus de soare*.

— Se iea spre cunoștință.

Secțiunea istorică arată că la concursul premiului G. San-Marin de 2.000 lei, cu subiectul: *Expunerea tuturor felurilor de intervențiune a Statului în relațiunile dintre capital și muncă, în folosul muncitorilor*, s'au prezentat două manuscrise: unul cu deviza: «Labor omnia vincit» și altul cu deviza: «Il y a une espèce de honte d'être heureux à la vue de certaines misères» (La Bruyère). In urma rapoartelor Comisiunii speciale, Secțiunea a decis în ședința ei de ieri să acorde premiul celui de al doilea manuscris, al cărui autor s'a constatat că este d-l N. Petrescu-Comnen.

— Se iea spre cunoștință.

D-l Președinte *A. Saligny* amintește că pentru astăzi sunt la ordinea zilei propunerile Secțiunii științifice pentru alegerea d-lui Gr. Antipa ca membru activ și a d-lui General Gr. Crăinicianu ca membru corespondent. Tot pentru azi s'a fixat și discuțiunea asupra propunerii făcute la 7 Maiu, pentru adaosul unui nou alineat la art. 15 din Regulamentul premiilor.

D-l *L. Mrazec* cetește următoarea expunere, pe care s'a bazat Secțiunea științifică, spre a propune alegerea de membru activ a d-lui Gr. Antipa:

«D-l Dr. Gr. Antipa, care și-a făcut studiile sale la Iena, la celebrul naturalist Haeckel, și în Stațiunea zoologică dela Neapol, a desfășurat întors în țară o activitate foarte rodnică atât pe terenul științei pure, cât și pe acela al aplicațiunilor sale economice.

«Numeroasele lucrări științifice ale d-lui Dr. Antipa sunt din domeniul anatomiei comparate și mai ales de zoologie.

«Din cele dintâi trebue relevată lucrarea sa asupra glandei Thymus la Selachieni.

«In lucrările sale de zoologie propriu zisă, întâlnim întâiu cercetări asupra Meduzelor, lucrări făcute atât din punct de vedere istologic și al anatomiei comparate, cât și din punct de vedere al sistematicei acestor animale.

«Apoi întorcându-se în țara, s'a ocupat în special cu studiul faunei ihtiologice a apelor noastre. Aceste lucrări asupra peștilor sunt de cea mai mare însemnătate științifică. In ele ni se relevă nu numai cercetătorul scrupulos, dar mai ales omul de știință cu concepțiuni largi, care între altele a stabilit o nouă clasificare generală a Clupeidelor, o familie însemnată de pești migrători, care este reprezentată în bazinul Mării Negre prin numeroase specii.

«De o deosebită importanță sunt și studiile sale asupra Acipenseridelor Mării Negre și ale Dunărei, în cari pentru întâia oară se atrage atențiunea asupra unui număr mare de forme intermediare, de bastarzi.

«In toate lucrările sale de ihtiologie întâlnim date din cele mai interesante despre biologia peștilor, ce aruncă o lumină nouă asupra felului de vieață a acestor animale din apele noastre.

«In urma acestor lucrări d-l Antipa a trecut în fruntea ihtiologilor și este universal recunoscut ca cel mai bun cunoscător al Ancipenseridelor europene.

«Importanța observărilor sale biologice l-a condus la stabilirea unor principii în exploatarea pescăriilor, cari constituesc unul din izvoarele principale ale economiei noastre naționale. Intr'adevăr rezultatele obținute prin legea pescuitului, în care sunt exprimate aceste principii și cari au fost elaborate de d-l Dr. Antipa, sunt *unul din succesele* cele mai frumoase, cari s'au obținut în aplicarea științei la o ramură economică.

«De altfel cred că nu poate să fie o dovadă mai strălucită de recunoașterea dreptății principiilor ce au călăuzit pe d-l Dr. Antipa la facerea legii și aplicarea ei, decât faptul că Statele vecine, Bulgaria și Serbia, le-au adoptat cu totul la alcătuirea legilor lor. Și astăzi este tendință manifestă de a le introduce și în toată Rusia.

«Dar activitatea d-lui Dr. Antipa s'a manifestat și pe terenul didactic. Ca Director al Muzeului de istorie naturală a creat un muzeu după metodele cele mai nouă și în mare parte originale, care muzeu de sigur nu este unul din cele mai mari, dar, cum s'a exprimat un savant străin: «este fără în-«doeală unul din cele mai frumoase».

«Preocuparea sa principală, care se oglindește în concepția aranjării colecțiilor, a fost înainte de toate de a face educația științifică a vizitatorului, de a arătă animalul, pe cât a fost posibil, în mediul său și de a demonstră descendența și înrudirea speciilor.

«Publicațiile d-lui Dr. Antipa sunt scrise într'o limbă românească curată, lipsită de neologisme nefolositoare și într'un stil foarte limpede. Grație d-sale posedăm astăzi toate numirile din limbajul locuitorilor de pe malul apelor

referitoare la pești, instrumente de pescuit, la formele de teren, bălți, etc., îmbogățindu-se astfel cunoștințele noastre asupra unei părți din limba română, aproape necunoscută.

«D-l Dr. Antipa a fost ales membru corespondent în 1907. Erudițiunea sa științifică adâncă, cunoștințele sale variate, munca rodnică neîntreruptă pe terenul științific și economic, pe care o desvoltă de când s'a întors în țară, ne sunt dovezi suficiente pentru a-l desemnà ca chemat să ocupe locul regretatului nostru coleg P. S. Aurelian».

Se procede la vot, al cărui rezultat este: votanți 27; voturi pentru 23, contra 4.

— D-l Președinte anunță că propunerea a întrunit două treimi și proclamă pe d-l *Gr. Antipa* membru activ al Academiei.

D-l *St. C. Hepites* cetește următoarea expunere, pe care s'a bazat Secțiunea științifică, spre a propune alegerea d-lui General Gr. Crăinicianu ca membru corespondent:

„*Domnilor Colegi,*

«Printre specialitățile tehnice cari intră în atribuțiunile Secțiunii noastre științifice este fără îndoeală și cea referitoare la chestiunile militare.

«In armata noastră se lucrează, trebue s'o recunoaștem, în toate direcțiunile militare cu mult spor și bine. De aceea pe de o parte, pentru a-și satisface trebuințele ei, iar pe de alta pentru a încurajà și răsplătì pe eminenții noștri scriitori militari, Secțiunea științifică nu poate lăsà neocupat de un militar locul regretatului nostru membru corespondent, Generalul C. Brătianu.

«Desemnând cu unanimitatea membrilor săi pe d-l General Grigorie Crăinicianu, pentru a-l supune alegerii Domniilor-Voastre ca membru corespondent, Secțiunea mi-a dat însărcinarea, negreșit ca unul ce sunt veteran, de a expune Academiei considerațiunile pe cari s'a bazat dânsa în desemnarea ce a avut onoarea a vă face.

«In materie de fortificațiuni, ideile originale ale Generalului Crăinicianu, încă de pe când erà căpitan, au făcut înconjurul lumii, și după cum nu este nici un tratat vechiu sau modern de fortificațiune, în care să nu se găsească numele Mareșalului Vauban — primul dintre ingineri cum îl numià Voltaire, — nu este astăzi nici un tratat modern de această materie, care să nu se pronunțe favorabil ideilor formulate de compatriotul nostru și puse în practică de el însuș, pentru a asigurà — prin așà numitele raveline-caponiere — apărarea curtinelor sau liniilor de șanțuri între punctele de sprijin ale unei pozițiuni fortificate.

«Reușind, sub direcțiunea Generalului Argetoyanu, pe atunci Colonel, a

a i se adoptă ideile, și aplicându-le la unele forturi și baterii cari formează cetatea București, a redus cheltuelile de construcție cu o sumă foarte însemnată, vreo cinci milioane lei.

«Ca inginer de fortificațiune, Generalul Crăinicianu este cunoscut ca inovator în organizarea modernă a cetăților în sistemul defensiv al României și în construcția cupolelor, fără a ne oprì asupra altor multe inovațiuni, ce i se datoresc pentru asigurarea bunului traiu al trupei, ca de pildă corturile-barace, sobele de tablă ondulată, sistemul de ventilațiune și altele cari arată în deajuns iubirea și îngrijirea pe cari le are dânsul pentru soldat, și Maiestatea Sa Regele, în Inaltul său ordin de zi pe armată, cu ocaziunea zilei trecute de 10 Maiu, zice cu multă dreptate: «Tăria armatei se sprijină «pe iubirea și îngrijirea superiorului pentru soldat».

«Din primele momente ale răsboiului, Locotenentul Crăinicianu — sub luminata conducere a mult regretatului învățat constructor militar Maior și apoi General Zamfir Gheorghiu, om de o adevărată valoare științifică — începù a pune în practică, mai întâiu la Calafat, apoi la Plevna și Vidin, cunoștințele de fortificațiune ce-și asimilase, în Școala de aplicațiune, de artilerie și geniu din Bruxelles, din lucrările renumitului General Brialmont, mare meșter în arta fortificațiunilor.

«Cu spiritul său critic, ingenios și eminamente scrutător, *Cursul de fortificațiune*, (1) ce Căpitanul Crăinicianu începù a publicà în 1881, reprezentă ideile de fortificațiune acceptate pretutindeni pe atunci, însă sistematizate pe un fond didactic aplicat la istoricul fortificațiunilor și la cunoștințele tehnice ale acestui act, sistematizare ce nimeni nu făcuse înaintea sa.

«Unul din cele 5 volume ale acestui *Curs de fortificațiune*, ce a apărut între anii 1881 și 1887, prezentat la premiile Academiei Române în 1883, a obținut premiul Năsturel în temeiul raportului foarte favorabil al mult regretatului nostru coleg Generalul Fălcoianu, cel dintâiu militar care a aparținut corporațiunii noastre.

«Intre altele raportorul ziceà:

«Opera Căpitanului Crăinicianu are marele merit de a fi prima lucrare «completă de felul acesta în limba română . . . . concentrând în opera sa «nu numai principiile artei fortificațiunii stabilite de oamenii de geniu re«putați, dar încă exprimând în mod clar și științific aplicările fortificațiunilor «făcute de armata română în timpul campaniei din Bulgaria în 1877—8». (2)

(1) Aceste 5 volume cuprind. I. Istoricul și tehnologia fortificațiunilor în general, 1881; II. Principiile fortificațiunilor pasagere, 1882; III. Aplicațiunea fortificațiunilor pasagere, 1885; IV. Fortificațiunea permanentă și semipermanentă, 1886; V. Lucrări tehnice de campanie, 1887.

(2) *Analele Academiei Române*, V, 1884, *Desb*, p. 192.

«In deceniul ce a urmat răsboiului nostru victorios s'au făcut artei fortificațiunilor modificări radicale din cauza marilor progrese ce s'au realizat de artilerie pe de o parte prin perfecționarea foarte însemnată a gurilor de foc cu tragere curbă, cari au ajuns a aveà o mare preciziune, iar pe de altă parte prin invențiunea proiectilelor încărcate cu materii explozive, ceeace a procurat armatelor o putere de distrugere necunoscută până acì.

«In noua sa operă, intitulată: *Nou curs de fortificațiune* (1) — publicată în trei volume între 1889 și 1892 și din care al doilea volum a fost deadreptul imprimat în *Le Journal des sciences militaires* din Paris, iar al treilea a fost tradus în franțuzește de Căpitanul Lamouche — Locotenentul-Colonel Crăinicianu, ținând socoteală de aceste progrese ale artileriei, studiază fiecare perioadă nu numai din punctul de vedere al organizării și constituirii cetăților, dar și din acela al atacului lor și al aplicării fortificațiunilor la apărarea teritoriului.

«In cursul celor 20 de ani de profesorat, Generalul Crăinicianu a dat la lumină litografiate mai multe alte cursuri de fortificațiune, din cari citām:

a) Cursul Școalei militare de infanterie și cavalerie în 2 volume; (2)

b) Cursul Școalei de aplicațiune de artilerie și geniu în 9 volume; (3)

c) Cursul Școalei superioare de răsboiu în 2 volume. (4)

«Publicarea tuturor acestor cursuri de fortificațiune și a altor multe scrieri referitoare la această materie a avut o înrâurire capitală asupra învățământului nostru militar în această specialitate.

«Activitatea literară a Generalului Crăinicianu nu s'a mărginit numai la arta fortificațiunilor, ci a îmbrățișat o mulțime de alte chestiuni referitoare mai cu seamă la arta răsboiului și la geografia militară, lucrări ce au apărut în volume sau broșuri răslețe. (5)

---

(1) Cele trei volume ale acestei opere cuprind: I. Istoricul și tehnologia fortificațiunilor în general, 1890; II. La fortification permanente actuelle, publicată în «Le Journal des sciences militaires», Paris 1889; III. Fortificațiune pasageră actuală, 1892, tradusă în limba franceză de Căpitanul Lamouche, Paris 1894.

(2) Cuprinzând respectiv Fortificațiunea permanentă și Fortificațiunea pasageră; cursul a fost profesat între anii 1879—1887

(3) Profesat între anii 1881—1891 și tratând respectiv: I. Istoricul și tehnologia fortificațiunilor în general; II. Principiile și elementele fortificațiunii permanente; III. Apărări accesorii și elementele fortificațiunii permanente; IV Aplicarea fortificațiunii permanente; V. Atacul și apărarea cetăților; VI Fortificațiunea pasageră; VII. Lucrări tehnice de campanie; VIII. Fortificațiunea provizorie, IX. Serviciul special al geniului.

(4) Profesat între anii 1889 1896, cuprinde respectiv fortificațiunea permanentă și fortificațiunea pasageră.

(5) Dintr'însele putem cità: 1. O primă lecție din răsboiul nostru, 1879. 2. Constituirea cetăților și fortificarea țerilor, cu aplicație la România, 1883; 3. Expériences sur les

«Printre acestea prezentă un deosebit interes scrierile: *Utilitatea cetăților*, *Frontiera Carpaților* și recenta publicațiune *asupra exercițiilor de manevră*.

«In cea dintâi, apărută în 1889, autorul, ca răspuns la discursul din Cameră al Principelui Nicolae Bibescu, susține cu argumente puternice și convingătoare necesitatea și utilitatea cetăților în apărarea unei țeri. «Punând «binele țerii mai presus de toate, scrie autorul, noi am susținut totdeauna «utilitatea cetăților și am luptat pentru ele, aproape singur, prin publicitate «și prin conferințe, încă dela 1881 când s'au început lucrările în țară. Aceasta, «pentrucă am avut în totdeauna sincer convingerea că cetățile sunt folosi-«toare».

«A doua carte: *Frontiera Carpaților* este fructul studiilor pe teren întreprinse în anii 1888, 1889 și 1890 și are o mare importanță prin ideile de apărare pe cari le exprimă.

«A treia, recenta lucrare: *Note asupra exercițiilor de manevră și de luptă ale infanteriei*, apărută anul trecut, este un vade-mecum luminos și indispensabil tuturor ofițerilor. El a fost atât de bine apreţiat în cercurile militare străine, încât este, în mare parte, cauza pentru care Generalul Crăinicianu a fost onorat cu invitațiuni personale dela Moștenitorul Tronului Austro-Ungariei și dela Impăratul Germaniei, spre a asistà la marile manevre ale armatelor acestor țeri în toamna anului trecut.

«Trebue să mai citez și broșura intitulată: *Limba română în armată*, din care am dinaintea ochilor a doua ediţiune apărută în 1894. Izbindu-se, la fiecare moment, de greutatea cu care se pot exprimà în românește terminii tehnici, fără de cari nu se poate face știință, autorul recunoșteà că: «Poci-«tura limbii a mers atât de departe, încât trebue o reacţiune», și cereà Academiei noastre să se pună în capul acestei reacțiuni, ca «să facă dânsa «ceeace ar fi rezultat în mod firesc dintr'o desvoltare progresivă și regulată «a culturii noastre naționale. A lăsà încă formarea limbii pe seama specia-«liștilor, este a lăsà să se introducă în limbă cele mai nepotrivite vorbe».

«Numeroase lucrări publicate în revistele: *Ostașul* (1), *Revista Armatei*, (2)

coupolles, 1886; 4. Neutralitatea României într'un viitor războiu, 1887; 5. Utilitatea cetăților, răspuns la discursul Principelui Bibescu, 1889; 6 Corturi de tabără și corturi-barace, 1889; 7. Conferință asupra sistemelor defensive ale țerilor și României, 1890; 8. Limba română în armată: 1-a ed. 1890, 2-a ed 1894; 9 Geografia militară. Frontiera Carpaților, Studiu pe teren în 1888—90, 1894; 10 Un domn deputat în sesiunea Camerelor din 1896; 11. Note militare, 1907, 12. Note asupra exercițiilor de manevră și de luptă ale infanteriei, 1909.

(1) In colecțiunea din anii 1881—1882 articolul: Răspuns ziarului *Ostașul* asupra observațiunilor sale relative la *Cursul de fortificațiune pasageră*, apărut de curând.

(2) In colecțiunile anilor 1883, 1886, 1887 s'au publicat următoarele: Situațiunea strategică a României și sistemul ei de apărare, 1883; Chestiunea fortificațiunii României,

Cercul publicațiunilor militare — această din urmă publicațiune sub direcțiunea imediată a Generalului Crăinicianu până la transformarea sa, în 1904, în *Buletinul Armatei și al Marinei,* (1) — mai dau dovada unei activități literare foarte importante.

«Nu se cuvine să omitem de a menționă străduința pusă de dânsul pentru a pune la îndemâna ofițerilor numeroase manuale pentru întregirea cunoștințelor militare ale ofițerilor prin darea la lumină a unei întregi biblioteci, care apropie suta de volume, ca publicațiuni răslețe ale *Cercului publicațiunilor militare* sau ale *Buletinului Armatei și al Marinei.*

«Numeroasele proiecte, (2) ce a redactat în împrejurări diferite, sunt iarăș dovada cunoștințelor sale întinse, în ceeace privește apărarea țerii noastre.

«In fine comunicațiunile ce a făcut Academiei Române asupra Cetățuii din satul Probota, în valea Siretului, asupra bisericii din comuna Baia în Mehedinți, pe peretele din afară al căreia este zugrăvită o cetate chiar în timpul de atac, și în fine asupra Cetății Neamțu, dovedesc interesul ce recomandatul Secțiunii noastre poartă lucrurilor ce sunt în legătură cu știința sa de predilecțiune. (3)

«Generalul Grigorie Crăinicianu s'a născut în București la 20 Iulie 1852, din părinți originari dela Crainici din Mehedinți. Tatăl său văzuse în casa părinților săi pe Tudor Vladimirescu, strângându-se cu pandurii lui și cu ispravnicul județului Crăinicianu.

«Bursier în Liceul Sf. Sava, a fost în totdeauna premiant până în clasa VI, după care intră în 1869, întâiul la clasificațiune, în Școala militară din Iași, pe care eu tocmai atunci o terminasem. Ieșit cu gradul de sublocotenent de

---

1883; Discuțiuni asupra apărării României, 1883; Fortificațiunea țerilor după ziarul *România*, 1886; Experiențele cupolelor din București, 1886; Școalele noastre militare, 1886; Ducerea ofițerilor români în străinătate, 1886; Istoria răsboiului nostru din 1877/8—1886; Disciplina militară, 1886; Luptele Românilor în răsboiul din 1877/8—1886; Chestiunea cupolelor experimentate la București, 1886, Limba noastră în armata română, 1887; Școalele militare în Spania, 1887; Neutralitatea României într'un viitor răsboiu, 1887; Forțele Austriei și României, 1887.

(1) In colecțiunea din anii 1906/7, articolul *Note militare.*

(2) Printre ele cităm: Proiecte de fortificațiune pasageră: șanțuri, adăposturi, baterii, raveline-caponiere, organizarea unui câmp de bătaie, 1879—1892; Capul de pod dela Cernavoda, 1898—9; Pozițiunea dela Buhăești, 1899; Capul de pod dela Țăndărei, 1900; Pozițiunea dela Târgu-Frumos, 1901; Proiectul de studii al Școalei de aplicație română de 500 m și 1.000 m în sistemul bastionat și poligonal, 1879—1885; Organizarea unei cetăți moderne, 1889; Forturi și baterii permanente la cetatea București, 1888—92; Organizarea defensivă a României, 1883—1890; Blockhausele dela Cernavoda, 1897; Capul de pod dela Cernavoda, 1901—4.

(3) *Analele Academiei Române,* XIII, *Desb.*, p. 2, 1892.

geniu în 1873, ca şef al promoţiunii sale, fu trimis să-şi completeze studiile în Şcoala de aplicaţiune, de artilerie şi geniu din Bruxelles, pe care o termină cu un splendid succes, şi de unde se întoarse în ţară în 1877, în ajunul răsboiului nostru, pe care l-a urmat dela început până la căderea Vidinului, la care a luat parte.

«Trecând succesiv, totdeauna la alegere, prin toate gradele ierarhiei militare, obţinù, în anul trecut, epoletul de general de divizie, cel mai înalt grad în cadrele armatei noastre.

«Activitatea Generalului Crăinicianu pe terenul militar, consemnată într'o mare mulţime de scrieri, a îmbrăţişat, după cum am încercat să arăt, nu numai ştiinţa fortificaţiunii—al cărui întemeietor la noi se poate negreşit zice că este el, — dar încă diversele chestiuni cari privesc arta răsboiului nu i-au rămas deloc străine, ceeace l-a indicat spre a fi numit şeful Marelui Stat Major al armatei, care este, fără nici o îndoeală, cea mai înaltă poziţiune în armata unui Stat, al cărui comandant suprem este însuş Capul Statului.

«Acum, Generalul Crăinicianu are onoarea de a fi unul din consilierii Tronului, ca Ministru de Răsboiu».

Se procede la vot, al cărui rezultat este: votanţi 27; voturi pentru 21, contra 6.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea a întrunit două treimi şi proclamă pe d-l General Gr. Crăinicianu membru corespondent al Academiei.

D-l *I. Bianu* ceteşte din nou expunerea de motive şi propunerea prezentată la 7 Maiu a. c. pentru adaosul unui nou alineat la art. 15 din Regulamentul premiilor.

D-l *I. Caragiani* zice că, în cazul când s'ar admite această propunere, n'ar mai fi egalitate între concurenţii la premiile Academiei. In adevăr, lucrările acelora, cari cer ei înscrierea, se primesc până la 31 Decemvrie şi pentru examinarea lor sunt patru luni de zile, astfel că membrii pot să le cerceteze cu deamănuntul; lucrările, cari au să fie propuse de membri, pot venì numai spre sfârşitul sesiunii generale, şi deci ele nu pot fi examinate de membrii Secţiunilor sau ai Comisiunilor decât în 2—3 zile. In asemenea caz votul s'ar face în necunoştinţă de cauză. D-sa este de părere să nu se admită propunerea.

D-l *P. Poni* are de făcut două observaţiuni: întâiu, se poate întâmplà ca autorul operei, prezentate spre premiere de un membru, să nu consimţă a fi judecat de Academie şi poate chiar să refuze şi premiul, în caz când i s'ar acordà. Din acest punct de vedere nu este bine să expunem Academia la asemenea neplăceri. A doua greutate provine din natura premiilor şi a actelor lor de fundaţiune. In adevăr premiul Lazăr, care se dă prin Secţiunea

științifică, se acordă pentru opere tipărite din doi în doi ani (în ceilalți ani se dă pentru lucrări în manuscris), iar premiul Eliade-Rădulescu, care se dă prin Secțiunile literară și istorică, se acordă de una din aceste Secții din patru în patru ani. Cu premiile Năsturel, chestiunea e și mai complicată. Premiul de 4.000 lei se dă, după testament, celei mai bune lucrări apărute în cursul anului, iar Marele Premiu, din patru în patru ani, operelor celor mai meritorii apărute în acest interval de timp. In propunerea, care se discută, s'a pus, pentru toate premiile, terminul de cinci ani. Vedeți prin urmare, zice d-l Poni, la ce complicațiuni am ajunge, și conchide cu rugămintea să se modifice propunerea, ținându-se seamă de aceste observațiuni.

D-l *I. C. Negruzzi* zice că, în afară de observațiunile d-lui P. Poni, se mai poate întâmplà ca o scriere, care în anii precedenți fusese înscrisă la un premiu, dar nepremiată, nu din cauza lipsei de valoare, dar pentrucă au fost altele mai meritorii, să fie propusă posterior de un membru și premiată. In asemenea caz, Academia ar cădeà în contrazicere cu ea însăș. Și apoi, precum bine a observat d-l Caragiani, secțiunile și comisiunile nu vor aveà în acest din urmă caz destul timp ca să se convingă de valoarea lucrării prezentate.

D-l *Duiliu Zamfirescu*, care este între semnatarii propunerii, zice că n'a avut norocul să fie înțeles bine, căci d-sa nu vine cu propunere de răsturnare a actualelor norme pentru acordarea premiilor, ci dorește numai să se îndrepteze o situațiune de fapt, care de multe ori a atins prestigiul Academiei. Numai atunci să se uzeze de acest nou alineat, când un premiu oarecare nu s'ar acordà nici unei scrieri din cauza insuficienței lor, și când alte lucrări de valoare n'au fost înscrise de autorii lor la concurs. Este în simțimântul nostru al tuturor, că de multe ori s'au acordat premii pentru lucrări mediocre, pe când altele, ai căror autori din modestie ori timiditate n'au venit să solicite premiul, au rămas nepremiate, deși aveau valoare covârșitoare. Acest rău dorește d-l Zamfirescu să fie îndreptat: anume premiile Academiei să se dea meritului, nu mediocrității. D-sa arată cum anul trecut Comisia Marelui Premiu Năsturel s'a găsit în neputință să acorde premiul unei scrieri de mare valoare, din cauză că pe de o parte premiul erà indivizibil, și că pe de alta nu corespundeà pe deplin cuprinsul ei cu dispozițiunile testamentare. Ei bine, prin propunerea ce se discută, tindem ca și unei asemenea lucrări să putem da în anii viitori alt premiu din propria noastră inițiativă, căci autorul nu se mai poate înscrie, până nu reface opera în nouă edițiune. Răspunzând obiecțiunii d-lui Poni, că s'ar puteà întâmplà ca autorul să nu voească a primi premiul, d-l Zamfirescu zice că aceasta este chestie de psihologie omenească. Cazul va fi însă așà de rar, încât de el nu ne putem teme. Terminul s'a fixat la cinci ani, ca să nu fie prea

departe, dar dacă e trebuinţă să-l schimbăm sau să găsim altă formulă, s'o facem. In tot cazul trebue să căutăm a înlăturà răul, pe care cu toţii îl cunoaştem.

D-l *N. Quintescu* este cu totul de părere că trebue să se îmbunătăţească regulamentul, ca să putem acordà premiile în chipul cel mai nimerit, şi aceasta este dificultatea cea mai mare. Până acum d-sa nu cunoaşte vreo operă de valoare, afară de a lui Eminescu, care să nu ne fi fost prezentată la premii. Şi apoi cine opreşte pe autori să nu vină la premiile noastre: modestia sau teama că nu-i vom judecà drept? Dacă talentele doresc să fie încurajate, n'au decât să se adreseze nouă cu încredere. Când unul din membri va veni cu propunerea de premiere, nepărtinirea se va împuţinà, căci intervine ca element nou colegialitatea şi prietenia. De altă parte, din contră, se vor naşte animozităţi şi bănueli între colegi, ceeace este bine să nu se întâmple. De aceea d-sa este contra propunerii.

D-l *Dr. V. Babeş* zice că şi d-sa a semnat propunerea ce se discută, în convingerea că prin admiterea ei se va umpleà o lacună în decernerea premiilor. In adevăr impresia generală, pe care o avem cu toţii, este că acordăm puţine premii şi mai ales prea puţine pentru lucrări manuscrise, şi că nu prea le acordăm anume lucrărilor celor mai bune, şi aceasta din cauză că mulţi din autori nu se înscriu, fie că nu cunosc regulele noastre, fie din modestie. In domeniul medicinei d-sa cunoaşte multe lucrări de o valoare incontestabilă, unele publicate mai ales în reviste, cari în multe cazuri sunt superioare acelora ce se înscriu aici. Redacţia propunerii însă trebue îmbunătăţită, ca să nu se facă nedreptate autorilor cari solicită ei premiile, faţă cu cei propuşi de membri. Terminul să nu fie de cinci ani, ci acela al premiului respectiv; apoi propunătorul să aducă consimţimântul autorului, cum se aduce la alegerea de membri. Mai departe, să nu se propună premierea lucrărilor, cari au mai fost înscrise mai nainte, dar n'au fost premiate. Obiecţiunii că nu va fi timp pentru examinare, d-l Dr. Babeş răspunde că ea nu este întemeiată, deoarece şi lucrările înscrise cu patru luni înainte de sesiune tot de un singur membru se cercetează şi anume de specialistul în materie. De sigur colegul care va face propunerea, o va face în deplină cunoştinţă de cauză; şi chiar cu mai multă convingere decât pentru lucrările ce de multe ori i se dau din oficiu să le cerceteze.

D-l *N. Gane* este contra propunerii pentru multe din obiecţiunile ce s'au făcut, d-sa relevând şi pe aceea, că se poate întâmplà, şi aceasta destul de des, ca o lucrare propusă de un membru să nu fie premiată, şi atunci autorul cu drept cuvânt ar puteà să ne întrebe pentru ce l-am pus la premii, când nu-l premiem şi când el n'a cerut distincţiunea noastră? Şi apoi cum

s'a mai spus, Academia va fi într'o situaţiune grea, când cel premiat ar refuză premiul. De aceea d-sa roagă să se respingă propunerea.

D-l *P. Poni* zice că trebue să se găsească o soluţiune practică, care să împace toate dorinţele, căci, precum se vede, chiar unii din subscriitorii propunerii au formulat obiecţiuni. Părerea d-sale este să se amâne discuţia şi să se refacă redacţia.

D-l *Duiliu Zamfirescu* roagă ca Academia să decidă dacă respinge propunerea, cum a cerut d-l Gane, sau dacă admite în principiu îmbunătăţirea regulamentului premiilor, adică dacă se iea în considerare propunerea făcută după iniţiativa d-sale.

— Se iea în considerare propunerea şi se aprobă părerea d-lui Poni.

ŞEDINŢA DELA 15 MAIU 1910.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

Se ceteşte procesul verbal al Secţiunii ştiinţifice pentru şedinţa dela 13 Maiu, prin care se arată că Secţiunea a decis să propună a se tipări în *Publicaţiunile Fondului Adamachi* scrierea d-lui I. A. Scriban: *Contribuţiunî la anatomia Hirudineelor.*

— Propunerea Secţiunii se aprobă.

Se ceteşte procesul verbal al Secţiunii ştiinţifice pentru şedinţa dela 15 Maiu, prin care se arată că Secţiunea a ales Comisiunea compusă din d-nii: *Dr. C. Istrati, Dr. V. Babeş* şi *Gr. Antipa,* care să examineze lucrările ce se vor prezentà la concursul premiului Lazăr din 1911, cu subiectul: *Animalele domestice din România.*

— Se iea spre cunoştinţă.

Cuvântarea d-lui Dr. C. I. Istrati, la desvelirea bustului lui Ion Ghica, în grădina Ateneului din Capitală în ziua de 16 Maiu 1910.

Domnilor,

Evoluţiunea noastră zorită, care, cu deosebire dela 1850, are loc cu o iuţeală necunoscută altor popoare, deşi foarte îmbucurătoare pentru noi, pune însă în evidenţă multe lipsuri materiale şi morale.

Materiale, căci cu toate sforţările noastre, cu toate progresele economice realizate, uimitoare — pot spune, — totuş necesităţile, izvorîte din esenţa chiar a acestei civilizaţiuni şi a propăşirii ei, sunt aşà

de mari şi urgente, încât totdeauna suntem în lipsă şi nu putem realizà decât în parte ceeace voim, mai mult încă, ceeace ar trebuì să îndeplinim.

De ordine morală, căci grăbiţi cum am fost şi suntem şi nu destul de pregătiţi cum eram, adesea apucam un drum greşit, luam luştrul drept realitate bună, nu am lucrat cu urmare şi nu avem încă, din cauza vârtejului în care trăim, nimic hotărît aşezat, astfel că vieaţa, cugetarea noastră, recunoştinţa şi activitatea noastră nu curg adesea, prin albii bine hotărîte, dar cam după impresiunea momentului sau nevoia zilei.

De acì confuziune în multe atribuţiuni, din această cauză lipsa de specializare occidentală, de acì izvoreşte ştiinţa atâtor nechemaţi de a face ceeace nu ştiu, şi necesitatea multor muncitori de a face faţă la orice împrejurare, deşì nu o doresc, numai spre a umpleà goluri, cari altfel ar fi prea vizibile, denotând lipsurile de cari suferim încă, pe toate terenurile, şi cari rezultă din însăş desvoltarea noastră, pripită de împrejurări, cerută însă în mod absolut de nevoile timpului.

Iată de ce sărbătorim pe Ion Ghica, cu un bust, în loc de un monument, cum merită, iată de ce alţii, tot de valoarea lui, nu au însă nici atât; iată de ce se face această serbare, pentru care vă suntem, domnilor iniţiatori, profund recunoscători, nu în panteonul neamului, ce va trebuì să înălţăm, dar în Ateneul Român!

Acest Ateneu este cu atât mai demn de iubirea şi respectul nostru, cu cât el se datoreşte iniţiativei patriotice a câtorvà oameni de bine şi obştiei româneşti, totdeauna caldă şi generoasă. Lor le datorim această tribună publică, liberă, ridicată culturii generale şi pusă în serviciul cugetării, ştiinţei şi iniţiativei româneşti.

Cine dar, mai bine ca această instituţiune, puteà să cinstească pe scumpii noştri dispăruţi, cine erà să fie mai indicat pentru a slăvì, pe cât se poate în prezent, pe acei cutezători şi iluminaţi cari în secolul redeşteptării noastre au muncit din greu, cu pricepere şi încoronaţi de o izbândă desăvârşită, pentru a făurì, din aproape două raiale turceşti, regatul respectat de astăzi!

Să mulţumim dar vrednicilor conducători ai Ateneului Român pentru lucrarea lor pornită dintr'un sentiment înalt şi de laudă.

Academia Română face aceasta cu atât mai mult, cu cât este vorba de Ion Ghica, care a fost unul din cei mai de vază membri ai ei, încă din 1874, el care, dimpreună cu Odobescu, a ridicat-o, la 1879, din Societatea Academică la Institutul de cultură cel mai

înalt al neamului, pe care a avut în urmă fericirea și cinstea a-l prezidà timp de 13 ani.

Ion Ghica este nu numai o personalitate, în înțelesul larg și adevărat al cuvântului, el este o figură măreață din mănunchiul acelor uriași, cărora caută să ne închinăm cu cea mai adâncă recunoștință, și cari alcătuesc galeria fundatorilor României.

El e dintre acei oameni, fără care Istoria Renașterii noastre nu se poate nici studià, nici înțelege.

Studiind omul sau epoca, se face acelaș lucru, căci ei sunt legați pe vecie.

El e parte din un tot măreț, din acea falangă scumpă, care cu cât România va crește și va prosperà în viitor, cu atât se va ridicà, tot mai sus, la orizont, va fi tot mai luminoasă în aureola nemuririi, până când se vor înălțà la zenitul României viitoare, înconjurată de aureola sfântă a martirilor și voinicilor ce s'au hărăzit în timpi pentru ea. Căci ei au întrevăzut-o și au dorit-o, cu căldura iubirii înălțătoare de neam, ei au căutat să o pregătească pentru urmași; ideal măreț al unui popor, pe care suntem datori, noi și generațiunile ce ne vor urmà imediat, dacă nu suntem pigmei sau epigoni, să facem, la rândul nostru, totul, pentru a-l realizà!

Și eu visez confederațiunea popoarelor europene, și eu văd, cu gândul, și doresc ca ultimă fericire, unitatea omenirii pe pământ; mai mult, sunt dintre acei cari au convingerea că acest lucru, inerent însăș ființei neamului omenesc și arătat, ca țel ultim al fericirii pământești de fundatorul creștinismului, se va realizà într'un viitor mai puțin îndepărtat decât se crede. Da, dar doresc ca aceasta să aibă loc, după ce neamul nostru va da, și el, ceeace trebue pentru progresul tuturor; după ce va îndeplinì misiunea sa, pentru care s'a mănținut 19 secole în contra tuturor furtunilor. Și nu am trăit până acuma, fără să avem rostul zilei de mâine, și această zi binecuvântată, pe care o așteptăm de secole, trebue să fie pe atât de luminoasă, pe cât ne-a chinuit de mult întunericul prin care am trecut, și cu atât mai fericită, cu cât ne-au fost de vitrege împrejurările triste în cari am trăit până în prezent!

Printre acei cari aveau deplină încredere în virtuțile și viitorul neamului românesc, Ion Ghica a fost în frunte.

Născut în anul când Lazăr deschideà prima școală publică în București, după regulele nouă, el a trăit cu spaima copilului care vedeà pe ai săi îngrijorați de volniciile, neînchipuite astăzi, ale Turcilor dela Dunăre, cu Pazvantoglu în frunte, — înfricoșați în urmă de ulti-

mele necontenite ocupațiuni până la 1854 — ieri pentru alte popoare, așà de departe însă pentru noi, pentru cei chemați la vieața de astăzi, — a trăit atunci când bieții noștri domni părăsiau tronurile de teamă, iar nenorocita țară, săracă și fără de sprijin, fără încredere încă și aproape fără simțimântul demnității ei — atât valurile furtunei fusese grele și repezi — ieșià întru întâmpinarea ordiilor străine, ce veniau nepoftite la noi, închinându-se, pe rând, cu pâine și sare, și cu smerenie prefăcută, când *Augustului protector dela nord, când mărinimosului Suveran* dela sud, când Excelenței Sale Grofului cutare, care venià cu oștirile dela apus!

Dumnezeule, ce timpuri! — cari constituesc totuș, până și prima impresiune, de tristă amintire, din copilăria mea de groază și spaimă!

Ion Ghica descrie aceste vremi, pare de visuri cumplite, cu pană măeastră, și ceeace a rămas dela dânsul, relativ la acest trecut al nostru, este neîntrecut de nimeni!

Unde a găsit acest absolvent al Școalei Centrale de arte și manufacturi din Paris, acest om pregătit după metoda științifică, pentru a lucrà cu preciziune, pe un câmp așà de deosebit de acel al scriitorilor, el hotărît pentru calcule meticuloase și nu pentru încântătoarele forme literare, unde a găsit el farmecul vorbei, căldura cuvântului, frumusețea descrierii, poezia înălțătoare a celor ce spune, dacă nu în profundul său patriotism, dacă nu în grozăvia prăpastiei ce se aflà, între firea lui aleasă, cultura lui superioară, patriotismul lui sincer și luminat și starea de plâns a țerii sale, pe care o găsià într'o situație atât de umilită; această scumpă Românie, de astăzi, pe care o întrevedeà el, în rugăciunea sa, și pe care o știà el cât poate fi de frumoasă, înzestrată cu atâtea binecuvântate haruri, ce le are dela Dumnezeu,—și pătruns de superioritatea neamului ce o locuește!

Am studiat pe Ion Ghica, pe care îl cunoaștem, în tinerețe, după luptele noastre politice, nu numai nedrepte și răutăcioase, dar ponegrind, până la pierzanie, naturile cele mai de elită!

Astăzi, când cunosc pe acest mare patriot, astăzi când micimile vieții cari, oricât de neînsemnate ar fi, fac totuș umbră, pe cât timp moartea nu a deschis încă porțile nemuririi, faptele alese ale acestui om, care se impune atențiunii noastre, căci cum ziceà Arsène Houssay: *In vieața oamenilor mari, nu există decât binele care este fecund,* cugetarea sa, știința sa, priceperea sa m'au cucerit cu totul și sper că voiu aveà timpul să completez biografia sa, pe care am schițat-o numai din punctul de vedere cultu-

ral și științific, cu ocaziunea cuvântării mele dela Academie, când am avut cinstea a-l înlocuì.

Dacă trebue să ne închinăm lui Eliade și Bălcescu pentru patriotismul lor luminat și cald, eu fac o mare deosebire între toți ceilalți tovarăși ai lor de luptă, ce ne-au venit de vreo 70 de ani din străinătate și dintre cari numai 3 rămân în picioare, prin faptul că cultura apuseană i-a lăsat Români întregi și aceștia sunt: Alecsandri, Kogălniceanu și Ghica!

Majoritatea celorlalți au păcătuit prin aceea că nu și-au cunoscut în deajuns țara și neamul! Mulți erau din acei despre cari Alecsandri, cu drept cuvânt, spuneà că la întoarcere,

țara le pare pustietate,
iar noi Români—urangutani!

Ion Ghica, în toate scrierile sale, pentru toate reformele ce propuse, începând cu legea învățământului și până la vederile sale de ordine economică și socială, se inspirà numai de nevoile reale, dela noi, și de condițiunile fizice și etnice ale țerii și neamului nostru.

El nu admiteà distrugerea datinelor trecutului, până ce nu vom pune adânc și sigur bazele ființării în viitor.

Erà evoluționist, iar nu revoluționar!

Rar se poate cetì cevà mai limpede, mai cu judecată și mai cu bun simț:

«...Entuziasmul patriotic al unora—zice el—s'a urcat, în timpii din urmă, la un diapason atât de înalt, încât pierzând cu nerăbdarea și orice cumpăt, au aruncat cu noroiu asupra tuturor și au tratat oamenii și lucrurile trecutului ca vechituri de lepădat.

«Pentru ei *toate credințele, toate obiceiurile, toate tradițiunile trebuesc dărâmate;* bogăția imaginațiunii lor i-a dus până a se crede fiecare expresiunea voinței poporului, focarul opiniunii publice, incarnațiunea națiunii, și nu înțeleg că nu fac alt decât a căutà să exercite o autoritate despotică, a impune publicului idei puțin studiate, puțin potrivite cu starea societății noastre; nu văd că nu fac decât a rătăcì opiniunea. O luptă de patimi și de ambițiuni, cari de mai multe ori propagă numai eroare, devine un amestec de patimi, de invective și de calomnii, cari rănesc sentimentele delicate, mai totdeauna exagerează răul; critică nu ca să îndrepteze, ci ca să dărâme, ca să omoare, laudă nu ca să încurajeze sau să răsplătească, ci ca să lingușească. Aspiră a duce națiunea ca prin farmec la starea ce imaginațiunea lor și-a creat, și

în neputința materială de a-și realiză visurile, își închipuesc obstacole imaginare,. ca copiii cari, încălicați pe bețe, bat scaunele și mesele, crezând că ele opresc bidiviul lor de a alergă, se mânie pe tradițiuni, pe obiceiuri și pe oameni, tabără cu condeiul asupra lor fără milă și fără generozitate, îi denunță opiniei și vendictei naționale ca obstacole cari îi opresc de a duce țara la raiul ce ei i-au pregătit; pierd respectul moralei și al națiunii, se lasă delirului unei porniri netemperate, de idei greșite, de sentimente proaste și de limbaj nemăsurat, și devin, fără voia lor poate, instrumentul urii și ambițiunii acelora, cari nu văd înălțarea decât în dărâmare...»

Fiind un om întreg și cunoscându-și singur valoarea, având o cultură aleasă și o educațiune desăvârșită, cu greu puteà el pe atunci, când opinia publică mai nu existà la noi, când alții speculau pasiunile și interesele, să poată a-și organizà un partid și cu atât mai mult a primì voința și adesea volnicia sau dictatura altora, cugetarea lui erà cu mult mai înaltă!

«...Poporul—ne spune el—este totdeauna gata a aplaudà pe cei cari făgăduesc egalitatea; *mulțimea se mulțumește lesne de ceeace place patimilor ei,* când nu știe că numai prin libertate se poate ajunge la egalitate, la egalitate înaintea legilor, *singura egalitate permisă omului în această lume,* când nu știe că orice egalitate nu este decât un instrument de apăsare și de injustiție, care mai curând sau mai târziu duce la despotism...»

Iată de ce-l găsim un răsleț; atât la 1848, cât și la 1866, el este solicitat mai mult, fiindcă fără dânsul nu se puteà face nimic de seamă, după cum rezultă și din corespondența cu Bălcescu și Rosetti din 1848, cât și din actele sale ca Ministru de Externe la 1866.

Dacă vederile sale asupra ridicării poporului, prin școală, cu deosebire, pe cari le-a expus clar, încă dela 1844, nu le-ar fi înlăturat regulat utopiștii și închipuiții egalitariști, până în prezent, nu am fi avut dezastrul din 1907, care să compromită însăș existența Statului nostru.

Nimeni, mai bine decât el, n'a șfichiuit, până la sânge, falsul patriotism, nimeni nu a golit mai cu spirit gogoașa patriotică, ce tinde a reînvià sub o altă formă, de câtvà timp, nimeni nu a demascat mai crud pe ariviștii turbulenți și goi de orice pregătire serioasă.

Cetiți cuvântările politice dela 1859 încoace și veți înțelege de ce a scris următoarea frază :

«...Departe de aceste lupte, urmașii noștri, când vor cetì câte s'au scris în acești timpi, vor vedeà cu mâhnire *sărăcia de idei și avuția de patimi, care ne sfâșie într'un timp atât de critic, într'un timp când trebuià ca toată inteligența să aducă contingentul său la o lucrare atât de mare,* atât de anevoioasă, ca renașterea unei națiuni...»

Acesta e omul, în trăsăturile mari ! Acesta e patriotul convins și luminat. Acesta e eruditul, despre care Sturdza ziceà, în răspunsul său la cuvântarea mea de recepțiune, că e singurul dela noi, care puteà, cu aceleași drepturi, să fie ales în oricare din cele 3 secțiuni ale Academiei Române.

Spirit luminat, voință hotărîtă, având convingeri așezate pe studiu liniștit și adâncit și pe o conștiință senină, patriot sincer și prevăzător, adevărat boier care, înțelegând mersul timpurilor, s'a desbrăcat de prejudecăți mofturoase și ridicole și de anteriul moral, care împiedică în mersul lor, pe mulți, chiar în zilele noastre, pentru a intrà în rândurile destoinicilor și a se face astfel util țerii prin muncă și prin fapte bune.

Iată cine este omul cu care se mândrește Academia Română, cu care se fălește țara, cu care se înalță neamul.

ȘEDINȚA PUBLICA DELA 18 MAIU 1910.

Președința d-lui *A. Saligny.*

D-l *A. D. Xenopol* cetește comunicarea sa despre: *Metoda în știință în deobște și în special în istorie.*

După ședința publică Academia își continuă lucrările în ședință intimă.

D-l *Dr. Gr. Antipa,* luând loc între membrii Academiei, zice:

«Intorcându-mă dela Stațiunea zoologică din Neapol, am găsit adresa D-voastre, prin care binevoiți a-mi comunicà, că Academia Română, în ședința dela 14 Maiu a. c., mi-a făcut distinsa onoare de a mă alege ca membru al ei în Secțiunea științifică.

«Măgulit de onoarea ce mi-ați făcut, vă rog, Domnilor Colegi, să binevoiți a-mi permite să vă exprim astăzi mulțumirile mele cele mai profunde.

«Am deplină conștiință de îndatoririle ce mi le impune demnitatea pe care ați binevoit a mi-o încredință și nu pot consideră onoarea ce mi s'a făcut decât ca un puternic imbold la muncă pe un nou câmp de activitate ce mi se deschide acum.

«Intrând astăzi în mijlocul D-voastre țin, Domnilor Colegi, să vă asigur că-mi voiu da toată osteneala să corespund așteptărilor pe cari le-ați avut alegându-mă, și că voiu lucrà cu toată inima, pe cât puterile îmi vor permite, la realizarea nobilelor scopuri pe cari această înaltă Instituțiune culturală le urmărește spre binele țerii și al întregului nostru neam.»

D-l Președinte *A. Saligny*, adresându-se d-lui Antipa, zice: Academia este totdeauna fericită, când poate completà locurile ei vacante cu bărbați de valoarea Domniei-voastre. In speranță că veți lucrà și în viitor pe terenul științific cu aceeaș ardoare ca și până acum, vă zic: bine ați venit în mijlocul nostru!

D-l *I. C. Negruzzi*, în numele membrilor cari au luat parte la excursiunea de ieri dela Slănic, Câmpina și Buștenari, mulțumește d-lui Președinte A. Saligny, pentrucă și anul acesta le-a procurat plăcerea să facă împreună o preumblare nu numai frumoasă, dar și instructivă.

D-l *Dr. V. Babeș* amintește că zilele trecute a încetat din vieață la Berlin unul din cei mai mari bacteriologi și binefăcători ai omenirii, D-rul Robert Koch. D-sa propune ca Academia să se asocieze la acest doliu, trimițând familiei următoarea telegramă de condoleanțe:

«Academia Română, adânc mișcată de moartea lui Robert Koch, trimite expresiunea sincerelor sale condoleanțe pentru ireparabila pierdere a celui ce a deschis calea în domeniul igienei moderne, unul din cei mai mari binefăcători ai omenirii».

— Propunerea d-lui *Dr. V. Babeș* se aprobă.

ȘEDINȚA DELA 19 MAIU 1910.

Președința d-lui *A. Saligny.*

Dela d-l General Gr. Crăinicianu se primește următoarea scrisoare de mulțumire pentru alegerea sa de membru corespondent:

«*Domnule Președinte*,

«Am primit cu o vie satisfacțiune adresa Domniei-Voastre din 15 Maiu a. c., prin care îmi comunicați că Academia Română m'a ales membru corespondent în Secțiunea științifică.

«Foarte măgulit de sarcina cu care mă văd onorat, vin să vă exprim recunoștința și mulțumirile mele Domniei-Voastre, cât și Domnilor Membri ai învățatei Instituțiuni pentru indulgența și bunavoință ce mi se arată, onorându-mă cu o sarcină care a fost și va fi — poate — peste puterile mele științifice, și să vă încredințez că-mi voiu da toată osteneala ca să mă arăt vrednic de cinstea ce mi s'a făcut.»

Se cetește procesul verbal al Secțiunii științifice pentru ședința dela 13 Maiu, prin care se arată că Secțiunea a decis, cu unanimitate de 9 voturi, să acorde premiul Lazăr de 5.000 lei d-lui A. Zaharia pentru scrierea sa: *Grâul românesc, recolta anilor 1900—1908.*

— Deciziunea Secțiunii se iea spre cunoștință.

Se cetește procesul verbal al Secțiunii științifice pentru ședința dela 18 Maiu, prin care se arată că Secțiunea a decis cu 10 voturi pentru, fiind și o abținere, să propună alegerea d-lui Dr. C. Levaditi ca membru corespondent în acea Secțiune, în locul d-lui Dr. Gr. Antipa, ales membru activ.

— Se decide a se pune la ordinea zilei pentru ședința de Luni, 24 Maiu.

Se cetește procesul verbal al Secțiunii literare pentru ședința dela 18 Maiu, prin care se arată că Secțiunea a luat următoarele deciziuni:

a) De a se publică culegerea d-lui Tudor Pamfile: *Cântece de țară*, culese din Țepu, județul Tecuciu, și alte părți, după ce va fi supusă la o nouă revizuire de către Secțiune.

b) De a pune din nou la concursul premiului Năsturel de 5.000 lei din 1915 subiectul: *Sufixele de formarea cuvintelor în limba românească, studiate din punctul de vedere al formei, al sensului și al originii lor*, subiect care fusese pus la concursul premiului Adamachi din acest an și la care nu s'a prezentat nici o lucrare.

c) De a se pune la concursul premiului Neuschotz de 2.000 lei din 1915 subiectul: *Cari industrii casnice țărănești ale Românilor s'ar puteà încurajà și perfecționà și prin ce mijloace?*

d) Comisiunea care să examineze lucrările ce se vor prezentà la concursul premiului Alexandru Ioan Cuza de 6.000 lei din 1911 cu subiectul: *Istoria școalei la Românii de pretutindeni până la anul 1866,* să fie compusă din d-nii: *A. Bârseanu, I. Bianu, Al. Philippide.*

— Deciziunile Secțiunii se ieau spre cunoștință și se aprobă aceea de sub punctul *b*, cu privire la publicarea lucrării d-lui Tudor Pamfile.

Se cetește procesul verbal al Secțiunii istorice pentru ședința dela 15 Maiu, prin care se arată că Secțiunea a decis, cu unanimitate de șapte voturi, să propună alegerea d-lui N. Iorga ca membru activ într'unul din locurile vacante din acea Secțiune.

— Se decide a se pune la ordinea zilei în ședința de Luni, 24 Maiu.

Secțiunea istorică arată că, după ce a deliberat asupra cererii d-lui Nerva Hodoș, prezentată în ședința dela 19 Martie, a decis să propună ca d-sa să fie însărcinat a tipărì, în *Publicațiunile Hurmuzaki*, rapoartele consulilor francezi din București (1795—1851) și Iași (1802—1848), precum și cele referitoare la țerile noastre din rapoartele consulare din Austria (1683—1791), Turcia (1710—1848), Rusia (1711—1848) și Polonia (1671—1696), rapoarte ale căror còpii au fost scoase din Arhivele Ministerului Afacerilor străine din Paris și cari se găsesc în colecțiunile Academiei. D-l Hodoș va fi îndatorat să prezente în terminul cel mai scurt un plan al acestei publicațiuni.

— Propunerea Secțiunii se aprobă.

Se cetește următorul raport al d-lui *I. Bianu*, Bibliotecar al Academiei, cu privire la publicarea documentelor interne:

«In ședința plenară dela 29 Martie 1903, aprobând propunerea Secțiunii istorice, Academia a decis ca să se înceapă în anul 1903—4, sub supravegherea subscrisului — ca Bibliotecar — tipărirea documentelor interne istorice în limba română, aflătoare în colecțiunea acestei Instituțiuni.

«Numeroasele documente destinate a fi tipărite în această publicațiune aveau să arunce o bogată lumină asupra relațiilor juridice, economice, sociale și culturale din secolul XVI—XIX, și aveau să arate fazele de desvoltare a limbii în perioada ei de formare ca limbă oficială, juridică și administrativă.

«Făcusem planul ca, pentru epoca dinainte de 1633, documentele în limba română fiind rare, ele să fie tipărite în ordine cronologică fără nici o deo-

sebire după provincii (Moldova şi Ţara-Românească), sau după alte puncte de vedere.

Dela începutul celor două lungi domnii, a lui Mateiu Basarab şi Vasile Lupu, de când actele scrise româneşte — mai ales cele private — se îndeasă an cu an mai mult, ele să fie tipărite grupate pe categorii de provenienţă şi de cuprins:

— hrisoave, cărţi, porunci domneşti din Moldova,
— aceleaşi din Ţara-Românească,
— cărţi de judecată date de boieri, mitropoliţi, episcopi, etc.
— acte de transacţii (vânzări, cumpărări) între privaţi,
— acte privitoare la vii,
— » » » Ţigani,
— » de vânzare de Rumâni,

şi altele, toate deosebite după cele două Principate surori, spre a se vedeà cât mai uşor elementele comune şi elementele deosebite între vieaţa economică şi juridică, precum şi în limba lor.

«Din toată această publicare am putut aduce la îndeplinire numai fascicula 1-a de 160 pagine, cuprinzând 177 documente din 1576—1629.

«Aşà cum înţeleg eu că este necesar să se facă bine această publicare de documente, reproducându-se textul cu cea mai amănunţită exactitate, continuarea ei cere mult mai mult timp decât îmi este mie cu putinţă a-i mai da. Pe de o parte lucrările curente ale serviciului îmi ocupă toate orele zilei; pe de altă parte funcţionarul, d-l Alexandru Lăpĕdatu, care fusese bine pregătit pentru asemenea lucrare, a părăsit serviciul Academiei, fiind chemat la alte ocupaţiuni, iar ceilalţi funcţionari nu sunt îndestulători nici pentru lucrările curente de înregistrări şi catalogări şi pentru celelalte publicaţii de serviciu.

«Din motivele acestea am onoare a vă rugà, Domnule Preşedinte, să binevoiţi a aduce la cunoştinţa Academiei şi în deosebi a Secţiunii istorice neputinţa în care mă găsesc de a continuà publicarea de documente cu care am fost însărcinat».

— Se recomandă Secţiunii istorice.

Se ceteşte procesul verbal al Secţiunii istorice pentru şedinţa dela 18 Maiu, prin care se arată că, fiind şase membri prezenţi, Secţiunea a decis cu cinci voturi pentru, contra unul, să propună alegerea d-lor Ştefan Longinescu şi Ioan Ursu ca membri corespondenţi în acea Secţiune.

D-l *I. Bianu* atrage atenţiunea Academiei că Secţiunea istorică face o propunere, la care n'au luat parte decât şase membri ai ei. Procesul verbal al Secţiunii nu este valabil, deoarece o Secţiune nu poate ţineà şedinţă decât atunci când sunt prezenţi cel puţin jumătate plus unul din membri

adică șapte. D-as crede că plenul trebue să înapoieze Secțiunii procesul verbal, pentru ca ea să vină cu propunere făcută într'o ședință, la care să iea parte numărul de membri cerut de Statute și Regulament.

D-l *D. Onciul* roagă pe d-l Bianu să arate textul din Statute sau din Regulament, care prescrie că o Secțiune nu poate ținea ședință decât cu șapte membri, căci d-sa nu cunoaște un asemenea text. In schimb însă avem art. 12 din Statute, care dispune că: «Deciziunile Academiei, în ședințele ordinare, atât ale întregului Corp, precum și ale Secțiunilor și Comisiunilor, se pot luà, în general, cu majoritatea voturilor membrilor prezenți, atunci însă numai când se află față cel puțin o a treia parte plus unul din membrii Academiei, ai Secțiunii sau ai Comisiunii». Așà dar, zice d-l Onciul, din moment ce sunt prezenți la ședință a treia parte plus unul din membrii Secțiunii, adică 5, ea poate face propuneri valabile. Noi în Secțiune am fost 6 și prin urmare am lucrat în spiritul Statutelor. De ce nu se cere majoritatea absolută? Pentru simplul motiv, că deciziunile Secțiunilor nu sunt definitive, ele sunt numai propuneri, pe cari are să le discute și să le hotărască plenul. Când a fost însă vorba de hotărîri definitive, despre cari plenul iea numai cunoștință, atunci s'a spus precis chiar numărul de voturi pe cari trebue să-l întrunească deciziunea. Așà este decernerea premiilor, pentru care se cer în Secțiune cel puțin 6 voturi. La alegerea de membri nu se cere acest număr, căci Secțiunea face numai propunere, cu majoritatea membrilor prezenți, și aceasta cu drept cuvânt. In adevăr, deși alegerea este un fapt important, dar ca ea să se facă bine, s'au luat măsurile necesare, căci în plen se cer două treimi din membrii prezenți, număr care, dacă nu se întrunește la întâia și la a doua votare, se scade la majoritatea absolută numai la a treia votare. D-l Onciul conchide, zicând că deciziunea Secțiunii, propunând alegerea celor doi membri corespondenți, este valabilă.

D-l *A. D. Xenopol* observă că art. 12 din Statute, citat de d-l Onciul, se referă la ședințele ordinare, iar nici de cum la lucrările din sesiunea generală. Pentru acestea, avem art. 9 tot din Statute, care dispune că «ședințele în sesiunea generală se pot ținea numai în prezența majorității absolute a membrilor Academiei». O altă dispozițiune, care să se refere la Secțiuni, nu există, și deci trebue să aplicăm art. 9 prin analogie și la lucrările lor, adică o decizie a unei Secțiuni este valabilă, când este luată cu jumătate din numărul membrilor Secțiunii plus unul. Secțiunea istorică are acum 10 în vieață, căci cei decedați, bine înțeles, nu se socotesc, și deci numărul de șase, cu care a lucrat ieri, a fost în regulă.

D-l *I. Bianu* zice că discuțiunea care se face nu e numai de simplă formă; ea are și va aveà în viitor consecințe importante. Statutele și Regulamentele noastre trebue să le aplicăm cu rigiditate, nu cu elasticitate.

Numărul membrilor Academiei este fixat la 36 și al Secțiunilor la 12, și când se spune în art. 46 din Statute: «numărul total al membrilor Academiei», aceasta însemnează că chiar dacă sunt două sau trei vacanțe, majoritatea absolută nu poate fi decât 19, căci vacanțele nu micșorează numărul fixat de 36. Asemenea este și pentru Secțiuni, majoritatea cu care se poate lucrà valabil este 7, adică jumătate plus unul din numărul membrilor ei de 12. Art. 12 din Statute, invocat de d-l Onciul, se referă la ședințele ordinare din cursul anului, în cari se ieau deciziuni de mică importanță, cum sunt propunerile pentru tipăriri de lucrări și altele de acest fel. In sesiune generală însă lucrul se schimbă și ar fi periculos să aplicăm regulele ordinare la chestiuni de importanța unei alegeri de membru, și mai periculos ar fi când se află în capitală 7 membri, cum este cazul Secțiunii istorice, și când ședința în care se propune alegerea de membri se ține cu 6 membri. Se știe că ședințele noastre plenare în sesiune generală se țin conform art. 9 din Statute «numai în prezența majorității absolute a membrilor Academiei», adică cu 19 membri, și această regulă totdeauna s'a aplicat și niciodată nu s'a făcut abatere dela ea. Tot astfel s'a urmat și în Secțiuni, adică s'a lucrat valabil totdeauna numai în prezența a cel puțin 7 membri. D-l Bianu roagă Secțiunea istorică să intre în legalitate, să țină ședințele sale cu numărul regulat și să facă propuneri valabile, nu ca aceea care e acum în discuție. Secțiunea să propună alegerea de membri, căci cu sistemul acesta de amânare va ajunge să rămână necompletată și în neputință de a mai lucrà. Știind ce s'a întâmplat anul trecut cu alegerea de membri în ultimele zile și încă în zilele de prelungire ale sesiunii, D-voastre ați simțit nevoia să modificați art. 22 din Statute, creând anul acesta un nou organ de completare, care să facă propuneri pentru alegere de membri, în caz când o Secțiune nu face aceste propuneri la timp.

D-l *D. Onciul* roagă din nou pe d-l Bianu să arate textul din Statute sau Regulament, care cere numărul de 7 membri. După interpretarea d-lui Bianu, ar trebuì să anulăm toate lucrările Secțiunii istorice făcute în urmă cu un an și jumătate, căci în acest timp Secțiunea a ținut multe din ședințele ei cu numărul de șase și chiar cinci membri.

D-l *Duiliu Zamfirescu* zice că chestiunea este foarte importantă și Academia trebue să iea o hotărîre fie în sensul vederilor d-lui Bianu, fie în acela ale d-lui Onciul. D-sa înclină către părerea d-lui Onciul, căci este la mijloc o necesitate de fapt. Dacă pentru ședințele plenare se cer 19 membri prezenți, este că deciziunile plenului sunt hotărîtoare, definitive, și apoi mai ușor se poate aveà numărul de 19 din 36 decât 7 din 12 în Secțiune. Statutele au dispus ca plenul să nu poată lucrà valabil decât cu numărul de 19, dar n'a prescris nicăieri numărul de 7 pentru Secțiuni, ci a lăsat rezolvarea posibilității de fapt. Nu putem deci aplicà prin analogie prescripția

referitoare la plen la lucrările Secţiunii. Membrii unei Secţiuni nu vin la şedinţe dintr'un motiv orì altul. Atunci ce facem? Să paralizăm lucrările ei, pentrucă nu sunt 7 membri prezenţi? Cred că nu, încheie d-l Zamfirescu, şi de aceea înclin către părerea d-lui Onciul.

D-l *P. Poni* zice că Academia ţine două feluri de şedinţe: şedinţe ordinare şi şedinţe de sesiune generală. Statutele, prin art. 11, prevăd cum se ţin şedinţele ordinare, iar prin art. 12 arată cum se ieau deciziunile, atât în plen, cât şi în Secţiuni, adică cu o treime din membrii Academiei sau Secţiunilor plus unul. Şedinţele sesiunii generale sunt regulate prin art. 9, care cere majoritatea absolută, iar deciziunile se ieau conform art. 10 şi 7 din Statute. Deşi aceste articole vorbesc numai de plen, dar nu-i mai puţin adevărat, că ele s'au aplicat totdeauna şi Secţiunilor, adică în plen, ca şi în Secţiuni, majoritatea. Precedentele fiind astfel, d-l Poni este de părere ca ele să nu se schimbe.

D-l *T. Maiorescu* zice că d-l Poni a lămurit deosebirea dintre şedinţele ordinare şi cele ale sesiunii generale, că în cele dintâi se cer două treimi plus unul, iar în celelalte majoritatea; dar tot nu s'a lămurit chestia pusă de d-l Xenopol, că adică la fixarea acestor numere intră ori nu în calcul şi locurile vacante? Când se zice în Statute numărul total, ne întrebăm care este acest număr? Fireşte că nu poate fi decât al membrilor în vieaţă, căci iese din orice concepţie, să numărăm şi pe morţi. Dacă Statutele ar fi înţeles prin art. 46, că numărul total al membrilor Academiei este 36, şi că deci două treimi este 24, s'ar fi pus acest din urmă număr, cum s'au pus numerele de 6 şi 7, când a fost vorba, la Regulamentul premiilor, să se pună cifre. Cum e mai cuminte să interpretăm? de sigur în sensul ca să ne uşurăm lucrările, nu să le îngreuem. Avem membri de dincolo, cari din diferite împrejurări nu pot veni la şedinţele noastre, alţii dispar dintre noi, şi nu e bine să ne paralizăm lucrările, făcând interpretare ca aceea că nu putem ţineà şedinţe decât cu cel puţin 19 membri. De aceea d-l Maiorescu se uneşte în totul cu părerea d-lui Xenopol.

D-l *Duiliu Zamfirescu* ceteşte art. 24 din Statute, care prescrie că: «fiecare Secţiune, cu majoritate de voturi, propune candidaţii pentru locurile vacante din sânul ei» şi se întreabă cine să formeze această majoritate? De sigur că membrii în vieaţă, pentrucă tocmai de completarea locurilor celor decedaţi este vorba şi ar fi absurd să se formeze majoritatea cu aceştia.

D-l *Gr. Ştefănescu* nu este de părerea d-lui Maiorescu, căci dacă la facerea Statutelor s'ar fi înţeles nu numărul total al membrilor, adică 36, ci numărul celor în vieaţă, s'ar fi pus cuvintele «din numărul membrilor în vieaţă». Nefăcându-se astfel, interpretarea cea mai bună este cea dată de

d-nii Bianu şi Poni. Fiind părerile împărţite asupra acestei chestiuni, ar fi bine să modificăm Statutele şi să zicem: «al membrilor în vieaţă».

D-l *P. Poni* zice că chestiunea cu câţi membri se pot ţineà şedinţe în sesiunea generală nu este regulamentată decât de art. 9 din Statute, care se ocupă numai de plen şi care cere majoritate absolută. Pentru facerea acestei majorităţi, Statutele şi Regulamentul nu spun nicăieri dacă trebue să socotim şi pe cei morţi, ori numai pe cei în vieaţă. Rămâne să interpretăm şi în interpretare trebue să recurgem la analogie. Cum se face aiurea, la alte corpuri deliberative ca al nostru, la Corpurile legiuitoare de pildă? Se fixează un quorum de a treia parte şi acest quorum rămâne neschimbat, chiar când numărul deputaţilor se micşorează prin deces. La Academie e tot aşà, căci dacă am interpretà altfel, am aveà în fiecare an un quorum deosebit. Să modificăm Statutele? Da, să le modificăm, însă nu cu iuţeala fulgerului, ci cu chibzuinţă, numind mai întâiu o Comisiune care să studieze chestia. Până atunci să rămânem la modul cum am lucrat în trecut.

D-l *St. C. Hepites* observă că între art. 9 şi 46 din Statute este această diferinţă: pe când în cel dintâiu se cere majoritate absolută, în al doilea se vorbeşte de numărul total al membrilor. Prin urmare la art. 9 se socotesc numai membrii în vieaţă, pe când la art. 6 trebue să se socotească toţi, adică 36.

D-l *Duiliu Zamfirescu*, referindu-se la cele spuse de d-l Poni, zice că quorum-ul din Corpurile legiuitoare nu se poate aplicà la noi, căci acolo e ficţiunea reprezentaţiunii naţionale, şi ori câţi deputaţi ar încetà din vieaţă, ficţiunea rămâne. Tot acolo e şi ficţiunea că un deputat, deşi ales într'un colegiu, e considerat că reprezentă întreagă ţara.

Discuţiunea se închide.

D-l Preşedinte pune la vot chestiunea dacă propunerea Secţiunii istorice este valabilă, fiind făcută într'o şedinţă la care au participat şase membri.

Rezultatul votului este: votanţi 24: voturi pentru 14, contra 10.

D-l Preşedinte anunţă că propunerea este valabilă şi pune la ordinea zilei pentru şedinţa de Luni 24 Maiu alegerea de membri corespondenţi a d-lor Longinescu şi Ursu.

D-l *P. Poni* ceteşte următorul raport al Comisiunii Fondului Adamachi asupra lucrărilor făcute în 1909—10:

«*Domnilor Colegi,*

«Subscrişii membri ai Comisiunii Fondului Adamachi avem onoare a vă arătà în cele ce urmează modul cum s'au executat în anul trecut dispoziţiunile din testamentul răposatului Vasile Adamachi şi din regulamentul votat de Academie.

«I. **Burse.** — In bugetul pe 1909—10 s'a prevăzut pentru burse, cheltueli de studii şi masa de lucru din Staţiunea zoologică dela Neapole suma de lei 64.228,21 şi s'au acordat următoarele burse:

a) 16 burse de câte 100 lei pe lună la studenţi ai Universităţii din Iaşi şi anume:

8 la Faclutatea de ştiinţe d-lor: Gheorghe Florea şi Constantin Marino din anul I, Petre Popescu din anul II, Ilie Lepădatu, Margareta Coşula, Elena Malaxa şi Luxanda Leu din anul III, Alina Cantacuzino din anul IV;

8 la Facultatea de medicină d-lor: Grigore Bazgan şi Ioan Teodorescu în anul IV, Vasile Răşcan din anul V, Mihail Buzenchi, Ioan Moţoc şi Nicolae Răşcan din anul VI, Gheorghe Lucescu şi Elena Gavrilescu din anul VII;

b) 9 burse de câte 1.200 lei pe an la Şcoala de poduri şi şosele elevilor: Ioan Apostolescu din anul preparator, Constantin Constantinescu şi Vasile Ciobanu din anul I, Stoica Dumitru, Ioan Cotârţă, Enache Haret şi Ştefan Gal din anul II, Mircea Protopopescu din anul III şi Nicolae Muşat din anul IV;

c) 9 burse în străinătate pentru studii speciale şi anume:

3 la licenţiaţi în ştiinţe câte 300 lei pe lună d-lor: Gheorghe Bratu pentru lucrări practice de astronomie la Paris, Gheorghe Macovei pentru lucrări de geologie la Paris şi în Elveţia şi Ioan Petrovici pentru lucrări de chimie analitică la Wiesbaden, toţi în anul I;

3 la absolvenţi de liceu şi de şcoale speciale d-lor: Cristea Nicolescu cu 300 lei pe lună pentru studiul chimiei industriale la Berlin (anul IV), Marin Canelia şi Spiridon Popovici câte 200 lei pe lună pentru perfecţionarea în ateliere de construcţiuni de maşini, cel dintâiu la Berlin în anul II, şi cel de al doilea la Winterthur în anul I;

3 la ingineri d-lor: Constantin Budeanu 400 lei pe lună şi Ion Gheorghiu 300 lei pe lună pentru studiul electrotehnicei, cel dintâiu la Berlin în anul II, cel de al doilea la Paris în anul I şi d-lui Alexandru I. Popescu 400 lei pe lună pentru studiul edilităţii publice în Europa centrală şi occidentală în anul III. D-l Popescu, căzând bolnav în cursul anului, s'a întors în ţară şi dela Martie n'a mai avut bursă;

d) 10 burse de câte 360 lei pe an s'au dat la elevi ai şcoalei practice de agricultură «Ioan Costache Agarici» din Moara Grecilor.

«II. La finele anului şcolar trecut 1908—9 au terminat studiile ca bursieri ai Fondului Adamachi d-nii: Vasile Mera, care a făcut practică în ateliere de construcţiuni de maşini şi de electricitate la Berlin, şi Ioan Scriban, care a studiat zoologia comparată la Heidelberg şi Roskoff.

«III. La masa abonată din Fondul Adamachi în Staţiunea zoologică dela Neapole pentru specialişti români a lucrat până la 20 Septemvrie fostul bursier d-l I. Borcea, iar dela 1 Aprilie lucrează colegul nostru d-l Gr. Antipa.

«IV. In *Publicaţiunile Fondului Adamachi* au apărut în cursul anului următoarele două lucrări: «Contribuţiuni la anatomia şi histologia Hirudineelor» de fostul bursier d-l Ioan Scriban şi «Studii geologice şi paleontologice din Dobrogea. II. Lamelibranchiatele, Gasteropodele şi Echinodermele din păturile jurasice dela Hârşova» de colegul nostru corespondent d-l Dr. I. Simionescu.

«In şedinţa dela 23 Maiu din sesiunea generală trecută aţi binevoit a destinà din Fondul Adamachi până la 1.000 lei pe an pentru a se înlesni tipărirea unei reviste, pe care «Asociaţiunea foştilor bursieri V. Adamachi» proiectase a o da la lumină. «Revista ştiinţifică V. Adamachi» a început să apară la Fevruarie şi ea se trimite la toţi membrii Academiei.

«In toamna trecută s'au împărţit pentru suma de 1.500 lei cărţi şi îmbrăcăminte la elevii săraci ai şcoalei primare din Iaşi, care poartă numele lui Adamachi, şi s'au împărţit şi 1.500 lei ca mile la săraci pentru pomenirea sufletului marelui filantrop.

«In vara anului trecut s'a construit în satul Călimăneşti de pe moşia Fondului Adamachi cu acelaş nume un local de şcoală, pentru care Academia a contribuit cu 2.000 lei, dând şi terenul necesar, în suprafaţă de un hectar; în vara aceasta Academia va construì ea însăş din Fondul Adamachi un asemenea local în satul Roşiori. Comisiunea are credinţa că este în simţimântul Domniilor-Voastre al tuturor, că, deşi aceste îmbunătăţiri nu sunt obligatorii după testament, totuş ele nu ies din preocuparea ce a avut Adamachi de a contribuì cu averea sa la ridicarea culturii poporului dela ţară.

«*Propuneri pentru 1910—11:*

«Actualii bursieri Gh. Bratu, I. Petrovici şi C. Nicolescu, ale căror burse ar urmà să expire la 1 Octomvrie viitor, au cerut să li se prelungească bursele cu câte un an, pentru a-şi terminà şi completà studiile. D-lor Bratu şi Petrovici se poate acordà prelungirea cerută, întru cât sunt în anul I, iar Regulamentul fondului prevede că durata burselor din categoria acelora pe cari le au poate să fie până la patru ani. D-l Nicolescu însă este în anul al patrulea, şi deci după Regulament nu i s'ar mai puteà acordà încă unul. D-sa a obţinut diploma de inginer în chimie şi ar dorì ca în anul viitor, al cincilea, să obţină doctoratul. Spre a-i da această posibilitate, Comisiunea propune să se modifice art. 7 şi 9 din Regulament, schimbându-se maximul duratei de 4 în 5 ani. Dacă admiteţi această modificare, vă rugăm să aprobaţi prelungirea cu un an a bursei d-lui Nicolescu, ca şi a acelora ale d-lor Bratu şi Petrovici.

«Făcându-se aceste prelungiri, vor rămâneà vacante la începutul anului şcolar viitor pentru studii în străinătate: o bursă pentru licenţiaţi, două pentru ingineri şi una pentru absolvenţi de liceu sau de şcoale speciale.

«Bursa la licențiați propunem să se acorde pentru studiul Fizicei la Paris în timp de trei ani.

«Bursele pentru ingineri să se acorde amândouă pentru studiul edilității publice, în condițiunile în cari s'au mai acordat alte trei burse în trecut.

«Cea de a patra bursă vacantă să se acorde unui absolvent de școală de arte și meserii, pentru a se perfecționà în ateliere de construcțiuni de mașini.

«In bugetul Fondului Adamachi pe 1898—99 s'a înscris, conform art. 5 din Regulament, întâia oară o sumă pentru «imprimarea lucrărilor premiate și a memoriilor bursierilor», căci în acel an s'a găsit vrednic de tipărit un memoriu al fostului bursier d-l V. Guțu.

«In anul bugetar 1909—1910 și în cei următori s'au înscris sumele necesare, de astădată însă sub denumirea de «Pentru Publicațiunile Fondului Vasile Adamachi». Acestor publicațiuni s'a dat un format deosebit, pe care îl cunoașteți, și într'însele s'au tipărit patru tomuri mari, cuprinzând 25 de lucrări. Când s'a pus în aplicare art. 61 din Regulamentul general, de a se acordà autorilor cari tipăresc lucrări în *Analele* noastre remunerarea de 50 lei de coală, s'a dat această remunerare și autorilor, ale căror lucrări s'au tipărit în ***Publicațiile Fondului Adamachi.*** Cum însă aceste publicațiuni au un format mai mare ca al Analelor și mai toate lucrările cuprind multe desemnuri, cari sunt greu și migălos de executat, propunem următoarea remunerare pentru ele: 100 lei pentru o coală de text tipărit; o stampă în heliografie să se socotească cât două pagine de text, iar o stampă desemnată de autor să fie socotită cât patru pagine de text.

«In consecință propunem să se adaoge un alineat nou între al doilea și al treilea din art. 5 în cuprinderea următoare:

«Aceste publicațiuni vor purtà numele de «Publicațiunile Fondului Vasile «Adamachi». Intr'însele se vor tipărì lucrările premiate în manuscris cu pre«miile Adamachi, memoriile bursierilor și lucrările foștilor bursieri, apro«bate de Academie.

«Autorilor, cari vor tipărì lucrări în aceste publicații, afară de cei premiați, «se va acordà o remunerare de 100 lei de coala de text imprimat: o stampă «în heliografie se va socotì cât două pagine de text, iar o stampă desemnată «de autor cât patru pagine de text».

«Incheind acest raport, aducem și cu această ocazie prinosul nostru de recunoștință memoriei lui Vasile Adamachi.

«Membrii Comisiunii. *Sp. Haret, P. Poni.*

D-l Președinte mulțumește Comisiunii Adamachi și în special d-lui Poni pentru raportul atât de amănunțit și pentru solicitudinea ce arată Fundațiunii și bursierilor Adamachi.

D-l *Dr. V. Babeș* se asociază la mulțumirile d-lui Președinte și se roagă să se iea în considerare două mici observațiuni, pe cari le face cu privire la modificările Regulamentului. Intâia este cea privitoare la prelungirea burselor. D-sa este pentru prelungire, atunci când bursierul are încă trebuință să-și completeze studiile; dar nu e bine să se perpetueze prelungirea; ea să se acorde numai în mod excepțional. A doua chestiune este remunerarea autorilor, care se urcă la 100 lei de coală pentru Publicațiunile Adamachi, pe când pentru Anale rămâne tot la 50 lei. Intre Anale și Publicațiunile Adamachi nu e mare diferință ca format, și apoi nu e bine ca membrii cari tipăresc în Anale să fie mai puțin remunerați ca foștii bursieri. D-l Dr. V. Babeș roagă ori să rămână și pentru una și pentru alta remunerarea de 50 lei, ori să se ridice la 100 pentru amândouă.

D-l *Dr. C. I. Istrati* aduce laude bursierilor Adamachi, dintre cari cea mai mare parte s'au devotat aplicațiunilor practice. Bursierii noștri cari au studiat la Berlin au lăsat cele mai frumoase impresii. Să lăsăm Comisiunii latitudinea să prelungească bursele, pentrucă e bine ca tinerii noștri să se întoarcă în țară nu numai cu diplomă, dar să se întoarcă și bine pregătiți.

D-l *P. Poni* arată că Regulamentul Adamachi prevede maximul de 4 ani, în care se poate acordà o bursă în străinătate. D-l Cristea Nicolescu termină la toamnă anul al patrulea, și ca să poată luà doctoratul, a cerut prelungirea încă pe un an. D-sa face o lucrare de chimie industrială, pe care voește să o termine și în baza căreia să poată luà diploma. Dacă nu i se acordă prelungirea, este pus în neputință de a terminà. De aceea Comisiunea D-voastre a propus modificarea Regulamentului, pentrucă nu-l puteà călcà.

D l *Dr. V. Babeș* este cu totul de părerea d-lui Poni, ca să se prelungească bursa; d-sa însă zice că asemenea prelungiri să se dea numai în cazuri excepționale și de aceea face următoarea propunere, care să înlocuească pe aceea din raport:

«In cazuri excepționale apretiate de Comisiune, bursele se pot prelungì cu un an».

Cât pentru remunerarea de autor, d-l Dr. V. Babeș va face propunere separată într'o altă ședință.

— Se pune la vot propunerea d-lui Dr. V. Babeș și se admite cu unanimitate.

— Se pun la vot propunerile Comisiunii pentru completarea art. 5 din Regulamentul Adamachi și se admit cu unanimitate.

— Raportul în total se iea spre cunoștință și se aprobă.

Se procede la alegerea a doi membri cari, împreună cu d-l Secretar general, să formeze Comisiunea Fondului Adamachi pentru 1910—11.

— Sunt realeși d-nii: *P. Poni* și *Sp. Haret.*

D-l *P. Poni* cetește următorul raport al Comisiunii Fondului Tache Anastassiu asupra lucrărilor din 1909—10:

«*Domnilor Colegi,*

«In raportul din anul trecut, Comisiunea vă arătà că una și cea din urmă din dispozițiunile testamentului Tache Anastassiu, anume înființarea școalei de agricultură dela Țigănești, nu putuse fi adusă la îndeplinire din cauză că venitul fondului fusese prins de alte cheltueli, dar că, expirând la 23 Aprilie 1910 contractul pentru arendarea celor două moșii ale fondului, cari se vor administrà în regie, venitul va crește și astfel se va da putință ca școala să se înființeze.

«Din sumele adunate în anii trecuți pentru reparațiunea și adaptarea ecaretelor ca local de școală și pentru instalarea ei, s'a refăcut cu totul invelitoarea castelului dela Țigănești în vara trecută.

«Comisiunea Domniilor Voastre, în dorință de a vedeà deschizându-se cât mai neîntârziat școala dela Țigănești, a vizitat în ziua de 25 Martie școala inferioară de agricultură a Statului dela Păncești-Dragomirești, spre a studià la fața locului organizarea ei, iar în ziua de 31 Martie a mers la Țigănești și a examinat starea ecaretelor și și-a dat seama de reparațiunile și transformările ce sunt a li se aduce. In ședințele pe cari le-a ținut apoi la Academie, Comisiunea a decis să vă propună ca școala dela Țigănești să fie școală inferioară de agricultură cu programul Statului, căci așà prevede testamentul, adăogându-se și ateliere de tâmplărie și fierărie, precum și cunoștințe despre pomicultură, viticultură, stupărie și alte îndeletniciri în legătură cu agricultura. A hotărît asemenea a se înzestrà școala, treptat cu o întindere de pământ mai mare decât cea prevăzută de lege, pentru a se puteà face nu numai toate culturile, dar și o creștere de vite cât mai instructivă. Pentru îmbunătățirea rassei de vite ale locuitorilor se vor ţineà chiar reproducători anume aleși. In sfârșit, pentru a da învățământului, atât teoretic, cât și practic, toate mijloacele și a-l ridicà la o desvoltare superioară celei din școalele similare ale Statului sau particulare, se va face la școală un mic laborator, cum și o lăptărie mai completă decât cea dela Păncești-Dragomirești. — Școala va aveà, conform programului Statului, trei ani de cursuri și un an și jumătate de practică, ce se va face la fermele Statului, întocmai ca elevii dela celelalte școale inferioare și din școala superioară de agricultură dela Herăstrău. Inainte ca elevii să înceapă cursurile școalei de agricultură propriu zise, Comisiunea a crezut că este bine ca ei să facă un an pregătitor, cu un învățământ teoretic și practic,

Invățământul teoretic va cuprinde materiile pe cari elevii nu le-au învățat în școala primară, dar cari le sunt neapărat trebuitoare pentru a urmà cu folos cursurile școalei de agricultură. Invățământul practic va consistà din lucrări agricole ușoare, precum lucrări de grădinărie, de pomologie, etc. In acest curs pregătitor vor fi primiți prin concurs absolvenți ai cursului primar, cari au vârsta de 14 ani împliniți. Cu chipul acesta, în clasa I a școalei de agricultură vom aveà elevi pregătiți bine și teoretic și practic, și ei vor fi în putere să facă lucrări agricole din ce în ce mai grele, cu înaintarea în celelalte clase.

«In vederea instălării unei asemenea școale, Comisiunea a propus și Delegațiunea a luat dispozițiuni să se facă în vara aceasta reparațiunile și transformările necesare la castel și la dependințe, astfel ca în toamna viitoare școala să înceapă a funcționà cu anul ei pregătitor.

«Școala primară dela Călmățuiu, care se găsește în al optulea an de funcționare, a dat la finele anului trecut a patra serie de absolvenți în număr de 12 (9 băieți, 3 fete). La începutul anului curent au fost înscriși 100 elevi (72 băieți, 28 fete), dintre cari 44 din Călmățuiu și 56 din satul învecinat Grivița. Din acești 100 elevi, 3 fete s'au permutat în cursul anului la alte școale; cei 97 rămași au urmat cursurile cu toată regularitatea. Ei fac, afară de cursurile teoretice, și lucrări practice de pomicultură, grădinărie, albinărit, etc.

«Toți elevii au primit dela Academie la începutul anului cărțile și materialele de școală necesare, iar în luna Noemvrie li s'au dat tuturor îmbrăcăminte și încălțăminte de iarna pentru suma de 2.000 lei.

«Elevii ieau cu toții gustarea de dimineața și prânzul la cantina școalei, iar cei din Grivița, cari sunt interni, ieau și masa de seara.

«La 1 Noemvrie d-l I. Beldie a rugat să fie descărcat de sarcina de diriginte și de administrator al școalei; cererea i-a fost îndeplinită și sarcinile sale au fost trecute d-lui I. Popa, al doilea institutor.

«Colegul nostru din Comisiune d-l St. C. Hepites a vizitat și inspectat școala în ziua de 25 Aprilie și d-sa a constatat, pe lângă o perfectă curățenie și bună întreținere a diferitelor localuri ale școalei, câtevà neajunsuri cari trebuesc înlăturate în cel mai scurt timp. Așà este chestiunea înlocuirii actualelor paturi colective de lemn cu altele individuale de fier, transformarea vechei florării într'o magazie, în care să se păstreze uneltele de cari se servesc elevii pentru lucrarea pământului din grădini și pentru alte lucrări în legătură cu starea sanitară a localului și curții.

«Colegul nostru a fost foarte mulțumit de lucrările efectuate de școlari în grădina de legume și de silința ce se pune de Direcția școalei pentru

cultura pomilor fructiferi, din cari se împart apoi locuitorilor pentru plantarea pe la casele lor.

«Atât salele de clasă cât și dormitoarele și sala de mâncare sunt în general neîncăpătoare pentru cei 100 elevi ai școalei. Până când mijloacele fondului vor îngădui să se facă întregiri sau nouă construcțiuni, Comisiunea este de părere ca numărul elevilor să fie redus la 80, începând cu anul școlar viitor. Această reducere se poate face ușor, prin aceea că se vor înscrie mai puțini elevi din cătunul Grivița, unde există școală comunală proprie.

«Pentru școala profesională de fete din Tecuciu, care a fost primită în administrația Ministerului Instrucțiunii publice, după cum v'am arătat anul trecut, s'a dat acestuia subvențiunea anuală de 10.000 lei.

«Renta de 2.000 lei pe lună a d-nei Elena Tache Anastassiu și cea de 1.000 lei pe lună a d-lui Iancu Anastassiu s'au servit regulat.

«In vara trecută s'a construit la Călmățuiu o casă pentru preotul bisericii din grădina școalei, lângă care odihnesc rămășițele pământești ale generosului Tache Anastassiu. In cursul acestui an se va numì un preot permanent, în locul celui provizoriu de acum, care face serviciul numai din două în două sărbători, fiind parohul bisericii din Grivița.

«Cavoul are necesitate de o radicală reparațiune a întregului său acoperiș, pentru a nu se mai puteà infiltrà apele meteorice. Lucrarea aceasta trebue făcută în vara curentă și de aceea propunem să se prevadă în buget suma trebuitoare.

«Membrii Comisiunii: *St. C. Hepites*, *I. Kalinderu*, *P. Poni*».

D-l *I. Bianu* atrage atențiunea Academiei, că prin acest raport, despre al cărui cuprins iea acum întâia oară cunoștință, se propune înființarea școalei dela Țigănești într'o organizațiune prea mare, care va cere mari cheltueli, și astfel venitul fondului va fi cu totul absorbit, iar Academiei nu-i va mai rămâneà nimic la libera dispozițiune. Dintre toate fondurile Academiei cu destinațiune specială, numai Fondul Tache Anastassiu ar puteà lăsà cevà Academiei, căci prin testament nu este obligată Academia să cheltuească tot venitul, ca să întrețină școalele și să facă celelalte cheltueli din venit. Să discutăm prin urmare acea organizare, căci altfel angajăm fondul pentru totdeauna.

D-l *I. Kalinderu* zice că și-a dat multă osteneală Comisiunea pentru organizarea școalei dela Țigănești și este surprins de cele spuse de d-l Bianu, căci d-sa crede că s'a lucrat de acord cu d-l Bianu, care a luat chiar parte la unele din ședințele noastre. Pentru organizarea școalei, Comisiunea a luat în seamă cele prescrise în testament, care cere ca școala să fie ca ale Statului; în ea să se primească absolvenți ai cursului primar, și din absolvenții aceștia să se poată trimite bursieri în străinătate. Astăzi avem în țară trei

feluri de școale de agricultură: elementare, inferioare și una superioară, cea dela Herăstrău, care e ca o Academie. In marginile acestor prescripțiuni școala nu puteà fi dar nici superioară ca cea dela Herăstrău, nici elementară, căci absolvenții acesteia din urmă au cunoștințe modeste și nu pot fi trimiși în străinătate la studii superioare, ci o școală inferioară de agricultură. Cheltuelile vor fi acelea pe cari le cere o asemenea școală, cu adaosul unui curs preparator, pe care l-am introdus pentru motivele arătate în raport. Că este bine să rămână o sumă la dispoziția Academiei, nu rămâne îndoeală, dar trebue mai întâiu să îndeplinim obligațiunile din testament. Să se vadă de ce sumă dispune fondul pentru această școală, și atunci se va lămurì dacă organizarea ei este făcută în disproporție cu mijloacele. In asemenea caz, vor trebuì reduse cheltuelile pentru reparațiuni și întregiri la ecaretele dela Țigănești.

— In urma cererii mai multor membri, se decide ca discuțiunea să se continue în ședința viitoare.

La biurou se depune următoarea propunere pentru alegerea d-lui Vasile Stroescu ca membru onorar:

«Considerând că prin actele sale de înaltă generozitate d-l Vasile Stroescu a ajutat în mod puternic înaintarea culturii naționale a neamului românesc, propunem să fie ales Membru onorar al Academiei Române.

«*Dr. Gr. Antipa, I. Bianu, I. Caragiani, C. Erbiceanu, N. Gane, Dr. D. Grecescu, St. C. Hepites, Dr. C. Istrati, I. Kalinderu, Dr. At. Marinescu, Dr. G. Marienescu, L. Mrazec, I. C. Negruzzi, D. Onciul, A Philippide, P. Poni, I. Pușcariu, N. Teclu, D. Zamfirescu*».

— Se decide a se pune la ordinea zilei în ședința de Luni, 24 Maiu.

ȘEDINȚA DELA 20 MAIU 1910.

Președința d-lui *Dr. C. I. Istrati,* Vicepreședinte.

Se cetește procesul verbal al Secțiunii literare pentru ședința dela 18 Maiu, prin care se arată că Secțiunea a decis să propună:

a) să se primească și să se publice ariile și cântecele propuse de d-l B. Bartók, despre cari tratează scrisoarea d-lui D. Kiriac, prezentată în ședința dela 13 Maiu, sub rezerva de a se ști cheltueala care este de restituit pentru culegerea făcută până acum ;

b) a se prevedeà o sumă de aproximativ 1.000 lei pe an, care să fie pusă la dispoziția d-lui Profesor Kiriac, spre a organizà culegerea ariilor și cântecelor populare românești din toate părțile.

— Propunerile Secțiunii se aprobă.

D-l *Dr. D. Grecescu* zice: «Am onoare a prezentà Academiei Române din partea d-lui Profesor Dr. N. Măldărescu, fost Decan al Facultății de medicină din București, mai multe lucrări importante de terapeutică, apărute în cursul acestui an.

«1) *O lecțiune la Clinica terapeutică dela Spitalul Filantropia asupra unei otrăviri prin 20 grame de Clorat de potasiu*, — prima observațiune în știință bine studiată, în care descrierea simptomelor și a turburărilor funcționale sunt admirabil expuse și analizate asupra pacientei, iar tratamentul, care a *reușit*, este bazat pe leziunile patogenice produse prin această otravă și pe metoda adevărat științifică în aplicațiunile sale.

«2) *Tratamentul Leprei prin Guaiacol*, bazat pe trei observațiuni de bolnavi (proprii) tratați în serviciul său *medical dela Spitalul Filantropia*. Această lucrare este precedată de noțiuni istorice asupra tratamentului în Lepră și intră în urmă în desvoltări asupra *metodei sale de tratament prin Guaiacol în trei cazuri grave* de Lepră. Trei observațiuni de bolnavi atinși de Lepră, observațiuni descrise cu măiestrie, în cari se arată acțiunea extraordinară a substanței, pe care d-l Profesor Dr. N. Măldărescu o întrebuințează cu succes în contra acestei boale îngrozitoare. — Lucrare originală și bine făcută.

«3) *Tratamentul Pleureziilor purulente (Empyema) prin injecțiuni în cavitatea pleurală cu soluția alcoholică de Naftol alfa*. Cu 7 observațiuni de cazuri grave de supurațiuni ale cavității pleurale — vindecate. — Tratament medical facil de executat, opus celui chirurgical întrebuințat până acum, care constă în deschiderea cavității pleurale, supus la o mulțime de infecțiuni, cu cicatrizare dificilă și lungă, diformațiuni ale toracelui, etc. — Lucrare originală și metodic prezentată. — Aceste trei lucrări apărute în ziarul medical *Spitalul* vor apăreà în curând și în periodice franceze și germane medicale.

«4) *Programa detaliată a cursului său, care se face la Facultatea de medicină și învățământul farmaceutic*. — Programă în care sunt expuse, după o clasificare proprie, toate substanțele farmacologice, cari interesează pe medicul modern în tratamentul boalelor, și pe farmacist pentru cunoașterea substanțelor medicamentoase. Atât drogurile, cât și agenții fizici (Fizioterapia) sunt pe larg expuși și clasați, *apele minerale din țară și străinătate*, etc., nimic nu este neglijat pentru studiul viitorilor medici. Această programă se deosebește și prin o clasificare a subiectelor sau metodă nouă de grupări ale substanțelor și agenților medicamentoși în terapeutică și farmacologie, — care este originală și proprie autorului și care formează și ordinea de studiu, lecțiuni, la cursul său dela Facultatea de medicină.

«Dacă onorata Academie încuviințează, am onoare a propune să se aducă mulțumiri d-lui Profesor Dr. N. Măldărescu pentru trimiterea acestor lucrări de mare însemnătate atât prin foloasele lor cât și prin originalitatea ce au».

— Se decide a se exprimà mulțumiri d-lui Dr. N. Măldărescu.

Se cetește procesul verbal al Delegațiunii No. 7.188 dela 20 Maiu, prin care se arată că la unele articole din bugetul de cheltueli al Academiei și ale Fondurilor Adamachi și Tache Anastassiu pe anul 1909—10 au rămas sume necheltuite, pe când la alte articole s'a cheltuit peste prevederile bugetare și anume:

a) în bugetul Academiei:

din 14 articole, sumă rămasă disponibilă . . . . Lei 10.741,58
la 3 articole, sumă cheltuită peste prevederi . . . . » 10.458,37

b) în bugetul Fondului Adamachi:

din 3 articole sumă rămasă disponibilă . . . . Lei 5.836,25
la articolul burselor, sumă cheltuită peste prevederi . . . » 5.066,74

c) în bugetul Tache Anastassiu:

din 3 articole, sumă disponibilă . . . . Lei 8.687,51
la 2 articole, sumă cheltuită peste prevederi . . . . . . » 6.560,01

Delegațiunea propune să se rectifice bugetul, în sensul ca asupra sumelor disponibile să se deschidă credite, din cari să se achite sumele cheltuite peste prevederile bugetare.

— Propunerea Delegațiunii se aprobă.

D-l *I. Bianu* zice că acum doi ani s'a prezentat Academiei spre tipărire un manuscris al d-lui V. Diamandi cuprinzând *Monografia comunei românești Mețova din Epir*, care a fost dat în cercetare Secțiunii istorice. In sânul Secțiunii s'au prezentat asupra lui patru rapoarte, din cari două pentru tipărire, unul pentru revizuire și altul pentru respingere. D-l Xenopol, care a făcut acest din urmă raport, a dat părerea și Secțiunea a aprobat să propună plenului a da autorului o subvenție de tipărire, deși în lucrare se «denotă multă naivitate, lipsă de logică și judecată». Chestiunea subvenției Secțiunea a decis s'o supună hotărîrii sesiunii generale.

— In urma părerilor schimbate, se decide a nu se acordà subvenția și a se înapoià autorului lucrarea.

D-l Vicepreședinte *Dr. C. Istrati* amintește că pentru astăzi este la ordinea zilei continuarea discuției asupra organizării școalei de agricultură Tache Anastassiu din Țigănești.

D-l *I. Bianu* știà că viitoarea școală dela Țigănești va fi școală inferioară de agricultură; nu cunoștea însă că va aveà un an preparator, lăptărie, laborator de chimie și alte anexe, cari toate vor cere sporirea cheltuelilor. De aceea d-sa a atras ieri atențiunea asupra organizării școale și s'a rugat să nu i se dea o prea mare extensiune, pentru ca să nu se absoarbă tot venitul Fondului Tache Anastassiu, ci să rămână cevà dintr'însul și la libera

dispoziţie a Academiei. Dacă însă, cu toată această extensiune, şcoala va cere o cheltueală numai de 40.000—45.000 lei, d-l Bianu ar fi foarte mulţumit, căci în acest caz din venitul fondului ar prisosì o sumă destul de însemnată, care s'ar puteà afectà la amortizarea unui împrumut ce s'ar face pentru clădirea localului de bibliotecă, şi mai ales la acest prisos s'a gândit d-sa, când a propus facerea acestei clădiri.

D-l *I. Kalinderu* zice că şi-a pus de multe ori întrebarea dacă diferitele Comisiuni ale Academiei, afară de Comisiunea Adamachi, care este organizată prin regulamentul fondului, mai au vreun rol sau vreo atribuţiune în urma votării Regulamentului pentru serviciile Academiei, prin care s'a creat un organ administrativ, directorul, şi prin care, crede d-sa, s'au luat din mâna Comisiunilor însărcinările şi s'au dat organizării centrale administrative. Venind la chestia în discuţie, d-l Kalinderu zice că temerile d-lui Bianu sunt neîntemeiate, pentrucă suma ce se va cheltuì cu şcoala dela Ţigăneşti, atunci când ea va funcţionà cu toate cele trei clase şi cu anul pregătitor, nu va trece peste 45.000 lei. Şi d-sa este de părere să rămână cât mai multe sume la dispoziţia Academiei dela fondurile pe cari le administrează — idee pe care a exprimat-o şi cu altă ocaziune. Dacă din venitul fondului va rămâneà o sumă după acoperirea cheltuelilor şcoalei, aceasta vine de drept Academiei, căci ea este legatara universală a lui Tache Anastassiu. D-l Kalinderu expune din nou chipul cum Comisiunea a ajuns la concluzia ca această şcoală să fie inferioară, nu elementară sau superioară, şi arată că — după o socoteală ce a făcut, luând de bază bugetul şcoalelor similare ale Statului, şi având în vedere puţinele îmbunătăţiri ce a crezut că e bine să se aducă şcoalei dela Ţigăneşti — cheltueala pentru funcţionarea ei va fi anual de lei 44.928, din cari lei 20.400 pentru personal şi lei 24.528 pentru material. Aceste sume vor puteà fi ori mărite, ori micşorate; în tot cazul însă nu cu mult. Terenul ce se va afectà şcoalei încă va trebuì să producă şi el cevà venit, pe care d-sa îl evaluează cam la 8.000 lei, şi deci costul şcoalei va fi şi mai mic. D-l Kalinderu, care a studiat de aproape şi în special şcoala Statului inferioară de agricultură dela Pănceşti-Dragomireşti, face o paralelă din toate punctele de vedere între organizarea ei şi aceea a viitoarei şcoale dela Ţigăneşti, arătând şi rolul pe care va trebuì să-l aibă aceasta în mijlocul sătenilor. Fireşte, termină d-l Kalinderu, că această organizare se poate amelioră în timpul funcţionării, când se vor observà lipsurile şi îmbunătăţirile de adus.

D-l Vicepreşedinte *Dr. C. Istrati* zice că Academia este pe deplin luminată asupra chestiunii, în urma expunerii atât de clare a d-lui Kalinderu, şi mulţumeşte Comisiunii pentru frumoasa ei lucrare.

— Raportul Comisiunii Tache Anastassiu se iea spre cunoștință și se aprobă.

Se procede la alegerea Comisiunii pentru 1910—11.

— Sunt realeși d-nii: *St. C. Hepites*, *I. Kalinderu*, *P. Poni*.

D-l *I. Kalinderu* roagă să fie descărcat de sarcina de a mai face parte din Comisiune, fiind prea ocupat și mai ales că d-sa, după cum a spus, nu vede care ar mai fi rolul acestor Comisiuni.

D-l *P. Poni* împărtășește vederile d-lui Kalinderu, căci și d-sa are simțământul că diversele Comisiuni ale fondurilor, afară de Adamachi, care supraveghează pe bursieri, nu mai au nici un rol în actuala organizare a Academiei, și zice că ar trebui să se iea o hotărîre în privința lor. Dacă anul trecut a primit să fie ales în Comisiunea Tache Anastassiu, aceasta a făcut-o pentru ca să contribue la îndeplinirea ultimei dispozițiuni din testament, anume înființarea școalei dela Țigănești. Acum, când și acest punct s'a îndeplinit, nu vede care ar mai fi rolul Comisiunii, care ar fi lucrările ei. De aceea și d sa roagă să nu mai facă parte din comisiune.

D-l Vicepreședinte *Dr. C. I. Istrati* zice că, prin votarea regulamentului pentru serviciile Academiei, nu s'a luat absolut nici o atribuțiune Comisiunilor, ca să se dea altor organe. Regulamentul cuprinde dispozițiuni cari privesc numai personalul ajutător al organelor Academiei, adică pe funcționari. Delegațiunea și Comisiunile au rămas cu rolul lor intact, și nimănui nu i-a trecut prin gând să știrbească acest rol. Organul administrativ, directorul, n'are după regulament decât căderea de a prepară lucrările pe cari să le prezente Delegațiunii spre desbatere și să execute hotărîrile acesteia. Atât și nimic mai mult. Cu aceasta s'a făcut însă un bine, căci trebuià un organ permanent, care în toate zilele să stea în contact cu lucrările de administrație, mai ales că Delegațiunea noastră este schimbătoare aproape dela un an la altul. Ființarea diverselor Comisiuni pe lângă Delegațiune este iarăș un mare bine, căci într'însele alegându-se specialiști, cu cunoștințe depline într'o chestie sau alta, aduc mare folos și multă ușurare în lucrările Academiei. Intre cele trei organe: Delegațiunea, Comisiunea și Direcțiunea administrației nu există nici o discordanță; din contră, ele conlucrează armonic spre binele Academiei. In acelaș chip să se lucreze și în viitor, căci roadele de până acum n'au decât să ne bucure. Prin sistemul arendării moșiilor individual la țărani, Academia a găsit nota justă și ea de sigur va fi imitată de alte instituțiuni și de oamenii doritori de bine ai acestei țeri. Tot astfel să lucreze și în alte direcțiuni și în special cu școalele ei, cari să fie ca un exemplu viu chiar pentru Stat. De aceea menirea Domniilor-Voastre, a celor aleși azi în Comisiunea Tache Anastassiu, este foarte importantă și eu vă rog să rămâneți la postul Domniilor-Voastre de onoare.

— Demiterea d-lor *Kalinderu* și *Poni* se respinge cu unanimitate.

D-l *St. C. Hepites* cetește următorul proiect de regulament al premiilor, cari să se acorde din Fondul «Dacia-România», proiect întocmit de Comisiunea specială compusă din d-sa și d-nii Negruzzi și Gane:

«*Art. 1.* — Sub numele de «Premiul Dacia-România» Academia Română institue un premiu trienal cu subiect dat de dânsa relativ la asigurări. Acest premiu se va acordà celei mai bune lucrări manuscrise din cele prezentate la concurs cu subiectul dat.

«*Art. 2.* — Valoarea premiului va fi reprezentată prin venitul pe trei ani al fondului de 10.000 lei în efecte, oferit de Societatea de asigurare Dacia-România din București și al capitalizărilor ce se vor puteà face eventual, micșorat acest venit cu prelevările prevăzute de art. 35 din Statutele Academiei și cu costul tiparului pentru maximum 5 coale de tipar.

«Odată cu publicarea premiului, care va fi indivizibil, se va indicà și valoarea sa.

«*Art. 3.* — Subiectul ce se va propune pentru acest premiu va fi — conform dorinței exprimate prin actul de danie al Societății de asigurare Dacia-România din București — relativ la *o chestiune de asigurare din punctul de vedere fie istoric fie juridic, social, științific sau tehnic, raportându-se la practica asigurărilor din România. Autorul va puteà invocà spre lămurirea și sprijinirea tezei sale și procedeurile uzitate în alte țeri.*

«*Art. 4.* — Prin derogare la art. 20 din Regulamentul premiilor, judecarea manuscriselor în limba română prezentate la concurs se va face de către o comisiune de trei membri, aleasă de Academie în sesiunea generală care precede pe aceea în care va fi a se decerne premiul.

«Aceeaș Comisiune va aveà să hotărască subiectul pentru concursul trienal următor.

«*Art. 5.* — Subiectul ce se va pune pentru prima oară la concurs se va fixà de o comisiune adhoc de trei membri, aleși de Academie în sesiune generală.

«Pentru întâia oară premiul se va decerne în sesiunea generală din 1912.

«*Art. 6.* — Raportul ce va întocmì Comisiunea asupra analizei și criticei lucrărilor prezentate la concurs cu indicarea hotărîrii ei relativ la premiere, precum și a subiectului ales pentru premiul trienal următor va fi adus la cunoștința Academiei în sesiunea generală, care decide.

«*Art. 7.* — In caz când nici una din lucrările prezentate la concurs nu s'a găsit demnă de premiere sau când nici un manuscris nu a fost prezentat la concurs, valoarea premiului se va capitalizà spre a mărì Fondul Dacia-România.

«*Art. 8.* — Anunțarea concursurilor și depunerea manuscriselor ce se vor prezentà la dânsele se vor face în cònformitatea celor prescrise de Regulamentul premiilor.»

D-l *I. Caragiani* ar dorì ca proiectul să se tipărească și să se împartă membrilor pentru studiere.

D-l *I. Kalinderu* crede că nu e trebuință să se tipărească, ci să iea d-l Caragiani exemplarul de proiect și să-l cetească.

— Părerea d-lui Kalinderu se aprobă și se amână discuția pentru o ședință viitoare.

D-l *I. Kalinderu* cetește următorul raport al Comisiunii Fondului Agarici asupra lucrărilor din 1909—10:

«*Domnilor Colegi*,

«Școala practică de agricultură, care se întreține cu din venitul Fondului Agarici, funcționează astăzi cu 29 elevi toți bursieri, împărțiți în trei clase. Personalul este acelaș din anul precedent, adică un director, doi ajutori, aleși dintre absolvenții școalei, un maestru lemnar și unul fierar.

«Terenul de care dispune școala este de 60 hectare pământ arabil, 10 hectare imaș și 5 hectare fâneață, iar inventarul viu se compune din 26 vite mari, trăgătoare și de lapte, și 46 vite mărunte.

«Cursurile teoretice au durat în cursul iernii și în zile când timpul n'a fost prielnic pentru lucrările de câmp și grădină la cari toți elevii ieau parte. Afară de aceste lucrări practice, elevii fac cu rândul serviciu atât la grajduri, curte, bucătărie și dormitoare, cât și la atelierele de lemnărie și fierărie. La aceste din urmă meșteșuguri, elevii, cari au aplicație, sunt lăsați să lucreze mai mult, deoarece s'a văzut că unii din aceștia, după terminarea școalei, s'au făcut lemnari sau fierari în satele lor.

«In sesiunea generală din anul trecut, Comisiunea v'a cetit o parte din raportul de inspecție înaintat Ministerului Instrucțiunii de către d-l Dr. N. Popovici-Lupa, raport din care ați constatat mersul foarte îmbucurător al școalei noastre.

«Colegul nostru d-l Bianu a vizitat școala vara trecută, în toiul muncilor de câmp, și a rămas pe deplin mulțumit de constatările făcute, atât asupra cunoștințelor teoretice ale elevilor, cât și îndrumării lor practice. Pe

la 10 Iulie, câtevà zile după aceea, am vizitat-o şi eu şi am rămas satisfăcut de progresele realizate în toate privinţele.

«Directorul d-l G. Cotea este un bărbat sârguitor şi cu multă dragoste de şcoală, după cum m'am putut încredinţà din întreţinerea ce am avut cu dânsul, şi din modul în care înţelege d-sa să conducă şcoala şi să pregătească elevii. D-sa a vizitat în toamna trecută, împreună cu d-nii Poni şi Bianu, şcoala de agricultură dela Cluj şi mai ales pe cea de agricultură şi pomologie dela Mediaş.

«In mai multe rapoarte din anii trecuţi, Comisiunea v'a arătat starea de derăpănare în care se găsesc ecaretele şcoalei, cari, din cauza lipsei de mijloace, n'au putut fi reparate şi refăcute. Pentrucă în anul trecut moşia Moara Grecilor s'a administrat în regie, arendându-se individual la ţărani, venitul a crescut şi de aceea a fost cu putinţă să se facă în vară reparaţiunea radicală a învelitoarei caselor celor mari, în cari sunt dormitoarele elevilor şi locuinţa directorului şi să se construească o magazie de producte. Avem speranţa că şi în vara aceasta se vor aduce şi alte îmbunătăţiri la imobilele şcoalei.

«Tot din cauza lipsei de mijloace, nu s'a putut îndeplini una din dispoziţiunile testamentului răposatului Ioan Costache Agarici, anume aceea care prescrie că «Izvoarele ce sunt dela deal de casă şi dau în valea viei se vor «căutà şi se vor aduce în ograda şcoalei, unde se va face o cişmeà şi o «mică baie pentru elevi». Acum în primăvară însă s'au început lucrările pentru captarea izvorului, care e la o depărtare de trei kilometri de şcoală şi cu un debit bogat de apă, şi credem că până la mijlocul lunii Iunie apa va fi adusă la şcoală. Din conducta principală, care trece prin satul Moara Grecilor, se vor ramificà câtevà cişmele şi în sat, pentru ca şi locuitorii să beneficieze de apa izvorului.»

— Raportul se iea spre cunoştinţă şi se aprobă.

Se procede la alegerea Comisiunii Fondului Agarici pentru 1910—11.

— Sunt aleşi d-nii: *Gr. Antipa*, *St. C. Hepites*, *I. Kalinderu.*

Se ceteşte procesul verbal al Secţiunii ştiinţifice pentru şedinţa dela 18 Maiu, prin care se arată că Secţiunea a decis să pună la concursul premiului Adamachi de 5.000 lei din 1915 subiectul. *Studiul chimic al lignitelor şi aplicaţiunile lor în industrie*, şi la premiul Lazăr de 5.000 lei din acelaş an subiectul: *Politica agrară a României,* subiect care fusese pus la premiul Lazăr din 1909, dar la care nu s'a prezentat nici o lucrare.

— Se iea spre cunoştinţă.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 21 MAIU 1910.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

D-l *At. M. Marienescu* ceteşte comunicarea sa: *Ţara Severinului (sau Oltenia).*

După şedinţa publică Academia îşi continuă lucrările în şedinţă intimă.

— Asupra proiectului de regulament pentru premiul «Dacia-România», prezentat în şedinţa de ieri, neluând nimenea cuvântul, proiectul se pune la vot şi se admite cu unanimitate.

Aceeaş comisiune care a întocmit Regulamentul este rugată să formuleze subiectul premiului ce se va acordà în 1912.

Comisiunea prezentă următorul subiect:

«*Istoria contractului de asigurare şi în special a introducerii lui în România. Deosebirea între asigurările cu primă şi asigurările mutuale. Avantajele asigurărilor în contra daunelor elementare în ţerile unde agricultura este principalul izvor de bogăţie*».

— Subiectul se aprobă.

Se ceteşte adresa No. 625 dela 7 Noemvrie 1909, prin care Facultatea de drept din Bucureşti roagă să i se acorde câte un exemplar din toate lucrările cu caracter juridic, pe cari Biblioteca Academiei le-ar aveà în dublu exemplar.

Asupra acestei cereri, Comisiunea specială a Bibliotecii a făcut propunerea ca să se dea câte un exemplar din cărţile juridice străine, din cari Biblioteca are mai mult de un exemplar şi din cărţile juridice româneşti moderne (secolul XIX), din cari are mai mult de două exemplare.

— Propunerea Comisiunii se aprobă.

D-l *Gr. Ştefănescu* ceteşte următorul raport al Comisiunii Bibliotecii pentru lucrările din 1909:

«*Domnilor Colegi,*

«In anul trecut numărul cetitorilor colecţiunilor noastre s'a urcat la 12.011 şi sala de lectură a Bibliotecii a fost uneori neîncăpătoare. Suntem deci siliţi a vă atrage din nou şi cu stăruinţă atenţiunea asupra problemei localului. Greutatea de a te mişcà prin atâtea camere mărunte, unde se adăpostesc miile de cărţi şi unde sunt instalate biurourile funcţionarilor, întârzie orice operaţiune.

«Mulţimea cărţilor primite din ţară şi din străinătate nu mai are loc prin rafturile ghemuite în camerele mici şi nu destul de luminoase.

«Mişcarea generală a Bibliotecii s'a petrecut în ordine, observându-se prescripţiunile Regulamentului de serviciu.

«Despre sporul realizat şi despre munca desfăşurată în cursul anului dăm următoarele date şi informaţiuni:

«A. Secţiunea cărţilor tipărite.

«Fără nici o întrerupere, afară de zilele de sărbătoare fixate de Delegaţiune, secţiunea cărţilor tipărite a stat deschisă cetitorilor zece ore pe zi, cu excepţia zilelor de vară, când serviciul încetează la ora 12: în total 288 zile, din cari 236 câte 10 ore (8—6) şi 52 câte 4 (8—12).

«In toate secţiunile lucrările de catalogare şi de înregistrare a publicaţiunilor primite sunt la curent. Doar numărul cel mare de dublete dacă a rămas mai în urmă cu aşezarea în rafturi şi aceasta din pricina lipsei de oameni de serviciu.

«Publicaţiunea trimestrială a Bibliotecii noastre «Creşterea colecţiunilor» a apărut regulat de patru ori în cursul anului.

«Tipografii şi editorii încep a observà cu mai multă stricteţe legea tipăriturilor. Neglijenţele însă nu încetează, încât a trebuit să se facă 49 de somaţiuni pentru 290 de cărţi neprimite şi 566 reclamaţiuni pentru ziare. Neconformându se legii au fost daţi în judecată: 1 editor şi 12 tipografi pentru cărţi şi 55 tipografi pentru 77 publicaţiuni periodice din 1908.

«S'a întocmit, în camera de lângă sala de lectură, o mică bibliotecă a revistelor străine curente, abonate sau primite în dar sau în schimb, cari, împărţite pe categorii şi aşezate în rafturi, au fost puse direct la dispoziţia cetitorilor şi sunt foarte căutate.

«Iată acum şi amănuntele pe cari le reţinem din rapoartele serviciilor speciale.

«I. *Sporul.*

«1. S'au *cumpărat* în anul acesta 621 volume şi broşuri; 61 reviste române; 1 415 numere de reviste străine, 1 atlas şi 2 foi volante.

«2. S'au primit în *dar* şi în *schimb* dela diferiţi binefăcători, precum şi dela Instituţiile străine, cu cari suntem în schimb de publicaţiuni, 2.016 cărţi, 363 numere de reviste române de peste munţi, 790 reviste străine, 2 atlase, 4 foi volante şi 8 caiete de note muzicale. Cele mai multe dintre cărţile dăruite sunt primite în special din partea Statelor Unite americane şi dela Universităţile germane. Dela d-l D. Sturdza s'a primit un mare transport de cărţi economice şi financiare.

«3. In conformitate cu legea de tipărituri s'au înregistat 3.114 volume şi broşuri, 239 reviste române în 1.958 numere, 10.270 foi volante şi 360 ziare, dintre cari 2 româno-franceze, 9 franceze, 1 româno-german, 8 germane, 1 francezo-germano-român, 5 evreeşti, 2 esperanto, 2 maghiare.

«4. Din *tăieturile de ziare* pentru colecţia ce avem s'au ales, tăiat, clasificat şi lipit, după materii şi timp, în total 820 fascicule în 4.100 coale şi 16.400 de pagine.

«Intreagă creşterea colecţiunilor acestei Secţiuni în cei din urmă 10 ani se poate cunoaşte din *tabela I.*

Tabela I.

ANII	Volume şi broşuri	Ziare şi reviste române	Ziare şi reviste străine	Atlase şi hărţi	Foi volante	Note muzicale
1900	2.767	457	160	13	3	—
1901	51.022	352	—	254	156	144
1902	7.326	291	169	77	42	4
1903	4.193	372	190	166	1.349	—
1904	5.463	454	370	58	82	4
1905	5.150	422	420	369	4.091	66
1906	5 317	518	236	63	2.040	7
1907	4 934	592	246	37	6 088	355
1908	4 835	611	252	35	10.456	49
1909	5 751	599	260	3	10 276	8
Totalul creşterii 1900–1909 . .	96.758	4.668	2.303	1.075	34 583	637

«II. *Lucrări de catalogare.*

«1. *Noul Catalog.* In anul 1909 s'au trecut în inventar 4.299 opere în 5.250 volume (dela No. 11.801—16.099). S'au catalogat 4.159 opere în 5.205 volume (dela No. 11.442—15.600). Pentru acestea din urmă s'au lucrat 9 355 bilete, şi anume 5.174 pentru catalogul alfabetic şi 4.181 pentru cel pe materii. In total, până la 31 Decemvrie 1909, avem în noul catalog: trecute în inventar 20.228 de volume, dintre cari sunt catalogate, clasate şi aşezate definitiv în rafturile Bibliotecii un număr de 15.600 opere în 19.651 de volume. Pentru acestea s'au lucrat în total 35.051 bilete, şi anume 19.261 alfabetice şi 15.790 metodice.

«Catalogul cel nou este la curent cu toate publicaţiunile ce ne vin, ca legale, cumpărate, în dar sau în schimb. Pe lângă acestea se mai continuă cu incorporarea fostei Bibliotecii Centrale a Statului, din care s'au catalogat

în cursul anului Secţiile VI—IX. Aşà dar sunt incorporate până acum 9 din cele 31 de secţiuni ale numitei Biblioteci. S'au mai catalogat şi s'au incorporat în acest an, după ce s'au scos dubletele, şi bibliotecile Pappasoglu, Alex. Gaşiorowski, Angelescu, Petrescu şi Colescu-Vartic.

«2. *La publicaţiunile periodice* s'au înscris în inventar 238 publicaţiuni, dela No. 2.272—2.509. Continuându-se revizuirea periodicelor s'au constatat lipsurile la 260 publicaţiuni, rămânând a se mai controlà numai 70 de ziare, încât lucrarea aceasta se va puteà terminà în Iunie viitor. Pe baza acestei temeinice cercetări s'a făcut un catalog de control pe fişe, în cari, pe lângă indicaţiunile bibliografice, se trec numerele periodicului, lipsurile atât pentru exemplarul din Bibliotecă, cât şi pentru dublete. Pentru consemnarea numărului volumelor din această secţiune, s'a înfiinţat un registru care se ţine la zi. Lucrarea pentru catalogul destinat publicului a ajuns la un total de 3.206 fişe, din cari s'au făcut anul acesta 1.090. Pentru catalogul pe materii s'au făcut în total 2.514 bilete.

«Bibliografia periodicelor până la 1906 s'a continuat, fiind tipărite 35 de coale, cari cuprind descrierea celor dela A—R, şi se va terminà în toamna viitoare.

«S'a început incorporarea la această secţiune a periodicelor străine, a călindarelor, anuarelor şi a altor publicaţiuni în continuare.

«Intreaga secţiune cuprinde până acum 2.509 de publicaţiuni în 8.386 volume.

«3. *S'au legat şi cartonat* 597 volume de ziare şi 683 de cărţi.

«III. *Consultarea.*

«Sala de lectură a fost vizitată de 10.458 cetitori, cari au consultat cu totul 29.215 cărţi şi periodice, afară de cele 1.811 volume din sala de lucru, puse direct la îndemâna cetitorilor şi afară de revistele străine curente de cari se servesc cetitorii singuri. Acasă au fost împrumutate 582 volume la 125 de cetitori. Bilete de intrare s'au acordat 140, dintre cari 21 pentru sala manuscriptelor. Consultarea pe cei 5 ani din urmă se arată în *tabela II.*

Tabela II.

ANII	Cetitori	Cărţi	Imprumutători	Cărţi
1905	9 393	28.103	83	339
1906	9 351	33.209	110	539
1907	9.705	27.834	90	416
1908	8 894	27.372	115	495
1909	10.458	29.215	125	582

«B. Secțiunea manuscriptelor, documentelor și stampelor.

«I. *Sporul*.

«1. S'au *cumpărat* în acest an 62 volume manuscrise, 1.431 documente, 10 medalii și 2 cărți cu autografe.

«2. S'au primit în dar 184 manuscripte, 1.550 documente, 1 medalie, 1 carte cu autograf și 1 obiect de muzeu.

«Creșterile acestei secțiuni în cei din urmă zece ani sunt notate în *tabela III*.

Tabela III.

ANII	Volume manuscrise	Documente	Stampe și portrete	Fotografii	Albumuri	Medalii și monete	Peceți	Desemnuri, clișee, etc
1900	206	471	18	—	8	6	—	—
1901	623	18 096	1.368	—	11	434	—	—
1902	576	7.792	3	35	2	—	—	5
1903	1.071	1.886	42	38	1	—	39	604
1904	414	3.657	72	226	1	4	2	—
1905	169	1.294	137	45	1	—	8	351
1906	90	6 337	132	242	1	—	62	2
1907	204	4 334	—	365	—	91	6	31
1908	758	1 600	81	111	1	54	1	2
1909	246	2.981	—	—	1	11	—	—
Totalul creșterii dela 1900—1909 . .	4.357	48 448	1.853	1.063	27	600	118	995

«II. *Lucrări de catalogare*.

«1. S'au *catalogat* 158 de volume manuscripte românești (No. 3.376—3.534).

«2. S'au așezat în pachete 1.535 *documente*, iar pentru 1.738 s'au publicat rezumate în «Creșterile» din Oct.—Dec. 1908 și în 1909.

«3. S'au *legat* 112 volume manuscripte.

«4. S'a continuat cu pregătirea materialului de publicat în «Catalogul manuscriptelor românești».

«5. In *secțiunea stampelor* s'a continuat catalogarea, făcându-se 992 bilete pentru hărți, atlase geografice și planuri topografice (No. 627—747). Pentru celelalte stampe, reprezentând costume, bătălii și planuri de lupte, gravuri istorice, etc., s'au scris 234 bilete alfabetice (No. 1.424—1.543).

«III. *Consultarea.*

«Sala de lucru a secţiunii manuscriptelor a fost cercetată în anul acesta de 1.428 cetitori, cari au consultat 2.435 manuscripte, 25.231 documente şi 593 cărţi vechi româneşti. Mişcarea din cei din urmă cinci ani se expune în *tabela IV.*

Tabela IV.

ANII	Cetitori	Volume manuscr.	Docum.	Cărţi vechi
1905	1 243	1.838	31.451	896
1906	1.219	2.998	51 965	2.208
1907	1.636	3.025	16 033	1.396
1908	1.596	2.601	34.410	850
1909	1.428	2.435	25.231	593

* **

«Iată acum în rezumat întreaga mişcare a colecţiilor noastre din anul 1909:

«I. **Consultarea.**

Tabela V.

	Cetitori	Volume
A. *Cărţi tipărite.*		
Cerute cu buletine	10 458	29.215
Imprumutate acasă	125	582
Total . . .	10.583	29.797
Aflătoare în sala de lucru: Cărţi	—	1.811
» » » » » Reviste române	—	—
» » » » » » străine	—	—
B. *Manuscripte şi documente.*		
Manuscripte	997	2 435
Documente	234	25 231
Cărţi vechi româneşti (1508—1830)	197	593

«II. **Sporirea.**

	Volume și broșuri	Numere de reviste: române	Numere de reviste: străine	Atlas și hărți	Stampe și portrete	Volume manuscrise	Documente	Fotografii	Albumuri	Foi volante	Note muzicale	Peceți, medalii
Primite:												
Conform legii dela 23 Martie 1904	3 114	1 958	—	—	—	—	—	—	—	10.270	—	—
In dar sau în schimb .	2 016	363	790	2	—	184	1.550	—	—	4	8	1
Cumpărate.	621	61	1 415	1	—	62	1.431	—	—	2	—	10
Total . .	5.751	2.382	2.205	3	—	246	2 981	—	—	10.276	8	11

«Adăogând aceste date la cele din anul trecut, rezultă că starea generală a colecțiunilor noastre — cu excepția dubletelor — se poate rezumà în mod aproximativ prin următoarele cifre:

87.098 publicații înscrise în inventarele deosebitelor ramuri ale Bibliotecii;
2.510 publicații periodice;
6.281 stampe, hărți, portrete, atlasuri;
242 fotografii de documente;
4.504 volume de manuscripte românești,
871 » » » grecești,
625 » » » slave,
63 » » » latine,
159 » » » romanice,
52 » » » germane,
168 » » » orientale;
290 obiecte de muzeu;
33.787 documente.

Cifrele acestea vorbesc îndeajuns despre importanța tot mai mare pe care o are Biblioteca noastră, dar ne îndeamnă în acelaș timp de a pune toată solicitudinea pentru a-i asigurà o funcționare în condiții mai îmbunătățite, din punctul de vedere al localului și al personalului.

«Membrii Comisiunii: *C. Erbiceanu, N. Quintescu, Gr. Șefănescu*»

— Raportul se iea spre cunoștință și se aprobă.

Se cetește următorul raport al d-lui Bibliotecar al Academiei:

«Ministerul Instrucțiunii publice, pe lângă adresa Seria B No. 68.319 dela 1 Noemvrie 1908, ne trimite *Regulamentul pentru împrumutarea cărților și manuscriptelor*, regulament întocmit de Guvernul Italiei pentru Bibliotecile acelui Stat și sancționat cu decretul regal No. 523 dela 3 August 1908.

«Articolele 60 și 61 din acel regulament prevăd schimbul internațional reciproc cu bibliotecile publice din Statele Europene, cari ar primì reciprocitatea cu ale Italiei. Ministerul nostru cere să i se comunice spre a aduce la cunoștința Guvernului italian răspunsul Academiei, dacă Instituția noastră admite pentru biblioteca sa această reciprocitate de schimb. Spre a se decide asupra răspunsului de dat, am onoare a aminti următoarele:

«Regulamentul Bibliotecii acestei Instituțiuni permite a se împrumută afară din localul ei numai cărțile tipărite moderne și numai membrilor Academiei, profesorilor universitari, Ministrilor în funcțiune, reprezentanților puterilor străine și instituțiilor științifice și acestora numai în Capitala Regatului; manuscriptele, documentele istorice, hartele geografice, stampele, precum și cărțile tipărite de o mare raritate și valoare nu se pot împrumută sub nici un motiv nici persoanelor, nici instituțiilor, nici din țară, nici din străinătate.

«In starea actuală a regulamentului acestei Biblioteci, Academia Română nu poate deci accedà la comunicarea internațională de cărți și manuscripte propusă de Guvernul Italiei prin regulamentul său din 1908.

«Rămâne deci ca Academia să decidă și, în caz când admite schimbul reciproc cerut, să adaoge la art. 37 din Regulamentul Bibliotecii un alineat în această formă:

«Se pot împrumută bibliotecilor de Stat din Italia și din alte țeri, întrucât «acele biblioteci vor cere sau vor primì reciprocitatea împrumutării de «asemenea materiale științifice, cărți din secțiunea I și manuscripte, docu«mente, stampe, etc. din secțiunea II.

«Se va ținea o listă de bibliotecile cu cari se fac asemenea împrumutări «reciproce. Inscrierea în acea listă se face pentru fiecare bibliotecă printr'o «hotărîre motivată a Delegațiunii Academiei».

Asupra acestui raport Comisiunea Bibliotecii a pus rezoluțiunea, că este de părere să se primească propunerea Guvernului italian, numai întrucât privește cărțile tipărite din secțiunea I.

D-l *I. Bianu* zice că, dacă se admite propunerea Comisiunii, va trebuì să se adaoge un alineat nou la art. 37 din Regulamentul Bibliotecii în cuprinderea următoare:

«Cărțile din sectiunea I se pot împrumută bibliotecilor de Stat

Italia și din alte țeri, întrucât acele biblioteci vor cere sau vor primi reciprocitatea împrumutării».

D-l Președinte *A. Saligny* observă că, fiind vorba de adaosul unui alineat de regulament, urmează ca propunerea să întrunească voturile a două treimi din membrii prezenți.

— Se pune la vot și se admite cu unanimitate.

ȘEDINȚA DELA 22 MAIU 1910.

Președința d-lui *A. Saligny.*

Se cetește procesul verbal al Secțiunii literare pentru ședința dela 21 Maiu, prin care se arată că Secțiunea a luat următoarele deciziuni:

a) Ca d-l G. Pascu, care a cerut un ajutor de 1.000 lei spre a tipări partea II a scrierii sale: *Despre Cimilituri*, să trimită Academiei lucrarea pentru a fi publicată în *Memoriile Secțiunii literare.*

b) De a se înapoià d-lui Dobre Ștefănescu manuscrisul culegerii sale de *Poezii poporale*, pentru a o «transcrie din nou cu observarea indicațiilor însemnate cu creionul de raportor (d-l Bârseanu), și urmând ortografia Academiei; iar de altă parte să omită bucățile cunoscute din alte colecțiuni sau cuprinse de mai multe ori în colecție».

c) De a se tipări în publicațiunea: *Din vieața poporului român* culegerea d-lui C. Rădulescu-Codin: *Din popor: Legende, tradiții și amintiri istorice.*

d) Secțiunea și-a constituit biuroul pentru 1910—11, alegând președinte pe d-l *I. Caragiani* și Vicepreședinte pe d-l *N. Gane.*

— Deciziunile Secțiunii de sub punctele *a*, *b* și *c* se aprobă; cea din urmă deciziune se iea spre cunoștință.

Se procede la alegerea Comisiunii de 12 membri, care să cerceteze lucrările ce se vor prezentà în 1911 la concursul premiului Năsturel de 4.000 lei.

— Sunt aleși: din Secțiunea literară d-nii: *A. Bârseanu*, *I. Caragiani*, *I. C. Negruzzi*, *Duiliu Zamfirescu;* din Secțiunea istorică d-nii: *C. Erbiceanu*, *D. Onciul*, *M. C. Suțu*, *A. D. Xenopol;* din Secțiunea științifică d-nii: *Gr. Antipa*, *Dr. D. Grecescu*, *Dr. G. Marinescu*, *N. Teclu.*

Se cetește procesul verbal al Secțiunii istorice pentru ședința dela 21 Maiu, prin care se arată că Secțiunea a decis să propună alegerea d-lui T. V. Stefanelli ca membru activ într'unul din locurile vacante și a d-lui A. Lăpědatu ca membru corespondent.

— Se decide a se pune la ordinea zilei în ședința de Miercuri, 26 Maiu.

D-l *St. Hepites* cetește următorul raport al Comisiunii însărcinate cu examinarea lucrărilor făcute în cursul anului 1909—10:

Domnilor Colegi,

«Academia Română, îndoit legată de Augustii noștri Suverani, pe de o parte prin respectul și recunoștința ce Le datorește ca făuritori ai stării actuale a României, iar pe de altă parte prin onoarea ce-i fac prin aflarea Lor în capul acestei înalte Instituțiuni de cultură a neamului românesc, asociindu-se cu adâncă venerațiune la serbarea aniversării de 40 de ani de fericită căsătorie a Maestăților Lor, a îndeplinit—suntem fericiți s'o constatăm—gândul fiecăruia din membrii ei.

«Știrea îmbucurătoare ce ne aduce, prin raportul său, locțiitorul Secretarului nostru general, asupra stării sănătății veneratului domn D. Sturdza, pe care ne obișnuisem a-l vedeà neclintit la postul de onoare ce ocupă în această Academie, a găsit un adânc răsunet în inimile noastre și așteptăm cu impaciență a-l vedeà iarăș printre noi, spre a-și continuà mai deaproape lucrarea sa pentru prosperitatea și înălțarea instituțiunii, la a cărei desvoltare este devotat.

«Participarea Academiei la manifestările de sărbătorire ce s'au făcut în onoarea colegilor noștri mult stimați, T. Maiorescu, I. Kalinderu și N. Teclu, a primit asentimentul cel mai călduros din partea tuturor colegilor noștri; cu toții le urăm să trăească încă mulți ani, pentru a ne puteà folosì de marea lor știință și de îndelungata lor experiență.

«Multe și mari pierderi a avut Academia printre membrii ei în cursul anului trecut: dintre membrii activi: Gr. Tocilescu și părintele Augustin Bunea, un membru corespondent—Generalul Brătianu și 4 membri onorari: Gheorghe I. Lahovari, Baronul N. Hurmuzaki, Karl Krumbacher și Adolf Tobler. Mulțumirile noastre se cuvin raportorului, care ne-a arătat așà de bine caracteristicele lucrărilor fiecăruia dintr'înșii, și Academiei care a luat toate măsurile cele mai nemerite pentru onorarea memoriei tuturor acestor oameni de elită.

«Pentru Academia noastră, ca și pentru întreaga țară, pierderea încercată este mare. Ea este cu atât mai mare, cu cât unii din cei dispăruți, ca Gr. Tocilescu și Părintele Bunea, ne-au parăsit la o vârstă relativ mică, așà că erau departe de a-și fi desăvârșit opera lor științifică și culturală.

«In ședințele din cursul anului, în număr total de 45, din cari 8 publice, s'au adus în discuțiune mai multe chestiuni de mare însemnătate; într'una din ședințele publice s'a făcut o comunicare importantă de către d-l General P. V. Năsturel, cel dintâiu care, folosindu-se de o decizie a Academiei, a luat cuvântul în incinta sa, fără să aparțină uneia din cele trei categorii de membri cari compun Academia. Dorim ca acest început să aibă cât mai mulți imitatori, spre a ne da ocaziunea de a cunoaște mai deaproape și a aprețià talentul și știința celor cari nu aparțin încă Instituțiunii noastre.

«Comisiunea D-voastre a luat cu plăcere cunoștință de recomandarea ce s'a făcut în persoanele colegilor noștri: Onciul, spre a fi numit membru în Comisiunea monumentelor istorice, și Zamfirescu în Comitetul de lectură al Teatrului Național din Capitală. Avem încredințare că cuvântul lor autorizat va fi spre folosul acestor instituțiuni.

«Aparițiunea publicațiunilor Academiei destul de numeroase și importante se urmează cu cea mai mare activitate și regularitate. O importanță deosebită pentru știință capătă pe zi ce merge *Publicațiunile Fondului Adamachi,* din cari s'a încheiat tomul al 4-lea, și pentru folcloristică noua publicație *Din vieața poporului român, culegeri și studii,* din care au apărut până acum 9 volume.

«Cu toții dorim ca *Dicționarul limbii române,* ce se lucrează sub auspiciile Academiei prin generoasa subvențiune a M. S. Regelui, să apară cât mai neîntârziat. Comisiunea D voastre a luat cu mare plăcere cunoștință de hotărîrea pusă în practică de Comisiunea specială a Dicționarului, de a se lucrà deodată cu câte o echipă diferită la două litere. Cu modul acesta se va reduce la jumătate timpul ce ar fi fost necesar pentru terminarea Dicționarului dacă s'ar fi lucrat, ca până acum, numai cu o singură echipă. Se cuvine să aducem mulțumirile noastre Comisiunii Dicționarului, care printr'această măsură și-a mărit de bunăvoie munca ce depune în îndeplinirea sarcinei ce i-a dat Academia.

«Imbogățirea bibliotecii noastre merge mereu crescând în proporțiuni însemnate. Numeroase și foarte importante documente au intrat și în cursul anului trecut. Atât raportul Secretarului nostru general, cât și mai cu seamă acela al Comisiunii permanente a Bibliotecii, arată în amănunt creștera diferitelor colecțiuni ale Bibliotecii și frecventarea ei foarte mulțumitoare. Pentru sporirea localurilor Bibliotecii, despre care se vorbește de câtivà ani în fiecare

din raporturile relativ la Bibliotecă, trebue neapărat să se iea urgente măsuri. O stare de lucruri ca aceea în care ne aflăm acum nu mai poate dăinuì, fără să aducă stânjenire în progresarea acestui instrument, azi indispensabil culturii noastre. Silințele ce pun Comisiunea permanentă a Bibliotecii și Bibliotecarul, pentru îndeplinirea sarcinii lor, vor găsì negreșit o slabă răsplată în mulțumirea ce propunem a li se aduce.

«Și de rândul acesta s'au prezentat foarte multe cărți tipărite pentru a concurà la premiile Năsturel, Adamachi și Lazăr, ce se vor decerne în această sesiune generală. Printre cele 46 de opere ce s'au prezentat sunt, trebue s'o recunoaștem, mai multe de adevărată valoare.

«Nu este tot astfel și pentru premiile puse la concurs pentru lucrări cu subiecte date de Academie. Din 6 asemenea premii — din cari unele cu sume foarte însemnate, 20 000 lei pentru premiul Alexandru Ioan Cuza — numai pentru două s'au prezentat câte 2 manuscrise; pentru celelalte patru premii nu s'a prezentat nici unul. Și cu toate acestea tocmai acestea sunt premiile cari ar trebuì să atragă mai mult ambițiunea tinerilor noștri cercetători, deoarece subiectele puse la concurs, cerând oarecari investigațiuni personale, sunt cele mai apte pentru a pune în evidență știința și talentul concurenților.

«Astăzi când universitățile noastre încep a acordà diplome de doctor în diferite specialități, avem speranță că, prin îndemnul profesorilor, viitorii doctori vor căutà să se îndeletnicească cu subiecte din cele ce Academia Română pune la concurs pentru premiere.

«Din rapoartele speciale prezentate de Comisiunea financiară și de Comisiunile speciale ale Fundațiunilor Adamachi, Otteteleșanu, Agarici și Tache Anastassiu, se vede pe de o parte starea fondurilor, iar pe de alta activitatea ce s'a desfășurat de toate aceste diferite Comisiuni, pentru ca să progreseze, pe cât mijloacele permit, diferitele fundațiuni. Cu o deosebită plăcere constatăm că s'au și luat măsuri pentru înființarea unei școale de agricultură la Țigănești (Tecuciu), îndeplinindu-se astfel și cea din urmă din dorințele exprimate în testamentul său de răposatul Tache Anastassiu. Pentru grija adevărat părintească ce colegul nostru d-l Ioan Kalinderu continuă a aveà pentru Fundațiunea Otteteleșanu, avem onoare, Domnilor Colegi, a vă propune să-i exprimăm mulțumirile noastre, tot după cum mulțumirile noastre se cuvin și colegului nostru, d-lui P. Poni, pentru interesul nemărginit ce arată Fundațiunii Adamachi.

«D-l Kalinderu, prea stimatul nostru coleg, nepierzând nici-odată din vedere faptul că Academia Română, spre a-și puteà atinge scopurile sale pentru înalta cultură a neamului românesc, are trebuință, pe lângă altele, și de bani, a adus Academiei legatul Constantinide. Comisiunea, în numele căreia am onoare a vorbì, este negreșit interpretul Domniilor-Voastre al tuturor exprimând generosului donator al Fundațiunii Otteteleșanu cele mai călduroase mulțumiri pentru acest nou legat.

«Dacă în fine Comisiunea D-Voastre vă aduce la cunoștință constatarea îmbucurătoare ce a făcut, că Delegațiunea Academiei s'a conformat dorinței Academiei, arendând în loturi direct și individual la săteni și celelalte moșii ale ei, nu mai rămâne acestei Comisiuni decât să vă roage, Domnilor Colegi, a exprimà Delegațiunii Academiei mulțumiri pentru activitatea ce a desfășurat în deslegarea tuturor chestiunilor administrative și devotamentul ce a pus în conducerea tuturor însărcinărilor ce are».

«Raportor *St. C. Hepites*. Membrii : *Dr. At. Marienescu, Al Philippide*».

— Neluând nimenea cuvântul, raportul se iea spre cunoștință.

D-l *I. Bianu* cetește următorul raport al Comisiunii Dicționarului despre lucrările făcute în 1909—10:

„*Domnilor Colegi,*

«In raportul prezentat în sesiunea trecută Comisiunea Dicționarului v'a arătat că lucrarea este cu totul mulțumitoare, dar că nu puteà înaintà destul de iute. Pentru a o accelerà, Comisiunea, în înțelegere cu d-l Sextil Pușcariu, luase hotărîrea a chemà la conlucrare și alte două persoane dela Octomvrie trecut încoace, spre a se puteà redactà și publicà patru fascicule (de câte cinci coale) pe an, în loc de două ca până acum, realizându-se astfel cea mai mare iuțeală în lucrări de acest fel, cari se fac și se publică în timpul nostru.

«Academia a aprobat la 25 Maiu trecut acest mod de procedare propus de Comisiune, și deciziunea astfel luată a fost pusă în executare. S'a hotărît a se împărțì toată lucrarea în trei volume, având să cuprindă tomul I literele A—E, tomul II literele F—P și tomul III literele R—Z. S'a făcut o nouă organizare a personalului, spre a se redactà deodată întâiele două tomuri, cu aceeaș conducere a d-lui Sextil Pușcariu. D-l Pușcariu, ajutat de d-nii C. Lacea, profesor

la Brașov, și Dr. Th. Capidan, profesor la Salonic, tineri cu deosebită aptitudine și cu solidă pregătire filologică, redactează cuvintele vechi românești pentru amândouă tomurile Dicționarului. D-nii profesori din București I. Rădulescu-Pogoneanu și D. Evolceanu redactează neologismele și îngrijesc tipărirea, întâiul pentru tomul I și al doilea pentru tomul II, fiind amândoi ajutați de un corector.

«Cu această întocmire lucrarea înaintează cu îndoită iuțeală ca în trecut. Dela sesiunea precedentă s'au redactat și tipărit până acum 12 coale, și anume din tomul I coalele 21—25, cari au format fascicula V, și coalele 26—28, cari vor fi în curând urmate de 29—30 și vor formà fascicula VI; iar din tomul II s'au tipărit coalele 1—4 și a 5-a este aproape gata, având să încheie fascicula I din acest tom II.

«Această nouă organizare a îndoit munca d-lui Sextil Pușcariu, conducătorul întregii lucrări, și Comisiunea a constatat cu mulțumire devotamentul cu care d-sa a primit îngreunarea însărcinării ce i-a dat Academia.

«Noua organizare atrage după sine însă și o însemnată creștere a cheltuelilor, asupra cărora Delegațiunea vă va referì».

«Membrii Comisiunii: *St. C. Hepites, I. Kalinderu, T. Maiorescu, N. Quintescu*».

— Raportul se iea spre cunoștință și se aprobă.

D-l Președinte *A. Saligny* zice: La raportul Comisiunii *Dicționarului limbii române* asupra mersului acestei lucrări în anul trecut Delegațiunea — ca și Comisiunea — crede necesar a vă aduce la cunoștință și starea financiară a lucrării.

La 21 Maiu 1909, Comisiunea Dicționarului, în dorul de a grăbì lucrarea, a hotărît a organizà, printr'o adaogere de colaboratori, redactarea și tipărirea tomului II deodată cu tomul I, și totodată a ridicat remunerarea unor colaboratori.

Comisiunea v'a adus la cunoștință hotărîrile ei prin raportul care vi s'a cetit în sesiunea generală a anului trecut, la 25 Maiu 1909.

Această adaogere de personal și creștere de remunerări aveà de urmare o însemnată creștere a cheltuelilor. In procesul său verbal dela 21 Maiu Comisiunea încheie cu următorul alineat:

«Spre a se procurà mijloacele bănești necesare pentru această desvoltare a lucrării, Comisiunea admite propunerea d-lui Kalinderu de a se adresà și Ministerului Instrucțiunii publice, căruia i se va face o expunere asupra mersului întregii lucrări».

Iar raportul Comisiunii, prezentat în sesiunea din 1909, se terminà cu cuvintele următoare:

«Această desvoltare a organizării va cere firește și creșterea cheltuelilor. Comisiunea a căutat, va mai căutà și va arătà Delegațiunii modalitățile în cari s'ar puteà găsì și mijloacele necesare pentru ducerea la bun sfârșit, cu cea mai mare iuțeală posibilă, a marei lucrări date de Academie în îngrijirea ei».

Delegațiunea a pus în executare deciziunea Comisiunii, aprobată de Academie la 25 Maiu în sesiunea trecută, a făcut pe lângă d-l Ministru al Instrucției publice, colegul nostru d-l Spiru Haret, demersul indicat de Comisiune, dar până acum nu s'a ajuns la rezultatul dorit.

Din această cauză situațiunea financiară a lucrării s'a îngreunat. Anul bugetar care se închide la sfârșitul acestei luni va da

un deficit de		Lei 39.148,44
iar anul viitor are trebuință de . .	Lei 47.280	
din cari avem numai	» 15.000	
deci va da și el un deficit de		» 32.280,—
avem deci lipsă de		Lei 71.428,44

spre a acoperì cheltuelile acestor doi ani, iar pentru fiecare an viitor este trebuință de Lei 32.280 peste cei 15.000 lei disponibili astăzi, proveniți din

subvenția M. S. Regelui . . .	Lei 10.000
» Domeniului Coroanei . .	» 4.000
vânzarea publicației	» 1.000

Cheltueala anuală erà cu vechea organizare:

două fascicule pe an a Lei 5.000	Lei 10.000,—
personalul pe an în 1908/9	» 18 720,—
Total	Lei 28.720,—

Cheltueala anuală cu noua organizare este:

patru fascicule pe an a Lei 5.000	Lei 20.000,—
personalul pe an în 1910/11	» 26 280,—
Total	Lei 46.280,—

Vă aducem la cunoștință această situațiune financiară a lucrării Dicționarului, pentru ca Academia să dea hotărîrea ei atât asupra modului de acoperire a deficitului existent, cât și asupra acoperirii cheltuelilor viitoare.

De îndoit interes ar fi să se găsească modalitatea de a se vinde cât mai multe exemplare, atât spre a se răspândì lucrarea cât mai mult, cât și pentru a se procurà mijloacele bănești necesare continuării lucrării. Sunt până acum numai 555 exemplare abonate, și Dicționarul se tipărește în 5.000 exemplare.

D-l Președinte încheie, întrebând dacă Academia poate merge pe această cale și dacă nu ar fi bine să se suprime una din cele două echipe.

D-l *I. Kalinderu* zice că şi d-sa a avut întrevedere cu d-l Ministru al Instrucţiunii publice în această privinţă, ca urmare la cele cuprinse în raportul pe 1908—1909, şi a rămas să se vadă ce este de făcut după punerea în executare a bugetului curgător. Pentru acoperirea deficitului de peste 70.000 lei, arătat de d-l Preşedinte, d-l Kalinderu ar aveà de indicat mai multe izvoare, din cari s'ar puteà procurà sumele necesare: 1. Ministerul Instrucţiunii publice, care are peste 3.800 şcoale şi aproape 800 biblioteci, ar puteà să aboneze 1.000 exemplare din Dicţionar, de unde ar ieşì o sumă de 40.000 lei. Ministerul cheltueşte sume însemnate pentru lucrări de mai puţină însemnătate şi este pentru Guvern o obligaţiune morală, ca să vină Academiei în ajutor în această împrejurare. Şi apoi cine nu recunoaşte marele interes, ca Dicţionarul limbii să fie împrăştiat în toate unghiurile ţerii? Alt izvor îl găseşte d-l Kalinderu în vânzarea Dicţionarului prin comerţ: să interesăm pe vreun librar român priceput şi acesta cu siguranţă va puteà să facă abonamente şi să răspândească prin vânzare în publicul cărturar lucrarea noastră. Pentru aceasta ar puteà recomandà librăria C. Sfetea, cu care e în relaţiuni şi Casa Şcoalelor şi d-l Ministru Haret, împreună cu d-sa, ca preşedinte al comitetelor câtorvà publicaţiuni. Societatea culturală «Steaua» i-a încredinţat chiar editura cărticelelor sale populare, cum şi desfacerea lor prin colportaj, rămânând până acum pe deplin satisfăcută. Al treilea izvor îl indică d-l Kalinderu în surplusul de venit dela Fondul Tache Anastassiu. In adevăr, Academia, întreţinând cu totul cuviincios cele două şcoale dela Călmăţuiu şi Ţigăneşti şi servind regulat cele două pensii viagere, poate dispune cum va voì de restul venitului, căci testamentul nu o opreşte. După cunoştinţele pe cari le are d-l Kalinderu, în bugetul 1911—12, Fondul Tache Anastassiu se va prezentà la veniturí cu un spor de 72.000 lei peste cel actual. Dacă din această sumă se vor cheltuì pentru şcoala dela Ţigăneşti 45.000 lei, ceeace este destul de mult, căci Statul cheltueşte mai puţin, rămâne o sumă de 25.000 lei la libera dispoziţiune a Academiei. Mai mult încă, după cum a avut ocazie să spună în discuţia făcută asupra organizării şcoalei, terenul acesteia ar trebuì să producă şi el vreo 8.000 lei, aşà încât cheltueala pentru şcoală va fi de 37.000 lei şi aceasta în plină funcţionare a ei. Anul acesta, dacă va începe şcoala, ea va aveà cheltueli mult mai mici, căci va începe cu anul pregătitor şi deci şi aici găsim altă resursă. Nu se gândeşte de sigur ca să se iea toată suma disponibilă, căci Academia are şi alte lucrări de făcut. O parte oarecare s'ar puteà întrebuinţà însă pentru Dicţionar, care ţine de atâta vreme şi e privit tot ca o lucrare de căpetenie a Academiei. Mai departe, d-l Kalinderu zice că Academia ar puteà să dispună, până la sfârşitul Dicţionarului, şi de venitul de 5.000 lei dela legatul Demostene Constantinide, căci d-sa ca legatar iea răspunderea,

în caz când s'ar ivì vreunul din moştenitori ca să ceară socoteală Academiei. D-l Kalinderu are conştiinţa împăcată, întrucât răposatul Constantinide, în vieaţă fiind, i-a declarat că ceeace va voì d-sa să facă cu venitul acestui legat, aceea să se facă, cuvânt pentru care n'a putut primì nici cererea Delegaţiunii de a renunţă la prima ipoteză a testamentului, adică la legatul făcut directamente d-sale. Vedeţi dar, zice d-l Kalinderu, că nu avem motiv să ne descurajăm, căci mijloace avem suficiente, şi aceasta cu atât mai mult cu cât nădăjduesc să avem ajutoare în curând şi din altă parte. Să nu reducem din colaboratorii Dicţionarului, ci să continuăm aşà cum s'a făcut anul acesta, pentru ca lucrarea să se termine cât mai curând.

D-l *I. Bianu* zice că averea Fondului Tache Anastassiu se compune dintr'o parte mobilă, efectele, şi altă parte imobilă, cele două moşii. Sporul de venituri provine dela acestea din urmă, care însă nu va fi lichidat decât în anul viitor. Pe acest spor Academia îşi pusese de multă vreme mari speranţe, căci cu el dorià să lărgească mijloacele ei de lucrare, cari până acum au fost cu totul restrânse şi nu i-au îngăduit să se mişte decât cu multă prudenţă şi cu multă greutate. Tot la această creştere de venit ne-am gândit, când a fost vorba să construim un local de bibliotecă, despre care atât de mult s'a discutat şi a cărui trebuinţă este aşà de imperioasă, încât nici unul din D-voastre nu crede ca ea se mai poată amână. Dacă acum, pentru o trebuinţă incidentală, Academia vrea să renunţe, pentru cel puţin şase ani, şi la lărgirea activităţii ei şi la localul de bibliotecă, liberă este s'o facă, dar trebue să vedeţi că nu aceasta erà calea ce ni se puneà în perspectivă, atunci când Comisiunea a propus ridicarea cheltuelilor Dicţionarului dela 28.000 lei la 46.000 lei pe an. In adevăr, după cum aţi văzut din cele cetite de d-l Preşedinte, Comisiunea ziceà anul trecut: «Această desvoltare a organizării va cere fireşte şi creşterea cheltuelilor. Comisiunea *a căutat, va mai căutà, şi va arătà* Delegaţiunii modalităţile în cari s'ar puteà găsì şi mijloacele necesare pentru ducerea la bun sfârşit, etc.». Calea pe care o indică acum d-l Kalinderu, ca să luăm excedentul Fondului Tache Anastassiu, cred că nu poate fi urmată. Nu trebue să scăpăm din vedere că Academia stă cu mâinile legate, nu poate mărì cercul ei de lucrări, nu poate intreprinde nici cea mai mică misiune de cercetări, şi altele. Vreţi să renunţaţi la toate acestea şi să mergem înainte tot cu greutăţile de până acum? Liberi sunteţi s'o faceţi, dar eu mă cred dator să vă atrag luarea aminte.

D-l Preşedinte *A. Saligny* zice că îndată după închiderea sesiunii generale, Delegaţiunea va trebuì să facă o nouă intervenire la Ministerul Instrucţiunii publice şi la d-l Preşedinte al Consiliului de Ministri, cari au arătat multă bunăvoinţă cu ocazia intervenirii precedente. Delegaţiunea va

aviză şi la alte mijloace, şi dacă în definitiv acestea nu se vor găsì, va trebuì să se suprime una din echipe.

— Părerea d-lui Preşedinte se aprobă.

Se procede la alegerea Comisiunii pentru 1910—11.

— Sunt aleşi d-nii: *St. C. Hepites, I. Kalinderu, T. Maiorescu, I. C. Negruzzi, N. Quintescu, D. A. Sturdza.*

D-l *I. Kalinderu* ceteşte următorul raport al Comisiunii Fondului Ottetelesanu despre mersul Institutului în 1909—10:

«*Domnilor Colegi,*

«In sesiunea generală trecută, încheind raportul asupra lucrărilor noastre din 1908—9, v'am solicitat un nou termin pentru reorganizarea Institutului.

«Am cerut aceasta, arătând atât motivele pentru cari n'am putut sfârşì lucrarea cu care aţi binevoit a ne onorà, cât şi modul în care înţelegeam a face transformarea, spre a fi de cât mai mare folos pentru absolvente.

«Acum avem plăcerea a vă aduce la cunoştinţă, că nu numai am sfârşit reorganizaţiunea, dar aceasta s'a şi introdus cu începerea anului şcolar curent.

«Nu intrăm în expunerea noului program, nici în toate amănuntele, căci le cunoaşteţi din darea de seamă a d-lui Secretar general.

«In procesul nostru verbal din 8 August 1909, care s'a imprimat şi împărţit, sunt cuprinse de asemenea consideraţiunile de cari am fost călăuziţi, atât noi, la stabilirea organizaţiunii celei nouă, cât şi Academia, care, admiţându-le, a binevoit a cere şi obţineà dela Onor. Minister al Instrucţiunii publice aprobarea programului şi deciziunea dela 1 Septemvrie, prin care acordà Institutului «dreptul de a eliberà absolventelor diplome echi«valente cu ale şcoalelor similare ale Statului, cu rezerva dreptului de con«trol din partea Ministerului, în ce priveşte mersul studiilor şi liberarea «diplomelor». Prin aceasta absolventele vor aveà putinţa de a fi numite în posturile de maestre la şcoalele de menaj şi de maestre de lucru şi gospodărie pe lângă şcoalele rurale.

«Ţinem a vă comunicà însă, că la această lucrare mult regretatul coleg Gr. Tocilescu a dat tot concursul său, iar colegul nostru d-l Haret, Ministrul Instrucţiunii publice, ne-a arătat toată bunăvoinţa, atât personal cât şi prin Secretarul său general.

«In ce priveşte mersul Institutului vă aducem la cunoştinţă următoarele:

«*Examenele generale pentru 1908—9* s'au ţinut în 24 şi 25 Iunie cu rezultat satisfăcător. Dintre cele 14 eleve cari au absolvit cursurile: patru se găsesc la vetrele părinteşti, având cevà stare; două au fost trimise să urmeze cursul de gimnastică suedeză, fiind azi maestre la Institut; iar opt

răspândesc la ţară binefacerile culturii cu succes foarte îmbucurător, după cum se vede din ştirile ce s'au primit la Institut şi cari arată că inspecţiile făcute la şcoalele unde funcţionează, ca învăţătoare provizorii, au avut numai cuvinte de laudă pentru dânsele.

«*Examenul de admitere pentru 1909 — 10* s'a ţinut la 12 Septemvrie, primindu-se 16 copile, între cari una din Bucovina şi alta din Banat.

«*Starea elevelor* este bună. In cursul anului au fost patru cazuri de boală mai grele, dar din fericire suferindele s'au însănătoşit, fiind căutate cu îngrijire şi de d-na Dr. Sion şi de Spitalul Filantropia, unde au fost trimise din cauza lipsei unei infirmerii izolate în Institut.

«Peste vară unele eleve au fost învoite în familie, iar celelalte au rămas în Institut, ocupându-se cu gospodăria, cetind în orele libere şi făcând mai multe mici excursiuni prin împrejurimi.

«Eleva Dumitrescu Dumitra, din clasa II, pierzând în aceeaş săptămână fratele şi o soră, a fost reţinută de părinţi acasă. De altfel, după cum se poate vedeà din media notelor sale, această elevă erà cea mai slabă din clasă.

„*Personalul didactic*, care numără azi 5 profesoare, 8 maestre, 1 catehet şi un medic, afară de pedagoage, s'a completat conform cerinţelor organizaţiunii celei nouă a Institutului. Nou numite sunt d-şoarele:

1) *Victoria Niţescu*, licenţiată în litere şi filozofie dela Universitatea din Bucureşti, ca profesoare de pedagogie.

2) *Eugenia Ionescu*, licenţiată în litere dela Facultatea din Bucureşti, ca profesoare de aritmetică, contabilitate şi biurou de comerţ.

3) *Maria M. Călin*, absolventă a şcoalei de arte frumoase din Bucureşti, ca profesoare de caligrafie şi desemn.

4) *Ana Ghervescu*, absolventă a şcoalei de menaj externe din Capitală, ca maestră de bucătărie.

5) *Tudora Gheorghiu*, absolventă a aceleiaş şcoale, ca maestră pentru spălătorie.

6) *Paulina Catană*, şi }
7) *Maria Demetrescu* } ca maestre de gimnastică.

«*Invăţământul* s'a predat cu toată râvna. Noul program a fost, ce e drept, cam greu faţă de practica întinsă ce se face în Institut în toate ramurile gospodăriei, dar s'a pus toată silinţa, atât din partea personalului, cât şi a elevelor. Numai cursul froebelian a mers cevà mai slab, atât din cauza epidemiilor, cari au bântuit şi au ţinut şcoala din sat închisă în mai multe rânduri, cât şi din lipsa unei conducătoare calificate. Comisiunea a căutat o profesoare specială, dar negăsind — cum n'a putut găsì până acum, deşì ne-am adresat Ministerului Instrucţiunii publice şi altor persoane — a luat provizoriu pe d-ra Lelia Rădulescu, absolventă a Institutului. De altfel am

avut multe greutăţi şi la numirea celuilalt personal. In general sperăm că rezultatele la încheierea anului vor fi tot bune, după cum au fost şi la examenele trimestriale, pentru cari s'au înaintat Academiei cuvenitele rapoarte şi clasificaţiunea elevelor.

«Am vizitat apoi în mai multe rânduri Institutul, dând îndrumări şi observând de aproape îndreptările de cari s'ar mai simţì nevoie. Ca rezultat al ultimei vizite, am propus secarea temporară a lacului, mutarea infirmeriei mai departe şi izolarea ei de Institut, pentru a fi de tot folosul, mai ales ca s'a trimis o elevă din ultimul an să urmeze şcoala de infirmiere a Societăţii «Sprijinul».

«Am mai propus şi alte schimbări, dar acestea vor venì în discuţie cu ocazia bugetului.

«In sfârşit am mai aveà să vă comunicăm, că d-ra Staicovici şi-a dat, ca şi în trecut, toată silinţa. Institutul a mers, dacă nu mai bine, dar cel puţin tot aşà ca sub fosta direcţiune, deşì aceasta a afirmat acum câtvà timp contrariul printr'o gazetă.

«Membrii Comisiunii: *I. Kalinderu, I. C. Negruzzi*».

Terminând d-l *Kalinderu* zice că raportul nu e semnat şi de d-l Dr. Babeş, membru în Comisiune, care a făcut unele obiecţiuni asupra programului şi care în Septemvrie a cerut să se facă într'însul modificări. Aceste modificări însă nu se mai puteau aduce, întrucât programul erà aprobat de Minister şi tot prin Minister va puteà fi modificat, dacă se va simţì trebuinţă, dar şi aceasta se va vedeà după examenele din acest an. In vara trecută d-l Kalinderu a muncit foarte mult, ajutat fiind de regretatul Tocilescu, la întocmirea programului. D-nii Negruzzi şi Babeş lipsiau din Capitală, aşà încât a făcut lucrarea fără concursul Domniilor lor, căci chestiunea reorganizării ţineà de mult şi trebuià ca anul şcolar să înceapă cu noul program, aşà după cum se luase hotărîre în şedinţa dela 26 Iunie, îndată după examenele generale. Ca consecinţă a deciziunii Ministerului, asimilând Institutul cu şcolile sale şi rezervându-şi dreptul de control, d-l Kalinderu zice că în cursul anului Institutul a fost inspectat în mai multe rânduri de d-l Adamescu şi de d-na Evolceanu. Şcoala neavând directoare, ci numai subdirectoare, a mai rămas să se găsească o Directoare sau, dacă Delegaţiunea crede, să urmeze Institutul ca şi până acum.

D-l *A. D. Xenopol* zice: *Domnilor Colegi,* Cred de datoria mea să revin pentru cea de pe urmă dată asupra repetatelor mele păreri cu privire la menirea Institutului Otteteleşanu; zic pentru cea de pe urmă dată, căci prin ultimul vot ce se cere dela Academie, se va pune pecetea pe prefacerea acelui Institut în o şcoală de fete, analogă cu externatele secundare sau cu

școalele normale de fete, deci cu școalele cari sunt menite a da elemente culte, cari să-și caute existența în funcțiunile Statului.

Știu bine că glasul meu, sprijinit numai de acel al d-lui Istrati, va răsunà în vânt, cum a răsunat și până acuma, căci este cu neputință de luptat în contra curentelor și cu presiunile sociale. Toată lumea declamă și protestează în contra favorizării funcționarismului și totuș fiecare din noi, când ajunge a pune mâna pe conducerea practică a trebilor, este nevoit să-și calce pe convingerile lui și să se lase în voia prea puternicului șivoiu. Dacă însă indivizii pot fi răpiți de vârtejul a tot cotropitor, s'ar aștepta poate cinevà ca cel puțin un corp mare, puternic prin inteligențele și inimile mari adunate în el, să se împotrivească acestei porniri neoprite, să pună piept în contra ei, și să îndrumeze el o schimbare a mediului pierzător de țară și de neam; căci dacă indivizii de talii obișnuite nu pot înrâurì și schimbà mediile în cari ei se ivesc, această putere o au pe de o parte geniile cele mari, a căror menire de căpetenie este tocmai schimbarea mediului, pe de alta însă și marile așezăminte cari prin împănuncherea puterilor și prin covârșitoarea lor înrâurire, pot și ele schimbà caracterul mediului.

Se vede însă că funcționarismul este la noi o boală netămăduită, care nu poate fi vindecată prin nici un mijloc și de aceea și Academia noastră se lasă târîtă în prăpastia atotmistuitoare. E bine însă ca cel puțin o voce să se înalțe din sânul ei, pentru a protestà în contra acestei răpiri năsâlnice a marelui nostru așezământ, pentru ca posteritatea să nu zică, că nu s'a ridicat măcar un glas împotriva aiurării obștești.

Art. 4 și 5 ale testamentului fericitului întru pomenire, cum se zice în biserică, Ion Otteteleșanu glăsuesc astfel:

«4. După încetarea din vieață a soției mele, întreaga mea avere va servì la facerea unui institut de fete românce, cărora li se va da o creștere și educație de bune mume de familie, fără pretenție sau lux; prisosul, ce va rămâneà după bugetul anului, se va capitalizà, spre a se da zestre acelor fete, care nu va fi nici mai mult, nici mai puțin decât 200 galbeni uneia No. 200 #.

«5. Programul de studiu, pe bazele arătate de mine, și repartiția veniturilor în cheltueli anuale și în fond pentru zestre se vor face de administratorii numiți de mine».

Pentru orice om necuprins de idei preconcepute gândul răposatului erà de a pregătì în așezământul lui fete de părinți săraci, în scopul de a face din ele *bune mume de familie fără pretenție sau lux*, cari să-și caute cariera lor tocmai în așezarea lor ca mume de familie, ceeace se poate ajunge numai prin căsătoria lor, pentru care și testatorul prevede înzestrarea lor cu 200 de galbeni, «nici mai mult, nici mai puțin».

Este absolut falsă interpretarea ce se dă testamentului, că fondul de zestre se va puteà formà în urmă, atunci când vor rămâneà prisosuri peste cheltuelile şcoalei; este falsă pentrucă scopul general al Institutului Otteteleşanu este ajuns şi îndeplinit numai atunci când, crescând fetele în el, ele devin bune mume de familie, ceeace nu se poate realizà decât prin măritarea lor. Acesta fiind scopul unitar al testamentului, rezultă că bugetul anual trebue totdeauna aşà întocmit, încât să lase acel prisos trebuitor pentru constituirea fondului de zestre. Căci altfel s'ar puteà întocmi bugetul totdeauna astfel, încât întreţinerea şcoalei să absoarbă tot venitul şi să nu se poată capitalizà nimic. Ne întrebăm dacă neîndeplinindu-se dispoziţia de măritare şi înzestrare a fetelor, se poate zice că gândul testatorului a fost respectat. Nu cred să fie cinevà care să poată sprijinì o asemenea tâlcuire.

Dacă stau lucrurile aşà cu testamentul, să vedem ce se propune prin noul program, sub care este să funcţioneze şcoala de acum înainte? Acest program schimbă curat şcoala dela Măgurele în o şcoală pregătitoare de profesoare; ba se observă un lucru: pregătirea este aproape numai teoretică, căci absolventele cată să intre maestre pe la şcoalele de menaj sau profesionale de fete. Când se va observà că programul stărueşte şi intră în amănunţimi numai pentru cursurile teoretice, iar despre cursurile de croitorie, rufărie, ţesătorie, spălătorie, bucătărie nu se specifică nici materiile ce se vor învăţà, nici orele ce vor fi întrebuinţate spre a lor predare, se vede că aceste materii sunt considerate de noul program ca îndeletniciri secundare, şi nici măcar nu se bucură de cinstea *cu toptanul* ce se dă dexterităţilor de 6 ore pe clasă şi săptămână.

Apoi oare crede Academia că răposatul Otteteleşanu a înţeles a pregăti bune mume de familie din fete sărace prin învăţarea de cursuri numai teoretice şi că prefacerea Institutului, în care trebue să se crească fete fără pretenţii sau lux şi cu scopul de a devenì bune mume de familie va fi ajuns prin prefacerea lui în o şcoală pregătitoare de funcţionare?

Asupra acestei prea grave chestii s'a pronunţat colegul d-l Istrati, care spune în şedinţa dela 14 Maiu anul trecut:

«Şcoala nu-şi urmează menirea arătată în testamentul Otteteleşanu, şi acum pare că se voeşte a se face un pas greşit, când se caută a se obţineà pentru absolventele şcoalei intrarea în învăţământul profesional şi primar rural. D-sa cunoaşte foarte bine soartea nenorocită a învăţătoarelor dela sate. Tocmai dela aceste căi trebue să abatem pe absolventele dela Măgurele, şi să le închidem porţile de postulante la buget, de telefoniste, de învăţătoare şi altele».

Tot aşà susţine şi d-l Onciul, care asistând ca delegat la examenul şcoalei dela Măgurele, zice, în şedinţa dela 26 Iunie, că d-sa «a avut impresia că

elevele au fost bine conduse şi că răspunsurile date la chestiunile puse au dovedit că s'a muncit în cursul anului. A observat însă că ori programa este prea încărcată, ori că s'a făcut exces de zel, *căci cunoştinţele elevelor sunt mai multe decât se cer într'o şcoală de viitoare gospodine*».

Chiar unul din membrii Comisiunii, d-l Dr. Babeş, este de aceeaş părere şi de aceea nici n'a semnat raportul. D-l Xenopol ceteşte apoi părţi din raportul adresat Ministerului de d-na General Averescu, delegată la examenele din anul trecut, şi constată cât de drept a văzut d-ei. Ceteşte şi decizia Ministerului, prin care se asimilează Institutul cu şcoalele Statului, cari produc salariate, şi termină protestând cu energie în contra îndrumării ce se dă Institutului dela Măgurele.

D-l *I. Kalinderu* zice că d-l Xenopol nu cunoaşte nici situaţia d-sale juridică în chestia Fundaţiunii Oteteleşanu, nici Institutul, pentrucă niciodată nu l-a vizitat, ci face numai o critică teoretică. D-l Kalinderu aminteşte fazele prin cari a trecut fundaţiunea dela crearea ei prin testamentul lui Ion Otteteleşanu, până la intrarea în posesiunea Academiei, prin donaţiunea d-sale, pe care a făcut-o în cuget curat. De atunci d-sa a fost ales în comisiune şi, ca membru al acesteia, dimpreună cu ceilalţi colegi, între cari şi d-l Sturdza, n'au făcut decât ceeace s'a decis de Academie. Programul de azi e făcut cu asentimentul Academiei şi nu d-sale este dar a i se imputà, dacă e într'un fel sau altul. Intenţia d-sale, lucrând în Comisiune, a fost din cele mai bune, şi când a remaniat programul şi s'a obţinut asimilarea Institutului cu şcoalele Statului, d-sa a fost în permanenţă preocupat, cum a arătat şi altădată, de soarta absolventelor până la măritiş. In adevăr, în Institut se primesc, conform testamentului, eleve sărace şi după absolvire ele cad o nouă povară la părinţi, cari fiind sărmani, mulţi lipsiţi de orice mijloace, nu le pot ţineà. Ce să facă ele până la măritiş? Să-şi câştige existenţa într'un mod cinstit, ocupând o funcţiune în şcoalele publice sau particulare, până ce ocazia va veni să se căsătorească. Prin aceasta nu ne abatem de loc dela litera testamentului, căci absolventele tot bune mame de familie vor deveni, măritându-se mai curând sau mai târziu.

După testament zestrea nu e obligatorie; cu atât mai puţin e obligatorie după transformarea juridică dată de instanţele judecătoreşti, după care d-l Kalinderu devenise proprietarul absolut al averii, pe care apoi a dăruit-o Academiei. Acum se dă un ajutor de 300 lei la măritiş; mai târziu şi începând chiar din anul acesta se va da mai mult, căci veniturile fondului vor creşte. Ceeace trebue să dăm în primul rând elevor noastre este zestrea morală, şi aceasta, zice d-l Kalinderu, li se dă cu prisosinţă. Ori cum ar fi, Domniile-voastre puteţi hotărî şi schimbarea programului şi reducerea numărului elevelor, şi acordarea zestrei de 200 galbeni—toate acestea nu-

mai să fie făcute spre binele şcoalei, pe care cu toţii îl dorim, şi eu voiu aplaudà din toată inima. Dar încă odată interesul e să avem cât mai multe eleve, pentru ca şi numărul purtătoarelor de exemple bune să fie cât mai mare. Mai adaoge în ce priveşte obligaţiunile d-sale, că situaţia s'a schimbat, şi ca dovadă n'are decât să citeze pe marele jurisconsult J. E. Labbé, pe care l-a consultat în procesul cu moştenitorii Otteteleşanu şi care a recunoscut că obligaţia d-sale e morală, iar nu juridică. Având o hotărîre ca aceea a Curţii de Apel din Bucureşti, Academia nu poate dar să se teamă de orice pretenţie din partea moştenitorilor generosului răposat.

D-l *I. Bianu* zice că d-l Xenopol a făcut istoricul observaţiunilor, cari s'au adus organizării Institutului, observaţiuni cari s'au mai făcut şi altă dată, şi totdeauna cu sinceritate şi pentru bunul mers al acestei şcoale. Noi suntem datori să lucrăm pentru bunul ei mers cu toată stăruinţa, căci avem răspundere şi nu individual, ci ca Instituţie, şi datori suntem să aplicăm actele de fundaţie cu absolută bună credinţă, căci acesta este principiul adoptat de Academie. Această aplicare cinstită a voinţei donatorilor, a adus Academiei marea încredere, de care se bucură în afară. Nimeni nu se îndoeşte de bunăvoinţa şi frumoasele intenţiuni ale d-lui Kalinderu; toată lumea cunoaşte dorinţa d-sale de a face binele; dar cu amplificarea programului—făcut fără ştirea Academiei — s'a înrăutăţit situaţia de mai înainte. Roagă pe d-l Kalinderu să iea lucrurile cu colegialitate şi să consimtă la modificarea lui, căutând a ne apropià cât mai mult de dispoziţiunile şi intenţiunile din testamentul lui Otteteleşanu. Votul dat de şedinţa ordinară dela 26 Iunie a avut înţelesul, ca în cursul anului să se prepare proiectul de program, pe care să-l discutăm în sesiunea generală, căci, de programul pus în aplicare, Academia abià acum a luat cunoştinţă. Părerea d-lui Bianu este să se aleagă în Comisiunea Fondului Otteteleşanu, pe lângă membrii actuali, şi alţi colegi; Comisiunea să studieze în cursul anului refacerea organizării Institutului, iar în sesiunea generală viitoare să se aducă lucrarea în desbaterile Academiei.

D-l *I. Kalinderu* aminteşte că, în şedinţa dela 26 Iunie, d-sa a cetit în Academie părţi din cuvântarea, pe care o ţinuse la Institut cu ocaziunea închiderii anului şcolar. In acea cuvântare d-l Kalinderu schiţase în trăsuri generale noul program, care a avut aprobarea tuturor membrilor prezenţi. Mai mult încă, d-l Bianu a propus atunci şi Academia a aprobat, ca discursul d-sale să se publice în «*Monitorul Oficial*» şi deaceea d-l Kalinderu se miră de cele spuse de d-l Bianu.

Orele fiind înaintate, discuţiunea se amână pentru şedinţa viitoare.

ȘEDINȚA DELA 24 MAIU 1910.

Președința d-lui *A. Saligny.*

D-l Președinte amintește că astăzi sunt la ordinea zilei propunerile Secțiunilor istorică și științifică pentru alegerea d-lui N. Iorga ca membru activ, și a d-lor Dr. C. Levaditi, Ștefan Longinescu și I. Ursu ca membri corespondenți.

D-l *A. D. Xenopol* cetește următoarea propunere, pe care s'a bazat Secțiunea istorică, ca să propună alegerea d-lui N. Iorga:

«Am onoare a vă propune alegerea d-lui membru corespondent N. Iorga, ca membru activ în locul rămas vacant prin încetarea din vieață a regretatului nostru coleg Grigorie Tocilescu.

«D-l Iorga este un muncitor cunoscut în toate straturile societății noastre în ogorul istoriei. Inzestrat cu o foarte bogată cunoștință a limbilor vechi și nouă, este tot atât de îndemânat în cercetarea textelor istoriei Românilor în cele mai multe din limbile europene, precum greaca antică și modernă, latina, franceza, germana, italiana, engleza, cunoscând întru câtvà și slavona și nedispunând numai de cheia limbii maghiare și turcești, d-l Iorga erà cel mai indicat pentru cercetarea documentelor conținute în arhivele străine. A și început o întinsă explorare a acestor arhive, extrăgând cu o râvnă fără seamăn arhivele orașelor europene, în cari se puteà bănuì că ar existà documente privitoare la Români. Dar d-sa nu s'a mulțumit a-și cercuì activitatea numai la istoria Românilor, ci a întins-o și asupra altor tărâmuri, bunăoară asupra cruciatelor și a izvoarelor privitoare la istoria orientală în deobște, așà că d-sa a adaos izvoare nouă nu numai la istoria Românilor, ci și la istoria universală, lucru ce a fost recunoscut de învățații străini în recenziile făcute asupra volumelor sale: *Notes et extraits pour servir à l'histoire des Croisades au XV siècle*, 3 volume.

«Numărul documentelor publicate de d-l Iorga este foarte mare, peste 10.000, ceeace cere pentru un singur om o muncă din cele mai încordate, numai în descoperirea și copierea lor, afară de cercetarea, adnotarea, privigherea tiparului și facerea indicelor, pe cari d-l Iorga le face toate singur, așà că este greu de înțeles când a găsit timpul trebuitor pentru a îndeplinì o muncă atât de uriașă.

«Dar nu numai atâta. Pe lângă această explorare a documentelor, d-l Iorga a mai fost de o activitate tot atât de fenomenală pe tărâmul expunerii istorice, în care-l aflăm scriind pe de o parte însemnate monografii, ca aceea asupra *Chiliei și Cetății Albe*, despre *Cantacuzini*, *Constantin Brâncoveanu*, studiul asupra *Cronicei lui C. Căpitanul*, pe de alta însă scrieri mai cuprin-

zătoare, precum *Istoria lui Ștefan cel Mare*, *Istoria Românilor în chipuri și icoane*, *Geschichte des rumänischen Volkes*, *Istoria Literaturii românești în sec. XVIII*, *Istoria literaturii românești în sec. XIX*, *Geschichte des osmanischen Reiches*, până acum 3 vol., *Istoria bisericii românești*, *Istoria armatei române.*

«Din aceste lucrări două sunt scrise în limba germană, pe cari d-l Iorga le-a redactat după cererea anumită a învățaților germani, ce s'au pus în fruntea unor mari publicații colective, ceeace înseamnă o recunoaștere a valorii d-lui Iorga de către știința europeană.

«D-l Iorga însă a mai fost lucrător și pe alte tărâmuri, ocupându-se și de descrierea țerilor române în spațiu și nu numai în timp. Așà a scris între altele : *Sate și preoți din Ardeal, Drumuri și orașe în România, Pe drumuri depărtate, Sate și Mânăstiri din România, Neamul românesc în Bucovina, Neamul românesc în Basarabia, Neamul românesc în Ardeal* și așà mai departe, toate aceste scrieri ieșite din observările și întipăririle d-lui Iorga la fața locului.

Nu ne ocupăm, bine înțeles, de activitatea scripturistică a d-lui Iorga în materie critică și politică: de cea critică nu ne ocupăm și fiindcă d-sa în această sferă a activității sale uită obiectivitatea și nepărtinirea istoricului;— de cea politică, documentată prin nenumărate articole înserate în reviste și ziare, în ultimul timp în ziarul d-sale «Neamul românesc», căci nu în puterea acestor scrieri îl privim noi ca vrednic de a intrà în mijlocul nostru.

«Bibliografia operelor d-lui Iorga este următoarea:

1890—1902: 1) Poezii (1890—93); 2) Thomas II, marquis de Saluces (1893); 3) Schițe din literatura română, 2 vol.; 4) Despre concepția actuală a istoriei (1894); 5) Acte și fragmente cu privire la Istoria Românilor (1895—7), 3 vol.; 6) Despre utilitatea generală a studiilor istorice (1895); 7) Basta și Mihaiu Viteazul (1895); 8) Giosuè Carducci (1895); 9) Philippe de Mézières (1896); 10) Contribuțiuni la istoria Munteniei (1896); 11) Două conferințe: a) Luptele Românilor cu Turcii; b) Cultura română sub Fanarioți (1898); 12) Zece Maiu. Conferință (1898); 13) Documente în Colecția Hurmuzaki; 14) Pretendenții domnești în secolul XVI (1898); 15) Petru Șchiopul și Mihaiu Viteazul, 2 vol. (1898); 16) Socotelile Brașovului în secolul XVII (1899); 17) Socotelile Sibiiului (1899); 18) Cronicele muntene (1899); 19) Notes et extraits pour servir à l'histoire des Croisades au XV-e siècle, 3 vol. (1899—1902); 20) Documente românești din arhivele Bistriței, 2 vol. (1899—1900); 21) Opinions pernicieuses d'un mauvais patriote; 22) Opinions sincères (1899); 23) Călători, ambasadori și misionari în țerile noastre (1899); 24) Documente geografice (1900); 25) D-l Frédéric Damé și Istoria României contimporane (1900); 26) Cum face d-l Grigorie G. Tocilescu «ediția a doua» a operelor sale (1900); 27) Du-

mitrașcu Vodă Cercel (1900); 28) Studii istorice asupra Chiliei și Cetății Albe (1900); 29) Jacques Basilikos Héraclide (1900); 30) Relațiunile comerciale ale țerilor noastre cu Lembergul (1900); 31) Scurtă istorie a lui Mihaiu Viteazul (1900); 32) Studii asupra istoriei Românilor din secolul XVII (1900); 33) Călătorii în Rusia a preotului bănățean Mihail Popovici (1901); 34) Istoria lui Mihaiu Viteazul (1901); 35) Studii și documente cu privire la istoria Românilor, 17 vol.; 36) Istoria literaturii române în secolul al XVIII-lea, 2 vol. (1901); 37) Scrierile Cantacuzinilor (1901); 38) Genealogia Cantacuzinilor (1902); 39) Despre Cantacuzini (1902); 40) Documente privitoare la familia Cantacuzino; 41) Un procès de dénationalisation (1902); 42) Constantin Brâncoveanu (1901); 43) Documente privitoare la familia Callimachi (1902); 44) Istoria Domnilor Țerii-Românești de Constantin Căpitanul Filipescu (1902); 45) Sate și preoți din Ardeal (1902); 46) Documente și cercetări asupra istoriei financiare și economice a Principatelor române (1902); 47) Manuscriptele mânăstirii Cernica.

1903—1910: 48) Cuvinte adevărate (1903); 49) Note critice asupra culegerilor de documente interne românești (1903); 50) Drumuri și orașe din România (1904); 51) Corespondența lui Știrbei Vodă (1904); 52) Mărturii istorice privitoare la Știrbei Vodă (1905); 53) Răsboiul din Extremul Orient (1904); 54) Două biblioteci de mânăstiri, Ghighiu și Argeș. Catalog și extrase (1904); 55) Istoria lui Ștefan cel Mare (1904); 56) Istoria literaturii religioase (1904); 57) Măruntișuri istorice culese în Ungaria (1904); 58) Ștefan cel Mare și Mihaiu Viteazul (1904); 59 Pe drumuri depărtate (1904); 60) Sate și mânăstiri din România (1905); 61) Oameni și fapte din trecutul românesc (1905); 62) Istoria universală pentru cl. II sec. (1905); 63) Inscripții botoșănene (1905); 64) Gânduri și Sfaturi (1905); 65) Inscripții din bisericile României (1905, 1907, 1908); 66) Neamul românesc în Bucovina (1905); 67) Neamul românesc în Basarabia (1905); 68) Istoria Românilor în chipuri (1905—1906), 3 vol.; 69 Geschichte des rumänischen Volkes (1905), 2 vol.; 70) Neamul românesc în Ardeal (1906), 2 vol.; 71) Lupta pentru limba românească (1906); 72) Prin Bulgaria la Constantinopol (1907); 73) Istoria lumii pentru cl. III sec. (1907); 74) Istoria literaturii românești în secolul XIX (1907, 1908); 75) Inscripții din bisericile Iașului (1907); 76) The Byzantine Empire (1907); 77) Geschichte des osmanischen Reiches (1908—1910), 2 vol.; 78) Constatări istorice cu privire la vieața agrară a Românilor (1908); 79) Călătorul francez Le Cler (1908); 80) Vecinii noștri (1908); 81) A cui e Dunărea? (1908); 82) Istoria bisericii românești (1908—1909); 83) Istoria Românilor pentru poporul român (1908); 84) Unirea Principatelor (1909); 85) Cuvântări de îmmormântare (din veacul al XVI-lea) (1909; 86) Les Hongrois et la nationalité roumaine en 1909; 87) Ce reprezentăm în Dobrogea (1910); 88) Istoria armatei române (1910).»

Se procede la vot, al cărui rezultat este: votanți 26; voturi pentru 15, contra 11.

D-l Președinte, anunță rezultatul votului, aratând că propunerea a întrunit simpla majoritate și nu două treimi și deci urmează să se pună a doua oară la vot în ședința viitoare.

D-l *Dr. C. Marinescu* cetește următoarea expunere a d-lui *Dr. V. Babeș*, pe care s'a bazat Secțiunea științifică, ca să propună alegerea d-lui Dr. C. Levaditi ca membru corespondent:

«Constantin Levaditi s'a născut la Galați în anul 1875 și a făcut studiile sale liceale și de medicină la București. Incă în timpul studiilor sale a fost intern și șef de laborator în serviciul d-lui Dr. Kalinderu. Recunoscând curând calitățile sale de muncitor neobosit și foarte dibaciu, l-am atras în Institutul nostru de Patologie și de Bacteriologie, unde a ocupat timp de trei ani locul de preparator. In timpul șederii sale la Institutul nostru, a dat la lumină niște lucrări de mare valoare, și cari i-au făcut un nume în străinătate.

«Intâia lucrare este clinică și anatomo-patologică; în ea s'a ocupat de sifilisul măduvei spinării, care lucrare l-a inspirat de sigur mai târziu în lucrările sale importante asupra sifilisului.

«A doua lucrare publicată împreună cu subsemnatul l-a făcut imediat cunoscut în străinătate.

«In această lucrare arătăm că microbul tuberculozei nu este un bacil, ci aparține unor ciuperci mai înalte. Această descoperire a fost controlată și confirmată de toți savanții din lume, și formează astăzi o noțiune curentă în bacteriologie.

«Alte două lucrări publicate împreună cu subsemnatul au fost asemenea bine aprețiate în străinătate, aceea asupra leziunilor histologice ale ciumei, și aceea asupra leziunilor patologice ale ochiului la lepră.

«Ni se pare că Levaditi prin aceste lucrări a dobândit o bază mai sigură, mai solidă, o tehnică mai perfectă pentru lucrările sale viitoare, decât ceeace posedau alții cari se manifestau ca și dânsul pe terenul patologiei experimentale.

«Părăsind țara pentru a vizità pe maestrii cei mari ai științelor medicale și a lucrà în laboratoarele lor, a fost în toate părțile primit cu brațele deschise. Astfel Bouchard, Charin și Brisgourd la Paris, mai cu seamă însă marele savant Ehrlich la Frankfurt și în fine Metschnicoff la Institutul Pasteur i-au pus la dispozițiune laboratoarele lor, și au colaborat în mod continuu cu dânsul.

«Este interesant a se observà cum Levaditi a știut să desvolte doctrinele acestor savanți, fără să cază în exagerațiunile maestrilor săi. Sosind la in-

stitutul lui Ehrlich, a găsit acolo o direcțiune nouă, care caută să interpreteze fenomenele patologiei prin experiențe și a generalizà cele găsite pentru a ajunge la o concepțiune largă asupra proceselor intime ale fenomenelor cari decid asupra boalelor, asupra rezistenței organismului, cum și asupra imunității.

«La Institutul Pasteur a continuat aceste lucrări în serviciul lui Metschnicoff, însă ocupându-se de chestiunea de preferință a lui Metschnicoff, de fagocitoză, a rămas în totdeauna rezervat, și s'a mulțumit cu constatarea faptelor. Terenul pe care a lucrat Levaditi este deci patologia generală și patologia experimentală. Pe acest teren și-a câștigat un renume mondial, astfel încât nu există un medic modern, nici un elev de medicină, poate în lumea întreagă, care să nu cunoască numele lui Levaditi.

«Dacă căutăm cauzele cari l-au ridicat pe acest modest muncitor la această recunoaștere generală, trebue să atribuim aceasta la trei calități superioare. Una este puterea sa de muncă extraordinară, a doua este abilitatea sa cea mare în ce privește aplicarea și găsirea metodelor de investigațiune, și a treia este această rezervă a sa prudentă în interpretarea faptelor. Dânsul în lucrările sale rămâne totdeauna pe o temelie reală, chiar dacă se ridică prin problemele cari se pun în sferele cele mai înalte ale filozofiei naturale. Noi trăim astăzi în epoca patologiei experimentale, aș puteà zice, și în adevăr știința medicală a ajuns la rezultate mărețe, grație experimentațiunii. Nu există problemă de vieață atât de complicată, încât să nu se fi servit scrutători de metoda experimentală pentru a o elucidà. Se poate zice ca și pentru punctul fix al lui Arhimede că, având un atare punct fix, sau în cazul de față experimentațiunea, se pot rezolvà toate chestiunile vieții și ale boalelor. Insă tocmai pentrucă experimentațiunea are o așà de mare valoare, mulți autori abuzează de ea, o falsifică, astfel încât edificiile științifice clădite pe atari experiențe nu au durată și compromit pe cei cari le-au clădit. Prudența mare critică și logica rațională a lui Levaditi, în fine baza lui, temelia lui anatomică l-au ferit până acuma de atari aberațiuni. Se poate zice că abià există un autor modern, care să fi publicat atâtea descoperiri, care să fi fost așà de puțin contrazis, și care să se fi înșelat așà de puțin ca Levaditi.

«In justa aprețiere a acestei mentalități cinstite și critice Levaditi a fost numit acum un an ca unul din conducătorii Institutului Pasteur, încredințându-i-se un laborator independent și o situațiune frumoasă din toate punctele de vedere. Renumele lui Levaditi se bazează pe valoarea practică a multora din descoperirile sale. Neapărat că și dânsul a avut ca țintă principală a cercetărilor sale progresele științei, însă se știe că orice succes științific aduce după sine și aplicări practice. Astfel nu există o problemă

ştiinţifică mai înaltă decât imunitatea şi totdeodată numai dela studiile ştiinţifice ale imunităţii se poate aşteptà prevenirea şi vindecarea boalelor.

«Printre primele şi cele mai frumoase lucrări ale lui Levaditi se pot cità acelea asupra modificării rezistenţei organismului şi mecanismului apărării intestinale în contra otrăvilor microbiene Apoi transmisiunea boalelor mamelor la descendenţi. Mult l-a preocupat pe Levaditi chestiunea terapiei experimentale şi raţionale. A căutat, şi în parte cu succes, să găsească un raport între constituţiunea moleculară a unor corpi texici şi acţiunea lor asupra organismului. Apoi s'a consacrat în mod special studiului sângelui, al boalelor sângelui şi al diferitelor metode pentru a puteà face diagnosticul acestor boale. In fine abià s'a descoperit microbul sifilisului, şi Levaditi şi-a concentrat toată activitatea pentru a studià din toate punctele de vedere raporturile acestui microb cu organismul, şi a descoperit o metodă de a pune în evidenţă microorganismul sifilisului, care e şi metoda cea mai întrebuinţată pentru acest scop. (Printre descoperirile cele mai importante pe terenul sifilisului trebue să considerăm descoperirea lui Levaditi, că boale despre cari nu se ştià încă dacă sunt în adevăr cauzate de sifilis, cum e paralizia generală, sunt în adevăr de această origine). După ce s'a descoperit faptul că se poate face diagnosticul sifilisului prin o reacţiune particulară ce se produce între serul sifilitic şi între virusul sifilitic, Levaditi a demonstrat că această specificitate nu este absolută şi că diferite corpuri, mai cu seamă lipoide, pot înlocuì antigenul sifilitic.

«Una din lucrările cele mai interesante ale lui Levaditi este aceea care arată cum diferitele substanţe toxice se adresează diferitelor puncte din organism, stabilind anume şi forma particulară a leziunilor papilelor şi piramidelor renale de natură toxică. Există o serie mare de lucrări ale lui Levaditi, ce se ocupă cu problemele moderne ale imunităţii, în cari stabileşte acţiunea diferitelor substanţe chimice în producerea ei. Se ocupă mai cu seamă cu compuşii arsenicali în raport cu diferite boale microbiene şi stabileşte metode sigure pentru a vindecà cu ajutorul unei terapii specifice anumite din aceste boale. In timpul din urmă a stabilit, împreună cu Landsteiner, că o boală frecventă a măduvei copiilor este produsă de un anume microb invizibil, având multă analogie cu al turbării. Studiază toate condiţiunile în cari se poate produce infecţiunea şi toată patologia experimentală a acestei boale. Levaditi este un autor foarte apreţiat şi pentru expunerea în mod clasic a cunoştinţelor moderne celor mai greu de conceput. Dânsul este autorul unui volum în limba franceză, important şi foarte căutat, despre imunitate, după teoria catenelor laterale.

«Are altă lucrare importantă asupra sângelui.

«A publicat un manual foarte complet şi conţinând toate descoperirile sale asupra sifilisului. In fine sub direcţiunea sa se publică în limba germană un tratat mare asupra metodelor imunităţii.

«D-l Levaditi are mai multe lucrări premiate de Academia de ştiinţe din Paris. Cu toată situaţiunea sa frumoasă, cu toate onorurile cu cari d-l Levaditi este primit în străinătate, totuş a rămas Român bun şi caută neîncetat să-şi mănţină legăturile cu ţara noastră. Este deci o ocaziune bine venită, în urma vacanţei unui loc de membru corespondent a-l alege Academia Română, sperând că va veni timpul când îl vom puteà salutà printre ai noştri.

«Secţiunea ştiinţifică propune cu unanimitate alegerea sa ca membru corespondet.»

Se procede la vot, al cărui rezultat este: votanţi 26; voturi pentru 25, contra unul.

D-l Preşedinte anunţă că propunerea a întrunit două treimi şi proclamă pe d-l Dr. C. Levaditi membru corespondent la Secţiunea ştiinţifică.

D-l *D. Onciul* ceteşte următoarea expunere, pe care s'a bazat Secţiunea istorică, ca să facă propunerea pentru alegerea ca membru corespondent a d lui Şt. Longinescu:

«D-l Ştefan Longinescu, profesor la Universitatea din Bucureşti, s'a făcut remarcabil prin publicaţiunile sale privitoare la dreptul roman şi la istoria dreptului român. Aceste publicaţiuni sunt:

1. Elemente de drept roman. Partea generală, 2 vol. Bucureşti 1908;
2. Istoria dreptului românesc. Partea I-a. Izvoarele, 1 volum. Bucureşti 1908;
3. Pravila lui Vasile Lupu şi Prosper Farinaccius, 1 vol. Bucureşti 1909;
4. Privilegiile filozofilor în dreptul vechiu românesc (Convorbiri Literare, 1910).

«In scrierea despre: *Istoria dreptului românesc*, d-l Longinescu cercetează izvoarele dreptului român, dela începutul Principatelor până la Unire. Este cea dintâi lucrare specială asupra chestiunii, care mai înainte fusese atinsă numai incidental şi numai în unele părţi. Autorul rectifică unele păreri greşite asupra vechilor legiuiri româneşti şi completează cunoştinţele anterioare cu nouăle rezultate la cari ajunge. Dacă în unele puncte rezultatele sale pot fi discutabile, rămânând încă deschise unele chestiuni asupra cărora vor mai fi deosebiri de vederi, totuş lucrarea d-lui Longinescu are un merit netăgăduit, fiind un pas însemnat în studierea grelelor probleme de cari se ocupă.

«In scrierea despre: *Pravila lui Vasile Lupu şi Prosper Farinaccius*, autorul

dovedeşte că izvorul principal al acestei pravile erà opul romanistului italian Prosper Farinaccius: *Praxis et Theoricae criminalis*, şi arată părţile împrumutate din el. In legătură cu aceasta, se mai aduc probe nouă pentru existenţa pravilei lui Alexandru cel Bun, despre care face menţiune Dimitrie Cantemir, de care chestiune autorul s'a ocupat mai de aproape în *Istoria dreptului românesc*. De asemenea se arată influenţa dreptului roman în ţerile noastre, fie prin mijlocirea dreptului bizantin, fie prin mijlocirea literaturii juridice din Occident.

«Studiile d-lui Longinescu asupra istoriei dreptului român sunt cele mai însemnate ce s'au făcut la noi asupra acestei chestiuni. Publicaţiunile sale de până acum justifică aşteptarea că d-sa, continuând lucrările începute, va aduce însemnate servicii studiului istoriei dreptului român, care până acum este încă în faşe.

«Din aceste motive, alegerea d-lui Longinescu ca membru corespondent în Secţiunea istorică a Academiei Române se recomandă».

Se procede la vot, al cărui rezultat este: votaţi 25; voturi pentru 22, contra 3.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea a întrunit două treimi şi proclamă pe d-l Şt. Longinescu membru corespondent la Secţiunea istorică.

D-l *A. D. Xenopol* ceteşte următoarea expunere, pe care s'a bazat Secţiunea istorică, spre a face propunerea pentru alegerea d-lui I. Ursu ca membru corespondent:

«Am onoarea a propune de membru corespondent în Secţiunea istorică în unul din locurile vacante pe d-l Ioan Ursu, doctor în filozofie din Berlin şi profesor suplinitor de istoria medie şi modernă la Universitatea din Iaşi. D-l Ursu, care are vârsta de 33 de ani, este un tânăr foarte râvnitor pentru ştiinţele istorice, care s'a distins până acuma prin mai multe lucrări de valoare.

«A început cariera sa de istoric scriitor prin un studiu asupra *Relaţiilor dintre Moldova şi Polonia*, care a fost premiat de Universitatea din Bucureşti. După aceea, obţinând prin concurs o bursă pentru istorie, a făcut studii la Berlin şi la Paris, făcând şi în Italia o călătorie de cercetări documentale. A trecut doctoratul în filozofie la Berlin, susţinând ca teză capitolul I din scrierea sa mai cuprinzătoare: *Die auswartige Politik des Peter Rareş*. Insăş cartea d-lui Ursu dovedeşte o erudiţie bogată şi nouă, folosindu-se de multe izvoare până acuma neutilizate pentru studierea politicei celei ambiţioase a Domnitorului moldovean O recenzie destul de favorabilă, emanată dela o pană străină, este inserată în marea revistă istorică germană, *Historische Zeitschrift*, vol. 104, p. 667.

«A doua lucrare a d-lui Ursu, scrisă în limba franceză, are de obiect:

La politique orientale de François I, cuprinzând 204 pagine. Asupra valorii acestei cărţi credem că ea reiese în destul din criticile şi dările de seamă destul de numeroase, inserate în revistele franceze. Citâm pe aceea a d-lui G. Becquenault în *Journal des Débats*, 13 Aprilie 1909 ; a d-lui Hauser în *Revue historique*, Maiu, Iunie 1909; a d-lui Bourilly în *Revue d'histoire moderne et contemporaine*, Decemvrie 1908, a d-lui I. Isaac în *Revue de Synthèse historique*, Aprilie 1909 ; a d-lui R. Pisson în *Revue des Etudes historiques*, Iulie, August 1909; a d-lui P. Periani în *Revue des Questions historiques*, 1909; în l'Hellinisme de un anonim, Ianuarie 1909, a d-l E. Peary în *English Historical Review* (Octomvrie 1909) şi în *Historische Vierteljahrschrift*, XIII, p. 91 (vezi un rezumat al acestor recensii în *Convorbiri Literare* din 1909).

«In deobşte recensiile sunt favorabile d-lui Ursu, unele din ele făcând oarecari rezerve, însă toate recunosc contribuţia de seamă pe care compatriotul nostru a adus-o la istoria legăturilor dintre Franţa şi Orient.

«A patra lucrare este editarea unui cronicar italian, Donado da Lezze, *Historia Turchesca*, tipărită de Academia Română după cercetarea importantă a acestui izvor de către o Comisie, compusă din d-nii Kalinderu şi Onciul. Mai multe recensiuni din revistele italiene arată însemnătatea acestei publicaţii a d-lui Ursu. A cincia lucrare este un rezumat al cronicarului da Lezze, inserat în revista *Archivio veneto*, XIX, partea I, 1910.

«Credem că meritele şi întinsele cunoştinţe ale d-lui Ioan Ursu, documentate prin lucrările sale în mai multe limbi europene şi în româneşte, îl califică îndestul pentru a fi primit în secţia noastră ca membru corespondent.»

Se procede la vot, al cărui rezultat este: votanţi 25, voturi pentru 16, contra 9.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea, întrunind simpla majoritate şi nu două treimi, urmează să se pună a doua oară la vot în şedinţa viitoare.

Se pune la vot propunerea de a se alege membru onorar d-l Vasile Stroescu.

Rezultatul votului este: votanţi 26, voturi pentru 26.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea a întrunit unanimitatea voturilor şi proclamă pe d-l Vasile Stroescu membru onorar al Academiei.

Se ceteşte procesul verbal al Delegaţiunii No. 7.217 dela 24 Maiu, prin care se arată că Delegaţiunea a decis ca în bugetul de cheltueli al Fondului Otteteleşanu pe 1909—10 să se facă rectificarea în sensul ca, asupra sumei de lei 8 847,69, rămasă necheltuită la unele articole, să se deschidă credit, din care să se achite suma de lei 5.489,73, cheltuită peste prevederile bugetare la alte articole.

— Propunerea se aprobă.

D-l *I. Kalinderu*, referindu-se la discuțiunea făcută în ședința dela 22 Maiu, cu privire la mijloacele pentru întocmirea Dicționarului, aduce la cunoștință că subvenția pe care Casa Regală și Administrația Domeniului Coroanei o acordă anual pentru această lucrare va fi urcată dela 14.000 la 22.000 lei, începând chiar cu anul acesta.

— Academia primește cu simțeminte de adâncă recunoștință munificența Maiestății Sale Regelui.

D-l Președinte *A. Saligny*, amintind că pentru azi este la ordinea zilei continuarea discuțiunii asupra raportului Comisiunii Otteteleșanu, zice: Vă rog să-mi dați voie să răspund câtevà cuvinte la 2 chestiuni puse de venerabilul nostru coleg d-l Kalinderu. D-sa, răspunzând d-lui Bianu, a spus că Delegațiunea puteà să oprească punerea în aplicare a noului program, dacă nu erà de acord. La aceasta trebue să răspund că Delegațiunea, ca și președintele, nu trebue să se îndrumeze după ideile lor personale, odată ce majoritatea membrilor Academiei s'a pronunțat, ci trebue să execute dorința majorității. Principiile programului Comisiunii au fost aprobate de Domniile-voastre în anul trecut, odată cu raportul Comisiunii, precum și mijloacele pentru punerea lui în aplicare; mă miră dar și pe mine că se revine asupra unei chestiuni, care a fost discutată și hotărîtă încă în anul trecut. D-l Kalinderu a mai arătat că nu poate primì să mai facă parte din Comisiune, fiindcă, după părerea d-sale, Academia are, după noul regulament, un organ care se poate ocupà de lucrările cari până acum erau date în seamă Comisiunii. Să-mi dați voie să observ, că Directorul de administrație al Academiei nu are competința, nici atribuțiunile de a se ocupà de programe școlare, nici de îndrumarea care trebue dată unui institut, așà de important ca Institutul Otteteleșanu, și că aceasta trebue să rămână tot în sarcina unei comisiuni speciale, și cât timp va existà o Comisiune Otteteleșanu și generosul donator va fi în vieață, Academia nu-și poate închipuì acea Comisiune fără d-l Kalinderu și îl roagă a primì să facă parte ca până acum din acea Comisiune, căci nimeni nu poate aveà un dor mai mare pentru propășirea acelei Instituțiuni decât chiar creatorul ei. Dacă d-l Kalinderu dorește însă a cedà Delegațiunii o parte din atribuțiunile, cari până acum au fost lăsate în sarcina Comisiunii, aceasta se poate face, trebue însă atunci ca Delegațiunea, împreună cu Comisiunea și cu directorul de administrație, să elaboreze niște instrucțiuni, pentru a nu se ivì conflicte de atribuțiuni.

D-l *I. Kalinderu* mulțumește d-lui Președinte pentru lămuririle date și prin cari sarcina d-sale a fost mult ușurată. D-sa arată din nou, că este în contra numirii unei Comisiuni, care să se ocupe cu refacerea programului, deoarece nu este oportun ca, abià după un an de aplicare, să se refacă o

lucrare, ale cărei rezultate nu se cunosc încă. Să aşteptăm cel puţin să vedem cum vor ieşi examenele din acest an, la cari d-l Kalinderu roagă să meargă cât mai mulţi colegi, şi mai ales acei cari au criticat noua organizare, deşi unii au aprobat-o înainte. Programul întocmit încă dela înfiinţarea Institutului şi la care s'a avut în vedere şi cel prezentat de d-sa, odată cu donaţiunea, s'a găsit atunci bun de Academie. Rezultatele acestui program au fost mulţumitoare şi, pentru dovedirea lor, stau de faţă în Analele Academiei toate, dar absolut toate rapoartele delegaţilor Ministerului, cât şi dările de seamă ale colegilor, cari au fost delegaţi de Academie a asistà la examene. In special d-l Kalinderu citează raportul d-lui C. Meissner, un pedagog emerit, care, asistând la examene ca delegat de Minister, arată cât de bine, din punct de vedere pedagogic, erà condusă şi organizată şcoala noastră. Numai raportul d-nei Averescu n'a fost favorabil; dar acest raport d-l Kalinderu îl găseşte neîntemeiat, şi se contrazice cu rapoartele delegaţilor Ministerului din ceilalţi anì. Mai târziu, în urma principiului, după care se primesc eleve şi din clasa ţărănească şi din cea burgheză, fără avere, scăpătată, s'a simţit nevoia să se transforme acel program, în sensul ca absolventele să fie înarmate cu cunoştinţele necesare, spre a puteà ocupà până la măritiş un loc în învăţământ. Această modificare, ce s'a putut face numai anul trecut, a fost reclamată, după cum am mai zis, de împrejurarea că, fiind săraci, părinţii nu erau în stare a întreţineà absolventele, şi acestea nu-şi puteau găsì existenţa în altă parte decât numai prea puţine şi cu mari greutăţi. D-sa, care a ajutat pe multe, ştie mai bine câte suferinţe îndurau absolventele şi nu poate admite dar, că Comisiunea ar fi avut intenţie de a creà funcţionare. Scopul urmărit de Academie, când Delegaţiunea a admis propunerile Comisiunii şi a cerut dela Minister aprobarea, a fost de a procurà mijloace de traiu absolventelor până la măritiş. D-l Xenopol ar dorì un program în stil rural, dar după cât a cunoscut d-l Kalinderu cugetul lui Otteteleşanu, dorinţa acestuia erà ca în Institut să fie primite nu ţărance, ci copile de boieri scăpătaţi, cari, terminând şcoala, să pună temelie unei căsnicii modeste, dar cinstite, şi ca ele însăle să-şi instruească copiii. Nu poate fi deci vorba de şcoală de menaj ţărănesc, cum ar dorì d-l Xenopol şi aşà cum a crezut d-na Averescu, al cărui raport d-l Kalinderu îl combate în amănunte. S'a mai spus să se reducă numărul elevelor, spre a rămâneà sume disponibile pentru zestre. Această idee s'a mai emis şi altă dată, dar şi atunci i s'a opus faptul că de binefacerile Institutului trebue să se bucure cât mai multe copile şi aceasta a fost şi părerea d-lui Meissner. La cele spuse de d-l Xenopol, cu privire la lipsa de ateliere şi de învăţământ practic, d-l Kalinderu răspunde că ele se găsesc la Măgurele în plină desvoltare şi, în dovedirea acestora, înfăţişează fotografii dela Institut. Regretă

dar că d-l Xenopol critică fără a fi vizitat Institutul, ori să se fi informat înainte. Şi ar fi apoi curios dacă s'ar admite o astfel de schimbare, după ce Academia a investit aproape 200 000 lei în clădiri nouă, afară de castelul în ființă. D-lui Kalınderu îi pare rău că e silit a spune toate acestea d-lui Xenopol, dar greşeala nu e a d-sale, care, deşi pune atâta trudă pentru Institut, trebue să mai audă şi observaţiuni necontrolate dela o persoană competentă ca d-l Xenopol. După ce d-l Kalınderu face din nou istoricul fondului, d-sa încheie rugându-se să nu mai fie ales în Comisiune, căci poate d-sa vede lucrurile cu un ochiu prea blând.

D-l *A. D. Xenopol* regretă că d-l Kalinderu a luat întâmpinările d-sale ca personale. Nu e vorba aci de persoane, ci de convingerile fiecăruia: d-l Kalinderu crede că e bine să iasă dela Măgurele funcţionare; eu sunt cu totul în contra acestui principiu şi cred că falsificăm idea fundamentală a testamentului, când trimitem pe absolvente să ceară mijloace de existenţă la Stat, atunci când chiar în testament se arată care este ajutorul lor, adică zestrea. Oricare ar fi filiera prin care a trecut averea lui Otteteleşanu, astăzi Academia este deplină a ei stăpână şi Academia este datoare să aplice dispoziţiunile din testament, aşă cum le-a prescris autorul lui. Iar când Domniile-Voastre acordaţi ca dotă 300 lei, călcaţi testamentul, căci Otteteleşanu zice precis să se dea ca zestre: «nici mai mult, nici mai puţin de 200 de galbeni». De ce: «nici mai mult»? Pentru ca bunele mame de familie să le ferească de «pretenţie şi lux», şi de ce «nici mai puţin»? Pentru ca bunele mame de familie să nu fie umilite în sărăcia lor. Iată care a fost voinţa lui Otteteleşanu, pe care Domniile-Voastre o nesocotiţi. De aceea d-l Xenopol îşi mănţine punctul d-sale de vedere şi în acest scop depune la biurou următoarea propunere, semnată de d-sa şi de d nii *Bianu* şi *Istrati*:

«Propunem să se numească o comisiune în frunte cu d-l Kalinderu, care să se ocupe de reorganizarea Institutului dela Măgurele, spre a o pune în conformitate cu litera şi spiritul testamentului».

D-l *I. Kalinderu* protestează în contra faptului că se pune mereu înainte numele d-sale. Repetă că d-sa se interesează cu drag de eleve. Se interesează cu toată căldura şi de absolvente, ajutând pe unele şi recomandând pe altele pentru a-şi câştigà traiul; dar în ce priveşte Institutul, nu e d-sa care lucrează, ci Comisiunea şi Academia; iar toate aceste întâmpinări, pe cari de vreo nouă ani le face d-l Xenopol, plenul i le-a respins.

D-l *I. C. Negruzzi* zice că critica d-lui Xenopol nu e nouă, ci ea se face de un şir de ani, şi totdeauna s'a făcut discuţie asupra ei. Poate să fie bună părerea d-lui Xenopol, dar fapt e că Academia n'a admis-o. Acum se cere numirea unei nouă comisiuni, în afară de cea specială, care să revizuească lucrarea acesteia, făcută abià de un an neîmplinit. Aceasta nu e bine. Pentru

viitor să alegeți comisiunea obișnuită și, dacă voiți, într'însa să intre și alți membri noi.

D-l *Dr. C. I. Istrati* zice, ca și anul trecut, în asemenea împrejurări, că nu e trebuință să mai stăruească asupra convingerii ce are despre bunele intențiuni ale d-lui Kalinderu și despre stima ce d-sa i-o poartă. Eu am fost în contra organizării actuale a Institutului încă dela înființarea lui, căci am crezut și cred că atât dorința testatorului, cât și a Comisiunii și a Academiei, trebue să fie ca școalei dela Măgurele să i se dea o altă menire. Recunosc că așà cum este ea organizată azi, e bună; dintr'însa pot ieșì excelente învățătoare la sate sau la alte școale; dar nu aceasta este calea pe care trebue să o punem. Avem destule fabrici de postulante și nu e bine ca și noi să mai adaogem una. Nu fete de boieri scăpătați să primim în Institut, ci fete de țărani pentru ca, prin creșterea ce le-o vom da la Măgurele, să reformăm mentalitatea sătenilor noștri. Am fost rău înțeleși, când s'a crezut că noi vrem să sdruncinăm Institutul, și ca noua lui organizare să se facă acum, îndată. Nu. Dorința noastră este ca să se studieze serios și de aproape transformarea școalei în ceeace trebue să fie; actualele eleve să termine Institutul cu programa de acum. Când aceste eleve vor fi terminat Institutul, să se facă o altă școală, cu totul nouă, și cu atmosferă diametral opusă celei de azi.

Discuțiunea se închide.

— D-l Președinte pune la vot propunerea d-lui Xenopol și nu se admite.

— Raportul Comisiunii Fondului Otteteleșanu se iea spre cunoștință și se aprobă.

Se procede la alegerea Comisiunii pentru 1910—11.

— Sunt aleși d-nii: *St. C. Hepites, I. Kalinderu, I. C. Negruzzi, D. A. Sturdza.*

ȘEDINȚA DELA 25 MAIU 1910.

Președința d-lui *A. Saligny.*

D-l *St. Hepites* zice: Domnilor Colegi, la sfârșitul verii trecute, s'a ținut la Zermatt, într'una din regiunile cele mai muntoase ale Elveției, a treia Conferință a Comisiunii permanente a Asociațiunii internaționale de Sismologie, în care am onoarea de a fi delegatul României.

In această calitate am onoarea a vă prezentà, pentru Biblioteca Academiei, un exemplar din volumul care cuprinde darea de seamă

asupra şedinţelor acestei reuniuni (1). Mai prezent şi un exemplar din *Convenţiunea* relativă la constituirea Asociaţiunii internaţionale de Sismologie şi din *Regulamentul* Comisiunii permanente a acestei Asociaţiuni.

Cu toate că scopul acestor intruniri bienale ale Comisiunii permanente este mai cu seamă acela de a se ocupà cu chestiunile financiare şi de organizaţiune ale Asociaţiunii, totuş în totdeauna se tratează într'însele diverse chestiuni referitoare la progresele Sismologiei.

Rezervându-mi a prezentà Academiei altcândvà, într'un chip mai amănunţit, diversele chestiuni ştiinţifice cari au făcut subiectele discuţiunilor într'această întrunire dela Zermatt, nu mă pot împiedicà de a nu amintì acì două dintr'însele de o mare însemnătate.

Mai întâiu studiul foarte important al profesorului Hecker dela Institutul Geodezic din Potsdam asupra deformării Pământului sub influenţa atracţiunii Lunii prin ajutorul observaţiunilor făcute de dânsul cu două pendule orizontale, după modelul lui von Rebeur, înstrumente instalaţe într'o cameră la 25 metri sub suprafaţa pământului, acolo adică unde influenţa radiaţiunii solare este deabià simţită. Observaţiunile înregistrate în chip fotografic, cari au servit studiului său, au durat, cu mici întreruperi, din Decemvrie 1902 până în Maiu 1909.

Teoreticeşte se poate calculà influenţa ce ar aveà atracţiunea Lunii asupra deviaţiunii axei Pământului, în ipoteza că acesta ar fi cu totul rigid în interiorul său. Observaţiuni anterioare, făcute în deosebi la Observatorul Astronomic dela Nicolaief în Rusia, au arătat că deviaţiunea reală a verticalei erà două treimi din valoarea aceleia a unui glob terestru absolut rigid. Observaţiunile cari servise la această concluziune, nefiind deloc la adăpostul unor serioase critici, au motivat în mare parte studiul greu întreprins de d-l Hekker, care ajunge la acelaş rezultat, confirmând astfel rezultatul dela Nicolaief, datorit, se pare, hazardului.

Singura obiecţiune care s'ar puteà face observaţiunilor intreprinse la Potsdam se referă la variaţiunea nivelului apelor freatice din puţul de observaţiuni şi care, după spusele d-lui Hecker, dă, pentru fiecare metru de variaţiune în înălţimea acelui nivel, aproape o su-

(1) *Comptes-rendus des séances de la troisième réunion de la Commission permanente de l'Association internationale de Sismologie, réunie à Zermatt du 30 août au 2 septembre 1909*, rédigés par le Secretaire général *R de Koveslígethy*, 4°, Budapest 1910, pag 208.

time de secundă de arc în poziţiunea pendulului orizontal. Pentru eliminarea şi a acestei mici influenţe ar trebuì să se reînceapă observaţiunile într'altă localitate, unde natura solului ar fi astfel ca la adâncimea de cel puţin 25 de metri să nu se ajungă la nivelul apei.

A doua chestiune foarte importantă — cea mai importantă, după părerea Prezidentului Conferinţei Prof. Schuster din Manchester (Englitera), din cele prezentate în cursul Conferinţei noastre — este aceea a Prinţului Galitzin dela Academia Imperială de ştiinţe din St. Petersburg, asupra chestiunii determinării azimutului epicentrului unui cutremur de pământ.

Până acum, ceeace se puteà deduce din înscrierile bine făcute ale unui sismograf, instalat într'o localitate oarecare, erà depărtarea, mai mult sau mai puţin aproximativă, a acestui sismograf de epicentrul cutremurului de pământ, care a afectat sismograful. Nici o indicaţiune însă nu se puteà da asupra direcţiunii în care se găseşte acest epicentru, bine înţeles cu înscrierile dela un singur loc, unde s'a înscris cutremurul. El erà undevà pe cercul descris din locul sismografului ca centru şi cu o rază egală cu distanţa calculată după reguli cunoscute.

Prinţul Galitzin a făcut să înainteze Sismologia, dând posibilitatea acestei nouă ştiinţe de a determinà, cu o aproximaţiune cu totul suficientă, şi direcţiunea epicentrului unui cutremur de pământ, şi aceasta numai prin comparaţiunea amplitudinilor corespunzătoare a două pendule orizontale instalate într'acelaş loc şi cari înscriu componenta Nord-Sud şi componenta Est-Vest a sismei.

Prin ajutorul formulei date de Prinţul Galitzin şi a mijloacelor ce ne-a dat până acum Sismologia, putem deci să precizăm locul unde este focarul superficial al cutremurului de pământ, care a pus în mişcare sismografele dintr'una şi aceeaş localitate, oricare ar fi depărtarea ei dela epicentru.

Am crezut că fac bine aducând la cunoştinţa Academiei aceste fapte, cari negreşit vor contribuì la progresarea Sismografiei.

Mai comunic că viitoarea întrunire a Comisiunii permanente a Asociaţiunii internaţionale de Sismologie va fi în vara anului 1911 la Manchester şi că delegatul României a avut onoarea de a fi ales Vicepreşedente al acestei Asociaţiuni internaţionale.

Se procede la a doua votare asupra propunerii de a se alege membru activ d-l N. Iorga.

Rezultatul votului este: votanţi 27, voturi pentru 15, contra 12.

D-l Preşedinte anunţă că propunerea a întrunit simpla majoritate, iar nu două treimi, şi deci urmează a se pune a treia oară la vot în şedinţa viitoare.

Se procede la a doua votare asupra propunerii de a se alege membru corespondent d-l I. Ursu.

Rezultatul votului este : votanţi 27, voturi pentru 18, contra 9.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea a întrunit două treimi şi proclamă pe d-l I. Ursu membru corespondent la Secţiunea istorică.

La ordinea zilei se pun proiectele de bugete pe anul 1910—11.

D-l *I. Bianu* ceteşte proiectul de buget al Academiei, care se prezentă la venituri cu lei 530.707,36, la cheltueli cu lei 530.396,85, din cari lei 25.225,15 capitalizări, având şi un excedent de lei 310,51.

— Bugetul se pune la vot şi se aprobă.

D-l *I. Bianu* ceteşte proiectul de buget al Fundaţiunii Adamachi, care se prezentă la venituri şi cheltueli cu suma de lei 177.112,84, din cari lei 15.341,75 capitalizări.

— Se pune la vot şi se aprobă.

D-l *I. Bianu* ceteşte proiectul de buget al Fundaţiunii Tache Anastassiu, care se prezentă la venituri şi cheltueli cu suma de lei 311.680,12. In această cifră intră şi suma de lei 62.654,40, făcută capital din saldurile precedente pentru reparaţiunea ecaretelor dela Ţigăneşti.

D-l *I Kalinderu* zice : Din raportul Comisiunei financiare a Academiei Române, la pagina 55, se vede că Fondul Tache P. Anastassiu, între alte efecte, posedă şi 375 acţiuni ale Societăţii de Asigurare «Generala». Deoarece cursul acestor acţiuni este astăzi foarte urcat, anume 1.090 lei bucata, naşte întrebarea dacă n'ar fi în interesul Academiei să le vânză, înlocuindu-le prin Obligaţiuni ale Creditului Judeţean şi Comunal $4^1/_2\%$. Făcând această operaţiune, Academia ar mărì venitul cu suma de lei 6.450 anual, şi anume : Vânzându-se 375 acţiuni «Generala» a circa Lei 1.090, s'ar obţineà 408.750, cu care s'ar puteà cumpără aproximativ 94% : Valoare nominală lei 435.000 obligaţiuni $4^1/_2\%$ ale Creditului judeţean şi comunal. Cele 375 acţiuni «Generala» au produs, a Lei 35 dividend, un venit de Lei 13.125 anual; Lei 435.000 Judeţene $4^1/_2\%$ produc un venit de Lei 19.575 anual. Deci o augumentare de venit de circa Lei 6.450 anual.

D-l *I. C. Negruzzi* zice că operaţiunea pe care o propune D-l Kalinderu se poate face. Nu trebue însă să se ofere spre vânzare toate acţiunile de odată, căci valoarea lor ar descreşte imediat. Vânzarea să se facă treptat şi când se va puteà, dându-se Delegaţiunii autorizare în acest sens.

— Propunerile d-lui *Kalinderu* şi *Negruzzi* se aprobă.

— Bugetul Fondului Tache Anastassiu se pune la vot și se aprobă.

D-l *I. Bianu* cetește proiectul de buget al Fondului Otteteleșanu, care se prezentă la venituri și cheltueli cu suma de Lei 161.175,75.

— După oarecari explicațiuni date de d-l *I Kalinderu*, bugetul Fondului Otteteleșanu se pune la vot și se aprobă.

D-l Președinte *A. Saligny* aduce aminte că pentru azi este la ordinea zilei alegerea Delegațiunii pentru anul 1910—11.

Se procede la alegerea Președintelui.

Rezultatul votului este: votanți 27: d-l *I. C. Negruzzi* a întrunit 23 voturi, d-l *I. Kalinderu* 1, d-l *N. Gane* 1, fiind și două buletine albe.

— D-l Președinte proclamă pe d-l *I. C. Negruzzi* Președinte al Academiei pe 1910—11.

D-l *A. Saligny* zice: Domnilor Colegi, Se încheie trei ani de când prin bunăvoința Domniilor-Voastre colegială mi-ați făcut onoarea neașteptată de a mă pune în scaunul conducerii desbaterilor Academiei și mi-ați dat sarcina de a sta în fruntea lucrărilor ei administrative.

Nimenea nu a fost mai surprins decât mine pentru atâta onoare, căci nimenea nu știà mai bine ca mine neajunsurile mele pentru a sta în fruntea celei mai înalte instituții culturale a neamului, instituție care cuprinde în sânul ei pe bărbații de cel mai mare prestigiu cultural al acestui neam.

Mi-am dat toate silințele de a ajutà lucrarea Academiei în măsura puterilor mele. Dacă îmi lipsește talentul frumoasei cuvântări, care este una din cele mai strălucitoare flori ale activității academice, mi-am îndreptat activitatea mai ales spre partea administrativă. Am avut fericirea a aduce în această direcțiune — cu ajutorul unora și cu învoirea Domniilor-Voastre a tuturor — oarecari desvoltări și modificări ale organizării administrației, cari dau și vor da bune rezultate morale și materiale.

Ajungând acum la sfârșitul însărcinărilor cu cari atât de mult m'ați onorat, vă exprim, Domnilor Colegi, cele mai călduroase mulțumiri și urez din adâncul sufletului meu ca scumpa noastră Academie să crească și să înflorească pentru creșterea și înflorirea culturii naționale.

D-l *I. C. Negruzzi*, ocupând fotoliul prezidențial, zice:

Domnilor Colegi, Vă mulțumesc adânc pentru onoarea ce mi-ați făcut de a mă alege Prezident al Academiei Române. Sunt prea

modest pentru a-mi închipui că această distincțiune s'ar datorà oarecăror merite sau calități ce aș aveà. Știu bine că ați voit să faceți un act de dreptate către Secția literară care, de aproape 40 de ani, n'a mai fost reprezentată pe scaunul prezidențial.

Cât mă privește vă pot asigurà că-mi voiu pune tot zelul și toată activitatea pentru a contribuì la prosperarea acestei înalte instituțiuni de cultură, care se confundă cu prosperarea culturală a țerii noastre și a Românilor, *a tuturor Românilor*. Pentru aceasta, calea cea mai bună va fi de a urmà exemplul dat de ilustrii mei predecesori, din cari trei încă în vieață, sunt toți prezenți la ședința de astăzi. Pe urmele stimaților colegi Saligny, Kalinderu și Poni voiu căutà să pășesc. Incă odată vă rog să primiți sincerele mele mulțumiri pentru onoarea ce mi-ați făcut.

Se procede la alegerea Vicepreședinților.

Au întrunit d-nii *N. Quintescu* din Secțiunea literară 24 voturi ; *I. Bogdan* din Secțiunea istorică 23 voturi și *St. C. Hepites* din Secțiunea științifică 25 voturi.

— D-l Președinte proclamă aleși Vicepreședinți pe d-nii: *Quintescu, Bogdan* și *Hepites*.

D-l *St. C. Hepites* mulțumește membrilor Academiei pentru onoarea ce i-au făcut și făgăduește că-și va îndeplinì însărcinarea cu toată dragostea pe care o poartă acestei Instituțiuni.

D-l Președinte *I. C. Negruzzi* amintește că astăzi este ultima zi a sesiunii generale, dar pentrucă lucrările nu s'au terminat, urmează, conform art. 24 din Regulament, să dăm un vot pentru prelungirea ei. D-sa propune ca prelungirea să fie de două zile.

— Propunerea d-lui Președinte se aprobă.

— Se decide ca Joi, 27 Maiu, să se țină ședință publică solemnă pentru proclamarea premiilor.

ȘEDINȚA DELA 26 MAIU 1910.

Președința d-lui *I. C. Negruzzi.*

Se cetesc trei procese verbale ale Secțiunii istorice pentru ședința dela 26 Maiu, prin cari se arată că Secțiunea a luat următoarele deciziuni:

a) a împărțit premiul Adamachi, după cum urmează:

Lei 1.800 d-lui V. Pârvan pentru scrierea: *M. Aurelius Verus Caesar și L. Aurelius Commodus;*

» 1 000 d-lui I. Lupaș pentru scrierea: *Mitropolitul Andreiu Baron de Șaguna;*

» 1.000 d-lui N. Popovici-Lupa pentru scrierea: *Agricultura;*

» 700 » Căpitan C. Păun pentru: *Misiunea marinei noastre,*

» 500 » L. Colescu pentru: *Progresele economice ale României îndeplinite sub domnia M. S. Regelui Carol I;*

b) a fixat pentru premiul Carp din 1915 subiectul: *Istoria culturii românești dela 1821 până în zilele noastre* (se va arătà desvoltarea culturii intelectuale în toate manifestările ei mai însemnate);

c) a ales Comisiunile cari să cerceteze lucrările ce se vor prezentà la concursul premiilor din 1911, și anume: pentru premiul Cuza de 20.000 lei despre: *Istoria Românilor dela Aurelian până la fundarea Principatelor,* d-nii: *I. Bogdan, D. A. Sturdza, A. D. Xenopol;* pentru premiul Adamachi de 5.000 lei despre: *Desvoltarea boieriilor în Principatele române,* d-nii: *I. Bogdan, D. Onciul, D. Xenopol;* pentru premiul Neuschotz de 2.000 lei despre: *Modificarea traiului și moravurilor noastre în secolul XIX,* d-nii: *C. Erbiceanu, I. Kalinderu, A. D. Xenopol;*

d) Secțiunea și-a constituit biuroul pentru 1910—11, alegând Președinte pe d-l *A. D. Xenopol* și Vicepreședinte pe d-l *D. Onciul.*

— Deciziunile Secțiunii se ieau spre cunoștință.

D-l *Duiliu Zamfirescu* zice că ieri, la finele ședinței, s'a schimbat Delegațiunea Academiei, și că n'a avut timp să spună câtevà cuvinte, pe cari d-sa le aveà în inimă. Socotesc, zice d-l Zamfirescu, că sunt interpretul simțemintelor Domniilor-Voastre, exprimând fostului nostru Președinte, d-l A. Saligny, omagiul celor mai călduroase mulțumiri pentru modul colegial cu care a condus desbaterile noastre. Se cuvin asemenea vii mulțumiri d-lui Saligny, pentrucă atât anul trecut, cât și anul aceasta, ne-a procurat plăcerea să vizităm împreună două părți ale țerii, înlesnind excursiunile noastre, pe cari le-a organizat cu toată discrețiunea. Am admirat anul trecut mărețul pod, care încleștează cele două maluri românești ale Dunării, și lucrările portului Constanța, opere ale fostului nostru Președinte. Anul acesta am vizitat partea opusă a țerii: Salinele dela Slănic și regiunile petrolifere dela Câmpina și Buștenari, izvoare de bogăție, cari își ieau drumul străinătății prin portul nostru dela Marea Neagră. Exprim încă odată d-lui Saligny omagiile noastre pentru mulțumirea sufletească ce ne-a procurat.

Cuvintele d-lui Zamfirescu sunt primite cu vii semne de aprobare din partea tuturor membrilor.

D-l *A. Saligny* mulțumește d-lui Zamfirescu și tuturor colegilor pentru simțemintele de iubire ce i se manifestă.

Se procede la a treia votare asupra propunerii de a se alège d-l N. Iorga membru activ.

Rezultatul votului este: votanți 26; voturi pentru 15, contra 11.

— D-l Președinte *I. C. Negruzzi* anunță că propunerea a întrunit majoritatea voturilor și proclamă pe d-l *N. Iorga* membru al Academiei în Secțiunea istorică.

La ordinea zilei se pun propunerile Secțiunii istorice, de a se alege d-l T. V. Stefanelli membru activ și d-l A. Lăpědatu membru corespondent.

D-l *I. Kalinderu* citește următoarea expunere, pe care s'a întemeiat Secțiunea istorică, spre a propune alegerea d-lui T. V. Stefanelli:

«In anul 1898 am întrunit voturile noastre pentru alegerea d-lui Teodor V. Stefanelli ca membru corespondent.

«Acum am onoare a propune pe d-l Stefanelli ca membru activ, deoarece d-sa este un scriitor de frunte, care a colaborat timp îndelungat la revistele noastre de seamă, publicând date statistice din Bucovina și numeroase studii istorice. Amintesc între acestea cercetările sale asupra originii familiei Calimah, tipărite în revista «Arhiva» din Iași.

«Cronicarii afirmă, ce e drept, că familia erà de origine română, dar această simplă afirmare nefiind îndestulătoare, trebuià întărită și dovedită. Colegul nostru d-l Xenopol, care s'a ocupat cu genealogia acestei familii, a dat îndemn d-lui Stefanelli să cerceteze trecutul și să contribue în mod fericit la limpezirea acestei chestiuni genealogice.

«Astfel s'a stabilit că Calimaheștii sunt originari din Câmpulungul Bucovinei și s'a redat neamului nostru o familie bogată în odrasle de oameni de seamă din istoria Moldovei, Domnitori și un Mitropolit, cari erau trecuți în rândul Fanarioților.

«In Memoriile Secțiunii noastre încă a tipărit în 1901 un studiu intitulat: «Originea câmpulungeană a lui Gavriil, Mitropolitul Kievului», în care schițează cariera lui Gavriil Bănulescu, fost Mitropolit în Principate, mai apoi la Kiev și, în urmă, în Basarabia. Publică totdeodată mai multe documente, colecționate de d-sa, din cari reiese cu evidență originea câmpulungeană a acestui ierarh.

«In sfârșit d-l Stefanelli e și un om de litere, care a tipărit mai ales în «Convorbiri Literare» diferite nuvele, etc.».

Se procede la vot, al cărui rezultat este: votanți 23; voturi pentru 18, contra 5.

— D-l Președinte anunță că propunerea a întrunit două treimi și proclamă pe d-l *T. V. Ștefanelli* membru al Academiei în Secțiunea istorică.

D-l *I. Kalinderu* cetește următoarea expunere, pe care s'a întemeiat Secțiunea istorică spre a propune alegerea d-lui A. Lăpědatu ca membru corespondent:

«Am onoare a prezentà, pentru unul din cele trei locuri vacante de corespondenți ai Secțiunii istorice, pe d-l Alexandru Lăpědatu.

«S'a născut la 1876, în Săcele, lângă Brașov. Invățăturile elementare și secundare le-a făcut la Iași, iar cele superioare la Universitatea din București, unde și-a trecut examenul de licență în litere și unde a obținut marele premiu Hillel, cu lucrarea sa: «Istoria Breslelor la Români» (inedită). Elev al colegilor noștri, d-nii Iorga, Bogdan și Onciul, în al cărui seminar de istorie a Românilor și-a câștigat serioasa pregătire istorică, ce a dovedit încă din timpul studiilor, cu două valoroase monografii asupra lui «Radu cel Frumos» (1902) și «Vlad Vodă Călugărul» (1903), d-l Lăpědatu, după terminarea cursurilor universitare, a stat cinci ani de zile în serviciul Bibliotecii Academiei noastre, unde a avut prilej să facă temeinică și largă cunoștință cu izvoarele inedite ale istoriei române, din a căror parțială cercetare a dat la iveală o serie de aprețiate contribuțuni istorico-critice cu privire la trecutul nostru. Astfel: «Documentele istorice din Arhivele Brașovului» (1903), «Manuscrisele dela Bisericani și Râșca (1906), «Damaschin, Episcopul și Dascălul» 1906, «Episcopia Strehaii și tradiția istorică a scaunului bănesc de acolo» (1906), «O nouă publicațiune de documente slavo-române» (1907), «Catagrafia bisericilor bucureștene la 1810» (1908), «Sigiliile Romanului și Câmpulungului muntean» (1907) ș. a. Paralel cu aceste cercetări, a publicat o sumă de articole, recenziuni și izvoare istorice în «Prinos lui D. A. Sturdza» «Convorbiri Literare», «Revista Generală a Invățământului», «Biserica Ortodoxă Română», «Semănătorul», etc. și a dat la iveală, pe lângă o scriere populară asupra lui Ștefan cel Mare, o nouă edițiune (revizuită după ms.) a operei lui N. Bălcescu: «Românii sub Mihaiu Vodă Viteazul» (1908), la care a adaos XVI narațiuni istorice, tratând evenimentele petrecute între 18 Septemvrie 1600 și 17 Iulie 1603 în Țara-Românească.

«Actualmente e Secretar al Comisiunii istorice a României, și dela 1904 Secretar al Comisiunii monumentelor istorice, în care calitate redactează de trei ani de zile frumosul și prețiosul «Buletin» trimestrial al acestei Comisiuni, în care a tipărit însuș o serie întreagă de aprețiate articole istorice, privitoare la monumentele țerii.

«Cum vedeți, Domnilor Colegi, tânărul publicist s'a devotat cu totul istoriografiei noastre naționale și se găsește în plină activitate. Distincțiunea ce i-o vom acordà, alegându-l membru corespondent al nostru, va fi pentru dânsul, pe lângă o răsplată meritată a lucrărilor sale de până acum, și îndemn de a lucrà pe viitor cu aceeaș stăruință, spre a-și asigurà un loc onorabil între cercetătorii valoroși ai trecutului nostru.

«Cât despre mine personal, cunoscându-l de mai bine de șase ani, n'am putut decât să constat, cu plăcere, spornica sa activitate istorică, și nu pot decât să vi-l recomand ca un demn emul al valoroșilor tineri, pe cari în timpul din urmă i-am proclamat membri corespodenți ai Academiei în Secțiunea istorică.»

Se procede la vot, al cărui rezultat este: votanți 25; voturi pentru 21, contra 4.

— D-l Președinte anunță că propunerea a întrunit două treimi și proclamă pe d-l A. Lăpĕdatu membru corespondent al Academiei la Secțiunea istorică.

Se cetește procesul verbal al Secțiunii științifice pentru ședința dela 26 Maiu, prin care se arată că Secțiunea a luat următoarele deciziuni:

a) și-a constituit biuroul pentru 1910—11, alegând Președinte pe d-l *N. Teclu* și Vicepreședinte pe d-l *Dr. V. Babeș;*

b) a fixat pregramele pentru desvoltarea subiectelor puse la concursul premiilor Lazăr și Adamachi din 1915.

— Deciziunile Secțiunii se ieau spre cunoștință.

D-l *I. Kalinderu* aduce aminte că în ședința dela 18 Aprilie 1903, actualul Președinte d-l Negruzzi, în urma unei prea frumoase cuvântări, a propus ca Academia să iea inițiativa ridicării unui monument poetului Alecsandri prin subscripțiune publică. Academia a aprobat propunerea d-lui Negruzzi, s'au deschis liste de subscripție, în fruntea cărora Instituțiunea noastră s'a înscris cu 5.000 lei; s'au adunat sume destul de însemnate, iar astăzi avem peste 80.000 lei. La 20 Octomvrie 1906 s'a ales o Comisiune compusă din d-nii: Sturdza, Kalinderu, Negruzzi, Ollănescu și Bianu, care să se ocupe cu modalitatea de a procede la înălțarea monumentului. Se apropie împlinirea a patru ani și Comisiunea, care a avut durerea să piardă pe unul din membri, pe Ollănescu, n'a lucrat până acum nimic. A sosit timpul, zice d-l Kalinderu, ca lucrarea să înceapă, căci nu mai vede nici un motiv de întârziere. Academia să completeze prin alegere locul vacant din Comisiune, să dea autorizare Comisiunii ca, împreună cu Delegațiunea și cu aprobarea ședințelor de peste an, să

proceadă la facerea lucrării. Suma este îndestulătoare și d-sa cunoaște o persoană, care e dispusă să dea 10.000--15.000 lei pentru monument, de îndată ce va vedeà începutul lui. — Referindu-se la cele propuse de d-l Bianu, cu privire la construirea localului de bibliotecă, d-l Kalinderu zice că aceasta nu poate împiedicà ridicarea în acelaș timp a monumentului în curtea Academiei, unde e loc suficient.

D-l Președinte *I. C. Negruzzi* zice că inițiativa ridicării unui monument lui Alecsandri a luat-o d-sa și mulțumește Academiei pentrucă a aprobat-o și a strâns sumele trebuitoare. In ce privește locul unde să fie așezată statua, părerile au fost deosebite; d-sa avusese o părere personală, când a făcut propunerea în 1903, ca ea să fie așezată în Piața Teatrului. D-l Bianu a exprimat de mai multe ori dorința ca monumentul să fie așezat în curtea viitorului palat al Academiei. E un vis frumos acest palat al Academiei, dar cine știe când îl vom vedeà cu ochii! De aceea dacă Piața Teatrului nu se găsește potrivită, să căutăm altă piață sau grădină și să nu așteptăm clădirea palatului nostru. D-l Negruzzi cere autorizarea să convoace Comisiunea, care să publice facerea unui concurs pentru trei premii, și după rezultatul concursului să se proceadă mai departe la desăvârșirea lucrării.

D-l *Dr. C. I. Istrati* e fericit că d-l Kalinderu a adus în discuțiune această chestiune. Monumentul să se ridice cât mai curând și nu în piața Teatrului sau aiurea, ci în curtea și piața cea mare a palatului Academiei, care pentru d-l Dr. Istrati nu e un vis, ci o trebuință de tot momentul. Palatul Academiei să se construească, și trebue să se construească, cât de curând, căci suntem datori să avem unde ocrotì și ferì de pierzare comorile de colecțiuni, pe cari le-am strâns din vieața trecutului nostru. Să interesăm pe Stat, să interesăm opinia publică pentru acest palat, și doar țara aceasta este destul de bogată, ca să poată da 2 — 3 milioane în acest scop. Să se convoace Comisiunea aleasă pentru local, să se facă planurile definitive ale palatului, care s'ar puteà ridicà în câțivà ani, și apoi să se facă și planurile și înălțarea monumentului.

D-l *Duiliu Zamfirescu*, ca chestiune prealabilă, zice că Academia a ales o comisiune, care să studieze chestia monumentului. Nu vede utilitatea acestei discuțiuni, care nu se bazează pe nici o propunere. Comisiunea să vină cu propunerile ei, ca să avem o bază pozitivă de discuțiune. De aceea d-l Zamfirescu este de părere să se suspende discuțiunea până atunci.

D-l *I. Bianu* zice că ambele chestiuni puse în discuție — a localului Academiei și a monumentului lui Alecsandri—pot fi discutate și conex și separat. Admițând că monumentul lui Alecsandri trebue să rămână lângă Academie, se poate discută despre așezarea unuia lângă celălalt. Acum chestiunea principală este să facem localul pentru colecții, numai aceasta este urgent; celelalte mai pot așteptà, chiar 20 până la 30 de ani. Chestiunea monumentului Alecsandri poate fi și ea rezolvată chiar de acum. După ideа propusă de mine, s'ar puteà hotărî forma exterioară a tuturor părților localului; s'ar puteà fixà pe teren pozițiunea pe care vor aveà s'o ocupe, și astfel s'ar puteà cu preciziune determinà și locul monumentului; acesta s'ar puteà chiar ridicà și inaugurà deodată cu localul bibliotecii. El ar puteà fi înconjurat de un loc deschis și înfrumusețat cu plantațiuni potrivite. Oricum s'ar hotărî asupra chestiunii localului Academiei, d-l Bianu crede că monumentul lui Alecsandri este și trebue să fie nedespărțit de Academie, pentrucă atât marele poet, cât și Academia, reprezentă o fază principală a desvoltării culturii românești în primele ei avânturi mari. Din această cauză, nici piața Teatrului, nici grădina Ateneului nu pot fi locuri potrivite pentru monumentul lui Alecsandri. Prin deschiderea stradei largi, care va trece în lungul terenului Moruzzi, terenul Academiei va câștigà o a treia fațadă și va devenì un teren foarte mare și frumos pentru marea destinațiune care i s'a dat. Dacă prin urmare Academia voește să facă îndată monumentul lui Alecsandri, se poate, căci avem și locul și fondurile. Grabnică trebuință este însă de localul bibliotecii, căci colecțiunile nu mai încap în actualul local, nu sunt sigure și se pot foarte greu întrebuințà. Natural ar fi ca monumentul lui Alecsandri să fie coronamentul întregei instalări a Academiei; dacă însă aceasta nu se poate, să-l facem și să-l inaugurăm odată cu localul bibliotecii.

D-l *Duiliu Zamfirescu* nu vede nici o legătură între ridicarea statuei lui Alecsandri și edificiul Academiei. Academia, în curgerea vremii, are cadrul ei în eternitate; Alecsandri, cel mai mare poet al nostru până acum, îl are în marginea celor 50 de ani de manifestare sufletească. Alecsandri e al timpului în care a trăit, mare, mare de tot; mai mari poeți să nădăjduim că vor venì după el și fiecare în epoca lui va străluci peste ceilalți. In toate timpurile însă Academia va rămâneà veșnică, ca și vieața poporului, și va adumbrì pe aleșii neamului din generație în generație. Să nu facem deci legătură între vieața eternă a Academiei și vieața unui om și să nu

legăm o chestiune de alta. D-l Zamfirescu este din nou de părere să se închidă discuţiunea. Cel mult să completăm acum Comisiunea monumentului.

D-l Preşedinte *I. C. Negruzzi* propune să se aleagă în Comisiune d-l Dr. C. I. Istrati.

— Propunerea d-lui Preşedinte se aprobă.

D-l *I. Kalinderu* insistă să se admită propunerea d-sale, căci chestiunea s'a întârziat prea mult, fiind 7 ani de când Academia a luat hotărîrea ridicării monumentului, şi apoi nu vede ce mare deosebire este între adunările noastre din sesiune generală şi cele de peste an, când cei mai mulţi suntem din Capitală şi când, la trebuinţă, am puteà rugà şi pe colegii din Iaşi să vie la şedinţele în cari se va discutà despre monument. In acelaş timp d-sa observă că nu e nici un articol de Statute sau de Regulament, care să împiedice darea unui mandat de către sesiunea generală Comisiunilor, Delegaţiunii şi şedinţelor ordinare, ca să facă cutare sau cutare lucrare în cursul anului.

D-l *I. Bianu* observă că au trecut ani de când este aleasă Comisiunea şi de sigur a avut motive pentru cari nu s'a grăbit să aducă propunerile sale. D-sa nu vede urgenţa ce ar fi acum să se dea aceleiaş Comisiuni putere discreţionară de a hotărî în locul Academiei într'o chestiune atât de delicată, care trebue să se hotărască cu deplinul consimţimânt al membrilor. Dacă erà în acest an urgenţă, Comisiunea ar fi trebuit să vină dela începutul sesiunii cu propunerile ei, ceeace nu s'a făcut. Nu este iarăş bine să se dea de sesiune o delegaţie şedinţelor ordinare, căci acestea se pot ţineà cu oricâţi membri vor fi de faţă, şi sunt câte odată numai 5—6. S'ar creà prin aceasta un precedent foarte periculos. Să rămânem deci în conformitate cu dispoziţiunile Statutelor: Comisiunea monumentului, precum şi aceea a localului, să pregătească propunerile lor pentru viitoarea sesiune, pentru ca Academia să le cunoască din vreme, să le discute şi să hotărască asupra lor în deplină cunoştinţă de cauză.

Membrii ne mai fiind în număr, discuţiunea se suspendă.

ŞEDINŢA SOLEMNĂ DELA 27 MAIU 1910.

Preşedinţa d-lui *I. C. Negruzzi.*

D-l Preşedinte *I. C. Negruzzi,* adresându-se d-lui *N. Iorga,* care a luat loc între membrii Academiei, zice: Daţi-mi voie, Domnilor Colegi, să felicit în numele D-voastre pe noul membru activ al Academiei Române, d-l Nicolae Iorga, pe care de mult numeroasele şi învăţatele sale lucrări îl desemnase pentru acest loc.

Domnule Iorga, intrând în Academie, D-voastră intraţi într'un templu, la pragul căruia toate asperităţile se netezesc şi toate animozităţile dispar. Aici domneşte numai pacea şi concordia şi această atmosferă liniştită înlesneşte fiecărui membru lucrarea mai departe în specialitatea sa. Noi căutăm cu toţii să lucrăm în comun pentru cultura şi propăşirea neamului nostru şi, cu modestele noastre mijloace, să adaogem şi noi o pietricică la măreţul edificiu al culturii universale. D-voastră, Domnule Iorga, veţi contribuì, suntem siguri, cu talentul D-voastre şi bogatele D-voastre cunoştinţe la această lucrare comună şi vă urez bună venire în sânul Academiei Române.

D-l *N. Iorga* zice: Mulţumesc membrilor Secţiunii istorice cari mi-au făcut onoarea de a propune unanim alegerea mea ca membru activ, precum şi celorlalţi din membrii Academiei cari au dorit ca puterea mea de muncă pentru ştiinţă şi prin aceasta pentru neam a Instituţiei să fie crescută prin silinţele mele.

In împrejurări mai libere voiu puteà urmà acum acele străduinţe către adevăr, ale căror rezultate se află depuse încă de acum şasesprezece ani în mare măsură în publicaţiile Academiei noastre. Mă veţi găsì, vă asigur, şi de acum înainte în cel dintâiu rând al ostenelilor şi în cel din urmă al pretenţiilor. Astfel voiu încredinţà pe oricine că, dacă valoarea unui om de ştiinţă poate fi tăgăduită cu aparenţă de succes de cel din urmă chiţibuşar, buna lui credinţă şi avântul lui cinstit către cunoştinţe nouă merită o colegială recunoaştere.

Academia poate face, în mijlocul unui popor căruia îi lipseşte o adevărată opinie publică în ce priveşte ştiinţa şi literatura, mult bine şi mult rău prin preţuirea lucrărilor ce i se prezentă la premii sau pentru cari se solicită onoarea publicării în Analele ei. Ea poate descurajà pe cei ce nu merită aceasta şi poate încurajà pe cei cari sunt vrednici de un îndemn mai departe. Mă bucur că

voiu puteà în noua mea situație să contribuiu la darea îndrumărilor sigure și folositoare, luptând pentru înmulțirea lucrărilor la înălțimea științei, cugetării și artei moderne și pentru înlăturarea diletantismului, vechiu sau nou, necritic sau hipercritic, care, mai ales la popoarele în faza noastră de cultură, e o pângărire sau o sterilizare a științei și literaturii și o primejduire a viitorului lor.

Cu această ocaziune d-l *N. Iorga* dăruește pentru colecțiunile Academiei un volum cuprinzând *Cartea Psalmilor*, în text elen și latin. Acest volum are o deosebită însemnătate, pentrucă a aparținut Stolnicului Constantin Cantacuzino, unchiul lui Vodă Brâncoveanu, al cărui nume este scris de dânsul pe marginea de sus a volumului. La scoarța legăturii se află lipite bucăți dintr'o veche carte slavonă tipărită. D-l Iorga dăruește apoi din partea d-lui Maior G. Vlădescu, atașatul militar la Roma, un exemplar din cartea *Turchia* de Cornelio Magni, Parma 1679.

— D-l Președinte mulțumește d-lui Iorga și d-lui Maior Vlădescu pentru aceste prețioase daruri.

D-l Președinte *I. C. Negruzzi* zice: Premiile pe cari Academia aveà să le dea în acest an pentru lucrări literare, istorice sau științifice erau în număr de 9 și în valoare totală de 59.500 lei.

Trei, două de câte 5.000 și unul de 4.000 lei, destinate scrierilor publicate, au avut dela 8—17 concurenți și ele au fost toate trei date precum urmează:

Premiul Năsturel de 4.000 lei a fost dat d-lui membru corespondent B. Delavrancea pentru scrierea sa dramatică: *Apus de soare*, care, reprezentată pe scena Teatrului Național din București în iarna 1908—9, a produs o așà de puternică impresiune asupra publicului român.

Premiul Lazăr de 5 000 lei a fost dat de Secțiunea științifică d-lui Dr. Al. Zaharia pentru scrierea sa: *Grâul românesc*, scriere în care sunt cuprinse rezultatele îndelungilor studii și cercetări chimice asupra celui mai bogat product al pământului patriei noastre.

Premiul Adamachi de 5.000 lei, fiind divizibil, a atras ca în toți anii cel mai mare număr de concurenți (au fost 17). Secțiunea istorică, în ale cărei atribuțiuni cădeà în acest an darea premiului, l-a împărțit între următorii concurenți:

d-lui Vasile Pârvan lei 1.800 pentru studiul său istoric: *M. Aurelius Verus Caesar și L. Aurelius Commodus;*

d-lui Dr. Ioan Lupaș lei 1.000 pentru monografia istorică: *Mitropolitul Andreiu Baron de Șaguna;*

d-lui Dr. N. O. Popovici-Lupa lei 1.000 pentru lucrarea sa: *Agricultura*;

d-lui Căpitan Constantin Păun lei 700 pentru scrierea sa: *Misiunea marinei noastre*, și

d-lui Leonida Colescu lei 500 pentru scrierea sa: *Progresele economice ale României îndeplinite sub domnia Maiestății Sale Regelui Carol I.*

* * *

Mult mai puțin mulțumitoare este starea premiilor puse la concurs pentru lucrări asupra unor subiecte date de Academie. Numai la două din șase asemenea premii s'au prezentat lucrări; la patru nu s'a prezentat nici o lucrare, deși premiile sunt de câte 5.000 lei și unul chiar de 20.000 lei.

Dintre cele două premii, la cari s'au prezentat concurenți, premiul G. San-Marin de 2.000 lei a fost dat de Secțiunea istorică d-lui N. Petrescu-Comnen pentru o lucrare cuprinzând: *Expunerea tuturor felurilor de intervențiune a Statului în relațiunile dintre capital și muncă, în folosul muncitorilor.*

La premiul Princesa Alina Știrbei de 8.500 lei (în care intră și tipărirea lucrării), având să fie dat pentru o *Carte de lectură pentru școalele secundare*, s'au prezentat două manuscripte, cari au fost judecate de Secțiunea literară. Unul a fost găsit neîndestulător; în celălalt s'au găsit calități vrednice de atențiune, dar cuprindeà numai o parte din materialul arătat în programul lucrării prescris chiar în actul de donațiune.

Secțiunea literară a hotărît deci ca premiul să se acorde pentru această lucrare, numai cu condițiunea suspensivă de a fi completată cu părțile cari îi lipsesc și completarea să fie aprobată de Secțiune în sesiunea generală din anul viitor.

Academia are via dorință de a răsplăti cu premiile sale talentele și munca, și de aceea dorește a vedeà prezentându-se la toate concursurile premiilor ei lucrări cari să merite onoarea și răsplata lor.

Proclam deci premiați:

1. Pe d-l Delavrancea cu premiul Năsturel de 4.000 lei pentru scrierea: *Apus de soare.*

2. Din premiul Adamachi:

Pe d-l Vasile Pârvan cu lei 1.800;
» » Dr. Ioan Lupaș cu lei 1.000;
» » Dr. N. O. Popovici-Lupa cu lei 1.000;

Pe d-l Căpitan Constantin Păun cu lei 700;
» » Leonida Colescu cu lei 500 — pentru scrierile arătate mai sus.

3. Pe d l Dr. Al. Zaharia cu premiul *Lazăr* de 5.000 lei pentru scrierea: *Grâul românesc.*

4. Pe d-l N. Petrescu-Comnen cu premiul *G. San-Marin* de 2.000 lei pentru scrierea: *Expunerea tuturor felurilor de intervențiune a Statului în relațiunile dintre capital și muncă, în folosul muncitorilor.*

D-nii raportori vor arătà meritele lucrărilor premiate.

D-l *I. Bogdan* cetește raportul său special asupra scrierii d-lui B. Delavrancea: *Apus de soare.*

D-l *P. Poni* cetește raportul său special asupra scrierii d-lui Dr. A. Zaharia despre: *Grâul românesc.*

D-l *D. Onciul* dă cetire raportului său despre scrierea d-lui V. Pârvan: *M Aurelius Verus Caesar și L. Aurelius Commodus.*

D-l *At. Marienescu* dă cetire raportului său despre monografia istorică de Dr. I. Lupaș: *Mitropolitul Andreiu Baron de Șaguna.*

D-l *I. Kalinderu* cetește raportul său asupra scrierii d-lui Dr. N. O. Popovici-Lupa: *Agricultura.*

D-l Vicepreședinte *I. Bogdan* ocupă fotoliul prezidențial.

D-l *St. C. Hepites* cetește raportul întocmit de d-sa asupra scrierii d-lui Căpitan Constantin Păun despre: *Misiunea marinei noastre.*

D-l *D. Onciul* cetește raportul său asupra scrierii d-lui L. Colescu: *Progresele economice ale României îndeplinite sub domnia Maiestății Sale Regelui Carol I.*

D-l *A. D. Xenopol* cetește raportul său asupra lucrării în manuscris a d-lui N. Petrescu-Comnen despre: *Expunerea tuturor felurilor de intervențiune a Statului în relațiunile dintre capital și muncă, în folosul muncitorilor.*

D-l *Xenopol*, terminând, felicită pe d-l Petrescu-Comnen, care se găsește în tribuna publică, și îndeamnă tineretul să iea exemplu de muncă pe ogorul științei dela d-l Petrescu.

Ședința publică se ridică și Academia își continuă lucrările sub președința d-lui *I. C. Negruzzi.*

D-l *Gr. Ștefănescu*, ținând locul Secretarului general, cetește următorul Raport asupra lucrărilor făcute în sesiunea generală:

«*Domnilor Colegi,*

«Ca în totdeauna, în cea dintâi zi a sesiunii generale, gândul nostru a fost îndreptat către Acela care, prin sprijinul Său binevoitor și prin îngrijirea deosebită și largă pe care o acordă culturii naționale, a fost necurmat Ocrotitorul acestei Instituții. M. S. Regele și întreagă Dinastia a fost și de rândul acesta obiectul omagiilor noastre respectuoase și de adânc devotament, exprimate într'o telegramă, la care M. S. Regele a binevoit a răspunde prea grațios prin următoarele cuvinte: «Ca în totdeauna primesc cu o deosebită plăcere «și mulțumiri omagiile Academiei. La rândul meu vă aduc cele mai «bune urări pentru un bun spor al lucrărilor D-voastre în această «sesiune generală».

«După inițiativa și sub conducerea fostului nostru Președinte, d-l A. Saligny, membrii Academiei au avut ocaziunea a face o plăcută și instructivă preumblare la salinele Slănicului din Prahova și în regiunile petrolifere dela Câmpina și Buștenari.

«In cursul sesiunii acesteia s'au ținut 4 ședințe publice.

«In ședința dela 4 Maiu, colegul nostru d-l *St. C. Hepites* ne-a făcut o interesantă comunicare despre Cometa Halley.

«Ședința publică dela 7 Maiu a fost ocupată de d-l *Duiliu Zamfirescu*, care a cetit poemul său istoric: *Miriță.*

«In ședința dela 11 Maiu d-l *I. C. Negruzzi* a cetit: *Cântecul sau „Stihuirea" lui Grigorie Ghica Vodă.*

«Ședința dela 18 Maiu a fost ocupată de lectura d-lui *A. D. Xenopol* asupra *Metodei în știință în deobște și în special în istorie.*

«In ședința dela 21 Maiu, colegul nostru d-l *At. M. Marienescu* a cetit comunicarea sa: *Țara Severinului sau Oltenia.*

«Duminecă, 16 Maiu, am luat parte la serbarea dela Ateneu pentru inaugurarea bustului lui Ion Ghica și d-l *Dr. C. I. Istrati* a rostit o cuvântare în numele ei. Academia s'a asociat la omagiile cari s'au adus neuitatului ei Președinte, care a așezat Instituția noastră pe bazele de desvoltare, pe cari se înalță dela 1879 încoace.

«In ziua de 18 Maiu, membrii Academiei au adresat o telegramă de condoleanțe văduvei răposatului Dr. Robert Koch, unul din cei mai mari binefăcători ai omenirii și întemeietorul igienei moderne.

«Ați hotărît, în ședința dela 12 Maiu, să se primească legatul de 100.000 lei al răposatului Demostene Constantinide, din venitul căruia să se premieze o lucrare științifică, literară, socială sau de artă,

«In chestiunea localului Academiei, ce ne preocupă de atâta vreme, aţi ascultat raportul documentat al colegului nostru d-l I. Bianu, prin care se propune modul de a se realiză clădirea necesară preţioaselor colecţiuni ştiinţifice ale Academiei, şi aţi ales o comisiune compusă din d-nii: *D. Sturdza, I. Kalinderu, T. Maiorescu, P. Poni, A. Saligny, Dr. C. Istrati* şi *I. Bianu,* care să studieze propunerile făcute şi să găsească mijloacele pentru realizarea lor.

«Pentru bunul mers şi asigurarea activităţii Academiei, aţi întrodus în Statutele şi regulamentele ei mai multe dispoziţiuni modificatoare.

«Astfel în şedinţa dela 12 Maiu aţi decis modificarea articolului 24 din Statute şi a articolului 62 din Regulamentul general, cu privire la alegerea membrilor.

«In şedinţa dela 7 Maiu aţi hotărît modificarea articolului 25 din Statute, relativ la recepţia solemnă a membrilor în Academie.

«La 12 Maiu aţi luat deciziunea ca să se continue cu facerea portretelor membrilor decedaţi, sub conducerea şi supravegherea unei comisiuni, compusă din d-nii: *I. Kalinderu, I. C. Negruzzi* şi *Duiliu Zamfirescu.*

«In şedinţa dela 21 Maiu aţi votat modificarea articolului 37 din Regulamentul Bibliotecii, cu privire la reciprocitatea împrumuturilor de cărţi cu bibliotecile de Stat din Italia şi din alte state.

«La 13 Maiu s'a hotărît tipărirea discursului de recepţiune al răposatului *Dr. Augustin Bunea*: *Stăpânii Ţerii Oltului,* rămas în manuscript după moartea autorului, care nu a avut parte să-l cetească în sânul Academiei. In fruntea lucrării se pune portretul autorului şi o notă asupra vieţii şi activităţii sale, cu scrierea căreia a fost însărcinat colegul nostru d-l *I. Bianu.*

«In şedinţa dela 21 Maiu aţi votat Regulamentul Premiului «Dacia-România».

«Aţi decis ca să se dea bibliotecii Facultăţii de drept din Bucureşti câte un exemplar din cărţile juridice străine aflătoare în biblioteca neastră în mai mult de un exemplar şi din cărţile juridice româneşti moderne, din cari ea posedă mai mult de două exemplare.

«Aţi însărcinat pe d-l N. Docan cu pregătirea unei publicaţii asupra albumurilor de costume din Muzeul Naţional din Budapesta, în ce priveşte costumele româneşti, iar pe d-l N. Hodoş, din serviciul Bibliotecii Academiei, cu publicarea rapoartelor consulilor francezi din Bucureşti şi Iaşi (1795—1851) şi a rapoartelor con-

sulare din Austria, Turcia, Rusia și Polonia (1683—1848) în colecțiunea Hurmuzaki.

«Ați aprobat propunerea d-lui arhitect Karl Romstorfer din Viena pentru publicarea unui album și a unei monagrafii despre Cetatea domnească dela Suceava.

«Ați decis tipărirea ariilor și cântecelor din Maramureș, culese de d-l profesor B. Bartók din Budapesta, restituindu-se cheltueala culegătorului.

«Ați acordat un ajutor d-lui Tiberiu Brediceanu pentru culegerea ariilor cântecelor din Maramureș; și ați aprobat propunerea Secțiunii literare de a se destinà o sumă, spre a se organizà culegerea de arii și de cântece poporale românești din deosebite ținuturi.

«In ședința dela 5 Maiu, d-l Președinte A. Saligny v'a prezentat, însoțind de mai multe lămuriri, raportul colegului nostru d-l I. Bianu, Directorul Administrației, prin care se face o amănunțită expunere asupra administrației Academiei și se arată dispozițiile luate de Delegație în cursul anului. Această expunere tratează despre administrația centrală, administrația școalelor și administrația bunurilor. Chestia administrației moșiilor Academiei, meritând o deosebită atenție, din pricina rezultatelor bune la cari s'a ajuns prin noul sistem de arendare a pământului la țărani, este tratată cu deamănuntul.

«Ați luat cunoștință de lucrările Secțiunilor și Comisiunilor însărcinate cu cercetarea scrierilor intrate la concursurile premiilor. Hotărîrile luate vi s'au adus la cunoștință prin expunerea, care vi s'a cetit la începutul acestei ședințe.

«Vi s'au adus la cunoștință subiectele puse la premiile următoare din 1915 de Secțiuni și Comisiuni, și anume:

«De Secțiunea literară:

«Pentru premiul *Năsturel* de 5.000 lei subiectul: *Sufixele de formarea cuvintelor în limba românească, studiate din punctul de vedere al formei, al sensului și al originii lor;*

«Pentru premiul *Neuschotz* de 2.000 lei subiectul: *Cari industrii casnice țărănești ale Românilor s'ar puteà încurajà și perfecționà și prin ce mijloace?*

«De Secțiunea istorică:

«Pentru premiul *Carp* subiectul: *Istoria culturii românești dela 1821 până în zilele noastre.*

«De Secțiunea științifică:

«Pentru premiul *Adamachi* de 5 000 lei subiectul: *Studiul chimic al lignitelor și aplicațiunile lor în industrie;*

«Pentru premiul *Lazăr* de 5.000 lei din 1915 subiectul: *Politica agrară a României.*

«De Comisia Fondului «Dacia-România»:

«Pentru premiul din 1912 subiectul: *Istoria contractului de asigurare și în special a introducerii lui în România. Deosebirea între asigurările cu primă și asigurările mutuale. Avantajele asigurărilor contra daunelor elementare în țerile unde agricultura este principalul izvor de bogăție.*

«Comisiunile speciale alese în sesiunea generală trecută, precum și în cursul sesiunii actuale, v'au prezentat rapoartele lor.

«In ședința dela 3 Maiu ați ascultat și aprobat raportul Comisiunii Fondurilor Ioan Fătu și I. Scorțeanu asupra lucrărilor din 1909 și ați reales în Comisiune pentru 1910—11 pe d-nii: *Dr. D. Grecescu, I. C. Negruzzi* și *D. Onciul.*

«La 4 Maiu vi s'a cetit și ați aprobat raportul Comisiunii financiare asupra administrației și asupra fondurilor Academiei în anul bugetar 1 Iunie 1908—31 Maiu 1909. Pentru examinarea conturilor anului bugetar 1909—10, ați reales în Comisiune pe d-nii: *St. C. Hepites, D. Onciul* și *Gr. Ștefănescu.*

«In ziua de 19 Maiu vi s'a cetit și a obținut aprobarea Domniilor-Voastre raportul Comisiunii Fondului Adamachi asupra lucrărilor săvârșite în 1909—10, precum și propunerile făcute, de a se acordà prelungirea burselor în cazuri excepționale și a se completà articolul 5 din Regulamentul Fondului. In Comisiune, pe lângă Secretarul general, au fost aleși d-nii: *Sp. Haret* și *P. Poni.*

«In ședința dela 19 Maiu ați ascultat raportul Comisiunii Fondului Tache Anastassiu asupra lucrărilor din 1909—10, iar a doua zi, după o largă discuțiune asupra organizării școalei inferioare de agricultură dela Țigănești, ați admis vederile Comisiunii și ați aprobat în întregime raportul. In Comisiune pentru 1910—11 ați reales pe d-nii: *St. C. Hepites, I. Kalinderu* și *P. Poni.*

«Tot în ziua de 20 Maiu vi s'a cetit și ați aprobat raportul asupra lucrărilor Comisiunii Fundațiunii Agarici, despre mersul școalei de agricultură dela Moara-Grecilor în 1909—10; iar în Comisiunea anului viitor ați ales pe d-nii: *Gr. Antipa, St. C. Hepites* și *I. Kalinderu.*

«La 21 Maiu ați ascultat și aprobat raportul Comisiunii permanente a Bibliotecii pentru lucrările săvârșite în 1909.

«La 22 Maiu ați ascultat raportul Comisiunii *Dicționarului limbii române,* precum și expunerea d-lui Președinte Saligny despre difi-

cultățile financiare ale lucrării. După explicările date, ați aprobat ce s'a făcut, și pentru îngrijirea continuării ați reales Comisiunea compusă din aceiași colegi ca și anul trecut, adăogând lângă dânșii pe d-l coleg *I. C. Negruzzi.*

«In aceeaș zi vi s'a dat cetire raportului Comisiunii alese pentru a examină lucrările făcute în cursul anului și aduse la cunoștința Domniilor-Voastre prin raportul cetit la deschiderea acestei sesiuni.

«Tot în ziua de 22 Maiu ați ascultat raportul Comisiunii Fondului Otteteleșanu despre mersul Institutului în anul trecut. In urma discuțiunilor făcute în două ședințe, ați aprobat noua organizare dată acelui Institut de Comisiune în anul trecut și ați hotărît să se continue în acelaș fel sub conducerea Comisiunii speciale compuse din d-nii colegi: *I. Kalinderu, St. Hepites, I. C. Negruzzi* și *D. Sturdza.*

«Pentru ocuparea locurilor vacante de membri activi ați ales în Secțiunea științifică pe d-l *Gr. Antipa,* iar în Secțiunea istorică pe d-nii: *N. Iorga* și *T. V. Stefanelli.*

«Ați ales membri corespondenți la Secțiunea științifică pe d-nii: General Gr. Crăinicianu și Dr. C. Levaditi, iar la Secțiunea istorică pe d-nii: Ștefan Longinescu, I. Ursu și Al. Lăpĕdatu.

«Ați hotărît a exprimă recunoștința Academiei, alegând în unanimitate membru onorar pe d-l Vasile Stroescu, Român din Basarabia, care, prin extraordinare acte de generozitate făcute în lunile din urmă pentru instituțiile de cultură ale Românilor de peste Carpați, a contribuit în mod puternic la propășirea culturii noastre naționale.

«Pentru activitatea Academiei în anul viitor ați votat bugetele și ați ales Delegațiunea compusă din d-l *I. C. Negruzzi* ca Președinte și d-nii: *N. Quintescu, I Bogdan* și *St. Hepites* ca Vicepreședinți».

D-l Președinte *I. C. Negruzzi* zice: «Am ajuns la capătul lucrărilor noastre și nu-mi rămâne decât să urez la toți activitate spornică, sănătate și voie bună. Inainte de a ne despărțì, propun să adresăm Maiestății Sale Regelui următoarea telegramă:

«Incheind lucrările sesiunii generale din acest an, membrii Academiei, mulțumind respectuos Maiestății Voastre pentru augmentarea subvențiunii ce Maiestatea Voastră a binevoit a acordă lucrării Dicționarului limbii române, depun la picioarele Tronului cele mai respectuoase ale lor omagii de devotament».

D-l Președinte declară apoi închisă sesiunea generală.

ANEXĂ la pag. 111 și 231—237 și 247—250.

COMISIUNEA FUNDAȚIUNII OTTETELEȘANU.

PROGRAMUL INSTITUTULUI DELA MĂGURELE.

Proces verbal.

Având în vedere scopul urmărit de Institutul «Ion Otteteleșanu» dela Măgurele, care este de a da elevelor *„o creștere și o educație de bune mame de familie, fără pretenții sau lux"*, așà cum a prevăzut însuș fericitul răposat în testamentul său;

Considerând că, în trecut, absolventele Institutului, neavând pregătirea necesară, nu erau admise ca maestre de menaj, și nici Institutul nu erà recunoscut de Ministerul Instrucțiunii publice și al Cultelor; iar absolventele, fiind fără mijloace, căci testamentul generosului fundator prevede că nu pot fi primite decât copile cu părinți săraci, se găsiau în mare suferință și nu-și puteau câștigà traiul;

Având apoi în vedere că, tot pentru atingerea țelului amintit mai sus, e nevoie să se dea absolventelor Institutului mijlocul de a se intreținea prin propria lor muncă și în chip onest, înainte de ce vârsta și împrejurările le permit să se mărite, și chiar pe timpul căsătoriei;

Considerând că pentru ajungerea aceluiaș scop, învățătura ce se dă elevelor și care are o îndrumare practică, trebue să și găsească sancțiune în dobândirea unei diplome sau unui certificat recunoscut de Stat;

Având mai departe în vedere că sunt puține modificările ce trebuesc introduse în planul actual de organizare, la personal, la orar, ca și în bugetul curent, pentru ca Institutul «Ion Otteteleșanu» să obțină dela Stat dreptul de a liberà diplome de absolvire, pe temeiul cărora elevele să poată ocupà posturi de maestre de menaj, etc.;

Considerând că Academia Română, în sesiunea generală din anul acesta, ședința dela 14 Maiu, ne-a dat facultatea de a întocmì o lucrare în acest sens;

Subsemnații, membri ai Comisiunii Fundațiunii Otteteleșanu, avem onoare a remite Academiei acì alăturat:

1) *Un program de studii*,
2) *Un orar*, *și*
3) *O listă a personalului didactic.*

Și conchidem ca Delegațiunea Academiei, încuviințând propunerile noastre, să binevoească:

I. A face demersurile cuvenite pe lângă onor. Minister al Instrucțiunii publice și al Cultelor în vederea realizării lor: *a)* înaintându-i programul de învățământ împreună cu orarul și lista personalului didactic, și *b)* cerându-i să binevoească a recunoaște Institutul de fete «Ion Otteteleșanu» dela Măgurele de o potrivă cu școalele Statului, ale căror absolvente pot ocupà posturile de mai sus.

II. A luà măsuri ca noul program să se pună în aplicare, începând chiar din Septemvrie viitor, și a face până atunci numirile personalului didactic.

III. A dispune ca absolventele anului al V-lea, cari au rămas în Institut, să urmeze tot în clasa a V-a, pentru a dobândi cunoștințele prevăzute în noul program pentru această clasă.

Făcut astăzi, în 8 August 1909.

I. Kalinderu,
Gr. Tocilescu.

Program.

Religia:

I. 2 ore. Lecturi cu conținut moral din Vechiul Testament și Istoria Noului Testament.
II. 2 » Lecturi cu aplicațiuni morale din Evanghelii.
III. 2 » Povățuiri creștine de morală practică, întemeiate pe pilde din sf. Scriptură, pe lecturi morale și pe povestiri.
IV. 1 oră. Indreptățirea dogmatică a povățuirilor morale.
V. 2 ore. Norme de pedagogie practică pentru predarea religiei și lecțiuni practice.

Limba română:

I. 2 ore. Cetire, exerciții de vorbire, lucrări scrise, îndrumări gramaticale, *după programul clasei I a școalelor secundare de fete.*
II. 2 » Idem.
III. 2 » Idem.
IV. 2 » Idem. Scurtă caracterizare, *după bucățile cunoscute,* a genurilor literare.
V. 3 » Schiță a istoriei limbii române. Note de istoria literaturii române (o oră pe săptămână). Norme de pedagogie practică pentru predarea limbii române și lecțiuni practice (2 ore pe săptămână).

Istoria:

I. 2 ore. Lecturi istorice și analize de tablouri istorice privitoare la antichitatea orientală și occidentală, *după programul clasei respective dela școalele secundare de fete.*
II. 2 » Idem relative la epoca dela 500 la 1600, *după acelaș program.*

III. 2 ore. Idem relative la epoca dela 1600 la 1900, *după acelaş program.*
IV. 2 » Idem relative la istoria Românilor, *după acelaş program.*
V. 2 » Schiţă de istoria civilizaţiunii, *după programul clasei V complementare a şcoalelor secundare de fete* (o oră pe săptămână). Norme de pedagogie practică pentru predarea istoriei şi lecţiuni practice (o oră pe săptămână).

Geografia:

I. 2 ore. Noţiuni generale şi Europa, *după programul alăturat.*
II. 2 » Celelalte patru continente.
III. 2 » Europa.
IV. 2 » Ţerile române, cu câtevà noţiuni de cosmografie.
V. 2 » Câtevà noţiuni de geografie fizică generală (o oră pe săptămână). Norme de pedagogie practică şi lecţiuni practice.

Matematica:

I. 2 ore. Aritmetica *după programul şcoalelor secundare de fete.*
II. 2 » Geometrie şi aritmetică, *idem.*
III. 2 » idem, *idem.*
IV. 2 » idem, contabilitate, *idem.*
V. 2 » Norme de pedagogie practică şi lecţiuni practice.

Economia casnică şi cunoştinţele auxiliare (fizică, chimie, ştiinţe naturale) şi aplicaţiunile sale:

I. 5 » Noţiuni generale. Locuinţă, mobilier, igienă casnică, îmbrăcăminte.
II. 5 » Alimentaţia: apa, pâinea, ouăle, laptele, provizii şi conserve, legume.
III. 5 » Alimentaţia: cărnuri, feluri de bucate, fructe, băuturi, excitante, întocmirea prânzurilor.
IV. 5 » Anatomia şi fiziologia omului, cu aplicaţiuni la igienă, medicină, farmacie domestică *(după programul şcoalelor secundare de fete).* Botanica şi grădinăria. Zoologia şi Zootehnia. Fizica. Chimia. Geologia şi Mineralogia (sistematizarea ştiinţifică a cunoştinţelor respective căpătate în clasele precedente).
V. 3 » Norme de pedagogie practică şi lecţiuni practice.

Pedagogie:

IV. 2 ore. Noţiuni introductive de psicologie, logică şi etică, întemeiate pe observare personală şi directă, pe lecturi literare şi speciale şi pe povestiri.
V. 4 » Principii de pedagogie generală (2 ore pe săptămână). Istoria pedagogiei (o oră pe săptămână). Datoriile învăţătorului (o oră pe săptămână).

Desemn și caligrafie:
I. 2+1 ore *după programul școalelor secundare de fete.*
II. 2+1 » *idem.*
III. 2+1 » *idem.*
IV. 1+2 » *idem.*
V. 1 oră. Norme de pedagogie practică și lecțiuni practice.

Muzica:
I. 6/2
II. 6/2
III. 6/2
IV. 4/2
} bucăți ușoare pe 1, 2, 3 voci, cu conținut educativ, instructiv, estetic, indispensabilele noțiuni muzicale.
V. 4/2 Norme de pedagogie practică și lecțiuni practice.

București, 4 August 1909.

I. Kalinderu,
Gr. Tocilescu.

Orarul

	CL. I	CL. II	CL. III	CL. IV	CL. V	
Religia	2	2	2	1	2	= 7 + 2
Limba română	2	2	2	2	3	= 9 + 2
Istoria	2	2	2	2	2	= 9 + 1
Geografia	2	2	2	2	2	= 9 + 1
Matematica	2	2	2	2	2	= 8 + 2
Economia casnică	5	5	5	5	3	= 20 + 3
Pedagogia	—	—	—	2	4	= — + 6
Desemn-Caligrafie	3	3	3	3	1	= 12 + 1
Muzică-Cor bisericesc	3	3	3	2	2	= 11 + 2
Total studii	21	21	21	21	21	= 85 + 20
Dexterități	6	6	6	5	—	= 23 + —

Practica: Croitorie,
Rufărie,
Bucătărie,
Grădinărit,
Biurou comercial,
Grădină de copii,
Țesătorie,
Spălătorie.

București, 4 August 1909.

I. Kalinderu,
Gr. Tocilescu.

	PERSONALUL	ORE	LEI	B	LEI	B
DIDACTIC ŞI ADMINISTRATIV	1 *Directoare* . . ⎫	26	300	—	300	—
	1 *Subdirectoare* ⎭ pedagogia în cl IV-a 2 ore, cl. V-a 4 ore şi toată practica la cl. V-a 20 ore	26	250	—	250	—
	1 *Medic*, conferinţe de igienă, etc.	2	180	—	180	—
	2 *Prof. de ştiinţe*, geografia şi economia domestică	29	120	—	240	—
	1 *Profesor de religie*, religia 7 ore, istoria I-a 2 ore, româna I-a 2 ore	11	120	—	120	—
	1 *Profesor de literatură română*, II-a 2 ore, III-a 2 ore, IV-a 2 ore, V-a 1 oră şi istoria II-a 2 ore, III-a 2 ore, IV-a 2 ore, V-a 1 oră	14	120	—	120	—
	1 *Profesor de caligrafie şi desemn*	—	80	—	80	—
	1 *Profesor de muzică*	—	100	—	100	—
	1 *Maestră de croitorie*	—	—	—	—	—
	1 » » *rufărie*	—	—	—	—	—
	1 » » *ţesătorie*	—	—	—	—	—
	1 » » *spălătorie*	—	—	—	—	.
	1 » » *bucătărie*	—	—	—	—	—
	1 » » *grădinărie*	—	—	—	—	—
	1 » » *grădina de copii*	—	—	—	—	—
	1 » » . *biurou de comerţ*	—	—	—	—	—
	4 *Supraveghetoare*	—	—	—	—	—
	1 sau 2 maestre de gimnastică	—	—	—	—	—

Personalul în funcţiune la Institutul Otteteleşanu în luna Aprilie 1910.

		Pe lună		Pe an
1. Subdirectoare şi prof. de geografie (Lucreţia Staicovici)	Lei	250	Lei	3 000
2. Medic şi prof. de igienă (D-na Dr. Lucreţia Sion)	»	180	»	2 160
3. Preot şi prof de religie (Pr. B. Vlădescu)	»	120	»	1 440
4. Maestru de muzică (G. Rădulescu)	»	100	»	1.200
5. Profesoare de partea literară (Victoria Sinceleanu)	»	100	»	1.200
6. » » » ştiinţifică (Constanţa Zissu)	»	100	»	1.200
7. Profesoare de pedagogie (Victoria Niţescu)	»	85	»	1.020
8. » » matematică şi biurou de comerţ (Eug Ionescu)	»	85	»	1.020
9 Maestră de albituri (Valeria Greavu)	»	75	»	900
10. » » croitorie (Maria Ungureanu)	»	60	»	720
11. » » ţesătorie (Constanţa Dumitrescu)	»	40	»	480
12. » » desemn şi caligrafie (Maria Călin)	»	50	»	600
13. » » bucătărie (Ana Ghervescu)	»	60	»	720
14. » » spălătorie (Teodora Gheorghiu)	»	50	»	600
15 » » gimnastică (Paulina Catana)	»	40	»	480
16. Conducătoarea gospodăriei (Aneta Mihăilescu)	»	60	»	720
17 » la cl. III (Filofteia Stoenescu)	»	40	»	480
18—21. 4 Pedagoage (Alexandrescu, Demetrescu, Negulescu, Săndulescu)	»	180	»	2 160
22. Garderobieră (Elena Rădulescu)	»	40	»	480
23. Infirmieră (Matilda Peters)	»	50	»	600
Total	**Lei**	**1 765**	**Lei**	**21.180**
Personalul de serviciu cu Economatul Bărbaţi 17, femei 6=23	»	**1 090**	»	**13 080**
Total general	**Lei**	**2.855**	**Lei**	**34.260**

SECȚIUNEA LITERARA.

ȘEDINȚA DELA 8 MAIU 1910.

Președința d-lui *I. C. Negruzzi*, Vicepreședinte.

D-l *I. Bianu* amintește că în acest an Secțiunea literară are să acorde premiul Princesa Alina Știrbei de 8.500 lei, în care sumă se cuprinde premiul autorului și cheltuelile de tipărire a operei premiate. La concurs a fost pus subiectul: *Carte de lectură pentru școalele secundare*, cu programul indicat chiar în actul de donațiune. S'au prezentat două manuscripte: unul intitulat *Copiii lui Răzvan* cu deviza: «Cunoaște-ți țara, ca s'o iubești; cunoaște-i legile, ca să le cinstești»; celălalt cu deviza: «Gheorghe Mircea». In sesiunea trecută s'a ales Comisiunea compusă din d-nii Naum, Bianu și Bârseanu, care să examineze lucrările. D-l Naum fiind bolnav și neputând luà parte la lucrările sesiunii, raportul se prezentă de d-nii *A. Bârseanu* și *I. Bianu*.

Raportul este următorul:

«La premiul Princesa Alina Știrbei, în sumă de lei 8.500, destinat a se distribuì unei cărți de lectură pentru școalele secundare, care se va aflà de mai bună, s'au prezentat până la terminul prescris două manuscripte, și anume: 1) «*Copiii lui Răzvan*», carte de cetire pentru școalele secundare, «prelucrată în parte după Bruno», cu motto: «Cunoaște-ți țara, ca s'o iubești; cunoaște-i legile, ca să le cinstești;» și 2) «*Lectură pentru cursul secundar*», cuprinzând în prima parte descripțiuni ale naturii și ale puterilor naturii, și în partea II descripțiuni și narațiuni despre evenimentele istorice însemnate și despre vieața bărbaților celor mari ai națiunii și ai altor popoare, cu motto: «George Mircea».

I.

«*Copiii lui Răzvan*» este o narațiune cu scop instructiv și moralizător, menită a deșteptà și a hrănì iubirea de țară, iubirea de-

aproapelui și sentimentul de îndeplinirea datoriei și de respectarea legilor. Cum ni se spune în titlu, ea a fost prelucrată «în parte» după Bruno, a cărui carte «a fost răspândită în Franța de către autorități în 100.000 exemplare, în bibliotecile școlare».

«Cuprinsul ei pe scurt e următorul: Sergentul Răzvan se află pe câmpul de luptă, înaintea redutei Smârdanului, împreună cu fiul său «cârlanu», Fănică, copil de trupă. El e rănit greu la brațul drept, dus într'un sat lângă Vidin și îngrijit de lelea Safta și de copila ei, Anișoara, care venise peste Dunăre dintr'un sat de lângă Calafat. După ce se întoarseră cu toții în acest sat, lui Răzvan i se amputá brațul. Moș Tudor, bunicul Saftei, care fusese pandur sub Tudor Vladimirescu, povestește reconvalescentului, fiului acestuia și celor din jurul său multe din trecutul Românilor: răscoala lui Vladimirescu, mișcarea din 1848, Unirea celor două țeri sub Cuza Vodă, noua întocmire a țerii sub Domnul Carol.

«După ce Răzvan se întremează, vine cu fiul său la Calafat și apoi pleacă împreună cu trenul la Focșani. De aici se duc la Bacău, de unde erau și unde-i aștepta bunica cu ceilalți copii: Ruxanda, Sandu și Mariuca (soția lui Răzvan murise în tabără, înaintea Smârdanului, unde îl cercetase și unde fusese lovită de un obuz turcesc). El e apoi numit șef de poștă într'un târgușor nu departe de Bacău. Fănică, la îndemnul și sub conducerea doctorului Antoniu, se prepară pentru examenul de bacalaureat, îl trece după 3 ani în București și e primit în școala de ofițeri.

«Cumnatul lui Răzvan îi lasă acestuia prin testament proprietatea «Căminul» de lângă Babadag, unde Răzvan se mută cu familia. Fănică, ajuns ofițer, iea de soție pe Anișoara, strănepoata lui Moș Tudor.

«In acest cadru se explică într'un mod atrăgător și ușor de înțeles întocmirile Statului, datorințele civice, principii de economie națională, principii morale, și se dau învățături igienice. Intreagă povestirea e străbătută de spirit patriotic, și în adevăr e de natură a contribuì la propagarea iubirii de țară, la cultivarea sentimentului de umanitate și ca îndemn pentru datoria de om și de cetățean, precum și la respectarea legilor.

«Scrisă într'un stil atrăgător și curat românesc, ea va fi cetită cu plăcere de tinerime și va ocupà de bună seamă un loc de frunte în literatura noastră pentru generațiile în desvoltare, literatură încă atât de săracă până acum.

«Cu toate aceste calități însă, nu suntem în plăcuta poziţiune a

puteà recomandà spre premiere lucrarea în chestiune, deoarece cuprinsul ei nu corespunde cerințelor concursului, care spune lămurit: «Această carte va cuprinde în întâia parte descripțiuni ale naturii «și ale puterilor naturii, și în a doua parte narațiuni despre eveni«mentele istorice însemnate și despre vieața bărbaților celor mari ai «națiunii române și ai altor popoare».

«O abatere însă dela aceste cerințe, cuprinse în actul de donațiune al generoasei donatoare din 22 Fevruarie 1889, este cu neputință.

II.

«Mai apropiat de condițiile concursului, în ceeace privește natura materiilor cuprinse, este manuscriptul: «*Lectură pentru cursul secundar*, cuprinzând în prima parte descripțiuni ale naturii și ale puterilor naturii și în partea II descripțiuni și narațiuni despre evenimentele istorice însemnate și despre vieața bărbaților celor mari ai națiunii și ai altor popoare», cu motto «George Mircea».

«In prefața acestui manuscript se arată pe scurt ce materii s'au ales, făcându-se constatarea adevărată: «Se cere multă artă în ale«gerea subiectelor», și pentru a se scuzà oarecum lipsa de ordine, ce caracterizează întreagă lucrarea, se încheie cu cuvintele: «Toate «subiectele din această lectură fiind tratate independent unele de «altele, ordinea și așezarea lor se poate schimbà».

«Lipsind tabla de materii, vom indicà aici, după titlurile diferitelor capitole, materiile cuprinse în cele două părți ale manuscriptului, despre care e vorba.

«In partea primă se cuprind mai întâiu următoarele *tablouri geografice*: Tundra, Aurora boreală, Aurora australă, Mirajul, Curcubeul, Glaciarii polari, Mișcarea și fosforescența mărilor, Gulfstream, Norii, Mlaștinele și pădurile virgine ale Americei, Aspectul Elveției, Vosgii, Vulcanii, Lacuri, Sahara, Modificațiuni în forma continentelor, Munții, Circulația apelor curgătoare, Dunărea, Misisipi, Amazonul, Natura în America de Sud, Dezertul, Regiuni fără ploi, Pe muntele Olivelor — la Ierusalim, Apusul soarelui la Ierusalim, Cataracta Niagara, Descrierea naturii — unde omul nu a intervenit, Maslinii din Gesthimani (sic!), Toancele (după N. Gane), Cataracta Victoria sau fumul sunător, Eucaliptul, Lupinul, Floarea soarelui, Lacul Kuku-Nor, Tibetul, Oază, Fluviul albastru, Iakul, Dezertul Tibetan, Natura în Iava, Cobii (Gobi), Kangurul.

«Urmează apoi, sub numirea colectivă: «*Puteri ale naturii*»,

următoarele capitole: Lumina, Rapiditatea luminii, Căldura, Soarele, Coroana soarelui, Petele solare, Sistemul solar, Pământul se învârteşte, Atracţiunea reciprocă a planetelor, Luna, Contemplaţiunea cerului înstelat, Vânturi, Flux şi reflux, Electricitatea atmosferică, Fulgerul, Tunetul, Forma trăsnetului, Magnetismul terestru. Această parte primă cuprinde cu totul 220 pagine cvart mic.

«Cum vedem, mai cu seamă în tablourile geografice, materiile sunt amestecate ad libitum, fără nici un plan. Izvoarele, după cari s'a îndreptat autorul sau autorii la alcătuirea acestor piese, nu se indică. Probabil însă, că cele mai multe, dacă nu aproape toate, sunt traduceri din franţuzeşte. Alegerea nu e din cele mai fericite. Unele piese sunt numai fragmente fără nici un miez. Aşà sunt d. e. piesele: Aspectul Elveţiei (pag. 40); Vosgii (pag. 42); Lacuri (pag. 47); Dunărea (pag. 64. Se descrie Dunărea ungară, vorbindu-se de păduri uriaşe în Banat, cea sârbească; dar despre cea românească nici un cuvânt); Natura în America de Sud (pag. 74); Pe muntele Olivelor (pag. 81), etc.

«Stilizarea în genere e neîngrijită. In multe locuri se întâlnesc nonsensuri complete. Aşà d. e. la pag. 15, 16 şi 17 în bucata «Mirajul» şi întreagă bucata «Tunetul», la pag. 217. La aceasta a contribuit foarte mult şi copierea manuscriptului, făcută de mai multe mâini şi nerevăzută. In multe locuri lipsesc cuvinte din text, iar în unele pasaje sunt locuri întregi rămase goale, din cauză că copistul n'a putut cetì. Aşà d. e. la pag 82 (bucata «Apusul soarelui la Ierusalim») şi 101 («Floarea soarelui»).

«Greşeli de stil, propoziţii neîncheiate, expresii străine, ca d. e. «marea plină», în loc de «largul mării», la pag. 28, în bucata «Gulf-stream», greşeli de ortografie şi de gramatică se întâlnesc la tot pasul.

«Tot aşà de defectuoasă este şi partea II a acestei Cărţi de lectură, care cuprinde într'un amestec şi mai capriţios ca partea I, pe paginele 222—685, următoarele *tablouri istorice şi biografii:* Căderea imperiului roman de Apus; Căderea Ierusalimului (cuprinsul acestei bucăti nu corespunde titlului. Se dau câtevà date despre Ierusalim, şi apoi se vorbeşte despre scriitorii francezi, în deosebi despre Lamartine); Impărţirea Poloniei; Revoluţia mare; Revoluţia din Franţa (1848); Revoluţia din Germania; Revoluţia Austriei din 1848; Revoluţia din România şi Transilvania la 1848. (In această bucată, la pag. 248, întâlnim următorul pasaj: «Românii ameninţaţi cu incorporare către Unguri şi fiind convinşi că această incorporare

este uciderea naţionalităţii lor, cugetară a face o rezistenţă energică la această încălcare a drepturilor lor. De aceea se adunară *cu toţii* la Blaj unde învăţatul Simeon Barnuţ vorbì cu mult sentiment despre drepturile Românilor ca naţiune independentă şi conjură pe toţi a le susţineà. Incepură deci a luptà pentru libertate, *se ridică dintre ei trei ţărani viteji Horia, Cloşca şi Crişan,* dar cruzimile Ungurilor înspăimântă pe bieţii Români, cari luptau pentru drepturile lor. Dar Românii luptară mereu, apărându-se de furia Ungurilor în sânul Carpaţilor; până când fură siliţi a depune armele»); Pierderea Bucovinei (fragment); Pierderea Basarabiei; Răsboiul pentru independenţă (Pag. 264: «In trecut, România nu erà de sine independentă»); Domnia Fanarioţilor; Prima cruciată; Căderea imperiului de Răsărit (Nu se arată urmările acestui eveniment) ; Traian şi răsboaiele lui cu Dacii; Dacia sub Romani; Decebal, regele Dacilor ; Mircea cel Mare; Alexandru cel Bun, Domn al Moldovei ; Vlad Ţepeş; Ştefan cel Mare; Moartea lui Constantin Brâncoveanu; Mihai Viteazul; Tudor Vladimirescu; Alexandru I. Cuza; Scurtă privire asupra istoriei Principatelor; Unirea Principatelor; Carol I, regele României; Napoleon cel Mare; Frederic II *(„Frederic II,* supranumit cel Mare *a fost fiul lui George I al Engliterei“,* pag. 377; la pag. 401 următorul pasaj fără înţeles: «Persecuţiunile religioase au fost necunoscute în ţara sa o ordine perfectă domnià pretutindeni, tribuna şi presa devenirá libere; *proprietatea fu împărţită; politica şi internaţională erà mai ... de ea o pretindeà secolul său»);* Stanislas Leszczynski; Petru cel Mare (Pag. 406: «Pe atunci domnia C. Brâncoveanu în Muntenia şi Cantemir în Moldova. După aceasta călătorì din nou prin Europa cu Caterina»); Saladin; Alexandru cel Mare; Constantin cel Mare; Cesar; Washington (Pag. 435: «apoi îşi luă o poziţiune aşà încât să împiedece progresele Englezilor şi să *le* ţină în respect până le va sosì ajutorul din Franţa, pe care îl aşteptă şi care decise victoria»); Ioana D'arc (sic !); Carol cel Mare; Richelieu; Garibaldi; Bismark (sic !); Gambeta (sic !); Barbu Catargiu; Brătianu; Voltaire; Corneille; Rousseau (fragment); Lamartine; Demostene; Diderot ; Shakespeare; Cromwel (sic !); Bossuet; Buffon (scris «Bouffon», pag. 510); Ion Eliad Rădulescu; Gh. Lazăr (Pag. 520: «*C. Bolintineanu unul din afară vin de inimă* şi cu energie» . . . In original va fi fost, probabil: «C. Bălăceanu, unul din efori, om de inimă şi cu energie . . .»); Mihail Eminescu (fragment, plin de necorectităţi); Hasdeu B. *Petriceiu* (sic ! — fragment); Nicolae Bălcescu; Titu Maiorescu (un fragment superficial

şi lipsit de legătură. Pag. 532: «In această revisită el publică seria polemicilor sale în contra direcţiunei de pe atunci *la* cultura *Ro*mână, acestea formară mai târziu, tocmai în anul 1874, «criticile», un volum din care reese o epocă.»); Bolintineanu; Vasile Alecsandri (o adevărată batjocură, şi ca stil şi ca cunoştinţe! Pag. 537: «Se reîntoarse la Iaşi în anul 1839 când şi începù o serie de călătorii prin munţii *m*oldovei care dură vreo doui ani, şi a le căror poziţiuni pictoreşti inspirară poetului primele producţiuni şi lărgi mult *cercul cunoştinţelor sale atât în proză cât şi în poesie*». Pag. 539: «Pentru marea lui activitate pe tărâmul literar, *era* primit ca membru al *a*cademiei». Acest *erà* ne face să ne îndoim asupra naţionalităţii române a autorului sau a autorilor); Ion Creangă (Pag. 540: «Creangă, a fost băiat de ţăran, care se născu în satul Humuleşti din judeţul Neamţu. *Mai întâi el se destină preoţiei şi funcţiunei de institutor în Iaşi*»); Mihail Gogălniceanu (sic! — fragment fără nici o importanţă); Gh. Asachi (Pag. 544: «Asachi avea o cultură enciclopedică şi *nu e vorba*, a încercat să scrie în toate genurile, *dar, n'a răuşit bine*»); Depărăţeanu; C. Dobrogeanu-Gherea (Pag. 547: «Gherea, critic eminent, *era* originar din Rusia, s'a născut la Ecaterinoslav în anul 1853»); Gr. Alexandrescu; Anton Pann (Pag. 552: «*Imaginea lui poartă un sigil caracteristic şi interesant*»); A. Mureşianu; G. Creţeanu; Const. Negruzzi (Pag. 555: «se făcu cunoscut prin traducerea uneia din cele mai frumoase compuneri ale poetului *sau favorita* «Şalul Negru «de Puşkin». In original va fi fost de bună seamă: «*compuneri ale poetului său favorit*»); Alexandru (sic !) Naum; I. Slavici; Al. Odobescu (Pag. 560, încheierea: «Cronicile româneşti mai fură urmate de un şir de scrieri literare dintre care se deosebesc *cântecile populare*»); Cesar Boliac; V. Cârlova; Al. Donici; Kant (pag. 566, nonsens); Goethe; Schubert (Pag. 576: «Schubert a murit în anul 1898», când se ştie, că a murit în 1828); Papin; Edison (pag. 581: «El s'a căsătorit cu D-ra Mime Miller fica unui negustor bogat dela Ohio la 1886 şi a lucrat mereu până la moarte», pe când, pe cât ne e nouă cunoscut, marele inventator se află încă în vieaţă); Pasteur; Pestalozzi; Confusius (în loc de Confucius); diferiţi alţi artişti şi oameni de ştiinţă, până la «Viaţa lui Socrate», care se începe cu propoziţia defectuoasă şi necorectă: «Socrate, fiul sculporului (sic !) Sofroniscu şi al . . . «(loc gol) Finareta, a fost cel dintâi şi cel mai celebru dintre «toţii (sic !) filosofii, s'a născut la Athena la 470 înaintea lui Christos»

şi în care se vorbeşte de convorbirile lui Socrate cu «Sofestii» şi de oracolul dela Dulfi».

«Cum s'a putut vedeà din citaţiile de mai sus, întreagă lucrarea nu este altcevà decât o colecţie de bucăţi traduse şi extrase pe apucate, amestecate fără nici o rânduealǎ, rău stilizate şi rău copiate, încât îţi vine a crede că n'a fost făcută de un om matur, ci de nişte copii îndrăsneţi — ca să nu folosim o expresiune mai aspră, — cari şi-au încercat norocul la lotul de 8.500 lei al premiului Principesa Alina Ştirbei.

«Neputând recomandà deci spre premiere nici unul din cele două manuscripte, nu ne rămâne alta de făcut, decât a propune Onor. Academii să binevoească a pune din nou la concurs această lucrare. Poate că viitorul ne va da rezultate mai favorabile, corespunzătoare intenţiunilor nobilei donatoare».

D-l *I. Bianu* observà că manuscriptul «Copiii lui Răzvan» are însemnatele calităţi indicate în raport, şi dacă totuş nu este recomandat pentru premiare, cauza este numai că o parte din program a fost cu totul neexecutată.

D-l *Duiliu Zamfirescu* cere să se ceteascǎ câtevà părţi din manuscript şi, constatând stilul îngrijit şi expunerea clară, este de părere să nu se mai amâne premiul, cum s'a amânat de mai multe ori până acum, ci să se dea acestei lucrări, cu condiţiunea ca autorul să o întregească conform programului şi această întregire să fie supusă la aprobarea Secţiunii în sesiunea anului viitor.

In urma discuţiunilor urmate, la cari ieau parte toţi membrii Secţiunii, d-l Zamfirescu face următoarea propunere: «Propun a se acordà premiul Alina Ştirbei lucrării cu motto: «Cunoaşte-ţi ţara, ca s'o iubeşti, etc.» cu condiţiunea suspensivă ca lucrarea să fie completată într'un an, conform voinţei donatoarei.

— Propunerea se aprobă cu 8 voturi, fiind 1 contra.

— Secţiunea decide ca d-nii *Duiliu Zamfirescu* şi *Al. Philippide* să fie însărcinaţi a examinà întregirile cari se vor face.

D-l Vicepreşedinte *Negruzzi* deschide plicul, în care se află numele autorului, şi constată că autorul este d-şoara Margareta Miller-Verghy.

D-l *I. Bianu* aminteşte că în publicaţiunea înfiinţată după propunerea Secţiunii literare: *Din vieaţa poporului român* s'au tipărit două culegeri de poezii populare din Maramureş: una de d-l A. Ţiplea şi alta de Vicarul Tit Bud, fără să fie însoţite de ariile cu cari se cântă, din cauză ca în acele părţi nu s'a găsit o persoană cu destulă pregătire muzicală spre a face

această lucrare. D-l Bianu zice că o mare scădere a colecţiunilor de poezie populară, făcute la noi până acum, este tocmai lipsa aproape completă a ariilor, şi de aceea a stăruit pe lângă culegători ca în publicaţiunea specială a Academiei să se facă un început de adunarea şi a acestei părţi atât de preţioase din manifestările sufleteşti ale poporului. Fiind de un deosebit interes ca o asemenea culegere să se facă şi în Maramureş, ţinut atât de interesant şi aşà de puţin cunoscut, d-sa a intrat în corespondenţă cu cunoscutul şi zelosul preot de acolo Ion Bîrlea, pentru a se umplcà acest gol; iar părintele Bîrlea s'a înţeles cu d-l Tiberiu Brediceanu, tânăr cu o însemnată cultură muzicală, ca acesta să meargă peste vară în Maramureş spre a culege ariile cântecelor din acel ţinut. Pentru aceasta ar trebuì însă ca să se dea un ajutor de 300—400 lei pentru cheltuelile de călătorie.

— Secţiunea decide a se recomandà Delegaţiunii să acorde suma de lei 400 pentru numita lucrare.

ŞEDINŢA DELA 13 MAIU 1910

Preşedinţa d-lui *I. C. Negruzzi.*

Dela d-l *A. Bârseanu* se primeşte următorul raport despre culegerea de *Cântece de ţară,* prezentată spre publicare de d-l Tudor Pamfile:

«Colecţiunea aceasta de cântece poporale cuprinde 48 Cântece bătrâneşti cu diferite variante, 1.217 Doine cu variante şi 500 Strigături; cu totul (împreună cu variantele) 2.033 bucăţi. Partea cea mai mare a cântecelor este adunată din comuna Ţepu şi din împrejurime, iar restul din celelalte părţi ale Moldovei, din Muntenia, din Dobrogea şi câtevà din Ardeal.

«Inceputǎ la anul 1903, colecţiunea d-lui T. Pamfile ne arată stadiul de faţă din evoluţiunea poeziei noastre poporale, cu conceptele vieţii moderne aplicate chiar şi la povestirile din trecut, cu graiul împestriţat ici-coleà cu neologisme de multe ori stâlcite, cu acea dislocare a creaţiunilor Muzei poporale dintr'un ţinut într'altul, care a trebuit să se producă în urma comunicaţiei atât de înlesnite în zilele noastre.

«In fruntea colecţiunii se aflǎ o introducere de XXII pagine, intitulată «Cevà despre cântecele de ţară», în care colectantul vorbeşte despre naşterea şi propagarea poeziei poporale în general şi apoi arată cum s'a făcut culegerea şi împărţirea materialului cuprins în lucrarea sa.

«Partea cea mai mare din cele 48 *Cântece bătrâneşti* din colecţiunea de faţă sunt variante ale baladelor poporale cunoscute din alte colecţiuni. Astfel

întâlnim piesele: Meşterul Manole, Corbea (cu 3 variante), Păun («Năluca» din col. de V. Alecsandri), Voicu («Holera» în col. Alecsandri şi Teodorescu), Stanciu, „feciorul Bravului“ (seamănă în câtvà cu Voichiţa din col. Tocilescu), Codreanu şi Mocanul, Marcu («Marcu Viteazul», col. Teodorescu), Catincuţa Gendrului (în variantă «Ilincuţa Badiului»; seamănă cu «Chira» din col. Jarník-Bârseanu şi cu «Ilincuţa Sandului» din col. Teodorescu), Căpitan Gheorghiţă («Gheorghelaş» din col. Teodorescu), Ştefan Vodă (de acelaş cuprins cu «Ştefăniţă Vodă» din col. Alecsandri), Todiran (seamănă cu «Vălean» din Ardeal), Codreanu (episodul cu Domnul Iliaş şi cu preotul, din «Codreanu», col. V. Alecsandri), Şandru («Bălaurul» din col. Alecsandri), Vulcan (cu varianta «Tănislav»; prima este *identică* cu cea din col. Alecsandri; a doua o variantă a pieselor «Stanislav» şi «Tanislau» din col. Teodorescu şi Tocilescu), Mioriţa (fragment), Micu haiducul (seamănă cu «Ştefan Vodă» din col. Teodorescu), Badiu şi Niculcea («Badiu» în col. Teodorescu), Donici (fragment din «Doncilă»), Tudor şi Vochiţa («Tudorel» din col. Teodorescu), Costea (seamănă cu «Dolca» din col. Alecsandri şi cu «Fulga» şi «Gealip Costea» din col. Teodorescu), Păunaş («Nevasta fugită» din col. M. Pompiliu; «Nevasta cu prunc mic», col. S. Fl. Marian; «Nevasta rătăcită», col. Teodorescu), Ioviţă (col. Tocilescu), Popovici şi Savina («Păunaşul codrilor» din col. Alecsandri), Doncilă, Barbu (începutul e o horă din col. Alecsandri).

«Sunt însă şi piese mai puţin cunoscute, ca: Voinicos străin (în Ardeal se càntă ca colind; variantele sunt mai mult doine), Căpitanu (haiduc mai nou; calcă pe Dediţă dela Piatra şi pe un popă. Aici întâlnim versul: «Faceţi, fraţilor, *careu*»), Nedea Voinicul (fragment; un hoţ, pe care-l ascunde Dina Constandina), Lina (fragment; bărbatul Linei e dus «Cu sare domnească în Ţara ungurească»), Gheorghiţă Zătreanu (un voinic, care petrece cu Dobriţa şi scapă pe surata acesteia dela Turci; povestire frumoasă, dar prea pe larg), Căpitanul Caragaţă (jefueşte pe Grecul Ene; nu pare poporală), Chira (o fată care moare mireasă), Călina-Mălina (se face călugăriţă, dar în cele din urmă primeşte pe Vasile Uţă), Busuioc (un haiduc; se luptă cu potera; aici aflăm versul nu prea poporal: «Bune măsuri (de apărare) îşi luà».), Dragoş (un haiduc, cel din urmă din părţile noastre, cum îl numeşte colectantul), Pribeagul (cântecul unui înstrăinat), Ghiţişor (fragment; feciorul fermecat de o muiere), Bătrâna (e mai mult doină; feciorul dus la marină, «pe corabe»), Ion (se càntă şi ca colind vânătoresc), Sàiu, pârcălabul de Bârlad (pedepsit pentru asupriri), Coste (un haiduc; pare cam artificială), Copilul român (se luptă cu Tătarii şi-i învinge), Calul împărătesc (fragment dintr'o poveste), Pârlici (un hoţ, vândut de Stràtica, crâşmăriţa).

«Cum vedem, cele mai multe sunt cântece din vieaţa haiducilor, unele numai fragmente, câtevà nu tocmai de origine, sau cel puţin nu tocmai în

formă poporală. Aşà d. e. nu pare poporal nici cântecul haiducesc «Voicul» (No. 47), în care întâlnim versurile:

Luna-i *blândă* şi-i răcoare...

Că mai am vreo şapte fraţi,
Toţi cu dinţii de aramă,
Şapte fraţi făcuţi de-o mamă.

«Iar la sfârşit:

Frunză verde păr mistreţ,
Cântă'n luncă Voiculeţ;
Hang îi ţine un arţar,
Un plop mare ş'un stejar,
C'au scăpat de greu ş'amar.

«Tot astfel nu pare poporală nici bucata Păun (No. 5), în care voinicul se prăpădeşte, sau cel puţin cade în boală grea, fiindcă sărută o floare; pe când în «Năluca» din col. Alecsandri voinicul se prăpădeşte, fiindcă bea din apa descântată de babă, fără să sufle în faţa apei. Dar întreagă expunerea ideilor în această bucată pare meşteşugită.

«In ceeace priveşte amestecul conceptelor celor nouă cu lucrurile petrecute în vechime şi împestriţarea graiului bătrânesc cu cuvinte nouă, citez numai următoarele versuri:

«1) Din «Corbea» (varianta 1 din Popeşti, jud. R.-Sărat, care, de altfel, e cu mult mai clară ca bucata primă):

De o grindă aninată,
Ca să-i fie lui *amantă*"...

Ştefan Vodă ce făceà?
Ordin la oştire da....

Haine *noi* îi aduceà...

Dară tu, om *delicat*. .

«2) Din «Stanciu» (No. 20), care cuprinde şi câtevà expresii triviale:

Comandantul nu-l iertà,
Spânzurat îl *condamnà*...

«3) In «Ştefan Vodă, auzită dela Moş Gheorghe Burluiu, cum ne spune colectantul:

De pe cum erà nuntaşul,
Aşà-mi croià *paltonaşul*...

Danţul cu ele scoteà...

«4) In «Doncilă» (Inceputul, versurile 1—6, dintr'un colind făcut de dieci, e de prisos):

La *cafeneà* ajungeà,
Unde hărapul trăgeà ..

«5) In «Pârlici»:

Strătico, *amanta* mea...
Crâşmele le *controlà*...

Arestul, care-l aveţi,
Par'că-s nişte coteneţi...

Alt *amant* la mine-am prins...

deşì este vorba în această bucată de Turci, de poteră şi de ciocoi.

«In schimb însă aflăm şi expresii frumoase şi arhaice, ca d. e. în Gheorghiţă Zătreanu:

Şi *fusem* jurate
Şi *fusem* legate,
Să fim tot surate,
Surate ş'un sânge,
Până ce ne-om stânge....

Şi zicând cuvântul,
Lepădă *armântul*....

în loc de «armele».

«Cu un cuvânt, cântecele bătrâneşti din colecţia d-lui T. Pamfile, deşì unele sunt numai variante ale altor cântece cunoscute, iar altele sunt redate numai fragmentar, totuş sunt o contribuire destul de folositoare pentru cunoaşterea chipului, cum poporul nostru îşi aminteşte faptele trecutului şi cum preţueşte pe eroii săi.

«Partea cea mai de preţ a colecţiei, despre care e vorba, mi se par a fi *Doinele* şi *Strigăturile*, cari şi formează aproape $^3/_4$ a manuscrisului d-lui T. Pamfile. Pe acestea colectantul le împarte, după analogia colecţiei Jarník-Bârseanu, în capitolele: Dragoste, Dor şi jale, Mustrări şi blesteme, Haiduceşti, Ostăşeşti, Felurite; iară Strigăturile în: Strigături glumeţe şi Strigături muşcătoare: *(a)* în ciuda fetelor şi nevestelor, *b)* în ciuda feciorilor şi bărbaţilor, *c)* felurite).

«Aceste cântece şi rostiri versificate ne arată sentimentele omului din popor în toate relaţiile vieţii: bune sau rele, vesele sau triste, cu reflexiile lui acì duioase şi gingaşe, acì aspre şi muşcătoare.

«Negreşit, că aici efectele vieţii moderne se reflectează şi mai viu ca în cântecele bătrâneşti şi cetirea acestor cântece ne face să ne convingem că vieaţa ţăranului nostru şi cu ea modul lui de judecată şi de exprimare

trece printr'o schimbare însemnată, ale cărei urmări nu le putem prevedeà pe deplin.

«Așà, de pildă, flăcăul îndrăgostit cântă:

Cât e Tecuciul de lat,
Numai la un colț mi-i drag,
La colțul dela *șușà*,
C'acolo-i dragostea mea (pag. 17, No. 2).

«Iar fata se întreabă:

Cui să dau patru parale,
Să taie părul din vale
Și răchita din cărare,
Să vie badea călare
Cu rachiu, cu demâncare,
Cu basmà de *portocale*
Ș'o litră de *scorțișoare*! (pag. 171, No. 5, variantă).

«Alt flăcău se adresează:

— Copilă dela oraș
Cu *fâstă cu valonaș* . . . (pag 175, No. 18).

«Iar într'un dialog se zice:

M'a făcut maica frumoasă,
Să iubesc *notar de plasă*
— Mai bine un *ofițir*,
Că-ți face rochii de fir,
La capătul firului
Scrisu-i chipul dumnea-lui (pag. 178, No. 30).

«Intr'o altă bucată (pag 180, No. 40) se amintește întreagă primăria dintr'un sat.

Cărărușă la izvor
Bătută de-un *perceptor* . . .

Cărărușă la pârlaz
Bătută de-un *primăraș*;
Frunză verde iarbă mare,
Notărușu-i în cărare.

«O fată-și plânge iubitul dus la miliție astfel:

Dar de geaba l-am cătat,
Pe neica nu l-am aflat,
Căci de mult l-a *'ncocintrat*
Și 'n armată l-a luat,
L-a luat la *meliție*
Și eu am rămas pustie . (pag 191, No 10, variantă)

«De altfel și ostașul depărtat de iubita sa exclamă:

Frunză verde lemn de brad,
De când m'a *încocintrat,*
Am lăsat puicuța'n sat
Fără grijă, nici bănat.... (pag. 419, No. 12).

«In altă bucată ostașul spune iubitei sale, care îl roagă s'o ducă cu dânsul :

Dac'ai fi o floriceà,
Te-aș pune'n piept la mantà,
Aș face *serviciu* cu ea....

Iar de-ai fi o floricică,
Te-aș pune'n piept la *tunică*....

Dac'ai fi un bobocel,
Eu te-aș pune la *capel,*
Aș face-*armată* cu el! (pag. 260, No. 5).

«Un flăcău depărtat de acasă exclamă, cu totul stăpânit de împrejurările de astăzi:

Trenule, n'ai aveà parte
De șurupurile toate
Și de șina de sub roate,
Că m'ai lipsit de *amante!* (pag. 340, No. 3).

«Iar altul spune drăguței necredincioase, cu toată proza vieții moderne:

Ș'am să-ți fac *proces verbal,*
Să mergem la *tribunal....* (pag. 403, No. 3).

«Natural că în asemenea împrejurări, într'o doină ostășească vom întâlnì versurile:

— Mă rog, domnu căpitane,
Căpitane,
Ghinărare,
Comandantul de plutoane,
Două vaci și cu vițele,
Amândouă fie-a tele,
Numai fă voile mele·
Dă *ordin de liberare!*
Un grăsun
Pentru Crăciun,
Numai dă *ordinul* bun!» (pag. 468, No. 81).

«Noroc că față de această năvală a ideilor și a cuvintelor aduse din toate părțile de vieața modernă, aflăm încă în multe piese din colecția, ce

ne stă înainte, «limba veche și înțeleaptă», care tâlmăcește simțiri nemeștesugite și plăsmuiri în adevăr poetice. Cu deosebire între doinele haiducești sunt câtevà de toată frumusețea. Așà d. e. sunt piesele: 2, 14, 50 (în formă de romanță), 55, 56 și altele. Dintre celelalte amintesc, de pildă, No. 29 dela pag. 252 (deși aflăm versurile: «Eu cer un pahar de vin, — ea mi'ntinde *chilul* plin»), No. 21 dela pag. 351 (în care e vorbă de «tren» și de «șine»), No. 9 dela pag. 376 (din vieața păstorilor), No. 15 dela pag. 378 («Cât e omul tinerel, — dorul se primblà cu el.»), No. 22 dela pag. 380, No. 5 dela pag. 394; iar dintre cele ostășești No. 20 dela pag. 451 și No. 70 (amintiri din luptele dela Pelvna).

«Ce privește cântecele ostășești, observăm că multe din cântecele din Ardeal și din Bucovina au trecut și în Regat, deși împrejurările de aici se deosebesc în multe privințe de cele de peste Munți. Astfel la pag. 468 (No. 78) întâlnim cunoscutul cântec:

Luminate Impărate,
Stai pe loc și nu te bate....

«La pag. 445 (No. 5, variantă) nu mai puțin cunoscutul:

Foaie verde siminoc,
Dare-ar Dumnezeu un foc,
Să ardă Brașovul tot,
Să rămâie numai parii,
Să se'nțepe ghinărarii,
Ghinărarii,
Căpitanii
Și cei de ne-au scris pe noi!

«In Ardeal sfârșitul acestui cântec este:

Ghinărarii și maiorii,
Care cătănesc feciorii!

«Iar în bucata 33 și în variantă, auzite la Târgul-Ocna, se blestemă «Neamțul», întocmai ca și în Ardeal, zicându-se:

Neamțule, ... credința
Și ți-ar fi pierit sămânța!
Cât is pruncii mititei,
Neamțul nu cată la ei;
Dacă pruncii se ridică,
Neamțul la măsură-i strigă
Și-i descalță de opinci
Și mi-i duce de pe-aici.

«Că în adevăr avem a face cu un cântec importat de peste Munţi, ne putem convinge din versurile, cu cari se încheie cealaltă variantă:

I-ai descălţat de opinci,
I-ai încălţat cu *ciupici*
Şi mi i-ai dus de pe-aici!

«Câtevà din bucăţile introduse între doine, având cuprins de balade sau de romanţe, poate că se potriviau mai bine între cântecele bătrâneşti, deşi în poezia poporală de multe ori genurile poetice se confundă unul cu altul. Astfel sunt: piesa 39 dela pag. 209, care seamănă cu balada «Cucul şi turturica» din col. V. Alecsandri şi cu «Mierla şi sturzul» din col. Teodorescu; No. 57 şi variantele dela pag. 214—216, identice cu «Brumărelul» din aceleaşi colecţiuni; No. 30, pag. 231 (Fata care jură că n'are alt drăguţ); No. 19, pag. 249 («Mariţă, Mariţă, tânără fetiţă»), No. 37, pag. 356 («Vino, Chiro, vino...»), No. 1, pag. 409, şi varianta, pag. 410 şi 411 (Mândra părăsită).

«Pe lângă piesele poporale s'au strecurat şi câtevà, cari par iscodite anume, ca d. e. No. 41 dela pag. 459: «Foaie verde de-arnăut, — Rusul Prutul l-a trecut» şi No. 69 dela pag. 465 («Ştefane, Măria Tă!...»); iar bucata 17 din «Doinele haiduceşti» este cunoscuta poezie a lui V. Alecsandri, scrisă în formă poporală·

In pădurea dela Strungă
Sunt voinici cu puşca lungă...

«De asemenea este natural ca în această mare culegere să se fi introdus şi piese cunoscute din colecţiile anterioare, sau într'o formă identică, sau cu schimbări de tot neînsemnate. Aşà d. e. doina haiducească 8 (pag 426) este identică cu doina 41 din colecţia lui Alecsandri, iar No. 31 dela pag. 433 e o variantă a doinei L din aceeaş colecţie.

«In rezumat, colecţia «Cântece de ţară», cu toate că are şi unele scăderi, în parte aproape inevitabile, este o lucrare de valoare, care merită să fie ajutată spre a puteà vedeà lumina zilei.

«Imi ieau deci libertatea a propune să se tipărească din partea Academiei sau în colecţiunea: «Din vieaţa poporului român», sau, având în vedere mărimea lucrării — ca publicaţie separată, pe lângă următoarele condiţiuni:

«1. Colectantul să omită bucăţile identice cuprinse în colecţiile anterioare şi pe acelea a căror origine pare dubie.

«2. Să delăture expresiile triviale, înlocuindu-le cu puncte.

«3. Să facă la tot cazul glosarul luat în vedere, fără care multe expresiuni ar rămâneà neînţelese.

«Totodată, pornind dela această colecţiune şi în vederea schimbărilor,

la cari este supusă, mai cu seamă astăzi, vieaţa sufletească a poporului nostru, îmi ieau îndrăzneala a supune apreţierii onor. Secţiuni literare întrebarea, dacă n'ar fi timpul să se facă din partea Academiei o cercetare sistematică a manifestărilor acestei vieţi, adunându se după regiuni, din toate ţinuturile locuite de Români, prin folclorişti din partea locului, recunoscuţi ca competenţi, tot ceeace formează patrimoniul sufletesc al poporului nostru şi ce ar puteà interesà atât pe omul de ştiinţă, cât şi pe artist.

«Numai astfel, adunând ce mai este şi asemănând cu ce avem adunat până acum, cred că s'ar puteà mântui de pieire particularităţile caracteristice ale poporului nostru, cari nu au fost nivelate încă de influenţa timpului şi am puteà ajunge la o cunoaştere deplină a sufletului poporului nostru».

D-l *N. Quintescu* este de părere că nu ar fi bine să se publice colecţia aşà cum se prezentă, adică plină de cântece duse la ţară dela oraşe, căci asemenea cântece nu reflectează nici adevărata simţire, nici adevărata limbă a ţăranilor. Crede că ar trebui alese şi publicate numai cântecele adevărat poporale şi cari au o valoare prin frumuseţea lor.

D l *Al. Philippide* zice că poeziile poporale pot fi adunate şi publicate din două puncte de vedere: sau numai pentru frumuseţea lor apreţiată în mod subiectiv şi deci arbitrar de cel care le adună şi alege pe cele cari i se par lui mai frumoase; sau din punct de vedere al stării sufletului şi a limbii poporului la un anume moment. Ştiinţific este numai acest al doilea mod de procedare. Colecţia d lui Pamfile arată starea actuală a poporului din Ţepu şi a limbii lui, cu năvala din vremea noastră de idei şi de cuvinte nouă duse la sat dela oraş. Ar fi deci bine ca Academia să publice colecţia, aşà cum se prezentă.

D-l *I. Bianu* aminteşte că Academia a publicat o culegere de tot avutul poetic al unui sat, anume culegerea făcută de învăţătorul Al. Vasiliu din satul său Tătăruşi din judeţul Suceava. Acel sat este depărtat de oraşe şi ferit de căile mari de comunicare, şi din această cauză în poeziile culese de Vasiliu nu se simte aproape de loc influenţa contemporană a oraşelor. La Ţepu această influenţă este puternică, cum se vede din culegerea d-lui Pamfile. D-lui Bianu i se pare că ar fi practic a se face şi în poezia poporală distincţia care se face în productele industriei casnice dela sate : a se alege acele producte cari nu sunt transformate de influenţa venită în anii din urmă dela oraşe, să se înlăture ceeace este evident produs sau modificat sub acţiunea acestei influenţe, care schimbă, putem zice — strică, spiritul vechiu al poporului. Crede ca culegerea d-lui Pamfile să se publice cu

această restricţiune, precum şi cu înlăturarea poeziilor publicate în alte co- lecţii şi cu a celor pătrunse la sate din poeziile poeţilor dela oraşe.

D-l *N. Quintescu,* revenind, zice că d-l Philippide are dreptate în principiu, dar nici principiile nu trebuesc întinse până în pânzele albe. Altfel, voind a păstrà prin colecţiunea de poezii poporale, întreprinsă de Academie după iniţiativa Secţiunii literare, nu facem decât a consemnà produsele banale şi cu totul prozaice şi uneori indeçente ale populaţiunii târgoveţe, care nu poate aveà pretenţiunea să reprezente poezia poporală în adevărata ei fiinţă şi expresiune. Prin urmare să se elimineze din colecţiunea intrată ceeace nu este rostit şi conceput în spiritul poporului, aşà cum reiese el din poezia tradiţională, care datează din vremurile de mai înainte.

— Secţiunea decide a se tipărì colecţia d-lui Pamfile, după ce va fi supusă la revizuirea indicată de d-l I. Bianu.

— Secţiunea decide a se pune din nou la concursul premiului *Năsturel* din 1915 de 5.000 lei subiectul: *Sufixele de formarea cuvintelor în limba românească, studiate din punctul de vedere al formei, al sensului şi al originii lor*, subiect care fusese pus la concursul premiului Adamachi din acest an, la care însă nu s'a prezentat nici un concurent.

— Secţiunea decide a se pune la concursul premiului *Neuschotz* de 2.000 lei din 1915 subiectul: *Cari industrii casnice ţărăneşti ale Românilor s'ar puteà încurajà şi perfecţionà, şi prin ce mijloace?*

— Pentru studierea lucrărilor cari se vor prezentà la premiul *Alexandru Ioan Cuza* de 6.000 lei din 1911 despre: *Istoria şcoalei la Românii de pretutindeni până la anul 1866* se alege Comisiunea, compusă din d-nii: *A. Bârseanu, Al. Philippide* şi *I. Bianu.*

ŞEDINŢA DELA 15 MAIU 1910

Preşedinţa d-lui *I. C. Negruzzi.*

Se iea în cercetare următoarea propunere făcută de d-l D. G. Kiriac, profesor la Conservatorul de muzică din Bucureşti:

«Privitor la culegerea de cântece poporale, ce publică Academia Română, am onoare a vă aduce la cunoştinţă următoarele:

«Profesorul B. Bartók, dela Conservatorul regal din Budapesta, a întocmit o interesantă culegere de cântece poporale pentru Muzeul etnografic din Budapesta. In afară de melodii ungureşti şi slovăceşti, d-sa a adunat şi vreo 600 cântece poporale româneşti (melodii şi versuri), dintre cari 400 de

prin împrejurimile Beiușului (Bihor), iar vreo 200 de prin diferite alte părți ale Transilvaniei. Culegerea românească, pe care culegătorul și-a propus s'o continue și din care mi-a pus la dispoziție 37 cântece, se prezentă cât se poate de bine. Culegătorul, un priceput muzicant și cunoscător în ale folclorului, cu multă conștiințiozitate a adunat cântecele, neavând nimic alt în vedere decât fotografierea, pe cât este cu putință, a melodiei și notarea vorbei, așà cum o pronunță poporul.

«După specimenele ce mi s'au trimis și din relațiile ce mi s'au dat în scris, pot spune următoarele privitor la culegerea d-lui Bartók:

«1. La culegerea cântecelor a procedat astfel: Mai întâiu a notat, după auz, atât melodia, cât și textul, apoi (tot din gura cântărețului) a înregistrat cântecul la fonograf, și în sfârșit prin fonograf a revăzut și verificat prima notație. Cu felul acesta de procedare se poate apropià cât mai mult de icoana adevărată a cântecului.

«2. In ce privește ritmul, nu incadrează melodia într'o anumită «măsură», ci îl lasă liber, conform cu inspirația poporului.

«3. Pentru melodie, atunci când notația uzuală nu este suficientă, se servește de oarecari adnotări și semne convenționale, pentru a înlesnì apropierea de adevăr. Când pentru unele fragmente se prezentă variante, nu neglijează de a le notà.

«4. Privitor la text, scrie versurile așà cum se pronunță de popor. In afară de aceasta, arată silabele mute și pe cele lungite sau repetate, cerute de simetria melodiei și a ritmului.

«In rezumat, atât ca muzică, cât și ca versuri, notațiunea culegerii este făcută cu multă competență și seriozitate.

«Domnule Președinte, socotind că lucrarea aceasta are însemnătate pentru noi Românii, odată cu înaintarea, aci alăturat, a celor 37 de cântece ce mi-a oferit culegătorul, vin a propune Onor. Academii Române a primì întreaga culegere, subsemnatul oferindu-mă a intervenì pe lângă autorul culegerii să stabilească condițiunile cesiunii acestor cântece în următorul mod:

«1. D-l Bartók să cedeze gratuit toată culegerea românească ce posedă până acum și ceeace va mai culege.

«2. Academia să-și iea sarcina imprimării cântecelor și să plătească culegătorului jumătate din cheltuelile de drum și altele făcute cu ocaziunea culegerii, cealaltă jumătate din cheltueli fiind plătită de către Muzeul din Budapesta.

«De asemenea, dacă Academia crede că este de folos a păstrà diafragmele fonografice, culegătorul le va face în două exemplare: unul pentru Muzeul etnografic, iar celălalt pentru Academia Română. Fonograma a două

cântece, fiecare cu câte două strofe, împreună cu costul cilindrului, va da un total de 1 leu şi 85 bani.

«Dacă Onor. Academie găseşte de cuviinţă a aprobà întreaga propunere ce fac relativ la această culegere, sau numai părţi din această propunere, vă rog, Domnule Preşedinte, să binevoiţi a-mi comunicà rezultatul şi în acelaş timp a-mi da însărcinarea să intru în legături mai de aproape cu autorul culegerii, pentru cesionarea ei în condiţiunile ce mi se vor indicà».

D-l *I. Bianu* zice că ne aflăm înaintea unei propuneri de o însemnătate deosebită. Culegătorii poeziei noastre poporale până în anii din urmă au lăsat cu totul la o parte ariile cântecelor, adică partea cea mai sentimentală a poeziei poporului. In publicaţiunea Academiei «Din vieaţa poporului român», înfiinţată în anii trecuţi după propunerea acestei Secţiuni, s'au adaos la textul cântecelor şi câtevà arii, pe cât s'au putut culege după multe stăruinţe. Notarea unora este însă slabă, după cum spun cei competenţi. D-l Kiriac ne oferă o adevărată comoară adunată în cele mai bune condiţiuni. Deci propunerea trebue primită în întregul ei.

D-l *Duiliu Zamfirescu* nu se uneşte cu părerea d-lui Bianu. Crede mai întâiu că se exagerează valoarea poeziei poporale şi a melodiilor ei şi nu vede interesul de a se culege şi tipărì de sute de ori acele mici poezioare naive şi de multe ori de cuprins sărac, cântate pe o melodie de acelaş fel. Apoi nu vede graba care se pune în timpii din urmă la aceste culegeri. Doinele au fost cântate mii de ani în văile Carpaţilor şi vor mai trăì acolo, încât nu este nici un pericol în întârziere. In nici un caz nu trebue să primim diafragmele fonografice, de cari nu mai este trebuinţă, după ce ariile s'au transcris.

D-l *N. Quintescu* crede că este de mare folos să se strângă poezia adevărat poporală dimpreună cu melodiile ei, că acest lucru este foarte greu şi când un om de competenţa d-lui Kiriac face o asemenea propunere, Academia nu o poate înlăturà, ci trebue s'o primească cu plăcere. Natural că trebue să avem siguranţa că culegerea e bine făcută.

D-l *I. Caragiani* nu împărtăşeşte modul de a vedeà al d-lui Zamfirescu şi nu crede că primirea propunerii ar cere Academiei sacrificii prea mari. Lucrul de căpetenie este să ştim dacă colecţia este bine făcută.

D-l *Al. Philippide* este cu totul pentru primirea propunerii. Specimenele prezentate sunt bune şi culegerea întreagă făcută în acest fel va fi un material foarte preţios pentru studiul limbii din ţinutul de unde au fost culese poeziile.

D-l *Duiliu Zamfirescu* nu a fost convins prin cele spuse despre valoarea lucrării. D-sa are mai ales o mare îndoeală asupra exactităţii transcrierii cântecelor, fiind făcută de un străin, care nu poate prinde şi deosebì

nuanţele sunetelor, cum ar puteà face un Român. Dacă într'adevăr culegerea acestui fel de material este de aşà mare folos, atunci să propunem Academiei să organizeze misiuni, să însărcineze pe d-l Kiriac să meargă în toate părţile şi să facă dânsul culegerea, de care apoi să fim siguri.

D-l *N. Gane* este pentru primirea propunerii d-lui Kiriac, care ne dă un material adunat gata, pe când cu modul propus de d-l Zamfirescu ar trebuì şi cheltueli mult mai mari şi timp mult mai îndelungat.

D-l *I. Bianu* crede că îndoelile d-lui Zamfirescu nu sunt justificate. Tocmai acum este timpul suprem ca să se culeagă poezia şi muzica sătenilor, căci în fiecare zi cu iuţeală tot mai mare pătrund la sate dela oraşe cântece, după cum pătrund şi modele de îmbrăcăminte. Avem sub ochi exemplul culegerilor de poezii dela Tătăruşi şi dela Ţepu. Este preţios acest material, căci în el mai mult ca ori unde se reflectează gustul artistic al poporului în manifestările cântate ale emoţiilor lui. Culegerea care ni se prezentă este din Bihor, un ţinut românesc prea puţin cunoscut din acest punct de vedere; exactitatea culegerii ne este asigurată de d-l Kiriac, un artist erudit prin studii speciale în muzica şi poezia poporală românească, pe care a înălţat-o prin lucrările sale şi prin corurile, cari de câţivà ani delectează Capitala şi alte oraşe româneşti. Să primim deci propunerea cu deplină încredere, că vom face o publicare de mare folos pentru cunoaşterea poeziei, a muzicii şi a limbii româneşti. Va trebuì să primim negreşit diafragmele fonografice, cari vor servì ca mijloc de control atât pentru arii cât şi pentru rostirea cuvintelor. Costul lor revine la 95 bani de un cântec.

— Se amână hotărîrea şi se decide să fie rugat d-l Kiriac a venì în Secţiune Marţia viitoare spre a da explicările de cari se va simţi trebuinţă.

ŞEDINŢA DELA 18 MAIU 1910.

Preşedinţa d-lui *I. C. Negruzzi.*

La această şedinţă asistă şi d-l G. D. Kiriac, profesor la Conservatorul de muzică din Capitală, chemat de Secţiune spre a da explicări şi informaţiuni asupra culegerii de poezii şi de cântece poporale româneşti din Bihor, făcută de d-l Profesor B. Bartók dela Conservatorul din Budapesta.

D-l *Duiliu Zamfirescu* formulează în următoarele îndoelile sale faţă de această culegere şi de propunerea ce se face ca ea să fie publicată şi continuată de Academie:

1) Rog pe d-l Kiriac să binevoească a răspunde dacă manuscrisul cântecelor este corect din punctul de vedere al notaţiunii muzicale.

2) Idem dacă textul poeziilor poporale ce însoţeşte muzica este controlat de un Român localnic, spre a stabili forma lui dialectală.

3) Il rog a răspunde dacă socoteşte d-sa că e urgenţă a se adunà astăzi numai decât cântecele naţionale, prin probabila lor dispariţiune — sau că se poate aşteptà în linişte până ce Academia sau o altă instituţie românească din Regat să dea însărcinare unui Român a face această culegere.

4) Il mai rog a răspunde dacă nu ar fi mai folositor a se cheltuì banii ceruţi de culegătorul ungur în pregătirea unor elevi ai d-lui Kiriac, cari să facă ei ceeace face astăzi un străin.

5) In fine îl rog a răspunde dacă o ureche străină poate prinde sufletul muzicii noastre poporane, spre a servì la o notaţiune corectă a tot ce este specific românesc în muzică.

D-l Kiriac răspunde următoarele:

1) Notaţiunea muzicală a cântecelor populare culese de d-l Bartók este corect şi bine făcută. Melodiile sunt notate «fără indicaţie de măsură», cu ritmul liber, aşà cum cântă poporul. Cu alte cuvinte, n'a căutat să restrângă cu orice chip melodiile numai la una din măsurile cunoscute (de ex. $^2/_4$, $^3/_4$, $^6/_8$ etc.), ci a separat numai frazele muzicale unele de altele. Accentele muzicale sunt indicate de vers sau de structura frazei muzicale, iar nicidecum de «bare de măsură». Şi în privinţa intonaţiei, notaţiunea este cât se poate de corectă. Autorul culegerii notează nu numai notele principale ale melodiei, dar arată şi cele mai mici detalii şi chiar unele mlădieri vagi de voce. Notele ornamentale (melisma) le arată printr'un arc ⌒ ⌒ iar alunecarea vagă dela o notă la alta prin notele intermediare (glissando) o arată în suire prin semnul acesta ⌐ şi în coborîre astfel ¬. De asemenea sunt indicate modul cum trebue executat cântecul, mai rar sau mai repede, precum şi cuvintele cari caracterizează cântecul. Când pentru unele fragmente melodice se fac variante, notează şi aceste variante. După spusa culegătorului, toate melodiile, notate mai întâiu după auz, au fost în urmă controlate prin plăcile fonografice luate la faţa locului.

2) Textul poeziilor populare ce însoţeşte muzica — după cum sunt informat dintr'o scrisoare — a fost controlat la culegerea primelor cântece de către un student român localnic. Mai târziu — spune culegătorul — n'a mai avut nevoe de control, deoarece el însuş ajunsese să posedă limba română şi să poată notà cuvintele din auz. Mai recunoaşte că textul cântecelor culese mai în urmă are o formă mai curat dialectală, deoarece nu s'au mai făcut asupra textului corecturi de acelea prin cari se căutà a se îndreptà limba poporului. Personal nu mă pot pronunţà asupra formei dialectale, deoarece nu cunosc vorbirea din locurile de pe unde au fost culese cântecele acestea.

3) Nu trebue să se aştepte mult pentru adunarea cântecelor poporale, pentrucă cu cât trece timpul, cu atât ele se desfasonează. Astăzi influenţele dela oraş la sat sunt mult mai mari ca în trecut: prin şcoală, prin administraţie, prin armată se importă la sate diferite producte ale oraşului, între cari şi cântece. Aceste cântece, deşi nu pot fi înţelese sau gustate de ţăran, deşì nu le înlocuesc pe acelea ale ţăranului, cu toate acestea le influenţează şi le strică forma lor adevărată. Aceeaş influenţă în rău care se vede în poezia poporului, la danţurile şi la costumele ţărăneşti, se poate observà şi la cântece. Inceputurile de culegeri, cari se fac astăzi de către Academie, deşì unele din ele sunt slabe, în general sunt bune şi folositoare. Cu vremea se vor face culegeri din ce în ce mai bune de către specialişti bine pregătiţi, şi în părţile bune ale culegerilor de astăzi, aceştia din urmă vor găsì modèle bune, dela cari vor plecà pentru a culege mai departe. In rezumat, sunt de părere să se culeagă cântecele cât mai curând şi să nu se aştepte timpul când nu li se va mai puteà recunoaşte forma lor primitivă.

4) Din scrisoarea ce am dela d-l Bartók reiese că dânsul vrea să ofere gratuit unei biblioteci româneşti (în cazul de faţă Academiei Române) culegerea de aproape 600 cântece româneşti. Poate să ceară numai costul copiatului unui exemplar al colecţiunii. Dacă însă Academia doreşte să aibă şi diafragmele fonografice, pentru aceasta culegătorul cere $^1/_2$ din costul lor, cealaltă jumătate rămânând în seama Muzeului etnografic din Budapesta, pentru care colecţionează. De asemenea, dacă Academia găseşte de cuviinţă să dea însărcinare d-lui Bartók să culeagă mai departe cântece româneşti şi de prin alte ţinuturi, pentru aceasta cere să i se plătească $^1/_2$ din cheltuelile de transport, etc. Pentru ceeace oferă acum Academiei, nu cere nici o plată. In ce priveşte pregătirea unor muzicanţi români în direcţia folclorului muzical, găsesc propunerea foarte bună. Voiu lucrà pentru realizarea ei şi la timp voiu aduce la cunoştinţa onor. Academii modalitatea în care s'ar puteà face.

5. La întrebarea, dacă o ureche străină poate prinde sufletul muzicii noastre poporale, spre a servì la o notaţiune corectă a tot ce este specific românesc în muzică, pot da următorul răspuns Un străin, dacă are cunoştinţele muzicale necesare, dacă în adevăr este artist, şi dacă este familiarizat cu felul acesta de cântece, poate prinde cântecul în toate detaliile lui, întocmai cum prinde un aparat de înregistrare. Acì este vorba numai de partea materială a cântecului: de sunete, de legătura dintre sunete şi de ritm, adică de ceeace se poate notà, iar nicidecum nu este în joc partea expresivă, partea emoţionantă a cântecului, aceea care nu se poate arătà în scris decât în mod foarte vag. Aşà dar pentru notaţiune se cer mai mult cunoştinţe tehnice decât simţire specifică.

D-l Preşedinte *I. C. Negruzzi* mulţumeşte d-lui Kiriac pentru informaţiile date şi pentru promisiunea de a da totdeauna Academiei ajutorul cunoştinţelor sale, când va fi vorba de lucrări relative la muzica poporală românească.

D-l *N. Gane* este de părere ca Academia să primească şi să publice culegerea oferită de d-l Bartók, dar să nu se lege a primi şi continuarea.

D-l *I. Bianu* se uneşte cu părerea d-lui Gane: să se primească propunerea d-lui Kiriac, relativă la culegerea d-lui Bartók, să se publice culegerea făcută şi să se primească diafragmele fonografice; să se primească în aceleaşi condiţiuni şi colecţiile pe cari d-l Bartók le va face în viitor, cari se vor publicà când mijloacele vor permite.

D-lui *Duiliu Zamfirescu* — după toate explicările date — i se pare curios ca un străin să facă culegerea poeziei şi a muzicii poporale româneşti. D-l Kiriac ne-a înlăturat temerile în ce priveşte notarea muzicii, dar îndoeala rămâne în ce priveşte scrierea limbii. Din aceste cauze d-sa nu poate primi cu entuziasm această propunere, dar se asociază la părerea să se primească şi să se publice culegerea făcută fără continuare.

— In urma discuţiei care a mai urmat, Secţiunea propune Academiei:

1. Să se primească şi să se publice ariile şi cântecele propuse de d-l Bartók, sub rezerva de a se şti cheltueala care este de restituit pentru culegerea făcută până acuma.

2. Să se prevadă o sumă de aproximativ 1.000 lei pe an, care să fie pusă la dispoziţia d-lui Profesor Kiriac, spre a organizà culegerea ariilor şi cântecelor populare româneşti din toate părţile.

ŞEDINŢA DELA 21 MAIU 1910.

Preşedinţa d-lui *I. C. Negruzzi.*

Asupra cererii d-lui G. Pascu de a i se da ajutor de 1 000 lei pentru tipărirea părţii II din scrierea sa: *Despre Cimilituri*, Secţiunea decide ca autorul să trimită lucrarea spre a se tipàri în *Anale — Memoriile Secţiunii literare.*

Se ceteşte următorul raport al d-lui *A. Bârseanu* despre culegerea de poezii poporale de Dobre Ştefănescu, învăţător.

«Culegerea aceasta, făcută în județul Ialomița și scrisă în trei caiete, cuprinde: în caietul I: 59 doine, 8 cântece bătrânești, 1 cântec de leagăn, 5 cântece de nuntă, 2 variante de Caloian, 2 variante din cântecul Paparudelor și câtevà formule în versuri, întrebuințate la jocurile copiilor; în caietul II: 44 colinde, 3 recitative pentru Sorcovă, 5 urări cu «Plugul» și 1 urare la Anul nou; iară în caietul III: 29 descântece.

«Cântecele și recitativele acestea au fost auzite aproape toate la fața locului de culegător, sau dela țărani și țărance, sau dela lăutari țigani. Ele au prin urmare meritul de a ne arătà o parte mare a poeziei poporale dintr'un ținut întreg. Nu toate însă mi se par de aceeaș valoare.

«Mai de preț mi se pare colecția de colinde și de descântece, cari redau mai credincios creațiunile sufletești ale poporului și cari cuprind multe variante interesante ale colindelor și descântecelor cunoscute până acum. Cu deosebire mi s'au părut frumoase colindele: «Pe drumul cel mare» (pag. 63), «Merișor de aur» (pag. 80), «Prin cel cet, prin cel nucet» (pag. 82), și «Leul» (pag. 93). Colindul «Strigă fata din cetate» (pag. 91) este o variantă a bucății «Lunca Argeșului» și prin urmare ar fi trebuit grupat lângă această bucată.

«In cântecele din caietul I, și mai cu seamă în Cântecele de lume dela început, se și simte influența vieții dela mahalà și a lăutarilor țigani, în urma căreia s'au introdus cuvinte și expresii, ca: «hamantul» (pag. 21), «amorezat» (pag. 28), «infanter» (pag. 29), «portofel» (pag. 43), «hamuraș» (pag. 63), «amureaza» (pag. 65), «cofeturi» (pag. 74), «sală» (pag. 75). Până și în colindul «Merișor de aur» am întâlnit neologismul «Iac'*apare*» (1), iar aspirațiunile din cuvintele «harcan» (cântecul haiducesc «Iortoman») și «halai» (din «Onea haiducul») sunt lesne de înțeles în urma influenței lăutarilor.

«Piesele din urmă din Cântecele de lume, începând dela «Nășicuță Radă» (pag. 70), sunt toate dela mahalà și prin urmare n'ar fi avut loc într'o colecție de cântece dela țară.

«Intre celelalte, unele sunt cunoscute din colecțiile anterioare, ca d. e. «Marițico dela munte» (pag. 12), care e la fel cu «Albo, Albo dela munte» din col. Alecsandri, și «Frunzuliță asomie», care e doina ardelenească «Mai în jos de Orăștie» (în colecția de față «Orășie»); altele cuprind 2, 3 și chiar 4 cântece grămădite la un loc, ca d.e. piesele «Bulgăraș de ghiață rece» (pag. 51), «Foicică solz de pește» (pag. 58), «Cuculeț» (pag. 61), și »Foaie verde ș'o laleà (pag. 63); altele se repetă sau în aceeaș formă, sau cu prea puține schimbări, ca d. e. «Foaie verde barlaboi» dela pag. 41, care e aceeaș ca cea dela pag. 15; «Foaie verde de năut» (pag 46), a cărei parte din urmă

(1) Originalul trebue c'a fost· «Iacă, pare».

este la fel cu «Foaie verde de aglică» dela pag. 8; «Foaie verde ș'o laleà» (pag. 55), care are acelaș cuprins cu «Foaie verde de dudău» dela pag. 19, cu singura deosebire că cea dintâi se începe cu versurile din urmă din a doua.

«Cântecele bătrânești sunt variante ale cântecelor cunoscute de mai nainte. «Cântecul Brăilei» îl avem în colecția Teodorescu; «Gheorghelaș» e o variantă slabă a cântecului din aceeaș colecție; iar «Onea baiducul» e povestirea unor cruzimi haiducești, fără nici o poezie. Tustrele prin urmare ar trebuì să lipsească.

«Cântecele de nuntă», «Caloianul», «Paparudele», «Poeziile întrebuințate în jocurile copiilor» încă sunt partea cea mai mare cunoscute din colecțiile mai vechi și ar trebuì să se aleagă din ele numai variantele de oarecare însemnătate.

«Partea cea mai slabă a colecției de față mi se pare modul, cum colectantul a transcris versurile. Dânsul a scris cuvintele auzite, fără ca să țină seamă de ritm și de rimă, încât multe din versurile cuprinse în colecția sa au o formă de tot neregulată. In cântec de multe ori cântărețul poporal, mai cu seamă lăutarul, intercalează interjecții și alte cuvinte, cari i se par mai potrivite situației și dispoziției momentului. Dela colectant însă se cere să aibă bunul simț de a cunoaște aceea ce e improvizat și a redà versului forma sa originală.

«D-l Ștefănescu însă n'a urmat astfel, ci chiar în versurile regulate a scris cuvintele ca în vorbirea obișnuită, fără să țină seamă de ritm. De asemenea interpuncțiunea versurilor încă e de tot defectuoasă.

«In urma celor arătate mai sus părerea subscrisului este, ca sau să se tipărească în colecția «Din vieața poporului român» numai materialul din caietul II și III (colindele și descântecele), care prezentă mai mult interes, sau să i se înapoieze colectantului întreagă colecțiunea, îndrumându-se să o transcrie din nou, cu observarea indicațiilor însemnate cu creion de subscrisul și urmând ortografia «Academiei», iară de altă parte să omită bucățile cunoscute din alte colecțiuni sau cuprinse de mai multe ori în colecția de față.

«Cu prilejul acestei revizii și transcrieri s'ar puteà explicà și cuvintele mai necunoscute, ca: *iauat* (pag. 11), *poplean* (pag. 15), *sârg* («inimă *sârgă*», pag. 25), *„Sabai Săbărencile»“* (pag. 31; poate: *savai*), *făgușel* (pag. 46), *mișchiu* sau *mișehiu* (pag. 117), — toate acestea din caietul I; apoi: «*prujaște* la ea (Colinde, pag. 45), *jinicel* (pag. 77, II), *primiteau* («Cu coadele *primiteau*», pag. 106, II), *postovă* (dto), *căpestere* («In *căpestere* o cerneà», pag. 207, II), *chipereà* («Cu dinții ca niște *chiperèle*, pag. 109, II), *steiu* («în

frunte cu *steiu*, pag. 115, II), *vioreà* (pag. 112, II: «Cu dinții de *viorèle*»), *borza* (pag. 23, III).

«Expresiile triviale să se omită și să se înlocuească cu puncte.»

— Secțiunea aprobă a doua propunere a autorului.

— Se cetește următorul raport al d-lui *A. Bârseanu* despre *Legendele, tradițiile și amintirile istorice*, adunate de C. Rădulescu-Codin.

«Colecțiunea aceasta cuprinde 60 bucăți, dintre cari câtevà cu variante. Legendele, tradițiile și amintirile sunt adunate mai cu seamă din Oltenia și din județul Muscel. Câtevà dintre ele au fost publicate mai întâiu în foile: «Ion Creangă», «Albina», «Ramuri», «Sămănătorul», «Neamul românesc literar» și «Vulturul». Ele cuprind povestiri despre persoane și întâmplări din diferite timpuri, începând dela urzirea lumii și trecând la vremile vechi ale Romanilor, la neamurile cumplite ale Căpcăunilor, Netoților, Jidovilor, Uriașilor și Piticilor, la Negru Vodă, Sf. Nicodim, Vlad Țepeș, Mircea Vodă Ciobanul, luptele cu Turcii, și așà mai departe, până la «Zavera a mare» (luptele între Ruși și Turci), «Zavera a mică» (răscoala lui «Vladomirescu»), Alexandru Ghica, întâmplările din 1848 și Cuza Vodă.

«Povestirile acestea par de origine poporală, arătându-se la fiecare numele povestitorului și locul, de unde a auzit povestirea. Numai la câtevà se observă influența literară. Astfel este bucata «Traian» (pag. 16), în care se vorbește despre Roma, Romani, Daci, și se spune că până de curând Româncelor li se ziceà *„dacioaice"*; mai departe «Negru Vodă» (pag. 60), cu un început cu totul literar, în care se povestește că Negru Vodă din Țara-Făgărașului a trecut peste Munți, ca să scape țara de Tătari, pe cari i-a și învins la târgul dela Sf. Ilie din Câmpulung; apoi partea primă din piesa «Brâncoveanu» (No. 54), despre care se spune la început: «El erà ci-că din neamul unui domn al Sârbilor, care se chemà *Brancovici* și d'aia îi ziceà Brâncoveanu».

«Unele povestiri sunt legende cunoscute, aplicate la persoane istorice. Așà e d. e. bucata «Traian și podul de peste Dunăre», care nu este altcevà decât legenda «Soarele și Luna», aplicată la Traian; și «Brazda lui Traian», unde Traian ucide un balaur înfricoșat, întocmai ca Făt-frumos din poveste; sau apoi Traian înlocuește pe «Iorgovan», cunoscut din legendele din Banat, relative la peștera și la muștele dela Columbaci.

«Povestirile sunt ținute în general în stil poporal. Numai ici, coleà s'a strecurat câte un neologism, care ar fi putut să lipsească.

«Așà d. e. în varianta 2 dela bucata «Brazda lui Traian»: *grota*, în loc de «peștera»; în var. 5 din aceeaș legendă versurile:

Cu coame'mpletite,
De *resbel* gătite ..

apoi, în aceeaş bucată: «*amureaza* lui Iorgovan». In bucata 16 («Piticii»): «lupta *se da*», «*vapor*» In bucata «Negru Vodă» (No. 23): «*stabilit*», care se repetă şi în alte bucăţi. In bucata 25 («Doamna lui Negru Vodă»): *corpul*, în loc de «trupul». In bucata 37 («Marcopriciul»): «*observaseră*»; în bucata 43 («Oltul»), legenda 3, versurile:

Să le facă *buchețele*,
Să le bage'n sân, la piele.

«In bucata 44 («Mircea Vodă Ciobanul») se vorbeşte de «ţapi şi berbeci cu *grade*». In legenda versificată «Marcoş-Paşa şi Crivăţul» (No. 52) întâlnim comparaţia: «Tot ca *tigru* că-mi sbierà». In piesa «Nora lui Brâncoveanu» (No. 56): «*s'a stabilit*». In «Zavera a mică» (No. 57): «*pericolul*». In amintirile din 1848, bucata 4: «Iar d'acolo trimeteà în toată ţara *ordine peste ordine*».

«Cuprinsul povestirilor în general este interesant şi în unele aflăm pasage de toată frumuseţea. Aşà d. e. e următoarea personificare a «gerului», din bucata «Marcoş-Paşa», personificare ce ar face cinste oricărui poet:

Ieşià gerul din fântână
C'un toiag de ghiaţă'n mână,
Opincuţe de zăpadă,
Cu mustăţile de brumă,
Cu barbă albă de chidă
Şi din chică
Rouă-i pică,
N'are frică de nimică....

«Diferitele bucăţi sunt însoţite de note cu explicări topografice, etnografice şi lingvistice. Cu toate acestea sunt încă o mulţime de cuvinte, cari ar trebui explicate, ca cetitorul să înţeleagă pe deplin cele povestite. Astfel sunt cuvintele: *ţoghie*, *surlă* («Se făcuseră pe deal nişte *surle*, în care locuiau câţivà scăpaţi de robie», pag. 46), *terpel*, *moacă*, *păujesc*, *scofelesc*, *rădăduesc*, *nămetenie*, *izinit*, *agedà-agedà*, *pieişte* (pieire), *postomol* («ducâdu-se *postomol*», bucata 21), *părădău*, *rèdie*, *dănac*, *iustuca*, *vipia*, *„a luà ochi de fiară"* (expresie folosită de repeţite ori), *baiarac*, *blodogoresc*, *satarà*, *cioclaş*, *alicesc* (oblicesc), *lăpuş* (bucata «Copil-Roman»: «*lăpuşi* a'nflorit»), *zabadoaică* (bucata «Turcii şi Muscalii»: «bag în *zabadoaice*»), *misdresce*, *varvarichi* (aceeaş bucată: «mustăţi în *varvarichi*»), *stogoşat* («căciuli *stogoşate*», aceeaş bucată), *chidă*, *aininele* (probabil «arinul» sau «aninul»; bucata «Zavera a mică»), *imurluc* («*imurluc* de aur», ibidem; probabil «irmilic»).

«Explicarea acestor cuvinte s'ar puteà face sau în note sub text sau într'un mic glosar la finele lucrării.

«Fiind colecţiunea: «Legende, tradiţii şi amintiri istorice» de interes pentru cunoaşterea trecutului nostru, mai cu seamă în vederea materialu-

lui restrâns de asemenea natură, ce ne stă până acum la dispoziţie (colecţiile S. Fl. Marian, I. Pop Reteganul şi T. Bogdan), propun să se tipărească din partea Academiei în publicaţia: *Din vieaţa poporului român.*

«Autorul să fie rugat a înlocuì, pe cât se poate, neologismele cu cuvinte poporale, iar cuvintele şi expresiunile necunoscute sau mai neobişnuite a le explicà, întru cât le poate aflà înţelesul adevărat, în chipul arătat mai sus».

— Secţiunea aprobă concluziunea raportului.

Secţiunea îşi constitue biuroul pentru anul 1910—11, alegând cu unanimitate Preşedinte pe d-l *I. Caragiani* şi Vicepreşedinte pe d-l *N. Gane.*

SECŢIUNEA ISTORICĂ.

ŞEDINŢA DELA 11 MAIU 1910

Părintele *V. Mangra*, nevenind la sesiunea Academiei ca să-şi susţină rapoartele asupra cărţilor prezentate la premiul divizibil Adamachi, iar rapoartele trimise prin postă fiind foarte sumare, Secţiunea însărcinează pe d-l *At. Marienescu* să raporteze asupra cărţii d-lui I. Lupaş despre *Andreiu Şaguna* şi pe d-l Erbiceanu să raporteze despre: *Mijloacele şi căile prin cari preotul ar puteà mai bine să-şi îndeplinească datoriile*, de Preotul N. Bârzeanu.

ŞEDINŢA DELA 15 MAIU 1910.

După ce s'au ascultat mai multe rapoarte ale membrilor, privitoare la premiul Secţiunii istorice Adamachi, s'a procedat la alegerea de membri activi pentru cele două locuri devenite vacante prin încetarea din vieaţă a reposaţilor colegi Grigorie Tocilescu şi a Canonicului Augustin Bunea.

Având în vedere că unul din membrii decedaţi este din ţară, iar altul din Transilvania, Secţiunea a hotărît ca şi un membru ales să fie tot de peste hotare, păzindu-se prescripţiile legii fundamentale a Academiei.

Secţiunea, condusă de acest principiu, a procedat imediat la alegere.

După consfătuirea şi înţelegerea dintre membri, s'a convenit a se alege ca membru activ al Academiei cel mai apreţiat istoric, d-l N. Iorga, vechiu membru corespondent al ei; iar d l *A. D. Xenopol* şi-a luat îndatorirea de a expune calităţile candidatului, arătându-i meritele sale prin numărul mare de scrieri importante, publicate de candidat până acum. Procedându-se în urmă la vot prin bile, fiind prezenţi şapte membri, scrutinul a arătat că d-sa a întrunit unanimitatea voturilor.

Timpul fiind înaintat, s'a amânat alegerea celoralalţi membri pentru Marţi, 18 Maiu.

ŞEDINŢA DELA 18 MAIU 1910.

După discuţia urmată asupra candidaţilor de membri corespodenţi, fiind şase membri din Secţiune prezenţi, s'a procedat la votare prin bile.

D-l *Onciul* a propus pe d-l Ştefan Longinescu, profesor universitar în Bucureşti, iar scrutinul a arătat că a întrunit 5 bile pentru şi una contra.

După aceasta s'a urmat cu votarea altui membru corespondent, d-l *A. D. Xenopol* propunând pe d-l Ioan Ursu, profesor suplinitor la Universitatea din Iaşi, care a întrunit 5 bile pentru şi una contra.

— Secţiunea a decis a recomandà pe aceşti doi candidaţi ca membri corespondenţi în Secţiunea istorică.

ŞEDINŢA DELA 21 MAIU 1910.

Secţiunea s'a ocupat de completarea locurilor vacante de membri activi şi corespondenţi.

După discuţia şi înţelegerea membrilor, în număr de şase, s'a procedat la votarea unui membru activ, în locul Canonicului Augustin Bunea. D-l *I. Kalinderu* a propus ca membru ordinar pe d-l Teodor V. Stefanelli, care a întrunit 5 voturi pentru şi 1 contra.

După aceea s'a procedat la alegerea unui membru corespondent şi tot d-l I. Kalinderu a propus pe d-l Alexandru Lăpědatu, care a întrunit iarăş 5 bile pentru şi 1 contra.

Astfel s'au completat toate locurile de membri ordinari şi corespondenţi din Secţiunea istorică.

— Secţiunea dar recomandă plenului aceste persoane spre a fi alese şi prin votul plenului Academiei.

ŞEDINŢA DELA 26 MAIU 1910.

Secţiunea a hotărît, la propunerea d-lui *D. Onciul,* pentru premiul Carp de 7.000 lei, din 1915 subiectul: *Istoria culturii româneşti dela 1821 până în zilele noastre.* (Se va arătà desvoltarea culturii intelectuale în toate manifestările ei mai însemnate).

S'a procedat apoi la alegerea biuroului Secţiunii pe anul 1910—11.

D-l *I. Kalinderu*, actualul Preşedinte, deşi aveà numai doi ani dela alegere, şi după uzul consacrat în Academie puteà să mai rămână încă un an, a declinat această onoare, pentru cuvântul că d-sa profesează principiul, că pre-

şedinţa Secţiunii este o chestiune de onoare, la care voeşte ca toţi colegii săi să participe, pentrucă între membri este o egalitate absolută de drepturi şi datorii.

In urma acestora, Secţiunea a procedat la alegerea Preşedintelui şi a Vicepreşedintelui ei şi s'a ales cu unanimitate de voturi prin bile *A D. Xenopol* ca Preşedinte şi d-l *D. Onciul* ca Vicepreşedinte.

S'au ales Comisiunile pentru cele trei premii din 1911, şi anume: Pentru premiul Alexandru Ioan Cuza de 20.000 lei, despre *Istoria Românilor dela Aurelian până la fundarea Principatelor*, d-nii *D. A. Sturdza*, *A. D. Xenopol* şi *I. Bogdan*; pentru premiul Adamachi de 5.000 lei, despre *Desvoltarea boieriilor în Principatele Române*, d-nii *I. Bogdan*, *D. Onciul* şi *A. D. Xenopol*; şi în fine la premiul Neuschotz de 2,000 lei, despre *Modificarea traiului şi moravurilor noastre în secolul XIX*, d-nii *A. D. Xenopol*, *I. Kalinderu* şi *C. Erbiceanu*

Secţiunea istorică, după ce s'a ocupat în mai multe şedinţe cu ascultarea rapoartelor despre cărţile prezentate la premiul divizibil de 5.000 lei Adamachi, la care premiu s'au prezentat 18 scrieri, din numărul acesta a judecat că merită a fi premiate cele cinci scrieri de mai jos cu următoarele sume:

1)	Vasile Pârvan, *Marcus Aurelius Verus Caesar şi L. Aurelius Commodus* cu	Lei 1.800
2)	Ioan Lupaş, *Mitropolitul Andreiu Şaguna* cu .	» 1 000
3)	N. Popovici-Lupa, *Agricultura* cu	» 1.000
4)	Căpitan C. Păun, *Misiunea marinei noastre* cu .	» 700
5)	L. Colescu, *Progresele economice ale României sub domnia M. S. R. Carol I* cu	» 500

Economul I. Antonovici *şi* **Gr. Creţu**, *Tipografiile, xilografiile, librăriile şi legătoriile de cărţi din Bârlad, cu o privire asupra tipografiilor din România dela 1801 până astăzi.* Bucureşti 1909 — Raport de **C. Erbiceanu.**

Lucrarea ce mi s'a dat de către Secţiunea istorică spre cercetare poartă titlul: «Tipografiile, xilografiile, librăriile şi legătoriile de cărţi din Bârlad, de Economul I. Antonovici şi Grigorie Creţu, profesori, cu prefaţă şi note de acest din urmă, cu privire asupra tipografiilor din România, dela 1801 până astăzi. In prefaţă sunt şi 7 ilustraţii. După titlu este pusă o ilustraţie ce reprezentă pe toţi tipografii, librarii şi legătorii de cărţi din Bârlad. Cartea este în 4°, cuprinzând 123 de pagine, din cari 40 importanta prefaţă, scrisă de d-l Gr. Creţu, fost profesor, acum pensionar. Această prefaţă este

de o însemnătate foarte mare, expunându-ne tipografiile din România. Toată această prefaţă este un rezumat precis al desvoltării tipografiilor în România, ce au contribuit şi contribuesc la învăţătura şi la luminarea neamului nostru spre cărturărie şi a aprins gustul Românilor spre cetire de cărţi în limba naţională, din care cauză a crescut progresul de astăzi mai ales în ziaristică. Lucrarea aceasta e făcută cu multă îngrijire şi osteneală de neîntrecutul scrutator, care expune cu exactitate faptele şi datele. D-sa este cunoscut şi din alte lucrări de ale sale, ce-i fac onoare. Prefaţa d-lui Gr. Creţu enumără că în Bucureşti au fost dela 1801 până acum 43 de tipografii, dintre cari în prezent funcţionează 13, adică în 1906, data la care se termină lucrarea sa. In special ne arată că la Buzău au fost 4, astăzi 5; la Râmnicul Vâlcei 3, număr care există şi acum; la Mânăstirea Neamţului 1, dela 1807—1883; la Craiova 7, acum 8; la Brăila 9, majoritatea cu firme evreeşti; la Galaţi 17, astăzi 9; la Focşáni 4, şi acum tot 4; la Bârlad 2; la Botoşani 2; la Ploeşti 4, acum 7; la Bacău 3, acum 5; la Turnu Severin 2, acum 3; la Bârlad 7, acum 3; şi încă un număr de 12 tipografii. Autorul prefeţei mai arată în notele sale fântânele ce a consultat, apoi numirea tipografiei, a proprietarului, când s'a înfiinţat şi când a încetat, ce peripeţii a suferit o tipografie în decursul funcţionării sale. Aicia se termină prefaţa d-lui Gr. Creţu.

De aicia, dela pag. 41 până la sfârşit este lucrarea Economului I. Antonovici, pentrucă după cum se spune în prefaţa cărţii, scrierea e lucrată de amândoi. Părintele Antonovici ne istoriseşte şi greutăţile ce a întâmpinat la adunarea şi prelucrarea materialului exprimându-se: «Chestiunea este foarte importantă, fiindcă atari instituţiuni ne arată îndemnul spre lumină şi nivelul culturii într'o localitate, sat, oraş sau ţară. In scopul acesta m'am adresat patronilor respectivi, cari mi-au dat numai oarecari informaţiuni, pentrucă dânşii, cum sunt mai ales tipografii, neprevăzând că într'o zi vor fi întrebaţi de cinevà, nu şi-au păstrat în regulă din tipărituri. De aceea am fost silit să mai culeg informaţiuni şi dela alţi orăşeni, făcând deci numai ce am putut». Acest al doilea autor se restrânge numai la desvoltarea tipografiilor în oraşul Bârlad. Aşà Sf. Sa ne spune că dela 1869 şi până acum au èxistat 8 tipografii: I. Tipografia Societăţii Unirea, înfiinţată pe acţiuni şi din care au ieşit 28 de cărţi şi alte publicaţiuni, etc. II. Tipografia Gh. Catzafani, din care au ieşit 219 imprimate diferite şi alte publicaţiuni III. Tipografia Română, în care s'au imprimat numai 5 cărţi şi câtevà ziare locale. IV. Ti-

pografia I. V. Munteanu, din care au apărut 38 de cărţi şi broşuri, plus 11 ziare locale. V. Tipografia Progresul, din care au apărut 5 cărţi şi 3 publicaţiuni periodice. VI. Tipografia Modernă Gutenberg, fără mare activitate literară. VII. Tipografia Comercială, din care tipografie au apărut 25 cărţi şi diferite ziare. VIII. Tipografia lui Lupaşcu, din care au ieşit 12 cărţi şi broşuri, apoi 5 ziare şi reviste. Acestea sunt tipografiile Bârladului, pentru cari autorul s'a ostenit adunând materialul variat, publicând titlurile cărţilor şi dând ştiinţe precise în note, ca şi d-l Creţu, despre mersul şi greutăţile întâmpinate în activitatea lor. După tipografii, autorul trece la xilografii. Cel mai însemnat xilograf este un M. Sterea, dela care au rămas urme însemnate. Sunt 3 xilografi mai de seamă. După descrierea lor trece apoi la librării şi ne descrie 4 din ele şi în fine la legătorii de cărţi, cu cari-şi termină lucrarea sa specială asupra tipografiilor Bârladului. Acesta este în rezumat cuprinsul scrierii despre tipografii, xilografii, etc. Stilul cărţii este plăcut, corect şi atrăgător la cetire. Meritul special al lucrării este că ea devine indispensabilă pentru orice persoană ce voeşte a cunoaşte pozitiv care e desvoltarea intelectuală locală la o parte de Români în secolul trecut, şi în ce părţi anume au înflorit mai cu seamă mijloacele de a se puteà imprimà scrierile şi revistele de tot felul din ţară, cum şi ziaristica. Cu chipul acesta cartea devine un fel de *vademecum* pentru un literat, având la îndemână cunoştinţa exactă a tipografiilor ţerii. Este dar o lucrare de valoare. Cunoscându-se apoi şi autorii lucrării, cari se bucură de reputaţia de muncitori serioşi şi harnici, pentru valoarea scrierii şi pentru aceste cuvinte sunt de părere a li se răsplătì munca cu o sumă ce veţi binevoì a le acordà din premiul pentru care concurează, mai ales că el este divizibil. Aceasta ar fi o încurajare dată autorilor cunoscuţi Academiei şi din alte scrieri ale lor.

Gh. Aslan, *Din problemele vieţii*, Bucureşti 1910. Broşură în 16 mic, de 128 pag. — *Raport de* **A. D. Xenopol.**

Broşura cuprinde mai multe articole de revistă, cari conţin dări de seamă şi critici ale lucrărilor altora, precum: *Vieaţa* după *Maxim Gorki*, *Natura şi Vieaţa* după *Guyau*, *Tristeţea contimporană* după *Fierens-Geraert* (La tristesse contemporaine), *Conştiinţa modernă* după *Gabriel Seailles* (Les affirmations de la conscience moderne), *Morala* după Guyau, *Patologia socială* după Rădulescu-Mo-

tru (Cultura română şi Politicianismul) şi o ultimă dare de seamă asupra lui după C. A. Popescu (Adevăr şi Cinste). Culegerile acestor articole, neconţinând decât reflexul unor idei străine, nu credem să poată merită premiul.

G. Aslan, *Educaţiunea prin sine însuş*. Focşani 1907. Broşură de 15 pag. — *Raport de* **A. D. Xenopol.**

Educaţia prin sine însuş este o conferinţă ţinută la Ateneu, în care d-l Aslan rezumă cursul liber al aceleiaş materii, ţinut la Universitatea din Bucureşti. Conferinţa d-sale e foarte bună, şi ideile apărate în ea folositoare, deşi nu reproduc decât principii cunoscute; însă pentru o conferinţă de o oră, care în scris nu cuprinde nici o coală de tipar, şi care poate fi pregătită în 2—3 ore, nu se poate încuviinţà un premiu academic.

Th. G. Aslan, *Politica agrară a României*. Bucureşti 1909. — *Raport de* **I. Bogdan.**

Volumul de 250 de pagine al d-lui Aslan se ocupă cu «chestiunea agrară în ţerile române, în Moldova şi în Ţara-Românească, din cele mai vechi timpuri până în zilele noastre», adică până la ultima legislaţiune a guvernului actual. E împărţit în cinci capitole: întâiul, intitulat cam nepotrivit «Politica agrară a Principatelor până la Regulamentul Organic»—ce politică agrară puteà să existe în secolul XIV sau XV?—; al doilea, politica agrară dela Regulamentul Organic până la aşezămintele lui Barbu Ştirbei şi Grigorie Ghica (1831—1851); al treilea, politica agrară dela Barbu Ştirbei şi Grigorie Ghica până la legea rurală din 1864; al patrulea, politica agrară dela 1864—1907/1908; şi al cincilea, legile agrare din 1907/1908.

E de prisos să fac analiza fiecărui capitol. Materia cuprinsă în ele este cunoscută din publicaţiunile mai mari şi mai bine scrise ale d-lor Radu Rosetti, Gheorghe Panu şi alţii, şi din Actele şi Legiuirile privitoare la chestia ţărănească, tipărite sub îngrijirea d-lor D. Sturdza-Scheianu şi R. Rosetti. D-l Th. Aslan nu aduce nimic nou ca material. Dar d-sa nu aduce nimic nou nici ca interpretare. Intenţia d-sale pare să fi fost numai aceasta: Să scrie o carte, care să se citească cevà mai uşor şi mai iute decât cele două volume ale d-lui Rosetti, să fie cevà mai populară. De aceea toate chestiunile sunt expuse la d-sa mai pe scurt, dar mai puţin interesant decât la d-l Rosetti. De aceea lectura cărţii sale

nu lasă nicí o impresie, saų lasă una cu totul ștearsă. Toate lucrurile sunt puse pe acelaș plan; nu se distinge ce e important, de ce e secundar. Dacă se analizează un urbariu, o constituție, d. p. Regulamentul Organic, o lege, d. p. cele dela 1868 încoace, nu se arată mai niciodată efectele lor și nu se arată mai ales efectele rele ale unor legi. Și apoi, legile votate de guvernele liberale sunt toate lăudate, pe când asupra legilor votate de guvernele conservatoare se trece cu ușurință. Se înțelege că legile dela 1907/1908 sunt toate ideale.

Broșura d-lui Aslan nu conține nici o vedere originală; nu dovedește nici un talent deosebit de expunere sau de observație; aș puteà zice că nu este nici măcar instructivă. Cine vrea să găsească deslușiri asupra chestiunilor tratate într'însa, trebue să caute în alte cărți.

Astfel volumul d-lui Aslan, neavând nici un merit deosebit, nu pot propune să fie premiat nici măcar cu o parte din premiul Adamachi de 5.000 lei. Cu atât mai mult, cu cât d-sa a fost premiat încă de două ori de Academia Română, odată pentru o carte asupra finanțelor României dela Regulamentul Organic până astăzi (1905) și a doua oară pentru un «Studiu asupra monopolurilor în România» (1906). Ca să fie premiat a treia oară de aceeaș Academie, ar trebuì să prezente o lucrare cu mult superioară compilațiunii ce se ascunde sub titlul «Politica agrară a României».

Preotul Nicolae Bârzeanu, *Mijloacele și căile prin care preotul ar puteà mai bine să-și îndeplinească datoriile și să se bucure de drepturile sale.* Craiova 1908. — *Raport de* **C. Erbiceanu.**

Broșura intitulată: Teză pentru conferința generală pastorală a preoților din amifiteatrul din Craiova, de preotul Nicolae Bârzeanu și propusă Academiei spre premiere, este o lucrare dată de autoritatea bisericească. Cărticica cuprinde în rezumat cum trebue să fie preotul și este scrisă în o limbă curată și ușoară; cuprinde 57 de pagine. N'are nici o valoare științifică spre a puteà fi admisă la premiu, de nu poate că cere mărirea salariilor preoților. Pentru aceea nu o pot recomandà la premiu.

Ștefan Chicoș, *Monografia stării meseriilor în Pitești.* Pitești 1909. — *Raport de* **A. D. Xenopol.**

Rar ni s'a întâmplat să întâlnim o cercetare economică așà de îngrijit alcătuită și adânc studiată ca această monografie. Autorul

arată cum nu a cruțat nici o osteneală întru a ei alcătuire; și nu a recurs la modul lesnicios de informații prin chestionar, care este cu totul nesigur, ci a procedat prin cercetări directe, cari se loviau afară de marea muncă întrebuințată pentru a fi realizată și de multe alte stavili, precum indiscreția cercetărilor, când eră vorba de a fixà bugetul lucrătorului și nevoia de a cumpănì bine răspunsurile lui, împinse fără de voie a urcà cheltuelile și a coborî veniturile.

Ostenelile d-lui Chicoș însă au fost bine răsplătite, căci ne-a dat o prea interesantă monografie a meseriilor din Pitești, care are însă valoare mai intinsă decât aceea referitoare la orașul din care știrile au fost culese și conține îndrumări asupra stării meseriilor îndeobște în România, deoarece condițiile de producere și de câștig, fiind aceleași aproape pretutindeni, rezultatele unor cercetări de această natură nu se prea pot deosebì dela localitate la localitate.

D-l Chicoș începe, după un scurt istoric, cercetarea poporației meseriașilor după naționalități și constată, după o tabelă alcătuită cu o muncă stăruitoare, faptul destul de îmbucurător că chiar la meseriile unde patronii sunt în prezent străini și Evrei, pentru calfe și ucenici proporția străinilor e mult mai mică și elementul românesc e de cele mai multeori predomnitor printre cei cari vor fi patronii de mâine (p. 13). Numărul și starea atelierelor face obiectul unui studiu foarte amănunțit, însoțit de două tablouri sinoptice cari îl rezumă. D-sa constată că unele ateliere, ca bunăoară fierarii, nu posedă nici o calfă: ci numai ucenici în contra prescrierilor legii meseriilor, din cauză că ucenicii sunt mai ieftini decât calfele (p. 19). Mașini se întrebuințează puține și mai puțin încă motoarele. Materialul prim și-l procură din deosebite părți, și un tablou amănunțit ne arată de unde și-l procură deosebitele meserii studiate de d-l Chicoș, în număr de 57 de specii, și anume dacă cu bani sau pe credit, din localitate, din țară sau din străinătate, și anume direct sau prin intermediari.

Starea sanitară a atelierelor e îngrozitoare, așà că destăinuirile autorului pot să ne puie pe gânduri asupra modului cum legile se execută în țara noastră, căci dacă e vorba ca legile să se scrie numai pe hârtie, atunci mai bine nu am tot sporì grosimea volumelor ce le conțin. Tot așà și numărul orelor cari, în unele ateliere, întrece chiar 15 ore!!

Interesante sunt observațiile autorului asupra schimbării caracterului relațiilor dintre patroni și lucrători: mai înainte relații patriarhale pe bază morală,— acum însă vedem numai exploatarea și câștigul,

In locul respectului de altădată, o ură și o înverșunare în contra patronului. Cu atât mai rele sunt relațiile între patroni și ucenici, cari sunt puși la slujbe de rând: cărat apă, tăiat lemne, îngrijitul copiilor, și toate acestea fiindcă legea meseriilor nu se aplică.

Trecând autorul la desfacerea produselor intră în un studiu foarte amănunțit, rezumat în mai multe tabele asupra concurenței ce fac meseriașilor orășeni cei dela țară, produsele fabricilor din străinătate și a celor din București, apoi pagubele pricinuite prin intermediari la desfaceri; stabilește apoi cu mari greutăți, însă într'un chip foarte ager și precis, bugetul meseriașului; arată apoi deosebirea de plată în defavoarea muncii femeilor, cari ca meseriașe câștigă pentru o muncă mult mai grea, mai puțin decât servitoarele.

Interesant este capitolul *Traiul meseriașului*, care studiază locuința, care mai ales la maestri și la lucrători este adeseori din cele mai rele; apoi igiena, arătând cum mai ales atelierele cele strâmte, umede, prost încălzite iarna, înghesuite și înăbușitoare vara, prilejesc o mulțime de boale lucrătorilor, aceasta în disprețul legii meseriilor, ale cărei prescrieri nicăiri nu sunt aplicate. Un tablou de consultațiile medicale vine să sprijine arătările d lui Chicoș. In capitolul: *Starea morală*, constată cultura cea slabă a meseriașilor și în Pitești, ca și în toată România. Ca totdeauna și aci în tablou statistic se lămurește starea de cultură a meseriașilor din Pitești și constatarea din acest tablou e că cei mai mulți din meseriași posedă numai 2 clase primare și după ei vin analfabeții, iar cu mai mult de 4 clase primare, din 176 de meserii, sunt numai 48, iar absolvenți ai școalei de meserii numai 4!

Cum am spus-o, lucrarea d-lui Chicoș este de o mare sârguință; acele 107 pagine sunt sprijinite de o muncă însemnată, depusă în culegerea prețioaselor date. Ea are o valoare mult mai mare decât aceea a unei monografii locale, deoarece ea reproduce în mic starea obștească a meseriașilor din România.

De aceea suntem de părere că i se cuvine, dacă nu întreg premiul, desigur însă cel puțin jumătate din el.

L. Colescu, *Progresele economice ale României îndeplinite sub Domnia Maiestății Sale Regelui Carol I.* București 1907, 1 volum in IV-o, 109 pag. și 2 tablouri figurative; textul în românește și în franțuzește. — *Raport de* **D. Onciul.**

Lucrarea prezentă a fost făcută cu ocazia jubileului de 40 de ani de domnie a M. S. Regelui, după statistici publicate și după date culese de autor de prin dosare și registre oficiale.

Ea cuprinde următoarele capitole: Starea economică a României la 1866; Progresele îndeplinite dela 1866—1905; Regatul României din punctul de vedere economic în anul 1906. In capitolul din urmă (pag. 47—109) se tratează mai pe larg despre starea economică a ţerii din toate punctele de vedere. Tablourile figurative ce însoţesc lucrarea înfăţişează intuitiv, în mod foarte nemerit, progresele economice în cei 40 ani. E o lucrare amănunţită, întemeiată pe date oficiale, care se înfăţişează într'o limbă literară corectă şi într'o formă îngrijită, şi care lasă impresia unei cercetări conştiinţioase ce inspiră încredere. Meritul ei pentru istoria desvoltării noastre economice contemporane e netăgăduit.

Cred că această lucrare de valoare merită să fie luată în considerare la împărţirea premiului Adamachi.

Gh. C. Dragu, *Cestiunea ţărănească în România şi noile legi agrare.* Bucureşti 1908, o broşură de 65 pagine. — *Raport de* **A. D. Xenopol.**

Mult desbătuta în timpii din urmă chestiune ţărănească este reluată de d-l Dragu. Tot materialul este împrumutat din Radu Rosetti (Pământul, sătenii şi stăpânii), pe datele căruia d-l Dragu îşi ţese gândurile, reproducând numai păreri întâlnite până acum de sute de ori prin ziare şi broşuri, şi încheind lucrarea d-sale cu apologia legilor făcute mai acum în urmă pentru limpezirea acestei grave întrebări. Noi suntem în principiu în contra premierii unor broşuri uşurele, produsul unei munci de acelaş calibru, în materie istorică sau sociologică. Inţelegem să fie compensată cantitatea prin calitate într'o lucrare literară sau descoperire ştiinţifică, nu însă într'o cercetare privitoare la mult complicatele fapte sociale, cari cer prin ele însăşi studii mai întinse şi bine documentate; de aceea suntem în contra premierii acestei broşuri.

Gh. C. Dragu, *Instrucţiunea civică, Drept uzual şi Economie politică.* Manual pentru clasa IV-a gimnazială. Bucureşti 1906. — *Raport de* **A. D. Xenopol.**

Acest manual didactic este îndestul de bun. Infăţişează totuş neajunsuri şi greşeli, cari dovedesc că autorul nu este pe deplin stăpân pe materiile ce tratează: Dreptul şi Economia politică. Aşà bunăoară d-sa pune în partea relativă la Drept un paragraf despre *datoriile către sine*, care este o materie ce aparţine Moralei, şi nu este prevăzută de nici o lege. In capitolul *datorii către Stat*, în care se

tratează destul de pe larg despre datoriile şcolare, militare şi financiare, nu se spune nimic despre alte datorii mult mai grave, puse sub sancţiunea legilor penale, precum bunăoară aceea de a nu complotà în contra Statului, de a nu luà armele în contra propriei tale ţări, etc.

In paragraful despre *„Succesiuni"* se spune că mama moşteneşte o parte cât unul din copii în uzufruct; dar pe urmă se adaoge: «Nuda proprietate trece, la moartea mamei, copiilor» — eroare mare, căci nuda proprietate a aparţinut totdeauna copiilor, mama neavând decât uzufructul porţiunii virile şi la moartea mamei uzufructul se consolidează în persoana copiilor; dar ei nu au nevoia de a dobândì nuda proprietate pe care au avut-o şi cât timp a trăit mama (pag. 65). In partea privitoare la *Economia politică* se dă ca exemplu de *Monedă-hârtie* din eroare şi *Fiorinii* austriaci, cari azi nu mai au curs forţat, ci sunt garantaţi prin depozite metalice. Apoi modul de expunere al autorului în chestiunile destul de complicate ale Băncilor, ale Creditului, nu prea este la îndămâna copiilor, de exemplu când se spune că Creditele funciare dau împrumutaţilor scrisuri urbane şi rurale *cotate la Bursă, negoţiabile pe piaţă* şi *amortizabile* în un număr de ani (pag. 120).

In afară de aceste observaţii, cari ar înlăturà premiul cerut, mai observăm că manualul de şcoală al d-lui Dragu ar fi trebuit prezentat la premiul *Asociaţiunii Craiovene.*

Toma Dragomirescu, *Istoricul băncilor din România şi al tuturor instituţiunilor de credit şi societăţi de asigurare.* Bucureşti 1908. — *Despre Funcţionarii comerciali şi industriali, cu o privire asupra agriculturii, industriei şi comerţului în trecut şi în prezinte.* Bucureşti 1909. — *Raport de* **M. C. Sutzu.**

Am cetit cu atenţiune cele două publicaţiuni ale d-lui Toma Dragomirescu, propuse pentru premiul Adamachi.

1. *Istoria Băncilor din România* este o operă de statistică, interesantă pentru toate persoanele, cari au trebuinţă de a cunoaşte amănuntele privitoare la stabilimentele noastre de credite, şi de aceea cred că se desface cu înlesnire, fiind o publicaţiune de utilitate zilnică; nu cred însă ca acest merit incontestabil să fie suficient ca să-i putem acordà un premiu.

2. Publicaţiunea a doua — *Despre funcţionarii comerciali şi industriali* prezentă alt caracter şi pe alocuri s'ar crede că autorul ar fi avut de gând să scrie un studiu istoric despre comer-

țul țerilor noastre din vechime și până în prezent, însă s'a mărginit până acum la considerațiuni generale cu câtevà citațiuni fără desvoltare suficientă. Deși deci interesant acest studiu, nu întrunește condițiuni de muncă și de critică suficiente spre a fi premiat.

Dumitru Z. Furnică, *Din istoria comerțului la Români, mai ales băcănia. Publicațiune de documente inedite, 1593 — 1855.* București 1908. — *Raport de* **I. Bogdan.**

Această voluminoasă scriere — XXXIX, și 558 pp. în 8⁰ — este, precum ne spune subtitlul ei, o «publicațiune de documente inedite» dintre anii 1593 — 1855, având 17 portrete, 6 tablouri și 20 de fotografii facsimile de documente și subscrieri». Afară de documente, cartea are și o introducere cu câtevà considerațiuni generale asupra comerțului la Români și asupra breslelor de negustori.

Autorul cărții, un comerciant de frunte din Capitală — fiindcă e membru al Camerei de comerț și industrie, și consilier comercial onorific — merită toată lauda pentru întreprinderea sa. D-sa a știut să se servească de un om priceput, care i-a copiat exact o sumă de documente din secolul XVIII și XIX din Arhivele Statului și din Biblioteca Academiei Române, cărora d-sa le-a adaos niște regeste amănunțite și un indice general foarte amănunțit. Premiul Adamachi de 5.000 lei nu s'a dat însă niciodată pentru colecțiuni de documente, oricât de bine ar fi fost alcătuite; acest gen de publicațiuni, cum s'a relevat și în discuțiunile noastre din anul trecut, nu intră în prevederile testamentului Adamachi. Numai pentru introducerea, care nu prea este metodică, și pentru dedicația prefață către Camera de comerț și industrie, e greu să fie premiat autorul. Despre această dedicație trebue să notez că e scrisă într'un stil prea poetic pentru o carte cu cuprins atât de prozaic, cum e comerțul în general și cel de băcănie în deosebi.

«Ca albina sârguitoare care culege din flori sucul dulce al mierei, am adunat, din documentele ce mi-am putut procurà, din amintiri și din spusele celor cari au apucat să cunoască vremurile trecutului recent al vieții noastre comerciale, numele și o parte din faptele celor cari au pus temelia comerțului român. Sunt scumpe numele lor și interesantă e lupta lor de creatori. Oștean al armatei care exercită comerțul, . . . sunt pătruns de respect pentru cei cari au făcut începutul greu și cu simpatie și admirațiune mă gândesc la lupta lor chibzuită și energică de întemeietori».

Se vede cât de colo că autorul nostru are o educație literară, care îl apropie de acei vechi negustori ai noștri, de prin sec. XVII—XIX, cari nu se mulțumiau numai să-și umple tejghelele de galbeni, ci găsiau, în zilele de odihnă, destulă vreme ca să cetească literatura religioasă și profană a timpului, ca să adune manuscrise prețioase, să formeze biblioteci întregi, și să se încerce chiar în producțiuni literare, ca și autorul cărții de care ne ocupăm. Erà o clasă socială mai interesantă și mai românească decât cei de astăzi, și merită să fie studiată, mai ales de urmașii lor. Cartea d-lui Furnică, deși conține prea puțin studiu personal, ar puteà fi premiată de Academia Română cu o mică parte din premiul Adamachi, dacă n'ar fi alte cărți mai de valoare, cari să se impue atențiunii noastre.

Căpitan M. Ionescu-Dobrogeanu, *Două probleme de geografie.* I. *Formarea deltei Dunărei.* II. *Considerațiuni militare asupra Dobrogei.* București 1910. — *Raport de* **D. Onciul.**

Broșura conține o conferință ținută la Societatea geografică română despre «Formarea deltei Dunărei» (25 pag.) și un articol: «Considerațiuni militare asupra Dobrogei» (26 pag.).

Fără a discutà valoarea acestor două lucrări, cu totul deosebite una de alta, cred că ele sunt prea mici spre a puteà fi luate în considerare pentru un premiu.

Mai observ că, în prima lucrare, autorul citează autori greci și romani, uneori după traducțiuni, alteori după edițiuni. Geografia lui Ptolemeu este citată greșit: «*Potolomai Geografia,* ed. C. F. A. Nobbe, Lipsiae 1843». (Corect: *Ptolemaei Geographia,* ed. C. F. A. Nobbe, Lipsiae 1845).

Dr. Ioan Lupaș, *Mitropolitul Andreiu Baron de Șaguna.* Monografie istorică. Sibiiu 1909. — *Raport de* **Vasile Mangra.**

Lucrarea asupra căreia am onoare a vă raportà este una din cele mai de valoare scrieri românești apărute în timpul din urmă.

Mitropolitul Andreiu Șaguna este manifestația vieții sufletești a poporului român din Ungaria și Transilvania mai bine de un pătrar de veac.

Merituosul autor Dr. Ioan Lupaș a adunat la un loc cu mare pricepere și a prelucrat cu dibăcie artistică materialul bogat privitor la vieața acestui bărbat fenomenal, arătând în mod plastic, cum un

om prin inteligența superioară, prin tăria caracterului și prin finețea lui diplomatică a făptuit regenerarea și înălțarea unui popor.

Ceeace posedă azi cei un milion opt sute mii de Români ortodoxi din Ungaria și Transilvania ca instituții de cultură națională: biserică și școală, sunt creațiunile lui Șaguna, nu că înainte de dânsul ei n'ar fi avut biserică și școală, ci că prin el s'a înnoit biserica și s'a înălțat școala, dându-le o organizație modernă cu caracter pronunțat național. Autocefalia și constituția actuală a bisericii ortodoxe române de peste munți sunt excluziv opera marelui Șaguna, care prin poziția și influența covârșitoare, ce și le câștigase, erà cu adevărat reprezentantul diplomatic al poporului român la Curtea împărătească. Lui se datorește recunoașterea Asociațiunii Transilvane pentru literatura și cultura poporului român ca persoană juridică în Stat. Organizator genial, scriitor bisericesc fecund, diplomat abil sunt trăsăturile distinctive ale Mitopolitului Andreiu Șaguna, tipul adevăraților păstori sufletești, chemați a conduce destinele unui popor.

Cartea d-lui Ioan Lupaș, care ne prezentă icoana acestui mare arhiereu român, are darul de a fi scrisă într'o românească curată și atrăgătoare. Sunt de părere a i se da premiul cerut.

Raport de **At. M. Marienescu**, despre aceeaș scriere.

Autorul a scris despre bărbatul cel mai mare al poporului român din Ardeal, așà în privința vieții bisericești și religionare, precum și în privința vieții naționale a poporului român.

Șaguna, cu faptele sale cele multe și frumoase, a umplut o epocă lungă, ce a făcut-o măreață și pentru sine și pentru popor, căci Șaguna a fost nu numai Mitropolitului bisericii ortodoxe, dar și conducătorul, ba și părintele poporului român.

Autorul în prefața opului, pag. 8, ne spune despre Șaguna, că pentru toți Românii de bine numele lui va trebuì să răsune cât mai des și întețit, ca trâmbița de chemare la muncă, la luptă conștientă și neșovăitoare, la îndeplinirea bărbătească a datorințelor față de lege și de neam. Acuma (pag. 9) când se împlinesc 100 de ani dela nașterea lui, neamul românesc și biserica noastră strămoșească va prăznuì în mod creștinesc amintirile marelui binefăcător Andreiu și autorul paginele opului le închină memoriei gloriase a Mitropolitului Șaguna, și astfel autorul a scris cartea aceasta pentru jubileul de 100 de ani dela nașterea celui mai mare bărbat al Românilor din Ardeal.

Iacă ţema grandioasă ce se cuprinde în cartea aceasta. Autorul, din partea superiorilor bisericii drept-credincioase răsăritene din Ardeal a fost învitat, ca să scrie cartea jubileului lui Şaguna, şi de bună seamă pentrucă autorul s'a considerat de un istoric chemat ca să scrie aceasta.

Voiu spune deocamdată numai în extras, şi de va fi de lipsă voiu şi cetì din carte, că despre ce materii biografice, istorice, biseri-ceşti şi naţionale a scris autorul cărţii.

Autorul cu multă scrutare, nouă pe acest teren, şi studiere serioasă începe scrierea sa, dela părinţii lui Şaguna şi apoi dela naşterea, copilăria, studiile şi călugăria lui Şaguna (p. 37), despre starea bisericii ardelene, unde Şaguna a ajuns vicar episcopesc şi apoi episcop (p. 57), carele curând a trebuit să-şi înceapă faptele sale naţionale şi politice şi pentru aceasta încă la $^{3}/_{15}$ Maiu 1848 să se arate la adunarea naţională ţinută în Blaj.

Acum se încep pasurile politice şi diplomatice, acuş la curtea din Viena, acuş la guvernul din Pesta (p. 95).

După revoluţie a intrat un absolutism de 10 ani, între anii 1850—1860. Şi Şaguna având politica sa, că dinastiei să fie Românul cel mai loial, ici colea a putut apără interesele bisericii şi ale poporului român; şi punându-se între relaţiuni bune aşà cu guvernul din Ardeal, precum cu ministrii din Viena, a mijlocit multe bune pentru biserică şi popor.

Dar sub absolutism se păreà, că a venit atare pace pentru biserică, căci Şaguna la 1850 a convocat sinodul bisericesc, şi mai întâiu a început a lucrà pentru emanciparea bisericii române din Ungaria şi din Ardeal de sub ierarhia sârbească.

Totdeodată Şaguna s'a pus ca să organizeze şcoalele poporale, să înfiinţeze secundare şi seminarul Andreian din Sibiu. Un scop principal i-a fost ca să adune fundaţiuni pentru creşterea tinerilor pe cariera mai înaltă bisericească şi pentru multe alte scopuri măreţe şi culturale (p. 217).

Dela anul 1860 până la 1873, adică până la moartea lui Şaguna, a fost timpul încercărilor constituţionale. Şaguna în senatul imperial din Viena — acum preşedinte al conferinţei naţionale din Sibiiu la 1861; Şaguna în congresul naţional din 1863, şi apoi membrul dietei Ardelene din 1863—1864, — şi audienţa cea memorabilă la împărat în 1865,—unde a experiat că toate împrejurările trec spre a favorizà situaţia Maghiarilor.

Şaguna stărueşte pentru înfiinţarea Asociaţiunii transilvane şi devine primul preşedinte al ei, Şaguna în congresele naţionale bisericeşti din anii 1868 şi 1870, şi apoi autorul mai scrie despre multe altele.

Dar cum a scris autorul?

Pentru descrierea biografiei lui Şaguna, anume a istoriei bisericeşti şi naţionale a Românilor din Ardeal, a fost de lipsă un scriitor intrat cât de bine pe terenul istoriei. Acel scriitor într'adevăr s'a aflat în persoana d-lui Dr. Ioan Lupaş, carele cu dexteritate a scris acele ce i s'au încrezut, şi acele cari binevoitorii lui au aşteptat dela dânsul.

Pentru aceasta eu opul *Mitropolitul Andreiu Şaguna* îl ţin de o lucrare bună, aşà pentru istoria bisericească, precum şi acea naţională din Ardeal, şi din acest punct de vedere e un op de valoare permanentă.

In urmare recomand pe autorul opului Dr. Ioan Lupaş, ca din Fundaţiunea Adamachi să se premieze cu 1 000 de lei.

Teodor V. Păcăţian, *Cartea de aur sau luptele politice-naţionale ale Românilor de sub Coroana Ungariei.* Volumul V. Sibiiu 1909, 766 pagine. — *Raport de* **At. M. Marienescu.**

In carte se cuprinde «Ciclul parlamentar din 1869—1872».

Izvoarele principale ale opului sunt ziarele dietei Ungariei, stenografiate şi traduse pe limba românească, apoi celelalte izvoare sunt ziarele româneşti, referitoare la atare documente şi ici, colea şi cele ungureşti, în cât au date istorice, şi fiecare izvor e citat la locul său.

O orientare în genere e, că Românii din Ardeal s'au declarat pentru pasivitate, iară cei din Ungaria şi Banat pentru activitate. Această epocă, ca esenţială în istoria noastră, e foarte deplin şi bine scrisă.

Când s'au şters legile aduse în dieta din Sibiiu cu conlucrarea Românilor sub conducerea lui Şaguna, şi când s'a dictat uniunea Ardealului cu Ungaria, cu legi nouă din 1863—1864, Românii din Ardeal s'au declarat de nemulţumiţi şi ei cu legile, şi ei au ajuns într'o situaţiune foarte grea. Părerile Românilor diferiră cu deosebi în privinţă mijloacelor. Mitropolitul Şaguna voià activitatea constituţională şi parlamentară şi în Ardeal, iară Gheorghe Bariţ, cu alţi mulţi din Ardeal, s'a declarat pentru pasivitate, şi anume ca Românii din Ardeal să nu aleagă deputaţi pentru dieta din Pesta

(p. 3—6). In 14 Ianuarie 1869 s'a ţinut adunare naţională la Miercurea, şi apoi se descrie adunarea Românilor din multe comitate şi oraşe (p. 7—25). In zadar a scris Dr. Alexandru Mocsonyi o epistolă orientatoare către Români (p. 28—37), Ardelenii au început o politică numai pentru Ardeal şi ei în 22 Fevruarie 1869 au pregătit o conferinţă naţională în Miercurea, conchemată de Ilie Măcelariu (p. 40—61) şi au ţinut-o în 7 şi 8 Martie 1869.

La conferinţă au luat parte bărbaţi români, în cari s'a încrezut poporul din Ardeal, precum: Visarion Roman, Aron Densuşianu, Ion Hania, Ion Bran de Leményi, Iosif Hosszu, Iacob Mureşanu, Dr. Ioan Raţiu, Axente Sever, Ion Micu Moldovan, Dr. Avram Tincu, Ion Puşcariu, Samuil Poruţ, Gheorghe Bariţ, Iacob Bologa, Nicolae Popea, Ilie Vlasa, Dr. Nicolae Stoica, Dr. Ioan Nemeş, Ion Rusu, Augustin Munteanu, Gavril Man, Simeon Balint, Ion Pamfilie, Nicolae Gaiatan şi alţii, şi adunarea generală alege cu unanimitate un comitet central şi de preşedinte pe Ilie Măcelariu (p. 66) şi declară că nu vrea să trimită deputaţi români în dieta din Pesta (p. 73) pentru sesiunea 1869 — 1872 şi apoi se publică protocolul şi actele conferinţei (p. 74—131).

Dar din Ardeal s'a ales şi Sigismund Pop în cercul Năsăudului cu 2 voturi (p. 68) şi Iosif Hosszu în Mociu şi aceşti 2 înşi au înfrânt pasivitatea şi s'au dus în dieta din Pesta (p. 171).

Dar Românii din Ungaria şi din Banat s'au declarat pentru activitate şi s'au dus în dieta din Pesta pe sesiunea din 1869—1872 (p. 131).

Dieta Ungariei a fost convocată pe 20 Aprilie 1869 în Pesta. Deputaţi români, adică luptători naţionali în Pesta, erau: 1. Vincenţiu Babeş în cercul Sasca, 2. Vincenţiu Bogdan în cercul Banat-Comloş, 3. Sigismund Borlea în cercul Almajului, 4. Vasilie Butean, 5. Eugen Cucu, mai târziu Mihail Pavel, 6. Lazăr Ionescu în Bega-Szent-György, mai târziu un străin, 7 Dr. Iosif Hodoş în cercul Bradului, 8 Iosif Hosszu în Mociu, 9. Dimitrie Ionescu în Beiuş, 10. Lazăr Ionescu în Radna, 11. Gheorghe Ioanovici în Ciacova, 12. Aurel Maniu în Făget, 13. Petru Mihályi, 14. Antonie Mocsonyi în Şiria, 15. Gheorghe Mocsonyi în Moraviţa, 16. Dr. Alexandru Mocsonyi în Lugoş 17. Ion Pap, 18. Sigismund Pap, 19. Sigismund Popovici în Buteni, mai târziu Dimitrie Bonciu, 20. Alexandru Roman în Ceica, 21. Miron Romanul în Chişeneu, mai târziu Mircea B. Stănescu, 22. Aloisie Vlad în Zorlenţul mare, mai târziu Iuliu Petric, 23. Dr. Eugeniu Mocsonyi în Szent-Miklós. Dar a fost ales şi Vasilie Iurca din Ma-

ramureş, carele a avut altă politică (p. 137) şi apoi a venit şi deputatul Petru Mihályi (p. 142).

Deputaţii naţionali sub preşedinţa lui Anton Mocsonyi (p. 133) s'au declarat de solidari în cauzele naţionale şi au format club separat naţional.

In 22 Aprilie s'a început dieta şi s'au început şi luptele naţionale în parlament. Despre participarea mai mică sau mai mare a deputaţilor români în luptele parlamentare, a scrie, în acest raport, nu este loc, şi de aş lungì raportul, nu aş puteà zice destul, ca să caracterizez pe fiecarele deputat după trebuinţă. Acì trebue cetit opul, şi fiecare cetitor va aflà o mângâiere şi bucurie pentru luptele Românilor.

Dar în *Cartea de aur* a d-lui Păcăţian, afară de discursurile deputaţilor în luptele naţionale parlamentare, se cuprind şi alte cauze naţionale, anume: interpelaţiuni, apoi multe pentru vieaţa poporului român, d. e. organizarea Românilor ardeleni (p. 265), teatrul naţional român (p. 287), gimnaziul românesc în Şomcuta-Mare (p. 312), congresul greco-catolic român (p. 313), Academia de drepturi în Sibiiu (p. 322), susţinerea şcoalelor medii (p. 323), gimnaziul român în Brad (p. 500 şi ad 330), concentrarea Românilor aradani (p. 367), chestia bisericii greceşti din Braşov (p. 536); curentul activist în Ardeal (p. 618), cărţile din şcoalele poporale confesionale (p. 625); iar cauza gimnaziilor din Braşov şi din Beiuş (p. 632), apelul clubului naţional la închiderea dietei (p. 763).

Şi din extrasele acestea puţine se vede că opul d-lui Păcăţian cuprinde în sine toată vieaţa politică a unei epoce dietale, toată vieaţa culturală, îngrijirea de gimnazii române şi şcoale confesionale, cărţile scolastice, şi astfel tot ce s'a putut înfluenţà pe calea legislaturii pentru vieaţa şi cultura poporului român, şi în mai multe interpelaţiuni a fost îngrijire şi de bună starea poporului român, aşà că prin opul d-lui Păcăţian se dovedeşte că istorice s'a descris o epocă de frunte a desvoltării naţionale şi culturale a Românilor din Ungaria, şi că el, pentru îndeplinirea descrierii acestei epoce, cu mare trudă şi diligenţă a adunat documentele şi datele, cât sunt posibile şi că fiecare tom e un op separat şi întreg pentru sine.

Părere.—Pentru acestea eu *Cartea de aur*, anume volumul al V-lea al d-lui Teodor V. Păcăţian, îl recomand pentru de a se premià din premiul Adamachi de 5.000 de lei divizibil, şi anume recomand ca autorul opului să fie premiat cu 1.200 de lei.

Vasile Pârvan, *M. Aurelius Verus Caesar şi L. Aurelius Commodus. Studiu istoric.* Bucureşti 1909, 1 volum, 239 pag. în 8°.—*Raport de* **D. Onciul.**

In această scriere autorul cercetează două chestiuni însemnate din istoria Imperiului roman, şi anume: 1) Cum s'a născut instituţia co-împărăţiei şi 2) Care a fost desvoltarea sufletească a Impăratului, care cel dintâiu a recunoscut pe lângă sine un al doilea Augustus. Ambele întrebări prezentau interesul noutăţii, întru cât, precum spune autorul în prefaţă, nu există «o expunere mai pe larg a relaţiilor personale şi de drept public dintre împăraţii Adrian şi Antoninus Pius şi viitorii primii co-Impăraţi Romani, Marcus Antoninus şi Lucius Verus; iar, pe de altă parte, caracterul şi vieaţa filozofică a lui Marcus Aurelius nu fusese încă studiate şi în aplicarea lor la problemele practice ale activităţii acestuia ca om şi ca Impărat, fiind tratată sau numai doctrina lui filozofică, sau numai activitatea lui ca Impărat şi om politic.

Primele trei capitole din prima parte a cărţii privesc relaţiunile personale şi de drept public ale lui Antoninus Pius cu fiii săi, apoi relaţiunile acestora între dânşii. In primul capitol se tratează despre adopţiunea celor doi viitori împăraţi de către Pius, după hotărîrea lui Adrian, care numai cu această condiţie adoptase el însuş pe Pius ca moştenitor al său. Cu acest prilej, d-l Pârvan pune într'o lumină nouă relaţiunile lui Marcus Aurelius cu bunicul său Adrian. In capitolul al II-lea se tratează despre vieaţa celor doi fraţi înainte de domnie şi despre situaţia lor oficială, din care se vede că Pius aveà de gând să lase moştenitor al tronului numai pe Marcus, şi deci nu Pius erà iniţiatorul co-împărăţiei. Interesante pagine de istorie culturală, tablouri din vieaţa de curte, etc., reconstituite după corespondenţa lui Fronto, profesorul de retorică al celor doi fraţi, se găsesc tot în acest capitol.

Capitolul al III-lea priveşte succesiunea lui Pius. Acesta lăsase ca moştenitor al tronului numai pe Marcus, care din propriul său îndemn şi-a asociat pe Verus ca co-Impărat, chiar dela suirea sa pe tron. Motivul acestui fapt autorul îl găseşte în caracterul modest, bun şi prietenos al lui Marcus, cum şi în educaţia filozofică a tânărului Impărat. Consideraţiuni judiciare asupra originii pur personale a acestei colegialităţi la tron şi asupra instituţiunii însăş, menită să ajungă la desvoltare atât de însemnată dela Diocleţian încoace, încheie această primă parte a cărţii.

Partea a II-a cuprinde un singur capitol, dar cel mai întins (pag. 81—235). Ea este consacrată influenței filozofiei stoice asupra vieții Impăratului. Acest capitol se prezentă dintr'un punct de vedere nou, căci studiază evoluția sufletului lui Marcus, ca un element cu înclinări sufletești înăscute, pe care mediul filozofilor stoici le-a putut numai întări și preciză, dar nu creà. Autorul studiază pe rând originile și desvoltarea stoicismului la Romani; lupta dintre filozofie și retorică în educația și în concepția despre lume a antichității pe timpul Antoninilor; educația lui Marcus, relațiunile familiei sale cu filozofii stoici ; apoi caracterul și stoicismul lui Marcus, autoeducația lui, cultura lui literară și filozofică, aplicarea convingerilor și principiilor stoice la relațiunile cu oamenii din jurul său, atât ca om cât și ca împărat, în sfârșit doctrina lui stoică. Considerațiuni asupra relațiunilor lui Marcus cu contemporanii săi, asupra influenței sale ca filozof și ca om, asupra posterității, asupra rolului vieții filozofice a lui Marcus în concepția morală modernă încheie lucrarea. Acest capitol se prezentă deci ca un rezumat de istorie culturală a epocii Antoninilor, exemplificată cu vieața lui Marcus Aurelius.

Lucrarea întreagă se întemeiază direct pe izvoare și este, prin rezultatele sale nouă, o contribuire însemnată la istoria epocii de care se ocupă. Ea se distinge și prin o formă literară aleasă și îngrijită, așà încât poate fi socotită printre cele mai bune scrieri istorice ce au apărut la noi în timpul din urmă.

D-l Pârvan s'a făcut remarcabil și prin scrieri anterioare, privitoare la istoria română și la istoria romană, publicate în românește și în limba germană, cari au fost bine aprețiate și în țară și în străinătate. Prin aceste lucrări, d-sa a dovedit, chiar dela începutul carierei sale științifice, o serioasă pregătire metodică și științifică, judecată istorică și cultură literară, cu întinse cunoștințe bibliografice în specialitatea sa, cari îndreptățesc așteptarea în serviciile însemnate ce d-sa poate aduce istoriografiei noastre.

Pentru aceste motive, propun a se decerne d-lui Pârvan, pentru ultima sa scriere asupra lui Marcus Aurelius, prezentată la premiul Adamachi, o parte mai mare din acest premiu.

Căpitan Constantin Nic. Păun, *Misiunea marinei noastre*, 8⁰, pag 304. București 1909. — *Raport de* **St. C. Hepites.**

Intr'un stil atrăgător, din care totuș ar fi putut lipsì, fără nici un inconvenient, unele franțuzisme de prisos, și cu argumente con-

vingătoare, autorul, un tânăr şi instruit ofiţer de marină, studiază diferitele roluri ce este chemată a îndeplinì o marină şi în special marina noastră.

Rând pe rând autorul se ocupă de rolul ei economic, de rolul politic, de rolul marinei în educaţiunea poporului, de rolul ei în apărarea naţională; apoi de rolul marinei noastre în apărarea Dunărei şi a coastei noastre de pe Marea Neagră; în fine, într'un capitol deosebit, tratează chestiunea torpiloarelor.

Dintr'această simplă înşirare a diferitelor puncte de vedere din care este privită marina, se poate judecà scopul ce urmăreşte autorul, spre a ne arătà mai întâiu marea importanţă ce are partea marinărească în desvoltarea relaţiunilor economice, mai cu seamă a ţerilor cari posedă o mare, şi apoi foloasele ce ţara noastră poate obţineà, la un eventual răsboiu, dela cooperarea cu armata de uscat a unei marine, potrivită şi trebuinţelor apărării ţerii noastre, şi mijloacelor băneşti de cari negreşit putem dispune.

Foarte interesant este modul în care autorul înţelege rolul marinei în politica ţerii noastre. Pentru a-l învederà ne vom mărginì a reproduce cele ce scrie la pag. 70:

«Dacă luăm răsboaiele dela această epocă încoace (dela protocolul din Londra), vedem că nici unul din acestea nu este provocat de tendinţa de expansiune a mahometanismului; din contră toate evenimentele ulterioare cari sbuciumară Orientul nu sunt animate decât de tendinţa Rusiei de a înaintà spre Bosfor şi de opoziţia ce puterile Europei, chiar şi cele aliate Rusiei, opun acestui pericol.

«In această stare de lucruri noi am îndeplinit în totdeauna rolul de stăvilar şi, fără a face uz de presumţie, trebue să recunoaştem că, acum mai cu deosebire, intervenţia noastră în partea unuia sau a altuia, trebue să influenţeze rezultatul conflictului. Aceasta e o misiune extrem de grea şi periculoasă, însă tocmai aceste două caractere îi dau toată importanţa ei; şi pentru ca noi să putem trage un profit real din situaţia noastră, trebue ca în orice moment să fim în stare de a îndeplinì cu succes sarcinele ce ne sunt încredinţate, de a aveà armată de uscat şi de mare la înălţimea potenţialului nostru, pentru a pune o piedică serioasă şi completă atât pe uscat, cât şi pe apă .

«Tendinţa generală, mai ales a oamenilor de uscat, de a *abandonà* cu totul politica maritimă, pentru motivul că niciodată nu vom puteà creà o flotă rivală cu a celei mai puternice naţiuni cu care avem posibilitatea de a intrà în conflict, e nu numai greşită, dar şi ridi-

culă; căci dacă toate naţiunile din lume ar adoptà principiul de a nu-şi creà marină, pentru motivul că nu o poate egalà cu a adversarului, atunci toate marinele mai mici ar trebuì desfiinţate, şi n'ar rămâneà în picioare decât una singură, care, neavând contra cui luptà, ar fi desfiinţată dela sine. Pentru acelaş motiv ar trebuì să ne dispensăm şi de armata de uscat, deoarece nici ea nu poate rivalizà cu a unui inimic cu mult mai superior nouă. Principiul organizării forţei unei naţiuni trebue într'adevăr să fie stabilit, având-se în vedere inimicul cu care vom intrà în conflict, şi intensitatea acestei forţe să fie reprezentată de maximum *eforturilor* ce poate *suportà* situaţia economică a ţerii. Dacă însă nu ne-am gândì măcar să renunţăm cu totul de a ne apărà, prin faptul că *resursele* noastre financiare sunt inferioare adversarului şi dacă aceasta ar fi un principiu valid şi l-ar adoptà toată lumea, atunci concluziunile ar fi atât de absurde, încât s'ar desfiinţà şi armatele şi naţiunile şi ar ieşì o confuzie pe care mintea noastră nu o poate concepe. Fă ceeace poţi . . . rămâne un veşnic adevăr în vieaţa popoarelor ca şi a indivizilor. Şi dacă necesităţile noastre politice cer să avem o marină pe Marea Neagră, să căutăm a face aceasta în limitele puterilor noastre, iar nu să renunţăm cu totul; *şi atunci când rezultatul muncii noastre, cel mai sever şi mai incoruptibil judecător, ne va cere socoteală de faptele noastre, conştiinţa ne va fi limpede şi curată.*

«Nu e cazul a intrà în *detaliul* experienţelor la cari am puteà recurge, însă creând o marină în limitele forţelor noastre şi cu tipuri de vase adaptate, având gurile Dunărei, Constanţa, Mangalia ca porturi de refugiu şi aprovizionare, am dispune de o forţă îngrijitoare pentru flota inimică, chiar când aceasta ne-ar fi cu mult superioară. Singuri am puteà nelinişti în mod serios această flotă şi prin continue hărţueli să o supunem la pierderi serioase; asociată cu flota naţiunii amice, ce ar operà în această Mare şi care ar aveà ca port de refugiu Bosforul, ar contestà în mod eficace domeniul Mării Negre Această organizare ar aduce enorme avantaje operatiunilor armatelor, prin faptul că ar permite deplasările de trupe şi materiale în ţinuturile limitrofe Mării Negre, care sufere de lipsa sau insuficienţa căilor de comunicaţie, şi în acelaş timp ar impiedicà flota adversară de a se servì de vasele de transport şi de comerţ pentru executarea debarcărilor pe coastele Mării Negre.

«Numai când vom ridicà marina noastră la acest rang, când porturile şi gurile Dunărei vor fi suficient apărate şi când această apă-

rare sa va întinde şi legà cu flancul fortificaţiunilor, vom aveà dreptul să ne mândrim că suntem santinela Dunărei. Numai în acest mod ne-am puteà ridicà importanţa noastră în aranjarea chestiunilor din Balcani, şi am puteà formà un adevărat stăvilar, care să se opună popoarelor ce ar dorì să-şi întindă cuceririle pe deasupra fruntariilor noastre. Lăsând Dunărea şi Marea Neagră neapărate, însemnă a *abandonà* Dobrogea, pământ de care sunt legate gloriile străbunilor noştri »

Cuprinsul acestor câtevà pagine din cartea care ne preocupă arată în deajuns şi scopul pentru care autorul a întreprins scrierea ei şi mijloacele ce propune pentru ajungerea acestui scop.

Capitolul ce-l consacră autorul la rolul marinei în apropierea Dunărei ca şi acela al rolului marinei pe Marea Neagră, sunt cu deosebire cele mai importante şi mai amănunţit studiate în lucrarea ce avem dinaintea ochilor. O simplă enumerare a chestiunilor studiate, pentru a face să reiasă importanţa rolului marinei în apărarea Dunărei, va dovedì lucrul. După ce mai întâiu arată serviciul de informaţiuni ce va fi în stare să facă marina noastră, autorul studiază rolul său succesiv pentru debarcări pe teritoriul inimic, pentru recunoaşteri, distrugeri, etc., pentru mobilizarea şi concentrările trupelor, pentru aprovizionare şi rechiziţii, precum şi pentru apărarea fluviului şi trecerea lui. In fine intervenţiunea marinei în luptele de pe uscat şi comandamentul Dunărei sunt studiate cu idei clare şi sănătoase.

In această din urmă chestiune concluziunile autorului (pag. 181) sunt categorice: «Pentru executarea tuturor operaţiunilor ce pot aveà loc pe Dunăre în sus de Brăila, pentru utilizarea fluviului ca linie de operaţie, de comunicaţie şi de aprovizionare, trebue să fim în stare de a mănţineà navigabilitatea lui; fără această condiţie, toate beneficiile dispar şi nu ne mai rămâne în faţă decât numai obstacolul cu toate dezavantajele lui».

Şi mai departe la pag 195: «Prin urmare se impune ca, printr'o supraveghere activă şi cu vase, cari să fie la înălţimea cerinţelor-să împedicăm executarea acestor operaţii» şi apoi: «iar noi ca riverani şi ca Stat, ce avem interese vitale la Dunăre, avem nu numai dreptul, dar şi datoria, ca în numele nostru şi al tuturor Statelor să împiedicăm orice *tentativă* de obstrucţie, chiar cu riscul de a da ocazie adversarului să facă din aceasta un casus belli. Supravegherea trebue să fie cu atât mai activă, cu cât afundarea tor-

pilelor neregulate se face mult mai ușor și mai expeditiv decât într'un baraj sistematic».

In fine la pag. 196, autorul zice cu drept: «In fond, împiedicarea cu forța de a execută un baraj nu e o provocare din partea noastră; din contră un caz de cea mai legitimă apărare a neutralității fluviului și a intereselor ce decurg, deci oricari ar fi consecințele, puterile nu o vor dezaprobă și, în fața lumii, adversarul nu va puteà aduce acest incident nici ca motiv, nici ca pretext al deschiderii ostilităților».

In ceeace privește rolul marinei pe Marea Neagră, studiat de autor în ultimul capitol al cărții sale, fiecare din noi are în memorie afacerea cuirasatului rătăcit Potemkin, care ar fi putut preface în cenușă — în contra tuturor regulelor de răsboiu — cel mai important din porturile noastre comerciale. Autorul studiază în acest capitol nevoia de a apără marina comercială de pe Marea Neagră, rolul marinei noastre în operațiile militare generale pe această Mare și în fine importanța rolului ei în apărarea coastelor și a portului Constanța.

Apărarea acestor coaste ni se impune nu numai din considerațiuni economice, cari ar influență indirect mersul răsboiului, ci chiar din considerațiunile tactice și strategice, cari vor călăuzi operațiunile atacului, căci nu trebue să uităm că regiunea întărită dela partea de jos a Moldovei indică liniile de invazie ce ar trebui să urmeze un adversar venind despre NE spre a ajunge la cetatea București. Cele mai principale dintre aceste linii vor fi îndreptate pe apă: una pe Dunăre pentru ocuparea orașului Galați și alta pe mare prin Constanța-Cernavodă. Ei bine, autorul arată că și aci la mare «găsim mijlocul de a ne apără coastele și portul fără pretenția de a posedă cuirasate de 30—40 milioane, ci numai vase mici, ușoare și repezi, cu material de apărare submarină și cu baterii de coastă, elemente ce se pot obțineà cu puțin sacrificiu din partea țerii».

Pentru a termină această dare de seamă voiu mai reproduce următoarele cuvinte dela pag. 290:

«Dacă hotarele noastre sunt formate de apă, dacă un răsboiu nu se poate imagină, fără ca unul din beligeranți să treacă dincolo de această apă, în fine, dacă acțiunea ambelor părți implică forțamente utilizarea resurselor ce oferă apa, fie pentru ofensivă, fie pentru defensivă, atunci la ce am lăsà ca dintr'un răsboiu să învățăm importanța intereselor militare ce avem pe acest element?».

Citatele cuprinse în această dare de seamă, precum şi consideraţiunile cu cari le-am însoţit, cred, Domnilor Colegi, că v'au convins de importanţa cărţii ce aţi binevoit a-mi da spre analizare. Părerea mea este că autorul ei, Căpitanul Păun, merită încurajarea Academiei şi am onoare a vă propune să decernaţi cărţii: *Misiunea marinei noastre* o parte din premiul Adamachi la care ea concură.

G. Poboran, *Istoria oraşului Slatina.* Ediţiunea II. Slatina 1909.—*Raport de* **At. M. Marienescu.**

Fiindcă titlul opului e: «Istoria oraşului Slatina, prima întrebare e: că opul cuprinde oare în sine material istoric şi de ce valoare e acest material?

La pag. 20—21 se descrie vechimea oraşului Slatina. Inceputul se bazează numai pe combinaţiuni de ale unor autori, dar la anul 1360 încep unele date documentate.

La pag. 50, sub titlul: «Mărci şi peceţi» de ale judeţului Oltului şi ale oraşului Slatina încep cam de pe la anul 1546 şi continuă până la anul 1846, cu material istoric destul de interesant şi cu 9 ilustraţiuni istorice.

La pag. 55, autorul arată că Slatina, din vechime şi până azi, s'a numit Moşie domnească, şi că proprietar a fost Vintilă Vodă Brâncovanu şi autorul înşiră documentele istorice, începând dela anul 1478—pe paginele 55—72,—cari documente ici, colea se referă şi la istoria ţerii şi pentru aceasta sunt şi de un interes mai general istoric.

La pag. 72, sub titlul: «Cea mai mare parte din Moşia Streharețului» începe cu date istorice din 1675, dar în ele se află provocare la date şi mai vechi şi sunt destule, dela pag. 72 până la pag. 102, şi datele ajung până la anul 1867, de variate materii istorice şi de folos pentru istorie.

La pag. 135, sub titlul: «Istorii—întâmplări—» despre Slatina, sunt adunate date istorice, începând dela 1492, despre Vintilă Vodă din anii 1531—1534 şi apoi datele continuă până la anul 1813, cari asemenea sunt de interes (p. 145).

La pag. 216, sub titlul «Judeţii cei mai vechi ai oraşului Slatina», începând dela 1608 până la 1905, cevà istoric în interesul oraşului şi al mai multor familii.

La pag. 327, sub titlul: «Clerul şi bisericile», despre cler începe

abià cu anul 1711, destul de târziu, dar sub titlul Bisericile, avem o recompensă istorică destul de bogată — în relațiune cu alte orașe din România. Anume:

1. Mânăstirea Clocociov (p. 330), 2. Mânăstirea Strehareț (p. 340), 3. Biserica Maica Domnului (345), 4. Mânăstirea Schitul (Sopotul, p. 353), 5. Biserica Sfintei Treimi (p. 355), 6. Biserica Ionașcu (p. 364) și alte biserici. Fiecare descriere, mai pe scurt sau mai pe larg, are câtevà date istorice, de preț istoric.

Apoi cu referință la mânăstiri și la biserici portretele vechi ale unor Domnitori și ctitori, p. e. *a)* Ioan Mateiu Basarab cu Doamna Elena, p. 335; *b)* Jupânul Dicu marele Spătar cu soția Dumitra (p. 337); *c)* Episcopul Serafin și Mitropolitul Varlaam, p. 341; ctitorii dela biserica Brebeni, p. 346; *d)* Copiii acestora.

La pag. 373 opul scrie despre școalele din Slatina. Și la acestea se află atare material istoric:

a) Perioada slavonismului, 1300—1633.

b) Perioada grecismului, 1716—1822.

c) Perioada romanismului, 1821—1910.

Apoi portretele învățătorilor din oraș, începând dela anul 1780, cu 10 portrete, iar la pag. 412 cu portretul autorului acestei cărți, carele se numără între profesori.

La pag. 435 un capitol: «Boierii și Ciocoii», și anume mai multe familii boierești din orașul Slatina, p. e. Familia Slătineanu, Deleanu, Gigârtu, Izvoranu, Văleanu, Milcoveanu, Rătescu, Vulturescu, Urianu și mai multe, din cari familii s'au arătat și bărbați de frunte în România, cari au contribuit la istoria și cultura poporului român.

Dar opul nu e mărginit numai la aceste aduse până acuma, ci autorul a adunat și alte date prețioase pentru o monografie. La pag 25: Topografia Slatinei cu Oltul; la pag. 33: Navigațiunea Oltului; la pag. 49: Județul Olt, arătat după statistică; la pag. 113: Suprafața orașului și a moșiei lui, arătată după pogoane. La pag. 117: Descrierea specială a orașului; la pag. 129: Statistica populațiunii; la pag. 207: Administrarea și Justiția; la pag. 257: Veniturile, cheltuelile și alte cauze de ale orașului, toate descrise cu dexteritate (1).

Părere.—Considerând că opul «Istoria orașului Slatina» e lucrat

(1) Lăsând afară numai combinațiunile filologice despre originea și explicarea numelui Slatina, pentrucă în Ardeal Slatina e cuvânt de toată ziua, și însemnează mlaștină, pământ mocirlos, băltos. (Dicționarul de Dr. D. P. Barcianu). Asemenea la Boemi; e cuvânt slavon

cu multă diliginţă şi cu studiu istoric; considerând că opul în sine cuprinde şi monografia oraşului Slatina cu tot felul de date istorice şi date statistice; considerând că autorul e profesor în oraş şi astfel a convieţuit între împrejurările ce le descrie,—opul îl recomand pentru premiere din premiul Adamachi de 5.000 de lei, şi propun ca autorului G. Poboran să i se dea 1.200 de lei din acel premiu divizibil.

Dr. N. O. Popovici-Lupa, *Agricultura. Cunoştinţe practice de cultura pământului şi a plantelor agricole.* Ediţia II Bucureşti 1908. — *Raport de* **I. Kalinderu.**

Ţăranul român a fost din vechime păstor şi agricultor.

O cultură mai întinsă à început a face numai mai târziu, când venitul dela vite nu-i mai ajungeà pentru îndestularea nevoilor sale.

Prin această transformare, ce izbitură grea a trebuit să îndure sufletul său, ca să treacă dela această vieaţă liberă şi întru câtvà uşoară la acea meşteşugită de astăzi, cu atâtea încheieturi sociale greu de potrivit, la această cultură cereală, care cere mai multă iscusinţă!

Din nefericire el a trecut economiceşte rău condus din toate punctele de vedere.

Astfel în prima linie îl vedem fără capital trebuincios, sau dacă îl are, acest capital îi este în stare rea. Nişte vite slabe, nişte unelte adesea primitive de lemn, cari nu răsbesc uscăciunea solului înfierbintat de secetă, şi un pământ insuficient pentru trebuinţe, fiind prea divizat. Din cauza prea marei sale împărţiri, pământul însuş a devenit în unele locuri prea scump, ajungând uneori, la câmpie, la cifra extraordinară de lei 1.000 hectarul, valoare ce nu poate s'o aibă, iar cel care o plăteşte, în urma unei asemenea afaceri, nu poate să scoată vreun câştig.

Astfel este starea materială a numeroşilor mici agricultori ai ţerii. Cât despre capitalul intelectual, este poate şi mai insuficient; cunoştinţele lor se reduc, uneori cu lipsuri, la cultura grâului şi a porumbului, iar pentru vite numai la islazuri.

Şi prin islaz în deobşte se înţelege un pământ înierbat sau lăsat să se înierbeze în mod firesc, fără a se aveà măcar în vedere elementara curăţire a buruenilor, a pietrelor, etc. Din această înapoiere, starea ţăranului nu se poate ridicà fără ajutorul culturii.

Cartea d-lui Dr. Popovici-Lupa, intitulată «Agricultura», cuprin-

zând cunoştinţe practice de cultura pământului şi a plantelor agricole, prin felul cum este scrisă, îndeplineşte un gol însemnat în trebuinţele intelectuale ale poporului nostru. Ea se adresează în special elevilor şcoalelor normale şi ai şcoalelor de agricultură, va fi însă folositoare în mâna ori şi cărui agricultor, fiind un rezumat clar al cunoştinţelor agricole.

Pentru învăţători, pentru câmpurile lor de experienţă, pentru grădinile şcolare, se pot scoate din ea toate cunoştinţele trebuincioase.

Ar fi de dorit însă ca această carte, ce nu are decât 286 de pagine, să intre cât mai mult în casele ţărăneşti; absolvenţii claselor primare ar folosì mult în urma ei, putând aveà un loc însemnat, mai ales în cursurile şcoalei de adulţi dela ţară.

Aceste şcoale vor fi cu adevărat complete, dacă în ele, pe lângă dragostea şi datoriile către ţară, pe lângă scrierea şi cetirea, s'ar predà, explicându-se lămurit, tainele agriculturii; şi această carte e nimerită, căci din ea se pot extrage multe învăţături trebuincioase absolvenţilor a cinci clase primare.

Negreşit în multe locuri vor aveà trebuinţă de explicaţiuni, aceasta ar fi însă rolul învăţătorului şi al grădinii sale şcolare, căci foarte bine spune d-l Lupa în Precuvântarea d-sale, că «o lucrare practică nu se învaţă din carte, ci din practică».

Această carte ar fi foarte folositoare elevilor şcoalelor normale şi liceelor. Din ea se vor învăţà toate elementele trebuincioase unui agricultor practic, şi cine ar dorì să aprofundeze mai în detaliu chestiunile agricole, după cetirea acestei cărţi, va puteà să păşească cu mai mult succes la alte tratate mai desvoltate.

Cât pentru şcoalele elementare şi inferioare de agricultură, această carte este preţioasă; este un manual care poate să le servească de conducător, toată vieaţa, în toate intreprinderile lor.

Ea este bine venită şi în biblioteca oricărui agricultor practic, ori şi cât de iscusit ar fi el, căci va găsì foarte adesea multe cunoştinţe folositoare, îi va da multe desluşiri în variatele chestiuni practice, ce mereu se pun la ordinea zilei în o agricultură raţională.

Stilul întrebuinţat de d-l Dr. Popovici-Lupa în această carte e stilul cuvenit cărţilor de învăţământ, distingându-se prin preciziune şi claritate.

D-l Lupa a căutat cu cât mai puţine cuvinte să scoată un cât mai mare înţeles şi poate din această cauză stilul d-sale pare pe alocuri cam greu. D-sa a înlăturat, cât a putut, vorbele străine cari stâlcesc adesea înţelesul limbii româneşti, având înaintea sa

mereu principiul că vorba este folositoare numai întru atâta, întru cât dă lămurit idea ce e datoare să scoată la lumină.

D-sa are un stil foarte cumpătat, dar cu toate acestea uneori dă la iveală frumuseţi de cugetare ce merită a fi recetite. Astfel paginele 12 şi 13, unde descrie pe plugar ca meseriaş şi ca cetăţean, sunt atrăgătoare la cetire, moralizatoare şi încurajatoare pentru agricultori.

Cartea d-lui Popovici-Lupa e împărţită în două părţi mari:

Partea întâia se ocupă cu descrierea pământului arabil, mijloacele prin cari pământul se pregăteşte pentru cultură, îmbunătăţirile ce i se pot aduce, pentru a se puteà da cea mai mare întrebuinţare; apoi, trecând la altă ordine de idei, arată modul cum se seamănă plantele, îngrijirile ce li se dau în timpul vegetaţiei şi, în fine, felul cum se face recolta.

Autorul tratează destul de larg aceste chestiuni, începând cu clasificarea pământurilor, precum şi cu studiul fiecărui fel de terenuri, arătându-le caracterele lor fizice, precum şi flora caracteristică.

D-sa în urmă se ocupă cu diferitele feluri de climă, tratând în special clima ţerii noastre, trece apoi la studiul feluritelor accidente meteorologice, studiază însemnătatea lor pentru agricultură. Ocupându-se de punerea în cultură a pământului; d-l Popovici-Lupa arată mijloacele, prin cari se poate da valoare pentru agricultură terenurilor pe cari se găsesc pădurile, fâneţele, păşunile, islazurile şi locurile prea umede, apoi arată modul cum se fixează nisipurile sburătoare, şi în special la Domeniul Coroanei Sadova, influenţa nămolirii asupra calităţii pământului, modul cum se netezeşte pământul când prezentă şanţuri şi făgaşe; trece apoi la sădirea locurilor înclinate, precum şi la măsurile ce se pot luà în contra vânturilor şi revărsărilor de apă. Autorul dă soluţiile cele mai practice acestor chestiuni, cari adesea sunt de mare însemnătate. Poveţele d-sale, dacă s'ar vulgarizà, multe locuri ar căpătà o valoare mare, căci adesea se vede la sate, cum unele terenuri se prăbuşesc din cauza lipsei unei plantaţiuni, de pildă în Valea Dunărei, mai ales în Oltenia, cum nisipurile cotropesc locurile cultivabile ale ţăranului, din cauză că nu e nimeni în comună, care să iea măsuri de a se plantà, punându-se în valoare terenurile neproductive, ocupate de nisipuri sburătoare.

In contra vânturilor, d-l Dr. Popovici-Lupa arată necesitatea perdelelor, mai cu seamă pe locurile lipsite de păduri; în acest fel

negreşit că clima s'ar îmbunătăţì, căci vântul şi-ar micşorà iuţeala, dacă aceste perdele s'ar face sistematic în toată ţara.

Este de regretat că d-l Lupa, care a vizitat în mai multe rânduri Domeniul Coroanei Sadova, n'a menţionat cum Administraţia acestui domeniu a înfiinţat asemenea perdele protectoare.

D-l Lupa, ocupându-se de instrumentele arătoare, descrie plugul, grapa, scarificatorul şi extirpatorul, tăfălugul, arătându-ne modul cum ele se întrebuinţează cu mai mult folos pentru agricultură, şi descrie lucrările ce sunt în stare a le face şi când sunt bine întrebuinţate, ocupându-se în amănunţimi de cele mai trebuitoare dintre ele. Această parte din cartea ce ne preocupă, prezentă un interes deosebit pentru agricultura ţerii noastre, căci muncind la adâncimea trebuincioasă pământul şi mărunţindu-l cum trebue, producţiunea solului se va mărì şi ea negreşit.

D-l Dr. Popovici se opreşte cevà mai mult şi asupra îngrăşămintelor rezultate din resturile animale şi foarte bine face, căci în multe locuri în ţară este momentul să ne gândim cât se poate de serios la această chestiune.

D-sa arată prepararea gunoiului din grajd, pentru a se puteà scoate din el cel mai mare folos, precum şi modul întrebuinţării lui. Acest preţios gunoiu în satele noastre îşi pierde din valoare, căci fiind lăsat neîngrijit, se aruncă în ţarină pe locuri, după ce şi-a pierdut aproape toate substanţele nutritive.

D-l Lupa trece apoi în revistă compostul şi îngrăşămintele verzi şi cele minerale, arătând modul întrebuinţării lor.

Trecând la capitolul semănatului, autorul îl tratează cu multă competinţă, descriind destul de larg modul cum trebue să alegem sămânţa, precum şi felul cum se face semănătura, dând lămuriri exacte asupra chipului cum se lucrează cu maşinile de semănat. Vorbeşte apoi despre cantitatea de sămânţă trebuincioasă pe unitatea de suprafaţă, despre timpul semănatului şi despre adâncimea la care se acopere semănătura, atâtea chestiuni folositoare pentru plugar şi atât de bogate în urmări pentru cultura plantelor. D-l Popovici dă atenţia cuvenită îngrijirii semănăturilor, arătând cum se pot protejà culturile în contra intemperiilor, precum şi îngrijirile necesare plantelor în timpul vegetaţiei, ca: grăpatul, tăfălugitul, prăşitul, rărirea plantelor prea dese, plivitul; enumără cele mai vătămătoare din burueni, precum şi modul cum se poate luptà cu insectele stricătoare.

Aceste chestiuni, cu toate că sunt tratate pe scurt, totuş sunt cuprinzătoare în învăţături de folos.

Capitolului «Recolta» i s'a dat, după cum şi merită, o mai mare lărgime, iar diferitele sale paragrafe sunt studiate cu discernământul trebuincios.

Autorul, descriind recolta plantelor verzi, arată modul de prepararea furajelor, spre a fi mai cu mult succes şi mai economicos consumate.

Chestiunea seceratului d-sa o subîmparte după felul cum se face, cu mâna, cu coasa împiedicată, cu secerătoarea fără aparat de legat, cu aceea cu aparat-legător şi în fine cu maşina de cosit, arătând preţurile cu cari se pot procurà aceste din urmă maşini şi casele cari le furnizează, precum şi modul lor de întrebuinţare de către cultivatori.

Odată grânele secerate, această carte folositoare dă poveţe asupra felului cum se fac snopii, cum se clădesc clăile, precum şi îngrijirea ce e necesar a se aveà în vedere la căratul şi păstrarea grânelor, pentru ca ele să se facă în cele mai bune condiţiuni, descriind şi chipul cum trebue să fie făcută o arie.

Paragraful «Baterea recoltelor» e tratat de asemenea cu toată competinţa, descriindu-se treieratul în amănunt, fie cu umblăciul, fie cu diferitele feluri de maşini de treierat, cu mâna, cu vârtej sau manej şi cu maşina cu aburi, arătându-se şi costul acestei operaţiuni, după felul executării şi al maşinelor întrebuinţate.

La curăţirea şi alegerea grăunţelor, autorul se ocupă de vânturători şi trioare, arătându-se modul întrebuinţării lor, rezultatele obţinute cu ele, diferitele sisteme, precum şi preţul cu care ni le putem procurà.

După curăţirea şi alegerea grăunţelor, d-sa tratează şi despre păstrarea grăunţelor şi a paielor, în care paragraf se poate cetì felul cum ne putem păzì de unii vrăjmaşi ce atacă seminţele în magazie, precauţiunile ce trebue să luăm, pentru a le păstrà în bună stare şi fără miros, scăzămintele ce suferă mărfurile agricole şi alte chestiuni de acest soiu, cari dacă nu sunt băgate în seamă, putem aveà pagube mari.

D-l Dr. Popovici-Lupa nu a pierdut din vedere nici chestiunea economică, de altfel foarte importantă, a vânzării produselor, şi după ce face un rezumat al politicei economice, ce joacă ţara noastră în lume ca exportatoare de grâne, după ce arată variaţiunile ce suferă preţurile cerealelor, stabileşte mai multe tipuri de contracte

de vânzare, recomandându-le cultivatorilor pe cele preferabile. Sfătuește în fine cu foarte mare dreptate pe micii proprietari să se asocieze între ei, dacă doresc să capete prețurile cele mai bune pentru mărfurile lor.

Cu această frumoasă chestiune, autorul încheie partea întâia a cărții d-sale.

Partea a doua a cărții «Agricultura» a d-lui Dr. N. O. Popovici-Lupa este intitulată «Cultura plantelor» și e tot atât de bine susținută ca și partea întâia.

D-sa, după ce împarte plantele întrebuințate în agricultură în opt grupuri, după felul lor și după categoria de serviciu ce aduc, iea fiecare grup în parte și desprinzând plantele ce le cuprinde, le studiază în deosebi.

Primul loc, cum e și firesc, îl ocupă plantele făinoase, în cari intră grâul, secara, orzul, ovăzul, porumbul, meiul și hrișca.

Intre acestea autorul se ocupă în deosebi de grâu și porumb, dând detalii instructive asupra varietăților ce izbutesc în țară, asupra culturii lor, asupra plantelor premergătoare și măsurilor ce trebue să luăm în contra inimicilor de ori și ce soiu. D-sa pune o râvnă deosebită în studiul acestor importante plante și mai cu seamă al grâului, care este punctul de reazem al agriculturii noastre, este planta care cu muncă relativ puțină ne dă foloase mari. D-l Popovici-Lupa dă asemenea toată atențiunea distrugerii animalelor vătămătoare, cari la noi în multe locuri fac pagube enorme, din cauză că nu se ieau măsurile trebuincioase în contra lor.

Cu aceeaș competință d-l Popovici-Lupa studiază și celelalte cereale, dând toate detaliile ce trebue să se aibă în vedere la o bună calitate.

In cultura păstăioaselor intră fasolea, mazărea, lintea și bobul, plante cari, când reușesc, sunt rentabile, dar cultura lor se impune în totdeauna, în vedere că îmbunătățesc hrana populației.

Cartea «Agricultura» arată cum cultura acestor plante îmbogățește pământul în azot, cum prin urmare ele sunt prețioase și premergătoare ale grâului, precum arată amănunțit și modul de cultură a lor, dând toate lămuririle cuvenite, având în vedere distrugerea inimicilor ce atacă încă de verde boabele celor mai multe din aceste plante.

Autorul, studiind plantele uleioase, se ocupă de cultura rapiței, macului, florii soarelui și muștarului Cea mai însemnată dintre ele e negreșit cea dintâi, căreia îi arată în detaliu delicata ei cultură,

ocupându-se de cele două feluri importante de rapiţă: Colza şi Naveta. D-sa dă o largă descriere şi a inimicilor rapiţei, atât de numeroşi şi din nenorocire atât de greu de învins.

Printre celelalte culturi uleïoase, recomandă mai mult cultura macului, pe care d-sa o arată bănoasă şi vrednică de mai multă băgare de seamă, mai ales pentru cultura mică.

Intre plantele de tors, d-l Popovici-Lupa studiază inul şi cânepa, singurele culturi de altfel între textile, cărora ar merità să li se dea în ţara noastră o cât mai mare importanţă, trebuind să joace un rol de căpetenie în economia casnică a ţăranului, pentru îmbrăcămintea sa, a copiilor săi şi a întregei sale case.

Inspirat negreşit de această idee, autorul dă acestui studiu o mai mare întindere, ocupându-se pe larg de cultura acestor plante şi de operaţiunile, prin ajutorul cărora se poate face un bun fuior din fibrele lor. Astfel această carte dă poveţe bune asupra recoltatului, spre a nu se încurcà firele, asupra topitului, bătutului, meliţatului, dărăcitului, pieptănatului, dând şi figuri cari reprezentă uneltele, cu cari se fac aceste operaţiuni.

Sub titlul «Plante mirositoare», autorul studiază chimionul, fincinul, anisonul, coriandrul şi hameiul. Cele dintâi patru au negreşit o însemnătate mai mică, fiind întrebuinţate mai mult ca plante aromatice şi în farmacie. Hameiul însă în ţerile germane are o mai mare însemnătate, în vederea berii, care acolo se consumă cu mult mai mult ca la noi. Totuş, în anumite condiţiuni şi în deosebi la locurile unde populaţia e deasă, cultura hameiului poate să aibă însemnătate, putând fi izvor de câştig; şi această carte ne arată, cu detaliile trebuincioase, cum se cultivă hameiul.

Intre plantele pentru foi, d-l Lupa arată apoi mai pe scurt cultura tutunului şi verzei, plante cari pot să aducă foloase băneşti însemnate populaţiei rurale, iar cea din urmă fiind indispensabilă pentru hrană în timpul iernii.

Trecând apoi la plantele rădăcinoase, descrie cultura cartofilor şi a principalelor sale varietăţi, boalele acestei plante, precum şi instrumentul cu care se pot scoate mai uşor tuberculele, când ajung la maturitate, afară din pământ. Povăţueşte întinderea acestei culturi, care merge până la munte, putând fi mai cu seamă acolo un reazem mare pentru hrana populaţiei.

După ce arată apoi modul de cultură a napului porcesc, trece la sfeclă, dând indicaţiunile necesare asupra cerinţelor acestei plante, întrebuinţate, fie în vederea fabricaţiunii zahărului, fie ca sfeclă de nutreţ.

In amândouă cazurile enumără varietățile importante, descriindu-le.

Această prețioasă carte, pe lângă sfaturi de cultură, se ocupă de munca acestei plante, precum și de felul cum se recoltează ea.

Afară de cartofi, napi și sfeclă, autorul păstrează o pagină din cartea d-sale și culturii cicoarei, arătând pe scurt cerințele acestei plante industriale.

Al optulea grup și cel din urmă de plante cultivate, de care se ocupă această carte, sunt «Plantele de nutreț», cuprinzând: luțerna, sparceta, trifoiul, măzărichea, porumbul de nutreț, sorgul, precum și diferite amestecături de ierburi cu trifoiu.

Studiul acestor plante are o mare importanță pentru agricultură, pentrucă ele sunt caracteristice unei raționale culturi. Autorul se ocupă de ele cu multă atențiune și dă și aici prețioase îndrumări cari, puse în practică, ar puteà da cel mai mare folos, pentru producerea acestor plante de nutreț. Dă două rețete de compoziții de plante, cari semănându-se ar formà o pășune. Intre acestea una din ele d-sa arată că se aplică cu mult succes pe Domeniul Coroanei Segarcea.

Terminând plantele cultivate, d-l Lupa intră în studiul fânețelor și pășunilor fireşti.

Studiul fânețelor naturale îl preocupă pe d-sa mai mult, arătându-ne plantele bune ce intră în compoziția lor, precum și cele vătămătoare, ce trebuesc cu totul distruse. Apoi arată modul cum se udă fânețele, uscarea lor, îngrășarea, precum și întinerirea, în caz când le năpădesc buruienile. Dă apoi sfaturile trebuincioase asupra îngrijirii pășunilor la câmp și la munte.

Unul din capitolele foarte importante din cartea d-lui Lupa este succesiunea plantelor în asolamente, pe care d-sa îl prezentă sub titlul: «Rânduirea holdelor și împărțirea locului în tarlale». Acesta e capitolul cu care d-l Popovici își încheie opera, dar este unul din cele mai importante, căci o rațională succesiune a plantelor este baza unei culturi sistematice.

In acest capitol, după ce d-sa fixează principiile pe cari se reazemă asolamentele, dă numeroase exemple, între cari și asolamentul de cinci ani cu îngrășăminte de fermă, ce se aplică în câmpurile de experiență pe Domeniul Coroanei.

Trecând la sistemele de cultură, autorul le definește pe fiecare în parte și termină cartea sa, arătând că înalta datorie a plugarului este de a cultivà cât se poate mai bine pământul său, spre a produce din ce în ce mai mult, pentru a puteà satisface trebuințele mereu crescând ale omenirii.

Cartea d-lui Dr. N. O. Popovici-Lupa e o carte bună, merită toată încurajarea și e o trebuință de a fi răspândită cât mai mult în popor, căci cu ea se răspândesc regule de prima însemnătate, dându-se îndrumarea spre o agricultură rațională.

Odată cu textul, autorul dă multe figuri clare și bine alese, cari măresc valoarea acestei lucrări merituoase.

Afară de cartea «*Agricultura*», prezentată la premiul Adamachi, d-l Dr. Popovici-Lupa a publicat mai multe lucrări, și anume:

1. «*Über den Anbau des Mais in Rumänien und seine Verwertung,* teză de doctorat, Halle a. S. 1889, prima monografie mai completă a culturii și întrebuințării porumbului în România, lucrare în care autorul, între altele, publică și analize de pământuri și porumburi, executate de d-sa.

2. *Considerațiuni asupra învățământului agricol* (împreună cu Dr. Maximilian Popovici), 1896. Autorii recomandă învățământul agricol în armată, în școala rurală, la universitate, etc., idei cari astăzi sunt traduse în fapte.

3. *Cărticica cultivatorului de sfecle,* 88 pag., 1899, lucrare premiată de Societatea Centrală Agricolă, ediția II, apărută în Biblioteca Domeniului Coroanei.

4. *Ingrășarea câmpurilor,* cărticică de popularizare, 1901, editată de Administrația Domeniului Coroanei.

5. *Practica agricolă în armată,* 21 pag., 1903.

6. *O încercare asupra valorii alimentare a porumbului,* 38 pag., 1905, studiu de chimie fiziologică, în care publică rezultatele unei încercări directe ce a făcut asupra unui bărbat adult, nutrit cu porumb, în comparație cu un regim mixt. Analizând atât elementele, cât și dejecțiunile, bilanțul materiilor nutritive arată un profit pentru organism, chiar în cazul când hrana a constat numai din porumb și varză acră.

7. *Starea agrară a săteanului român și mijloacele de a o îmbunătăți,* 1907, o broșură de 52 pag., în care autorul caracterizează situația agrară a sătenilor noștri, accentuând mai ales asupra relelor ce rezultă din neștiința lor de a cultivà pământul, din pulverizarea proprietății mici și mai ales a inalienabilității. Ca mijloace de îndreptare, autorul preconizează: Casa Rurală, limitarea inalienabilității, regulamentarea tocmelilor agricole, obștile de arendare, ferme model mici, instructori ambulanți, practica agricolă în armată, etc.

8. *Reforma pentru săteni*, 1907, o broşură mică, în care autorul expune aceleași idei, dar sub o formă populară, spre a fi cetită de sătenii ştiutori de carte.

9. *Un proiect de lege asupra tocmelilor agricole*, 49 pag., 1907. Acì autorul își expune, sub formă de articole de lege, părerile asupra modului de regulamentare a tocmelilor agricole.

In vederea celor de mai sus, simt o deosebită plăcere a propune să se acorde d-lui Dr. N. O. Popovici-Lupa o parte din premiul Adamachi.

Căpitan A. Spirescu, *Noţiuni practice de agricultură cu învăţături de arboricultură, grădinărie, viticultură, apicultură şi leacuri folositoare din diferitele ierburi.* Bucureşti 1905. — *Raport de* **I. Kalinderu**.

Această carte este un rezumat foarte prescurtat al cunoştinţelor agricole.

Scopul ei este, după cum arată introducţia, de a da soldaţilor o îndrumare spre o agricultură raţională, scop negreșit demn de băgat în seamă, căci la regiment se pot da soldatului cu mai multă ușurință decât în obișnuitele şcoale de adulţi și alte învățături pentru vieața sa, afară de cele trebuincioase unui bun militar.

Pe lângă aceasta sunt multe regimente în ţară, cari au terenuri și grădini întinse, pe cari cultivă zarzavaturile necesare pentru hrana lor.

In asemenea condiţiuni un cultivator specialist ar fi foarte trebuincios pentru un regiment. Vara s'ar ocupà cu cultura legumelor pentru hrană, iar în timpul iernii ar puteà să ţie conferinţe soldaţilor.

Idea, în virtutea căreia a luat naștere această lucrare, pusă în practică, ar puteà da prin urmare mari foloase pentru ţară.

Dar dacă idea în sine e foarte bună, cartea lasă de dorit şi cauza este că autorul n'a făcut vreodată o agricultură raţională și nici nu a studiat mai în detaliu chestiunile agricole.

Pentru ca cinevà să poată face o carte, fie chiar elementară, trebue să cunoască deplin materia ce voeşte a tratà; altfel este expus să facă greşeli.

D-l Căpitan Spirescu nu este stăpân nici pe aşezarea frazelor, nici pe înţelesul cuvintelor; prefaţa chiar, care trebue să fie de obiceiu ceeace este o faţadă frumoasă pentru o casă, la această carte impresionează mai puţin favorabil decât restul.

Printre altele, la pagina 7, scoatem din lungul period de mai bine de jumătate pagină următoarele fraze:

«Pe de altă parte animat ca Român de dorința de a face *propagandă* printre tineret, ca el cel puțin să se ocupe în mod mai serios, mai inteligent, mai *demonstrativ*, de cultura legumelor și a zarzavaturilor de tot soiul, care astăzi spre rușinea titlului îl cumpără din orașe de pe la Sârbi și Bulgari».

In restul lucrării stilul în general este mult mai ușor; păcătuește însă prin o nefolositoare repetiție de cuvinte, prin o lipsă de acordare a subiectului cu verbul său, sau a substantivului cu adiectivul.

Cartea d-lui Căpitan Spirescu are următoarele părți: *a)* Agricultură practică, care, pe lângă cunoștințe generale, se ocupă de studiul plantelor agricole; *b)* Despre plante; *c)* Despre grădinărie; *d)* Despre arboricultură, având ca anexă cultura viei; *e)* Despre apicultură; *f)* Diferite leacuri ce pot da plantele cultivate și necultivate.

In partea întâia autorul dă definițiile solului și subsolului. D-sa însă greșește, când arată că solul se imparte în două părți deosebite: 1) Pământ arabil și 2) Pământ vegetal. Cuvântul sol în știința agricolă nu însemnează altcevà decât pământul cultivabil, adică pătura de deasupra pământului, care se ară și în care se desvoltă mai toate rădăcinile plantelor agricole. In compoziția lui intră resturi organice din descompunerea plantelor, din care cauză i se mai zice și pământ vegetal. Așà dar cuvintele sol, pământ arabil și pământ vegetal, pentru agricultură exprimă unul și acelaș înțeles, iar micul paragraf, în care se spune că: «Pământul vegetal este stratul de pământ în stare de praf (?), în care cresc și se desvoltă rădăcinile, adică partea de pământ care vine imediat după pământul arabil», este cu totul neînțeles, căci un asemenea strat în stare «de praf» nu se găsește sub solul arabil și e neexplicabil cum d-l Căpitan Spirescu a găsit o asemenea idee.

Studiind «îngrășămintele», autorul le imparte judicios în îngrășăminte animale, verzi, compuse din diferite gunoaie și minerale. Pentru starea noastră agricolă, poate că nu e nevoie să se descrie și celelalte soiuri de îngrășăminte. Trebue să se facă însă o mai completă expunere a îngrijirii, de care are nevoie bălegarul de fermă, dându-se cetitorului necunoscător toate povețele, ca să poată transformà singur resturile animale ale fermei în un adevărat îngrășământ.

Autorul trece apoi repede peste diferitele operațiuni agricole, cu toate că ar fi trebuit să le desvolte cevà mai pe larg; astfel d-sa nu arată de ce arăturile adânci și grăpatul sunt mijloace puternice

în lupta în contra secetei și pentru ce e trebuincios să grăpăm multe din plantele cultivate chiar în timpul vegetației lor.

După ce enumără uneltele și mașinile agricole, descrie în mod prea sumar rarița și plugul și operațiunile la cari dau loc.

Să observăm și acì că trece prea repede asupra multor chestiuni, și apoi o agricultură rațională nu poate să existe fără mașini de semănat și chiar fără mașini de secerat; acestea au început să fie întrebuințate pe alocuri și de țărani, așà că descrierea lor n'ar fi fost zadarnică.

Intr'un mic paragraf studiază plivitul, săpatul și mușuroitul.

In mod nesuficient autorul trece apoi asupra scurgerii locurilor prea umede, precum și asupra irigațiunilor, spre a se ocupà de semănat și de boalele plantelor.

Paragrafele «Adâncimea la care trebue îngropată sămânța» și «Culesul» sunt cu totul neprecise și incomplete, astfel că nu pot folosì la nimic.

Această parte a cărții se încheie cu seceratul și păstrarea semințelor după cules, despre care putem spune asemenea că prezentă destul de multe lipsuri, chiar pentru o agricultură elementară.

D-l Căpitan se ocupă apoi în general de cultura grâului, pe alocuri însă cam necomplet, cum e de pildă chestiunea îngrășămintelor trebuincioase acestei plante, care rămâne cu totul nelămurită.

Tratează despre orz și ovăz; recomandă însă greșit cultura ovăzului de toamnă, care la noi în țară nu poate izbutì. Cartea prezentă și acì o altă greșeală, destul de mare, având drept figură la cultura orzului un spic de ovăz.

In studiul cerealelor autorul uită să se ocupe de orzoaică, care este după grâu cereala cea mai rentabilă, atât ca producțiune pe unitatea de suprafață, cât și ca valoare de piață.

Culturii porumbului îi dă o mai mare atenție. La recoltat însă nu se poate spune că porumbul la noi se culege, în general, pe la sfârșitul lui August. In cea mai mare parte din țară și cele mai multe din varietățile cultivate sunt recoltate pe la mijlocul lunii Septemvrie. Aceasta e o chestiune foarte însemnată, căci țăranul nostru se grăbește adesea să culeagă prea de vreme porumbul, care în urmă se strică și e o pricină a pelagrei.

După porumb, această carte face loc culturii meiului.

Partea a doua d-l Căpitan o intitulează «Despre plante». D-sa pare că are o noțiune stranie despre înțelesul cuvântului plante, deoarece arată că ele pot să fie textile, uleioase și aromatice, ca

şi cum celelalte vegetale de pe pământ n'ar intrà sub denumirea generică «plante».

In partea a treia intitulată: «Despre grădinărie», d-l Căpitan pare mai familiarizat cu chestiunile agricole, căci o găsim mai satisfăcător tratată.

Astfel d-sa în primele paragrafe se ocupă cu noţiunile generale relative la cultura legumelor şi în urmă arată pe scurt fiecare plantă în parte, dând primele elemente pentru buna lor cultură.

In partea a patra «Arboricultura», autorul dă o deosebită atenţie facerii gropilor, plantării pomilor, culturii trebuincioase după plantaţie şi apărării pomilor de boale, dar se opreşte prea puţin asupra tăierilor ce trebue să sufere arborii în timpul vieţii lor, tăieri de cea mai mare însemnătate în arboricultură, căci dela ele atârnă în mare parte o bună fructificaţie.

Se poate spune că chestiunile tratate în această parte a cărţii cuprind bune poveţe, sunt însă şi unele idei cari ar aveà nevoie de completări, cum este de exemplu distanţa la care se plantează diferitele specii de pomi.

Autorul se ocupă foarte pe scurt de următorii pomi roditori: măr, păr, prun, cais, cireş, persic, nuc, dud, gutuiu, alun, etc., greşeşte însă când arată că gutuiul se altoeşte bine pe păr, — adevărul e din contră.

Capitolul «Calendarul agricultorului», întocmit de d-l Căpitan Spirescu ar puteà fi plin de învăţături, însă greutatea e în primul loc, că timpul când se pun diferitele plante variază după regiuni.

Un calendar de acest fel, pentru a fi exact, trebue să fie făcut pe regiuni, căci nu se poate generalizà întreaga ţară. Dar calendarul agricultorului, ce ni-l dă cartea d-lui Căpitan Spirescu, are şi alte lipsuri. De pildă nu arată când se seamănă ovăzul şi orzoaica, când se recoltează această din urmă plantă, când se culege via, şi altele.

Capitolul intitulat «Cultura viei» este studiat mai cu îngrijire decât restul cărţii, totuş şi acì găsim unele lipsuri; astfel pe autor nu-l preocupă cultura viţei de nisipuri, deşi are destul de mare însemnătate la noi în ţară.

Ca anexă la calendarul «Culturii viei», care însă priveşte mai mult regiunea podgoriilor, găsim în cartea d-lui Căpitan Spirescu două paragrafe deosebite: «Măsuri contra manei» şi «Floarea de pucioasă», cari după nesiguranţa cu cari sunt expuse sunt de natură a face confuziune în mintea cetitorului.

A patra parte a cărții «Noțiuni practice de agricultură», prezentată pentru a fi premiată, e intitulată «Apicultura».

Asupra acestei părți observ că cetitorul, interesat a cercetà unele chestiuni, le va căutà în zadar. Astfel nu definește ce sunt la albine trântorii, lucrătoarele, nu descrie construcția stupului, nu arată ce sunt fagurii artificiali și la ce folosesc, și altele.

Ultima parte a cărții este «Diferite ierburi», făcută după d-l Dr. Bartolomei, și prezentă un mare interes pentru lumea dela țară, care are la îndemână puțini medici, încă și mai puține farmacii.

Astfel e un bine când se povățuește, cum se pot face medicamente din ierburile pe cari săteanul le are la îndemână.

Cu cele de mai sus putem încheià raportul privitor la cartea d-lui Căpitan A. Spirescu.

Un cetitor mai minuțios și mai competinte decât mine ar găsì, sunt convins, și alte multe lipsuri și greșeli decât cele ce am expus.

Ar arătà fraze neclare, datorite faptului că autorul nu este agricultor, și nu e în deajuns ca cinevà să cetească câtevà cărți și reviste, pentru a face un tratat de practică agricolă.

In rezumat cartea d-lui Căpitan Spirescu, intitulată «Noțiuni practice de agricultură cu învățături de arboricultură, grădinărie, viticultură, apicultură și leacuri folositoare din diferitele ierburi», este incompletă în foarte multe locuri, nepotrivită cu împrejurările țerii noastre uneori, greșită adesea, astfel că nu poate slujì idealului nobil din inima iubitoare de interesele țerii a autorului.

Regret dar că nu o pot recomandà pentru a fi premiată.

Căpitan A. Spirescu, *Subsistențele în cetăți. Aprovizionarea Cetății București în vederea unui asediu*, 8° mic, 30 pag. București f. a. — *Raport de* **St. C. Hepites.**

Secțiunea istorică mi-a făcut onoare de a-mi cere un raport asupra conținutului cărticelei cu titlul de mai sus, prezentată la premiul divizibil Adamachi.

Aprovizionarea unei cetăți întărite, care trebue să reziste, un timp mai mult sau mai puțin îndelungat, unei împresurări, cu cele necesare pentru alimentațiunea armatei înconjurate, a locuitorilor și a animalelor de transport din tot cuprinsul cetății, este o chestiune din cele mai importante în răsboiu, și pentru rezolvarea căreia în momentul trebuinței este necesar ca planul de aprovizionare, ca și începutul său de realizare, să fie pus în executare încă din timp de pace.

Din acest punct de vedere lucrarea Căpitanului Spirescu, dacă din fericire nu este de actualitate, este totuș bine venită și dovedește că autorul ei este preocupat de o chestiune, care poate deveni primordială în circumstanțe, pe cari nu le-am dori niciodată, dar pe cari departamentul războiului trebue să le aibă în vedere.

Intr'însa autorul se ocupă succesiv de aprovizionările, cari trebuesc făcute din timp de pace și ținute în permanență complete pentru primele necesități ale răsboiului; apoi de aprovizionările cari trebuesc făcute în timpul preliminărilor răsboiului pentru completarea cantităților necesare timpului de asediu; în al treilea rând de aprovizionările necesare populațiunii civile neexpulsabilă din cetate și în fine de aprovizionările din timpul răsboiului pentru înlocuirea celor consumate zilnic.

Autorul se ocupă nu numai de aprovizionarea hranei propriu zise, ci și de aceea a combustibilului, a apei, a luminatului, precum și de localurile, clădirile, depozitele, parcurile și magaziile pentru depozitarea imenselor cantități de substanțe trebuitoare trupelor de apărare și populațiunii civile.

Recunoscând importanța chestiunii de care se ocupă autorul și temeiul pus în propunerile ce face, nu pot totuș recunoaște acestei mici lucrări merite deosebite, cari să mă facă s'o propun pentru premiere.

PREMIUL G. SAN-MARIN.

N. Petrescu, *Expunerea tuturor felurilor de intervenţiune a Statului în relaţiunile dintre capital şi muncă, în folosul muncitorilor.* — *Raport de* **A. D. Xenopol.**

Autorul acestui manuscris procedează în chip sistematic. După tabla de materii urmează o scurtă prefaţă, în care ne spune că lucrarea este fructul unei munci cinstite şi dezinteresate de 7 ani încheiaţi. Autorul spune că, «dacă răsfoind lucrarea de faţă, cârmuitorii se vor întoarce cu milă şi dragoste către muncitorime, unicul nostru vis se va fi izbândit» şi urmează apoi o enumărare bibliografică a scrierilor consultate, în număr de 48, şi o înşirare a 17 reviste, cărţi şi periodice, scrise în limbile franceză, germană, engleză şi română; apoi un indice. După acestea începe textul cu o introducere destul de cuprinzătoare, de 23 de pagine, în care autorul expune punctul de vedere al cercetărilor sale, arătând ce înţeles poate aveà rolul Statului în intervenirea lui între patroni şi lucrători. In această introducere notăm mai ales locul în care autorul apără Statul intervenţionist de imputarea de socialism şi arată cum «o lege este socialistă, când în intenţiunea legiuitorului se constată o pornire comunistă, o dorinţă de a luà dela unii pentru a da altora, o tendinţă de spoliaţiune, motivată de oarecari consideraţiuni sentimentale, independent de orice idee de drept. Să încetăm prin urmare de a vedeà veşnic peste tot fantoma socialismului.

Intrând în materie, autorul cercetează vastul ei câmp în 12 capitole şi încheie cu o concluzie scrierea lui, care cuprinde 476 de pagine, scrise mai toate cu maşina, în format in-4° mic, şi care deci ar reprezentà vreo 250 de pagine de tipar cu *cicero* (cum cere publicarea premiului).

Fiecare capitol este tratat tot în chip sistematic. Incepe cu expunerea chestiei şi cu ideile obşteşti, după aceea trece la analiza legilor deosebitelor state înşirate după alfabet şi cari legi au de scop regula-

mentarea vreunei intervenţii a Statului şi sfârşeşte cu starea lucrurilor în România. Pretutindenea sunt citate izvoarele folosite, nu însă totdeauna şi pagina de unde este extrasă citaţia, ceeace este o lipsă ce trebue împlinită la tipar; arată apoi, ceeace este foarte însemnat, cum legile noastre, pentru proteguirea bunăoară a copiilor şi regulamentarea muncii femeilor în ateliere, deşi foarte bine întocmite, au rămas ca multe din legile noastre scrise numai pe hârtie. In capitolul asupra *măsurilor igienice* autorul începe prin a arătă constatările îngrozitoare făcute la fabricile noastre de către inspectorii Statului asupra nerespectării absolute a măsurilor igienice prescrise de regulamentele publice.

In alt capitol autorul studiază intervenirea Statului în instrucţia de dat lucrătorilor şi cu acest prilej constată modul cel pripit cu care se fac la noi legile, cari după câţivà ani, ba chiar câtevà luni de funcţionare trebue să fie modificate, arată apoi mijloacele cele bogate şi felurite puse în practică de ţerile străine pentru a asigurà lucrătorilor un minimum de instrucţie.

Cu prilejul desbaterii chestiei salariului, în capitolul respectiv, autorul declară că «sistemele socialiste, urmărind toate înlăturarea salariului şi înlocuirea lui prin diferite moduri nouă de repartiţiune a bogăţiilor, conducând în mod invariabil la desfiinţarea societăţii actuale, nu poate face obiectul unei analize potrivite lucrării noastre, aceasta având veşnic în vedere mănţinerea societăţii individualiste» (p. 131). După aceea întră în o expunere istorică a intervenţiei Statului în materia fixării salariului, începând dela împăraţii romani (Diocleţian); apoi vine la cercetarea celor trei sisteme de intervenire, oprindu-se mai mult asupra celui aplicat şi la noi prin legea tocmelilor agricole dela 1907, criticând însă şi condamnând acest sistem ca unul ce necesită o legiune de funcţionari şi îngreuie bugetul Statului, pe spatele acelor pe cari ar voì să-i uşureze. Autorul se rosteşte în contra principiului salariului minimal şi crede că soluţia acestei grave chestii trebue lăsată acordului între patron şi sindicatele lucrătorilor. Statul poate să intervină pentru fixarea locului, timpului şi a modului plăţii salariului; de asemenea să privegheze ca la caz de adaos de hrană la contractul de munci, hrana să fie de bună calitate. Autorul, trecând la cercetarea garantării salariilor în contra creditorilor, se întreabă: dacă legile noastre garantează salariul funcţionarilor, pentru ce nu ar garantà şi pe ale lucrătorilor?

Tot aşà de bogat expuse şi de bine analizate sunt chestiile ce se

referă la *inspecţia muncii*, iarăş în chip comparativ între legiuirea noastră şi aceea a ţerilor celorlalte; apoi *accidentele muncii*, capitol cu deosebire îngrijit şi care conţine o expunere amănunţită a tuturor teoriilor şi controverselor juridice în materie de accidente din muncă. O expunere iarăş completă a legiuirilor străine este adaosă capitolului care se încheie cu legea minelor dela noi; apoi analizează cu tabele statistice accidentele întâmplate la puţurile de petrol sau acele dela drumurile de fier; apoi mai insistă şi asupra primejdiei premiului mai scump de asigurare pentru lucrătorii cu familii decât al celor celibatari, ceeace îndeamnă pe patroni a preferì pe aceştia din urmă părinţilor de familie şi împinge deci pe lucrător la celibat.

Tot aşà urmează autorul analiza sa cea largă şi completă în tot restul lucrării.

Lucrarea merită premiul sub toate punctele de vedere.

Raportul d-lui **A. D. Xenopol** asupra manuscriptului cu motto: *„Labor omnia vincit"*.

Manuscriptul cuprinde 256 pagine în 4⁰ mic, scrise destul de mărunt, ceeace ar echivalà cu 200 de pagine tipărite cu *cicero*. Materia este bine şi cât se poate de complet tratată, mai ales partea privitoare la chestia răspunderii pentru accidente, care este adânc analizată în toate cazurile ce se pot produce şi cu cercetarea tuturor teoriilor juridice ce s'au iscodit asupra ei. Se vede că este lucrarea unei minţi deprinse cu analizele juridice. Pretutindeni se citează legile străine intervenite pentru proteguirea sau apărarea lucrătorilor, arătându-se şi întâmpinările ce s'au făcut înpotriva dispoziţiilor lor, precum şi motivele ce le vin în sprijin, iar legislaţia românească, ce a urmat şi ea aceeaş îndrumare, mai ales prin legea minelor, aceea a meseriilor şi cea sanitară este iarăş pururea luată în băgare de seamă. Spiritul în care e scrisă lucrarea este nu acel socialist, dar totuş unul de dreptate socială.

Marele neajuns al lucrării este însă lipsa de împărţire sistematică. Sunt, nu e vorba, capitole; dar ele sunt aşà indicate, încât se pot uşor amestecà cu subcapitolele materiei. Inlăuntrul acestor capitole predomină o completă anarhie în orânduirea materiilor tratate. O simplă răsfoire a manuscriptului încredinţează despre această lipsă a scrierii. Alt neajuns este în modul de a indicà izvoarele, adeseori pomenite numai cu titlurile lor fără paginaţie, încât ele

fac efectul că citaţiile autorului ar fi fost împrumutate din vreun rezumat, iar nu cercetate de el.

In sfârşit autorul întrebuinţează numai cărţi franceze; literatura cea foartă bogată germană îi este necunoscută şi din cea engleză se referă numai la cele traduse în franţuzeşte, ba de pe modul cum reproduce citaţiile din franţuzeşte se vede că nu posedă nici această limbă.

De altfel lucrarea e bine scrisă ca limbă, cu puţine neologisme, cari nu sunt neapărate.

Nu credem că merită premiul, dacă este pus în comparaţie cu manuscrisul dintâiu.

SECȚIUNEA ȘTIINȚIFICĂ.

ȘEDINȚA DELA 1 MAIU 1910

Președința d-lui *P. Poni.*

Secțiunea, având în vedere lucrarea d-lui Dr. Simionescu: ***Fauna triasică a insulei Popina***, decide că, fiind o continuare a lucrării precedente, publicată de Academie, să se tipărească și aceasta în ***Publicațiile Fondului Adamachi.***

ȘEDINȚA DELA 5 MAIU 1910.

Președința d-lui *P. Poni.*

Secțiunea, procedând la alegerea membrilor cari ar aveà să se pronunțe asupra premierii lucrărilor ce au a se prezentà în anul 1911 la premiile puse la concurs și anume:

Premiul Năsturel, asupra ***Culcușurilor de petrol din Moldova*** și premiul Fătu, despre ***Harta geologică amănunțită a unuia din județele: Suceava, Tulcea sau Mehedinți;***

A ales pentru amândouă premiile pe d-nii: ***L. Mrazec***, ***P. Poni***, ***Gr. Ștefănescu.***

ȘEDINȚA DELA 8 MAIU 1910.

Președința d-lui *P. Poni.*

Secțiunea științifică, în număr de 11 membri, s'a ocupat mai întâiu cu propunerea de candidat ca membru activ în locul regretatului coleg P. S. Aurelian.

In urma discuţiunilor urmate s'a pus candidatura d-lui Grigorie Antipa, de specialitate zoologist.

După punerea în vedere a lucrărilor d-lui Antipa, se procede la vot şi rezultatul a fost că d-l Antipa a întrunit unanimitatea de 11 voturi pentru a fi propus plenului ca membru activ.

D-l coleg *Mrazec* a fost însărcinat ca să expună plenului într'un memoriu lucrările d-lui Antipa.

ŞEDINŢA DELA 8 MAIU 1910.

Preşedinţa d-lui *P. Poni.*

Secţiunea s'a ocupat cu desemnarea unui candidat de membru corespondent în locul regretatului General Brătianu.

In urma discuţiunilor urmate, s'a propus candidatura d-lui General Crăinicianu.

Punându-se la vot această candidatură, Secţiunea decide cu unanimitate de 11 membri ca d-l General Crăinicianu să fie propus plenului ca membru corespondent.

D-l *Hepites* a fost însărcinat să expună plenului într'un memoriu lucrările d-lui Crăinicianu.

ŞEDINŢA DELA 13 MAIU 1910.

Preşedinţa d-lui *P. Poni.*

Secţiunea, ascultând raportul d-lui *Dr. Babeş* asupra lucrării d-lui Scriban, intitulată *«Contribuţiuni la anatomia Hirudineelor»*, trimisă spre a se publică de Academie, raport care conchide că această lucrare merită să fie publicată, îl aprobă.

ŞEDINŢA DELA 13 MAIU 1910

Preşedinţa d-lui *P. Poni.*

Secţiunea, în număr de 9 membri, ocupându-se cu ascultarea rapoartelor, relative la cărţile tipărite în anul 1909 şi prezentate la premiul Lazăr de 5.000 de lei, după ce a luat cunoştinţă de diferitele rapoarte, cari conchideau la nepremiere, ascultă apoi raportul d-lui P. Poni asupra lucrării d-lui Za-

haria, intitulată: «*Grâul românesc, recoltele anilor 1900 — 1908*», în care d-sa zice că, deşi lucrarea prezentă oarecari lipsuri, ea este o lucrare meritorie şi opinează pentru premiere.

— Punându-se la vot cu bile, concluziunea raportului este primită cu unanimitate de nouă voturi.

ŞEDINŢA DELA 15 MAIU 1910.

Preşedinţa d-lui *P. Poni.*

Secţiunea procede la numirea Comisiunii de 3 membri, din sânul său, care să cerceteze lucrările venite la premiul Lazăr de 5.000 de lei, asupra celei mai bune lucrări, relative la «*Animalele domestice din România*», premiu care se va decerne în anul 1911, şi alege pe d-nii, *Gr. Antipa*, *Dr. V. Babeş* şi *Dr. C. Istrati.*

ŞEDINŢA DELA 18 MAIU 1910.

Preşedinţa d-lui *P. Poni.*

Secţiunea, în număr de 11 membri, având să propună plenului un membru corespondent în locul rămas vacant prin alegerea d-lui Grigorie Antipa ca membru activ, d-l *Dr. Babeş* propune ca membru corespondent pe d-l Dr. C. Levaditi; după ce d-sa expune meritele d-lui Levaditi, se procede la vot cu bile, şi rezultatul a fost, că candidatul a avut 10 voturi pentru, a fost şi o abţinere; prin urmare d-l Dr. Levaditi a fost ales şi Secţiunea îl va propune plenului.

D-l *Dr. Babeş* a fost însărcinat să expue plenului meritele şi publicaţiunile d-lui Dr. Levaditi.

ŞEDINŢA DELA 18 MAIU 1910.

Preşedinţa d-lui *P. Poni.*

In această şedinţă, Secţiunea, în număr de 11 membri, s'a ocupat de punerea subiectelor pentru premiile ce sunt a se da în anul 1915, şi anume premiul Adamachi şi premiul Lazăr de câte 5.000 lei fiecare.

In urma discuţiunilor urmate, d-l *Dr. C. Istrati* propune pentru premiul Adamachi subiectul: «*Studiul chimic al lignitelor şi aplicaţiunile lor în*

industrie». Punându se la vot, propunerea se aprobă cu unanimitate de 11 bile albe.

D-l *Dr. C. Istrati* este însărcinat să facă programul amănunţit al chestiunii, pe care îl va supune Secţiunii.

D-l *P. Poni* propune ca chestiunea: *Politica agrară a României*, pusă la concurs pentru premiul Lazăr din anul 1909, dar la care nu s'a prezentat nici o lucrare de valoare, fiind foarte importantă, să se puie din nou pentru anul 1915.

— Propunerea d-lui Poni, pusă la vot, se aprobă cu 10 bile albe şi 1 neagră.

Programul amănunţit va fi cel precedent cu modificările necesare.

ŞEDINŢA DELA 26 MAIU 1910.

Preşedinţa d-lui *P. Poni*.

Secţiunea, procedând la constituirea biuroului său pe anul 1910—1911, a ales ca preşedinte pe d-l *N. Teclu* şi ca vicepreşedinte pe d-l *Dr. V. Babeş*.

După aceea a ascultat programele pentru subiectele premiilor puse pentru 1915, şi anume: la premiul Lazăr: «*Politica agrară a României*» şi la premiul Adamachi: «*Studiul lignitului din România din punctul de vedere chimic, fizic şi tehnic.*»

— Secţiunea le-a aprobat.

COMISIUNEA PREMIULUI NĂSTUREL DIN 1910.

ȘEDINȚA DELA 15 IANUARIE 1910.

Președința d-lui *T. Maiorescu.*

Intrunită în ședință, Comisiunea își constitue biuroul, alegând Președinte pe d-l *T. Maiorescu* și Secretar pe d-l *A. Xenopol.*

In urmă Comisiunea procede la împărțirea între membri, pentru facerea rapoartelor speciale asupra cărților prezentate la concurs, după cum urmează:

Adam (Eufrosina I.), Teatru școlar. Localizat din franțuzește pentru băieți și fete. București 1909 .	d-lui *At. Marienescu.*
Adam (Ioan), Voia mării. București 1909	» » »
» » Din vieață. (Povestiri). București f. a. . .	» » »
Ciobanu-Plenița (Costică), Cuvântări adânci. Cântece din vechime culese dintr'un colț al Olteniei. Cu un dicționar de provincialisme. Craiova 1909 . .	» *Al. Philippide.*
Delavrancea (Barbu), Apus de soare. Dramă în 4 acte. București 1909.	» *T. Maiorescu.*
Dinescu (Eugeniu), Tragediile lui Sofocle, traduse în versuri. Volumul I. Electra, Filoctet, Idip rege, Idip în Colonos, Antigona. Câmpulung 1909. . .	» *N. Quintescu.*
» » Note explicative pe lângă tragediile lui Sofocle. Câmpulung 1909.	» » »
Dragoslav (Ion), Povestea copilăriei. Amintiri. București 1909	» *N. Gane.*
» » Fata popei. București 1909	» » »
Filip (N.), Noțiuni de zootehnie generală. București 1909.	» *Gr. Ștefănescu*
Georgescu (Constantin), Aritmetica practică pentru clasa I-a de licee, gimnazii, școli secundare de fete, școli profesionale, etc. Ediția I-a. București 1909.	» *P. Poni.*
Georgescu (Constantin), Aritmetica raționată pentru clasa	

V-a secundară, secţiunea reală. Ediţia II. Bucureşti 1909.	d-lui *P. Poni*
Groeger (Erich Kurt), Fata lui 'nea Dincă. Dramă în 4 acte. Vălenii-de-Munte 1909	» *A. D. Xenopol.*
Kaminski (D-na Dr. Ermina), Conferinţe medicale ţinute membrelor eleve ale şcoalei Crucii roşii a Doamnelor din România. Bucureşti 1909. . . .	» *Dr. V. Babeş.*
Papahagi (Per.), Scriitori aromâni în secolul XVIII (Cavalioti, Ucuta, Daniil). Bucureşti 1909. . . .	» *Al. Philippide.*
Rosetti (Radu D.), Din Egipt. Note din călătorie. Bucureşti 1910	» *I. Kalinderu.*
Rotică (G.), Poezii. Vălenii-de-Munte 1909.	» *N. Gane.*

ŞEDINŢA DELA 19 FEVRUARIE 1910

Preşedinţa d-lui *T. Maiorescu.*

Comisiunea iea cunoştinţă de scrisoarea prin care d-l *N. Gane* roagă să fie descărcat de sarcina de a face rapoarte, din cauză de boală, asupra scrierilor: Delavrancea, *Apus de soare*, Dragoslav, *Povestea copilăriei* şi *Fata popei* şi Rotică, *Poezii*, şi decide ca cea dintâi să fie dată spre cercetare d-lui *A. D. Xenopol*, iar cele trei din urmă d-lui *T. Maiorescu.*

Tot odată Comisiunea decide ca, dacă d-l *Xenopol* va voì să renunţe la examinarea cărţii d-lui Groeger, *Fata lui 'nea Dincă*, aceasta să fie dată în acelaş scop d-lui *T. Maiorescu.*

ŞEDINŢA DELA 12 MARTIE 1910.

Preşedinţa d-lui *T. Maiorescu.*

Comisiunea, luând cunoştinţă de scrisoarea d-lui *A. D. Xenopol*, că nu se poate însărcinà cu examinarea scrierii: *Apus de soare* de d-l Delavrancea, precum şi de dorinţa d-lui *Gr. Ştefănescu*, ca să fie descărcat de sarcina de a raportà asupra scrierii: *Zootehnia* de d-l N. Filip, decide:

a) să fie rugat d-l *I. Bogdan* să raporteze asupra scrierii d-lui Delavrancea;
b) să fie însărcinat d-l *Dr. Babeş* să raporteze asupra scrierii d-lui Filip.

ŞEDINŢA DELA 3 MAIU 1910.

Preşedinţa d-lui *T. Maiorescu.*

Se ceteşte raportul d-lui *Philippide* asupra scrierii d-lui Costică Ciobanu-Pleniţa, *Cântece din vechime*, prin care d-l Philippide conchide la nepremierea lucrării.

Se ceteşte raportul asupra lucrării d-lui Ioan Dragoslav, *Povestea copilăriei*, prin care d-l *Maiorescu* conchide la nepremiere.

Se ceteşte raportul d-lui *Maiorescu* asupra lucrării d-lui G. Rotică, *Poezii*, prin care se conchide la nepremiere.

Se ceteşte raportul d-lui *Maiorescu* asupra lucrării d-lui Ion Dragoslav, *Fata popei*, prin care se conchide la nepremiere.

Lucrarea d-lui Ioan Dragoslav, *Povestea copilăriei* nu s'a admis la premiere, pentrucă nu e scrisă cu ortografia Academiei Române, conform art. 11 din Regulamentul dela 8 Martie 1906.

— Comisiunea a primit cele patru concluzii.

ŞEDINŢA DELA 4 MAIU 1910.

Preşedinţa d-lui *T. Maiorescu.*

Se ceteşte raportul d-lui *Xenopol* asupra scrierii d-lui Groeger, *Fata lui 'nea Dincă.* D-l Xenopol conchide la nepremiere.

— Comisiunea aprobă concluzia.

Se ceteşte raportul d-lui *Poni* asupra lucrărilor d-lui C. Georgescu, *Aritmetica practică pentru clasa I de licee, gimnazii, şcoli secundare de fete* etc., şi *Aritmetica raţionată pentru clasa IV secundară.* D-l Poni conchide la nepremiere.

— Comisiunea aprobă concluzia.

Se ceteşte raportul d-lui *Marienescu* asupra cărţii d-lui I. Adam, *Voia mării.* D-l raportor conchide la nepremiere.

— Comisiunea aprobă concluzia.

ŞEDINŢA DELA 6 MAIU 1910.

Preşedinţa d-lui *T. Maiorescu.*

Se ceteşte raportul d-lui *Marienescu* asupra cărţii d-lui I. Adam, *Din vieaţă.*

— Comisiunea primeşte concluzia negativă a d-lui referent, fără însă a luà răspunderea considerantelor.

Se ceteşte raportul d-lui *Dr. Babeş* asupra cărţii d-nei Kaminski, *Conferinţe medicale.* D-l *Babeş* conchide la nepremiere.

— Comisiunea aprobă concluzia.

Se ceteşte raportul d-lui *Marienescu* asupra cărţii d-nei Eufrosina Adam, *Teatru şcolar.* D-l referent conchide la nepremiere.

— Comisiunea aprobă concluzia raportului.

ŞEDINŢA DELA 12 MAIU 1910.

Preşedinţa d-lui *T. Maiorescu.*

Se ceteşte raportul d-lui *Quintescu* asupra traducerii tragediilor lui Sofocle de Eugeniu Dinescu. D-l referent conchide la nepremiere.

— Comisiunea aprobă concluzia.

Se ceteşte raportul d-lui *I. Kalinderu* asupra cărţii d-lui Radu D. Rosetti, *Din Egipt.* D-l referent conchide la nepremiere.

— Comisiunea aprobă concluzia.

Se ceteşte raportul d-lui *Babeş* asupra cărţii d-lui N. Filip, *Noţiuni de zootehnic generală.* D-l referent conchide la premiere.

Se ceteşte roportul d-lui *I. Bogdan* asupra dramei: *Apus de soare* a d-lui B. Delavrancea. D-l referent conchide la premiere.

Comisiunea mulţumeşte d-lui I. Bogdan pentru facerea raportului.

D-l *Marienescu* ceteşte unele observaţii nefavorabile lucrării d-lui Delavrancea şi este de părere că această lucrare nu trebue premiată.

Se ceteşte raportul d-lui Philippide asupra lucrării d-lui Papahagi, *Scriitori aromâni în secolul XVIII.* D-l referent conchide la premiere.

Se procede la votarea asupra lucrării d-lui Filip. Rezultatul: 5 bile albe, 5 bile negre.

Se procede la votarea asupra lucrării d-lui Delavrancea. Rezultatul: 5 bile albe, 5 bile negre.

Se procede la votarea asupra lucrării d-lui Papahagi. Rezultatul: 7 bile albe, 3 bile negre.

Se precede la votarea definitivă. La această votare au căpătat: d-l Filip 4 albe, 6 negre; d-l Delavrancea 6 albe, 5 negre; d-l Papahagi 4 albe, 6 negre.

— Comisiunea decide ca votarea finală să se facă în şedinţa viitoare, în ce priveşte drama d-lui Delavrancea.

ŞEDINŢA DELA 13 MAIU 1910.

Preşedinţa d-lui *T. Maiorescu.*

Se pune la vot lucrarea d-lui Delavrancea: *Apus de soare.* Rezultatul votului a fost: 7 voturi pentru, 4 voturi contra.

— Comisiunea hotăreşte deci ca premiul să se dea lucrării d-lui Delavrancea, *Apus de soare*, dramă în 4 acte.

Eufrosina I. Adam, *Teatru şcolar pentru băieţi şi fete,* Bucureşti 1909.— *Raport de* **At. M. Marienescu.**

In cartea de 192 de pagine se află 8 piese teatrale, câte de un act: 4 pentru băieţi, 4 pentru fete.

I. **Fugarul.** — După «Noveau théâtre d'éducation.»

Persoanele: Ionel, şcolar fugar, şi Radu, băiat de ţăran. Ionel, crescut în oraş şi în bine, e leneş şi nebun şi fuge dela şcoală; iară Radu, crescut la ţară, dedat la lucru şi toată fericirea o aşteaptă dela lucrul său.

Ionel fuge de şcoală în pădure, se aşează sub un copac să doarmă. Radu se preumblă şi cântă prin pădure şi pe Ionel îl îndeamnă la muncă (p. 14). Ionel zice că n'are nevoie de carte, scopul lui suprem e ca să se facă ofiţer (p. 20) şi nu vrea să meargă acasă, dar Radu îl sperie, dacă rămâne noaptea în pădure (p. 23) şi îl sfătueşte să se reîntoarcă acasă; Ionel începe a aveà dor de mamă şi de tată şi se reîntoarce acasă (p. 26).

Părere. — Tendinţa lui Radu e ca să capaciteze pe Ionel pentru şcoală şi carte şi să-l îndrepteze, dar n'a învins cu scopul lui nobil; motivul lui Ionel, pentru ce se reîntoarce acasă, e dorul de mamă şi de tată; pentru un prunc fugar e motiv natural, dar el trebuià capacitat numai din motivul învăţăturii. Piesa nu se poate recomandà spre premiere.

II. **Invăţătura,** p. 31. — După Adrien Pagès. Persoanele sunt 4 băieţi între anii 10—12. Scena se petrece ori unde (şi apoi localizarea unde a rămas?).

Barbu se bucură că nu-i şcoală, tot cască, când vede cărţi de şcoală; Sandu are grijă numai să mănânce, Lascăr mănâncă, de îl dor foalele. Ion (p. 32) îi sfătueşte că mâncarea e de lipsă numai ca să trăeşti, şi învăţarea e de lipsă ca să trăeşti bine în

lume (p. 34). Ion spune ghicitori și exemple, cum se desvoltă mintea prin învățătură; dă sfaturi economice și industriale (p. 44); Sandu naiv află pe Ion de un filozof, și Ion se bucură că a câștigat mintea ortacilor pentru școală, și tot strigă să trăească școala.

Acum începe muzica și cântarea și se cântă 20 de cântece din cartea d-nei Maria N. Severenian.

Părere.—Rolul lui Ion ar fi destul de frumos, dar un băiat de 12 ani nu poate reprezentà pe un bătrân cu sfaturi despre economie și industrie. Barbu și Lascăr vreau numai să mănânce și laudă mâncările, și Ion vrea să-i sature numai cu munca și lăudarea cărților și apoi ortacii sunt buni, că se lasă de mâncare și vreau să meargă la școală. Nu pot fi însuflețit pentru această piesă teatrală.

III. **Umbrela pierdută**, p. 47. — Sunt cinci persoane; între acestea șeful de biurou, doctorul, comisarul, Holban și Brânduș, cârnățar. Scena se petrece în cabinetul șefului de biurou.

Scena I: Brânduș și-a pierdut umbrela, la mâner cu cap de gâscă (p. 50) și o caută la biurou. La 11 ore șeful încă n'a venit, dar dacă vine, are să mănânce. Holban pertractează geografia județului Iași cu Brânduș, așteptând după șef (p. 55).

Scena II: Intră șeful, Holban scoate afară pe Brânduș, căci șeful are să mănânce.

Scena III: Holban pune masa ca să mănânce șeful și acestuia îi spune că are să facă examen de înaintare, dar nu știe nimic; șeful îi promite că va vorbì cu profesorii dela examen (p. 56—58).

Scena IV: Brânduș spune șefului, că a pierdut umbrela, dar șeful face atent pe Brânduș, că pe tăblița ușii e scris că biuroul e închis dela 12 ore până la 1. Și șeful fără paciență îl lasă să vorbească 5 minute (p. 59—63).

Scena V: Șeful în registru a aflat că s'au pierdut 164 de paraplee. Brânduș să caute în magazin pe al său.

Scena VI: Parapleul s'a aflat, dar acum șeful cere dela Brânduș certificat de bună purtare, act de naștere și de căsătorie, cuită că a plătit chiria casei, bilet despre plata umbrelei și act de moarte. Brânduș se preface că a murit și cade (p. 66—71).

Scena VII: Brânduș zace jos ca mort, doctorul constată moartea lui Brânduș. Acesta se scoală și rupe actul de moarte (p. 71—77).

Părere. — Persoanele oficioase din piesă arată că piesa nu poate fi scrisă pentru băieți, și deși în piesă se desfășură multe împrejurări comice și cât de bune, dar alte împrejurări se duc până la stupiditate, căci toate ar trebuì să fie verosimile; în urmare piesa

nu și-a ajuns scopul cu băieții ca persoane oficioase. Nu se poate recomandà.

IV. **Reîntors din lume,** p. 81. — După Ariste Excoffon.

Persoanele sunt: un negustor, căruia îi merge rău, cu fiii, Ion și Petru; Dobrin, un cumnat, care de mulți ani a părăsit satul și acuma se întoarce în casa cumnatului cu un servitor; Patriciu, un vecin, cămătar, însă și om mișel.

Scena I: 4 persoane sunt așezate la 5 mese (?).

Radu e negustor, nu-i merge bine, învață pe fiul Petru ca să toarne în pahar, pentrucă este băutură. Patriciu dă sfat lui Radu, că ar trebuì zidit un han frumos (p. 82) și el ar ajutà cu bani, dar iese din casă. Dobrin, cumnatul lui Radu, s'a dus în lume de vreo 10 ani (p. 89).

Scena II: Dobrin se reîntoarce din lume, Radu se miră de Patriciu că ce plan are cu hanul, când Patriciu e sgârcit și cămătar mare.

Scena III: Dobrin intră în casa lui Radu, este recunoscut, dar Dobrin se preface că a pierdut toate și că e sărac (p. 88). Toți vreau să țină pe Dobrin la ei. Dobrin se culcă, dar aude pe Radu, că cu hanul vrea să-și facă avere.

Scena IV: Fiul Petru are frică, că tatăl său se întovărășește cu Patriciu, om sgârcit, etc. Dobrin ascultă și Petru îi spune planul tatălui său (p. 91).

Scena V: Ion e în contra lui Dobrin, că a venit sărac pe capul lor, fiul Petru ține cu Dobrin.

Scena VI: Dobrin singur vorbește despre cele auzite pentru el și în contra lui.

Scena VII: Radu spune lui Patriciu că Dobrin a venit fără nici un ban, Patriciu dă sfat lui Radu, că pe Dobrin să-l arunce afară, că dacă îl ține în casă, Patriciu nu ajută să se facă hanul, dar Patriciu erà dator lui Dobrin cu 1.000 de lei, și n'ar fi vrut să-i plătească (p. 97).

Scena VIII: Dobrin și Patriciu. Dobrin cere 1.000 de lei, Patriciu neagă datoria și Dobrin îl scoate afară (p. 102).

Scena IX: Dobrin meditează.

Scena X: Intră Radu, Ion și Petru. Radu cu Ion spun lui Dobrin, ca să plece din casă, numai Petru zic ca să rămână cu ei (p. 116).

Scena XI: Intră Patriciu, care spune lui Radu, că s'a gătat planul cu hanul, deoarece locul s'a vândut. Dobrin spune că el a cumpărat locul, are bani, dar a vrut ca să le cerce inimile către el. Patriciu fuge afară.

Scena XII: Servitorul lui Dobrin aduce 2 geamantane. Petru îl roagă de iertare. Dobrin primeşte pe Petru de fiul său (p. 112).

Părere. — Piesa corespunde vieţii şi caracterului unora din popor. E lucrată cât de bine în discursurile persoanelor cu rol, şi piesa merită toată lauda, dar nu poate fi destinată pentru băieţi. Şi încât se şi poată lăudà piesa, apare de o lucrare aşà de mică faţă de premiul de 4.000 de lei, şi numai din acest motiv nu se poate recomandà spre premiere.

Piese pentru fete: V. **Zâna zorilor,** p. 117.

Sunt 2 persoane: Paulina şi Măriuca, apoi în capăt se arată o ţigancă, care se desveleşte ca Zâna Zorilor.

Paulina e din familie avută, Măriuca e săracă. Paulina povesteşte că ce bunătăţi a mâncat (p. 119). Paulina are 60 de lei şi-şi arată hainele frumoase, răstoarnă banii să-i vadă Măriuca (p. 125); peste tot Paulina e egoistă în toate, toate sunt pentru ea, etc. Măriuca e contrariul Paulinei, e lucrătoare, are numai un gologan, dar ea ar face multe bunătăţi în lume, dacă ar aveà bani, etc. (p. 129).

Se aude o ţigancă cântând, intră în casă, cântă şi dansează şi apoi cere cevà dar. Măriuca îi dă gologanul, Paulina nu-i dă nici un ban. Ţiganca aruncă mantaua, apoi se arată că-i Zâna Zorilor; pe Măriuca o dărueşte cu juvaere, iar Paulinei îi pune pe faţă o mască cu nas mare, şi-i pune urechi de măgar (p. 132).

Părere. — Deşi dialogul între 2 persoane ar fi bine descris, şi Măriuca dă sfaturi bune Paulinei, arătarea ţigăncii ca Zâna Zorilor, şi modul cum aceasta dărueşte şi pedepseşte nu-i bine nimerit într'o carte pentru care se cere premiu de 4.000 de lei.

VI. **Aparenţa înşeală,** p. 135.—După Adrien Pagès.

Maria, elevă, acum a sosit în pension; 3 prietene ale ei din pension şi domnişoare institutoare. Scena în curtea şcoalei, în vreme rea, într'o Joi în Noemvrie.

Cecilia cântă despre iarnă, Iulia povesteşte cum e grădina lor în timp de vară, apoi se povestesc nişte lucruri copilăreşti, naive, întâmplate în pension (p. 138); şi îşi bat joc de Maria dela ţară, acum venită în pension (p. 141); dar Maria, faţă de elevele batjocoritoare, e înaltă cu mintea, bună la lucru, la inimă, cu dragoste către părinţi; Iulia spune că tatăl său e milionar, Cecilia că şi ea e avută (p. 142), şi prietenele îşi bat joc de Maria şi ea se duce la domişoara şi se plânge (p. 177).

Domnişoara investighează, prietenele recunosc că au batjocorit pe Maria, domnişoara le ocăreşte şi vrea să le pedepsească, dar

Maria se roagă ca să nu le pedepsească. Atunci domnişoara încheie: Să nu uitaţi că aparenţa înşeală. Acest rezultat din piesă nu se explică verosimil, pentrucă Maria dela ţară s'a arătat mai nobilă decât prietinele (p. 154).

Părere — Maria, fată de ţăran, se validitează cu mai multă putere spirituală şi cu cultura inimii — şi prietinele nu au avut motive raţionale de a o batjocori; e un obiect de simplă naivitate, nu poate formà un obiect pentru cultura elevelor şi astfel piesa nu se poate considerà de succeasă.

VII. **Lăcomia**, p. 157.—După Adrien Pagès.

Scena se petrece la câmp. Maria, Sofia şi Ana, colege de şcoală, şi apoi Eugenia, fata cea lacomă.

Cele 3 fete merg la câmp ca să-şi petreacă şi în coşuri duc cu ele pâine şi brânză.

Maria îşi pierde broboada, dar se mângâie că-şi va cumpără alta. Ele află un cuib de bondari şi vreau să-l aprindă şi (p. 160) se pregătesc de mâncare. Vine Eugenia, domnişoara Gaiţa, dar nu vrea să rămână cu ele şi vrea să plece acasă, pentrucă mama sa a invitat dame (p. 163) la cremă şi prăjituri. Celelalte fete reţin pe Eugenia cu minciuni, spunând că ce mâncări bune au adus cu ele; Eugenia crede, dar nu e decât pâne şi brânză, şi astfel îi zic: Lăcomia pierde omenia (p. 172) (?).

Părere. — Piesa e destul de proastă-naivă, fără ca lăcomia să fie bine descrisă, căci a merge acasă ca să mănânce cremă şi prăjitură nu arată lăcomie; şi păcăleala Eugeniei cu pâne şi brânză iară e cevà nenimerit pentru lăcomie.

VIII. **Ajunul Crăciunului**, p. 175. — După Adrien Pagès.

Două persoane: Florica şi Aneta, iară scena e o odaie de lucru pentru fetiţe.

Astă seară veghem, pentrucă vine mama şi tata cu trenul dela $12^1/_2$ şi să aşteptăm darurile ce ne vor aduce. Florica (p. 176) vrea să cetească o poveste cu portretul Mamei Pădurii, şi o descrie. Aneta nu vrea să asculte, pentrucă o împiedecă dela lucru şi apoi Florica îi zice: Zideşte-ţi oraşele, ridică-ţi munţii, sapă-ţi râurile, şi apoi se cam sfădesc (p. 177) şi Florica cea rea ameninţă pe Aneta că o va pârî la părinţi. Tot vorbe goale şi proaste.

Apoi fiecare îşi scoate câte o gheată şi le acoperă cu şorţul (p. 182), aşteptând ca Moş Crăciun să le pună daruri. Dar Florica încă ieri noapte a visat, că ce daruri i-a adus Moş Crăciun, şi că Anetei nu-i va aduce nimic (p. 185) şi se sfădesc. Apoi (p. 189) în atare

mod a venit câte un pachet pentru fiecare. Aneta cea bună a căpătat o cutie de lemn, iar Florica în nenumărate învălituri o ceapă.

Părere. — Din descrierea piesei se vede că lucrarea e foarte ușuratică, și astfel nici piesa aceasta nu merită a se recomandă pentru un premiu de 4.000 de lei.

Ioan Adam, *Voia Mării.* București 1909.—*Raport de* **At. M. Marienescu.**

Cartea poartă titlul general și are titlul *Voea Mărei,* cuprinzând 9 schițe în op.

Titlul, după textul autorului, e «Voea Mărei.»

Cuvântul *voea* e foarte rău ales, pentrucă numai omul are voie, dar nici animalele n'au voie, cu atât mai puțin *Marea.* Se vede că autorul pentru titlul cărții nu a întrebat logica și știința. Autorul nu s'a cugetat nici la ortografia cuvântului voea, din verbul voesc forma voia, precum editorul a îndreptat pe foaia de legătură ; mai departe cuvântul *Marea,* femenin de a doua declinațiune, terminat în e, are genetivul Mării și nu Mărei, precum iară editorul a corijat pe foaia de legătură. E destul de a arătă că autorul e ușuratec în cugetarea sa.

Acele nouă schițe din op n'au niciun caracter moral, și în genere sunt scrieri slabe, arătate la un premiu, dar necesitatea impune de a ne ocupà mai cu deamănuntul de ele.

I. Voia Mării, pag. 1—14. — Ca să se vadă că stilul autorului cât e de fantastic, și e un limbaj nepriceput pentru aceia cărora le sunt de lipsă scrieri populare, citez șirele dela început:

«Marea se frământă și își clocotià valurile ca într'un cazan înfierbântat. Tot întinsul apei erà numai o brăzdare de coame sborșite, de pe care vântul suflà în aer fâșii de spumă, ca de pe grumajii încordați ai unor tauri mânați la plug».

Iară textul e :

Nicăeri nu se vedeà om, și numai la port o umbră de femeie. In nebunia ei, a înfruntat râsul vântului, că Dimitrie (bărbatul)! mâne-i Crăciunul și te așteaptă Bucurel, fiul din brațe, vină acasă (p. 7).

In Constanța căpitănia a spus că vaporul (unde e Dimitrie) nu se poate apropià de furtună. Sanda (femeia) se întoarce acasă și vede statua lui Ovidiu, despre care a auzit rău cu marea.

Copilul acasă o întreabă, când aduce tata pe Moș Crăciun (p. 8)? Mama povestește cum e Moș Crăciun (p. 9).

Marea s'a cumințit și stă ca femeia rea, care a fost bătută. Dar Sanda cu fiul se duce la port, așteaptă pe tata și pe Moș Crăciun (p. 11). A sosit vaporul Carol, tot stricat, dar vine numai Moș Crăciun (bărbatul Dimitrie dar a pierit) (p. 13).

Părere.—Acum unde e Voia Mării, că doară furtuna nu e Voia Mării. Doar Voia Mării a adus pe Moș Crăciun în casă; sau a prăpădit pe tata? Schița nu merită a se recomandà pentru 4.000 lei.

II. **Răsăritul Soarelui**, p. 14—24. — Se hotărîseră să vadă cum răsare soarele din mare. S'au sculat de dimineață. In Constanța s'au coborît la port, negurile plutiau în fâșii destrămate și se topiau de lumină.

Prietenul trezește pe un Turc bătrân, ca să-i ducă în barcă, ca să fie aproape de răsărirea soarelui. Marea respiră domol și își îndoaie valurile ca un sân uriaș (p. 15). Acuma vine soarele, aprins ca un cap de Făt-frumos. Se descrie pe larg cum e Turcul, pe carele răsăritul soarelui l-a adus la Constanța (p. 17). Turcul spune că a fost creștin din Stambul și a venit aici numai ca să vadă răsărirea soarelui ca bărcaș, și e în societate cu un Arab (p. 23).

Barca se apropie de țărm și atunci soarele erà înălțat.

Părere.—Descrierea e asemenea într'un stil fantastic; construcția schiței e slabă, când partea ei mai mare se cuprinde în descrierea biografiei Turcului. Nu-i lipsă de Turci în schițe românești. Nu e op demn de 4.000.

III. **Sub arșiță**, p. 25—28. — Coasta dealului, așà cât ține bătaia ochiului, e inundată de aurul holdelor revărsate, spicele se șterg în de ele, fâșie alintător, murmurând o îngânare dulce, adormitoare (Unde e acì descrisă natura, și unde-i logica autorului?)!

La umbra snopilor stă (?) copilașul în albiuță. Țăranca zorià vârtos boabe mari de sudoare. Pământul duduie sub trapul greu al calului. Vechilul umblă de mult să o prostească pe țărancă—dar vechilul erà beat,—să o apuce de umeri pe țărancă; bărbatul se chinuià în armată (p. 27) și vechilul o strânge tare și poticnește, el caută să se apropie de piept, se rostogolește. Țăranca îngrijită pipăește cu mâinile un sprijin în aer.

Părere. — Rolul vechilului cu țăranca aduce înaintea cetitorului o icoană imorală. Celelalte descrieri sunt vorbe slabe. Nu merită 4.000 de lei.

IV. **Cuconul Grigoraș**, p. 29 — 46. — Cuconul Grigoraș erà feciorul lui cuconul Grigorie (mai bine al coconului Grigorie). După moartea lui tată-său (bine: a tatălui său) a venit din Paris și a

căzut în sat, ca un blestem, și boalele lui neghicite îl făceau și mai îndărătnic (p 29). Și-a adus bucătăreasă din Franța pentru stomacul lui stricat, șicană pe servitori și în sat căută tot pricini; din sat mâncà numai ouă și lapte, celelalte erau bunătăți străine (p. 31).

Odată la hramul bisericii, la sfântul Nicolae, bucătăreasa a mâncat dela o gospodină sărmăluțe cu mămăliguță și i-au plăcut; boierul s'a mâniat și a înfruntat-o, și acuma vede că bucătăreasa de ce nu-i fierbe cum se cade (p. 32).

Boierul are năravuri străine de alții, el se descrie cum e când e în oraș, în hotel, cum batjocorește pe vizitiu, adică om rău de tot, fugià lumea de el, și tot se plângeà că e bolnav (p. 35). Grigoraș în călătorie duceà cu sine bufetul și bucătăria, tot bolnav (p. 38). Se plângeà că toți îl fură, îl jefuesc și vina erau numai țăranii. Se plângeà asupra doctorilor, advocaților și a justiției (p. 40). Cu un cuvânt Grigoraș e un om mișel, boier nebunatic-sgârcit, dar totuș a sărăcit și s'a retras într'o căsuță de țăran S'a dus din sat, dar iară s'a reîntors.

Părere. — Autorul, precum se vede, de temă a sa, pentru scriere nu-și alege un obiect ca să nobileze inima, să înalțe sufletul către Domnul și spiritul către cultură, și apoi autorul obiectele le descrie cu multă maliție — numai răul îl vede și acesta vrea să-l lățească în lume; ar trebuì ca în scrierile lui să fie atare scop bun, pentru aceasta să scrie, dar să nu-și bată joc de un boier așà de nebunatic, precum l-a făcut autorul. Nici schița aceasta nu se poate recomandà pentru premiere cu 4.000 de lei.

V. **Sodoma**, p. 47 — 62. — Erà toamnă. Dascălul căută pe mama preotului, carea beată adormise sub gard. Preoteasa erà pe moarte și mama mânioasă, și preoteasa nu puteà să moară, până mama preotului nu o iartă, căci preoteasa a scos din casă pe mama preotului, carea erà o bețivă, dar s'a reîntors în casă (p. 47). Ea nu grăește nimic, deși preotul o roagă, nu se înțelegeau, că erà blestem pe casă (p. 50). Ea zice că va merge, când îi va ținea lumina în mână. Manda mama află o sticlă cu spirt, o bea, cade jos. Vine doctorul (p. 53), spune glume, ca să facă veselie. Apoi află că preoteasa e otrăvită și mama preotului e în suspiciu ca otrăvitoare (p. 54). Manda se duce la cârciumă, joacă și cântă, oamenii o batjocoresc; se sfădește cu cârciumarul pentru plată și o scoate afară. Noaptea târziu se însoțește cu un cerșetor. Mama cu cerșetorul aprind casa asupra bolnavei. Se vede cum arde și mama șoptește cerșetorului: Sodoma, blestemul lui Dumnezeu (p. 62).

Părere. — Autorul face pe mama preotului de o bețivă și de aprinzătoarea casei fiului său. Multă răutate trebue să fie în mintea autorului, ca să scornească de acestea. Rău exemplu e în op pentru simțul unei mame către fecior; rău exemplu pentru soacră către nora bolnavă; și apoi în gura mamei sale dă cuvintele: Sodoma, blestemul lui Dumnezeu. Se vede că lucrarea nu e numai malițioasă, ci și proastă. Tare decăzută trebue să fie o literatură, când pentru premii mari se concură și cu opuri mizerabile.

VI. **Portrete neisprăvite**, p. 63—70. — «Ce timpuri erau pe atunci! — Azi unde te întorci, dai numai de școli și de diplome». Mai nainte se făceà treabă fără învățătură, și erà mai bine, zice autorul (In punctul prim produce o idee falsă, o mizerabilitate).

Să vedeți ce s'a întâmplat pe timpul acela la B. Cel dintâiu prefect a fost Cuconul, dar eu consilier județean. Să începem la lucru, ca să facem șoselele în județ. Bani sunt destui, dar le trebue un inginer (p. 64). Franț erà Neamț și ferster, dar l-au ales de inginer. Se descrie cevà din timpul vechiu și cevà din timpul nou, dar fără ca să fie cevà deplin, și fără ca să înțelegi întregul (p. 67).

Părere. — Titlul «Portrete neisprăvite» nu se referă la vreo pictură, ci autorul atinge unele imprejurări ca schițe separate, dar nici una nu e încheiată, și să aibă atare scop. Schițele, adică lucrările sunt neisprăvite, adică lucrări de tot slabe după concept și după stil și așà cred că nici autorul n'ar ști să spună, că ce a vrut să scrie. Opul nu merită nici un premiu.

VII. **Ocnașul**, p. 71—78. — Dimineața Paștilor erà luminoasă. Toma al Marandei erà obosit și îmbătrânit, a venit din ocnă. A fost omorît pe pristavul. Numai aducerea aminte de copilărie îi erà dulce în satul lui. Trecătorii i-au arătat calea spre sat (p. 72). Odihnește lângă fântâna satului, vede ușa dela cârciumă, se duce și șeade pe o bancă. Un țăran îi zice: Hristos a înviat! Toma i se arată că cine e el? (p. 75). Țăranul povestește despre familia lui Toma, că câți au murit, dar Toma nemângâiat s'a reîntors la ocnă (p. 71).

Părere. — Sărace idei sunt legate în scriere. Nimic ca să se înalțe. Se vede ocnașul nu-i nici pocăit, nici îndreptat după pedeapsă. In op nici o caracterizare frumoasă, o poveste simplă fără scop nobil. Nu merită a se recomandà.

VIII. **N'a avut parte**, p. 79—85. — Erà pe zori, vântul adunà omăt. Cu sania a mers în codru (p. 80). Eu și omul zărim o piatră plantată în pământ lângă drum, dar cine-i acì îngropat? (p. 81). Despre aceasta este o poveste și autorul povestește că tot răul e

dela pahar și dela muiere. In sat erà un gospodar să nu-l dai nici câinilor de mâncare, iară femeia lui erà șireată și imorală. Nu rămase băiețan în sat, cu cine să nu-și fi avut bine. Bărbatul a bătut-o și a alungat-o, în zadar, că erà bețivă și ticăloasă. Un om care slujià la boierul se împrietenește cu femeia, dar asta dă de gustul lui, și nu-l mai lasă. Bărbatul a plecat la târg să-și vândă boii, femeia a stat tot în cârciumă cu ibovnicul, căruia i-a șoptit cevà și au plecat. A doua zi a venit veste că Iordache al Săracului e mort în codrul Budei. Mama mortului știà că noră-sa se aveà bine cu pribeagul, și că noră-sa l-a omorît, să pună mâna pe banii boilor. Dar Doctorul a aflat banii în opincile mortului și muierea s'a spânzurat, și pentru aceasta autorul zice: *că n'a avut parte*, adică de bani.

Părere.—Se află o femeie în toată privința imorală, bețivă și apoi ucigătoare de bărbat. Nu-i nimica, ca să iei exemplu despre așà caracter mizerabil și despre ea să scrii cevà pentru literatură. Autorul se vede că s'a dedat, ca ce scrie să fie mijloc de corupere a cetitorilor, dar nu mijloc de moralizare și cultivare. Opul nu merită să zici și numai un cuvânt bun pentru el.

IX. **Pe Dunăre**, 89—112 —Regele, voind ca să vadă progresele realizate pe Dunăre, cu membrii dinastiei a făcut călătoria în 27 Aprilie 1904 dela Turnul-Severin până la Galați. Se schițează vizita la porturile Constanța, Ostrov, Cerna-vodă și Hârșova. Ea a fost scrisă după însărcinarea onorifică a prefectului din Constanța.

Părere. — Autorul mărturisește că nu e compoziția lui, și astfel nici poate veni la censurare. In urmare nici fiecare scriere din cele 9 schițe, nici toate la olaltă nu dau calificarea, ca să se recomande pentru premiul Năsturel de 4 000 de lei.

Ion Adam, *Din vieață*, 11 povestiri în formă de schițe, pe 104 pagine.— *Raport de* **At. M. Marienescu.**

I. **Neurastenia**, p. 1 — 19. Erà timpul sinuciderilor celebre, un timp de enervare ; sinuciderea erà epidemică, s'au sinucis bătrâni, tineri, fete amăgite, fetițe de școală, etc. In salonul unei doamne de neam se discutau chestiunile sinuciderilor (p. 4). In amestecul soluțiunii intervine și un doctor, carele spune că cauza sinuciderilor e neurastenia, adică excesul de vieață. Doamna casei aduce ceaiu și ocărește pe doctor pentru cele povestite și-l provoacă să spună anecdote, dar cei de față se dispută care-i sinuciderea cea mai frumoasă (p. 7). Doctorul începe a povestì cazuri speciale de sin-

ucidere, despre moarte, despre cadavru (8 — 15). Se face critică asupra modului de sinucidere, și unul, altul spune că cum s'ar fi omorît el (p. 17). Serata de ceaiu s'a gătat, oaspeții, când pleacă, observă că doctorul e nervos și se pregătește de sinucidere. A trecut vacanța și o gazetă a adus știrea că doctorul s'a sinucis și se descrie modul de sinucidere (p. 19).

Părere. — Obiectul scrierii e din cele mai urîte din vieața omuluì nebun, povestirea face pe om ca să se îngrozească de vieață și să se sinucidă. Un om cu mintea întreagă nu poate aprobà fantaziile nebunatice ale autorului și pentru aceasta scrierea nu-i vrednică de recomandare.

II. **O iluzie pierdută**, p. 20 — 27. A fost un amor nebănuit; ea știà că trăise un timp de adevărată voluptate în urma dragostei ascunse; măritată numai de câțivà ani. Ea, mamă cu copii, are o iubire cu un student minor, cu Prundeanu, carele o iubià până la adorație, căci bărbatul ei, după câțivà ani, devenì egoist și materialist (p. 21). Ce impresiune a făcut asupra ei cartea Werther, ce i-o lăsase studentul, și și-a pus în gând ca să se lase de băiat, ca să vadă de carte și de viitor, dar nu poate pentrucă-l iubește; studentul îi zice că mai bucuros moare decât să n'o mai vadă, și trist pleacă (p. 24). Ea adoarme îmbrăcată, dar ca prin somn aude o detunătură de pușcă, ea se trezește, se duce la casa lui și află pe Prundeanu căzut la pământ (p. 25). Dar erà prefacere, în casă aude glas de fată și râs; ea strigă lui Prundeanu: Mizerabile, dar el cu fata iese din casă, își iea sănătate bună, și-l învită ca în toată seara să vină la ea. Doamna drăguță aude și vede (p. 29).

Părere.—Scrierea cuprinde în sine un exemplu de corupție ; mama cu copii e drăguța unui student; dar acesta, deșì minor, încă mai are altă drăguță pe o fată mare. Scrieri imorale nu sunt a se recomandà.

III. **Seceta**, p. 28 — 34. Pe câmpul Bărăganului arde soarele, prăjește toate, — semănăturile în primăvară porniseră bine după 2 ani de secetă, și autorul descrie relele secetei și că și anul acesta e secetă; cum sunt vitele, cerul *e mincinos*, promite ploaie și nu dă ; cad vitele grămezi de oase pe câmpuri (p. 31).

O procesiune pentru ploaie; vitele flămânde *în limba lor cerșiau* îndurarea cerului. Un țăran zise: Să nu vă mirați, Domnilor, am scos vitele *la rugăciune*, ca să vadă Dumnezeu, că nu pentru noi, ci pentru ele cerem; căci pe oameni nimeni nu-i mai aude de sus (p. 33). Bieții țărani steteau în genuchi în jurul unui popă bătrân,

carele cetià din ceaslov, și într'una făceà cruci . . . Preotul se rugà de Dumnezeu, ca să se îndure *măcar de vite*, căci vitele nu au păcătuit.

Părere.—Se vede că autorul nu pricepe ce-i evlavia în religiune, sau scrie și aci din cunoscuta-i maliție. Autorul în procesiune scoate și vitele la rugăciune și face pe un țăran ca să spună lui Dumnezeu, că pentru vite cer ei, pentrucă vitele n'au păcătuit, și astfel pre oameni îi pune înapoia vitelor. Scrierea nu merită a se recomandà.

IV. **Umbra care se lasă,** p. 34—41. Dintr'o ordonanță de clasare. In satul Buiești din Ialomița, în Fevruarie 1909, s'au strâns, pentru un viscol și ger la căldură în odaia de serviciu a cârciumei, între alții, și 2 oameni ai prăvăliei: Nicolae Tican și Panait Capsali, Ion Bănescu și Sima Nicolae. Nicolae Tican a jucat cărți cu Sima Nicolae.

Se aude clopoțelul dela ușa prăvăliei. Tican trece în prăvălie; în clipa aceea cinevà cu ciomagul îi dă în cap, el cade amețit, și când s'a trezit, a mărturisit că Vasile Ene Nichifor l-a lovit. Vine investigațiunea și la judecată se zice că în contra lui Nichifor nu-i caz de urmărire.

Autorul se vede a fi de altă părere și explică motivele sale.

Părere. — Iară un obiect slab pentru o schiță; e o crimă de ucidere și autorul nu-și bate capul, ca să ajungă la un scop moral și spre îndreptarea cetitorilor; și fiindcă scrierea nu e nici de interes literar, nu merită nici o recomandare.

V. **Păcat,** p. 42 — 50. Grigorie Molocea, om mai avut, făcù praznic în casa sa la hramul bisericii. Mâncări și băuturi destule, toți beau și popa cu ei. A cântat cocoșul de două ori și mesenii se petreceau. Dar popa s'a înțeles cu doamna casei, ca aceasta să curvească cu el, și amândoi, adică popa și găzdărița, s'au șters dintre oaspeți. Oaspeții au observat. Unul zice: Mi se pare că popa s'a luat de brâu cu dracul să dea o roată prin raiu. Dar Molocea și alții întreabă: Unde s'a dus popa? Un oaspe răspunde: Popa s'a dus cu nevastă-ta, caută ciuperci pe lună. O furtună asurzitoare de hohote, râdeau cu toții (p. 43). Satul știà de mult că nevasta lui Molocea se țineà cu popa. Molocea zice: Că nu-i de suferit, ca popa să mă necinstească în casa mea. Atunci popa ca din pământ se arată, și apoi nevasta. Oaspeții fac diferite glose. Popa se pregătește să plece și întreabă: Că cine-i va duce colacii acasă? Molocea răspunde că el, și pe sub ascuns iea un cuțit de pe masă, și-l

bagă în tureac (p. 46), dar Bordean vede, pricepe și se iea după ei. Molocea vrea să junghie pe popa, dar Bordean îl împiedecă (p. 50).

Părere. — Inimă rea are autorul, încât și un praznic de hram îl face loc de imoralitate și pe popă de obiectul crimei și batjocorirea poporului, în loc să-l facă de obiectul virtuții creștine și de un exemplu al moralității. Pare că autorul prin scrierile sale voià anume să corupă pe poporul român și să-i batjocorească toate, ce trebuesc să-i rămână sfinte. Scrierea nu merită recomandare.

VI. **Nu ești cavaler**, p. 51 — 60. Silvia erà nevasta unui bogătan; bărbatul aveà lucrurile sale pentru susținerea averii, — pe muiere a lăsat-o uitată. Ea trăià în bogăție, în saloane, dar se simțià singură. Ii trebuià alt bărbat, are părere de rău și e nefericită; de cei câțivà copii servitorii aveau grijă, — dar ce să facă cu timpul de prisos? (p. 52). Intr'o 'zi de primire, vine Adrian, un holteiu; ea se plânge că i se urește singură, iar holteiul o întreabă că pentru ce nu citește? și-i promite un roman: «Contesa palidă» în 12 tomuri (p. 53). Adrian îi aduce tot câte un tom, ca să poată venì adeseori la ea. Contesa în roman aveà asemenea soarte ca Silvia și în cele din urmă contesa s'a lăsat răpită de cavalerul său și a fugit dela bărbat.

Se apropià toamna și iarna urîcioasă. Ce va face acuma singură cu bărbatul? Ea a început a fi fericită cu Adrian și de prunci și-a uitat. Acuma Silvia provoacă (ca după roman) pe Adrian, ca s'o răpească și ducă cu el. Adrian se sperie, iară ea îi zice: Nu ești cavaler (ca cel din roman).

Părere.—Și în această scriere, femeia ca mamă cu prunci se descrie de o imorală. Nu-i cuviincios scrieri de acestea a așterne la Academie pentru premiere.

VII. **Drama în pădure**, p. 61—69. — Prietenii erau adunați la ceaiu. După ce s'a vorbit de sinuciderile și scandalurile din țară, s'a aprins discuția asupra romanelor. Acuma se descrie cum sunt romanele, ce înfluență bună ori rea au, că numai îngrozesc, dar nu înalță. Ca copii auziau de Tunsu și de Jianu; mai ales femeile trăesc după închipuire, ele ajung la halucinație, mai ales femei cu bărbați grosolani (p. 63).

Toți au spus câte cevà, numai romanticul a tăcut, dar acum spune că și el de copil a vrut să lucreze la un roman: Amorul sângeros, și-și desfășură toate planurile pentru roman. Dar iată o gazetă aduce știrea grozavă «Drama din pădure». Intâmplarea e că o femeie cu 5 copii s'a îndrăgostit de un ofițer holteiu. Bărbatul

o credeà de virtuoasă, dar i-a prins în delict. Ofițerul a fugit, lăsându-și sabia în casă (66). Amândoi s'au hotărît să moară; ofițerul a omorît pe femeie și apoi s'a sinucis. Apoi autorul scrierii a cerut informațiuni sigure chiar dela bărbat — că să-și facă romanul.

Părere.—Mama cu 5 copii e necredincioasă și imorală; o altă crimă, ofițerul în iubita sa omoară pe mama celor 5 copii, apoi și el se sinucide. Un scriitor imoral așterne scrieri de acestea publicului. Scrierea nu merită recomandare.

VIII. **Părint-ucidere**, p. 70—75.—In ziua de Joi, 9 Aprilie, băiatul Dumitru din Urziceni a descărcat 2 gloanțe în spinarea tatălui său Nicolae Crețu, și l-a omorît.

Tata erà bețiv și a ruinat familia; bătea pe femeie, bătea pruncii, și pe femeie a păfugat-o din casă. Dar când bărbatul nu a fost acasă, femeia s'a furișat, că să vadă de prunci, și acolo află și pe Dumitru. Dar s'a reîntors bărbatul, îi află acolo și bate și pe femeie și pe Dumitru. Dumitru vroià să scape pe mamă-sa. Băiatul a scos din ladă un revolver și descarcă 2 gloanțe în spinarea tatălui său (71).

La autopsie se constată că tata a murit de o armă de foc. Dar și Nicolae Crețu a bătut pe tatăl său. E un blestem din neam în neam. Dumitru va fi condamnat. E vinovat însă el? (!)

Părere.—Iară un exemplu rău, tata bate pe femeie și pe prunci și pruncul ucide pe tată. Numai un suflet negru aduce tot crime de exemplu. Nu se poate recomandà.

IX. **Robii întâmplării**, p. 76—83.—După iarnă satele au înfățișare de jale. In primăvară m'am dus într'un sat cu 4 cai; nu puteam scoate roatele din noroiu. M'am gândit la primar și prefect; cu toate listele de prestație, nu erau drumuri. Și satele păreau ca devastate (p. 78); oamenii steteau rău, dar vitele și mai rău; în sat nu e un stog de fân. Au murit vitele, ori le-au vândut, puțini le mai aveau și aceștia s'au vârît robi la boieri, au dat pe paie cât n'au făcut, ba oamenii s'au dat pe sine de muncă câte pe un an pentru o caruță de putregaiu de paie.

Oamenii se poposau la hanul cel mare și pe bătătura lui (79). Eu am oprit trăsura; oamenii credeau că vine un domn mare, s'au adunat la trăsură, ca să le fac bine. Aci am văzut pe poporul nostru cel mai nedreptățit, care așteptă o întorsătură, ca să li se facă dreptate, — se plâng că n'au pământ, și boierul nu-i îngădue să vâre plugul în pământ; ciocoiul ne amenință că vrea să ne învețe minte, că să-l cunoaștem de stăpân. Ciocoiul a dat pământ celor

din satele vecine, dar nouă nu, şi vrea ca să ne sature cu legea cea nouă. Avem să murim de foame! Eram urmărit ca de un semnal de revoltă; ţăranii părăsiţi, cari nu se mai leagă de ţară (82). M'am gândit la nesocotinţele clasei noastre de sus, unde oamenii nu sunt mai buni nici după grava lecţie.

Părere.—Scrierea apriat are de scop vrajba între popor şi boieri, are de scop de a-l face neîndestulat şi a-l aţâţă la revoltă faţă de legile cele nouă. Astfel de intenţiuni perverse nu se pot recomandă.

X. **Crima ordonanţei**, p. 84—95. — Am găsit un plic cu adresa unui psihiatru. Am cetit scrisoarea şi am decopiat-o. In scrisoare erà ştirea grozavei morţi a Căpitanului. Cine a fost asasinul? Cercetarea a arătat că Căpitanul a fost gâtuit de soldatul, carele erà ordonanţă la el, de Dumitru Burloiu. Căpitanul a avut datină să se îmbete şi să bată pe ordonanţă (87). Apoi autorul din punctul de vedere psicologic descrie cazul, etc.

Părere.—Când un ostaş ca serv al unui Căpitan omoară pe Căpitanul său, e lucru trist nu numai pentru armată, ci şi pentru ţară, şi mintea nu concede ca din astfel de crime să se facă scrieri de literatură; astfel de exemple să nu se mai pomenească. Dar autorul nu a avut intenţiune bună. Scrierea nu merită recomandare.

XI. **Un inventar**, p. 96—104. — Cinevà a căpătat însărcinare de a face inventar după Mantolescu, funcţionar de finanţe. A murit subit şi lumea ziceà că e şi sărac Dar totuş au venit 3 moştenitori, un frate, un cumnat şi un nepot, ţărani de prin Gorj, cu speranţă că moştenesc mult.

Dar grefierul ştià câte cevà despre mort, că a trăit retras şi sgârcit, dedeà parale cu dobândă, dar numai pe ipotecă, şi ziceà că trebue să fi rămas bune parale (97). Erà de 40 de ani, şi neînsurat, dar aveà o ţiitoare în casă, carea plângeà (p. 100). Dădură peste o avere de ipoteci şi de efecte şi se descrie. Ţiitoarea spune că mortul i-a fost bărbat. Intr'o scrisoare, mortul către Maria (ţiitoarea) zice: soţie credincioasă, dar Maria recunoaşte că nu au fost cununaţi. Urmează o dispută între ţărani şi Maria pentru moştenire. Ţăranii cer ca Maria să fie plătită ca slugă pe 6 luni, etc.

Părere.—Şi acì cevà imoral, trăesc în concubinat, fără să fie cununaţi. Dar altcum scrierea nu e bine desvoltată, ca ea să poată fi un op literar şi de valoare. Nu merită recomandată.

Costică Ciobanu-Plenița, *Cuvântări adânci. Cântece din vechime culese dintr'un colț al Olteniei.* Cu un dicționar de provincialisme. Craiova 1909.— Raport de **Al. Philippide.**

E o colecție de poezii populare, pe care autorul o publică subt următoarele rubrici: I. *De toate* (Dor, dragoste, doine, jale, mâhnire, reamintiri, cugetări, etc.). II. *Anotimpuri.* III. *Pasări.* IV. *La nunți.* V. *Voinicești.* VI. *Intâmplări.* VII. *Satirice.* VIII. *Hori.* IX. *Bătrânești.* Din punct de vedere al timpului, se găsesc în această colecție poezii dela cele mai vechi, precum No. 179 (Mihai Vodă și Radu Calomfirescu), No. 176 (Iordăchiță a Lupului), până la cele mai nouă, precum No. 158 (Catastrofa dela Palota). Din punct de vedere al valoarei poetice se găsesc dela cele mai frumoase, precum No. 123 (Foae verde d'o negară), până la cele mai sarbede palavre ale unui om lipsit de cunoștințe și de gust, precum No. 5 (Busuioc dela Plenița). Multe sunt variante a poezii publicate prin alte colecții, precum No. 139 (Unde-aud cucul cântând), No. 176 (Iordăchiță a Lupului), No. 179 (Mihai Vodă și Radu Calomfirescu), No. 180 (Costea); multe sunt necunoscute până acum. Ceeace atrage cu deosebire atenția este mulțimea neologismelor, precum *permut, notar, primar, consiliu, tribunal, amantă, amurează, pretind, gară, trin, Românie, matriculat, amurez, artiler, maiur, a se maiurì* (a se face maior), *accelerat, manevre, persoană, vapor, forție, telefon, rege, colonel, reghiment, compănii, pompă* (de stins focul), *inculpat, stat* (état), *periculos, amant, trimestru, agent, gardă.* Alături se găsesc foarte interesante cuvinte dialectale, cari nu se găsesc însă înșirate toate în «dicționarul provincialismelor» dela sfârșitul cărții. (Nu se găsesc de pildă înșirate următoarele: studit, pag. 20, dream, pag. 28, dovlete, pag. 40, troc, pag. 40, strin, pag. 63, 106, 107, plastă, pag. 82, 224, zar, pag. 110, madem, pag. 157, comină, pag. 193, amânat, pag. 202, a chirăì, pag. 221, 223, scredit, pag. 225, oară, pag. 229, rîpat, pag. 233, ghiolbană, pag. 233, a se cutropì, pag. 237, râurii, pag. 251, hat, pag. 264, cotoae, pag. 267, feasă (fes), pag. 268, troacă (țeasta capului), pag. 268, ferelile, pag. 269, celar, pag. 279, sfetil, pag. 280, marmuziu, pag. 288, piluleț, pag. 295, împilat, pag. 302. In ce privește acest așà numit dicționar de provincialisme, am de observat că la alcătuirea lui autorul și-a dat numai puțină osteneală, astfel că cuvintele le-a înșirat după alfabet, având în considerare numai litera inițială a cuvântului. Din cauza aceasta, dacă vrea cinevà, de pildă,

să caute un cuvânt începător cu *a*, trebue să citească întreaga rubrică a cuvintelor începătoare cu *a*.

Intr'un cuvânt, colecţia de poezii populare a d-lui Ciobanu-Pleniţa este folositoare din diferite puncte de vedere, e folositoare în general ca oricare colecţie de asemenea natură, dar nu merită premiul pentru care a prezentat-o autorul Academiei, mai ales când pentru acelaş premiu concurează alte lucrări cu mult mai importante.

Barbu Delavrancea, *Apus de Soare*. Dramă în IV acte. — Raport de **I. Bogdan.**

Mi-aţi făcut onoarea să-mi cereţi un raport asupra dramei d-lui Delavrancea, «Apus de Soare», prezentată la premiul Năsturel de 4 000 lei, pe care Academia Română are să-l decearnă în sesiunea aceasta. Deşì n'am obiceiul să mă ocup cu lucrări, ce nu intră în specialitatea mea restrânsă şi deşì m'am ferit să scriu până acum vreun studiu sau vreo critică asupra unei producţiuni literare propriu zise, am primit totuş cu plăcere însărcinarea D-voastre, deoarece ea îmi dă ocazia să aduc un omagiu marelui talent de scriitor al d-lui Delavrancea şi să cer Comisiunii speciale a Academiei Române să se asocieze şi dânsa la entuziasmul aproape unanim, cu care publicul românesc a primit această operă dramatică a d-lui Delavrancea. In adevăr, Domnilor Colegi, eu nu-mi aduc aminte ca vreo piesă de teatru, scrisă de un autor român şi cu subiect românesc, să fi fost întâmpinată de public cu mai mare însufleţire decât «Apus de Soare» al d-lui Delavrancea. La ce altcevà am puteà atribuì acest succes decât calităţilor reale ale piesei?

Nu voiu analizà, Domnilor Colegi, aceste calităţi din punctul de vedere al «artei dramatice», deoarece eu cred că regulele acestei arte sunt departe de a fi aşà de imutabile, precum cred o sumă de teoreticiani ai ei (1). Eu mă mulţumesc să constat, înaintea D-voastre, că piesa d-lui Delavrancea a avut un foarte mare succes, că publicul nostru a consacrat-o, prin aprobarea sa unanimă, drept una din cele mai izbutite piese ale teatrului românesc.

Voiu relevà numai două motive ale acestui succes fără pereche. Intâiul este că drama d-lui Delavrancea se ocupă cu cel mai mare

(1) Nu mă voiu întrebà deci dacă există sau nu «conflict de pasiuni» în «Apus de Soare», sau de ce natură e acest conflict, dacă aşà zisa «acţiune dramatică» e puternică sau slabă, dacă unele «epizoade» ale piesei sunt potrivite sau nepotrivite ş. a. m. d. Asupra acestor lucruri s'au pronunţat mai toţi criticii noştri literari şi părerile lor sunt foarte variate, atât de variate, cât de şubredă este «ştiinţa» lor pozitivă.

erou, pe care l-a produs neamul românesc și îl prezintă, în urma unui studiu serios al mediului în care el și-a desvoltat activitatea sa, cu o putere de intuițiune istorică, pe care n'a arătat-o încă nici unul din cei ce s'au încercat la noi în astfel de producțiuni literare.

Publicul mare a simțit aceasta, fără să-și dea seama în mod conștient. Istoricul o simte și o explică și de aceea admirația lui e îndoită, căci el știe ce greu este a înfățișà o stare din trecut sau o personalitate istorică, în adevărata ei lumină. El știe că au fost puțini aceia cari au avut darul de a zugrăvì astfel de stări sau personalități în așà chip, ca privitorul ori ascultătorul să aibă iluzia completă a realității istorice.

D-l Delavrancea ne-a dat în drama sa un Ștefan, așà cum trebue să și-l închipue și cel mai profund cunoscător al trecutului nostru. Impresia noastră, după ce am ascultat sau am cetit drama d-lui Delavrancea, este că așà a trebuit să fie, așà a trebuit să se poarte, așà a trebuit să vorbească Ștefan în acele împrejurări ale vieții sale, în cari ni-l înfățișează scriitorul.

In momentul când părăsește de bună voie tronul, spre a pune în el pe fiul său Bogdan, cu credința că așà va fi asigurată opera vieții sale, Ștefan zice următoarele cuvinte, cari rezumă în mod fericit rostul vieții și al luptelor sale.

«Am cercat să unesc apusul într'un gând — că zic că sunt creștini, — și trimișii mei au bătut din poartă în poartă, rugându-se mai mult pentru ei, ca pentru noi, să lase răsboaiele de zavistie și să se ridice în potriva primejdiei obștești a creștinătății. Le trebuià un om? Erà... A fost... Acum e bolnav .. Văzând că rămâiu cu făgăduelile, am căutat să unesc răsăritul...; am trimis la Unguri, la Leși, la Litvani, la Ruși, la Tătari... Au făcut cărări, bătând drumurile pustii, oamenii mei..., și degeaba. Invoeli cu peceți în calapoade, iscălituri fudule... Și praful s'a ales de învoeli! Vladislav un molâu, un întristat. Alexandru un fudul, un iaghelon, o slugă a popii dela Roma; Ivan un năuc, căzut în copilărie... Când voiu fi în fața lui, voiu îndrăznì să-i zic: Doamne, tu singur știi ce a fost pe inima mea ; că în tine am crezut, că nici o deșertăciune nu s'a lipit de sufletul meu, că am stat zid neclintit în fața păgânilor. Dar toți m'au părăsit. Doamne, osândește-mă după pacatele mele, ci nu mă osândì de pacea cu Turcii, spre mântuirea sărmanului meu popor!»

Pasajul acesta e o frumoasă sinteză a personalității și a politicei lui Ștefan cel Mare. Aș puteà să citez și altele la fel, vă sunt

însă desigur cunoscute. Incheiu aceste consideraţii cu un singur cuvânt, că piesa d-lui Delavrancea va populariză figura lui Ştefan cel Mare mai bine decât orice încercare istorică şi o va populariză în adevărata ei înfăţişare.

Al doilea motiv, care a făcut succesul piesei d-lui Delavrancea, e limba în care e scrisă. Nu cred că pot caracteriză mai bine această limbă, decât zicând că e cea mai românească în literatura noastră contimporană. Nimic străin de limba poporului, cum o vorbeşte astăzi şi cum a putut s'o vorbească chiar pe vremea lui Ştefan. Acesta este cel mai mare merit al d-lui Delavrancea şi acest merit trebue să-l recunoască Academia Română, premiind drama d-sale. Eá îmbracă gânduri româneşti în cea mai curată, mai limpede şi mai duioasă limbă românească. Cu «Apus de Soare» eu am impresia că d-l Delavrancea a ajuns la cel mai înalt grad de perfecţiune, la care talentul d-sale poate să înalţe limba noastră. Orice consideraţiuni estetice asupra calităţilor sau defectelor ţesăturii acestei drame trebue să dispară înaintea acestei constatări. Academia Română trebue dar să prinză cu satisfacţie ocazia ce îi oferă d-l Delavrancea, ca să consacre o direcţie literară sănătoasă, în ce priveşte scrierea limbii româneşti, acordând piesei «Apus de Soare» prèmiul Năsturel de 4.000 de lei. Premiind această piesă, Academia Română va aduce şi un omagiu meritat întregii activităţi literare a acestui distins scriitor şi orator al nostru şi se va pune de acord cu publicul mare, asupra căruia premierea lui Delavrancea din partea Academiei Române va face cea mai bună impresie — mai ales că de mai multe ori scriitori cu totul tineri şi de puţină valoare au fost părtaşi la această onoare, pe care Delavrancea o cere de astă dată la vârsta maturităţii depline a talentului său.

Părerea d-lui **Dr. At. Marienescu** *asupra aceleiaş scrieri.*

Pentru a şti compune o dramă, trebue să ştii regulele artei dramatice. Compunerea unei drame e o artă şi tot ce e artă are regulele sale proprii, căci fără ţinerea regulelor nu poţi face nimic bun.

Un vers de 4 şire încă trebue să-l faci după regulele artei poetice; cu atâta mai mult o piesă teatrală, o dramă, trebue să o compui după anumite regule.

Aceste regule dau opului o formă anumită, forma cum trebue să fie opul. Şi ştiţi ce au zis Latinii : «Forma dat esse rei», adică

forma dă ființă lucrului. Nu pot acì, ca introducere, să înșir toate regulele pentru compunerea unei drame, dar în decursul părerii voiu cità acele ce sunt a se aplicà la «Apus de Soare».

Autorul dramei «Apus de Soare» nu a vroit să iea în considerațiune chiar nimic, nimic din regulele artei dramatice,—și îndată ce există arta dramatică, există și regulele ei.

Obiectul de frunte al dramei «Apus de Soare» și ce trebue să rămână unicul e: Ștefan cel Mare voià să ocupe Pocuția, poartă răsboaie pentru ocupare, — învinge, se reîntoarnă învingător și repoartă triumf. Numai atâta poate fi istoricul piesei și în ea nu încape nimic mai mult din istorie, pentrucă o regulă din arta dramatică ne spune, că obiectul unei piese dramatice numai o acțiune poate fi; adică acì acțiunea ce am precizat-o mai sus: Ștefan cel Mare vrea să ocupe Pocuția, poartă răsboiu pentru ocupare, învinge, se reîntoarnă învingător și repoartă triumf. In mijlocul acestei acțiuni restrânse, trebue să intre în dramă toate cele de lipsă și toate intră, asemenea după anumite regule. Nu e iertat ca în piesă să adaogi acțiuni nouă istorice, să adaogi persoane de frunte, conducătoare, sau ori și ce după încheierea acțiunii precizate.

Dar când e vorba să faci o dramă despre Ștefan cel Mare, doară domnitorul cel mai mare și mai erou al Moldovei,—în dramă trebue să-l faci ca pe un bărbat voinic, erou, din epoca când el e în mărire; să-l faci ca un ideal de bărbat mare, ca să însuflețești tot poporul în figura cea măreață a unui domnitor renumit, a unui Român, a unui creștin mare. Dar nu e iertat să-l aduci pe scena română umflat la picior și o parte mare din dramă să fie numai boala lui și cu atâta mai puțin e iertat, ca pe Ștefan să-l treci din lumea aceasta ca pe un imoral, ca pe un mișel. Și nici dacă ar fi adevăr, dar eu cred, că e o ficțiune a autorului. Oricum să fie, e rău. Acei cari au minte și simț ar trebuì să o priceapă. Sau poate că la noi încă nu se pricepe că ce e un ideal național?

In arta dramatică sunt regule pentru arhitectura sau construcția unei drame, sunt regule pentru aranjarea scenelor, că ce și unde să pui persoanele, cum să le grupezi, toate la timpul și locul lor, toate între împrejurările cari se desvoltă.

In dramă e o persoană de frunte, conducătoare; ea poartă acțiunea, ea creează drama. Celelalte persoane se întorc ca și cu o mașină pe lângă persoana de frunte; apoi în dramă se fac intrigi în contra persoanei de frunte, i se pun piedeci, ca cu atâta mai glorios să învingă și la capăt vine pedeapsa unor intriganți; mai

departe o ramură în dramă e iubirea, care trece cam prin toate actele și în scena din urmă e mărıtarea. In dramă e iertat ca să fie și cevà comic, dar nu e iertat ca persoana de frunte să fie băgată în scene comice și să facă și ea pe un comic.

Autorul piesei «Apus de Soare» nu a consıderat nimic din regulele artei dramatice; în urmare n'a putut să compună un lucru bun și pentru aceasta sunt îndatorat ca să arăt smintele piesei.

Mai întâiu de toate să luăm în cercetare rolul lui Ștefan cel Mare.

In actul I, scena V, p. 15, Ștefan apare cu Doamna Maria. Ștefan e bolnav de picior, spune soției, că el vreà să ocupe Pocuția. Doamna nu l-ar lăsà să înceapă răsboiul.

In scena VI intră pârcălabii, — Ștefan trage sabia și zice că ıar i-a venit rândul sabiei. Arbore hatmanul zice că toate sunt gata, și la pag. 28 Ștefan pârcălabilor motivează răsboiul și aceștia se supun, și Ștefan iesé cu unii, dar rămân Ulea, Drăgan și Stavăr, cei neîndestulați și cari ar fi intriganți, dar tac.

(Acì trebuià ca Ștefan să adune pe boieri și pe cei de frunte ca să-i consulte: Oare să ocupe Pocuția? să poarte răsboiu, ca așà cevà țara să hotărască, dar nu voia lui către pârcălabi. Și în adunare să facă pe Ulea, Drăgan și Stavăr, că ei nu se învoesc).

Actul II. După op nici nu se știe că Ștefan a plecat la răsboiu. In scena I Doamna zice că de o lună nu sunt știri. (Dar ascultați și vă mirați). Dejà în scena IV intră Moghilă, aduce vestea că Ștefan se reîntoarce (p. 42) și apoi Moghilă povestește cum au decurs luptele și despre piciorul cel bolnav al lui Ștefan.

(Și mai ascultați și vă mirați). In scena V Ștefan s'a și reîntors dela răsboiu și intră pe scenă, p. 50.

Astfel s'a reîntors în timp așà de scurt—dar nepotrivit, pentrucă după regulele dramei trebuià să se reîntoarcă în o scenă din actul din urmă. Dar în op mai lipsește primirea solemnă a domnitorului, entuziasmul poporului pentru eroul său.

Vorbele prime ale lui Ștefan sunt: «Căutațı sub piciorul meu drept, și de veți găsì cărbune, să-l beau în paharul meu, să-l beau că e bun de friguri; de-ți găsì plumb, să-l topim și să-l turnăm în tr'o cană cu apă neîncepută, și dacă se va închegà, vom vedeà ceva venì mai apoi?» (p. 51).

Trebue să-ți stea mintea în loc, când auzi de acestea. Pe un erou să-l facă superstițios, să-l facă să folosească farmece,—în loc ca să povestească cum a învins.

Dar autorul pe Ştefan nu-l arată de eroul luptei; acolo în răsboiu s'a degradat pe sine de portarul Sucevei. Iată ce zice Ştefan către doamna sa: «Fii mândră de Bogdan al nostru, eu Ştefan Voevodul m'am pus la porunca lui Bogdan, ca şi portarul Sucevei, şi Bogdan a biruit, tocmai ca şi cum aş fi biruit eu».

Ce fraze slabe dela un domnitor, ce dejosire pentru Ştefan cel Mare. Cum poate autorul. ca aşà de tare să dejosească persoana de frunte a piesei sale?

La pagina 52, Ştefan cel Mare cere vin de Cotnari; i se aduce, Ştefan sfarmă cărbunele în pahar, dar lasă paharul jos, că nu poate sta.

Ce erou e acesta, care vine dela răsboiu?

Am arătat mai sus, că acţiunea lui Ştefan şi astfel şi acţiunea dramei puteà să fie numai: Ştefan cel Mare vrea Pocuţia, poartă răsboiu pentru ea, învinge, se reîntoarce şi se primeşte cu triumf.

In urmare, după regulele artei dramatice, acţiunea sau piesa s'a gătat, s'a finit la reîntoarcerea lui, s'a finit cu scena V din actul I. Dar autorul ce satiră a făcut din Ştefan dela reîntoarcere, după cum am arătat din cele citate?

După cele ce le-am arătat, mă veţi înţelege că nu mai este lipsă de continuarea actului II şi în genere nu mai este lipsă de actul III şi IV. Tema, care o propune arta dramatică, s'a finit cu reîntoarcerea lui Ştefan din răsboiu, s'a încheiat acţiunea dramatică a lui Ştefan! Voiu dovedì.

Ce e în actul III şi IV e că Ştefan încă în vieaţa sa a suit pe tronul Moldovei pe fiul său Bogdan, şi că intriganţii, cam pe sub ascuns, au vrut să pună pe tronul Moldovei pe Ştefăniţă, fiul lui Alexandru, nepotul lui Ştefan cel Mare.

Veţi vedeà că aceasta e continuare de istoria nouă, şi nu se ţine de acţiunea dramatică a lui Ştefan cel Mare, continuarea e alt obiect, altă materie dramatică; şi precum am zis, într'o dramă nu încap mai multe acţiuni.

Dar aide să cercetăm şi mai departe rolul lui Ştefan cel Mare.

Ştefan (actul II, scena XII, p. 81), îşi spune planul, că mâine va suì pe Bogdan pe tronul Moldovei. Ulea, Drăgan, Stavăr intrigă pentru Ştefăniţă.

E smintită lucrarea, când autorul pe aceşti intriganţi îi pune în contra lui Bogdan, pentrucă intrigile se fac totdeauna în contra persoanei de frunte a dramei, acì Ştefan cel Mare; pentrucă nu Bog-

dan conduce acțiunea dramei; dar intrigile se încep în actul prim, se încheie și se pedepsesc în actul din urmă.

In actul III, scena I, p. 82, patru doctori cu Ștefan cel Mare, în fața tronului, un doctor vorbește pe italienește, ceilalți pe nemțește și fac scena comică și pentru Ștefan, când nu e iertat să-l faci și pe el comic.

La pag 118 intră boierii și ostașii și Ștefan zice: A domnit 47 de ani, acuma e bătrân, și apoi mantia o pune pe umerii lui Bogdan și coroana pe capul lui Bogdan.

Vedeți cum s'a încheiat și al doilea act istoric cu Bogdan; și mă veți înțelege că autorul a luat două obiecte istorice în piesă, când numai unul e iertat. Ei bine suntem la pag. 118, dar mai este îndărăt și actul IV

Autorul a văzut că cu rolul Oanei s'a păcălit, apoi ca să nu o lase neisprăvită, a trebuit să mai scrie. Și rolul Oanei ar fi trebuit să se înceapă în actul prim și să se încheie la reîntoarcerea lui Ștefan.

După acțiunea ce am precizat-o eu, nici moartea lui Ștefan nu erà de lipsă; suirea lui Bogdan și moartea lui Ștefan pot fi o altă dramă, dar aceasta nu poate sta în legătură cu Pocuția și răsboiul pentru ea.

Eu cred că observațiunile mele sunt destule pentru censurarea opului «Apus de Soare».

In urmare eu mă declar în contra premierii opului «Apus de soare», pentrucă autorul nu a băgat în seamă nimic, chiar nimic din regulele artei dramatice; lipsește precizarea obiectului piesei și a acțiunii eroului; lipsește cunoștința de o arhitectură sau construcția unei drame; lipsește aranjarea scenelor; rolurile intriganților nu sunt la locul lor în contra lui Bogdan, și sunt rău lucrate.

De altă parte e un aparat prea mare de persoane, fără ca pentru unele să se fi creat roluri mulțumitoare; e superfluă atâta conglomerare istorică, ce nu se ține de acțiunea dramei.

Am auzit că teatraliștii au jucat foarte bine piesa aceasta și publicul a aplaudat mult. Dar înaintea noastră astăzi nu e jocul teatraliștilor și aplaudarea publicului nu se poate pune la vot. Inaintea noastră e numai cartea «Apus de Soare,» și eu numai aceea ce e scris în carte am luat sub critică, după regulele artei dramatice, și după simțul de dreptate, și am ajuns la convingerea, că eu nu pot votà pentru premierea piesei „Apus de Soare“.

Ion Dragoslav, *Povestea copilăriei. Amintiri* (o broșură de 93 pag., în sedez, No. 41 din Biblioteca românească enciclopedică «Socec», București 1909). — *Raport de* **T. Maiorescu.**

Cărticica nu întrebuințează ortografia Academiei Române. Cuvintele când, atâția, bătrâni sunt scrise «cînd, atîția, bătrîni». Art. 11 din Regulamentul dela 8 Martie 1906 elimină asemenea scrieri dela premiile Academiei.

Ion Dragoslav, *Fata popei* (o broșură de 108 pag., format mic sedez, din Biblioteca populară «Socec», București 1909).— *Raport de* **T. Maiorescu.**

Sub acest titlu sunt împreunate patru povestiri. Cea dintâi și cea mai scurtă e *Fata popei;* apoi urmează *Noaptea Sfântului Andrei, Ingerul Morții* și *Volintirii.*

D-l Ion Dragoslav e dintre noveliștii cu prefețe. Și broșurica, de care ne ocupăm, începe cu vreo 14 pagini, intitulate «în loc de precuvântare», în care autorul ne vorbește de năzuințele d-sale de a scăpă de sărăcie și ne povestește peripețiile literare cu *Sămănătorul* din București și cu *Făt-Frumos* din Bârlad. Dorim d-lui Dragoslav, ca și publicul cetitor să se intereseze de «obârșia» d-sale literară, pre cât pare a se interesà d-sa; uneori se întâmplă din potrivă.

Cele patru novele ne arată pe autorul lor apucat de curentul poporanismului, care învârtește o parte a scriitorilor de astăzi. Stilul d-lui Dragoslav imitează pretutindeni vorbirea țărănească; ce e drept, o imitează bine. Sunt câtevà rezerve de făcut: abuz de cuvântul «pace» («n'am la cine să mă'ndrept să-mi facă o prefață ... și pace», «eram poet gol și pace», «pe la ce babe și vrăjitori n'a fost și pace», «dulceață, cafeà, vin ... dar pace»), unele cuvinte prea triviale («ciorbă» dela pag. 17, «prostirea» în gura lui Dumnezeu la pag. 82, etc.). In totalitate însă desăvârșirea, cu care d-l Dragoslav și-a însușit vorba țărănească, dovedește talent literar.

Dar tocmai această stăruință în imitarea unui anume stil pare a istovì puterile autorului; nu-i mai rămâne nimic pentru interesul acțiunii povestite, prea puțin pentru caracterizarea persoanelor. In afară de stil, nu e nici o atracție în novele, totul e monoton. Insă d-l Dragoslav ne lasă impresia, că ar puteà devenì scriitor mai de seamă, dacă s'ar tămăduì de molipsirea poporanismului.

Invocarea lui Creangă nu este valabilă. Creangă erà un om simplu și fără multă carte, erà al poporului și vroià să rămâe al poporu-

lui; un învățător primar, mândru de a fi învățător primar și fără dorința de a ajunge mai sus. El vorbià și scrià dela sine în graiul țăranului moldovean; la el stilul poporan este firesc. D-l Dragoslav umblă după cultură literară; stilul său țărănesc e meșteșugit. Creangă pornește de jos și ajunge sus; poporaniștii pornesc de mai sus și ajung jos. Creangă ne înalță, poporaniștii ne coboară.

Acest contrast este hotărîtor, și hotărîrea lui este condamnarea poporanismului meșteșugit. Unde ar fi rămas Eminescu, dacă s'ar fi mărignit la poeziile de formă populară, cum e «Ce te legeni, codrule», ori cât de frumoase sunt?

Conchidem că Academia Română, cu toată recunoașterea unui talent probabil, nu poate premià o direcție greșită.

N. Filip, *Noțiuni de zootehnie generală* (494 pagine). București 1909 — *Raport de* **Dr. V. Babeș.**

Autorul își imparte lucrarea sa în trei părți: Partea întâia cuprinde toate chestiunile de zootehnie generală. Dela început chiar, autorul caută să introducă modificări în definițiunea dată zootehniei, considerând-o ca o ramură a biologiei generale, care se ocupă cu studiul animalelor, privite în raporturile lor atât cu omul, cât și cu mediul înconjurător.

Această nouă definițiune este bine inspirată, căci într'adevăr în studiul zootehnic al animalelor domestice, zootehnistul trebue să ție socoteală nu numai de modificările ce omul prin intervenirea lui poate să aducă animalului, dar și de faptul că animalul, ca orișice ființă viețuitoare, este fatal subordonat mediului înconjurător, însă definițiunea aceasta ar trebuì, după părerea mea, completată introducând și scopul practic, adică perfecționarea rassei.

Plecând dela noțiunea reală a individului, autorul arată ce este individualitatea și cum ea are o mare influență asupra exploatării lui. Studiază caracterele sexuale, punând în relief relațiunea fiziologică, care există între caracter sexual primar și caracter sexual secundar. In această ordine de idei se folosește de cele mai recente experiențe, făcute în scopul de a arătà influența glandelor sexuale asupra caracterelor sexuale secundare și cum prin castrațiunea timpurie dispare majoritatea caracterelor sexuale secundare.

După ce arată diferențele morfologice și fiziologice datorite sexualității, studiază aprețierea indivizilor, arătându-ne cum se poate cotà un individ și ce importanță practică are examenul individului.

Al doilea capitol al primei părți este destinat *variațiunilor*. Problema cauzelor variațiunilor a preocupat de mult timp pe biologiști și astăzi încă nu este complet rezolvată. D-l Filip ne arată precis care este diferința între teoria lui Lamarck și Darwin. Insistă asupra teoriei lui De Vries, arată cari sunt țesăturile organice mai variabile, cum și speciile cele mai maleabile. Regret însă că autorul nu cunoaște cercetările raportorului în această privință, cari ar puteà aruncà mai multă lumină asupra acestui problem obscur.

După aceea se ocupă cu studiul legilor variațiunilor, citând exemple doveditoare de importanța zootehnică a acestor variațiuni.

Noțiunile varietate, rassă, speță sunt pe larg și bine descrise. Autorul insistă mai mult asupra rasselor, dat fiind că ele au o mai mare importanță zootehnică.

In capitolul *ereditate*, capitol care cuprinde aproximativ una sută de pagine, se discută toate chestiunile nouă referitoare la ereditatea normală și patologică, se arată toate modalitățile ereditare, se pune în relief ereditatea mendeliană, asupra căreia s'a discutat în ultimul timp așà de mult.

In această primă parte se expun deci toate chestiunile științifice de domeniul zootehniei generale.

In *partea a doua a lucrării* sunt studiate metodele de îmbunătățirea animalelor.

Această parte este divizată în două capitole: *primul capitol* intitulat: «*Imbunătățirea animalelor prin metode de reproducție*», cuprinde: consanguinitatea, selecțiunea, încrucișarea, metisajul și ibriditatea.

Fiecare din aceste chestiuni sunt studiate în mod detaliat și practic, fiind autorul în curent cu toate lucrările zootehniei moderne.

Principiul selecțiunii zoologice zootehnice, care constitue baza îmbunătățirii animalelor domestice din Țara-Românească este studiat cu mare îngrijire. D-l Filip dă selecțiunii următoarea definițiune: «Selecțiunea este o metodă zootehnică de îmbunătățire, care consistă în a alege și împreună doi reproducători din acelaș grup de animale, grup care trăește în aceleași condițiuni de mediu».

Cred că selecțiunea nu e numai o metodă zootehnică și că terminul «condițiuni de mediu» involvă un pleonasm și că terminul de «mediu» exprimă și condițiunile de traiu. Această definițiune este altfel completă, căci ea ne arată că selecțiunea îmbunătățește numai acele animale, cari trăesc în aceleași condițiuni.

In capitolele: *Curcire, Metisaj* și *Ibriditate*, după ce analizează chestiunile științifice referitoare la aceste capitole, se ocupă de partea practică, aplicativă a acestor metode zootehnice și printr'o mulțime de exemple, luate mai numai din Țara-Românească, face să reiasă importanța practică și economică a acestor metode.

Capitolul II este referitor la *îmbunătățirea animalelor prin metode de gimnastică funcțională*. Bazat pe principiul emis de Lamarck, că funcțiunea desvoltă organul și nefuncționarea îl atrofiază, și bazat pe observațiunile a o mulțime de biologiști, autorul discută mai întâiu partea științifică a acestei gimnastici funcționale și caută în urmă să puie în relief folosul ce l-ar aveà crescătorul de animale din aceste noțiuni științifice.

Gimnastica funcțională o studiază la aparatele: mamar, digestiv și locomotor.

La mamelă se pune în relief faptul că o mulgere sistematică aduce modificări și morfologice și fiziologice în glanda mamară. Aceste modificări se traduc economicește printr'o cantitate mai mare de lapte.

Modificările din glanda mamară dovedesc că acest organ este foarte maleabil și deci foarte susceptibil de variațiuni.

Gimnastica funcțională a aparatului digestiv consistă într'o hrănire abundentă, determinând *precocitatea*. Această precocitate se consideră ca atributul cel mai de seamă al animalelor domestice, exploatate mai mult pentru carne. Se studiază în mod amănunțit precocitatea și se arată că dacă în Țara-Românească animalele s'ar hrănì sistematic, ar devenì precoce și ar da o cantitate mai mare de carne.

Bazat pe principiile stabilite de Marey, arată cum această gimnastică modifică făptura animalelor și cum modificarea obținută se transmite prin ereditate. In sprijinul acestei afirmațiuni se citează ca exemplu calul de pur sânge englez, a cărui făptură se deosebește foarte mult de făptura rasselor de unde provine.

In *partea a treia*, referitoare la studiul economic al exploatării animalelor, autorul se ocupă cu toți factorii cari pot influențà asupra rentabilității «mărfii»—animal, ca: topografie, climat, teren, hrană, debușeu, căi de comunicație, etc. și desvoltă principiul adaptării exploatațiunii animale în raport cu marea, mica și mijlocia cultură.

Industria animală, fiind o industrie riscantă, autorul ne arată cari sunt mijloacele de încurajare întrebuințate de Stat, ca și de diferitele asociațiuni, în scopul de a încurajà această industrie animală.

Pune în relief importanța inițiativei private și ajunge la concluzia, că dacă în țară la noi s'ar fi încurajat mai mult crescătorii de animale, capitalul de $^1/_2$ miliard, ce-l reprezentă animalele domestice ale țerii, s'ar fi îndoit, renta acestui capital s'ar fi îndoit, și îmbunătățirea animalelor ar fi avut un efect salutar asupra stării noastre economice.

Ultima chestiune a părții a treia, parte pe care autorul o numește *zooeconomie*, este referitoare la mijloacele de asigurare, societățile mutuale, sindicatele, cooperativele, etc. Arată cât de mult au contribuit în alte țeri aceste asociatiuni. Pune în relief începutul cooperativelor în Țara-Românească și ajunge la concluzia că atât timp cât diriguitorii acestor cooperative nu vor cunoaște în toate amănuntele condițiunile economice ale țerii, nu se va face nimic.

Această ultimă parte a lucrării este în mare parte originală.

Modul cum este concepută această lucrare dovedește din partea autorului pe de o parte solide cunoștințe zootehnice, pe de alta o orientare perfectă a condițiunilor economice ale țerii, de vreme ce fiecare chestiune zootehnică o aplică țerii noastre.

Dacă se mai adaoge faptul, că ideile sunt clar expuse, că cele mai dificile chestiuni zootehnice sunt expuse sub o formă foarte înțeleasă, că lucrarea conține idei originale, că d-l Filip a publicat încă multe lucrări de valoare pe terenul zootehniei, îmi permit să atrag atențiunea D-Voastre asupra acestui tratat de zootehnie generală, cea dintâi lucrare românească de acest gen, și să vă rog să binevoiți a admite ca premiul Năsturel să fie acordat d-lui Filip pentru această lucrare.

Constantin Georgescu, *Aritmetica practică pentru clasa I-a de licee, gimnazii, școli secundare de fete, școli profesionale, etc.* București 1909. — *Aritmetica raționată pentru clasa V-a secundară, secțiunea reală.* Edițiunea II. București 1909. — *Raport de* **P. Poni.**

Ambele aceste cărți au fost redactate astfel ca să corespundă cerințelor programelor oficiale pentru învățământul aritmeticei în școalele secundare. Ele sunt bine scrise, cu claritate și preciziune. Ele au fost aprobate de Minister ca manuale didactice și vor aduce de sigur servicii reale în învățământ.

Toate acestea merite totuș nu mă îndreptățesc de a consideră Aritmetica d-lui Georgescu ca cea mai bună publicațiune apărută în cursul anului pentru a o recomandă la premiul Năsturel.

Erich Kurt Groeger, *Fata lui 'nea Dincă.* Dramă în 4 acte. Vălenii-de-Munte 1909.—*Raport de* **A. D. Xenopol.**

Drama d-lui Groeger e destul de bine alcătuită ca lucrare scenică. Acțiunea e bine condusă și până la un punct interesantă : Tănase Dincă e un orășean, care pune pe fata lui, Lucreția, să învețe carte, și după ce isprăvește învățătura în țară, o trimite la Paris să învețe medicina. El e foarte încântat de isprăvile fetei lui și-și pune juvățul în gât să-i poată trimite din mica lui prăvălie banii de cheltueală, cu atât mai mult, că unul, Toderică, deschizând altă crâșmă lângă el și răpindu-i mușterii, venitul lui se micșorează, dar el, încântat de succesele fetei lui, care a trecut examenul doctoratului IV ma . . . magna cum la. . . nici nu vrea să audă de sfaturile și cârtirile vecinilor, cari îl bănuiau că și-a trimis fata între străini.

Ce se întâmplă însă? Lucreția, făcând cunoștința unui tânăr român, cavaler de bonton, la Paris, cade în mrejile lui și are un copil. Ea se hotărește atunci să se întoarcă în țară, când iubitul ei părăsește Parisul și cad de odată pe neașteptate în casa părinților ei, cu amantul ei, d-l de Promisian, și cu copilul Mama ei află nenorocirea și o ascunde lui Tănase. Promisian este dat de mamă ca un trecător, care vrea să iea o odaie cu chirie la crâșma lui Tănase! Copilul este al lui, iar mama copilului nu va veni. Tocmai pe atunci, un inginer italian, Cecco, care se înamorase de fata lui Tănase după fotografie, veni să i-o ceară în căsătorie. Se înțelege că acțiunea astfel închegată mijlocește situații în adevăr dramatice, pe cari autorul le folosește cu destulă dibăcie.

Promisian, care era un calic, luase gazdă la Tănase și stătuse 15 zile pe datorie, când într'o zi Lucreția, silită de mama ei sau a sili pe amantul ei să o iea sau a se duce după Italian, într'o discuție furtunoasă, pe care o are cu Promisian, acesta-i spune că-și retrage cuvântul dat de a o luà, deoarece și Lucreția l-a înșelat la Paris, spunându-i că tatăl ei e un angrosist, pe când el nu erà decât un păcătos crâșmar, și el părăsește crâșma lui Tănase, scriindu-i că se duce pentru totdeauna și că-i lasă copilul, care este al fetei lui. Tănase atunci dă pe fata lui afară din casă și ea se duce la mama băiatului din prăvălie, Țiganul Huruloi, unde iea otravă și moare. Părinții ei, cari o iertaseră după intervenirea preotului Andrei, când se duc la Smaranda, mama lui Huruloi, o găsesc otrăvită.

Ori și cum am spune—situațiile sunt uneori destul de dramatice și dau prilejul unor scene interesante,—piesa d-lui Groeger nu este

de loc simpatică. Mai întâiu subiectul este de tot banal; apoi personajele sunt, afară de Lucreția, care are oarecare cultură dobândită în Paris, din un strat social, în care chipul de vorbire ce li se pune în gură nu este de loc potrivit.

Autorul vrea să îmbine două lucruri peste putință: simțiri naturale, ființe revoltate și inimi de tot simple cu un chip de rostire bogat în nuanțe, necesitat de complicarea situațiilor. Cât de nepotrivit ne pare bunăoară destăinuirea Lucreției asupra chipului cum a căzut în mrejele lui Promisian, făcută Țiganului Huruloi, apoi chiar Tănase, care vorbește cu *anterisați* și cu *anginer*, face o tiradă foarte frumoasă, când e vorba de a se revoltà în contra lui Dumnezeu pentru nenorocirile căzute pe capul lui: «Nu ți-am uitat cuvintele, nu. Sunt înrădăcinate adânc în sufletul meu; căci voia celui de sus a fost pentru mine în totdeauna o poruncă, pe care știam că trebue s'o asculți, etc.» și așà pe două pagine întregi un discurs moral foarte rău pus în gura unui biet crâșmar. Tocmai ceeace găsim noi în această dramă este, prin nepotrivire la cele ce spune d-l Iorga în prefața d-sale, lipsa de natural a dialogului.

Ori și cum am spune, piesa nu e lipsită de interes; totuș nu induc că merită premiul pentru care a concurat.

Dr. Ermina Kaminski, *Conferințe medicale ținute membrelor eleve ale Școalei Crucii Roșii a Doamnelor din România.* București 1909. — *Raport de* **Dr. V. Babeș.**

Conferințele d-nei Dr. E. Kaminski, destinate elevelor școalei de infirmiere a Crucii Roșii, formează un volum de 400 pagine, ocupându-se cu anatomia, fiziologia, patologia și terapia.

D-na Kaminski expune aceste doctrine în mod concis și clar, servindu-se de o limbă curată și arătând cunoștințe solide și orientare în ce privește ultimele rezultate ale științei.

Lucrarea rezumă cunoștințe medicale utile, însă nu atât pentru infirmiere, cât pentru elevi de medicină.

Aceste caractere ale lucrării constitue un inconvenient, când e vorba de instrucțiunea personalului sanitar inferior.

Nu este bine ca acest personal să fie inițiat, fără o pregătire serioasă medicală, în tratamentul medical al diferitelor boale.

In adevăr infirmierele și agenții sanitari înclină a face pe medicii, și fiind instruiți prin aceste conferințe pentru căutarea boalelor, prin aceasta se încurajează încă această nenorocită tendință.

Acest personal inferior nu pricepe că, indicându-i-se tratamentul diferitelor boale, nu are însă destule cunoştinţe pentru a face diagnosticul ştiinţific al boalelor. Vor da deci medicamente destinate unei boale pentru alte boale asemănătoare, pentru cari sunt indicate cu totul alte mijloace de îndreptare.

Aceste consideraţiuni, fără a micşorà meritul acestor conferinţe, în tot cazul arată că ele se adresează persoanelor, pentru cari ele pot fi primejdioase.

Din această cauză, precum şi considerând că nu este decât o lucrare de vulgarizare, nu pot recomandà conferinţele d-nei Dr. Kaminski pentru premiarea cu un premiu mare al Academiei.

Per. Papahagi, *Scriitori aromâni în secolul XVIII. (Cavalioti, Ucuta, Daniil).* Bucureşti 1900. — *Raport de* **A. Philippide.**

D-l Papahagi face întâiu într'o introducere istoricul strădănuinţelor Aromânilor de a scăpà de influenţa grecească şi de a se afirmà ca naţiune română. D-sa probează că aceste strădănuinţe sunt anterioare interesului pentru cauza Aromânilor, care de pe la 1848 a început să se deştepte la Dacoromâni. D-sa constată trei faze în lupta pentru naţionalitate a Aromânilor: una în a doua jumătate a secolului XVIII, manifestată la Aromânii din Peninsula Balcanică, şi având ca centru Moscopole; alta la începutul secolului XIX, manifestată la Aromânii din Ungaria şi Austria; a treia, cea actuală, care începe mai ales dela timpul când preotul Averchie a adus în anul 1863 primii copii de Aromâni la şcoalele româneşti din România. In aceste trei epoce Aromânii au publicat cărţi privitoare la limba română. Biografia scriitorilor aromâni din prima epocă şi reproducerea scrierilor lor privitoare la limba română formează conţinutul lucrării d-lui Papahagi. D-sa anume face biografiile lui Cavalioti, Daniil, Ucuta, reproduce scrierea lui Ucuta: Νέα Παιδαγωγία, a lui Daniil: Εἰσαγωγικὴ διδασκαλία şi dă un vocabular de toate cuvintele româneşti câte apar în Νέα Παιδαγωγία a lui Ucuta, în Εἰσαγωγικὴ διδασκαλία a lui Daniil şi în Πρωτοπειρία lui Cavalioti. La vocabularul român se alipesc încă două: unul albanez şi altul bulgăresc, cari cuprind cuvintele albaneze şi bulgăreşti câte apar în Εἰσαγωγικὴ διδασκαλία a lui Daniil. La sfârşitul lucrării este o *Incheiere,* unde d-l Papahagi vorbeşte despre diferitele chipuri cum se numesc pe ei înşişi Românii macedoneni, despre îndreptăţirea numelui de Aromân ales de d-sa, şi despre ortografiile întrebuin-

țate de Daniil, Cavalioti, Codex Dimonie, Ucuta, Gustav Meyer și d-sa însuș.

Lucrarea d-lui Papahagi este pentru filologia română și în general pentru istoria culturii românești de o foarte mare importanță. Fiecare din părțile sale constitutive prezentă un deosebit interes, glosarul, pentrucă întrunește toate cuvintele din trei izvoare importante (dintre cari unul, Ucuta: Νέα Παιδαγωγία, rămăsese până astăzi necunoscut) și facilitează mult studierea dialectului aromân; reproducerea lui Daniil: Εἰσαγωγικὴ διδασκαλία, pentrucă pune la dispoziția publicului o carte extrem de rară (se cunosc numai două exemplare) în mod complet, iar nu numai în transcriere cu litere latine, cum a făcut Leake, ori cu eliminarea părții albaneze și părții bulgărești, cum a făcut Miklosich; reproducerea lui Ucuta: Νέα Παιδαγωγία, pentrucă ni se face acum întâiaș dată cunoscută .această scriere, care împreună cu Daniil: Εἰσαγωγικὴ διδασκαλία, Cavalioti: Πρωτοπειρία și Codex Dimonie constituesc cea mai veche literatură macedoneană. Nu mai puțin importante sunt notițele d-lui Papahagi asupra istoriei activității intelectuale a Aromânilor și asupra biografiei scriitorilor aromâni. Iar importanța lucrării d-sale stă în strânsă legătură cu osteneala pe care și-a dat-o. D-l Papahagi a muncit mult nu numai cu reproducerea exactă a texturilor reimprimate de d-sa și cu alcătuirea migăioasă a vocabularelor, dar și cu adunarea cunoștințelor istorice trebuitoare pentru a puteà lămurì istoria literară a Aromânilor.

Lucrarea d-lui Papahagi însă are și defecte.

1. D-sa nu traduce exact texturile străine pe cari le citează. Pe «εἶναι εὐχῆς ἔργον νὰ», adică «este de dorit ca», d-l P. îl traduce cu «e un fapt fericit ca» (pag. 5).—Pe «τοῦτο μὲ κάμνει πρὸς τὴν παῤῥησίαν τοῦ λόγου δειλότερον», adică «aceasta mă face să n'am curaj a spune lucrurile prea pe față», îl traduce cu «voind a fi sincer, devin mai laș» (pag. 15).—Pe «πανταχόθεν», adică «de toate părțile», îl traduce cu «pretutindeni» (pag. 15).—Pe «ἀπόῤῥοια», adică «scursură», îl traduce cu «urmare» (pag. 15).—Pe «μᾶλλον», adică «mai de grabă», îl traduce cu «mai ales» (pag. 15).—Pe «πολλὴν ἔχουσα ἀηδίαν», adică «fiind foarte displăcută» (despre limbă), îl traduce cu «având scârbă mare» (pag. 15).—Pe «συμβαίνουσι», adică «provin, se întâmplă», îl traduce cu «intervin» (pag. 15).—Pe «συμβαίνουσι ταραχαὶ μεταξὺ ἀνθρωπαρίων ἑκατέρωθεν πρὸς ἀλλήλους», adică «se întâmplă turburări între omuleți de o parte și de alta între dânșii», îl traduce cu «intervin turburări între oamenii mici din am-

bele părți la olaltă» (pag. 15). —Pe «[οἱ Βλάχοι] θέλουσι δείξῃ τὰ ἑλληνικά των σχολεῖα», adică «Românii vor arătă școalele lor grecești», îl traduce cu «Românii vor dovedì cele mai elinești școale», adică cu un non-sens, unde pe deasupra se confundă cunoscutul «τὰ ἑλληνικά των», adiectivul la pozitiv urmat de pronumele la genetiv, cu superlativul τὰ «ἑλληνικότατα» (pag. 16).—Pe «συντρίφουσι τὸ φρόνημα αὐτῶν», adică «vor sfărâmă îngâmfarea lor», îl traduce cu «să-și zămislească sentimentul lor» (pag. 16).—Pe «ἔθνος, ἐκ τοῦ ὁποίου οὐδ' αὐτοὶ γινώσκουσιν ὅπως ἐξέπεσον», adică «o națiune, din care nici ei nu știu cum au decăzut», îl traduce cu «o națiune, despre care nici ei nu știu cum a decăzut» (pag. 16).—Pe «ἐρωτιεὐρυτέρας μάθήσεως ἦλθεν εἰς Γερμανίαν», adică «s'a dus în Germania de dragostea unei culturi mai largi», îl traduce cu «s'a dus în Germania însuflețit de dragostea unei culturi mai proaspete» (pag. 34).—Pe englezul « fifty» îl traduce cu «cinci» (pag. 42). —Pe macedoromânul «țerru șî loclu este mplinŭ de doxa a ta», adică «cerul și pământul este plin de slava ta», îl traduce cu «cerul și locul este plin de slava ta» (pag. 59) —Pe «τέλος», adică «scop, capăt, sfârșit,» îl traduce cu «pâne» (pag. 106).—Pe «opinions of these secluded and unpolished nations», adică «păreri ale acestor națiuni izolate și necivilizate», îl traduce cu «păreri despre aceste națiuni singulare și necivilizate» (pag. 42).

2. D-l Papahagi nu știe bine românește, adică limba comună românească. Aceasta se vede mai puțin din formele neobișnuite, pe cari le întrebuințează, ca de pildă *lucrele*=lucrurile (pag. 16), cât din sintaxă. Să dau câtevă exemple. «Moscopolenii din Austro-Ungaria sunt deplin conștii de naționalitatea lor, pe care nu permit să fie confundată cu cea grecească sau albaneză». (pag. 20). «Ucuta... are semne deosebite pentru *b* și *p*, pe cari nu le transcrie, cum face Daniil de cele mai multe ori, prin acelaș semn π; *ă* este transcris numai prin ą; pe când pe *î* prin αι: παράδζαι» (pag. 46). «Cine dintre învățați a spus altcevă despre elementele streine intrate în limbă ca el?» (pag. 47).

3. La acestea se adaog numeroase greșeli de tipar. Notez vreo câtevà, în felul acela că în parantez voiu da cuvântul îndreptat: ἡποταχθῶσιν (ὑποταχθῶσιν), pag. 2.—εἰς καὶ αἱ λοιπὰι χῶραι (ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ χῶραι), pag. 3.—Βλάχικων (Βλαχικῶν), pag. 4.—παρειφρήσασα (παρεισφρήσασα), pag. 4.—παλύτατον (πολύτατον), pag. 4.—ἐξέωσε (ἐξένωσε), pag. 4.—ἐκτοπωθέντων (ἐκτοποθέντων), pag. 31.—1870 (1780), pag, 32.—Haring (Having), pag. 40.

D-l Pericle Papahagi e un harnic scriitor, care în afară de lucrarea de față a mai publicat asupra limbii și folklorului aromân multe alte lucrări de mare valoare. Serviciul pe care l-a adus d-sa cunoașterii dialectului aromân, prin bogatul material linguistic pus la dispoziția publicului în cărțile d-sale, este într'adevăr mare D-sa merită un premiu din partea Academiei Române, atât ca răsplată pentru ceeace a produs până acum, cât și ca încurajare pentru ceeace așteptăm dela d-sa să publice de acum înainte.

Radu D. Rosetti, *Din Egipt. Note din călătorie.*—Raport de **I. Kalinderu.**

D-l Radu D. Rosetti a concurat și anul trecut cu notele de călătorie, intitulate «Dincolo de hotare».

Acum prezentă un nou volum, tot de schițe de călătorie, intitulat «Din Egipt» și tipărit cu îngrijire.

In primele pagine d-l Rosetti povestește drumul dela București la Alexandria.

Până la Constanța are multe părți frumoase, cum sunt amintirile din tinerețe, descrierea vremii pe care a pornit și mișcătorul tablou al „iernii albe pe întinsul Bărăganului, cu siluetele oamenilor fugind sgribuliți pe pârtie, într'un nor de aburi», dar și unele lucruri de prisos, de exemplu: cum a dormit, cum s'a sculat și altele.

Pentru cetitor interesul începe dela Constanța.

La pag. 25—26 autorul spune că nu mai descrie panorama unică a Bosforului, căci ar fi să repete ceeace a scris într'un alt volum: «Din largul lumii». E de regretat această hotărîre, pentrucă, adăogând câtevà impresiuni, ca cele de pe Bărăgan, ar mai fi scăzut din monotonia informațiunilor despre serviciul nostru maritim, cari, deşì folositoare, se pot şti şi de pe uscat. Ar fi putut lăsà apoi la o parte multe din celelalte observațiuni, cari n'au vreo notă originală.

In general, în călătoria dela Constanța la Alexandria, poezia lipsește, dar se poate trece peste aceasta, și pentru scuza de mai sus, ce aduce singur d-l Rosetti, și pentrucă d-sa nu urmărește decât un colț de lume.

Ajuns, în sfârșit, la Alexandria, autorul începe cu descrierea vieții de port, cu înghesueala hamalilor. Arată vieața negustorească și amintește numai Catacombele, Coloana lui Pompeiu, Ramleh, începând să intereseze pe cetitor de țara hrănită în lung și în lat de

apele Nilului și presărată cu temple, piramide și mumii de acum 5.000 de ani.

Până la Cairo, descrie în mod atrăgător călătoria cu calea ferată și cele ce a văzut.

Din Cairo, pe lângă amănunte asupra vieții sociale a orașului, pe care-l prezentă ca pe un oraș modern, dă scene impresionabile din mișcarea lui și descrie pe scurt câtevà din moscheele mai vechi și mai renumite. La moschea El Azhar, căreia i se zice și universitate, se oprește mai lung pentru a trece apoi la moschea Sultan Hasan și la splendida citadelă care domină Cairul. La ieșirea d-lui Rosetti din această geamie, o lumină vie se revarsă peste tot cuprinsul. E lumina amurgului din orient, care-l încântă, un tablou minunat, care puteà fi însă mai fericit comparat decât cu un decor de teatru, al celui din Aida, care l-a încântat odinioară.

La mormintele Califilor și Mamelucilor, are câtevà rânduri despre cimitir, nu intră însă în moschee, fiind târziu.

In capitolul următor: „Kedivul, Amru, Legendele", dă oarecari amănunte despre Suveranul Abbas-Hilmi și spune numai că a vizitat Biblioteca Kedivială și Muzeul Arab. Mai vizitează Geamia Ibn Touloûn și Amru, moschea cu 366 coloane.

Foarte interesantă e descrierea Cairului vechiu, a creștinilor numiți Copți și a excursiunii la insula Rhoda, pe care o face înainte de a se duce la Piramide.

Ajuns la Piramide, autorul aduce o sumă de lămuriri asupra vârstei și vizitării lor, mai cu seamă asupra celei mai mari, a lui Keops. Această parte, adică descrierea Piramidelor, cu citația din Théophile Gautier, ar puteà fi puse în cărțile de cetire ca bucată de lectură pentru școlari.

Apoi, dând un interesant tablou de îmmormântare și altul de nuntă, d-l Rosetti descrie un sat egiptean, Bedrechein, cum și Sakkâra, necropola supușilor lui Faraon, și Memfis. Descrie și muzeul de antichități din Cairo, Heliopolis, Pomul Fecioarei, Satul Matarich, vestit pentru crescătoria de struți.

In sfârșit ajunge la Nil.

In primul capitol vorbește amănunțit despre stăvilar, în al doilea descrie călătoria spre Luxor, cu drumul de fier, iar în al treilea excursiunea la Karnac, pe care o face pentru a vedeà celebra poartă dela ruinele acestei localități, Aleea Sfinxilor, Templul lui Amon, cu marea sală ipostilă, având 150 coloane de câte 20 m. înălțime și 12 m, circumferință.

Despre ruinele Luxorului încă dă multe relaţii interesante, ca şi despre Necropola Tebei, după vizitarea căreia autorul începe coborîrea Nilului.

La Arment întâlneşte primul debarcader egiptean, pe care-l descrie, iar seara admiră apusul soarelui pe Nil, spectacol măreţ şi unic în univers. Sosit în dimineaţa următoare la Assuan, după un scurt popas în această staţiune climaterică a Egiptului, trece la Insula Elefantină, vizitează un sat nubian, pe care-l descrie. Tot în acest capitol are câtevà pagini despre Tribunalul sumar pentru indigeni, Tribunalul mixt pentru conflictele dintre localnici şi europeni şi despre justiţia egipteană în general.

Autorul nu uită să ne povestească cevà despre bazarul din Assuan, despre Bichârin, faimoasele cariere cari au furnizat Faraonilor aproape toată piatra trebuincioasă mândrelor lor temple.

Ultimul capitol e rezervat vestitului templu Philae şi Cataractelor.

Acesta e cuprinsul cărţii.

In ce priveşte partea călătoriei dela Alexandria înainte, observ că în general autorul nu răspunde la unele din întrebările ce vin în mintea cetitorului.

Astfel nu dă, de exemplu, cât de puţine lămuriri despre Catacombele, Coloana Pompeiană şi Ramleh din Alexandria. De cine au fost făcute şi când? Lectorul mai instruit aşteaptă, poate, şi impresiunile călătorului! In Cairo aminteşte unele moschee şi spune singur, că se mulţumeşte numai cu o impresiune fugitivă. Pentru d-sa poate fi deajuns atâta, unii cetitori doresc să afle însă cel puţin numele Sultanului fundator, de al cărui mormânt li se vorbeşte.

Din cauza grabei, nici atenţia lectorului nu e peste tot destul de susţinută. In unele părţi, cum este la moschea Sultan Hasan, d-l Rosetti trimite pe cetitor la Baedecker

E drept că autorul previne încă din prefaţă, că publicaţiunea n'are pretenţia la mai mult decât o călăuză pitorească. La pag. 14 insistă chiar că n'a vrut să facă o lucrare ştiinţifică, ci una literară, şi că dacă va pune totuş ici, colo câte un cuvânt despre vreun monument, descris de alţii, va fi cu atât mai bine! Cu toate acestea cât de mult ar fi câştigat cartea, dacă s'ar fi gândit a satisface cel puţin curiozitatea mai inevitabilă a cetitorului!

Să sperăm însă, că la o a doua ediţiune d-l Rosetti va ţineà seamă de aceste lacune, deoarece d-sa e un călător pasionat şi un scriitor gustat.

Stilul e cât se poate de curgător, povestirea foarte plăcută, iar pitorescul țerii ce a străbătut arătat în culori vii. Acolo unde a lipsit cuvântul potrivit sau a simțit nevoia unei descrieri și mai sugestive, autorul a pus ilustrațiuni.

In ce privește acest gen de literatură, d-l Rosetti poate fi privit ca cel dintâiu dintre scriitorii noștri, căci o face cu toată râvna de a îndemnà și pe alții să călătorească. Insemnările sale sunt chiar atât de ademenitoare, că cetitorul simte în suflet o dorință vie de a pornì pe urmele autorului. De sigur că nu toți îl vor imità, dar oricât de puțini s'ar găsì cări s'o facă, nu vor puteà decât să profite, căci din călătorii și din observațiuni multe se învață.

Volumul «Din Egipt» de acum înfățișează apoi un interes mai mare decât celelalte note de călătorie ale d-lui Rosetti, atât din cauza locurilor, cât și a amintirilor legate de ele Cetitorul, după ce a isprăvit, are înaintea ochilor nu numai pietrele și mumiile încremenite de mii de ani, ci și vieața epipteană de astăzi, cu tipurile diferitelor neamuri, porturile și obiceiurile moștenite sau prefăcute din contactul învățăturilor lui Hristos și civilizația europeană cu preceptele Profetului.

Atât pentru meritele lucrării, cât și pentru întreaga activitate literară, se cuvine de sigur d-lui Rosetti o încurajare.

Spre regretul meu însă a concurat la premiul Năsturel de 4.000 de lei, care este indivizibil și la care sunt prezentate și alte scrieri de valoare, cu o însemnătate mai întinsă.

G. Rotică, *Poezii* (1 vol. de 100 pag. în 4⁰ mic, editura tipografiei «Neamul Românesc», 1909). — *Raport de* **T. Maiorescu.**

De când cu marea răspândire a poeziilor lui Alecsandri, Eminescu, Coșbuc, Goga, versificația română a devenit foarte lesnicioasă; pentru tinerii noștri scriitori pare a fi astăzi mai greu să *nu* facă poezii decât să le facă. Și de sigur le e mai greu să deosebească în ei înșiși inspirația originală de amintirea celor cetite dela alții.

Poeziile d-lui Rotică stau sub influența d-lui Goga, sunt lumină împrumutată. Aceeaș înduioșare pentru «glie», pentru munca dela câmp («aghiasma muncii», cum zice imitatorul), pentru «moșneagul în port de țară», aceeaș deplângere a înstrăinării celui adăpat la cultura din oraș, până și cu «banul dela Impărat» din poezia d-lui Goga «Apostolul» s'a împodobit d-l Rotică (pag. 16).

Ceeace însă, din toată munca țăranului, pare a fi impresionat mai mult pe noul scriitor, este sudoarea. In poezia dintâi ne spune :

Pe brațe presărate'n senină suferință,
Cu boabe de sudoare ai mei m'au legănat,

și sfârșește:

Purtând în suflet psalmii credinței în sudoare
Și mirosul de brazdă, pe câmpuri am crescut.

In pagina a doua:

Nu, nu pot veni la parte, căci curg multe râuri pline
De sudori și de iubire între frați și între mine.

In a treia:

Și'n față n'oiu purtà bujori,
Crescuți din muncă și sudoare.

In a cincea:

E vremea sapei de ogoare, și picură sudoarea spornic;

iar mai la vale·

Și-ți văd nurorile, tătucă, plecate peste hat în soare,
Infășurându-și pruncii'n scutec sfințit cu picuri de sudoare,

și mai departe:

Dar ce străini mi-s dânșii-acuma, și par'că unda de sudoare
Din urma lor, cu dânsa duce, pe veci, a câmpurilor floare!

Mai multă inspirare și mai puțină transpirare ar fi fost de dorit. Dar totuș, cum am zis la început, versificația este ușoară, și poeziile d-lui Rotică dovedesc odată mai mult, ce progres a făcut mănuirea limbii române în generația scriitorilor de astăzi.

Atâta însă nu credem că este de ajuns pentru a recomandà cartea noului autor la premiul Năsturel.

SECȚIUNEA ȘTIINȚIFICĂ.

ȘEDINȚA DELA 8 MAIU 1910

Secțiunea științifică, întrunindu-se pentru a ascultà rapoartele membrilor însărcinați ca să cerceteze care din cărțile tipărite în cursul anului 1909 și prezentate la concursul permiului Lazăr de 5.000 de lei merità să fie premiată, a ajuns la următoarele rezultate

Fiind prezenți 11 membri, s'au ascultat următoarele rapoarte:

D-l *Dr. Grecescu* cetește raportul său asupra lucrării d-lui Maior Potârcă, intitulată: *Un nou pansament adezivo-ocluziv pentru chirurgia traumatică sau operatoare din timp de pace și răsboiu* și zice că invenția d-lui Maior este vrednică de laudă, dar trebue să se aștepte spre a se vedeà dacă și practica corespunde cu teoria.

Punându-se la vot premierea cu bile, întrunește 2 bile albe pentru și 9 negre contra, prin urmare premierea este respinsă.

D-l *Hepites* cetește raportul său asupra lucrării d-lui I. Otescu, intitulată: *Curs de Cosmografie*, raport în care d-sa arată că lucrarea d-lui Otescu are părți bune, dar are și părți cari ar fi trebuit să fie mai clare și mai conforme cu știința și conchide la nepremiere.

Punându-se la vot concluziunea raportului, se admite cu 7 bile albe și 4 negre, prin urmare premierea este respinsă.

D-l *Saligny* cetește raportul său asupra lucrării d-lui Aurel Cupșa, intitulată: *Mașini marine*, în care raport d-sa arată că lucrarea d-lui Cupșa are părți bune, dar are și părți slabe.

Punându se la vot premierea, se respinge cu 7 bile negre, având și 4 albe.

D-l *Dr. Babeș* cetește raportul său asupra lucrării d-lui Dr. Călugăreanu, relativă la: *Respirațiunea intestinală a vârlanului*, raport în care d-sa arată că lucrarea d-lui D. Călugăreanu, deși de o importanță limitată și neavând aplicațiune practică imediată, dar fiind o lucrare interesantă, merită să fie premiată.

Punându-se la vot premierea, se respinge cu 6 bile negre contra 4 albe.

ȘEDINȚA DELA 13 MAIU 1910

Au fost prezenți 9 membri și s'au discutat următoarele rapoarte:

S'a cetit raportul d-lui *Spiru Haret* asupra lucrării d-lui G. Ștefănescu-Gună, intitulată: *Tratat de Topografie*, raport în care se arată că această lucrare nu este decât o compilare după diverse tratate și conchide la nepremiere.

Punându-se la vot cu bile, concluziunea raportului se aprobă cu unanimitate de bile albe.

Se cetește apoi al doilea raport al d-lui *Haret* asupra lucrării d-lor Manicatide și Popescu, intitulată: *Geometria*. D-l raportor zice că deși lucrarea nu prezentă nici o inovație teoretică, totuș se prezentă un raționament potrivit cu gradul de înțelegere al școlarilor și conchide la premiere. Punându-se la vot cu bile, lucrarea d-lor Manicatide și Popescu întrunește 6 bile negre și 3 bile albe; prin urmare premierea este respinsă.

D-l *Hepites* cetește raportul său asupra lucrării d-lui Colonel Tănăsescu, intitulată: *Navigațiunea aeriană*, în care se zice că lucrarea este bună și ar merită să fie premiată, dar cum sunt alte cărți intrate la premiu mai valoroase decât a d-lui Colonel, conchide la nepremiere.

Punându-se la vot concluziunea raportului, se primește cu 7 bile albe, contra 2 negre.

Dr. D. Călugăreanu, *Respirațiunea intestinală a vârlanului* (Cobitis fossilis), 22 pagine, cu figuri.—Raport de **Dr. V. Babeș**.

In revistele noastre științifice și medicale, precum și în tezele, înaintate Facultăților de medicină și de științe, se cuprind multe lucrări de mare valoare științifică, astfel încât este regretabil că autorii lor nu le prezentă decât în mod excepțional pentru premiile Academiei.

Lucrarea d-lui Călugăreanu intră în cadrul acestora.

D-sa se ocupă cu studiul respirațiunii prin mucoasa intestinală a vârlanului, un pește care trăește în nomol.

Erà de mult cunoscut că acest pește respiră prin piele, prin branchii și prin intestin; mai mulți autori au studiat și chestiunea: cari sunt schimburile și care este intensitatea schimburilor de gaze cari se produc prin aceste căi? Autorul însă întrebuințează metode mai moderne și mai exacte, evitând mai multe din erorile autorilor anteriori. Modifică pentru acest scop într'un mod rațional aparatele destinate pentru determinarea acestor schimburi și sosește la concluziunea că schimbul respirator se face cu aceeaș intensitate prin

intestin + branchii + piele, ca și prin bronșii + piele și ca și prin piele + intestin, pe când excluzând respirațiunea pielei și bronchială, intestinul singur nu poate îndestulà trebuințele respiratoare. Ca particularitate autorul constată că pielea are la acest pește rolul de a eliminà bioxidul de carbon

Autorul mai studiază și structura fină a părții respiratorii a intestinului și constată în fine că acest pește are trebuință de această respirațiune complicată, căci la dânsul intensitatea respiratoare este mai mare decât la orice alt pește. Lucrarea se termină prin o explicare ingenioasă a diferinței în schimbul gazelor de o parte prin piele, de alta prin intestin.

Rezultă din această expunere, că avem a face cu o lucrare interesantă și îngrijită asupra unui subiect de fiziologie experimentală și că autorul ajunge la rezultate folositoare științei.

Cred deci că lucrarea, deși de o importanță limitată și neavând aplicațiune practică imediată, totuș merită să fie premiată. Rămâne să aprețieze Secțiunea dacă lucrarea este destul de importantă pentru a se puteà acordà unul din premiile mari ale Academiei.

Inginer-șef Aurel Cupșa, *Mașini marine.* Ediția II.—Raport de **A. Saligny.**

Pentru premiul *„Lazăr“* din anul acesta s'a prezentat și o lucrare a d-lui inginer-șef din marină Aurel Cupșa, intitulată: *Mașini marine,* cu a cărei cercetare ați binevoit a mă însărcinà.

Cartea este tipărită la Galați în 1908, în a doua edițiune, cuprinde 432 pagine în-8° și este însoțită de un atlas compus din 48 planșe litografiate, cu figurile necesare înțelegerii textului. Ea este destinată, după cum spune și autorul, ca să folosească tinerilor cari voesc să îmbrățișeze cariera de mecanici de marină.

După un scurt istoric al mașinilor cu aburi, se începe descrierea propriu zisă a mașinilor marine, care este împărțită în patru părți.

In partea I, după câtevà noțiuni sumare de fizică industrială și de rezistența tablelor și nituirea lor, se face descrierea diferitelor tipuri de căldări cu aburi, a accesoriilor lor, a întreținerii și accidentelor la cari dau loc, și în cele din urmă autorul descrie dispozițiunile necesare pentru încălzirea cu păcură.

In partea II, autorul descrie diferitele părți constitutive ale unei mașini cu aburi, diferite sisteme de distribuțiune, condensatoarele, propulsoarele vaselor, și se dau regule pentru întrebuințarea și întreținerea mașinilor.

In partea III, de o întindere mult mai mică decât precedentele, se tratează turbinele cu aburi, iar în partea IV, autorul se ocupă cu descrierea mai multor tipuri de mașini cu petrol.

Cartea d-lui Aurel Cupșa este bună și corespunde scopului pentru care a fost făcută, afară de unele chestiuni de calcul, cari puteau lipsì, din cauză că cer cunoștințe de matematici pe cari nu le posedă mecanicii, ca de exemplu la studiul bielei. Lucrarea este de o valoare reală din punct de vedere didactic, încât ea merită să fie încurajată, afară dacă în anul acesta pentru premiul *Lazăr* nu s'au prezentat lucrări în cari să domine mai multă originalitate sau cari să contribue în mod vădit la progresul științei române.

Al. Manicatide și **C. S. Popescu,** *Curs complet de Matematică pentru școalele secundare. Geometria, partea I, pentru clasa II, Geometria, partea II, pentru clasa III; Geometria în spațiu pentru clasa IV.* — Raport de **Sp. Haret.**

D-nii Al. Manicatide și C. S Popescu, profesori la liceul din Ploești, au întreprins publicarea unui curs complet de matematici pentru școalele secundare, în conformitate cu nouăle programe.

In urma votării legii asupra învățământului secundar și superior din 1898, a venit ca urmare remanierea completă a programelor cursului secundar. In ceeace privește în special matematicile, nouăle programe prevedeau două feluri de modificări; pe de o parte, o extensiune a învățământului matematic în clasele superioare ale secției reale. Modificarea cea mai esențială însă a fost schimbarea metodei urmate până atunci în învățământ în genere, și învățământul matematic în deosebi.

Prefacerea programelor a impus și facerea de manuale apropiate cu dânsele. Deaceea asistăm de vreo 12 ani încoace la o producție destul de însemnată de nouă manuale școlare, dintre cari unele prezentă serioase calități.

Printre cele cari întrunesc cele mai bune și mai numeroase calități, se poate cità cursul complet de matematici elaborat de d-nii Manicatide și Popescu, din cari au apărut dejà 11 volume.

Dintre acestea, d-lor au prezentat Academiei trei volume, cari au de obiect Geometria.

Se înțelege că, ca teorie, nu se poate cere nici o inovație unor cărți de asemenea natură. Toate cărțile de acest fel nu pot să facă alta decât să reproducă Geometria clasică a lui Euclide, în care

teoria este așà de strâns stabilită, încât chiar succesiunea diferitelor teoreme se impune în mod aproape fatal. Ceeace însă poate să constitue meritul unei lucrări nouă este claritatea și rigoarea raționamentului, potrivită cu gradul de înțelegere a școlarilor, cărora este destinată lucrarea, și această calitate o întrunește într'o măsură însemnată lucrarea d-lor Manicatide și Popescu.

Afară de aceasta, cărțile sunt înzestrate cu un mare număr de exerciții și probleme (peste 250), în genere foarte bine alese și gradate.

Socotesc că volumele de geometrie prezentate Academiei de d-nii Al Manicatide și C. S. Popescu merită să obțină premiul Lazăr.

I. Otescu, *Curs de Cosmografie*, 8°, pag. 424 — Raport de **St. C. Hepites.**

Acest curs de Cosmografie este întocmit, după cum chiar pe copertă se arată, pentru clasa VIII reală de băieți, conform nouăi programe (1908), cu adnotări și lecturi intercalate în text.

Comparând succesiunea materiilor tratate în text cu cea indicată în programa oficială, constatăm o concordanță absolut perfectă. Autorul a crezut totuș necesar să completeze programa oficială, tratând două chestiuni ce nu figurează într'însa. La finele volumului, într'un *Complement* de 26 pagine cu litere *petit*, se tratează despre: *Globuri și Hărți geografice și cerești*, iar capitolul V din cartea despre Lună se ocupă, în 10 pagine tot cu litere petit, cu fenomenele la cari dau loc oscilațiunile nivelului apelor oceanului și ale unor mări, oscilațiuni pe cari autorul le cuprinde sub denumirea franceză de Maree. Cuvântul pentru care au fost tratate aceste două chestiuni, cari nu figurează în programă, este arătat de autor în *Prefață,* unde ne spune că ele fusese puse în programa cursului de Geografie din clasa VIII; după cum însă întreg acest curs a fost suprimat din programă, autorul a crezut, și cu drept, că locul lor este neapărat în Cosmografie.

Din punctul de vedere al programei, cursul de Cosmografie ce analizăm îndeplinește toate condițiunile și este cred cu totul de prisos de a indicà acì desfășurarea și înlănțuirea diverselor chestiuni tratate, deoarece ele nu aparțin autorului, ci sunt impuse de programă. Este adevărat că autorul are latitudinea de a intervertì ordinea materiilor din programă; nu-i putem face însă nici o învinuire că n'a făcut-o, căci ar trebuì atunci să facem noi o critică programei oficiale și aceasta nu o voim.

In expunerea materiilor cari formează subiectul cărților didactice pentru cursul secundar, nu suntem în drept de a cere lucruri nouă. Calitatea unei asemenea cărți, ca aceea de care ne ocupăm, cu o programă hotărîtă și impusă, trebue deci s'o căutăm numai în perfecta exactitate a definițiunilor, în preciziunea demonstrațiunilor și explicațiunilor, în claritatea și eleganța expunerilor, în înlesnirea înțelegerii prin ajutorul reprezentațiunilor grafice, cari să vorbească ochilor și minții, și în fine în deosebirea foarte lămurită ce trebue făcută între adevărurile recunoscute și lucrurile mai mult sau mai puțin admise, dar nu îndeajuns demonstrate, fără a mai vorbì, bine înțeles, de lucrurile neexacte, cari trebuesc absolut să nu figureze în orice carte, dar mai ales într'una didactică.

In lunga sa practică de profesor de Cosmografie, recunosc că autorul cărții a ajuns să-și aleagă în general demonstrațiunile și explicările cele mai potrivite cu gradul de înaintare al elevilor la cari se adresează cursul său și pentru care nu am decât cuvinte de laudă.

Trebue să recunosc însă că nu sunt tot atât de entuziasmat și de modul cum autorul a căutat să realizeze celelalte calități, pe cari le cerem cărților didactice.

Definițiunea cu care începe cursul de Cosmografie nu este exactă. «Se numesc *astre* corpurile cari nu aparțin pământului», zice autorul. Nu știu să mai fi cetit undevà această definițiune; probabil că nu, și este probabil că ea e a autorului. Oricum ar fi, ea este neexactă, deoarece ea dă numai decât loc la concluziunea că pământul, aparținându-și sieși, nu este un astru și deci la întrebarea, ce este atunci pământul? tot autorul răspunde tocmai la pagina 228, că este una din planete prin fraza :

« . . . . . stelele sunt și ele niște sori, dar depărtați de noi și cari luminează și încălzesc vivifiind planetele cari gravitează împrejurul lor; cum *o face* și soarele cu planetele cari gravitează împrejurul lui, între cari e și pământul».

Iar din explicațiunile date la pag. 14, reieșind că planetele sunt niște astre, rezultă negreșit că și pământul — care nu este un corp care nu aparține pământului — este, în contra definițiunii, un astru.

La pag. 126, vorbindu-se de platina din care s'a construit metrul *tip* — este vorba negreșit de metrul arhivelor franceze, — se afirmă că «platina e substanța cea mai puțin impresionabilă pentru dilatațiune» — negreșit că autorul a voit să scrie impresionabilă la căldură. Se știe însă că de mai bine de un deceniu s'a descoperit

Invarul — un aliaj de oțel-nickel cu 30 % nickel, — printre ale cărui proprietăți, foarte bine și minuțios studiate la Biuroul internațional de Măsuri și Greutăți, este și aceea că coeficientul său de dilatațiune este aproape numai a zecea parte din acela al platinei. Pe de altă parte, unitatea fundamentală a sistemului metric, care tinde a se generaliză în toată lumea, Metrul internațional, are destulă importanță pentru a se fi arătat — și acì erà negreșit locul cel mai nimerit — în ce constă dânsa și cum s'a realizat. Nici o vorbă despre aceasta, cu toate că chiar Legea noastră de Măsuri și Greutăți este întemeiată pe metrul internațional ca unitate de lungime și pe kilogramul internațional ca unitate de massă.

La sfârșitul explicațiunii constituțiunii fizice a Soarelui, la pag. 223, se pomenește cuvântul *pori*, a cărui însemnare nu se vede nicăeri.

Cetind cinevà paragraful dela pag. 342, relativ la așà zisele canaluri din planeta Marte, va rămâneà negreșit cu convingerea că niște canaluri există în mod nediscutabil în această planetă, căci, descoperite de Schiaparelli, ele au fost apoi «confirmate cu prisosință și amplificate», după cum se exprimă autorul, și că «se pare că ele există în realitate așà duble, fiecare canal principal având și unul de rezervă pentru colectarea plusului de apă în timpul marilor inundațiuni provenite din topirea ghețurilor polare vara». Așà dar nu numai că există canaluri, dar încă ele sunt duble și se dă și explicațiunea la ce servesc dânsele.

Adevărul e că până în prezent mulți astronomi din cei mai de seamă nu au reușit să vază nici un fel de canal pe Marte și prin urmare tăgăduesc existența lor.

Intr'o carte didactică trebue negreșit să se deosebească ceeace este perfect demonstrat de ceeace se poate contestà. Cuvântul «se pare» din fraza autorului se raportează numai la canalurile duble, iar cele simple există fără nici un dubiu, ceeace nu este nicidecum lucru sigur.

Dacă examinăm acum ce fel se prezentă ochiului cartea didactică de care ne ocupăm, găsim mai întâiu un extraordinar abuz în întrebuințarea caracterelor zise *petit* în tipografie, caractere cari trebuesc cu totul proscrise din asemenea cărți. Zisei abuz extraordinar, căci nu pot numì altfel faptul că din 400 pagine ce cuprinde cartea, mai mult de o sută sunt tipărite cu *petit*. Știu bine că această sută de pagine intră printre cele numite de autor «ca adnotări și lecturi intercalate în text», dar nu se vede necesitatea de a se face asemenea lecturi, cu primejdia de a-și bolnăvì ochii. S'ar

fi putut foarte bine întrebuinţă şi pentru dânsele aceleaşi caractere ca ale textului general, deosebindu-se printr'o steluţă sau în alte diferite moduri.

O altă greutate în cetirea cărţii este mijlocul întrebuinţat — negreşit pentru a economisì hârtia — de a tipărì formulele matematice în continuarea rândurilor textului. De obiceiu aceste formule se pun în evidenţă la mijlocul paginelor unde, dintr'o singură aruncătură de ochiu, se pot vedeà şi formulele şi modul lor de transformare.

Pe de altă parte, figurile schematice întrebuinţate de autor, deşì suficiente pentru a servì la demonstraţiuni, sunt cu totul în neputinţă de a reprezentà lucruri, pe cari negreşit ar trebuì să le cunoască în adevărata lor formă un elev, după ce a urmat un curs de Cosmografie. Este, spre exemplu, absolut imposibil celui care va fi studiat fig. 114 — singură în toată cartea, — care reprezentă o cometă, să-şi facă cea mai mică idee de ceeace poate fi pe cer un asemenea astru. Tot asemenea nimeni nu şi-ar puteà închipuì — din cele descrise în carte — cum se prezentă într'o lunetă suprafaţa Lunii, a Soarelui sau a unei nebuloase, etc. Astăzi, cand industria posedă atâtea şi atâtea mijloace pentru a reproduce cu uşurinţă şi ieftin cele mai complicate desemnuri şi fotografii, nu se pot admite în învăţământ cărţi aşà de puţin ilustrate cu lucruri absolut necesare chiar pentru înţelegerea subiectului.

Mai găsesc apoi în tot cuprinsul cărţii nişte lucruri, cari, deşì nu sunt nişte mari greşeli, totuş arată puţina grijă care se pune în întrebuinţarea notaţiunilor prescrise de obiceiuri şi chiar de legi.

Mai întâiu observăm că notaţiunile prescurtate ale unităţilor sistemului metric, deşì prescrise prin Lege şi impuse de Ministerul Instrucţiunii publice pentru cărţile didactice, nu sunt tipărite riguros, aşà cum trebuesc. Ori şi cine poate aveà o scuză, nu însă tocmai profesorul însărcinat ca să le înveţe elevilor.

Constatăm apoi o inovaţiune, absolut de prisos, înscrierea numerelor complexe. Erà obiceiul, pe când învăţam clasele primare, ca diferitele feluri de unităţi ale unui număr complex să fie desemnate prin anumite semne sau prescurtări puse ca exponenţi, iar diferitele unităţi se despărţiau unele de altele prin câte un punct. Cu timpul a dispărut acest punct, care erà într'adevăr de prisos, căci nu se puteà face nici un fel de confuziune, de oarece pentru a se pune exponenţii de cari vorbim, trebuià să se lase un oarecare interval între diferitele feluri de unităţi şi deci aceste unităţi se gă-

sesc de fapt depărtate între dânsele. La toate numerele complexe din cartea, de care ne ocupăm, nu numai că n'au dispărut aceste puncte, dar ele au fost înlocuite prin două virgule. Mă întreb și acum pentru ce? Scrierea, fie cu litere, fie cu cifre, trebue simplificată, iar nu complicată.

Nici cu stilul, în general greoiu, în care e scrisă cartea și mai ales cu punctuațiunea nu mă împac. Câtevà citațiuni vor face probă:

La pag. 223 cetim « . . . . . ; astfel, că ele (blocurile incandescente plutitoare) termină *cu a* devenì mai grele, decât greutatea unui aceluiaș . . . . ».

La pag. 387: «Dacă moleculele unui inel ar fi continuat de a se condensà fără a se desunì, ele ar fi terminat *cu a* formà în cele din urmă, un inel . . . . . ».

La pag. 383: «Vedem astfel, că fiind scrisă în cer și istoria creațiunii soarelui, steaua noastră, evoluțiunea ei, și cum s'a format sistemul solar ; deci cum s'a format pământul, planeta noastră, și cum va evoluà mai departe soarele; și deci ce se poate induce asupra soartei în viitor a soarelui și a planetei noastre».

In general fondul acestei cărți didactice este bun. Cu oarecari modificări ar puteà devenì ireproșabil. Ingrijindu-se redacțiunea în ceeace privește stilul și punctuațiunea, modificându-se felul tiparului și adăogându-se figurile bine executate, absolut necesare unui asemenea curs, avem încredințarea că cartea didactică a d-lui Otescu va puteà merità un viitor premiu al Academiei.

In condițiunile însă în care se prezentă astăzi, regret că nu o pot propune pentru obținerea premiului Lazăr la care concură.

Maior Medic Iacob Potârcă, *Un nou pansament adezivo-ocluziv pentru chirurgia traumatică sau operatoare în timp de pace și de răsboiu.* — Raport de **Dr. D. Grecescu.**

Această lucrare constă în câtevà piese de pansament, modeluri, așezate într'o *cutie de carton,* expres și cu îngrijire, precum și dintr'un *manuscris,* însoțit de 17 tabele cu figuri fotografice pe cartoane albe, totul bine și frumos legat în format mare in-4°.

Cutia de carton conține: I. Trei modeluri de fâșii, zise de d-sa bande, fiecare de dimensii diferite, constituite din tifon hidrofil sterilizat pentru pansamentul adezivo-ocluziv colodionat, puse în câte o cutioară cilindrică de tinicheà, ce se deschide lateral prin o ușcioară ce permite scoaterea prin tragere a unei părți din fașa

de tifon, cât trebue unui pansament, după care restul se închide prin acea uscioară spre păstrare în starea sa de sterilizare. II. Trei pachete de diverse mărimi cu conţinut de tifon hidrofil sterilizat, sistem Dr. Potârcă, toate ocluziv închise şi purtând câte o etichetă imprimată, indicând modul de întrebuinţare. III. Un flacon bocal de sticlă închis, conţinând colodiu elastic glicerinat în proporţia de 5%.

In manuscris, d-l Dr. I. Potârcă arată ineficacitatea metodei de pansament cu vata hidrofilă, cum se practică acum, şi scumpetea ce exig atare pansamente; pe când metoda sa este foarte simplă, cu puţin material şi foarte ieftină. D-sa arată: 1) compunerea pansamentului propriu zis; 2) modul de aplicare al acestui pansament şi 3) ridicarea pansamentului. După acestea, arată foloasele şi beneficiile metodei sale pentru chirurgia traumatică în timp de pace şi de răsboiu, încheind cu un tabel rezumativ de operaţiile chirurgicale, pentru cari d-sa a practicat pansamentul adezivo-ocluziv colodionat şi rezultatele mulţumitoare ce a obţinut. Tabelele cu figuri fotografice arată: 1) figura a două pansamente adezivo-ocluzive în mărimea naturală; 2) figura unui pachet model cu bucăţi de tifon hidrofil sterilizat, precum este cel din cutia de carton, şi compunerea unui pansament; 3) o cutie de tinicheà închisă şi aceeaş cutie deschisă, lăsând să se vadă faşa de tifon ce conţine; 4) celelalte patrusprezece tablouri reprezentă figuri de bolnavi operaţi, purtând pansamentele acestei metode şi vindecarea obţinută.

Din cele arătate de autor, totul pare excelent ca practică prin simplitatea metodei, prin puţinul material de pansament şi prin comoditatea pansamentului subt care se simte pătimaşul în cele mai multe cazuri, comparativ cu incomoditatea şi greutatea bandajelor sau înfăşierilor metodei vechi, greoaie şi chinuitoare, de nesuferit chiar. Dar teamă este, mi se pare, de unele inconveniente ce s'ar ivì şi anume: supuraţia sau iritaţia părţilor aflate subt piesele ocluzive (eczeme, eriteme şi alte erupţii dermice), ce ar fi destul de supărătoare pentru pătimaşi şi poate chiar plagelor respective. De altfel, nu s'ar puteà decât aduce laudă pentru această metodă ce merită să fie luată în seamă. Totuş, cred că, mai înainte de a fi recomandată pentru premiere Academiei noastre, ar trebuì încercată şi controlată în câtevà spitale şi de alţi chirurgi, fie militari, fie civili, ca să se cunoască mai pe deplin bunele rezultate şi aprobarea acestora, putând astfel să se hotărască în mod nediscutabil adevărata valoare şi meritele metodei de *pansament adezivo-ocluziv colodial* propus de d-l Medic-Maior Dr. I. Potârcă. De aceea,

din parte-mi, hezit de a propune cu hotărîre Academiei Române lucrarea de față a d-lui Dr I. Potârcă pentru premiul ce solicită.

G. Ştefănescu-Gună, *Tratat de Topografie, cuprinzând planimetria, raportarea planurilor, nivelmentul şi triangulaţia.* — Raport de **Sp. Haret.**

Tratatul de Topografie, lucrat de d-l G. Ştefănescu-Gună, inginer-silvic, şi prezentat pentru premiul Lazăr, este o lucrare bună, de 342 pagine, care poate fi utilă specialiştilor şi studenţilor dela unele şcoale speciale. El nu este însă decât o compilaţiune după diverse tratate asupra materiei şi nu conţine nimic nou, nici ca rezultate ştiinţifice obţinute, nici ca metodă de expunere. De aceea, deşi autorul merită să se recunoască munca sa şi dorinţa sa de a se face util, nu socotesc că cartea sa poate să fie recompensată cu premiul Lazăr.

Colonelul C. A. Tănăsescu, *Navigaţia aeriană,* 8°, pag. 280. — Raport de **St. C. Hepites.**

Conferinţa ce comandantul regimentului 1 de geniu, Colonelul Tănăsescu, actualmente comandant de brigadă, a ţinut ofiţerilor săi, a dat loc lucrării de faţă, care a fost publicată în *Revista Armatei.* Scopul ei principal este de a descrie starea prin care a trecut şi aceea în care se află actualmente aerostaţiunea militară la diferitele popoare şi în special în armata română

De aceea mi se pare cam nepotrivit titlul de *Navigaţia aeriană,* sub care este prezentata, lucrarea care ar fi trebuit, cred, să poarte pe acela de *Aerostaţiune militară;* dar acest lucru nu are nici o însemnătate.

Intr'un prim capitol de 66 pagine, autorul face istoricul aerostaţiunii; amintind de întâmplările lui Dedal şi ale lui Icar, de porumbielul mecanic al lui Archytas şi de alte multe încercări de sburat în aer, ajunge la idea realizată de fraţii Mongolfier prin înălţarea celui dintâiu aerostat cu aer cald; urmează apoi pas cu pas perfecţionările aduse acestui mijloc de înălţare, fără a trece cu vederea helicopterele şi aeroplanele, deşi istoricul acestora se opreşte pe la 1902.

Deşi în acest capitol nu se aduce pentru ştiinţă nici un fapt nou, totuş — completând, în mod fericit, istoricul aerostaţiunii ce însumi am schiţat, dintr'un punct de vedere deosebit de cel militar,

în două din scrierile mele (1) — are meritul de a ne da în limba română un istoric destul de complet al aerostaţiunii, istoric ce până acum nu se poate găsì decât în limbi străine.

Cea mai mare parte din restul volumului tratează, în 167 pagine, despre aerostaţiunea militară propriu zisă. Acest subiect este desvoltat în trei părţi.

In prima parte se arată starea actuală a aerostaţiunii militare în diferitele state, incluziv România. Se începe, după cum erà natural, prin a ne arătà fazele prin cari a trecut această aerostaţiune în Franţa, căreia se datoreşte perseverenţa cu care dela început s'au urmărit progresele făcute în arta de a ne înălţà şi de a navigà în aer. După ce ne arată toate campaniile, începând cu aceea din 1794, în care aerostatele au fost întrebuinţate ca ajutor al armatelor franceze, până în campania din China în 1900, autorul studiază cu multă preciziune aerostaţiunea militară în Germania care, în ultimii ani, a adus aşà de nouă şi însemnate perfecţionări în materialul de aerostaţiune, încât a silit pe Franţa — pe care negreşit că o întrecuse şi pe acest teren eminamente francez — să facă sacrificii însemnate spre a nu pierde cu desăvârşire *recordul*, ce de mult timp ţine în această direcţiune.

Ocupându-se de aerostaţiunea militară în Germania, autorul tratează mai amănunţit despre aşà numitul Balon-Smeu (Drachenballon), care a fost adoptat şi în armata noastră.

După aceea Colonel Tănăsescu tratează despre starea aerostaţiunii militare succesiv în Englitera, Austro-Ungaria, Italia, Rusia, Ispania, Statele Unite ale Americei, în China, Japonia şi în toate statele mai mici din Europa, ca Elveţia, Belgia, Olanda, Suedia, Danemarca, etc. şi în fine despre organizarea ei în armata română

In a doua parte a volumului, sub titlul: *Tehnica Baloanelor*, autorul se ocupă de prepararea, prin electroliza apei, a hidrogenului necesar la umflarea baloanelor. Tot de această chestiune, care are o mare însemnătate mai ales în timpul răsboiului, se ocupă şi Anexele I şi II dela finele volumului, unde se tratează respectiv despre prepararea şi purificarea gazului de luminat pentru umflarea baloanelor şi despre prepararea şi purificarea hidrogenului în acelaş scop prin descompunerea vaporilor de apă prin trecerea lor peste

---

(1) *Hepites (St C.)*, Ultimele progrese ale Navigaţiunii aeriane, în *Bul Soc Geogr. Rom*, an. VI, 1885

Idem, Mijloace de investigaţiune ale Meteorologiei. Discurs de recepţiune, 1903.

fierul roşu şi prin descompunerea apei prin zinc sau fier şi acid sulfuric sau acid clorhidric.

In partea a treia, autorul se ocupă cu prepararea hidrogenului pentru umflarea baloanelor în armata română, dând mai întâiu descrierea amănunţită a uzinei de încercare pentru producerea acestui gaz prin electroliza apei, uzină ce s'a înfiinţat după iniţiativa sa la Arsenalul de construcţiuni al Armatei din Bucureşti, şi apoi descrierea unei uzini mari de producere de hidrogen, tot prin electroliza apei, proiectată a se instală la regimentul I de geniu lângă remiza baloanelor, care va fi capabilă de a produce în 24 de ore de funcţionare 600 m^3 H şi 300 m^3 O

Această parte a lucrării este originală a autorului, care a studiat, din toate punctele de vedere, chestiunea de care se ocupă.

Volumul se termină prin alte două anexe: cea dintâi se ocupă de aplicaţiunea industrială a hidrogenului şi oxigenului la lipirea autogenă a metalelor; iar cea de a doua dă descripţiunea compresorului de hidrogen instalat la uzina de încercare dela Arsenalul Armatei.

Toate armatele bine organizate au adoptat baloanele, cari — până la o mai mare perfecţionare a aeroplanelor — formează mijlocul cel mai practic şi util pentru completarea recunoaşterilor şi informaţiunilor în toate fazele, prin cari trec forţele militare dela declararea răsboiului până la încheierea păcii.

De aceea cartea ce analizăm este bine venită şi, apreţiind calităţile ce ea posedă pentru instrucţiunea celor chemaţi de a se servì de baloane în aerostaţiunea militară, n'aş fi stat la îndoeală pentru a propune acordarea premiului Lazăr autorului ei, fostul meu şcolar în Şcoala specială de artilerie şi geniu, dacă n'aş crede că acest premiu se cuvine în prima linie unei alte cărţi, prezentate la acelaş premiu indivizibil.

Dr. Al. Zaharia, *Grâul românesc. Recoltele anilor 1900—1908.*— Raport de **P. Poni.**

Pentru a studià grâul românesc, d-l profesor Zaharia a analizat 7.977 probe din grânele cultivate în deosebitele părţi ale României, provenind din recoltele anilor 1900 până la 1908.

Fiecare din aceste probe a fost studiată atât din punctul de vedere fizic, cât şi din punctul de vedere chimic.

Pentru a stabili caracterele fizice ale grâului nostru, d-l Zaharia

a determinat până în 1904, pentru fiecare probă: greutatea hectolitrică, greutatea şi mărimea boabelor şi în fine aspectul secţiunii lor. Mai în urmă însă d-sa s'a mărginit să determine numai greutatea la hectolitru.

Din punctul de vedere chimic s'a făcut analiza probelor după metodele întrebuinţate în staţiunile agronomice din Germania, dozându-se pentru probele adunate până în 1906:

a) apa, *b)* materia azotată, *c)* materia grasă, *d)* celuloza brută, *e)* cenuşa, *f)* hidraţii de cărbune.

Dela 1906 încoace însă nu s'a mai dozat decât apa şi materia azotată.

Rezultatele tuturor acestor analize sunt reproduse sub formă de tablouri, cari ocupă 549 pagine din volum.

Cunoştinţa cantităţii de apă cuprinsă în boabe a fost utilizată de d-l Zaharia pentru a calculà cantitatea de materie azotată conţinută în grâul uscat.

Avem, prin urmare, pentru toate probele studiate, cele două date principale, cari ne permit să ne dăm seama de valoarea unui grâu, şi anume greutatea unui hectolitru şi cantitatea de materie azotoasă la sută cuprinsă în grâul uscat.

Aceste două date au fost utilizate de d-l Zaharia pentru a exprimà în cifre valoarea grâului nostru. Pentru aceasta, d-sa face suma greutăţii hectolitrice cu cantitatea de materie azotată îmmulţită cu doi. Această sumă K o numeşte coeficient de valoare a grâului.

Este evident că modul de calcul al acestui coeficient este cu totul arbitrar. Cunoştinţa lui însă are avantajul că ne dă putinţa să comparăm între ele toate grânele după aceeaş normă.

In o serie de tabele d-l Zaharia ne dă:

1. Mediile anuale şi generale pe plăşi ale greutăţii hectolitrice şi substanţei azotate, precum şi valoarea coeficientului K, calculat din aceste medii (pag. 567—573) şi

2. Mediile anuale şi generale pe judeţe ale aceloraşi date, cu valoarea coeficientului K (pag. 576—577).

In aceste tabele s'au trecut de asemenea, într'o ultimă coloană, mediile generale pe nouă ani ale greutăţii hectolitrice, ale cantităţii de materie azotată şi ale coeficientului K.

Valoarea medie pe 9 ani şi pe plăşi a lui K variază între 98,7 (judeţul Argeş, plasa Argeş) şi 111,8 (judeţul Botoşani, plasa Jijia-Ştefăneşti)

Aceeaş valoare medie pe 9 ani a lui K variază în diferitele ju-

dețe dela maximum 109,8 pentru județul Iași și între minimum 101,3 pentru județul Muscel.

Pentru a pune mai bine în evidență rezultatele obținute, autorul transpune pe harta țerii mijlociile anuale calculate pentru plăși ale valorilor lui K. El colorează cu roșu închis acele plăși, în cari K este mai mare decât 109, în roșu deschis pe acele în cari K este între 106 și 109; în albastru pe acele în cari K este între 103 și 106 și în sfârșit în violet pe acele în care K este mai mic decât 103. Se capătă astfel nouă hărți anuale, fiecare din ele reprezentând rezultatele unuia din anii dela 1900 până la 1908. In o a zecea hartă autorul înscrie în acelaș mod și cu aceleași colori mediile generale ale coeficientului de valoare pentru toți cei 9 ani de studiu.

Dacă examinăm aceste hărți, vedem că țara se împarte în regiuni bine hotărîte, cari dau aproape în fiecare an aceleași calități de grâu.

Regiunea întâi, în care valoarea coeficientului K este mai mare de 106, prin urmare în care se produce grâul cel mai bun atât în privința greutății la hectolitru, cât și în aceea a cantității de materii azotoase, se întinde în partea răsăriteană a Moldovei, ocupând județele Dorohoiu, Botoșani, Iași, Vasluiu, Fălciu, Tecuciu, Covurluiu, trece în Muntenia de răsărit, ocupând județele Râmnicul-Sărat, Brăila, Buzău, Ialomița și o parte din Ilfov

Intreagă această regiune se prezentă fără nici o discontinuitate atât în Moldova, cât și în Muntenia. Numai în Dobrogea se află o insulă izolată în partea sudestică a județului Constanța.

Porțiunile din această regiune, în cari valoarea lui K întrece 109, se află pe platourile Prutului și ale Jijiei din județele Dorohoiu, Botoșani și Iași, formează apoi câtevà insule în Fălciu, Tecuciu și Râmnicul-Sărat.

Regiunea a doua, cu un coeficient cuprins între 103 și 106, ocupă partea vestică a Moldovei, județul Tulcea și partea apuseană a județului Constanța, partea apuseană din câmpia Munteniei și în fine Romanații și Doljul din Oltenia.

Regiunea a treia, în care valoarea lui K este mai mică decât 103, se întinde în apusul Olteniei, în partea de sub dealuri a Olteniei și Munteniei, care în Moldova apare ca o insulă în partea deluroasă a județului Putna.

Hărțile anuale, adică acelea în cari s'au înscris mijlociile anuale ale valorilor lui K, deși au în lineamente generale acelaș aspect ca și harta în care s'au înscris mediile lui K, calculate pentru 9 ani, nu

mai prezentă totuș aceeaș regularitate. Intinderea regiunilor variază din an în an.

Fără îndoeală, rezultatele obținute de d-l Zaharia în lucrarea sa sunt foarte interesante. Pentru a puteà însă trage dintr'însele toate concluziile ce ele comportă, și pentru a le puteà folosì la îmbunătățirea agriculturii noastre, ar trebuì să cunoaștem, pentru fiecare probă studiată, toate datele cari pot aveà o influență asupra calității grâului. Așà ar trebuì să știm care este varietatea de grâu analizată, care este natura și compoziția chimică a solului în care a fost cultivată, care este modul de cultură întrebuințat și în sfârșit cari au fost condițiile climaterice ale anului din care s'au studiat probele.

Asupra tuturor acestor chestiuni iată cari sunt informațiunile ce găsim în lucrarea d-lui Zaharia.

1. *Varietățile de grâu studiate.* Probele de grâu au fost strânse și trimise la laborator de către primarii rurali. Aceștia erau datori să arate, într'un anume formular, pe lângă alte informațiuni, și varietatea grâului trimis. D-l Zaharia recunoaște că «informațiunile date de către autoritatea comunală nu sunt prea exacte, mai cu seamă în ceeace privește felul grâului».

D-sa adaoge: «In ceeace privește felul grâului e totdeauna o neînțelegere, pentrucă în diferitele părți ale țerii se întrebuințează aceeaș numire spre a arătà două feluri de grâu. Așà în Moldova se înțelege prin grâu roșu grâu cu spic alb și bob roșu; pe când în Muntenia se numește astfel grâul cu spic roșu și cu bob bălan, zicându-se grâu bălan grâului care în Moldova se numește grâu roșu

«Chiar și această regulă nu este generală și se întâmplă adesea, că și în Moldova se caracterizează felul grâului după coloarea spicului, după cum se întâmplă și contrarul în Muntenia».

In tabelele de analiză d-l Zaharia pune felul grâului așà, cum i-a fost dat de primarii rurali.

Putem dar zice că nu avem nici o cunoștință sigură asupra varietăților de grâu studiate. Aceasta este fără îndoeală o scădere însemnată în lucrarea d-lui Zaharia.

2. *Natura și compoziția solului.* D-l Zaharia nu a făcut nici o cercetare proprie pentru a aflà care este natura și compoziția solului, în care au fost cultivate probele analizate. Ar fi fost de dorit ca asemenea lucrare să se facă cel puțin pentru pământurile cari produc în mod mai constant grâne de aceeaș calitate.

Pentru a împlinì această lipsă, d-l Zaharia publică un rezumat

al lucrării făcute de membrii Institutului de Geologie, sub conducerea d-lui Murgoci, pentru a stabilì natura solului arabil al României.

3. In privirea modului de cultură, d-l Zaharia se mărgineşte a reproduce o scurtă schiță din o broşură a d-lui Eduard Ghica asupra „Exportului nostru de grâu“, în care se arată în termini generali, că cultura grâului se face mai bine și mai cu îngrijire în Moldova decât în Muntenia. Ar fi fost de dorit însă să cunoaștem pentru fiecare probă studiată cel puțin punctele principale relative la modul de cultură, precum: dacă sămânța a fost preparată și cum a fost preparată, dacă ea a fost sămănată într'un pământ arat de două ori sau o singură dată, în fine care a fost rotațiunea. Toate aceste informațiuni puteau să fie culese dela autoritățile comunale mai uşor decât cele relative la varietatea de sămânță.

4. Influența condițiunilor climaterice asupra calităților grâului a fost studiată cu destulă îngrijire. In o tabelă publicată la finele cărții (pag. 580—581) s'au trecut precipitațiunile atmosferice în lunile Maiu și Iunie din anii 1900—1908, precum și suma lor, pentru fiecare județ. In ultimele două rubrici ale aceleiaş tabele s'au trecut precipitațiunile medii pentru acești 9 ani și pentru 18 ani (1891--1908). In textul cărții (pag. 34—41) autorul discută corelațiunea ce există între condițiunile climaterice ale fiecărui an și calitățile grâurilor analizate.

*
* *

In rezumat, lucrarea d-lui Zaharia este foarte meritorie. Ea reprezentă o muncă încordată, urmărită cu stăruință timp de 9 ani de zile.

Datele cuprinse într'însa, deși necomplete în aceste părți, sunt totuș de cea mai mare importanță.

O recomand Secțiunii pentru a-i acordà premiul Lazăr.

VENITURILE ACADEMIEI ROMÂNE PE 1910—1911.

		Val. nominala	Venituri	Totaluri
	I **Excedent** din 1908—09			10 090 01
	II. **Marele premiu Năsturel din 1913**, sald din 1909 10			3.000 —
	III. **Marele premiu General Ioan și Maria Carp din 1913**, idem . . .			2 333 30
	IV. **Fonduri cu destinațiune generală:**			
1	*Subvențiune dela Stat* (Legea dela 27 Martie 1879)		20 000 —	
2	*Fondul Zappa*, cupoane rentă 4% și dela acțiunile Băncii Naționale	404.500 —	37 936 80	
3	*Fondul Economiilor*, cupoane rentă 4%, func. urban 5%			
	și acțiunile Băncii Naționale . . . . L. 5 357,55	127 800 —		
	Din vânzarea publicațiunilor . . . . » 1 000,		6 357 55	
4	*Fondul Ioan Fătu* (fond general) ·		2.963 55	
5	*Fondul rentei viagere a d-nei Ecaterina Fătu*		3 000 —	
6	*Fondul Macinca*, chiria caselor din Craiova		2.970	
7	*Fondul Elena Dr Turnescu*, Cupoane func rur 5% și com Iași 4 1/2 %	20 000 —	928 10	
8	*Fondul Donici*, arenda moșiei Radiana, și cuponul rentei perpetue 5%.		14 362 65	
9	*Imobilul din calea Victoriei No 133*, chiria dela Minist. de justiție .		11 880	
10	*Prelevați 15%* din venitul fondurilor speciale		100 094 10	200 492 75
	V **Fonduri cu destinațiune specială și cu cheltueli anuale:**			
11	*Subvențiune dela Stat pentru bibliotecă* (Legea dela 11 Aprilie 1901)		25.000	
12	*Dotațiunea M S Regelui* pentru Dicționar . . . . . . L 18 000,—			
	Dela Administrațiunea Domeniului Coroanei . . . . » 4.000,—			
	Din vânzarea publicațiunilor . . . . » 1 000,—		23 000 —	
13	*Dotațiunea Statului:* Premiile Lazăr și Eliade din 1910 . .		10.000	
14	*Subvențiune dela Stat pentru publicațiunea istorică Hurmuzaki*. . . . . L 20.000,-			
	Sald în numerar din 1909—10 . . . . » 37 571 73		57 571 73	
15	*Fondul Năsturel*, moșiile Năsturel și Lămotești . . . . L. 21 668,65			
	Venitul pe jumătate dela islazul comunal la Lei 66 750 » 1.404,25			
	Cupoane rentă amortiz, comun București 4%, și Banca Națională . . . . L. 4 452 15	75.700 —	27 525 05	
16	*Fondul Daniel*, cupoane rentă amortiz. 4% și func. urbane 5% .	16.000 —	544 85	
17	» *Ioan Fătu* (special), cupoane func urbane și acțiuni de Banca Națională	162 800	10 076 05	
18	» *I Lecomte du Nouy*, cupoane funciare urbane 5%	12.000 —	479 65	
19	» *Scorțeanu*, cupoane funciare.rurale 5%	20 000 —	799 45	
20	» *Agarici*, venitul moșiei Moara-Grecilor . . . . L. 40 762,67			
	Exploatarea pădurii Merieni . . . . » 1 683,—			
	Producte dela școala Agarici . . . . » 1.262,25			
	Burse dela fondul Adamachi . . . . » 3 600.—		47.307 92	
21	» *Princesa Alina Știrbei*, cupoane rentă, comunale București 4% și funciare urbane 5%	252 800 —	8 665 15	
22	» *Maria General I Carp*, moșia Olteni . . . . . L. 27.904,80			
	venitul la capitalul de L. 132.700 cu 5%, pentru islaz . . . . » 5.583,35			
	cupoane func. rurale și urbane 5% · . . . » 3 233,65	80 900		
	dobânzi la capitalul împrumutat . . . . » 980,—			
	amortizări din împrumut . . . . » 420,—		38 121 80	
23	» *de pensiuni*, cupoane rentă, comunale, funciare rurale 4% și urbane 5% . . . . L. 9 085,25	214.900 —		
	rețineri 5% din salariile funcționarilor . . . » 5 172,—			
	prelevări 1% din venitul brut al fondurilor » 8 000,60		22.257 85	271 349 50
	De transportat . . .	1.387.400 —		487.265 56

VENITURILE ACADEMIEI ROMÂNE PE 1910—1911.

		Val nominala	Venituri	Totaluri
	Transport . .	1 387.400 —		487.265 56
	VI. **Fonduri speciale și cu cheltueli periodice:**			
24	*Fondul Cuza*, cupoane rentă, comunale București 4% și funciare urbane și rurale 5% . . . . L. 2 864,05	78.600		
	din capital . . . . » 23 135,95		26.000 —	
25	» *Anastasie Fătu*, cuponul rentei amortiz. 4% și funciar urban 5% . . . . L 942,25	26.100		
	din capital . . . . » 2 057,75		3 000 —	
26	» *San-Marin*, cupoane rentă 4% și funciar urban 5% . .	20 400 —	746 —	
27	» *Neuschotz*, cupoane funciare urbane 5% și comunale București 4% . . . . L 1.731,80	43 800		
	și din capital . . . . » 268,20		2 000 —	
28	» *Bodescu*, cupoane comun. București 4% și func urb. 5%. .	11 900	469 35	
29	» *Craiovean*, cupoane rentă, comunale Buc 4% și funciare urb. 5% și acț de Banca Națională . . . . L. 536,50	9.000 —		
	și din capital . . . . » 963,50		1.500 —	
30	» *Chițu*, cupoane comunale Iași 4 1/2 %, func. urbane 5% și Banca Națională	3 500 —	293 30	
31	» *Lazăr*, cupoane rentă, comunale Buc. 4%, funciare rurale și urbane 5% și Banca Națională	101.850 —	4.170 50	
32	» • *Eliade-Rădulescu*, cuponul rentei amortiz și comunale Bucur. 4%, funciare, rurale și urbane 5% și Banca Națională	54 450 —	2.604 —	
33	» *Hagi Vasile*, cupoane comunale Buc. 4% și func. urb 5% .	29 900 —	1 176 25	
34	» *Ionel C. Istrati*, cuponul func urban 5% și dividende la 5 acțiuni Banca Comerțului, Bacău	1 000	74 75	
35	» *Aristia Anghelescu*, cupoane comunale București și rentă 4%	11 300	380 40	
36	» *Sofia A Caneciu*, cupoane funciare urbane Iași 5% . . .	15 700 —	627 55	
37	» *Dacia-România*, cupoane funciare urbane 5%	10 000 —	399 70	43 441 80
	Total . .	1 804 900 —		530.707 36

ANEXĂ

DESVOLTAREA VENITURILOR PE 1910—11.

Nr.			Val. nominală	Venituri	Totaluri
	I. Excedentul din 1908—9 a fost de	L 19 561,68			
	s'a votat în bugetul pe 1909 10	» 9 471,67			10.090 01
	II. Marele premiu Năsturel din 1913 Sald, a 4-a parte din L. 12.000 pe 1909—10				3 000 —
	III. Marele premiu general Ioan Carp și Maria Carp din 1913. Sald, a 3-a parte din L. 7 000 pe 1909—10				2.333 30
	IV. Fonduri cu destinațiune generală				
1	*Subvențiunea dela Stat* (Legea dela 27 Martie 1879)			20 000 —	
2	*Fondul Zappa.*				
	Cuponul rentei amortizabile 4%	L. 12 900,—	322.500 —		
	» dividend la 164 acțiuni de Banca Națională a L 155	» 25 420,—	82 000 —		
	Total	L 38.320,—			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni	» 383,20		37.936 80	
3	*Fondul Economiilor.*				
	Cuponul rentei amortizabile și obligațiuni comunale 4%	L 4.160,—	104 000 —		
	» funciar urban 5%	» 1 165,	23 300 —		
	» dividend la 1 acț de Banca Națională	» 155,—	500 —		
	Produsul din vânzarea publicațiunilor	» 1 000,—			
	Total	L 6.480,—			
	minus 5% impozitul Statului la L 1.165,—	» 58,25			
	Rămân	L. 6.421,75			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni	» 64,20		6 357 55	
4	*Fondul Ioan Fătu* (fond general)				
	Din venitul anual de	L. 19.320,—			
	după scăderea a 5% impozitul Statului	» 299,50			
	Rămân	L 19 020,50			
	după scăderea a 1% prelevați pentru pensiuni	» 190,20			
	Rămân	L. 18.830,30			
	după scăderea rentei viagere de » 3 000,— și reparațiuni făcute în 1909—10, Proces verbal No 5 729 » 1 012,60	» 4 012,60			
	Rămân	L. 14 817,70			
	după scăderea a 15% prelevați la 4 părți	» 1.778,10			
	Rămân	L 13 039,60			
	scăzând 4 părți la fondul special	» 10 076,05		2.963 55	
5	*Fondul rentei viagere a D-nei Ecaterina Fătu*			3.000 —	
6	*Fondul Macinca:*				
	Chiria caselor din Craiova	L 3000,—			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni	» 30,—		2 970 —	
	De transportat		532 300 —	73.227 90	15 423 31

DESVOLTAREA VENITURILOR PE 1910—11.

Nr.			Val. nominală	Venituri	Totaluri
	Transport		532.300 —	73 227 90	15 423 31
7	*Fondul Elena Dr. N Turnescu*				
	Cuponul funciar rural 5%	L. 750,—	15 000 —		
	» obligațiuni comunale Iași 4½%	» 225,—	5 000 —		
	Total	L. 975,—			
	minus 5% impozitul Statului la Lei 750	» 37,50			
	Rămân	L. 937,50			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni	» 9,40		928 10	
8	*Fondul Donici, Moșia Radiana,* arenda pe 1 an	L. 12.572,70			
	Cuponul la renta perpetuă de L. 38 700 cu 5% pentru islazul comunal	» 1 935,—			
	Total	L. 14.507,70			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni	» 145,05		14 362 65	
9	*Imobilul din calea Victoriei No 133*				
	Chiria dela Ministerul de justiție pe 1 an	L 12.000,—			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni	» 120,—		11 880 —	
10	*Prelevați 15%* (art 35 din Statute) și anume dela.			100 094 10	200 492 75
	Fondul Adamachi din Lei 149 144,70	L. 22 371,70			
	» *Otteteleșanu* » » 129 304,—	» 19.395,60			
	» *Tache Anastassiu* » » 241 942,10	» 36 291,30			
	» *Cuza* » » 3 369,45	» 505,40			
	» *Năsturel* » » 32 382,40	» 4 857,35			
	» *Daniel* » » 641,—	» 96,15			
	» *Anastasie Fătu* » » 1 108,55	» 166,30			
	» *Lazăr* » » 4 906,45	» 735,95			
	» *Eliade-Rădulescu* » » 3 063,55	» 459,55			
	» *San-Marin* » » 877,65	» 131,65			
	» *Neuschotz* » » 2 037,40	» 305,60			
	» *Bodescu* » » 552,20	» 82,85			
	» *Ioan Fătu* » » 11.854,15	» 1 778,10			
	» *Princesa Alina Știrbei* » » 10.194,30	» 1 529,15			
	» *Craiovean* » » 631,15	» 94,65			
	» *I Lecomte du Nouy* » » 564.30	» 84,65			
	» *I. Scorțeanu* » » 940,50	» 141,05			
	» *Agarici* » » 38.009,30	» 5.701,40			
	» *Hagi-Vasile* » » 1 383,80	» 207,55			
	» *Maria General Carp* » » 32 731,55	» 4 909,75			
	» *Aristia Anghelescu* » » 447,50	» 67,10			
	» *Sofia Caneciu* » » 738,30	» 110,75			
	» *Dacia-România* » » 470,25	» 70,55			
	Total din Lei 667.294,55	L. 100 094.10			
	De transportat		552.300 —		215.916 06

DESVOLTAREA VENITURILOR PE 1910—11.

Nr.		Sume	Val nominala	Venituri	Totaluri
	Transport . . .		552 300 —		215.916 06
	V Fonduri cu destinațiune specială și cu cheltueli anuale				
11	*Subvențiunea dela Stat pentru bibliotecă* (Legea dela 11 Aprilie 1901).				
	pentru personal	L. 12.500,—			
	pentru cărți și legatul lor	» 12.500,—		25 000 —	
12	*Dotațiunea M. S. Regelui pentru Dicționar* . . .	L. 18 000,—			
	Dela Administrația Domeniului Coroanei	» 4 000,—			
	Din vânzarea publicațiunii	» 1 000,—		23.000 —	
13	*Dotațiunea Statului*: Premiile Lazăr și Eliade din 1911			10.000 —	
14	*Subvențiunea dela Stat pentru publicațiunea istorică Hurmuzaki*	L. 20 000,—			
	Sald în numerar din anul 1909—1910	» 37 571,73		57.571 73	
15	*Fondul Năsturel.*				
	Venitul moșiei Năsturel, pe 1 an	L 18.500,—			
	» » *Lămotești*, idem	» 7 250,—			
	Jumătate din venitul capitalului de Lei 66 750 ce reprezentă prețul islazului dela moșia Năsturel cu 5 % . .	» 1 668,75			
	Cuponul rentei amortizabile și comunale București 4%	» 1 460,—	36 500 —		
	Cuponul funciar urban 5%	» 1 585,	31 700 —		
	» dividend la 15 acțiuni de Banca Națională a lei 155, ...	» 2 325,—	7.500 —		
	Total . . L.	32.788 75			
	minus 5% impozitul Statului la L 1 585,—	» 79,25			
	Rămân . . . L.	32.709,50			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni	» 327,10			
	Rămân . . . L.	32 382,40			
	minus 15% prelevați	» 4 857,35		27 525 05	
16	*Fondul Daniel:*				
	Cuponul rentei amortizabile 4% . . . . L.	600,—	15 000 —		
	» funciar urban 5%	» 50,—	1.000 —		
	Total . . L	650,—			
	minus 5% impozitul Statului la L 50,—	» 2,50			
	Rămân . . . L	647,50			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni	» 6,50			
	Rămân . . L.	641,—			
	minus 15% prelevați	» 96,15		544 85	
17	*Fondul Ioan Fătu* (fond special):				
	Cuponul funciar urban București și Iași 5% L	5 990,—	119 800 —		
	» dividend la 86 acțiuni de Banca Națională a L. 155	» 13 330,—	43 000 —		
	Total . . . L.	19.320,—			
	minus 5% impozitul Statului la Lei 5 990, . L. 299,50				
	» 1% pentru pensiuni . . . . » 190,20				
	» renta viageră . . . . » 3 000,—				
	» costul reparațiunilor făcute în 1909-10 la imobil . . . . » 1 012,60				
	» a 5-a parte . . . . » 2.963,55				
	» 15% prelevați . . . . » 1 778,10	L. 9 243,95		10 076 05	
	De transportat . .		806 800 —	153.717 68	215.916 06

DESVOLTAREA VENITURILOR PE 1910—11.

Nr.		Sume	Val nominala	Venituri	Totaluri
	Transport . .		806 800 —	153.717 68	215 916 06
18	*Fondul I Lecomte du Nouy*				
	Cuponul funciar urban 5% . . . . L.	600,—	12 000 —		
	minus 5% impozitul Statului	» 30,—			
	Rămân . . L.	570,—			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni	» 5,70			
	Rămân . . L.	564,30			
	minus 15% prelevați	» 84,65		479 65	
19	*Fondul Ioan Scorțeanu*				
	Cuponul funciar rural 5% . . . . L.	1.000,—	20 000 —		
	minus 5% impozitul Statului	» 50,—			
	Rămân . L.	950,—			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni	» 9,50			
	Rămân . . L.	940,50			
	minus 15% prelevați	» 141,05		799 45	
20	*Fondul Agarici:*				
	Venitul moșiei Moara Grecilor din căutarea în regie . . . . L. 51 564,91				
	minus 10% incassări dubioase . . . . » 5 156,49	L. 46 408,42			
	Pădurea Merieni în exploatare	» 2 000,—			
	Producte dela școala Agarici	» 1 500,—			
	Suma . . . L.	49 908,42			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni	» 499,10			
	Rămân . . L.	49 409,32			
	minus 15% prelevați la L. 38 009,30	» 5.701,40			
	Rămân . . L.	43 707,92			
	Burse dela Fondul Adamachi pentru 10 elevi la Școala Agarici, a L. 360,—, anual	3 600.—		47.307 92	
21	*Fondul Princesa Alina Știrbei:*				
	Cuponul rentei amortizabile și com. București 4% . . L.	9 124,—	228.100 —		
	» funciar urban 5%	» 1 235,—	24.700 —		
	Total . . . L.	10 359,—			
	minus 5% impozitul Statului la L. 1 235,—	» 61,75			
	Rămân . . L.	10 297.25			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni	» 102,95			
	Rămân . . L.	10.194,30			
	minus 15% prelevați	» 1 529,15		8 665 15	
22	*Fondul Maria General I. Carp:*				
	Venitul moșiei Olteni pe 1 an . . . . . . L. 34 987,15				
	minus 10% incassări dubioase . . . . » 3 498,70	L 31.488,45			
	Venitul la capitalul de lei 132 700,—cu 5% ce reprezentă valoarea islazului	» 6 635,—			
	De transportat. Suma . . . L.	38 123,45	1 091.600 —	210.969 85	215 916 06

DESVOLTAREA VENITURILOR PE 1910—11.

Nr.		Sume	Val nominala	Venituri	Totaluri
	Transport . . . Lei	38.123,45	1 091 600 —	210 969 85	215.916 06
	Cuponul funciar rural și urban 5% . . . . »	4 045,—	80 900 —		
	Dobânda 5% la împrumutul rămas de lei 21 600 pentru construirea școalei dela Olteni . . . . »	1 080,—			
	Amortisment din acest împrumut pe a. c . . . . . »	420,—			
	Total L	43 668,45			
	minus 5% impozitul Statului la L 4 045,— L	202,25			
	Rămân . . . L.	43 466,20			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . . »	434,65			
	Rămân . . L	43 031,55			
	minus 15% prelevați la L. 32.731,55 »	4 909,75		38 121 80	
23	*Fondul de pensiuni:*				
	Cuponul rentei amortizabile și comunale București 4% L.	3 960 —	99 000 —		
	» funciar rural 4% . . . . »	1 600,—	40 000 —		
	» » urban 5% . . . . »	3 795, –	75 900 —		
	Total . . . L	9.355,—			
	minus 5% impozitul Statului la L 5 395 — . . . . . . »	269 75			
	Rămân . . . L	9 085,25			
	5% din salariul funcționarilor plătiți de Academie:				
	1) funcționarii Academiei la . . L 92 640,— L. 4.632,—				
	2) profesorii dela Institutul Otteteleșanu . . . . » 7 800,— » 390,—				
	3) idem dela Școala Agarici . . . » 3 000,— » 150,— L	5 172,—			
	Suma . . . L	14 257,25			
	Prelevați 1% (Deciziunea dela 25 Martie 1904)	8 000,60		22 257 85	271 349 50
	și anume, din venitul brut dela:				
	Fondul Adamachi . . . . din Lei 150.651,20	L 1.506,50			
	» *Otteteleșanu* . . . . » » 150 203,—	» 1.502,—			
	» *Elena Dr. N. Turnescu* . . . » » 1 472,50	» 14,75			
	» *Inzestrarea absolventelor dela Institutul Otteteleșanu* . . . » » 500,	» 5,—			
	Tache P. Anastassiu . . . . . » » 244 385,95	» 2 443,85			
	» *Zappa* . . . . » » 38.320,—	» 383,20			
	» *Economiilor* . . . . » » 6 421,75	» 64,20			
	» *Macinca* . . . . » » 3 000,—	» 30,—			
	» *Elena Dr. N. Turnescu* . . . » » 937,50	» 9,40			
	» *Donici* . . . . » » 14.507,70	» 145,05			
	Imobilul din Calea Victoriei 133 . . » » 12 000,—	» 120,—			
	Fondul Năsturel . . . . » » 32 709,50	» 327,10			
	» *Daniel* . . . . » » 647,50	» 6,50			
	» *Ioan Fătu* . . . . » » 19 020,50	» 190,20			
	» *I. Lecomte du Nouy* . . . » » 570,—	» 5,70			
	» *Ioan Scorțeanu* . . . . » » 950,—	» 9,50			
	» *Agarici* . . . . » » 49 908,42	499,10			
	» *Princesa Alina Știrbei* . . . . » » 10 297,25	» 102,95			
	» *Maria General Carp* . . . . » » 43.466,20	» 434,65			
	» *Cuza* . . . . » » 3 403 50	» 34,05			
	De transportat . . . . . . L 783 372,47	L 7 833,70	1 387.400 —		487 265 56

DESVOLTAREA VENITURILOR PE 1910—11.

Nr.		Sume	Val nominala	Venituri	Totaluri
	Transport L . . . din Lei 783.372,47	L. 7.833,70	1.387 400 —		487.265 56
	Fondul Anastasie Fătu . . . . » » 1 119,75	» 11,20			
	» *San-Marin* . . . . » » 886,50	» 8,85			
	» *Neuschotz* . . . . » » 2 058,—	» 20,60			
	» *Bodescu* . . . . » » 557,75	» 5,55			
	» *Craiovean* . . . . » » 637,50	» 6,35			
	» *Chițu* . . . . » » 296,25	» 2,95			
	» *Lazăr* . . . . » » 4 956,—	» 49,55			
	» *Eliade-Rădulescu* . . . . . » » 3 094,50	» 30,95			
	» *Hagi-Vasile* . . . . » » 1.397,75	» 13,95			
	» *Ionel C. Istrati* . . . . . » » 25,—	» 0,25			
	» *Aristia Anghelescu* . . . . . » » 452,—	» 4 50			
	» *Sofia Caneciu* . . . . » » 745,75	» 7,45			
	» *Dacia-România* . . . . » » 475,	» 4,75			
	Total general . . . din Lei 800 074,22	L 8 000,60			
	VI. Fonduri speciale și cu cheltueli periodice:				
24	*Fondul Cuza:*				
	Cuponul rentei amortizabile și comunale București 4% L.	1 760,—	44 000 —		
	» funciar urban și rural 5% L	1.730,—	34 600 —		
	Total L.	3 490,			
	minus 5% impozitul Statului la L 1 730 »	86,50			
	Rămân . . L	3 403,50			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . . . . »	34,05			
	Rămân . . L.	3 369,45			
	minus 15% prelevați . . . . . . »	505 40			
	Rămân . . . L.	2 864,05			
	Pentru împlinirea sumei de L 20 000,—, premiul din 1911 (din venitul capitalizat—, deciz din 5 Aprilie 1900 și 23 Martie 1904) și premiul de lei 6 000 L	23.135,95		26 000 —	
25	*Fondul Anastasie Fătu*				
	Cuponul rentei amortizabile 4% . . . . L.	640,—	16 000		
	» funciar urban 5% . . . . »	505,—	10 100 —		
	Total L	1 145,—			
	minus 5% impozitul Statului la L. 505,— . . . . . . »	25,25			
	Rămân L	1 119,75			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . . . . »	11,20			
	Rămân . L	1 108,55			
	minus 15% prelevați »	166,30			
	Rămân L.	942,25			
	Pentru împlinirea sumei de lei 3.000, premiul din 1911 (din venitul capitalizat) inscris la cheltueli . . . . L.	2 057 75		3 000	
26	*Fondul San-Marin*				
	Cuponul rentei amortizabile 4% . . . . L.	440,—	11 000 —		
	» funciar urban 5% . . . . »	470,—	9 400		
	Total . . . L.	910 —			
	De transportat L. . . .	910,—	1.512 500 —	29.000 —	487.265 56

DESVOLTAREA VENITURILOR PE 1910—11.

Nr.		Lei	Val nominală	Venituri	Totaluri
	Transport . . . L	910.	1 512.500 —	29.000 —	487.265 56
	minus 5% impozitul Statului la L. 470 . . . . »	23,50			
	Rămân . . L.	886,50			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . . »	8,85			
	Rămân . . L.	877,65			
	minus 15% prelevați »	131,65		746 —	
27	*Fondul Neuschotz:*				
	Cupon funciar urban 5% L	2 040,—	40 800 —		
	» obligațiuni comunale București 4% . . . . . »	120,—	3.000 —		
	Total L	2 160,—			
	minus 5% impozitul Statului la L. 2 040 . . »	102,—			
	Rămân . . L.	2.058,—			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . »	20,60			
	Rămân . . L	2 037,40			
	minus 15% prelevați . . . »	305,60			
	Rămân . . L	1.731,80			
	Pentru împlinirea sumei de Lei 2 000, premiul din 1911 (din venitul capitalizat) înscris la cheltueli L	268,20		2 000 —	
28	*Fondul Bodescu:*				
	Cupon de obligațiuni comunale București 4% L	40,—	1 000 —		
	» funciar urban 5% . . . . »	545,—	10 900 —		
	Total . . . L	585,—			
	minus 5% impozitul Statului la L. 545 . . »	27,25			
	Rămân . . L.	557,75			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . . »	5,55			
	Rămân . . L.	552,20			
	minus 15% prelevați . . . »	82,85		469 35	
29	*Fondul Craiovean:*				
	Cuponul rentei amortizabile și comunale București 4% L.	280,—	7 000 —		
	» funciar urban 5% . . . . »	50,—	1 000		
	» divid. la 2 acțiuni de Banca Națională a L 155,— . »	310,—	1 000 —		
	Total . . . L.	640,—			
	minus 5% impozitul Statului la L 50 . . . »	2,50			
	Rămân . . L.	637,50			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . . »	6,35			
	Rămân . . . L.	631,15			
	minus 15% prelevați . . »	94,65			
	Rămân . L	536,50			
	Pentru împlinirea sumei de L. 1.500, premiul din 1911 (din venitul capitalizat) înscris la cheltueli . . . . . »	963,50		1 500 —	
	De transportat		1 577.200 —	33 715 35	487.265 56

DESVOLTAREA VENITURILOR PE 1910—11.

Nr.		Lei	Val nominală	Venituri	Totaluri
	Transport . . .		1 577.200 —	33 715 35	487 265 56
30	*Fondul Chițu.*				
	Cuponul obligațiuni comunale Iași 4½% L	22,50	500		
	» funciar urban 5% . . . . »	125,—	2 500 —		
	» dividend la 1 acțiune de Banca Națională . . »	155.	500 —		
	Total . . . L.	302,50			
	minus impozitul Statului la L 125,— . . . . »	6,25			
	Rămân . . . L	296,25			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . . . . »	2,95		293 30	
31	*Fondul Lazăr.*				
	Cuponul rentei amortizabile și comunale București 4% L	1.120,—	28 000		
	» funciar rural și urban 5% . . . . . . »	3 630,—	72.600 —		
	» dividend la 2½ acț. Banca Națională a 155,— . »	387,50	1 250 —		
	Total . L	5 137,50			
	minus 5% impozitul Statului la L 3 630,— . . . . . . »	181 50			
	Rămân . . L.	4 956,			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . . »	49,55			
	Rămân . . . L.	4.906,45			
	minus 15% prelevați . . . . »	735,95		4 170 50	
32	*Fondul Eliade-Rădulescu:*				
	Cuponul rentei amortizabile și comunale București 4% L.	440,—	11 000 —		
	» funciar rural și urban 5% . . . . »	2 060,	41 200 —		
	» dividend la 4½ acțiuni Banca Naț. a L 155,— . . »	697,50	2.250 —		
	Total . L	3 197,50			
	minus 5% impozitul Statului la L. 2 060,— . . . . »	103,—			
	Rămân . . . L.	3 094,50			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . . . . »	30,95			
	Rămân . . . L	3 063,55			
	minus 15% prelevați . . . . . »	459,55		2 604	
33	*Fondul Hagi-Vasile*				
	Cuponul obligațiuni comunale București 4% . . . . L.	120,—	3.000		
	» funciar urban 5% . . . . »	1 345,—	26 900 —		
	Total . L	1 465,			
	minus 5% impozitul Statului la L. 1.345,— . . . »	67,25			
	Rămân L	1.397,75			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . . »	13,95			
	Rămân . . L.	1.383,80			
	minus 15% prelevați . . . . »	207,55		1 176 25	
	De transportat		1.766.900 —	41.959 40	487 265 56

DESVOLTAREA VENITURILOR PE 1910—1911.

			Val. nominală	Venituri	Totaluri
	Transport . . .		1.766 900 —	41.959 40	487.265 56
34	*Fondul Ionel C. Istrati:*				
	Cuponul funciar urban 5% . . . . L.	25,—	500 —		
	» dividend la 5 acțiuni Banca Comerțului din Bacău . . . . »	50,—	500 —		
	Total . . L.	75,—			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . . . . »	—,25		74 75	
35	*Fondul Aristia Anghelescu:*				
	Cupoane comunale București și renta amortizabilă 4% L	452.—	11 300 —		
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . . . . »	4,50			
	Rămân . . L.	447,50			
	minus 15% prelevați »	67,10		380 40	
36	*Fondul Sofia A Caneciu:*				
	Cuponul funciar urban Iași 5% . . . . L.	785,—	15.700 —		
	minus 5% impozitul Statului . . . . »	39,25			
	Rămân . . . L.	745,75			
	minus 1 % prelevați pentru pensiuni . . »	7,45			
	Rămân . . L.	738,30			
	minus 15 % prelevați . . . »	110,75		627 55	
37	*Fondul Dacia-România:*				
	Cuponul funciar urban 5% L	500,—	10 000 —		
	minus 5% impozitul Statului . . . . »	25,—			
	Rămân . L.	475,—			
	minus 1% pentru pensiuni . . . . »	4,75			
	Rămân . L.	470,25			
	minus 15% prelevați . . . . »	70,55		399 70	43 441 80
	Total . .		1.804 900 —		530 707 36

CHELTUELILE ACADEMIEI ROMÂNE PE 1910—1911.

	I. Capitalizări în 1910—1911:				
1	*Procentele Fondului San Marin*		746 —		
2	» » *Bodescu*		469 35		
3	» » *Chițu*		293 30		
4	» » *Hagi-Vasile*		1.176 25		
5	» » *Ionel C. Istrati*		74 75		
6	» » *Aristia Anghelescu*		380 40		
7	» » *Sofia A. Caneciu*		627 55		
8	» » *Dacia-România*		399 70	4.167 30	
9	*Procentele Fondului de pensiuni al personalului,* plus prelevările de 1% dela fonduri și reținerile de 5% din salariul funcționarilor		22 257 85		
	minus pensia d-lui I Slavici pe 1 an		1.200 —	21 057 85	25 225 15
	II Cheltueli proprii ale Academiei:				
	A *Personal*				
1	*Diurnele sesiunii generale*		21 000 —		
2	» *ședințelor ordinare*		10.000 —		
3	» *a 4 membri delegați*		1.000 —		
4	» *Secretarului general pe 12 luni a L 200*		2 400 —		
5	» *a 3 Secretari de Secțiuni pe 11 luni a L 300*		3.300 —	37.700 —	
6	*Remunerarea funcționarilor* (statul, anexa I, la pag 428)				
	a) Din bugetul Academiei	98 020			
	b) » subvențiunea de L. 25 000	12 500	110 520 —		
	Jumătate din L 8.160 sporul de 10% la salariul tip pentru 1911/12.		4 080 —	114 600 —	
7	*Serviciul Băncii Naționale*		600		
8	*Spese de cancelarie*	2 200 —			
	Imprimate	2 500 —			
	Combustibil	4.000 —			
	Iluminat, diverse	2 800 —	11 500 —		
9	*Ajutorul Epitropiei Sf. Vineri*		400 —		
10	*Intreținerea și repararea localurilor Academiei*	5.500 —			
	Fonciera și asigurarea	4 500 —	10.000 —		
	B *Material.*				
11	*Spese de procese*	1 500 —			
12	*Mobilier*	1 500 —			
13	*Spese neprevăzute*	2 500 —			
14	» *de expedițiune*	2 500 —			
15	*Portretele membrilor decedați*	4 000 —	12 000 —	34 500 —	186.800 —
	III. Premiile din 1911:				
16	*Premiul Lazăr*		5.000 —		
17	» *Eliade-Rădulescu*		5.000 —		
18	» *Năsturel* (publicații)		4.000 —		
	De transportat. . . L		14.000 —		212.025 15

CHELTUELILE ACADEMIEI ROMÂNE PE 1910—1911.

	Transport . . L		14 000 —		212 025 15
19	*Premiul Năsturel* (subiect dat)		5.000 —		
20	*Marele Premiu Năsturel din 1913*,— a 4-a parte din L 12 000 pe	3 000 —			
	1909—10 şi a 4-a parte pe 1910—11	3 000 —	6.000 —		
21	*Premiul I Lecomte du Nouy*		479 65		
22	» *Craiovean*		1.500 —		
23	» *Anastasie Fătu*		3.000 —		
24	» *Neuschotz*		2 000 —		
25	» *Cuza* pentru «Istoria Românilor»		20 000 —		
	» » (subiect dat)		6 000 —		57.979 65
	IV. Achiziţiuni.				
26	*Monede, hrisoave, etc* (Fondul Daniel)		544 85		
27	*Cărţi şi legatul lor*, de fiecare Secţiune a L. 2 000,—		6.000 —		
28	» » » » din subvenţiunea Statului de L. 25 000,— . .		12.500 —		
29	*Material pentru cataloagele Bibliotecii*		500 —	19 544 85	
30	*Documente cumpărate* (a 6-a parte din Lei 63 494,95), rata a 4-a			10 582 50	30 127 35
	V Publicaţiuni.				
31	*Dicţionarul limbii române*		23 000 —		
32	*Hurmuzaki, Documente privitoare la Istoria Românilor* . .		57.571 73		
33	*Anale* (datorie cu Proces verbal No. 6 744 L 2 478,08) .	18.000 —			
34	*Remunerarea autorilor pentru memorii* publicate în *Anale*, 90 coale (30 de fiecare Secţie) a L 50 (art 61 Reg)	4.500 —	22 500 —		
35	*Erodot*		1 000 —		
36	*Titu Liviu*.		2.500 —		
37	*Bibliografia românească* . . . . *Cataloagele manuscriptelor, documentelor, cărţilor*		4.000 —		
38	*Documente interne româneşti*		1 000 —		
39	*Creşterea bibliotecii în 1910—11*		2 000		
40	*Din vieaţa poporului român*		4 000 —		
41	*Documente din Fondul Princesa Alina Ştirbei*		8 665 15		
42	*Manuscris premiat cu premiul San Marin*		2 000 —		
43	*Biografiile membrilor decedaţi*		2 000 —		
44	*Romstorfer, Cetatea Suceava*		2 000 —		
45	*Culegeri de arii populare*		1 000 —		133.236 88
	VI. Cheltueli din Fondul Ioan Fătu				
46	*Cheltueli la casele din str Sculpturii* (Proces verbal No 5 729) .		1 012 60		
47	*Cărţi de şcoală*		10 076 05		
48	*Renta viageră a d-nei Ecaterina Fătu*.		3 000 —		14 088 65
	VII Cheltueli din Fondul I. Scorţeanu				
49	*Cărţi religioase*				799 45
	VIII. Cheltueli din Fondul Agarici				
50	*Anuitatea moşiei Moara Grecilor*			3 000 —	
51	*Renta viageră Mihoc*			1.000 —	
52	*Foncieră, asigurări, pădurari, măsurare de păduri*, etc. . .			6 500 —	
53	*Cheltueli de administraţia moşiei*			8 400	
54	*Şcoala „Ioan Agarici“* (Anexa II, la pag 429)			20.500 —	
55	*Sondaje pentru apă, reparaţii, etc, suma disponibilă*			7 907 92	47 307 92
	De transportat . . . L				495.565 05

CHELTUELILE ACADEMIEI ROMÂNE PE 1910—1911.

	Transport . . L.				495.565 05
	IX. Cheltueli din Fondul Donici:				
56	*Amortisment* din împrumutul dela Adamachi de . . . L. 80.703,60			3 000	
57	*Dobânda* 5% la împrumutul rămas de L. 77.703,60 pe 1 an			3 885 20	
58	*Foncieră, reparatiuni, călătorii*, etc.			3 500 —	10 385 20
	X Cheltueli din Fondul Maria General Carp:				
59	*Fonciera moşiei Olteni*		3 000 —		
60	*Pădurari*		280 —		
61	*Cheltueli de administraţia moşiei*		7 300 —		
62	*Reparaţiunea ecaretelor de pe moşie*		500 —		
63	*Cheltueli neprevăzute şi asigurări*		1 000 —		
64	*Copii săraci dela şcoalele din Giurgiu*		2 000 —		
65	„ „ „ „ „ „ *Bucureşti*		2.000 —		
66	*Şcoala din comuna Olteni* pentru cărţi şi altele		500 —		
67	*Amortisment* din împrumutul de L. 21.600	420 —			
68	*Dobânda* 5% la împrumutul rămas la fond pe 1 an L.	1 080 —	1 500 —		
69	*Intreţinerea bisericii din comuna Olteni*		500		
70	*Marele Premiu din 1912* de L. 7 000,— a 3-a parte pe 1909—10	2 333 30			
	şi a 3-a parte pe 1910 -11	2 333 30	4 666 60		23 246 60
	XI Cheltueli din Fondul de pensiuni.				
71	*Pensia d-lui I. Slavici* pe 1 an				1.200 —
	Suma totală Lei. . .				530 396 85
	Excedent				310 51
					530 707 36

ANEXA I, la pag. 425.

PERSONALUL ACADEMIEI ROMÂNE IN 1910—11

I. — Funcţionarii:

a) *Serviciul Cancelariei*

1	Şef de serviciu . . . . a	Lei 540,—	Lei 6 480,—	
1	Avocat	» » 500,—	» 6.000,—	
1	Corector al publicaţiilor	» » 420,—	» 5 040,—	
1	» » »	» » 360,—	» 4.320,—	
1	Arhivar-registrator . . .	» » 250,—	» 3 000,—	
1	Contabil	» » 420,—	» 5 040,—	
1	Cassier	» » 264,—	» 3.168,—	
1	Scriitor	» » 216,—	» 2.592,—	
1	»	» » 150,—	» 1 800,—	Lei 37 440,—

b) *Serviciul bunurilor:*

1	Şef de serviciu . . . . a	Lei 540,—		» 6.480,—

c) *Serviciul Bibliotecii:*

1	Şef de serviciu . . . . a	Lei 600,—	Lei 7 200,—	
1	Ajutor	» » 420,—	» 5 040,—	
2	Ajutori a Lei 320, ...	» » 640,—	» 7 680,—	
1	Ajutor	» » 300,—	» 3 600,—	
2	Ajutori a Lei 250,— . . .	» » 500,—	» 6 000,—	
2	Custozi » » 220,— . . .	» » 440,—	» 5 280,—	
1	Scriitor	» » 250,—	» 3 000,—	
1	Scriitor	» » 220,—	» 2.640,—	
4	Scriitori a Lei 180	» » 720,—	» 8 640,—	
1	Scriitor » » 150	» » 150,—	» 1 800,—	» 50 880,—
			Suma	Lei 94 800,—

II. — Oamenii de serviciu:

2	Supraveghetori a Lei 110, .	» Lei 220,—	Lei 2 640,—	
1	Supraveghetor » » 90,— .	» » 90,—	» 1 080,—	
4	Odăiaşi . . » » 100,— . .	» » 400,—	» 4 800,—	
1	» . . . » » 90,— .	» » 90,—	» 1 080,—	
3	» . . . » 80,—	» » 240,	» 2 880,—	
1	Rândaş	» » 70,—	» 840,—	
1	»	» » 60,—	» 720,—	» 14 040,—
			Total	Lei 108.840,—

III	Diurna directorului administraţiei pe 6 luni a Lei 200,—	Lei 1 200,—
IV.	Jumătate din 8 160, sporul de 10% la salariul tip în 1911—12	» 4 080,—
V.	Suma disponibilă	» 480,—
	Suma votată în buget	Lei 114 600,—

BUGETUL ȘCOALEI DE AGRICULTURĂ „I. C. AGARICI"

din Moara Grecilor, județul Vasluiu, pe anul 1910—11.

No curent	NATURA CHELTUELILOR	Cheltueli parțiale pe capitole Lei	B	Totalul anual Lei	B.
1	**Personalul didactic și oameni de serviciu.**				
	Director	3 000	—		
	Ajutor	720	—		
	Ajutor	600	—		
	Maestru lemnar	600	—		
	» fierar	600	—		
	Gardian de noapte	360	—		
	Vizitiu	420	-		
	Bucătar	360	—		
	Spălătoreasa	300	—		
	Vier	300	—		
	Cioban	200	—	7 460	
2	*Menaj.* Intreținerea a 30 elevi câte 25 bani pe zi .	2.737	50		
	Idem a directorului și a doi ajutori a 60 bani fiecare, în total 4 persoane	876	—		
	Idem a doi maestri a 60 bani pe zi	438	—		
	Intreținerea a 5 oameni de serviciu a 40 bani pe zi .	730	—		
	Intreținerea pe timpul lucrului a lucrătorilor cu ziua socotit aproximativ în total	100	—	4 881	50
3	*Imbrăcăminte și încălțăminte* pentru elevi			1.600	—
4	*Luminatul* Gaz pentru 12 lămpi din cari 6 ard toată noaptea și 6 ard cu intrerupere			350	—
5	*Ateliere.* Cumpărarea celor necesare ca mangal, fier pentru potcovitul cailor, a boilor, fier necesar pentru reparatul harabalelor, etc.			250	—
6	*Cheltueli pentru cancelarie* și cele necesare pentru învățătura elevilor, ca hârtie, cerneală, creioane, etc.			200	—
	Transport			14.741	50

No. curent	NATURA CHELTUELILOR	Cheltuelile parţiale pe capitole Lei	B	Totalul anual Lei	B.
	Report			14 741	50
7	*Instalaţiuni.* Două pluguri de coastă No 10 a 120 lei bucata	240	—		
	Un trior de curăţit seminţele şi de sortat	350	—		
	Diferite instrumente agricole pentru grădină şi câmp.	250	—		
	Lucrurile necesare pentru dormitoare, bucătărie, sufragerie, ateliere, grajd, etc.	500	—	1 340	—
8	*Cheltueli de cultură* pentru terenul de cultură şi vie.			1.600	—
9	*Cheltueli pentru cumpărare de seminţe* pentru câmp, grădina de zarzavat, grădina de pomi, etc. . .			250	—
10	*Medic* pentru căutarea elevilor bolnavi şi a vitelor, precum şi vaccinarea lor în contra boalelor molipsitoare			100	—
11	*Medicamente* pentru elevi, vite, aducere de vaccinuri pentru vite şi cumpărare de dezinfectante pentru curăţenie			200	—
12	*Spălatul elevilor.* Săpun necesar pentru spălatul rufelor elevilor, al cearşafurilor, al feţelor de pernă şi diverse, socotit a 20 kilograme pe lună (pe an 240 de kilogr) a 80 bani kilogr.			192	—
13	*Diverse cheltueli* var, piatră vânătă necesară stropitului viei, văruitului şi sulfatatul cerealelor, vama pentru măcinat la moară, etc			500	—
14	*Cheltueli neprevăzute*			1 576	50
	Totalul general . . .			20.500	—

Bugetul Fundațiunii Adamachi pe 1910—1911.

VENITURI — BUGETUL FUNDAŢIUNII ADAMACHI PE ANUL 1910—1911.

		Val nominala		Venituri		Totaluri	
1	I. **Excedent** din 1908—9					37 972	39
2	II. **Cupoane:**						
	Rentă amortizabilă 4%	565.700	—	22 628	—		
	Obligaţiuni comunale Bucureşti 4%	87 000	—	3 480	—		
	» » Iaşi 4½%	10 000	—	450	—		
	Scrisuri funciare rurale 4%	10.000	—	400	—		
	» » » 5%	815 700	—	40.785	—		
	» » urbane 5%	75.400	—	3.770	—		
	Dividende la 209 acţiuni de Banca Naţională a L. 155,—	104 500	—	32.395	—		
	Suma L			103 908	—		
	minus 5% impozitul Statului la scrisuri funciare rurale 4% (L 400,—), la 5% (L. 40 785,—) şi urbane 5% (L. 3.770,—) Total L. 44.955,—			2 247	75		
	Rămân L.			101.660	25		
	Rentă perpetuă 5% pentru islazuri la L 90 300,—			4.515	—	106.175	25
	III. **Proprietăţi:**						
3	*Moşia Călimăneşti*, arenda pe 1 an			7 000	—		
4	» *Roşiori*, din căutarea în regie L. 19 200,— minus 10% incassări dubioase L 1 920,—			17.280	—		
5	*Pădurea Roşiori*, exploatarea unui parchet			1 300	—		
6	*Moara de pe moşia Roşiori*, arenda pe 1 an			500	—	26 080	—
	IV. **Dobânzi**						
7	Dobânda 5% la *împrumutul Fondului Donici*	77.703	60			3 885	20
	V. **Amortizare:**						
8	Amortizare din *împrumutul Fondului Donici* de L. 80.703,60					3 000	—
		1.746.003	60			177.112	84

CHELTUELI

	I. **Capitalizări în 1910—1911:**				
1	*Amortizarea dela Fondul Donici* din împrumutul de L. 80.703,60	3.000	—		
2	*Capitalizarea conform Regulamentului* (Art. 5)	12 341	75	15.341	75
	II. **Cheltueli proprii:**				
3	*Fonciera*	3.500	—		
4	*Asigurări*	300	—		
5	*Reparaţiuni şi întreţinerea ecaretelor*	1.000	—		
6	*Construcţiunea Şcoalei dela Roşiori şi mobilier*	14.000	—		
7	*Cheltueli de îngrijirea imobilelor, călătorii, pădurari*, etc.	1.200	—		
8	» *de administraţia moşiei Roşiori*	5.200	—		
9	*Prelevări 1% pentru fondul de pensiuni* la Lei 150.651,20	1,506	50		
10	» *15% pentru Academie* la Lei 149.144,70	22.371	70		
11	*Burse şi cheltueli de şcoală* (Art 6)	78.494	19		
12	*Burse pentru 10 elevi dela Şcoala Agarici* a Lei 360 (Art 12)	3.600	—		
13	*Masa dela Staţiunea zoologică din Neapole* (Art. 7)	3.800	—		
14	*Şcoala Adamachi din Iaşi şi grijile sufletului* (Art. 3)	5.000	—		
15	*Cheltueli de procese*	500	—		
16	» *neprevăzute* (Art. 4)	1.000	—		
17	*Două premii* din 1911, a L. 5.000 (Art. 2)	10.000	—		
18	*Publicaţiunile Fondului Vasile Adamachi* (Art. 5)	7.898	70		
19	*Indemnizarea membrilor din juriile concursurilor pentru burse*	2.000	—		
20	*Parte din diurna directorului administraţiei*	400	—	161.771	09
				177.112	84

VENITURI — BUGETUL FUNDAŢIUNII OTTETELEŞANU PE ANUL 1910—1911. — CHELTUELI

VENITURI

		Valoare nominala	Venituri	Totaluri
1	**I. Cupoane:**			
	Rentă amortizabilă 4%	77.000 —	3.080 —	
	Obligaţiuni comunale Bucureşti 4%	55 000 —	2.200 —	
	» » Iaşi 4½%	5 000 —	225 —	
	Scrisuri funciare rurale 5%	37 500 —	1 875 —	
	Dividende la 15 acţiuni de Banca Naţională a Lei 155,—	7.500 —	2 325 —	
	Suma L.		9.705 —	
	minus 5% impozitul Statului la L. 1.875,—		93 75	
	Rămân		9.611 25	
	Rentă perpetuă 5% pentru islazuri la . . Lei 101 000,—		5 050 —	14.661 25
	II. Proprietăţi:			
2	*Moşia Fundu-Chiselet,* arenda pe 26 Oct. 1910 L. 32 000,— parte din exploatarea în regie . » 18 000,—		50 000 —	
3	» *Măgurele* din căutarea în regie . . . L 31.190,12 minus 10% incassări dubioase . » 3 119,02		28.071 10	
4	» *Oteteliş,* arenda pe un an		15.546 90	
5	» *Bătăşani,* arenda pe un an		3 574 —	
6	» *Bălceşti,* arenda pe un an		2 050 —	
7	*Moara dela Măgurele,* arenda pe un an		4.500 —	
8	*Hanul de pe moşia Măgurele,* chiria pe un an		800 —	
9	*Imobilul din calea Victoriei No. 49,* chiria pe un an		30.000 —	
10	*Trupuri de păduri de pe islazuri date din moşii*		9 000 —	143.542 —
11	**III. Fondul Elena Dr. N. Turnescu:**			
	Cupoane funciare rurale şi urbane 5%, pe un an	31 000 —	1 550 —	
	minus 5% impozitul Statului		77 50	1 472 50
12	**IV. Fondul pentru înzestrarea absolventelor Institutului:**			
	Cupoane rentă amortizabilă 4%	9 000 —	360 —	
	» obligaţiuni comunale Bucureşti 4%	3.500 —	140 —	500 —
13	**V. Venituri extrabugetare,** dela moşii			1.000 —
		225.500 —		161.175 75

CHELTUELI

			Sume	Totaluri
	I. Fond pentru înzestrarea absolventelor Institutului:			
1	*Inzestrarea* absolventelor Institutului		5.500 —	
2	Procentele fondului pentru înzestrări, minus 1 % pentru pensiuni.		495 —	5 995 —
	II Cheltuelile Fondului:			
3	*Impozite*		17.000 —	
4	*Asigurări*		1 800 —	
5	*Pădurari*		2.020 —	
6	*Reparaţiuni* (Institut L. 6.300—; canton-Măgurele L. 200—; moara L 500,—)		7 000 —	
7	*Prelevări 1%* pentru fondul de pensiuni la L. 150.203,— L. 1.502,—. » » dela Fondul Turnescu . . » 1 472,50 » 14,75. » »—dela Fondul pentru înzestrări . . » 500,— » 5,—.		1.521 75	
8	*Prelevările Academiei 15%* la venitul de . . L. 129.304,—		19.395 60	
9	*Cheltueli de procese*		1 200 —	
10	» *neprevăzute*		1 000 —	
11	*Cheltueli cu administraţia moşiei Măgurele*		2 550 —	
12	*Parte pentru diurna directorului administraţiei*		400 —	53 887 35
	III Cheltuelile Institutului Otteteleşanu:			
13	*Personalul didactic*	L. 22 280,—		
	Economul şi servitorii	» 14.460,—	36 740 —	
14	*Mâncare*		28 211 —	
15	*Iluminat*		2 500 —	
16	*Incălzit*		8 500 —	
17	*Curte, grajd şi reparaţiuni*		2 260 —	
18	*Atelier şi spălătorie*		1 626 40	
19	*Instalaţiune.*		4 381 20	
20	*Imbrăcăminte*		3 431 —	
21	*Cărţi şi tipărituri.*		1.400 —	
22	*Diverse şi medicamente*		2 200 —	
23	*Intreţinerea parcului*		1 000 —	92.249 60
24	**IV. Excedent**			9 043 80
				161.175 75

BUGETUL FUNDAŢIUNII TACHE P. ANASTASSIU PE ANUL 1910—1911.

VENITURI

		Val. nominală		Venituri		Totaluri	
1	I. **Excedentul** din 1908—9 a fost de L. 20 123,84						
	s'a votat în anul 1909—10 suma de . . . » 4 781,97						
	rămân pentru anul 1910—11					15 341	87
2	II. **Cupoane:**						
	Rentă amortizabilă 4%	149 000	—	5.960	—		
	Obligaţiuni comunale Bucureşti 4%	205 500	—	8.220	—		
	Scrisuri funciare rurale 4%	40 000	—	1 600	—		
	» » » 5%	32 900	—	1.645	—		
	» » urbane Bucureşti 5%	228.500	—	11 425	—		
	» » » Iaşi 5%	100	—	5	—		
	375 dividende dela acţiile Societăţii «Generala» a L. 30,—	75 000	—	11.250	—		
	15 dividende dela acţiile Societăţii «Naţionala» a L 45,—	3 000	—	675	—		
	6 dividende dela acţiile Banca Naţională a L. 155,— .	3 000	—	930	—		
	Suma L. . .			41.710	—		
	minus 5% impozitul Statului la scris funciare rurale 4% (L. 1.600,—), idem 5% (L. 1.645,—), la func. Urbane Bucureşti 5% (L. 11.425,—) şi urbane Iaşi 5% (L 5,—). Total lei 14 675			733	75		
	Rămân L. . . .			40.976	25		
	Rentă perpetuă 5% pentru islazuri la . . L. 246.700,—			12 300	—	53.276	25
	III. **Proprietăţi:**						
3	*Moşia Ţigăneşti*, din căutarea în regie . L. 113.721,05						
	minus 10% incassări dubioase . » 11 372,10			102 348	95		
4	*Moşia Călmăţuiu*, din căutarea în regie . L. 63 287,40						
	minus 10% incassări dubioase . » 6 328,75			56 958	65	159.307	60
5	*Via dela Ţigăneşti*, arenda pe 1 an			3 500	—		
6	» » *Călmăţuiu*, idem			1 400	—		
7	*Magaziile din Galaţi*, chiria pe 1 an			1 200	—		
8	*Pădurea Balta*, 3 parchete aproximativ			15 000	—	21.100	—
	IV. **Fond pentru înfiinţarea şcoalei dela Ţigăneşti:**						
9	Din vânzarea de efecte (rurale 5% L 15 000 şi comunale 4% L 62.500,—, total nomin L. 77.500) aproximativ			69 000	—		
	minus cheltuelile avansate în 1909—10			6 345	60	62 654	40
		737.000	—			311 680	12

CHELTUELI

1	I. **Moşiile Ţigăneşti şi Călmăţuiu:**				
	Câştiul pe trimestrul 1 Aprilie 1910, neincassabil prin darea moşiilor la ţărani.	24.125	—		
	Cheltuelile făcute în 1909—10 pentru administrarea moşiilor.	8.862	40	32.987	40
	II. **Cheltuelile Fondului:**				
2	*Foncieră*	12 000	—		
3	*Asigurări*	1.200	—		
4	*Renta d-nei Elena Tache P. Anastassiu*	24 000	—		
5	*Renta d-lui Iancu P Anastassiu*	12 000	—		
6	*Salariul personalului dela Ţigăneşti*	3 600	—		
7	*Şcoala profesională de fete din Tecuciu*	10 000	—		
8	*Şcoala primară dela Călmăţuiu.* — Anexa III la pag. 438—439 . .	28 000			
9	*Biserica dela Călmăţuiu*	3 000			
10	*Prelevări 1% pentru fondul de pensiuni* la L. 244.385,95 . . .	2 443	85		
11	*Prelevări 15% pentru Academie* la L. 241.942,10	36.291	30		
12	*Parte pentru diurna directorului administraţiei*	400	—		
13	*Cheltueli neprevăzute, procese, reparaţiuni, cavou şi altele* . .	5 000	—		
14	*Administraţia moşiei Ţigăneşti*	12 000	—		
15	» » *Călmăţuiu*	8.500	—		
16	*Şcoala dela Ţigăneşti, instalaţiuni, etc* în primul an	20 000	—		
17	*Rest din avansul făcut d-lui Iancu Anastassiu*	3 200	—	181 635	15
18	**Localul şcoalei dela Ţigăneşti:**				
	Reparaţiuni şi construcţiuni, din vânzarea de efecte	62 654	40		
	Din veniturile anului	34 403	17	97 057	57
				311 680	12

ANEXA III la pag. 436.

FUNDAŢIUNEA „TACHE ANASTASSIU"

Bugetul de cheltueli al Şcoalei primare dela Călmăţuiu pe 1910—11.

NATURA CHELTUELILOR	Sume particulare Lei	B.	Sume totale Lei	B.
A. Şcoala.				
I. Salariile personalului.				
a) *Salariile personalului.*				
2 Institutori definitivi a 157 lei lunar	3.768	—		
1 Maestru de lucrul manual. a 50 lei lunar	600	—		
1 Maestră de lucru de mână, a 50 lei lunar	600	—		
1 Medic curant al şcoalei, a 50 lei lunar	600	—	5.568	—
b) *Personalul administrativ*				
1 Diriginte-administrator a 50 lei lunar	600			
1 Grădinar, a 50 lei lunar (pe 8 luni)	400	—		
1 Bucătar, a 30 lei lunar	360	—		
1 Vizitiu a 30 » »	360	—		
1 Gardian de noapte, a 30 lei lunar	360	—		
1 Rândaş, a 30 lei lunar	360	—		
1 Odăiaşă » 15 » »	180	—		
1 Odăiaşă » 15 » »	180	—	2 800	—
II. Nutrimentul.				
Nutrimentul a 60 elevi interni, pe 150 zile, a lei 0,40 . .	3.600	—		
» » 40 » semi-interni, pe 150, a lei 0,25 .	1 500	—		
» » 6 » servitori, pe 356 zile, a lei 0,50 .	1 095	—		
» unui pedagog, pe 365 zile, a lei 0,50 . . .	182	50		
» » grădinar, » 245 » » » 0,50 . . .	122	50		
Nutrimentul a 2 Institutori cu familii, pe 365 zile, a lei 2,50	1 825	—	8 325	—
III. Imbrăcămintea elevilor.				
Haine şi încălţăminte pentru 100 elevi, socotindu-se câte 20 lei de fiecare elev	—	—	2.000	—
IV **Cărţi, rechizite, spese de cancelarie**				
Cărţi şi rechizite pentru 25 elevi de cl. IV, a câte lei 7,50	187	50		
» » » » 30 » » cl III » » lei 5,50	165	—		
» » » » 25 » » cl. II » » lei 4,50	112	50		
» » » » 20 » » cl. I » » lei 2,50	50	—		
De transportat . . .	515	—	18 693	—

NATURA CHELTUELILOR	Sume particulare Lei	B.	Sume totale Lei	B.
Transport . . .	515	—	18 693	
Spese de cancelarie: registre de contabilitate, hârtie, plicuri, cerneală, condeie, sugativă, gumă arabică, linii, etc., etc.	120	—	635	—
V **Incălzitul şi iluminatul.**				
a. *Incălzitul.*				
Transportul a 25 stânjeni lemne de foc dela Ţigăneşti la Călmăţuiu	800	—		
Topoare, ferestrae, pile, călcătoare, etc	50	—	850	—
b *Iluminatul.*				
2 lămpi mari pentru repetitor a 40 lei bucata	80	—		
Lămpi mici de părete, sticle de lampă, fitiluri, chibrituri, lumânări	70	—		
Petrol de iluminat.	200	—	350	—
VI. **Medicamente şi dezinfectante.**				
Un pulverizator, acid fenic, chinină, antipirină, oleu de ricin, sare amară, tinctură de iod, acid boric, muştar, vasilină, formol, pulvere Dower, etc., etc.	200	—	200	—
VII **Mobilier şi material didactic.**				
2 *perechi table sistematice, cu scripete*, o pereche în fiecare sală, a 150 lei perechea	300	—		
52 *paturi de fier, individuale*, de aşezat câte două, unele peste altele, a 10 lei bucata.	520	—	820	—
VIII. **Lucrul manual.**				
Material pentru lucrul manual.	50	—		
Instrumente pentru lucrul manual.	50	—		
O sobă de tuciu în sala de lucru	50	—	150	—
IX **Vite, vehicule, nutreţ.**				
Una trăsură acoperită.	700	—		
Una pereche hamuri	180	—		
Cultura a 3 Ha ovăz: 9 H. l. ovăz de sământă 50 lei. . . . ; Aratul a 3 Ha ovăz 60 lei. . . . . . ; Seceratul » » » 60 » . . . . . . ; Treieratul » » 90 » . . . . . . ; Vânturatul » » 40 » . . . . . . ; Căratul » » 50 »	350	—		
Recoltatul a 3 Ha fân: Cositul a 3 Ha fân 60 lei . . . . . ; Căratul » » » 60 »	120	—		
De transportat . . .	1.350	—	21 698	—

NATURA CHELTUELILOR	Sume particulare		Sume totale	
	Lei	B.	Lei	B.
Raport . . .	1 350	—	21.698	—
Potcovitul a 2 cai, a 3—4 l. de cal pe lună.	82	—		
Țesale, perii, lanțuri, unsoare de trăsură, unsoare de hamuri, etc., etc.	80	—	1.512	—
X. **Intreținerea grădinii.**				
Semințe de legume, zarzavaturi și flori	180	—		
Unelte agricole de grădinărie	100	—		
Aratul grădinii și diferite munci cu ziua	420	—	700	—
XI **Intreținerea gospodăriei.**				
Una pompă de incendiu, cu 25 m. tub	1.250	—		
Un decimal pentru magazie	250	—		
Una sacà, pe două roate, pentru adus apă	100	—		
Un vagonet de fier, pentru cărat gunoiul din curte . .	100	—		
Mături, cârpe, rogojini, perii pentru praf, etc.	100	—		
Var, bidinele, văruit, geamuri, săpun, etc.	200	—		
Abonamentul și întreținerea telefonului	90		2 090	—
XII. *Diferite reparațiuni și amenajări.*			500	—
XIII. *Fond pentru cheltueli neprevăzute*			500	—
XIV. *Reparația caselor și a pătulului*			1.000	—
Total L. . . .			28 000	—
B. Biserica.				
a *Salariile personalului*				
1 Preot a 100 lei lunar 1.200				
1 Prim-cântăreț a 50 lei lunar . . 600				
1 Cântăreț second a 40 lei lunar . 480				
1 Paracliser a 30 lei lunar 360	2.640	—		
a. *Intreținerea bisericii.*				
Lumânări, prescuri, untdelemn, vin, etc. L. 180				
O sobă de fier sau de tuciu în biserică » 50				
Un dulap pentru cărți și vestminte . . » 50				
Facerea parastasului anual . . . . . . » 80	360		3 000	
Total general . . .			31 000	—

BUGETUL PENTRU 1910—11.

—

Proiectul de buget pentru anul viitor 1910—1911 se prezentă cu următoarele deosebiri față de bugetul anului precedent 1909—1910:

A. *Bugetul general al Academiei.*

Venituri:	În plus	In minus
Excedent din 1908—9	L. 618,34	
Marele premiu Năsturel din 1913, sald din 1909—10.	» 3.000,—	
Marele premiu General Carp, idem	» 2.333,30	
Fondul Ioan Fătu a scăzut din cauza reparațiilor dela casa din str. Sculpturii		L. 891,05
Fondul Donici a scăzut prin darea islazului la moșia Radiana și încetarea arendei podului dela Pătrășcani		» 2.962,35
Prelevările de 15% au crescut prin creșterea veniturilor fondurilor	» 21.493,90	
Dotațiunea M. S. Regelui, în plus	» 8.000,—	
Subvențiunea Statului pentru publicația istorică Hurmuzaki,—s'a adaos suma disponibilă din anii trecuți.	» 27.571,73	
Fondul Năsturel a crescut prin cupoane	» 403,95	
Fondul Agarici a scăzut prin darea islazului comunal		» 4.563,54
Fondul Carp, din venitul moșiei Olteni	» 583,36	
Fondul de pensiuni, din cupoane și prelevări 1% prin creșterea venitului fondurilor	» 3.239,65	
Fondul Cuza, adaos pentru premii din venitul capitalizat	» 6.000,—	
Fondul Anastasie Fătu, idem	» 2.057,75	
Transport . . .	L. 75.301,98	L. 8.416,94

	In plus	In minus
Report . . . L.	75.301,98	L. 8.416,94
Fondul San Marin, în minus suma ce se adăosese în anul trecut pentru premiu din capital.		» 1.254,—
Fondul Neuschotz, adaos pentru premiu din venitul capitalizat . . . . L.	268,20	
Fondul Bodescu, spor din cupoane . . . . »	33,65	
Fondul Craiovean, adaos pentru premiu din capital »	963,50	
Fondul Lazăr, spor din cupoane . . . . »	168,30	
Fondul Hagi Vasile, idem . . . . »	101,—	
Fondul Ionel C. Istrati, idem . . . . »	1,75	
Fondul Sofia A. Caneciu a scăzut prin prelevările fondului de pensii și ale Academiei		» 118,20
Fondul pentru școala dela Olteni, construindu-se școala. nu mai există		» 25.302,60
Fondul Dacia-România, spor din cupoanele acestui fond, venit în cursul anului trecut . . . . L.	399,70	
Total . . . Lei	77.238,08	L.35.091,74
Se scad veniturile în minus . . . . »	35 091,74	
Rezultă un plus la venituri de . . . . »	42 146,34	

Cheltueli:

1) *Capitalizările* sunt conform regulamentelor;

2) *Remunerarea funcționarilor* a crescut prin adaogerea unui scriitor la cassierie cu 150 lei lunar și a unui servitor la manuscrise cu 90 lei lunar, și spor la un funcționar Lei 30 lunar . . . . Lei	3.240,—	
Sporuri la 2 servitori cu 10 lei lunar, Lei 20 . . . . Lei	240,—	
Jumătate din lei 8 160, sporul de 10% din 3 în 3 ani la salariul tip și care se va adaoge în 1911—12 . . . . Lei	4 080,—	
Lei	7.560,—	
Minus suma adaosă în plus în 1909—10 »	80,—	L. 7.480,—
Transport . . .		L. 7 480,—

	In plus	In minus
Report . . .	L. 7.480,—	
3) *Spese de procese*	» 1.300,—	
4) *Mobilier*	» 500,—	
5) *Spese neprevăzute*	» 500,—	
6) *Spese de expedițiune*	» 500,—	
7) *Portretele membrilor decedați* (articol nou). . . .	» 4.000,—	
8) *Premiul Năsturel*	» 5.000,	
9) *Marele premiu Năsturel din 1913*, a 4 parte pe a. c. .	» 3.000,	
10) *Premiul Craiovean*.	» 1.500,—	
11) » *Anastasie Fătu*	» 3.000,—	
12) » *Neuschotz*	» 2.000,—	
13) » *Cuza*	» 6.000,—	
14) » *San Marin*		L. 2.000,—
15) » *Princesa Alina Știrbei*.		» 8.500,—
16) *Dicționarul limbii române*.	» 8.000.—	
17) *Hurmuzaki, Documente istorice*	» 27.571,73	
18) *Documente interne românești*	» 500,—	
19) *Din vieața poporului român*	» 1.000,—	
20) *Documente din Fondul Princesa Alina Știrbei* . .	» 8 665,15	
21) *Manuscris premiat cu premiul San Marin* . . .	» 2.000,—	
22) *Biografiile membrilor decedați*.	» 2.000,—	
23) *Romstorfer, Cetatea Suceava*	» 2.000,—	
24) *Culegeri de arii populare*.	» 1.000.—	
25) *Catalogul monumentelor epigrafice*.		» 1.000,—
26) *Industria casnică*.		» 2.000,—
27) *Ursu*, Cronica Angiolello		» 2.000,—
28) *Popovici*, Dialecte		» 800,—
29) *Cheltueli din Fondul Ioan Fătu*, în plus prin reparații	» 324,05	
Cheltueli din Fondul Agarici:		
30) Anuitatea moșiei Moara Grecilor.		» 8.200,—
31) Căutarea în regie a moșiei.		» 1.584,85
32) Amortisment din arendă.		» 1.686,61
33) Școala Agarici.		» 2.500,—
34) Foncieră, asigurări, etc.	» 1.500,—	
35) Suma votată pentru aducerea apei	» 7.907,92	
	L.97.248,85	L.30.271,46

	In plus	In minus
Report . . . Lei	97.248,85	L.30.271,46
Cheltueli din Fondul Donici:		
36) Dobânzi la împrumut.		» 1.164,80
37) Foncieră, reparaţii, etc. . . . . »	1.000,—	
Cheltueli din Fondul Carp:		
38) Fonciera		» 500,—
39) Pădurari		» 80,—
40) Căutarea în regie a moşiei Olteni		» 1.077,95
41) Marele premiu din 1912 de lei 7.000, a 3-a parte pe a. c. . . . . L.	2.333.30	
42) Construcţia şcoalei dela Olteni		» 25.302,60
Total . . . »	100.582,15	L.58.396,81
Dacă scădem totalul cheltuelilor în minus . . . »	58.396,81	
Rămân cheltueli în plus de . . . . »	42.185,34	

B. *Bugetul Tache P. Anastassiu.*

Venituri:

1) *Excedent* din 1908—9 . . . . L.		10.559,90
2) *Cupoane* dela efecte capitalizate şi renta perpetuă pentru islazuri. . . . . »		14.015,—
3) *Din darea moşiilor la ţărani*, şi din exploatarea pădurii Balta. »		72 401,70
4) *Fondul pentru înfiinţarea şcoalei dela Ţigăneşti*, din vânzarea efectelor fondul adunat . L.	62.654,40	
mai puţin venitul anual din trecut »	3 212.50 »	59.441,90
Total . . . »		156.418,50

Cheltueli:

		In plus	In minus
1) *Câşliurile moşiilor* pe 1 Aprilie 1910 şi cheltueli avansate pentru moşii . . . . L.	32.987,40		
minus capitalizări votate în anul trecut »	18.180,35 »	14.807,05	
2) *Fonciera* în minus prin darea islazurilor . . .			L. 2.200,—
Transport . . L.		14.807,05	L. 2.200,—

	In plus	In minus
Report . . L.	14.807,05	L. 2.200,—
3) *Asigurări* pentru ecaretele moşiei Ţigăneşti . . »	580,—	
4) *Şcoala dela Călmăţuiu* . . . . »	2.000,—	
5) *Biserica* dela Călmăţuiu		» 6.600,—
6) *Prelevări* pentru pensiuni . . . . »	1.089,05	
7) *Prelevări* pentru Academie . . . . »	16.649,65	
8) *Cheltueli neprevăzute*, inspecţiuni, procese şi reparaţii, etc. »		» 15.664,82
9) *Cheltueli neprevăzute*, reparaţii, cavou, etc. . . . »	5.000,—	
10) *Administraţia* moşiei Ţigăneşti . . . . »	12.000,—	
11) » Călmăţuiu . . . . »	8.500,—	
12) *Şcoala dela Ţigăneşti*, instalaţii, etc. . . . . . »	20.000,—	
13) *Rest din avansul făcut d-lui Iancu Anastasiu.* »	3.200,—	
14) *Localul şcoalei dela Ţigăneşti* . . . . »	97 057,57	
Total . . . »	180 883,32	» 24 464,82
Se scad cheltuelile în minus . . . . . . »	24 464,82	
Diferinţa în plus este de . . . . »	156 418 50	

C. *Bugetul Adamachi.*

Venituri:

	In plus	In minus
1) *Excedent* din 1908—9 . . . . L.	37.972,39	
2) *Cupoane* din capitalizarea în efecte şi din rata pentru islazul dat din moşii . . . . »	6.515,—	
3) *Proprietăţi*, în minus, pentru islaz şi scăderea dela pădurea Roşiori		» 3.481,76
4) *Dobânzi*, în minus, din cauză că s'a mai achitat o parte din împrumut		» 1.164,80
Total . . . »	44.487,39	L. 4.646,56
Scăzând sumele în minus . . . . »	4.646 56	
Bugetul a crescut cu . . . . »	39.840,83	

		In plus	In minus
Cheltueli;			
1) *Capitalizările* au crescut cu	L.	2.243,15	
2) *Fonciera* a scăzut prin darea islazului			L. 700.—
3) *Construcția școalei dela Roșiori*	»	14.000,—	
4) *Cheltueli de îngrijirea imobilelor*	»	200,—	
5) *Administrația moșiei Roșiori*			» 1.800,—
6) *Prelevările pentru pensiuni*	»	163,80	
7) *Prelevările Academiei*	»	2.432,30	
8) *Burse și cheltueli de școală*	»	21.665,98	
9) *Publicațiunile fondului*	»	1.435,60	
10) *Indemnizarea juriilor examinatoare*	»	200,—	
Total	»	42.340,83	L. 2.500,—
Se scad cheltuelile în minus	»	2.500,—	
Bugetul de cheltueli a crescut cu	»	39 840,83	

D. *Bugetul Otteteleșanu.*

Venituri:			
1) *Spor din cupoane* dela efectele capitalizate și din renta pentru islaz	L.	8.427,50	
2) *Proprietăți*, prin dare de islaz și prin punerea la moșia Fundu-Chiselet numai a unei părți din prevederea Administrației pentru câștiul 23 Aprilie 1911			L.15.658,—
3) Minus deficitul votat în anul trecut			» 4 392,80
Total		L. 8.427,50	L.20.050,80
Se scad veniturile în plus			» 8427,50
Deci bugetul este în minus cu			L.11.623,30

Cheltueli:			
1) *Fond pentru înzestrarea elevelor dela Institut*	L.	2.200,—	
2) *Anuitatea moșiei Fundu Chiselet* suprimată prin darea islazului			L.17.500,—
3) *Impozite*, în minus, prin darea islazului			» 1.400,—
Transport	L.	2.200.—	L.18.900.—

	In plus	In minus
Report . . L.	2.200,—	L.18.900,—
4) *Pădurari* . . . . »	50,—	
5) *Reparațiuni*		» 5.300, —
6) *Prelevări pentru pensiuni*.		» 114,85
7) *Prelevările Academiei*. . . . . »	1.047,65	
8) *Cheltueli de procese* . . . . »	700, —	
9) *Cheltueli neprevăzute* . . . . »	100,—	
10) *Cheltueli cu căutarea moșiei Măgurele* . . . . »	550,—	
11) *Pentru diurna Directorului Administrației* . . »	400,—	
Cheltueli pentru Institut:		
12) Personal didactic și servitori . . . . »	5 440,—	
13) Mâncarea		» 3.345,—
14) Iluminat . . . . »	251,60	
15) Incălzit		» 1.185,—
16) Curte, grajd și reparațiuni. . . . . »	614,40	
17) Atelier și spălătorie.		» 323,60
18) Instalațiuni. . . . . »	3.112,20	
19) Imbrăcăminte. . . . . »	351,—	
20) Cărți și tipărituri. . . . . »	100,—	
21) Diverse. , ... »	640,—	
22) Credit extrabugetar		» 6.000,—
23) *Dobânzi*, se suprimă prin achitarea împrumutului.		» 1.055,50
24) *Excedent*	» 9 043,80	
Total . . .	L 24 600,65	L.36.223,95
Dacă scădem cheltuelile în plus		» 24 600 65
Rezultă cheltueli în minus de		L.11.623,30

CONCURSURI PENTRU PREMII.

1910.

A. Premii pentru cărți publicate.

I Premii generale.

1. *Premiul Năsturel*, de 4 000 Lei, se va da, în sesiunea generală din anul **1911**, unei cărți scrise în limba română, *cu conținut de orice natură*, care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1910 până la 31 Decemvrie 1910.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse la concursul acestui premiu este până la **31 Decemvrie 1910.**

Notă. — In privința *Premiilor Năsturel* se pun în cunoștința publicului următoarele dispozițiuni din codicilul răposatului C. Năsturel-Herescu:

«In tot anul Societatea Academică Română va aveà a premià din veniturile Fondului *Năsturel* o carte tipărită originală, în limba română, care se va socotì de către Societate ca cea mai bună publicațiune apărută în cursul anului; însă aceste premii vor fi de două specii:

«1. In trei ani consecutivi, dearândul, se va decerne câte un premiu de patru mii Lei noi, No. 4.000 L. n., *minimum*, la cea mai bună carte apărută în cursul anului expirat.

«2. Iară în al patrulea an se va decerne un premiu fix de douăsprezece mii Lei noi, No. 12.000 L. n., carele se va numì *„Marele Premiu Năsturel"*, operei care va fi judecată ca publicațiunea de căpetenie ce va fi apărut în cursul celor patru ani precedenți. Acest premiu nu se va puteà decerne unei lucrări, care va fi obținut dejà unul din premiile anuale, decât defalcând dintr'însul valoarea premiului precedent.

«Operele, ce se vor recompensà cu această a doua serie de premii, vor tratà cu preferință despre materiile următoare:

a) Scrieri serioase de istorie şi de ştiinţele accesorii ale istoriei, preferindu-se cele atingătoare de istoria ţerilor române;

b) Scrieri de religiune ortodoxă, de morală practică şi de filozofie;

c) Scrieri de ştiinţe politice şi de economie socială;

d) Tratate originale despre ştiinţele exacte;

e) Scrieri enciclopedice, precum dicţionare de istorie şi de geografie, în cari să intre şi istoria şi geografia României, dicţionare generale sau parţiale de ştiinţe exacte, de arte şi meserii, de administraţiune şi jurisprudenţă, şi alte asemenea lucrări utile şi bine întocmite;

f) Cărţi didactice de o valoare însemnată ca metod şi ca cuprins;

g) Dicţionare limbistice în limba românească, mai ales pentru limbile antice şi orientale, adică limba latină, elenă, sanscrită, ebraică, arabă, turcă, slavonă veche şi altele;

h) Publicaţiuni şi lucrări artistice de o valoare serioasă, adică relativ la artele plastice, arhitectura, sculptura, pictura, gravura şi chiar opere muzicale serioase, pe cari aceste toate Societatea Academică Română le va puteà apreţià, atunci când îşi va întinde activitatea ei şi asupra tuturor materiilor de bele-arte;

i) Scrieri de pură literatură română, în proză şi în versuri, precum poeme, drame şi comedii serioase — mai ales subiecte naţionale — şi orice alte opere de înaltă literatură. Acestora mai cu seamă aş dorì să se acorde *„Marele Premiu Năsturel“*, când vor fi judecate ca având un merit cu totul superior, spre a se da astfel o încurajare mai puternică desvoltării literaturii naţionale.»

2. *Premiul Asociaţiunii Craiovene pentru desvoltarea învăţământului public*, de 1.500 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1911**, pentru *cea mai bună carte didactică* în limba română dintre cele tipărite dela 1 Noemvrie 1906 până la 31 Decemvrie 1910.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărţilor propuse pentru concurs este până la **31 Decemvrie 1910.**

3. *Marele Premiu Năsturel*, de 12.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1913**, unei cărţi scrise în limba română, *cu conţinut de orice natură*, care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1909 până la 31 Decemvrie 1912.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărţilor propuse pentru acest premiu, este până la **31 Decemvrie 1912.**

II. **Premiile Secțiunii literare.**

4. *Premiul Eliade-Rădulescu,* de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1911,** pentru o scriere de *literatură* sau de *filologie,* care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1906 până la 31 Decemvrie 1910.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la **31 Decemvrie 1910.**

5. *Premiul Adamachi,* de 5.000 Lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din **1912,** pentru scrieri de *literatură* sau de *filologie,* cu cuprins moral (în înțelesul că sunt excluse numai scrierile contrare moralei), cari se vor judecà mai meritorii printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1909 până la 31 Decemvrie 1911.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la **31 Decemvrie 1911.**

6. *Premiul Eliade-Rădulescu,* de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1915,** pentru o scriere de *literatură* sau de *filologie,* care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1911 până la 31 Decemvrie 1914

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la **31 Decemvrie 1914.**

7. *Premiul Adamachi,* de 5.000 Lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din **1915,** pentru scrieri de *literatură* sau de *filologie,* cu cuprinsul moral (în înțelesul că sunt excluse numai scrierile contrare moralei), cari se vor judecà mai meritorii printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1912 până la 31 Decemvrie 1914.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la **31 Decemvrie 1914.**

III. **Premiile Secțiunii istorice.**

8. *Premiul Hagi-Vasile,* de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1912,** pentru scrieri privitoare la ***comerțul român în trecut și în prezent*** și publicate în timpul dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Decemvrie 1911.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la **31 Decemvrie 1911.**

9. *Premiul Adamachi,* de 5.000 Lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din **1913,** pentru scrieri *istorice, economice, juridice, filozofice,* de cuprins moral (în înțelesul că sunt excluse numai scrierile contrare moralei), cari se vor judecà mai meritorii printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1910 până la 31 Decemvrie 1912.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărţilor *istorice, economice, juridice, filozofice,* propuse pentru concurs, este până la **31 Decemvrie 1912.**

10. *Premiul Eliade-Rădulescu,* de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1913,** pentru scrieri *istorice, economice, juridice, filozofice,* cari se vor judecà mai meritorii printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1909 până la 31 Decemvrie 1912.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărţilor propuse pentru concurs este până la **31 Decemvrie 1912.**

IV. **Premiile Secțiunii științifice.**

11. *Premiul Adamachi,* de 5.000 Lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din **1911,** pentru scrieri *cu conținut științific* în înțelesul științelor exacte (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, geografie, medicină, inginerie, industrie și științele aplicate în general), cari se vor judecà mai meritorii printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1908 până la 31 Decemvrie 1910.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărţilor propuse pentru concurs este până la **31 Decemvrie 1910.**

12. *Premiul Statului Lazăr,* de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din anul **1912,** pentru o scriere *cu conținut științific,* în înțelesul științelor exacte (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, geografie, medicină, inginerie, industrie și științele aplicate în general), care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1910 până la 31 Decemvrie 1911, sau pentru cea mai importantă *invenţiune științifică* făcută dela 1 Ianuarie 1910 până la 31 Decemvrie 1911.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărţilor propuse pentru concurs este până la **31 Decemvrie 1911.**

13. *Premiul Adamachi,* de 5.000 Lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din **1914,** pentru scrieri *cu conținut științific* în

înțelesul științelor exacte (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, geografie, medicină, inginerie, industrie și științele aplicate în general), cari se vor judecà mai meritorii printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1911 până la 31 Decemvrie 1913.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la **31 Decemvrie 1913.**

14. *Premiul Statului Lazăr*, de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din anul **1914,** pentru o scriere *cu conținut științific*, în înțelesul științelor exacte (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, geografie, medicină, inginerie, industrie și științele aplicate în general), care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1912 până la 31 Decemvrie 1913, sau pentru cea mai importantă *invențiune științifică* făcută dela 1 Ianuarie 1912 până la 31 Decemvrie 1913.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la **31 Decemvrie 1913.**

* * *

Notă. — Se pun în vederea concurenților următoarele articole din *Regulamentul pentru premiile literare, istorice și științifice*, votat de Academie la 8 Martie 1906:

Art. 4. Operele publicate vor fi prezentate la concurs de autorii lor în câte 15 exemplare pre lângă o cerere scrisă, în care se va arătà totdeauna anume premiul la care concurează.

Un autor nu poate prezentà în acelaș an aceeaș scriere la mai multe premii, nici mai multe scrieri la diferite premii.

O scriere prezentată la un premiu nu mai poate fi mutată la altul după trecerea terminului de prezentare (31 Decemvrie), fixat în art. 3.

Art. 5. O scriere prezentată într'un an la un premiu și nepremiată poate fi prezentată în anii următori la concursul aceluiaș sau al altui premiu, numai dacă este preînnoită în părți esențiale în nouă edițiune, publicată de autor în vieață.

Art. 6. Operele publicate de Academie, făcute din inițiativa sau cu ajutorul ei, nu pot fi admise la concursul premiilor. De asemenea nu pot fi admise la concurs opere postume.

Art. 7. La concursul premiilor poate fi admisă nu numai o operă întreagă, ci și parte dintr'o operă, cu condițiune ca această parte să fie completă.

Art. 8. La premiile Năsturel pot fi prezentate scrieri de orice natură; la premiul Eliade-Rădulescu scrieri de literatură, de filologie, de istorie, scrieri

economice, juridice, filozofice; la premiul Lazăr scrieri cu conţinut ştiinţific în înţelesul ştiinţelor exacte (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, geografie, medicină, inginerie, industrie şi ştiinţele aplicate în general); la premiul Adamachi scrieri cu cuprins moral de orice natură (în înţelesul că sunt excluse numai scrierile contrare moralei); la premiul Hagi-Vasile scrieri privitoare la comerţul român în trecut şi în prezent.

Art. 9. La premiile Năsturel — conform testamentului — pot fi admise numai scrieri în limba română; *la premiile Eliade-Rădulescu, Lazăr, Adamachi sunt admise şi opere scrise de autori români sau străini într'una din limbile latină, italiană, franceză, germană sau engleză, dacă întreg cuprinsul operei va trată despre pământul sau neamul românesc, despre istoria, limba sau literatura românească.*

Art. 10. Traducerile din limbi străine în limba română pot fi premiate, numai dacă sunt făcute de pe opere clasice şi, prin dificultăţile învinse ale unei perfecte traduceri în versuri româneşti, vor constitui adevărate opere literare ale limbii române, ori — prin anexarea de explicări şi note ştiinţifice cu totul proprii traducătorului — îşi vor fi însuşit meritele unei lucrări originale în limba română.

Art. 11. Toate lucrările, fie tipărite, fie manuscripte, prezentate la vreunul din premiile Academiei, trebue să fie scrise cu ortografia Academiei.

Art. 12. Operele publicate anonime sau pseudonime vor puteà fi admise la concurs, iar autorii, spre a primì premiile acordate, vor trebuì să probeze proprietatea lor.

B. Premii pentru lucrări puse la concurs cu subiecte date.

I. Premiile Secţiunii literare.

1. *Premiul Alexandru Ioan Cuza,* de 6.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1911,** celei mai bune lucrări scrise în limba română despre :

Istoria şcoalei la Românii de pretutindeni până la anul 1866.— (Deciz. 22 Martie 1906.)

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1910.**

2. *Premiul Năsturel,* de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1912,** celei mai bune lucrări scrise în limba română despre :

Inrâuririle curentelor străine în evoluţiunea limbii şi literaturii române în secolul XIX.— (Deciz. 12 Aprilie 1907.)

Lucrarea se va face după următorul program:

Starea culturală a ţerilor la sfârşitul secolului XVIII.

Elementul slavon şi elementul grecesc în limba vorbită şi scrisă.

Invăţământul public şi privat sub înrâurirea grecească.

Manifestarea curentului francez la noi în educaţiunea claselor superioare.

Văcăreştii şi poezia lor. Cum se învăţă limba românească? Năzuinţa unor profesori de a deşteptă şi cultivă conştiinţa naţională la Români prin desfăşurarea şi lămurirea întâmplărilor din trecutul lor social cetăţenesc, religionar bisericesc şi cultural literar.

Mişcarea literară sub domnia lui Caragea Vodă. Teatrul dela Cişmeaua Roşie şi Domniţa Ralù.

Alexandru Suţu Vodă şi eforia teatrelor din ţară.

Gheorghe Asachi şi Gheorghe Lazăr. Şcoala românească şi începuturile ei.

Eliade-Rădulescu. Tipografiile române şi cărţile bisericeşti şi didactice.

Curierul românesc şi *Albina Moldovei.*

Societatea filarmonică din Bucureşti şi Iaşi. Eliade, Câmpineanu, Aristia, Asachi. Inceputurile teatrului român. Scriitori şi traducători dramatici.

Limba oficială, limba literară şi limba vorbită Primii poeţi şi primele poezii.

Curierul de ambe-sexe. Teatrul străin şi teatrul român. Lupta pentru statornicirea progresului scenei naţionale. V. Alecsandri, C. Negruzzi, M. Kogălniceanu. Mişcarea literară în Moldova Scrieri şi publicaţiuni.

Repertoriu. Actori. Rezultate obţinute.

Inrâurirea educaţiunii date tinerimii române în Franţa şi Germania asupra culturii naţionale.

Pruncul Român.—Zimbrul.—Gazeta Moldovei.

Starea societăţii române la mijlocul veacului trecut. Limba şi literatura în şcoală şi societate.

Sf. Sava şi Academia Mihăileană. Mişcarea de reînviere culturală.

Gazeta Transilvaniei.— Foaia pentru minte, inimă şi literatură.

Duelgiii şi Bonjuriştii. Influenţa franceză şi influenţa germană asupra spiritelor şi moravurile noastre sociale în acea epocă.

Teatrele (francez, german, italian). Cărţile didactice. Poeziile, romanele străine şi influenţa lor asupra noastră.

Profesorii ardeleni, bănăţeni şi bucovineni şi înrâurirea curentului germano-latin asupra culturii naţionale.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1911.**

3. ***Premiul Adamachi***, de 5.000 Lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din **1913**, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre :

Studiu despre superstițiile poporului român în asemănare cu ale altor popoare vechi și nouă. — (Deciz. 1 Aprilie 1908).

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1912**.

4. *Premiul Eliade-Rădulescu,* de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1914,** celei mai bune lucrări scrise în limba română despre :

Arta religioasă și arta casnică la Români (cu excluderea arhitecturii). — (Deciz. 23 Maiu 1909).

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1913.**

5. *Premiul Năsturel,* de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1915,** celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Sufixele de formarea cuvintelor în limba românească, studiate din punctul de vedere al formei, al sensului și al originii lor. — (Deciz. 19 Maiu 1910.)

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1914.**

6. *Premiul Neuschotz,* de 2 000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1915,** celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Cari industrii casnice țărănești ale Românilor s'ar puteà încurajà și perfecționà, și prin ce mijloace? (Deciz. 19 Maiu 1910).

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1914.**

II. Premiile Secțiunii istorice.

7. *Premiul Alexandru Ioan Cuza,* de 20.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1911,** sau în oricare sesiune următoare, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Istoria Românilor dela Aurelian până la fundarea Principatelor. — (Deciz. 5 Aprilie 1900 și 25 Martie 1904).

Punctele de căpetenie ale programului sunt cele următoare:

1 Teritoriul colonizațiunii romane în țerile din dreapta și din stânga Dunărei de jos.

2. Teoriile vechi și nouă despre originea și locuințele Românilor în cursul evului mediu.

3. Migrațiunea popoarelor în țerile Dunărene și înrâuririle reciproce dintre barbari și elementul roman, dela părăsirea Daciei Traiane până la înființarea Imperiului bulgar,

4. Românii şi Bulgarii în timpul Imperiului bulgar şi al celui româno-bulgar şi relaţiunile lor cu popoarele din stânga Dunărei.

5. Originile Principatelor române.

Lucrarea va fi întemeiată pe un studiu cât mai amănunţit şi conştiinţios al izvoarelor antice şi medievale: autori, inscripţiuni, documente şi orice resturi ale vechimii, utilizându-se şi toponimia, limba şi în genere orice fântână ce ar puteà contribui la lămurirea chestiunii.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1910.**

8. ***Premiul Adamachi***, de 5.000 Lei, divizibil, se va da în sesiunea generală din **1911**, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Desvoltarea boieriilor în Principatele române.—(Deciz. 16 Martie 1906.)

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1910.**

9. ***Premiul Neuschotz***, de 2.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1911**, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Modificarea traiului şi moravurilor noastre în secolul al XIX-lea. — (Deciz. 7 Aprilie 1908.)

Lucrarea va fi întocmită după programul următor:

Introducere: Consideraţiuni sociologice. Cauza şi natura modificărilor.

1. Alterarea credinţelor, slăbirea superstiţiilor. Schimbările suferite de credinţa religioasă şi de practica cultului. Practicele superstiţioase: leacurile băbeşti. Libertatea cugetării şi progresele ei.

2. Schimbarea relaţiilor dintre clasele sociale. Creşterea deosebirilor dintre cele două clase fundamentale: boierii şi ţăranii.

3. Modificările îmbrăcămintei şi ale portului. Alterarea portului în clasa cârmuitoare şi în popor.

4. Transformarea sistemului de hrană.

5. Schimbările încercate de vieaţa casnică şi familiară, raporturile dintre membrii familiei, moralitatea căsniciei.

6. Intinderea şi temeinicia acestor modificări, privite din punctul de vedere al celor două clase sociale fundamentale.

7. *Concluzie*. Urmările morale ale acestor transformări.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1910.**

10. ***Premiul Eliade-Rădulescu***, de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1912**, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Starea Principatelor române înainte de Domnii Fanarioți.— (Deciz. 17 Aprilie 1907.)

Autorii se vor conduce după următorul program:

In Țara-Românească, dela 1672 până la 1715, sub Domnii: Duca, Șerban, Constantin Brâncoveanu și Ștefan Cantacuzin.

In Moldova, dela 1672 până la 1710, sub Domnii: Ștefan Petriceicu, Dumitrașcu Cantacuzin, Antonie Roset, Duca, Dumitrașcu Cantacuzin a doua oară, Constantin Cantemir, Constantin Duca, Antioh Cantemir, Constantin Duca a doua oară, Racoviță, Antioh Cantemir a doua oară și Dimitrie Cantemir.

Activitatea literară a Mitropoliților: Dosofteiu din Moldova, Teodosie și Antim Ivireanu din Țara-Românească.

Să se arăte starea materială a țerilor în acest răstimp, precum și situația locuitorilor. Dările și angaralele locuitorilor și raporturile lor față de proprietari.

Despre răzeși ori moșneni, originea și decăderea lor.

Din ce elemente se compuneà oștirea Principatelor, organizația și rolul ei. Dările ordinare și extraordinare către Poartă.

Cari sunt cauzele reale ale încetării domniei pământene și ale înlocuirii ei cu străinii Fanarioți?

Să se expună cu amănuntul domnia lui Constantin Vodă Brâncoveanu din toate punctele de vedere, precum și duplicitatea politicei sale.

Toate acestea, pe temeiu de documente interne și externe și pe cercetări originale.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1911.**

11. *Premiul Năsturel,* de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1913,** celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Domniile române sub Regulamentul Organic până la 1848.— (Deciz. 7 Aprilie 1908.)

Lucrarea se va face după următorul program:

Regulamentul Organic a dat țerii prima întocmire pe baze moderne.

Se va arătà ce părți din acel instrument sunt desvoltări și precizări de instituțiuni ce existau în țerile române, și cari părți conțin inovațiuni.

Se va arătà cari sunt părțile lui dăunătoare pentru desvoltarea ulterioară a țerii și mai ales pentru situațiunea țăranilor

Se vor deosebì părțile cari provin din instrucțiunile rusești, cele cari reprezentă vederi ale lui Kiselef sau ale lui Mințiaki, și părțile cari provin din colaborarea boierilor români.

Se va arătà de ce spiritele înaintate au fost ostile Regulamentului Organic.

Se va arătà desvoltarea ce a luat producțiunea și exportul țerii dela 1830 la 1848.

La Domniile regulamentare, adică în Muntenia Alexandru Ghica (1834—1842) și Gheorghe Bibescu (1842—1848), iar în Moldova Mihai Sturdza (1834—1849), se vor desvoltà, afară de istoria diplomatică a acelei epoce, și curenții de idei ce s'au ivit și s'au întărit în timpul perioadei regulamentare, producând mișcarea dela 1848, și s'au formulat în mod definitiv în cerințele Divanului ad-hoc.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1912.**

12. ***Premiul Princesa Alina Știrbei*** se va da în sesiunea generală din **1914,** pentru cea mai bună scriere în limba română despre:

Principiile morale și creștinești de cari trebue să se conducă părinții în educațiunea copiilor lor. — (Deciz. 6 Aprilie 1902.)

«Această scriere va arătà în mod metodic legile morale, cari trebue să conducă pe om în vieață și mijloacele ce trebue întrebuințate de părinți și de crescători, pentru ca germenii cerințelor morale să fie desvoltați și întăriți treptat în inima copiilor și a tinerimii, pentru ca voința acestora să fie îndrumată cu constanță spre tot ce este bun și virtuos, precum și spre îndeplinirea datoriilor multiple ale omului; în fine pentru ca copiii și tinerimea să fie de timpuriu astfel conduși, ca germenii celor bune să nu fie slăbiți într'înșii, iar germenii celor rele să nu fie oploșiți și încurajați». — (Din Actul de donațiune).

Autorii vor aveà în vedere și următorul program:

1. Mamele mai tuturor ființelor viețuitoare de pe pământ își alăptează și cresc singure puii lor. Așà trebue dar să facă și toate femeile cu copiii lor. Femeia, care nu-și apleacă singură copilul, nu e mamă adevărată.

2. Copilul se poate încredințà îngrijirii unei alte persoane, doicei, numai când mama e bolnavă și nu-l poate alăptà singură fără pericol pentru sine sau pentru copil. Condițiunile ce trebue să întrunească doica, anume ca să fie de aceeaș naționalitate și religiune, să fie pe deplin sănătoasă, morală, fără deprinderi rele, etc.

3. Părinții trebue să privegheze neîntrerupt la creșterea copilului, care nu e bine să fie lăsat în seama doicei sau numai în a servitorilor. Simțul părintesc trebue ținut totdeauna viu în mintea copilului.

4. Când copilul începe a pricepe și a vorbì, părinții îi vor insuflà iubirea și respectul de tată și de mamă, aducându-l în acelaș timp la cunoștința și credința că, pe lângă ei, mai e un părinte, mai mare și mai puternic,

Dumnezeu, care ține pe toți. In legătură cu acestea și treptat, vor învăță pe copil să iubească și să respecte și pe crescătorii, învățătorii și binefăcătorii săi, precum și pe toți cei mai vârstnici decât el, de orice treaptă, numai de omenie să fie.

5. Nu-i vor permite niciodată și sub nici un cuvânt fapte rele sau vorbe reprobabile de morală și de bună cuviință. Mustrările ce vor fi siliți a-i face vor fi cumpătate; de asemenea pedepsele, cari nu vor fi dintr'odată aspre, ci treptate și în raport cu greșeala.

6. Când copilul se va face mai mare, controlul va fi îndreptat și asupra vieții afară din casă.

7. Părinții sunt datori a învăță pe copil să fie cumpătat, strângător, filantrop și cu durere și milă față de cei nevoiași și de instituțiunile de binefacere. Il vor învăță preceptele Sf. Evanghelii și respectul legilor.

8. Părinții vor mai deprinde pe copil a vorbì la început numai limba maternă, învățarea și cultivarea altor limbi putându-se face mai târziu.

9. Il vor învăță de asemenea să iubească pe semenii săi; să iubească patria, să o apere la nevoie și să-i aducă servicii cât va trăì.

10. Pentru a izbutì însă în toate acestea, părinții vor trebuì să premeargă cu exemple bune, să nu facă sau să vorbească nimic din ce ar puteà să fie dăunător copilului și să aibă totdeauna în vedere, că iubirea și respectul nu pot fi câștigate sau mănținute, dacă nu sunt observate de amândouă părțile.

Premiul este de 8.500 Lei, în care sumă se cuprind premiul autorului și cheltuelile de tipărirea scrierii (de ***minimum*** 30 coale de tipar ***garmond***) în 1.000 exemplare, din cari 800 ale autorului și 200 ale Academiei.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1913.**

13. ***Premiul Adamachi***, de 5.000 Lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din 1914, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Sentimentul religios în populația noastră rurală. — (Deciz. 28 Maiu 1909).

Lucrarea se va face după următorul program:

I.

1. Resturile păgânești în credința poporului român.
2. Inrâurirea creștinismului și plăsmuirea sentimentului religios combinat din cele două elemente; păgânismul și creștinismul.

3. Influențele istorice asupra bisericii noastre.
4. Influența bisericii asupra istoriei noastre naționale.

II.

5. Sentimentul religios în poezia populară și în descântece.
6. Sentimentul religios în literatura basmelor și poveștilor.

III.

7. Starea actuală a sentimentului religios, așà cum rezultă din:
a) Raporturile țăranilor cu biserica și lucrurile sfinte.
b) Raporturile țăranilor cu preoții.
c) Raporturile țăranilor cu Justiția. Jurământul. Cu ce sentimente se prezentă țăranul în fața instanțelor la jurământ.
d) Raporturile sociale și economice ale țăranilor între ei, cari cad sub înrâurirea religioasă.
8. Școala și sentimentul religios.

Concluzie. — Trebuința sentimentului religios pentru disciplinarea etică și socială a țărănimii române.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1913.**

14. *Marele Premiu General Ioan Carp și Maria Carp,* de 7.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1915,** celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Istoria culturii românești dela 1821 până în zilele noastre. (Deciz. 26 Maiu 1910.)

Se va arătà desvoltarea culturii intelectuale în toate manifestările ei mai însemnate.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1914.**

III. **Premiile Secțiunii științifice.**

15. *Premiul Lazăr,* de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1911,** celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Animalele domestice din România. — (Deciz. 27 Martie 1906).

Lucrarea se va face după următorul program:

1. Privire istorică asupra animalelor domestice din cele mai vechi timpuri și până astăzi.

2. Studiul zootehnic al diferitelor animale domestice și anume: vitele mari și cele mărunte, precum și paserile de curte, albinele și gândacii de mătase.

3. Regimul animalelor domestice în diferitele regiuni ale țerii.

4. Comerțul de vite și de producte ale vitelor din vechime și până astăzi.

5. Priviri asupra mijloacelor ce se pot întrebuință pentru păstrarea rasselor locale și ameliorațiunea lor.

6. Ar fi de dorit ca fiecare rassă să fie reprezentată printr'o acvarelă și prin fotografii.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1910.**

16. ***Premiul Năsturel,*** de 5 000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1911,** celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Studiul culcușurilor de petrol din Moldova. — (Deciz. 27 Martie 1906.)

Autorul va face un studiu complet și amănunțit al culcușurilor de petrol.

Acest studiu va cuprinde două părți:

1. Va face un studiu geologic, stratigrafic și tectonic al culcușului sau culcușurilor de petrol.

2. Va face studiul chimic al petrolului, arătând substanțele și proporțiunile în cari ele se află în aceste petroluri.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1910.**

17. ***Premiul Anastasie Fătu,*** de 3.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1911,** celei mai bune lucrări scrise în limba română și cuprinzând:

Harta geologică amănunțită a unuia din județele: Suceava, Tulcea sau Mehedinți. — (Deciz. 27 Martie 1906).

Autorii vor face harta amănunțită a unuia din județele sus arătate; vor arătă în colori convenționale marile diviziuni și subdiviziuni geologice ale județului.

Harta va fi însoțită de un memoriu explicativ, în care se vor arătă fosilele pe cari s'au bazat autorii pentru a determină diviziunile și subdiviziunile geologice; vor arătă rocele minerale utile și izvoarele minerale ce au întâlnit. Acest memoriu va fi însoțit și de o schiță tectonică pe scară redusă.

Memoriul va fi însoțit de rocele și mineralele ce au găsit și mai cu seamă

de fosilele pe cari s'au bazat ca să facă diviziunile și subdiviziunile geologice, de cari vorbesc și pe cari le-au reprezentat pe hartă.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1910.**

18. *Premiul Adamachi,* de 5.000 Lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din anul **1912,** celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Cercetări originale asupra pelagrei în vederea etiologiei și combaterii boalei —(Deciz. 7 Aprilie 1907.)

Lucrarea va cuprinde:

1. Izolarea paraziților și materiilor toxice ale porumbului stricat.
2. Determinarea varietăților porumbului, a gradului de alterațiune și a altor condițiuni având înrâurire asupra boalei.
3. Stabilirea acțiunii patologice și legăturii cu pelagra a substanțelor vătămătoare și a paraziților porumbului.
4. Studii experimentale asupra specificației pelagrei și asupra substanțelor specifice active în contra pelagrei.
5. Statistica pelagrei cât se poate de exactă după ani, regiuni, vârstă, starea economică și sanitară, hrana și formele boalei.
6. Propuneri practice amănunțite pentru prevenirea și combaterea pelagrei.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1911.**

19. *Premiul Lazăr,* de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1913,** celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Starea țăranului român din punctul de vedere antropologic, biologic și patologic. — (Deciz. 3 Aprilie 1908.)

Lucrarea va fi întocmită după următorul program:

1. Să se arate, cu cercetări personale, antropometria țăranului român, luându-se în seamă mai ales dimensiunile craniului, toracelui și statura, având-se în vedere sexul și etatea
2. Să se studieze vigoarea lui, în diferitele faze ale vieții: la munca câmpului, ca lucrător în fabrici și în armată, precum și aptitudinile și inteligența lui.
3. Din punctul de vedere patologic să se arate cari sunt boalele principipale cari minează vitalitatea țăranului român, modul cum aceste boale influențează descendența lui și neamul românesc în general; se va insistă asupra cauzelor acestor boale și în special asupra factorului social în producțiunea lor. Incercări de profilaxie socială.

4. Studiu comparativ asupra natalității și mortalității străinilor și a Românilor în orașe, indicându-se mijloacele de a face să predomine elementul indigen.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1912.**

20. *Premiul Neuschotz*, de 2 000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1913**, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Cromatica poporului român, adică: modul de a vopsì (boì) țesăturile de lână, mătase, bumbac, etc., precum și pieile, lemnele, casele, ouăle de Paști, sulimanurile sau substanțele alimentare.

Candidatul va trebuì să indice cu exactitate:

1. Materiile prime ce se întrebuințează, fie ele de natură animală, vegetală, minerală sau comercială (chimică). La toate acestea va indicà exact: numele în localitățile unde se uzitează, numele științific și comercial, modul lor de procurare și păstrare sau proveniență.

2 Modul cum aceste substanțe sunt pregătite, lucrate, dospite, amestecate și întrebuințate, indicându-se și fixatorul — mordantul — cu preciziune ca la No. 1, când este cazul.

3. Va indicà numirea românească din diferite localități pentru toate fețele — colorile și nuanțele — ce se pot obțineà.

4. Va descrie orice aparate sau instrumente, întrebuințate în acest scop.

5. Va anexà la studiul său pe cât mai multe mostre — eșantilioane — de materii prime, din acestea prelucrate, pentru vopsire, și de fire sau substanțe diferite vopsite.

6. Va da părerea sa, în ce privește ceeace trebue făcut, pentru ca, pe viitor, să se asigure păstrarea celor mai bune mijloace de vopsire din cele cunoscute în prezent, precum și ceeace trebue făcut spre a procurà materii colorante, durabile, sau lânuri vopsite gata, sătencelor noastre.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1912.**

21. *Premiul Năsturel*, de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1914**, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Studiul țânțarilor din România, ca propagatori ai malariei, și cercetarea mijloacelor practice pentru stingerea acestei boale.— (Deciz. 23 Maiu 1909.)

Autorii se vor conduce după următorul program:

1. Un studiu amănunțit asupra țânțarilor, cari la noi transmit malaria, examinându-se anume și locurile unde ei se găsesc, când și unde depun ouăle, perioadele desvoltării lor, când încep să sboare și să înțepe.

2. Studiu asupra întinderii malariei și a diferitelor forme ale boalei în toată țara, pe baza examinării sângelui.

3. Malaria la copii în raport cu boala la adulți și cu rezistența împotriva boalei.

4. Un studiu critic asupra metodelor întrebuințate în diferite țeri pentru combaterea malariei, în vederea celor cari vor trebuì aplicate la noi.

5. Studiu amănunțit, pe baza experiențelor personale, al unor localități din cele mai bântuite, al măsurilor luate și al rezultatului obținut în combaterea boalei.

6. Un plan practic și desvoltat în mod amănunțit pentru stârpirea boalei în România în orașe și la țară.

7. Lucrarea va fi însoțită de fotografii și preparate macroscopice și microscopice originale ale țânțarilor din țară, precum și ale paraziților malariei din interiorul țânțarilor și din sânge.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1913.**

22. *Premiul Adamachi*, de 5.000 Lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din anul **1915**, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Studiul chimic al lignitelor indigene și aplicațiunile lor în industrie. — (Deciz. 20 Maiu 1910)

Autorii se vor conduce după următorul program:

Se va face studiul fizic și chimic al lignitului, din cel puțin 10 localități principale din țară. Va trebuì neapărat, ca unul din aceste lignite să fie din jud. Dâmbovița, altul din Prahova și al treilea din jud. Bacău.

Din punctul de vedere tehnic, se vor studià produsele obținute prin calcinarea în vase închise pentru distilațiunea uscată, a cel puțin 5 varietăți din lignitele analizate.

Se va studià reziduul din retortă și aplicațiunile sale, precum și produsele distilațiunii, fie ele gazoase, lichide, sau solide, precum și importanța lor industrială.

Pentru părțile fenolice se va cercetà utila lor întrebuințare pentru conservarea lemnelor prin injectare.

Cu aceleași 5 varietăți de lignit, se va căutà a se face brichete, putând

pentru aceasta a le amestecà între ele, sau cu anumite porţiuni de antracită, de păcuri groase, de cărbuni rezultând dela distilaţiunea uscată a lignitelor cu smoalele rezultând dela aceeaş distilaţiune, sau cu alte substanţe ce se vor găsì necesare.

Se va căutà, de asemenea, a se încorporà în aceste brichete, şi mai ales în acele destinate încălzirii casnice, răzătură de lemne, sau măcinătură de ştiuleţi, sau de coceni de porumb, ori paie de cereale.

Brichetele obţinute vor fi analizate şi se vor arătà câtă apă conţin, câtă cenuşe, cât sulf şi care va fi puterea lor calorifică.

Pe cât posibil, concurentul va indicà şi sobele cele mai practice pentru arderea lor, evitându-se — pe cât se poate — tuciul, sau, dacă nu vor fi posibile sobele de teracotă sau cărămidă, se vor indicà sobele de tuciu, căptuşite cu cărămizi.

Concurentul va indicà, cu oarecare preciziune, şi preţul tonei brichetelor obţinute.

Terminul prezentării manuscriptelor este până **la 31 Decemvrie 1914.**

23. *Premiul Lazăr,* de 5 000 lei, se va da, în sesiunea generală din **1915,** celei mai bune lucrări scrise în limba română despre: *Politica agrară a României şi înrâurirea ce ea a avut asupra stării economice şi sociale a poporaţiunii rurale.*—(Deciz. 20 Maiu 1910.)

Lucrarea va cuprinde:

Expunerea pe scurt a stării ţăranilor înainte de 1742;

Legiuirile făcute în chestiunea ţărănească dela Constantin Mavrocordat şi până la Regulamentul Organic.

Regulamentul Organic în Moldova şi în Ţara-Românească.

Legiuirile regulamentare făcute în Moldova şi în Ţara-Românească dela 1834 până la 1847.

Măsurile luate de Guvernul provizoriu şi de Locotenenţa Domnească în 1848.

Legiuirile lui Grigorie Ghica şi ale lui Barbu Ştirbei.

Chestiunea ţărănească dela 1856 până la 1864.

Legea rurală din 1864 şi împroprietăriri ulterioare făcute în virtutea aceleiaş legi;

Aplicarea şi efectele legii rurale.

Studiu comparativ între legea rurală din 1864 din România şi legile de împroprietărire din Ungaria, Bucovina şi Rusia;

Legi de tocmeli agricole;

Legi de vânzare în loturi a bunurilor Statului;

Instituţii de credit ţărăneşti; credit agricol, bănci populare;
Legea obştiilor săteşti;
Răscoala ţăranilor din 1907;
Ancheta agrară;
Legile cu caracter agrar din 1907 şi 1908;
Aplicarea şi efectele acestor legi.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1914.**

VI. Comisiuni speciale.

24. *Marele Premiu militar General Ioan Carp şi Maria Carp*, de 7.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1912,** celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Cum a fost şi ce a fost armata pentru naţiunea română dela colonizarea Daciei şi până la desfiinţarea oştirilor pământene. — (Deciz. 7 Aprilie 1908.)

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1911.**

25. *Premiul Dacia-România* se va da, în sesiunea generală din **1912,** celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Istoria contractului de asigurare şi în special a introducerii lui în România. Deosebirea între asigurările cu primă şi asigurările mutuale. Avantajele asigurărilor contra daunelor elementare în ţerile unde agricultura este principalul izvor de bogăţie.

«*Valoarea premiului va fi reprezentată prin venitul pe trei ani al fondului de 10.000 lei în efecte oferite de Societatea de asigurare* «*Dacia-România*» *din Bucureşti şi al capitalizărilor ce se vor puteà face eventual, micşorat acest venit cu prelevările prevăzute de art. 35 din Statutele Academiei şi cu costul tiparului pentru maximum 5 coale de tipar.*» *(Art. 2 din Regulamentul special)*

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1911.**

*
* *

Notă.—Concurenţilor la această a doua serie de premii se pun în vedere următoarele articole din *Regulamentul* votat de Academie la 8 Martie 1906:

Art. 19. Manuscriptele se vor prezentà la concurs în terminul fixat în art. 3 (până la 31 Decemvrie), fără nume de autor, purtând o deviză sau *motto;* ele vor fi însoţite de un plic sigilat pe care va fi reprodusă deviza sau *motto* din fruntea manuscriptului şi în care se va aflà închis numele autorului. Acest plic se va deschide numai dacă lucrarea va fi premiată.

Manuscriptele cari nu vor fi scrise curat şi lizibil nu vor fi luate în cercetare.

Art 21. Valoarea premiului acordat unei lucrări în manuscript se va număra autorului, numai după ce lucrarea premiată va fi tipărită.

Art. 22. Manuscriptele nepremiate vor fi restituite autorilor, cari le vor cere şi îşi vor dovedi proprietatea la cancelaria Academiei prin deschiderea plicului cu numele lor; manuscriptele nereclamate în timp de un an dela pronunţarea rezultatului vor rămâneà proprietatea Academiei şi vor fi incorporate în Bibliotecă, în colecţiunea manuscriptelor.

PERSONALUL

ACADEMIEI ROMÂNE

LA 27 MAIU 1910.

MEMBRII ACADEMIEI.

I. Secţiunea Literară

Bârseanu *Andreiu* (Braşov). — Ales la 1 Aprilie 1908.
Bianu *Ioan* (Bucureşti). — Ales la 3 Aprilie 1902.
Caragiani *Ioan* (Iaşi) — Numit la 22 Aprilie 1866.
Gane *Nicolae* (Iaşi). — Ales la 1 Aprilie 1908
5. **Maiorescu** *Titu* (Bucureşti). — Numit la 20 Iulie 1867.
Naum *Anton* (Iaşi). — Ales la 11 Martie 1893.
Negruzzi *Iacob C.* (Bucureşti). — Ales la 26 Martie 1881.
Philippide *Alexandru* (Iaşi). — Ales la 1 Aprilie 1900.
Puşcariu *Ioan* (Bran). — Ales la 4 Aprilie 1900.
10. **Quintescu** *Nicolae* (Bucureşti). — Ales la 14 Septemvrie 1877.
Sbiera *Ioan* (Cernăuţi) — Numit la 11 Iunie 1866
Zamfirescu *Duiliu* (Bucureşti) — Ales la 1 Aprilie 1908

II. Secţiunea Istorică

Bogdan *Ioan* (Bucureşti). — Ales la 29 Martie 1903.
Erbiceanu *Constantin* (Bucureşti). — Ales la 8 Aprilie 1899.
Kalinderu *Ioan* (Bucureşti).—Ales la 13 Martie 1893
Iorga *Nicolae* (Vălenii-de-Munte) Ales la 26 Maiu 1910.
5. **Maugra** *Vasile* (Oradea-Mare). — Ales la 27 Maiu 1909.
Marienescu *At. M.* (Sibiiu). — Ales la 26 Martie 1881.
Moldovanu *Ioan M.* (Blaj) — Ales la 11 Aprilie 1894.

Onciul *Dr Dimitrie* (Bucureşti). — Ales la 11 Aprilie 1905.
Stefanelli *T V.* (Cernăuţi). — Ales la 26 Maiu 1910.
10 **Sturdza** *Dimitrie A.* (Bucureşti). — Ales la 15 Septemvrie 1871.
Sutzu *Mihail C.* (Bucureşti).—Ales la 27 Maiu 1909.
Xenopol *Alexandru D* (Iaşi).—Ales la 11 Martie 1893.

III. Secţiunea Ştiinţifică.

1. **Antipa** *Dr. Gr.* (Bucureşti). — Ales la 14 Maiu 1910
Babeş *Dr. Victor* (Bucureşti) — Ales la 11 Martie 1893.
Grecescu *Dr. D.* (Bucureşti) —Ales la 17 Aprilie 1907.
Haret *Spiru* (Bucureşti). — Ales la 31 Martie 1892
5 **Hepites** *St C.* (Bucureşti). — Ales la 3 Aprilie 1902.
Istrati *Dr C. I* (Bucureşti) Ales la 7 Aprilie 1899.
Marinescu *Dr. G.* (Bucureşti). — Ales la 9 Aprilie 1905.
Mrazec *L.* (Bucureşti). — Ales la 11 Aprilie 1905.
Poni *Petre* (Iaşi). — Ales la 30 Iunie 1879
10. **Saligny** *Anghel* (Bucureşti). — Ales la 7 Aprilie 1897.
Ştefănescu *Grigorie* (Bucureşti). — Ales la 12 Septemvrie 1876.
Teclu *Nicolae* (Viena). — Ales la 2 Iulie 1879.

MEMBRII ACADEMIEI DECEDAŢI

Alecsandri (Vasile).—Numit la 2 Iunie 1867. Decedat la 22 August 1890.
Aurelian (Petre S.)—Ales la 9 Sept. 1871.—Decedat la 24 Ianuarie 1909.
Babeş (Vincenţiu).—Numit la 22 Aprilie 1866.- Decedat la 21 Ianuar. 1907.
Bacaloglo (Emanoil) —Ales la 29 Iunie 1879 —Decedat la 30 August 1891.
5. **Bariţiu** (Gheorghe).—Numit la 22 Aprilie 1866. Decedat la 21 Mart. 1893.
Brândză (Dr Dimitrie).—Ales la 30 Iunie 1879.—Decedat la 3 August 1895.
Bunea (Augustin) —Ales la 28 Maiu 1909.—Decedat la 18 Noemvrie 1909.
Chiţu (Gheorghe).—Ales la 27 Iunie 1879 —Decedat la 28 Octomvrie 1897.
Cipariu (Timoteu).—Numit la 22 Aprilie 1866.—Decedat la 22 August 1887.
10. **Cobălcescu** (Grigorie).—Ales la 29 Martie 1886.—Decedat la 21 Maiu 1892
Cozacovici (Dimitrie).—Numit la 22 Aprilie 1866 —Decedat la 21 Aug. 1868.
Dimitrovici (Ambrozie).—Numit la 22 April. 1866 —Decedat la 3 Iulie 1866.
Eliade-Rădulescu (Ioan).—Numit la 2 Iunie 1867.—Decedat la 27 April. 1872.
Fălcoianu (Ştefan).—Ales la 13 Septemvrie 1876.—Decedat la 22 Ian. 1905.
15. **Fătu** (Dr. Anastasie).—Ales la 11 Sept. 1871.—Decedat la 3 Martie 1886.
Felix (Dr. Iacob).—Ales la 30 Iunie 1879.—Decedat la 20 Ianuarie 1905.
Fontaninu (Gheorghe M.).—Ales la 10 Sept. 1870 —Dec. la 24 April. 1886.
Ghica (Ion). — Ales la 13 August 1874. -- Decedat la 22 Aprilie 1897.

Hasdeu (Alexandru).—Numit la 22 Aprilie 1866. — Ales membru onorar la 12 Septemvrie 1870. — Decedat la 9 Noemvrie 1872.
20. **Hasdeu** (Bogdan P.). — Ales la 13 Sept. 1877. — Decedat la 25 August 1907.
Hodosiu (Iosif).—Numit la 22 Aprilie 1866.—Decedat la 28 Noemvrie 1880.
Hurmuzaki (Alexandru). — Numit la 22 Aprilie 1866 —Dec. la 8 Mart. 1871.
Hurmuzaki (Eudoxiu) — Ales la 2 August 1872.—Deced la 29 Ianuar. 1874.
Ionescu (Nicolae). — Numit la 2 Iunie 1867. — Decedat la 24 Ianuarie 1905.
25. **Kogălniceanu** (Mihail). — Ales la 16 Sept. 1868. — Decedat la 20 Iunie 1891.
Kretzulescu (Nicolae). — Ales la 9 Sept. 1871. — Decedat la 26 Iunie 1900.
Laurian (August Treb.).—Numit la 2 Iunie 1867.—Decedat la 25 Fevr. 1881.
Maniu (Vasile). — Ales la 12 Septemvrie 1876. — Decedat la 10 Martie 1901.
Marian (Simeon Fl.) — Ales la 26 Martie 1881. — Decedat la 11 Aprilie 1907.
30. **Massimu** (Ioan C.). — Numit la 2 Iunie 1867. — Decedat la 2 Iunie 1877.
Melchisedec (Episcop). — Ales la 10 Sept 1870. Decedat la 16 Maiu 1892.
Mocioni (Andreiu). — Numit la 22 Aprilie 1866. — Ales membru onorar la 12 Septemvrie 1870. — Decedat la 23 Aprilie (5 Maiu) 1880.
Munteanu (Gavril). — Numit la 22 Aprilie 1866. — Decedat la 17 Dec. 1869.
Negruzzi (Constantin).—Numit la 2 Iunie 1867.—Decedat la 25 August 1868.
35. **Odobescu** (Alexandru).—Ales la 10 Sept. 1870.—Decedat la 11 Noemv. 1895.
Ollănescu (Dimitrie C.).—Ales la 11 Martie 1893 —Decedat la 20 Ian. 1908.
Papadopol-Calimach (Alex.).—Ales la 12 Sept. 1876.—Dec. la 18 Iunie 1898.
Papiu-Ilarianu (Alex.). — Ales la 16 Sept. 1868. — Decedat la 11 Oct. 1878.
Poenaru (Petre). — Ales la 10 Sept. 1870. — Decedat la 2 Octomvrie 1875.
40. **Popea** (Nicolae Episcop).—Ales la 8 Aprilie 1899.—Decedat la 26 Iulie 1908.
Porcius (Florian). — Ales la 10 Martie 1882. — Decedat la 17 Maiu 1906.
Roman (Alexandru) —Numit la 22 Aprilie 1866.—Decedat la 15 Sept. 1897.
Rosetti (Constantin A.).—Numit la 2 Iunie 1867.—Decedat la 8 Aprilie 1885.
Sion (Gheorghe). — Ales la 16 Sept. 1868. — Decedat la 1 Octomvrie 1892.
45. **Stamati** (Constantin).—Numit la 22 Aprilie 1866.—Decedat la 26 Maiu 1876
Strâjescu (Ioan). — Numit la 22 Aprilie 1866. — Ales membru onorar la 12 Septemvrie 1870. — Decedat la 4 Octomvrie 1873.
Tocilescu (Gr. G.).—Ales la 22 Martie 1890.—Decedat la 28 Septemvrie 1909.
Urechiă (Vasile A.).—Numit la 22 Aprilie 1866 —Decedat la 23 Noem. 1901.
Vasiciu (Dr. Paul). — Ales la 2 Iulie 1879 — Decedat la 20 Iunie 1881.
50. **Vulcan** (Iosif).—Ales la 30 Martie 1891.—Decedat la 26 August 1907.

MEMBRII ONORARI.

M. S. CAROL I, *Regele României,*

Protector al Academiei Române,

Preşedinte onorar.

(15 Septemvrie 1878.)

M. S. ELISABETA, *Regina României* (Carmen Sylva)

(30 Martie 1891)

M. S. VICTOR EMANUEL III, *Regele Italiei.*

(6 Martie 1890)

A. S. R. FERDINAND, *Principe al României.*

(15 Martie 1890.)

5. **Baccelli** *Guido* (Roma).— Ales la 22 Martie 1906.
Barozzi *General C.* (Bucureşti) — Ales la 9 Aprilie 1905.
Béchamp *A.* — Ales la 28 Martie 1906.
Beernaert *August M F.* (Bruxelles). — Ales la 28 Martie 1906.
Bernát-Lendway *Dr.* (Bucureşti). — Ales la 4 Aprilie 1908.
10. **Bormann** *Eugen* (Viena). — Ales la 9 Aprilie 1897.
Capellini *Cav. Ioan* (Bolonia). — Ales la 7 Septemvrie 1871.
Dahn *Felix* (Breslau). — Ales la 12 Aprilie 1894.
De Gubernatis *Angelo* (Roma). — Ales la 22 Martie 1895.
Domaszewski *Alfred de* (Heidelberg). — Ales la 9 Aprilie 1897.
15. **Fröhner** *Wilhelm* (Paris). — Ales la 9 Septemvrie 1871.
Gaudry *Albert* (Paris).—Ales la 23 Martie 1904.
Grădişteanu *Petre* (Bucureşti). — Ales la 2 Aprilie 1883.
Guillaume *Baron* (Bruxelles).—Ales la 16 Aprilie 1907.
Haller *Albin* (Paris). — Ales la 28 Maiu 1909.
20. **Henry** Louis (Louvain). — Ales la 28 Maiu 1909.
Hirschfeld *Otto* (Berlin). — Ales la 13 Aprilie 1894.
Jagić *Vatroslav* (Viena). — Ales la 23 Martie 1904.

Léger *Louis* (Paris). — Ales la 12 Aprilie 1894
Lipmann *Gabriel* (Paris).— Ales la 28 Maiu 1909.
25. **Ludwig** *Dr. Ernst* (Viena). — Ales la 4 Aprilie 1908.
Meyer-Lübke *W.* (Viena).—Ales la 28 Martie 1906.
Mihályi *Dr. Victor,* Arhiepiscop (Blaj). — Ales la 12 Aprilie 1894.
Mironescu *Atanasie* Mitropolit Primat (Bucureşti).—Ales la 25 Maiu 1909.
Petruszewicz *A. S.* (Lemberg). Ales la 22 Martie 1890.
30. **Picot** *Emil* (Paris). -- Ales la 31 Maiu 1879
Poincaré *Jules-Henri* (Paris). — Ales la 28 Maiu 1909.
Popovici *Eusebie* (Cernăuţi).—Ales la 4 Aprilie 1908
Rosetti *Teodor* (Bucureşti). — Ales la 26 Martie 1891.
Schlumberger *G. L.* (Paris). Ales la 28 Martie 1906
35. **Schuchardt** *Hugo* (Graz). — Ales la 13 Septemvrie 1877
Stroescu *Vasile* (Basarabia). — Ales la 24 Maiu 1910.
Sturdza-Scheianu *Dimitrie C.* (Bucureşti).—Ales la 16 Aprilie 1907.

MEMBRII ONORARI DECEDAŢI.

Adrian (General Gheorghe).—Ales la 13 Sept. 1875.—Decedat la 15 Oct 1889.
Ascoli (Graz. Isaia). — Ales la 13 Sept. 1877.—Decedat la Ianuarie 1907.
d'Avril (Baron Adolphe).—Ales la 7 Septemvrie 1871. — Decedat la 14 Octomvrie 1904.
Baillon (H.). — Ales la 28 Martie 1887. — Decedat la 7 Iulie 1895.
5. **Bataillard** (Paul).— Ales la 30 August 1872.—Decedat la 1 Martie 1894.
Benndorf (Otto).—Ales la 12 Aprilie 1894—Decedat la 20 Ianuarie 1908.
Berthelot (Marcellin P. E). — Ales la 28 Martie 1906. — Decedat la 5 Martie 1907.
Biondelli (Bernardino).--Ales la 7 Sept. 1871. Decedat la 29 Iunie 1886.
Boek (Dr. Francisc). — Ales la 9 Sept. 1871.—Decedat la 19 Aprilie 1899.
10. **Bosianu** (Constantin).—Ales la 30 Iunie 1879. Decedat la 21 Martie 1882
Brătianu (Ioan C.).—Ales la 19 Martie 1885.—Decedat la 4 Maiu 1891
Câmpeanu (Petre).—Ales la 10 Sept. 1871.—Decedat la 15 Aprilie 1893.
Cecchetti (Bartolomeo). — Ales la 22 Martie 1890. — Decedat la 4 Martie 1890.
Chasles (Philarète).—Ales la 9 Sept 1871.—Decedat la 18 Iulie 1873.
15. **Cihac** (Alex.).—Ales la 30 August 1872.—Decedat la 29 Iulie 1887.
Cihac (Dr. Iacob).—Ales la 30 August 1872.—Decedat la 17 Noem. 1888
Creţianu (Gheorghe) —Ales la 22 Martie 1882.—Decedat la 6 August 1887.

Cuciureanu (Dr. Gheorghe).—Ales la 10 Sept. 1871.—Decedat la 10 Ianuarie 1886.

Desjardins (Ernest).—Ales la 9 Sept. 1871.—Decedat la 9 Oct. 1886.

20. **Diefenbach** (Lorenz) —Ales la 15 Apr. 1880.—Decedat la 16 Martie 1883

Diez (Frederic).—Ales la 30 August 1872.—Decedat la 17 Maiu 1876.

Egger (Emil).—Ales la 7 Sept. 1871.—Decedat la 18 August 1885.

Gheorghian (Iosif) Mitropolit Primat al României. — Ales la 21 Maiu 1901. — Decedat la 24 Iunie 1909.

Gonata Ştefan.—Ales la 12 Septemv. 1870.—Decedat la 18 Septemv. 1896.

25. **Grădişteanu** (Grigorie).—Ales la 30 Iunie 1879. Decedat la 28 Fevruarie 1892.

Grant Duff (Sir Mountstuart). —Ales la 12 Septemvrie 1875. — Decedat la 12 Ianuarie 1906.

Grecianu (Ştefan D.).—Ales la 9 Aprilie 1905.—Decedat la 1 August 1908

Grigorescu (Nicolae).—Ales la 8 Aprilie 1899.—Decedat la 21 Iulie 1907.

Haynald (Cardinal Ludovic).—Ales la 2 Aprilie 1883.—Decedat la 4 Iulie 1891.

30. **Hurmuzaki** (Nicolae).—Ales la 2 Aprilie 1883.—Decedat la 19 Sept. 1909.

Ioanid (Gheorghe).—Ales la 10 Sept. 1871.—Decedat la 27 Decemv. 1888

Ionescu (Ioan).—Ales la 1 Aprilie 1884.—Decedat la 17 Decemvrie 1891.

Kotzebue (Wilhelm de).—Ales la 1 Aprilie 1884.—Decedat la 24 Octomvrie 1887.

Kretzulescu (Constantin).—Ales la 10 Sept. 1871.—Decedat la 20 Martie 1884.

35. **Krumbacher** (Karl). — Ales la 28 Martie 1906.—Decedat la 29 Noemvrie (12 Decemvrie) 1909.

Lahovari (Gheorghe).—Ales la 25 Martie 1901.—Decedat la 13 Iunie 1909.

Lasteyrie (Comite Ferdinand de).—Ales la 9 Sept. 1871.—Decedat la 14 Maiu 1879.

Lepsius (Richard).—Ales la 30 August 1875.— Decedat la 10 Iulie 1884.

Linas (Charles de).—Ales la 9 Sept. 1871.—Decedat la 14 Aprilie 1887.

40. **Longperrier** (Adrien de).—Ales la 7 Sept. 1871.—Decedat la 14 Ian. 1882.

Mangiuca (Simeon).—Ales la 22 Martie 1890.—Decedat la 22 Noemvrie 1890.

Marsy (Comite de).—Ales la 12 Aprilie 1894.—Decedat la 16 Maiu 1900.

Miklosich (Dr. Franz de).—Ales la 15 Aprilie 1880.—Decedat la 7 Martie 1891.

Mommsen (Teodor). — Ales la 3 Iulie 1879. — Decedat la 19 Octomvrie 1903.

45. **Monlau** (Filip).—Ales la 12 Sept. 1870. —Decedat la 16 Fevruarie 1871.

Müller (Max).—Ales la 12 Sept. 1875.—Decedat la 15 Oct. 1900.

Mureșianu (Iacob).—Ales la 17 Sept. 1877.—Decedat la 17 Sept. 1887.

Naniescu (Iosif) Mitropolit Moldovei.—Ales la 16 Aprilie 1888.—Decedat la 26 Ianuarie 1902.

Polizu (Dr. Gheorghe A.).—Ales la 10 Sept. 1871.—Decedat la 18 Oct. 1886.

50. **Quinet** (Edgar).—Ales la 15 Sept. 1869.—Decedat la 27 Martie 1875.

Rambaud (Alfred).—Ales la 22 Martie 1895.—Decedat la 10 Noem. 1905

Sella (Quintino).—Ales la 2 Aprilie 1883.—Decedat la 15 Martie 1884

Șiaguna (Mitropolitul Andreiu).—Ales la 7 Sept. 1871.—Decedat la 16 Iunie 1873.

Silași (Dr. Gr.).—Ales la 13 Sept. 1877.—Decedat la 5 Ianuarie 1897.

55. **Stanley of Alderley** (Lord Henry).—Ales la 7 Sept. 1871.—Decedat la 10 Dec. 1903.

Steenstrup (Johannes Japetus Smith).—Ales la 12 Sept. 1870.—Decedat la 8 Iunie 1897.

Suruceanu (Ioan Cassian). Ales la 11 Aprilie 1888.—Decedat la 18 Noem. 1897.

Szabo (Dr. Iosif). Ales la 30 August 1872.—Decedat la 15 Dec. 1874

Tobler (Adolf). Ales la 30 August 1875.—Decedat la 5 Martie 1910.

60. **Torma** (Carol).—Ales la 22 Martie 1882.—Decedat la 17 Fevruarie 1897.

Ubiciui (A.).—Ales la 9 Sept. 1871.—Decedat la 15 Octomvrie 1884.

Uvaroff (Alexis S.).—Ales la 9 Sept. 1871.—Decedat la Fevruarie 1885.

Vegezzi-Ruscala (G.)—Ales la 15 Sept. 1869.—Decedat la 17 (29) Dec. 1885.

… la 6 Aprilie 1902.—Decedat la 23 August 1902

… —Decedat la 16 De-

MEMBRII CORESPONDENŢI.

I La Secţiunea Literară.

Românı:

Bărbulescu *Ilie* (Iaşi).—Ales la 4 Aprilie 1908.
Basarabescu *I. A.* (Ploeştı). — Ales la 25 Maiu 1909.
Bengescu *Gheorghe* (Bucureşti). — Ales la 2 Aprilie 1883.
Brătescu-Voineşti *I. Al.* (Târgovişte).—Ales la 25 Maiu 1909.
5 **Burada** *Teodor T* (Iaşi) — Ales la 25 Martie 1887.
Coşbuc *Gheorghe* (Bucureşti). — Ales la 1 Aprilie 1900.
Dan *Dimitrie* (Straja, Bucovina). — Ales la 23 Martie 1904.
Densuşianu *Ovid* (Bucureşti). — Ales la 30 Martie 1903
Hodoş *Enea* (Sibiu).— Ales la 23 Martie 1904.
10. **Mehedinţi** *S.* (Bucureşti).— Ales la 5 Aprilie 1908.
Murnu *Gheorghe* (Bucureşti).—Ales la 25 Maiu 1909.
Oniţ *Virgil* (Braşov). — Ales la 3 Aprılie 1902.
Puşcariu *Sextil* (Cernăuţi) — Ales la 11 Aprilie 1905.
Speranţia *Teodor D.* (Bucureşti). — Ales la 31 Martıe 1891.
15. **Ştefănescu-Delavrancea** *B.* (Bucureşti).—Ales la 4 Aprilie 1908.

Străını:

Jarník *Dr. Ioan Urban* (Praga). — Ales la 28 Maiu 1879.
Lecomte du Noüy *A.* (Bucureşti). — Ales la 25 Martie 1887.
Rosny *Léon de* (Paris). — Ales la 13 Septemvrie 1877.
Schrader *Otto* (Jena). — Ales la 30 Martıe 1891.
5. **Weigand** *Dr. Gustav* (Lipsca). — Ales la 31 Martie 1892

II La Secţiunea Istorică

Români.

Broşteanu *Petre* (Reşiţa). — Ales la 1 Aprilie 1889.
Cuza *A. C.* (Iaşi). — Ales la 1 Aprilie 1903.
Densuşianu *Nicolae* (Bucureşti). — Ales la 6 Aprilie 1880.
Ghibănescu *Gh.* (Iaşi). — Ales la 11 Aprilie 1905.
5. **Giurescu** *C.* (Bucureşti). — Ales la 28 Maiu 1909.
Hârjeu *General C. N.* (Bucureşti). — Ales la 27 Maiu 1909.
Lăpĕdatu *Alexandru* (Bucureşti).—Ales la 26 Maiu 1910.
Longinescu *Ştefan* (Bucureşti). — Ales la 24 Maiu 1910.

Mihályi *Ioan* (Sighetul Maramureşului). — Ales la 25 Martie 1901.
10. **Popovici** *Gheorghe* (Lugoş). — Ales la 29 Maiu 1909.
Slavici *Ioan* (Bucureşti). — Ales la 22 Martie 1882.
Tanoviceanu *Ioan* (Bucureşti). — Ales la 9 Aprilie 1897.
Ursu *Ioan* (Iaşi). — Ales la 25 Maiu 1910.
— Loc vacant.
15. — Loc vacant.

Străini

1. **Asser** *T. M. C.* (Haga). Ales la 1 Aprilie 1903.
Ghedeon *Emanuel* (Constantinopole). Ales la 2 Aprilie 1891
Guillouard *Louis Vincent* (Caen) — Ales la 1 Aprilie 1903.
Jung *Dr Julius* (Praga) — Ales la 13 Septemvrie 1877.
5. **Kałuzniacki** *Dr Emil* (Cernăuţi) — Ales la 20 Martie 1890.
Nys *Ernest* (Bruxelles). — Ales la 1 Aprilie 1903.
Tamm *Traugott.* — Ales la 2 Aprilie 1891.

III. La Secţiunea Ştiinţifică

Români·

Climescu *C.* (Iaşi). — Ales la 31 Martie 1892.
Cosmovici *Leon* (Iaşi). — Ales la 11 Martie 1893.
Crăinicianu *General Grigorie* (Bucureşti). - Ales la 14 Maiu 1910.
Culianu *N.* (Iaşi) — Ales la 1 Aprilie 1889.
5. **Levaditi** *Dr. C* (Paris). — Ales la 24 Maiu 1910
Racoviţă *Emil* (Paris). — Ales la 11 Aprilie 1905.
Râmniceanu *Dr. Gr.* (Bucureşti). — Ales la 20 Martie 1890.
Râmniceanu *M.* (Bucureşti). — Ales la 23 Martie 1904.
Riegler *Dr. Em.* (Iaşi). — Ales la 23 Martie 1904
10. **Robescu** *C. F.* (Bucureşti). — Ales la 10 Septemvrie 1871.
Simionescu *Dr. I.* (Iaşi). Ales la 16 Aprilie 1907.
Suţu *Dr. Alexandru* (Bucureşti). — Ales la 11 Aprilie 1888.
Ştefănescu *Sabba* (Bucureşti) — Ales la 11 Martie 1893.
Teodorescu *Em. C.* (Bucureşti). — Ales la 25 Maiu 1909.
15. **Ţiţeica** *G.* (Bucureşti). Ales la 25 Maiu 1909.

Străini :

Montandon *A. L.* (Bucureşti). — Ales la 11 Aprilie 1905

MEMBRII CORESPONDENŢI DECEDAŢI.

1. **Assaky** (Dr. G.).—Ales la 20 Martie 1890—Decedat la 22 Aprilie 1899.
Bamberg (Dr. Felix).—Ales la 2 Aprilie 1891—Decedat la 31 Ian. 1893.
Barcianu (Sava Popovici)—Ales la 15 Sept. 1869—Decedat la 17 Martie 1879.
Boiu (Zaharia).—Ales la 13 Sept 1877.—Decedat la 24 Octomvrie 1903.
5 **Brătianu** (General C. I.). — Ales la 10 Aprilie 1899.—Decedat la 6 Ianuarie 1910.
Codrescu (Teodor).—Ales la 2 Aprilie 1886.—Decedat la 22 Martie 1894.
Demetriescu (Anghel)—Ales la 6 Aprilie 1902.—Decedat la 22 Iulie 1903.
Densuşianu (Aron).—Ales la 13 Sept. 1877. Decedat la 4 Sept. 1900.
Esarcu (Constantin).—Ales la 1 Aprilie 1884.—Decedat la 8 Iunie 1898.
10. **Gogu** (Constantin).—Ales la 3 Aprilie 1889.—Decedat la 30 Ianuarie 1897.
Goldiş (Episcop Iosif).—Ales la 22 Mart. 1882 Decedat la 23 Mart 1902.
Ionnescu-Gion (G I)—Ales la 1 Aprilie 1889 Decedat la 29 Iunie 1904.
Janka (Victor)—Ales la 22 Martie 1882 Decedat la 9 August 1890
Kalinderu (Dr. N)—Ales la 29 Martie 1890.—Decedat la 16 Aprilie 1902.
15 **Kanitz** (August)—Ales la 22 Martie 1882.—Decedat la 30 Iunie 1896
Lambrior (Alexandru).—Ales la 2 Martie 1882.—Decedat la 20 Sept. 1883.
Laurian (D. Aug.). Ales la 13 Sept. 1877.—Decedat la 25 Oct 1906.
Legrand (Emil)—Ales la 13 Sept. 1877.—Decedat la 15 Noemvrie 1903
Mărgărit (Apostol).—Ales la 3 Aprilie 1889.—Decedat la 22 Iulie 1903.
20 **Meşiota** (Ioan).—Ales la 13 Sept. 1877.—Decedat la 19 Ianuarie 1878.
Negreanu (Dimitrie).—Ales la 11 Mart. 1893. Decedat la 30 Aprilie 1908.
Neniţescu (Ioan)—Ales la 18 Martie 1896—Decedat la 23 Fevruarie 1901.
Obedenaru (Dr. Mihail G). Ales la 10 Sept. 1871—Decedat la 9 Iulie 1885.
Odhner (C. T.). — Ales la 20 Martie 1890. — Decedat la 1904.
25 **Petrescu** (Dr Z)—Ales la 18 Martie 1885.—Decedat la 16 Dec. 1901.
Petrino (Dimitrie).—Ales la 17 Sept. 1877—Decedat la 29 Aprilie 1878.
Pop (Gavril).—Ales la 7 Sept 1871—Decedat la 27 Maiu 1883
Popescu (Ioan).—Ales la 13 Sept 1877.—Decedat la 3 Martie 1892.
Popovici (Gh.) — Ales la 11 Aprilie 1905.—Decedat la 12 Iulie 1905.
30. **Roman** (Visarion).—Ales la 13 Sept. 1877.—Decedat la 29 Aprilie 1885
Saligny (Alfons)—Ales la 3 Aprilie 1902.—Decedat la 4 Maiu 1903.
Schuyler (Eugen). Ales la 12 Martie 1885.—Decedat la 16 Iulie 1890.
Şerbănescu (Colonel T).—Ales la 12 April. 1894—Decedat la 2 Iulie 1901.
Vârgolici (Ştefan). — Ales la 25 Martie 1887. — Decedat la 29 Iulie 1897.
35 **Vitzu** (Dr Alexandru N) Ales la 7 April 1897. — Decedat la 25 Dec 1902.

OFICIILE ACADEMIEI ROMÂNE IN ANUL 1910—1911.

A. PERSONALUL DELEGAŢIUNII.

Preşedintele Academiei Române	**Negruzzi** *I. C.*
Asesori (Vicepreşedinţi) din *Secţiunea Literară* .	**Quintescu** *N.*
din *Secţiunea Istorică* .	**Bogdan** *I.*
din *Secţiunea Ştiinţifică*	**Hepites** *St. C.*
Secretar general (pe 7 ani, 1905—1912)	**Sturdza** *D. A.*

B. PERSONALUL SECŢIUNILOR.

I SECŢIUNEA LITERARĂ.

Preşedinte	**Caragiani** *Ioan* (Iaşi).
Vicepreşedinte	**Gane** *Nicolae* (Iaşi).
Secretar (pe 7 ani, 1904—1911) . . .	**Quintescu** *N.* (Bucureşti).

Membri: **Bârseanu** *Andreiu* (Braşov), **Bianu** *Ioan* (Bucureşti), **Maiorescu** *T.* (Bucureşti), **Naum** *Anton* (Iaşi), **Negruzzi** *I. C.* (Bucureşti), **Philippide** *Al.* (Iaşi), **Puşcariu** *Ioan* (Bran), **Sbiera** *Ioan* (Cernăuţi), **Zamfirescu** *D.* (Bucureşti).

II. SECŢIUNEA ISTORICĂ.

Preşedinte	**Xenopol** *A. D.* (Iaşi).
Vicepreşedinte	**Onciul** *D.* (Bucureşti).
Secretar (pe 7 ani, 1909—1916)	**Erbiceanu** *C.* (Bucureşti).

Membri: **Bogdan** *Ioan* (Bucureşti), **Iorga** *N.* (Bucureşti), **Kalinderu** *I.* (Bucureşti), **Mangra** *V.* (Oradea-Mare), **Marienescu** *At. M.* (Sibiiu), **Moldovanu** *I. M.* (Blaj), **Stefanelli** *T. V.* (Cernăuţi), **Sturdza** *D. A.* (Bucureşti), **Sutzu** *M. C.* (Bucureşti).

III. SECŢIUNEA ŞTIINŢIFICĂ.

Preşedinte	**Teclu** *N.* (Viena).
Vicepreşedinte	**Babeş** *Dr. V.* (Bucureşti).
Secretar (pe 7 ani, 1907—1914).	**Ştefănescu** *Gr.* (Bucureşti).

Membri: **Antipa** *Gr.* (Bucureşti), **Grecescu** *Dr. D.* (Bucureşti), **Haret** *Sp. C.* (Bucureşti), **Hepites** *St. C.* (Bucureşti), **Istrati** *Dr. C. I.* (Bucureşti), **Marinescu** *Dr. G.* (Bucureşti), **Mrazec** *Ludovic* (Bucureşti), **Poni** *P.* (Iaşi), **Saligny** *Anghel* (Bucureşti).

C. PERSONALUL COMISIUNILOR.

I. *Comisiunea permanentă a Bibliotecii:*

Membri: **Quintescu** *N*, Secretarul Secţiunii literare
Erbiceanu *C.* » » istorice.
Ştefănescu *Gr.* » » ştiinţifice.

II. *Membru conservator al colecţiunii numismatice:* **Sturdza** *D. A.*

III. *Comisiunea pentru Premiul Năsturel* de 4 000 Lei din 1911.

Din Secţiunea Literară:

D-nii: **Bârseanu** *A.*, **Caragiani** *I.*, **Negruzzi** *I. C.*, **Zamfirescu** *D.*

Din Secţiunea Istorică:

D-nii: **Erbiceanu** *C.*, **Onciul** *D.*, **Sutzu** *M. C.*, **Xenopol** *A. D.*

Din Secţiunea Ştiinţifică:

D-nii: **Antipa** *Gr.*, **Grecescu** *D.*, **Marinescu** *G.*, **Teclu** *N.*

IV. *Comisiunile pentru lucrările intrate la următoarele premii din 1911:*

a) *Alexandru Ioan Cuza* de 20 000 lei despre: *Istoria Românilor dela Aurelian până la fundarea Principatelor:*

D-nii: **Bogdan** *I.*, **Sturdza** *D A.*, **Xenopol** *A. D.*

b) *Alexandru Ioan Cuza*, de 6.000 lei, despre: *Istoria şcoalei la Românii de pretutindeni până la anul 1866:*

D-nii: **Bârseanu** *A.*, **Bianu** *I.*, **Phillipide** *A.*

c) *Lazăr* de 5.000 lei, despre: *Animalele domestice din România:*

D-nii: **Antipa** *Gr.*, **Babeş** *Dr. V.*, **Istrati** *Dr. C. I.*

d) *Adamachi* (divizibil) de 5.000 Lei despre: *Desvoltarea boierii-lor în Principatele române.*

D-nii: **Bogdan** *I.*, **Onciul** *D.*, **Xenopol** *A. D.*

e) *Anastasie Fătu* de 3.000 lei, despre: *Harta geologică amănunţită a unuia din judeţele: Suceava, Tulcea sau Mehedinţi:*

D-nii: **Mrazec** *L.*, **Poni** *P.*, **Ştefănescu** *Gr.*

f) *Neuschotz* de 2.000 lei, despre: *Modificarea traiului şi moravu-rilor noastre în secolul XIX.*

D-nii: **Erbiceanu** *C.*, **Kalinderu** *I.*, **Xenopol** *A. D.*

g) *Năsturel* de 5.000 lei despre: *Studiul culcuşurilor de petrol din Moldova:*

D-nii: **Mrazec** *L.*, **Poni** *P.*, **Ştefănescu** *Gr.*

V. *Comisiunea financiară:*

D-nii: **Hepites** *St. C.*, **Onciul** *D.*, **Ştefănescu** *Gr.*

VI. *Comisiunea Fundaţiunii Adamachi:*

D-nii: **Haret** *Sp.*, **Poni** *P.*, **Sturdza** *D A.*

VII. Comisiunea Fundațiunii Otteteleșanu:
D-nii: **Hepites** *St. C.*, **Kalinderu** *I.*, **Negruzzi** *I. C.*, **Sturdza** *D. A*
VIII Comisiunea Fondurilor Ioan Fătu și *Ioan Scorțeanu*
D-nii: **Grecescu** *Dr. D.*, **Negruzzi** *I. C.*, **Onciul** *D.*
IX. Comisiunea Fundațiunii Ioan Agarici:
D-nii: **Antipa** *Gr.*, **Hepites** *St. C.*, **Kalinderu** *I*
X. Comisiunea Fundațiunii Tache Petre Anastassiu·
D-nii: **Hepites** *St. C.*, **Kalinderu** *I.*, **Poni** *P.*
XI. Comisiunea Dicționarului·
D nii: **Hepites** *St. C.*, **Kalinderu** *I.*, **Maiorescu** *T.*, **Negruzzi** *I. C.*, **Quintescu** *N.*, **Sturdza** *D. A.*
XII Comisiunea pentru localul Bibliotecii:
D-nii: **Bianu** *I.*, **Istrati** *C. I.*, **Kalinderu** *I.*, **Maiorescu** *T.*, **Poni** *P.*, **Saligny** *A.*, **Sturdza** *D. A.*
XIII. Comisiunea pentru portretele membrilor răposați:
D-nii· **Kalinderu** *I*, **Negruzzi** *I. C.*, **Zamfirescu** *Duiliu.*
XIV. Comisiunea pentru monumentul lui V Alecsandri:
D-nii: **Bianu** *I.*, **Istrati** *C. I*, **Kalinderu** *I.*, **Negruzzi** *I.*, **Sturdza** *D. A.*

CUPRINSUL

PARTEA I.

ȘEDINȚELE ORDINARE DIN ANUL 1909—1910.

Pagina

Secțiunea literară.

Secțiunea istorică.

Secțiunea științifică.

Pagina

PARTEA II.

SESIUNEA GENERALĂ DIN ANUL 1910.

Comisiunea Fundaţiunii Otteteleşanu.

Secţiunea literară.

Secțiunea istorică.

Pagina

Premiul Adamachi.

Pagina

Premiul G. San-Marin.

Secțiunea științifică.

ANEXE